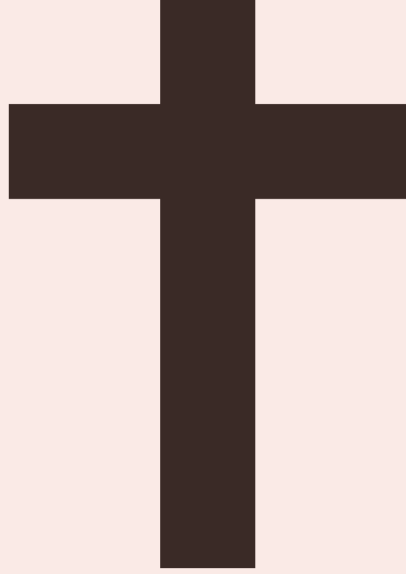

Ew Testamento:
Chipay Tawkquiztan

New Testament in Chipaya (BL:cap:Chipaya)

**Ew Testamento: Chipay Tawkquiztan
New Testament in Chipaya (BL:cap:Chipaya)**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chipaya

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chipaya [cap], Bolivia

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chipaya

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
baea6d6-fcc1-578f-afbd-04a9c5c14184

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	65
SAN LUCAS	103
SAN JUAN	174
HECHOS	226
ROMANOS	289
1 CORINTIOS	316
2 CORINTIOS	344
GÁLATAS	361
EFESIOS	371
FILIPENSES	381
COLOSENSES	388
1 TESALONICENSES	395
2 TESALONICENSES	401
1 TIMOTEO	404
2 TIMOTEO	412
TITO	418
FILEMÓN	422
HEBREOS	424
SANTIAGO	445
1 SAN PEDRO	452
2 SAN PEDRO	460
1 SAN JUAN	465
2 SAN JUAN	472
3 SAN JUAN	473
JUDAS	475
APOCALIPSIS	478

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN MATEO

¹ Jesucristuqui Davidž majchmajtquiztan, nižaza Abrahamž majchmajtquiztan tjoñitača. Jesucristuž tuquita atchi ejpnacača tinacaqui.

² Abrahamqui Isaacž ejptača. Isaacqui Jacobž ejptača. Jacobqui Judaž ejptača, niž jilanacžtanpacha. ³ Judaqui Fares ejptača, Zaratanpacha. Tamarqui Fares Zara maatača. Faresqui Esromž ejptača. Esromqui Aramž ejptača. ⁴ Aramqui Aminadabž ejptača. Aminadabqui Naasonž ejptača. Naasonqui Salmonž ejptača. ⁵ Salmonqui Booz ejptača. Rahabqui Booz maatača. Boozqui Obedž ejptača. Rutqui Obedž maatača. Obedqui Isaiž ejptača. ⁶ Isaiqui David cjita chawc jilirž ejptača. Davidqui Urías tjunatan zalžcu Salomonž ejptača.

⁷ Salomonqui Roboamž ejptača. Roboamqui Abías ejptača. Abiasqui Asaž ejptača. ⁸ Asaqui Josafatž ejptača. Josafatqui Joramž ejptača. Joramqui Uzías ejptača. ⁹ Uziasqui Jotamž ejptača. Jotamqui Acaž ejptača. Acazqui Ezequías ejptača. ¹⁰ Ezequiasqui Manasés ejptača. Manasesqui Amonž ejptača. Amonqui Josías ejptača. ¹¹ Josiasqui Jeconías ejptača, niž jilanacžtanpacha. Nii timpuqui Israelit žoñinacaqui preso chjitztatača Babilonia cjita yokquin.

¹² Jalla nekztanaqui Jeconiasqui Salatielž ejptača. Salatielqui Zorobabelž ejptača. ¹³ Zorobabelqui Abiudž ejptača. Abiudqui Eliaquimž ejptača. Eliaquimqui Azorž ejptača. ¹⁴ Azorqui Sadocž ejptača. Sadocqui Aquimž ejptača. Aquimqui Eliudž ejptača. ¹⁵ Eliudqui Eleazarž ejptača. Eleazarqui Matanž ejptača. Matanqui Jacobž ejptača. ¹⁶ Jacobqui Josež ejptača. Josequi María lucutača. Mariiqui Jesús majtchinča. Nižaza Jesusaqui Yooz cuchanžquita Cristo cjitazakazza.

¹⁷ Tunca pusin atchi ejpnacaž kamta wachquichiča Abrahamž timpuquiztan Davidž timpucama. Nižaza tsjii tunca pusin atchi ejpnacaž kamta wachquichiča Davidž timpuquiztan Israel žoñinacaž Babilonia cjita yokquin preso chjichta timpucama. Nižaza tsjii tunca pusin atchi ejpnacaž kamta wachquichiča Babilonia yokquin chjichta timpuquiztan Cristuž nasta tjuñicama.

JESUCRISTUZ NASTA

¹⁸ Jalla tužuča Jesucristuž nastaqi. Niiž maa María cjitiqui Josižtan zalzjapa kazzintača. Ima lucžtan kamcan ica cjissinča Yooz Espíritu Santuž cjen. ¹⁹ Naaža lucu José cjitaqui Yooz kuzcama kamñitača. Niiž tjun María icaž cjen Josequi kuz turwaysi cjissiča. Nekztan jamazit jaljtis pecatča. Kjanacama ultimu jaljtisasaž niiqui, Maríiqui žoñiž chjaawjkatta cjitasatča, ana honorchiz. ²⁰ Jalla nuž jaljtis pinsan, Yooz Jilirž anjilaqui wiiquin nižquiz tjonziča, tuž cjican:

—José, Davidž majchmaati, Yooz Espíritu Santuqui am maataka t'icziča. Jalla nižtiquiztan ana jiwjata naatan zalzqui. ²¹ Nižaza majttanaqui, wawž tjuuqui Jesús cjitaž cjequiča. Jalla niiqui niž wajtchiz žoñinaca ujnacquiztan liwriyaquiča. —Nuž cjichiča anjilaqui. ²²⁻²³ Tuqui timpuquiztanpacha Yooz Jiliri qui profetžquiz chiikatchiča, tuž cjican:

“Tsjaa tunsill turqui icaquiča. Nekztan lucmajch wawa mataquiča. Nii wawaqui Emanuel cjitaž cjequiča”.

Emanuelqui tuž cjičha: učumnacatančha Yoozqui. Nii profetž takucama cumplissičha Jesucristuž nastanaqui.

²⁴ Jalla nekztan Josequi tjaji wajtžcu, Yooz anjilaž mantitacama ojkchičha. Mariatan zalzičha. Nižaza persun tjunjapa ricujchičha. ²⁵ Naaža majtz tjuñicama Josequi Mariatan anapan ultimu lucutiñi paasičha. Jalla nižtiquiztan ana zalzi cjichucatačha, pero chicapan kamñitačha. Wawa majttan, Jesús cjita tjuužtan tjuuzkatchičha.

2

MAGONACA RISPITI TJONCHICHA

¹ Belén cjita wajtquiz nižaza Judea cjita yokquin Jesusaqui majttatačha. Nii nacionž chawjc jiliritičha Herodes cjitaqui. Jalla nii tuquita timpuquiz jalla tužu watchitakalčha. Nii nacionquin Jerusalén cjita wajtquin tuwanchuctan tsjii kjaž žoñinacaqui irantižquichičha. Mago cjita žoñinacatačha ninacaqui, warawar puntu istutiiñi. ² Jerusalén wajtquiz irantižcu pewcpewczičha tuž cjican:

—Uzca nassičha judío žoñinacž chawjc jiliriqiu. ¿Jakziquintaya? —jalla nuž cjican pecunchičha. Nižaza cjichičha, —Wejrnacqui tuuna žejlcan niž nastiquiztan warawara cherchinčha. Jalla nižtiquiztan nii rispiti tjonchinčha, —jalla nuž cjican mazzičha.

³ Herodes cjita jiliriqiu magonacaz quint'ita nonžcu, ancha pinsamintu apazzičha persun kuzquiz. Nižaza Jerusalén wajtquiz kamñi žoñinacami ancha kuzquiz pinsatčha. ⁴ Jalla nekztanaqui nii rey jiliriqiu timplu chawjc jilirinaca, nižaza lii tjaajiñi maestrunaca kjawzičha. Ninacžquiz pewczičha: —¿Jakziquint Cristuqui majtta cjesaya? —jalla nuž cjican pewczičha.

⁵ Ninacaqui kjaazičha tuž cjican:

—Belén wajtquinčha, Judea yokquin. Tsjii profetaqui cjiirchičha, tuž cjican:

⁶ “Judá yokquinčha Belén watjaqui. Jalla nii watjapančha chekanaqui, parti watjanacquiztan Judá yokquin. Jalla nekztan tsjii chawc jiliriqiu ulnaquičha. Jalla niiqui wejt Israel žoñinacaz mantaquičha; nižaza cwitaquičha”.

⁷ Jalla nekztanaqui Herodes jiliriqiu magonaca jamazit kjawzičha. Nekztanaqui zumpacha pewczičha, čjul timpuquiztan nii warawaraqui paristčhaja, jalla nii. ⁸ Jalla nekztanaqui Herodesqui magonaca cuchanchičha Belén watja, jalla tuž cjican:

—Nii Belén watja oka, nižaza nii wawž puntu zumpacha pjurwiit'ajućičha. Wawa watžcuqui, wejtquiz mazcaquičha. Wejrmi zakal ojkz pecučha, wawa rispiti.

⁹ Jalla nekztan Herodes jiliriž chiižinta taku nonžcu, magonacaqui ojkchičha. Jerusalén watja ulantan, nii tuuna cherta warawaraqui ninacž tucquin wilta okatčha. Jakziquin nii wawa želatčhaja, jalla nii juntuñ tsijsičha warawaraqui. ¹⁰ Nii warawara tsijsi cheržcu, magonacaqui ancha wali cuntintutačha. ¹¹ Nekztanaqui kjuya luzcu, wawa cherchičha Marii maatanpacha. Jalla nekztanaqui ninacaqui quillzičha wawa rispitsjapa. Paaz caja cjetžcu, wawžquiz zuma cusasanaca onanchičha, kori, insinzu, mirra. Jalla nuž nii wawžquiz rispitičhičha. ¹² Jalla nekztanaqui wiiquin Yoozqui magonacžquiz chiižinchičha, ana Herodes kjutñi quepajo. Jalla nižtiquiztan persun watja quejpchičha yekja jicz kjutñi.

EGIPTO YOKQUIN ATIPASSICHA

¹³ Jalla nekztanaqui nii magonacaž ojktan tsjii Yooz Jilirž anjilaqui wiiquin Josežquiz parisquichiča. Nekztan tuž cjichiča:

—Zaazna, tii wawa chjicha maatanpacha. Egipto yokquin oka, atipasjapa. Herodes jiliri qui tii wawaž kjuraquiča conzjapa. Jalla nii Egipto yokquin am želaquiča, čhjulorat wejrqui amquiz wilta chiyačhaja, jalla niicama. — Jalla nuž wiiquin chiichiča anjilaqui.

¹⁴ Jalla nuž anjilaž chiitiquiztan Josequi nii orapacha žaaziča. Nekztan wawžtan maatan chjitchiča. Nii weenpacha ulanchiča Egipto yok kjutni.

¹⁵ Jalla nicju kamchiča Herodes ticzcama. Niiž tuquitanpacha Yooz Jiliri qui profetžquiz chiikatchiča, tuž cjican: “Egipto yokquiztan wejt persun Maati kjawznacha”. Jalla nii profetž chiita takuqui cumplissiča.

HERODESQUI JESUSA CONKATZ PECATCHA

¹⁶ Herodesqui kuzquiz tantiyassiča, “Magonacaqui wejttanž burlaskalak” cjican. Jalla nižtiquiztan walja žawjziča. Jesucristo majtta timpu tantiichiča magonacaž maztiquiztan. Jalla nuž tantižcu mantichiča Belén wajtquin nižaza nii wajtž tjiyaran tjapa lucmajch wawanaca pizc watquiztan kozzuc conajo. ¹⁷ Jalla nuž cumplissiča Jeremías cjita profetž cjiirta takuqui. ¹⁸ Tuqui timpuqui Jeremiasqui cjiirchiča, tuž cjican:

“Ramá cjita wajtquin wali chawc llaqui želaquiča nižaza alto joržtan kaaquiča. Raquel cjitiqui ancha kaaquiča naaža maatinacžquiztan. Ana wira kuztami ch'uj cjequiča. Nižaza naaža maatinacaqui ticziž cjequiča”.

Jalla nuž cjiirchiča Jeremías cjita Yooz taku paljayni profetaqui.

¹⁹ Wiruñaquei Herodes cjita jiliri qui ticziča. Jalla nekztanaqui tsjii Yooz Jilirž anjilaqui Josežquin wilta parisquichiča wiiquin. Nii oraqui Josequi Egiptuquin tira želatča. Anjilaqui cjichiča:

²⁰—Zaazna, tii am uza chjicha maatanpacha. Israel yoka quepa. Am wawa conz pecni Herodes jazic ticziča.

²¹ Jalla nuž cjen Josequi žaažcu Israel yokquin nii uztan maatan chjitchiča.

²² Israel yokquin Judea provinci quin Arquelao cjita jiliritača mantiñiqui. Jalla niičha Herodes majchqui. Niiž ejpž puestuquizpacha luzzitača. Josequi nii quintu zizcu, Judea yokquin kamz jiwjatchiča. Nekztan tsjii anjilaqui wiiquin Josežquiz paljaychiča, Judea yokquiz ana kamajo, antiz Galilea yokquin okajo. Jalla nekztan Galilea yok kjutni ojkičiča. ²³ Jalla nii yoka irantižcu, Nazaret cjita wajtquiz kamchiča. Tuqui timpuqui Yooz cuntiquiztan chiiñi profetanacaqui mazinchiča, Jesusaqui “nazareno” cji-tazakaz cjequiča, jalla nuž cjican mazinchiča. Nazaret wajtquiz kamcan profetanacaž chiita taku cumplissiča.

3

JUAN BAUTISTA YOOZ TAKU PALJAYÑI

¹ Niiž wiruñaquei Juan Bautistaqui Judea provinci quin želatča, ch'ekti yokquin. Yooz taku paljayatča, ² tuž cjican:

—Kuznacaž campiya. Arajpach Yoozqui waj mantaquiča. Nii timpuqui žcatžinžquiča.

³ Tuqui timpuqui Isaías cjita profetaqui Juanž puntuquiztan cjiirchiča, tuž cjican:

“Ch'ekti yokquin tsjii žoñž joraž nonžta cjequiča. Alto jorquiztan tuž cjican chiyaquiča: ‘Tsjii chawjc Jilirž tjonaquiča. Jazi qui zuma kamañ

jicz tjaczna. Tsjii jicztakaz ančhuca kuznaca zumpacha azquicha, nižaza zuma lijitumapanž cjee' ”.

Jalla nuž cjiirtatača Juanž puntuquiztan.

⁴ Juanž zquitiqui camello cjita animalž chomquiztan watstatača. Niiž cinturonaqui zkizitača. Nižaza langosta cjita kolta animalanaca lujlñitača. Munti misq'uinaca lujlñizakaztača. ⁵ Walja žoñinacaqui Juanž taku nonžni tjonñitača, Jerusalén chawc wajtquiztan, nižaza Judea yokquiztan, nižaza Jordán cjita puj žcatirantan. Walja žoñinaca tjonñitača. ⁶ Jakziltat niiž persun ujnaca mazzaja jalla ninacžquiz Juanqui bautissiča Jordán cjita pujquiz. ⁷ Nii tama žoñinacžtanpacha walja fariseonacami, nižaza saduceonacami jalla nii jilirinacami Juanžquin tjonchizakazza bautista cjisjapa. Jalla ninaca cheržcu, Juanqui tuž chiižinchiča:

—Zkoraztakaz incallni žoñinaca. Yooz Ejpqui ujchiz žoñinaca wajillaž casticaquiča. ¿Ject ančhucaquiz nii mazzejo? ¿Nii casticu atipzjapa wejtquinž tjonkaya? ⁸ Kuz campiichinčucžlaj niiqui, zumapankaz kamaquiča, ančhuca campiita kuz kjanapacha tjeezjapa. ⁹ Ančhucqui anaž mit kuzziz porapat chiyasaquiča, tuž cjican: “Wejrnacqui Abrahamž majchmaatinacžquiztanpacha tjoničha, Yoozqui anaž wejrnaca casticasača”. Jalla nižta ana chiichiiz waquisiča. Yoozqui tii maznacquiztan žoñiž cjiskatasacha, Abrahamž majchmaatinaca cjisjapa. ¹⁰ Ančhucqui tsjii frut muntiztakazza. Ana zuma fruta pookni muntiqui k'aatztaž cjequiča jir achžtan. Jalla nuž k'aatztiquiztanaqui, ujtaž cjequiča. Jalla nižta irataž ančhucaquiz wataquiča. Ana zuma kamañchiz žoñinaca casticta cjequiča. ¹¹ Wejrqui wereral chiyučha. Kjaztankal bautisuča, ančhuca kuznaca campiitiquiztan. Tsjiiqui wejt wirquin tjončha. Jalla niiqui Espiritu Santužtanami nižaza arajpach ujžtanami bautisaquiča. Jalla niiča wejtquiztan tsjan juc'ant poderchizqui. Niižquiz atintisjapa anal waquisučha, niiž čhjata jeržcu chjojczinimi. Inakaztčha wejrqui. ¹² Ančhucqui trigo zkalaztakazza. Nii tjoñi jiliriqui trigonaca kjojaquiča. Nekztan itzanacami zuma trigumi pjalznaquiča. Nii zuma triguqui ricujtaž cjequiča. Niiž persun kjuyquin majctaž cjequiča. Nii itzanacazti liwj ujtaž cjequiča, ana wira tjesni ujquiz. Jalla nižta irataž ančhucaquiz wataquiča.

JESUSAQUI BAUTISTATAČHA

¹³ Niiž wiruñaquei Jesusaquei Galilea yokquiztan Jordán cjita pujquin ojkičiča, jakziquint Juan želatčhaja, jalla nicju. Bautiskatzjapa Juanžquin ojkičiča. ¹⁴ Jesusiž irantitan, Juanqui ana nii bautis pecatčha. Jalla tuž cjichiča:

—Amž wejr bautis waquiziča. ¿Am wejtquiz tjonkaya? ¿Weriž bautista cjisjapaya? —Jalla nuž cjichiča Juanqui.

¹⁵ Nekztan Jesusaquei kjaaziča, tuž cjican:

—Anzikam wejr bautisaquiča. Yooz mantitacama liwj cumplis waquiziča učumqui. —Jalla nuž kjaaztiquiztan Juanqui “iyaw” cjichiča.

¹⁶ Nekztanaqui Juanqui Jesusa bautissiča. Kjazquiztan ulnan, nii orapacha arajpacha cjetziča. Nekztan Jesusaquei cherziča Yooz Espiritu Santo palomažtakaz chjijwžquiñi. Jalla niiž juntuñpacha Espiritu Santuqui irantizquichiča. ¹⁷ Nekztanaqui arajpachquiztan tsjii jora paljayžquiñi nonziča, jalla tuž cjiñi:

—Tiiča wejt ultim k'ayi Maatiqui. Tiiž cjen ancha cuntintutčha wejrqui. —Jalla nuž cjichiča nii tsewctan chiižquiñi joraqui.

4

JESUSAQUI DIABLUZ YANZTA

¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui Jordán cjita pujquiztan ojkchiča. Nuž okan, Espíritu Santuqui Jesusa chjitchiča ch'ekti yokquin, Satanás diabluž yanzta cjisjapa. Satanasqui Jesusa ujquiz tjojtskatz pecatča.

² Jalla nijwc žejlcan, Jesusaqui pusi tunc tjuñi pusi tunc arama ana čjheri lujlchiča. Jalla nii pusi tunc tjuñi wattiquiztan ancha čjheri eescskatchiča.

³ Jalla nekztanaqui diabluqui Jesusižquiz macjatchiča ujquiz tjojtskatz yanzjapa. Jalla tuž cjichiča:

—Amqui ultim Yooz Maatimžlaj niiqui, tii maznacquiztan t'anta tuck-atalla.

⁴ Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Zoñinacaqui anaž čjheržtan alaja žetasacha. Yooz takuča chekanaqui, jalla niiča ultim čjherižtakazqui”. Jalla nuž kjaaziča Jesusaqui.

⁵ Jalla nekztanaqui diabluqui Jesusa chjitchiča Jerusalén, Yooz illzta chawjc watja. Jalla nicju timplu tsewcta pjurniguin yawkatchiča. ⁶ Nekztan diabluqui cjichiča:

—Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča:

“Yooz Ejpqui niiž anjilanaca mantaquiča am cwitajo. Ninacž persun kjaržtan am cwitaquiča, ana am kjojcha chjojričta cjejajo mazquizimi”.

Jazic, ultim Yooz Maatimžlaj niiqui, tsewctan kozzuc tii yokquiz layzca. — Jalla nuž cjichiča nii diabluqui.

⁷ Nekztanaqui Jesusaqui kjaaziča tuž cjican:

—Cjijrta Yooz takuqui zakaz cjiča: “Zoñiqui ultim arajpach Yooz ana inakaz nuž yanznaquiča”. Jalla nuž cjijrtača.

⁸ Jalla nekztanaqui wilta ujquiz tjojtskatz yanzjapa, diabluqui Jesusa chjitchiča pajk cur puntiquin. Jalla niwjc chjitžcu, diabluqui tjapa tii muntuquiz žejlñi nacionanaca nižaza tjapa ninacž cusasanacžtanpacha, nižaza tjapa ninacž honoranacžtanpacha jalla ninaca diabluqui Jesusižquiz tjeeziča. ⁹ Nekztan nii diabluqui cjichiča:

—Tjapa tinaca amquiz tjaasača, wejtquizim quillzaja, nižaza wejr rispitchaja, niiqui.

¹⁰ Jalla nižtiquiztan Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Satanás, wejtquiztan zaraka amqui. Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: Yooz Jiliržquinkaz rispita, nižaza nii alaja sirwa. Niikazza am Yooz Jiliriqui.

¹¹ Jalla nuž Jesusiž chiitiquiztan diabluqui Jesusižquiztan zarakchiča. Nekztan tsjii kjaž anjilanacaqui Jesusižquin atinti tjonchiča.

JESUSAQUI GALILEA YOKQUIN OJKCHICHA

¹² Niiž wiruñaquí Jesusaqui quintu nonchiča, Juan carsilquiztača, jalla nii. Jalla nii quintu nonžcu, Galilea yokquin ojkchiča. ¹³ Pero Nazaret wajtquin ana kamchiča; antis Capernaum wajtquin kami ojkchiča. Capernaum watjaqui kot atquiztača, Zabulón yokquin nižaza Neftalí yokquin-tača. ¹⁴ Jalla nuž ojktiquiztan Isaías profetaž cjijrta taku cumplissiča.

¹⁵ Jalla tuž cjijrchiča Isaías profetaqui:

“Zabulón, nižaza Neftalí, am yokaqui kot atquizza, nižaza jiczquizza Jordanquiztan tuwanchuc. Nižaza Galilea yokquinča. Jalla nii Galiliquinaqui yekja wajtchiz žoñinacaž kamča. ¹⁶ Am yokquin žejlñi žoñinacaqui zumchiquiz kamča, ana zuma kamañquiz. Ninacaqui tsjii žoñi cheraquiča. Nii žoñiqui zuma kamaña tjeeznaquiča, zuma

kjanažtakaz. Ticzi žoñinacažtakaz kamčha; anaž Yooz kamaña zizza. Pero kjanapachaž Yooz zuma kamaña tjeezta cjequičha.”

¹⁷ Jalla nekztanaqui Jesusaqui Yooz puntu kjanzt'i kallantichičha, tuž cjican:

—Kuznaca campiya. Arajpach Yooz waj mantaquičha. Jalla nii timpuqui žcatžinžquičha. —Jalla nuž paljaychičha.

PAJKPIC CH'IZ TANŃI ZOÑINACA JESUSIZ KJAWZTA

¹⁸ Jesusaqui Galilea cjita kot at tjiyaranž okatčha. Jalla nuž ojkan pucultan jilazullca žoñinaca cherchičha. Tsjiiqui Simón cjitatačha, nižaza Pedro cjitazakaztačha. Tsjiiqui Andrés cjitatačha. Jalla ninacaqui ch'iz tanñinacatačha. Nii oraqui ninacaqui ch'iz tanz kjazquiz tjojtsi želatčha.

¹⁹ Jalla ninacžquiz Jesusaqui tuž cjican paljaychičha:

—Wejttan chica ojklayñi cjee. Jaknuž ch'iz juntichamžlaja, jalla nižta irata ančhucqui Yooztajapa žoñinaca juntaquičha.

²⁰ Jalla nuž chiitiquiztan nii pucultan žoñinacaqui nii orapacha ch'iz tanz eccu, Jesusižtan chica ojklaychičha.

²¹ Jalla nekztanaqui tsjii koloculla najwcyjapa ojžcu Jesusaqui tsjii pucultan jilazullca žoñinaca cherchizakazza. Tsjiiqui Jacobo cjitatačha. Tsjiiqui Juan cjitatačha. Zebedeož majchtačha. Niž ejpžtanpacha warcuquiz želatčha, ch'iz tanz azquichcan. Jalla nii cheržcu, Jesusaqui ninaca kjawzičha. ²² Nekztan nii orapacha warcumi niž ejpmi eccu, Jesusižtan chica ojklaychičha.

ZOÑINACA JESUSA APZA

²³ Tjapa nii Galilea cjita yokaran ojklaychičha, zapa ajcz kjuyquiz Yooz puntu tjaaajincan. Nižaza paljaychičha, Yooziž mantita žoñinacaž cjee, cjican. Nižaza tjapaman laanaca čhjetinchičha. ²⁴ Jesusiž ojklayta, jalla nii quintuqui tjapa Siria yokquin ojkičha. Jalla nižtiquiztan, tjapaman conchiz žoñinacami, nižaza tjapaman laa ayiñi žoñinacami, nižaza zajraž tanta žoñinacami, nižaza t'ucur žoñinacami, nižaza ana ojklayi atñi zuch žoñinacami, tjapaman laanaca Jesusižquin chjitztatačha. Nekztanaqui Jesusaqui nii laanaca čhjetinchičha. ²⁵ Galilea žoñinacaqui nižquin walja apžquichičha, nižaza Decápolis watjanacquiztan žoñinacami, nižaza Jerusalén wajtquiztan žoñinacami, nižaza Judea yokanacquiztan žoñinacami, nižaza Jordán pujž tuwanchuctan žoñinacami. Tjapa nii žoñinacami jalla nuž Jesusa apzičha.

5

JECTNACAT CUNTINTU ZOÑINACA

¹ Walja tama žoñinaca cheržcu, Jesusaqui tsjii kolta curulla yawchičha. Jalla nekztan nii curullquin julzičha. Nižaza niž kjawžta žoñinacaqui niž muytata ajczičha. ² Jalla nekztan Jesusaqui ninacžquiz tjaañi kallantichičha, tuž cjican:

³ —Jecnacat “wejrqui ujchizpančha” cjican persun kuzquiz sint'ičhaja, jalla ninacaž Yooz wajtchiz žoñinaca cjequičha. Nekztanqui cuntintuž cjequičha.

⁴ Jecnacat persun ujquiztan llaquita žejlčhaja, jalla ninacžquiz Yoozqui kuznaquičha. Nekztan cuntintuž cjequičha ninacaqui.

⁵ Jecnacat humilde kuzziz cječhaja, jalla ninacžquiz Yoozqui irinsaž tjaaquičha, ew yoka. Nekztan cuntintuž cjequičha.

⁶ Jecnacat Yooz kuzcamakaz kamz ancha pecčhaja, jalla ninacžquiz Yoozpanž zuma kamzjapa yanapaquičha. Nekztan cuntintuž cjequičha.

⁷ Jecnacat parti žoñinacztajapa oksñi kuzziz cječhaja, jalla ninaczquiz Yoozqui zakaz oksnaquičha. Nekztan cuntintuž cjequičha.

⁸ Jecnacat ancha zuma kuzziz cječhaja, jalla ninacaqui Yooz cheraquičha. Nekztan cuntintuž cjequičha.

⁹ Jecnacat pasinsis kuzziz kamñi cječhaja, jalla ninacaqui Yooz maati cjitaž cjequičha. Nekztan cuntintuž cjequičha.

¹⁰ Jecnacat Yooz kuzcama kamtiquiztan chjaawjta sufračhaja, jalla ninacaž Yooz wajtchiz žoñinaca cjequičha. Nekztan cuntintuž cjequičha.

¹¹ Jecnacat weriž cjen žoñinacaž chjaawjta cječhaja, nižaza kijchta cječhaja, nižaza tjapaman toscar tawkžtan quintra ch'aanita cječhaja, jalla ninacami cuntintuž cjequičha. ¹² Jecnacat weriž cjen jalla nižtanaca sufrichi cječhaja, jalla ninaczquiz Yoozqui arajpachquin wali pajk honora tjaaquičha. Jalla nižtiquiztan tii muntuquiz kamcan, cuntintukaž cjee. Ančhucqui cjuñzna. Yooz cuntiquiztan chiiñi profetanacaqui nižta zakaz sufrichičha tuqui timpuquiztanpacha.

CRIICHINACZ PUNTU

¹³ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Ančhucqui tii muntuquiz kamcan yacu cuntažtakazza, parti žoñinacztajapa. Pero yacuqui lak'až cjesaž niiqui, ¿kjažpant wilta walipan cjisnasajo? Anapanž cjesačha. Nekztan anaž čhjulpami sirwasačha; tjojtapanž cjesačha; nekztan žoñinacaž tjecžtaž cjequičha.

¹⁴ Ančhucqui tii muntuquiz kamcan, parti žoñinacztajapa kjana cuntažtakaz cjesačha, zuma kamaña zizajo. Tsjii curquiz kjuyta watjaqui, ana chjojžta cjesačha. ¹⁵ Tsjii lamparaqui tjeežtaž cječhaj niiqui, anapanž cajón koztan nonžta cjesačha. Lamparaqui tjeežtaž cječhaj niiqui, tsewc tsjiiptapanž cjesačha, tjapa nii kjuyquiz žejlñi žoñinacztajapa kjanajo. ¹⁶ Jalla nuž ančhucqui lamparažtakaz cjee, žoñinacztajapaqui. Kjanapacha zuma kamañchiz cjee. Nekztan žoñinacaqui ančhuca zuma kamaña cheržcu, ančhuca arajpach Yooz Ejpžquin honora tjaaquičha.

LII PUNTU

¹⁷ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Wejrqui ana tjonchinča Moisés lii tjatanskatzjapa, nižaza profetanacaž tjaajintanaca tjatanskatzjapami. Jalla nižta anaž pinsa ančhucqui. Wejrqui ana tjonchinča nii tuquita Yooz tjaajintanaca tjatñiqui; antis tjonchinča cumpliskatzjapa. ¹⁸ Wereral chiižinučha. Tuquita Yooziž tjaata liiquiztan tjapa puntumi tjapa letrami anaž tjatanta cjequičha, tjappacha cumpliscama. Ima tii muntumi arajpachami tucužinžnan, nii liiqui anapanž tjatantaž cjequičha. ¹⁹ Jalla nižtiquiztan jequit tuquita Yooziž tjaata liiquiztan tsjii mantita, kolta lii cjenami, ana pajz pecčhaj niiqui, nižaza yekjap žoñinaczquiz nižtapacha tjaajinčhaja, jalla nii žoñiqui arajpach Yooz wajtquin anaž čhjul honorchiz cjequičha. Pero jequit nii tuquita lii mantita cazačhaja, nižaza yekjap žoñinaczquiz nižtapacha tjaajinčhaja, jalla nii žoñiqui arajpach Yooz wajtquin chekan honorchiz žoñiž cjequičha. ²⁰ Ančhucaquiz wejr chiižinučha. Lii tjaajiñi maestruncami, nižaza fariseo žoñinacami žejlčha. Pero ančhucqui ninaczquiztan anaž juc'anti Yooz mantitacama kamačhaj niiqui, anapanž arajpach Yooz wajtquin luzasačha. Yooz mantitacama kamstančha, arajpach Yooz wajtquin luzjapa.

ZAWJZ PUNTU

²¹ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Ančhucqui tuquita atchi ejpnaczquiztan tuž nonzinčhucčha. Ninacaqui cjiñitačha, tuž cijcan: “Anačha žoñi conzqui. Jequit žoñi conačhaja, niiqui

juzjitaž cjequiča”. ²² Pero wejr chiižinuča, jequit tsjii jilžjapa žawjwačhaj niiqui, jusjitaž cjequiča. Nižaza jequit tsjii jilžtan ch'aačhaj niiqui, Junta Suprema cjita chawjc jilirinacaž jusjitaž cjequiča. Nižaza jequit tsjii jilžquiz “ana zumamča” cjican ch'aančhaj niiqui, infiernuquin chjatkattaž cjequiča.

²³ Nižaza tii puntu zakal cjeeča. Jequit niž ofrenda Yooz yujcquin chjichačhaj niiqui, nižaza chjichcu niž jilžtan quintra tanasta cjuñsnačhaj niiqui, ²⁴ jalla nekztan ima ofrenda tjaacan, nii timpluquizpacha ecla. Nekztanaqui niž jilžquin pertuna mayiza ojkla. Niižtan jilžtan walikaz cjila. Jalla nekztanaqui timpluquin quejpžcu, ofrenda Yoozquin tjaasača.

²⁵ Jequit am quintra quijchi cječhaj niiqui, nižaza jilirž kjuya chjichačhaj niiqui, jalla nii quijchi žoñžquiz pertunam mayizaquiča ana enenzcu, ima jilirž kjuya irantican. Pertunazta cjequiž niiqui, anam juez jiliržquin intirjita cjequiča jusjita cjisjapa. Amqui ultimpacha juez jiliržquin intirjita cjesaž niiqui, nii juez jiliriqui am tsjii policiiquin zakaz intirjasača; carsilquiz chawjcta cjesača. ²⁶ Weraral chiižinuča. Carsilquiz chawjctam cjesaž niiqui, anam ulanasača, liwj pacañcama.

ADULTERIO PUNTU

²⁷ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Ančhucqui tuquita atchi ejpnacžquiztan tuž nonzinčhucča: “Anača adulteriuquiz ojklayzqui”. ²⁸ Pero wejrqui tuž chiižinuča, jakzilta luctakat yekja maataka “wejt maatakaj cjejaa” cjican pinsičhaja, jalla niiqui persun kuzquiz niwjctanaqui adulterio paachizakazza Yooz yujcquiziqui.

²⁹ Am žew latu čhujquiqui ujquiz tjojtskatčhaj niiqui, nii čhujqui leczna, nižaza nawjk tjojtta. Jalla nuž tsjii čhujquiqui pertissi cjenaqui am parti curpuqui ana infiernuquin tjojtta cjesača. Jalla nuž waliž cjesača. ³⁰ Nižaza am žew kjaraqui ujquiz tjojtskatčhaj niiqui, nii kjara pootzna, nižaza nawjk tjojtta. Jalla nuž tsjii kjaraqui pertissi cjenaqui am parti curpuqui ana infiernuquin tjojtta cjesača. Jalla nuž waliž cjesača.

TJUNATAN JALJTIS PUNTU

³¹ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Ančuca tuquita atchi ejpnacaqui tuž cjiñitača: “Jecmiž niž persun tjunatan jaljtasaž niiqui, primiruqui tsjii ultim jaljtita cjiirta papel certificado tjaasa”. ³² Pero wejrqui tuž chiižinuča, jakziltamiž persun tjunatan jaljtasaž niiqui, nižaza ana čjul adulterio motivo želan, jalla niwjctanaqui naa ultimu jaljtita tjunqui adulterio cjiskatasača. Nižaza jakziltami naa ultimu jaljtita tjunatan zalznačhaj niiqui, adulterio ujanž paača.

JURAMENTO PUNTU

³³ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Nižaza ančhucqui tuquita atchi ejpnacžquiztan tuž nonzinčhucča: “Anača toscar tawkžtan juramento paazqui. Juramento paaquičhaj niiqui, tjapa nii juramentužtan compromitta takupanž cumplisnaquiča Yooz yujcquiziqui”. ³⁴ Pero wejrqui tuž chiižinuča, anaž čjulquiztanami juramento paasača, werara chiizpanča. Nižaza anača “arajpacha zizza” cjican juramento paazqui. Yooztajapača arajpachaqui. ³⁵ Nižaza anača “tii yoka zizza” cjican juramento paazqui. Yooztajapača tii yokaqui. Nižaza Jerusalén wajtž tjuu aynakan anača juramento paazqui. Chawjc Yooz Jiliržtajapača nii watjaqui. ³⁶ Nižaza anača “wejt persun acha zizza” cjican juramento paazqui. Amqui anam zinta tsok charquiztan chiw charquin tuckatasača. Nižaza anam zinta chiw charquiztan tsok charquin

tuckatasächa. ³⁷ Jalla nižtiquiztan, “Jesalla” cjicanaqui, “Jesalla” cjispanča; nižaza “Anaž” cjicanaqui, “Anaž” cjispanča. Zajra diabluž cjen juramento paazqui žejlča.

ANA WALI TJEPUNTA PUNTU

³⁸ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Ančhucqui tuquita atchi ejpnacžquiztan tuž nonzinčhucča: “Tsjii žoñiqui yekja žoñž čhujqui pjažinasächa, nekztan nii pjañi žoñž čhujqui pjažintazakaz cjesächa. Nižaza tsjii iżke chjatkatzinasaz niiqui, nii chjatkatñi žoñž iżke chjatkatzintazakaz cjesächa”. ³⁹ Pero wejr chiižinuča, anača kijtñi žoñiqui nižtapacha kijtzi. Nižaza am quintra tsjii yujc latu kijchasaž niiqui, kijchta cjisakazza, tsjii yujc latužtanpachami. ⁴⁰ Nižaza jakziltamiž am tanžcu am almilla kjanž pecchaj niiqui, kjañaj cjisakazza, iržtanpachami. ⁴¹ Jakziltamiž niž kuzi tsjii tupucama, amquiz chjitskatasaz niiqui, juc'anti tupucama chjichna. ⁴² Jakziltamiž amquiztan mayasaž niiqui, tjaa amqui. Nižaza jakziltamiž amquiztan tomzñi tjonasaž niiqui, onzna amqui.

QUINTRA ŽOÑINACŽTANAMI ZUMA MUNAZIZA

⁴³ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Nižaza ančhucqui tuquita atchi ejpnacžquiztan tuž nonzinčhucča: “Mazinacžtan zuma munaziza. Nižaza am quintra žoñinacžtan chjaawjkata”. ⁴⁴ Pero wejr chiižinuča, am quintra žoñinacžtanami zuma munaziza. Nižaza am quintra laykiñi žoñinacžtajapa zuma kuztan Yoozquiztan maynaquiča. Nižaza am quintra chjaawjkatñi žoñinacžquin zumapan paa. Nižaza am quintra ch'aañinacžquinami kichñinacžquinami zumapan Yoozquiztan mayt'ižina. ⁴⁵ Jalla nuž zuma kamcan ančhucqui tježa, arajpach Yooz Ejpž maatičhucča, nii. Yoozqui zuma žoñinacžquizimi ana zuma žoñinacžquizimi liwj tsjiikaz niž paata tjuñi tewkkatča. Nižaza niž kuzcama kamñinacžquizimi nižaza ana niž kuzcama kamñinacžquizimi tjapa ninacžquiz chijñi apayžquiča. ⁴⁶ Ančhucqui persun okzñi žoñinacžquizkaz okznaquiz niiqui, jalla nuž paatiquiztan ħchjul premio Yoozquiztan tanznaquejo? Jalla nižtazakaz kamča ana wali impuesto cobriñinacami. ⁴⁷ Nižaza ančhucqui persun jilanacžquizkaz tsaanaquiz niiqui, jalla nijwctan ħchjul zumaž ančhuc paajo? Jalla nižtazakaz paača ana Yooz pajñinacami. ⁴⁸ Ančhucqui walja zuma kuzziz kama, jaknužt ančhuc arajpach Yooz Ejp walja zuma kuzzizpančhalaja, jalla nuž.

6

ZUMA KAMZ PUNTU

¹ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Ančhucqui anača persunpacha honorchizkaz cjis peczqui. Anača žoñinacž yujcquiz ančuca Yooz custurumpinaca paazqui, žoñinacžquiztan honorchiz cjisjapa. Ančhucž jalla nuž persun honorchizkaz cjis pecaquiz niiqui, nii honorchiz kaz cjequiča. Ančuca arajpach Yooz Ejpqui ana iya honora tjaaquiča. ² Ana zum kuzziz žoñinacaqui t'akjir žoñinacžquiz onanžcu žoñi žoñinacžquin mazmazñiča, “onanchinča” nuž cjicanaqui. Ajcz kjuyaranami calliranami jalla nižta paañiča, žoñinacaž ninacžjapa zuma chiyajo. Pero wejrqui weraral chiižinuča. Jalla nižta paañi žoñinacaqui nii honorchizkaz cjequiča. Ančhucqui anača nižta iratapacha kama. ³ Ančhuczti t'akjir žoñinacžquiz onanžcu, jalla nii ančuca onantaqui anaž jeczquizimi mazmaznaquiča, “onanchinča”, cjicanaqui. ⁴ Nižaza

t'akjir žoñinacžquiz jamazit onaquiča. Aunquimi ančucaž jamazit paachiž cjenami, ančuca Yooz Ejpqui cherča. Jalla nuž cheržcu ančucaquiz kjanacama honora tjaaquiča, tsjii premiužtakaz.

MAYIZIZ PUNTU

⁵ Nižaza nii ana zum kuzziz žoñinacaqui Yoozquin mayizican jalla tuž juz-tazniča. Ajcz kjuyquizimi call isquinquizimi tsijtchi Yoozquin mayiziñiča, tjapa žoñinaca cherajo. Wejrqui weraral chiižinuča, jalla nuž paažcu ninacaqui nii honorchizkaz cjequiča. Ančucqui anača nižta irata mayiz-izqui. ⁶ Ančuczti Yooz Ejpžquin mayizizjapaqui, kjuyquiz luz waquiziča, nižaza kjuy chawjcz waquiziča. Jalla nekztan ančuca Yooz Ejpžquin mayizasacha. Jalla nuž zinalla mayizan ančucatan chicaž cjequiča Yooz Ejpqui. Jalla nuž jamazit mayiztiquiztan Yooz Ejpqui ančucaquiz honora tjaaquiča, tsjii premiužtakaz.

⁷ Yoozquin mayizcan, anača wiltan wiltan takunaca quejpžcu quejpžcu mayizizaqui. Jalla nuž mayizaquiž niiqui, inapanikazza. Jalla nižtaž mayizza ana Yooz pajni žoñinacaqui. Jalla nuž wacchi chiican mayizitiquiztan “nonznaqueeka Yoozqui” cjican. ⁸ Jalla nižta anaž ančuc cjeella. Ančuca Yooz Ejpqui zizza, čhjulut ančuc pecčhaja, jalla nii. Ima ančucaž mayizan, panž zizza Yooz Ejpqui. ⁹ Jaziqi ančucqui jalla tuž mayizaquiča:

“Yooz Tata, amqui arajpachquin žejlča. Am tjuu honorchiz aptitaj cjilalla.

¹⁰ Nižaza am mantiz timpu tjonchej cjilalla. Nižaza tii muntuquiz žejlni žoñinacaqui am kuzcamaj kamlalla. Jaknužt am kuzcama kamčhaja arajpachquin žejlninaca, jalla nižta. ¹¹ Nižaza tonjiqui čhjeri tjaažcalla čhjeržtan kamzjapa. ¹² Nižaza wejtnacaž paata ujnaca pertunalla, jaknužt wejrnacqui wejtnaca quintra paañi pertunučhaja, jalla nižaza. ¹³ Nižaza anaž anawalinacžquiz tjojtskatalla, antis anawalinacquižtanž liwriyalla. Amča wiñaya juc'ant mantiñamqui, nižaza amča wiñaya juc'ant azzizqui, nižaza amča wiñaya juc'ant honorchizqui. Jalla nužoj cjila. Amén.”

¹⁴ ‘Ančuca quintra paañinacžquiz pertunaquiča. Nekztan Yooz Ejp zakaz ančuca ujnaca pertunaquiča. ¹⁵ Ančuca quintra paañinacžquiz ana pertunaquiž niiqui, nekztan ana zakaz Yooz Ejpqui ančuca ujnaca pertunaquiča.

AYUNAS PUNTU

¹⁶—Ančucqui ayunascan anaž llaquit chercherchiz cjee. Ana zum kuzziz žoñinacaqui llaquit chercherchiz ayunasniča, žoñinaca ninaca ayunasni cherajo. Wejrqui weraral chiižinuča, jalla nuž paatiquiztan ninacaqui inapanikaz cjequiča. ¹⁷ Ančuczti ayunascanaqui zumpacha yujcmiž awjzna, nižaza zumpacha achami čhjijczna, ¹⁸ žoñinaca ančuc ayunasni ana nayajo. Yooz Ejpqui ana cherta cjenaqui tjappacha cherča, jamazit paatami. Yooz Ejpqui ančucaquiz zuma honoraž tjaaquiča, tsjii premiužtakaz.

CUSASANAC PUNTU

¹⁹ Jesusaqui tjaažinchizakazza:

—Tii muntuquiz kamcanaqui anača muzpa cusasanaca juntizqui. Kjurinacakaz ančuca juntita cusasanaca lulaquiča. Nižaza parti ančuca juntita cusasanaca inapankaz chjijtaquiča. Nižaza tjañiqui kjuyaž luzasacha, ančuca cusasanaca tjangzjapa. ²⁰ Nonžna, arajpachquin muzpa cusasanaca juntaquiča. Arajpachquin cusasanaca lujlñimi, nižaza cusasanaca akziñimi, nižaza cusasanaca tjangziñimi ana žejlča. ²¹ Jakziquizt ančuca cusasanaca juntita žejlčhaja, jalla nicjukaž ančuc kuz tjaača.

ZUMA KAMAÑCHIZ, ANA ZUMA KAMAÑCHIZ PUNTU

²² Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Zoñž čhujquiqui persun curpuž lamparažtakazza. Jaziqui zoñž čhujqui zuma cjequiž niiqui, zuma cheraquiča. Jalla nižtakaz zoñž kuzqui zuma cjequiž niiqui, zuma kamaquiča. ²³ Zoñž čhujquizti ana zuma cjequiž niiqui, zumchiquiztakaz ojklayaquiča. Ančuca kamaña zumchiquiz panž cjequiž niiqui, juc'anti juc'anti zumchiquiz cjisnaquiča. Nekztan ĵaknužt zuma kamasajo?

PAAZ PUNTU

²⁴ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Anaž jakziltami pizc patruna sirwasača. Pizc patrunchiz cjesaž niiqui, tsjii patrunchiz ana pectaž cjesača. Tsjii patrunchiz pectaž cjesača. Tsjii patrunchizkaz zuma sirwasača. Jalla nižtiquiztan Yoozquiz sirwican anaž ancha paazquiz kuz tjaasača. Nižaza paazquiz kuz tjaaquiž niiqui, anaž Yoozquin ancha kuzziz cjesača.

YOOZ EJPQUI NIZ MAATINACA CWITICHA

²⁵ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Ančucaquiz tuž chižinuča, žejtzjapaqui kjaz liczmi lujlz čherimi pecča. Jalla nuž cjenami ančucqui anača kuzquizic čherquiztan llaquita cjisqui. Nižaza curpu wali cjisjapa zquiti pecča. Jalla nuž cjenami ančucqui anača zquitquiztan llaquita cjisqui. Čhjul čherquiztanami zoñž žetiž juc'anti importiča. Nižaza čhjul zquitquiztanami persun curpuž juc'anti importiča. ²⁶ Laylayni wežlanacaž cherna. Jalla nii wežlanacaqui ana zkalami čjacča, nižaza ana zkalquiztanami ricujča, nižaza ana čheri yaaz zquitchizza. Jalla nuž cjenami ančuca arajpach Yooz Ejpqui wežlanacžquiz čheri tjaacha. Yooz yujcquiziqui ančucqui čhjul wežlanacquiztanami juc'antiž importiča. ²⁷ Anaž jec kolta žoñimi persunpacha tsjan lajcha paki atasacna, llaquiziñi kuzziz cjenami ancha lajcha pecni kuzziz cjenami.

²⁸ ĴKjažtiquiztan ančucqui zquitquiztankaz llaquit kuzziz cjesajo? Plantanacž pjajkjallaž cherna, jaknužt pajkčhaja, jalla nii. Ninacaqui anaž langza, nižaza anaž kawanča. ²⁹ Jalla nuž cjenami nii pjajkjallanacaqui ancha c'achjallača. Finu zquiti cujtžcumi ricachu Salomón cjita jiliriqiu anaž juc'ant c'achja nii pjajkjallanacžquiztanami. ³⁰ Plantanacaqui tsjii upacamakaz žejlča. Nekztanaqui jakatažu kattažu jurnuquiz tjutjunzjapa ujžtača. Jalla nižta cjenami Yooz Ejppacha nii plantanaca cwitiča. Ančucqui čhjul plantaquiztanami juc'antipanž importiča. Jalla nižtiquiztan Yoozqui ančuc juc'ant cwitiča, Yoozquin ana tjapa kuzziz cjenami. ³¹ Jalla nižtiquiztan ančucqui anača llaquita kuzziz cjisqui, čhjul čherquiztanami, nižaza kjaz liczquiztanami, nižaza čhjul zquitquiztanami. ³² Ana criichi žoñinacaqui tii muntu cucasanacžquin kuzziz ojklayča. Ančuczti ana nižta kuzziz cjeella. Ančucača arajpach Yooz Ejpchizqui. Čhultakiča ančucqui pecchaj niiqui, liwj zizza Yooz Ejpqui. ³³ Jalla nižtiquiztan Yooz Ejpžquinpankaz walja kuzziz cjee. Nižaza niž mantita zuma kamañquiz kuzziz cjee. Jalla nekztanaqui ančucaltaqui cawalikaz cjequiča čhjulumi. ³⁴ Jakatan čhjulut anawalinaca watačhaj niiqui, jalla nii ana juyzu paa tonjiqui. Jakaqui čhjulut watačhaj niiqui, jakapachaž jaknužquinami wataquiča. Zapuru čhjul anawalinacaqui žejlñipanča.

7

ZOÑINACZTAN ZUMA KAMA

¹ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Anchucalaqui anača zoñinacž uj chii chiizqui. Jalla nuž zoñinacž uj chii chiyaquiž niiqui anchucqui juc'ant ujchiz cjequiča Yooz yujcquiziqui. ² Nižaza zoñinacžquizimi “Amqui Yooziž castictaj cjila”, cjican chiyaquiž niiqui anchucqui Yooziž casticta zakaz cjequiča. Zoñinacžtan zuma kama. Nekztan Yooz Ejpqui anchucatan zumaž cjequiča. ³ Nižaza amqui am jilž čhujcquiz tsjii cjujchilla cherasaž niiqui, ¿kjažtiquiztan am persun čhujcquiz pajk cjujchi ana cherjo? ⁴ Am persun čhujcquiz nii pajk cjujchi ana cherasaž niiqui, ¿kjažtiquiztan am jilžquiz chiijo, “Jila, am čhujcquiztan cjujchilla apakžinača”, cjicanajo? ⁵ Ana zum kuzziz zoñimča amqui. Am persun čhujcquiztan pajk cjujchi apakalla. Nekztan zuma cherasača, y nižaza am jilž čhujcquiztan cjujchilla apakasača.

⁶ Yoozquin criichi zoñinaca, anchucqui Yooz taku anapan nonz pecni zoñinacžtan Yooz puntu ana paljayaquiča. Ninacaqui pacunacažtakazza. Nižta zoñinacaqui anchucaltan ch'atni pacužtakaz cjesača. Nižaza nii Yooz taku anapan nonz pecni zoñinacaqui cuchinacažtakazza. Yooz puntu nonžcu, kuzquizkaz žawjča.

YOOZQUIN MAYIZIZQUI

⁷ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Yooz Ejpžquiztan mayaquiž niiqui, Yooz Ejpqui tjaaquiča. Nižaza Yoozquin kjuraquiž niiqui, Yooz wachaquiča. Nižaza kjuy zanquiztan t'oc t'ocaquiž niiqui, cjetžintaž cjequiča. ⁸ Jequit mayačhaja, risiwaquicha. Nižaza jequit Yoozquin kjuračhaja, wachaquiča. Nižaza jequit kjuy zanquiztan t'oc t'ocačhaja, cjetžintaž cjequiča. Jalla nužuča Yoozquiz mayizizqui.

⁹ Anaž jakziltami ančuca majch t'anta mayanaqui maz chjalznasača. ¹⁰ Nižaza anaž jakziltami ančuca majch ch'iz mayanaqui zkora chjalznasača. ¹¹ Anchucqui ana zum kuzziz cjenami zuma cusasanaca tjayinčucča persun maatinacžquiz. Jaziqui ančuca arajpach Yooz Ejpqui mayni maatinacžquiz juc'ant zumaž tjaasača.

¹² Jaknužt anchucqui parti zoñinaca anchucatan zuma munaziz pecchaj niiqui, jalla nižtapacha parti zoñinacžtan zuma munaziz waquiziča anchucqui. Jalla niipan Moisés liiquiz chiichiča, nižaza Yooz cuntiquiztan chiihi profetanacaž cijrtanacami.

ZKOZ JICZ, PAL JICZ

¹³ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Yoozquin ojkz pecchaj niiqui, zkoz zanquiztan luzza. Infiernuquin ojkni jicz palača, nižaza pal zanchizza. Jalla nijwchuc ojkni zoñinacaqui muzpača. ¹⁴ Tsjiic zakaz žejlča. Arajpachquin ojkni jicz zkozača, nižaza zkoz zanallchizza. Nižaza c'ujlcullača arajpachquin ojkni jiczqui. Jalla nii jiczquinaqui koluckaz žoñi ojkča.

KAMAÑQUIZTAN PAJTA CJESACHA ZOÑINACAQUI

¹⁵ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Anchucqui zumpacha cwitasaquiča toscar taku chiichiihi zoñinacžquiztanami. Jalla ninacaqui “Yooziž tjaata taku chiyučha” cjiñizakazza. Ninacaqui ančucaquiz tjonža, tsjii uuzi zkizi tjutžta kitižtakaz. Ninacž kuzqui anawira zumača. ¹⁶ Ninacž ana zuma kamañquiztan pajtaž cjequiča, ultimu ana zum zoñinacaqui. Tsjii ch'ap muntiqui uwas frutchiz

anaž cjesača. Nižaza tsjii ch'ap plantaqui higo frutchiz anaž cjesača. Jalla nižtapanča ana zum kuzziz žoñinaca. Zuma kamañchizqui anapanž cjesača. ¹⁷ Tjapa zuma muntinacaqui zuma fruta pookñičha. Nižaza tjapa ana zuma muntinacaqui ana zuma fruta pookñičha. ¹⁸ Zuma muntiqui anapanž ana zuma frutchiz cjesača. Nižaza ana zuma muntiqui anapanž zuma frutchiz cjesača. ¹⁹ Jakzilta muntit zuma fruta ana pookzaja, k'atžtaž cjequiča nižaza ujtaž cjequiča. ²⁰ Jalla nižtanacquiztan ančhucqui ana zum kuzziz žoñinaca pajaquiča, ninacaž ana zuma kamañquiztan.

ANA YOOZ WAJTQUIN OJKÑI ZOÑI

²¹ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Yekjap žoñinacaqui wejtquiz “wejt Jiliri, wejt Jiliri” paljayča. Pero nuž chiicanami, anaž wejt arajpach Ejpž mantuquiz kamaquiž niiqui, anapanž arajpach wajtquin okasača, nižaza anapanž arajpach Yooz Ejpž mantuquiz želasča. ²² Ultim žoñi pjalz tjuñquiziqui wacchi žoñinacaqui wejtquiz paljayaquiča, tuž cjican: “Wejt Jiliri, wejt Jiliri, am tjuu aynakcan Yooz taku paljaychinča, nižaza am tjuu chiican zajranaca chjatkatchinča, nižaza am tjuu aynakcan wacchi milajrunaca paachinča”. Jalla nuž cjican wejtquiz paljayaquiča. ²³ Jalla nuž paljaytiquiztanami wejrqui cjeeča, “Ančhuc anawira pajchinla pero. Wejtquiztan zaraka. Ančhucča ana zuma paañinacaqui”.

PIZC PUNTA ZOÑINACAQUI

²⁴ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Jakziltami weriž chiita taku nonžaja, nižaza weriž chiita tawk jaru kamčhaja, jalla niiqui zuma intintazñi žoñinacača. Intintazñi žoñiqui jalla tužuča. Tsjii maz lum juntuñ kjuya kjuyča. ²⁵ Nekztanaqui chijñi chijinčiča. Nekztan puj kjazqui walja tsijtchiča, nižaza pjatziča, nižaza tjamiqi walja tjamchiča nii kjuya quintra. Pero nii chijñimi, tjamimi, kjazmi ana nii maz juntuñ kjuyta kjuyaqui pali atchiča. ²⁶ Jaziqui jakziltami weriž chiita taku nonzcanpacha ana wejt tawk jaru kamčhaja, jalla niiqui zumzu žoñičha. Zumzu žoñiqui jalla tužuča. Ana zuma yokallquiz pjil yok juntuñ kjuya kjuychiča. ²⁷ Nekztanaqui chijñi chijinčiča. Jalla nekztan puj kjazqui walja tsijtchiča, nižaza pjatziča, nižaza walja tjamchiča nii kjuya quintra. Jalla nekztanaqui nii pjil yok juntuñ kjuyta kjuyaqui muzpa tsucchuca pajlziča.

²⁸ Jesusaž jalla nuž tjaajñi žeržtan, nonžñi žoñinacaqui walja ispantichiča niiz tjaajintiquiztan. ²⁹ Jesusaqui walja zizñi zizñi tjaajinčiča. Lii tjaajñi maestrunacaqui ana nižta tjaajñitača.

8

MOJKCHI JANCHICHIZ LAA ZOÑI CHJETINTA

¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui curquiztan chjijwžquichiča. Nižaza muzpa žoñinaca apziča. ² Tsjii mojkchi janchichiz laa žoñiqui Jesusižquiz macjatžquichiča. Jesusiž yujcquiz quillžcu, tuž cjichiča:

—Wejt Jiliri, tii laaquiztanž čhjetnalla. Am wejr čhjetinzim pecčhaj niiqui, wejr čhjetinzim atča.

³ Jalla nekztanaqui Jesusaqui kjaržtan lanžcan, tuž cjichiča:

—Wejr am čhjetnasachiya. Čhjetintam cjissa.

Jesusaž jalla nuž čhiitiquiztan, nii mojkchi janchichiz žoñiqui laaquiztan žejtchi quirchiča. ⁴ Nekztanaqui Jesusaqui nižquin chiižinčiča, tuž cjican:

—Wejr am tsjii cjesača. Jalla tii čhjetintiquiztanaqui anam jeczquizimi maznaquiča. Timpluquin oka. Jalla nicju timplu jiliržquin persunpacha tjeežca, žejtchi, jalla nii. Nižaza Moisés mantita ofrenda tjaaquiča, tjapa žoñinaca zizajo, laaquiztan čhjetinta, jalla nii.

TSJII CHJETINTAQUI

⁵ Jalla nekztanaqui Jesusaqui Capernaum cjita watja luzziča. Jalla nuž luzan tsjii roman sultat capitán jiliriqui niižquin macjatžquichiča. Nekztanaqui roct'ichiča, ⁶ tuž cjican:

—Wejt Jiliri, kjuyquiz wejt piyuna ajpzquiz žejlča, ana tsijtñi. Nižaza walja ana wali ayiñča.

⁷ Nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Nii čhjetñi okasača.

⁸ Nii sultat capitán jiliriqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, anal wejt kjuyquiz am tjonžca cjiyi atasacha. Wejrqui amquiztan inakaztča. Jaziqui takukaz chiya čhjetinzjapa. Nekztan wejt piyunaqui čhjetinta cjequiča. ⁹ Wejrpacha wejt pajk jilirž mantuquiz želuča. Niiž mantitacama ojklayiñča. Nižaza wejt mantuquiz sultatunaca žejlča, čhjulut wejr mantučhaja, jalla nuž cjen zultatunaca ojkča. Nižaza zultatu kjawznučhaja, zakaz tjonča. Nižaza wejt piyuna čhjulu paajumi mantučhaja, zakaz paača.

¹⁰ Jalla nuž nonžcu, Jesusaqui nii jiliri ancha zuma kuzziz naychiča. Nekztanaqui nuž nayžcu Jesusaqui niiž apžñinaczquiz cjichiča:

—Wejrqui weraral cjiwča. Chekapan tii žoñiqui juc'ant Yoozquin kuzzizza, tjapa Israel wajtchiz žoñinaczquiztanami. ¹¹ Nižaza wejrqui cjiwča, tuwantan tajatan muzpa žoñinacaqui tjonaquiča, arajpach Yooz wajtquin luzjapa. Jalla nii Yooz wajtchiz žoñinacaqui Abrahamžtan, Isaacžtan, Jacobžtan, jalla ninacžtan juntupacha cuntintuž cjequiča. ¹² Israel žoñinacazti arajpach Yooz wajtquin žejlchucatača. Pero Yooz wajt zawntan zumchiquiz chjatkattaž cjequiča. Jalla nicjuž kaaquiča, nižaza ižke jojcan želaquiča.

¹³ Jalla nekztanaqui Jesusaqui capitán jiliržquiz tuž cjichiča:

—Am kjuya oka. Jaknužt am tjapa kuztan criičhaja, jalla nižtapachaž cjequiča.

Jalla nii orapacha niiž piyunaqui žejtchi quirchiča.

ZOÑINACA CHJETINTA

¹⁴ Nekztanaqui Jesusaqui Pedruž kjuya ojkchiča. Jalla nicju ajpzquiz Pedruž ajmuž maa cherchiča ch'ujlñi conžtan laa cjichi. ¹⁵ Naaža kjara lanžinchiča. Nuž lanztiquiztan nii ch'ujlñi conquiztan žejtchinča. Nii orapacha žaažcu, ninaca atinti kallantichinča.

¹⁶ Nii čhjetinta quintu nonžcu tjuñiž kattan muzpa zajraž tanta žoñinaca Jesusižquiz zjičtatača. Jesusaqui tsjii taku chiižcu zajranaca chjatkatchiča. Nižaza tjapa laanaca čhjetinchiča. ¹⁷ Nii čhjetintanacaqui Isaías profetaž chiita taku cumplissiča. Isaiasqui cjiirchiča tuž cjican: “Tsjii žoñiqui učhum laa curpunaca tjupi cjiskataquiča, nižaza conanacquiztan učhum čhjetnaquiča”.

JESUCRISTUZTAN CHICA OJKLAYZ PUNTU

¹⁸ Wiruñaquei tsjii noojiqui muzpa žoñinacaqui walja muytata Jesusižquiz ajcziča. Jalla nižta cheržcu, Jesusaqui mantichiča, kotž tsjii latuquiztan okajo. ¹⁹ Jalla nekztanaqui tsjii lii tjaažiñi maestruqui Jesusižquiz macjatžquichiča, tuž cjican:

—Tjaajiñi Maestro, jakzitchum okačhaja, amtan chicapachal ojklayasača.

²⁰ Jesusaqui niizquin kjaaziča, tuž cjican:

—Kitinacami kjuychizza. Nižaza wežlanacami tjurchizza. Wejrzi anal kjuychizza, tjajzapami.

²¹ Tsjiiqui niizquiz apzñi žoñinacžquiztan zakaz paljaychiča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, amtan chica ojklayasača. Pero wejt ejpča ticziqi. Nekztan iyal wejt ejp tjatsñi okaž cjeella.

²² Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejttan chicaka am ojklaya. Ticzižtakaz žoñinacaqui, jalla ninacaj ticzinaca tjažlani.

JESUSAQUI TJAMIMI KJAZ LJOJKIMI MANTICHA

²³ Jalla nuž chiyžcu Jesusaqui warcuquiz luzziča. Niiž tjajinta žoñinacaqui luzzizakazza. ²⁴ Ninacaž kotquiz okan, tjamiqi walja tjamchiča. Jalla nuž tjaman kjaz ljojkiqi warcu tjatanz pecatča. Jesusazti tjajatča. ²⁵ Nii kjaz ljojkiž cjen tjajinta žoñinacaqui Jesusa žinchiča, tuž cjican:

—¡Wejt Jiliri! ¡Liwriyalla! Tii warcu kjazquiz julzmayača. Ticznačhani učumqui.

²⁶ Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan ančhucqui ancha tsuctsucjo? Ančhucqui anača wejtquin tjapa kuzziz.

Jalla nekztan Jesusaqui žaažcu, tjamimi kjaz ljojkiimi ujziča. Jalla nuž chiitiquiztan tjamimi kjaz ljojkiimi apaltichiča. ²⁷ Nii apaltiñi cheržcu nižtan ojklayñi žoñinacaqui ispantichiča, nižaza tuž cjichiča:

—¿Chjul žoñit teejo? Tjamimi tii kot kjaz ljojkiimiž tiž chiita takukaz cazla.

ZAJRAZ TANTA ŽOÑINACA

²⁸ Nii kotž nawjctuñtan irantižcu, Jesusaqui Gadara cjita yokquin ulanchiča. Ulantán pucultan žoñinacaqui campu santuquiztan tjonchiča. Nii pucultan žoñinacaqui zajraž tantatača walja ana walinacatača, žoñinacžtan kichasñipanikaztača. Jalla nižtiquiztan nii jiczquiz ana jecmi ojklayñitača.

²⁹ Jesusižquiz macjatžcu nii zajranacaž tanta žoñinacaqui kjawchiča, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan wejtnacaquiz mitisejo? Ima casticz timpu irantižcan amqui tekz tjonchamča, wejrnaca sufriskatzjapa. ¿Kjažtatajo? —Nuž cjican kjawchiča.

³⁰ Nižaza nii nawjkchuc cuchinacaqui ojklayča lujlcan. ³¹ Zajranacaqui Jesusižquiz rocchiča tuž cjican:

—Amqui wejrnaca chjatkataquiž niiqui, nii cuchinacžquin wejrnaca luzkatalla.

³² Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Nižtaqui, oka. Cuchinacžquin luzca.

Jalla nuž chiitiquiztan zajranacaqui žoñinacžquiztan ulanchiča; cuchinacžquin luzziča. Zajranacaž luztiquiztan cuchinacaqui tsjii barranc k'awquin tjojtsiča, kotquizpachatača. Jalla nužquiz kjaztan tsamžcu, ticziča nii cuchinacaqui.

³³ Jalla nii cuhi itzñinacaqui ancha tsucchi zajtchiča. Watja irantižcu, nii pucultan zajraž tanta žoñinacž puntuquiztan quint'ichiča, nižaza tjapa nižta watchinacami. ³⁴ Jalla nii quintu nonžcu tjapa nii wajtquiz žejlñi

žoñinacaqui ulanchiċha, jakziquin Jesusa želatċhaja, nicju. Jesusižtan zalžcu, ninacaqui rocċiċha, ninacž yokquiztan okajo.

9

ZUCH ZOÑI CHJETINTA

¹ Jalla niiž wiruñpachaqui Jesusaqui wilta warcuquiz luzziċha. Nekztan kotž tsjii latuquiztan kajkċiċha. Nižaza niiž persun watja irantichiċha. ² Jalla nijwc žoñinacaqui Jesusižquin tsjii zuch žoñi ċhjtċiċha. Tjajz zqutinacžtanpacha ajpċi ċhjtċiċha. Ninacž tjapa kuz ċjicjiñi ċheržcu, Jesusaqui laa žoñžquiz paljayċiċha, tuž ċjican:

—Jila, ana llaquis; tjup kuzziz ċjee. Am ujnacac pertuntaċha.

³ Jalla nižta ċhiiñi nonžcu yekjap lii tjaajiñi maestrunacaqui kuzquiz tuž pinsichiċha: “Yooz quintrala; tii žoñž takuqui anawalipanla”. ⁴ Pero Jesusaqui ninacž kuzquiz pinsita zizatċha. Jalla nekztan ninacžquiz ċjichiċha:

—¿Kjažtiquiztan anċhucqui nižta ana zuma pinsamintuchiztajo? ⁵ ¿Jakzilta takut pjasila ċhiiz ċjesajo? ¿“Am ujnaca pertuntaċha” ċhiiz pjasila ċjesaya? Už ¿“Tsijsna, oka”, jalla nuž ċhiiz pjasila ċjesaj? ⁶ Tsewctan cuċhanžquita Yooz Zoñtċha wejrqui. Tii muntuquiz jiliritċha, ujnaca pertunzjapami. Razunal ċhiyuċha. Nuž zizjapa, anċhucqui tiiž ċhera.

Jalla nekztanaqui nii zuch žoñžquiz ċjichiċha:

—Tsijsna, am tjajz zquti apta; nižaza am kjuya oka.

⁷ Jalla nii orapacha tsijtsiċha, nižaza niiž kjuya ojkċiċha. ⁸ Žoñinaca nii ċheržcu, tsucċi quirċiċha, nižaza “Yoozqui honorċhiz ċjilalla” ċjican ċhiichiċha. Yoozqui žoñinacžquiz nižta ċhjetinñi azi tjaachiž ċjen, nuž ċhiichiċha.

MATEO KJAWZTA

⁹ Nii kjuyquiztan ulanžcu Jesusaqui Mateo ċjita žoñi ċherċiċha. Mateoqui impuesto cobriñi puestuquiz julzi želatċha. Jesusaqui niižquiz ċjichiċha:

—Wejttan ċhica ojklaya.

Jalla nekztan Mateoqui tsijtsċu, Jesusižtan ojkċiċha. ¹⁰ Niiž wiruñ Jesusaž Mateož kjuyquin lulan, muzpa impuesto cobriñinacami nižaza ujċhiz žoñinacami irantichiċha. Nižaza ninacaqui Jesusižtan niiž tjaajinta žoñinacžtan ċhica julziċha tsjii mizquiz. ¹¹ Fariseo žoñinacazti jalla nii ċheržcu, Jesusiž tjaajinta žoñinacžquiz pewċziċha, tuž ċjican:

—¿Kjažtiquiztan anċhuca tjaajiñi maestruqui impuesto cobriñinacžtan nižaza ujċhiz žoñinacžtan ċhjeri lujljo?

¹² Jesusaqui jalla nižta pewċzñi nonžcu ninacžquiz ċjichiċha:

—Zuma wiw žoñinacaqui anaž médicu kullñimi pecċha. Antiz laa žoñinacaž médicu kullñimi pecċha. ¹³ Yooz takuqui tuž ċjiċha: “Oksñi kuzziz žoñinaca juc'antil pecuċha wilana jawkñi žoñinacžquiztan”. Tantiiya ċhjul puntut tii Yooz taku ċhiċhaja, nii zumpacha intintaza. Jaziċqui wejrqui “Zuma kamučha” ċjiñi žoñinacžquiz anal kjawsñi tjonċhinċha. Antiz “Ujċhizpanċha” ċjiñi žoñinacžquiz kjawsñi tjonċhinċha, ninacž kuz campiita ċjisjapa.

AYUNAS PUNTU

¹⁴ Juan Bautistaž tjaajinta žoñinacaqui Jesusižquiz macjatžquichiċha. Nekztan pewċziċha, tuž ċjican:

—Wejrnacmi fariseo žoñinacami walja ayunasinċha. Amiž tjaajinta žoñinacazti ana ayunasñipanla. ¿Kjažtiquiztan nižtajo?

¹⁵ Nekztanaqui Jesusaqui kjaaziċha, tuž ċjican:

—¿Kjažt weriž tjaajinta žoñinaca llaquit kuzziz ayunasasajo, weriž želanpachajo? Wejrqui zalz kazzi tjowažtakaztċha. Ninacaqui zalz

pjiistiquiz invittanacažtakazza. Zalz kazzi tjowaž želan, niž zalz pjiistiquiz invittanacaqui ana llaquit kuzziz ayunasasača. Pero tsjii timpuž tjonaučiha. Jalla nii timpuquiz zalzni tjowa kjañtaž cjequiča; jalla nekztanž ayunasasača.

¹⁶ ‘Anaž jakziltami tsjel zquiti ew rimintužtan rimintasača. Ew rimintuqui jaljtapasača, nižaza nii ach zquiti qui juc'anti wjajržcu tsjelan-nasača. ¹⁷ Nižaza anaž jakziltami ach zkiz luuzquiz ew vinu alznasača. Jalla nižtaž alznasaž niiqui, zkiz luuz panž wjajrskatasacha ew vinuqui. Nekztan vinumi zkiz luuzmi pertisnasača. Ew vinu ew zkiz luuzquiz panž alznasača. Jalla nuž zumpacha cjesača vinumi zkiz luuzmi.

JESUCRISTUCHA LAA ZOÑI CHJETINÑIQUI

¹⁸ Jesusaž tjaajnan, tsjii judío žoñinacž jiliriqui irantichiča. Jesusiž yujc-quin quillziča, tuž cjican:

—Wejt majtqui ticzñil jičha. Amqui wejt kjuya okasaž niiqui, naaquiz am persun kjaržtan lanznasača. Nekztan naaqui žetaquiča.

¹⁹ Nekztanaqui Jesusaqui tsijtsu nii jiliržtan ojkchiča tjaajinta žoñinacžtanpacha. ²⁰ Jalla nuž okan, tsjaa laa maatak žonqui Jesusižquiz wirquiztan macjatžquichinča. Tunca paan wata ljok tjawksni laakaz t'akjiri želintača. Jesusižquiz macjatžcu Jesusiž zquit puntallquiz lanzinča. ²¹ Ima macjatcan pinsichinča, “Wejrqui niž zquitilla lanžcu žetaka wejrqui” cjican. ²² Jalla nuž lanztiquiztan Jesusaqui jalla naaža kjutni kjutžcu naa maatak žoñ cherziča. Nekztan tuž cjichiča:

—Cullaca, tjup kuzziz cjee. Amiž tjapa kuztan criichiž cjen, žejtchi cjis-samča.

Jalla nii orapacha žejtchin cjissinča.

²³ Jalla nekztanaqui Jesusaqui tira ojkchiča. Nii jilirž kjuya irantican Jesusaqui cherziča, nii jilirž majt tjatzjapa banda pjuñinacaqui listutakalča, jalla nii. Nižaza žoñinacaqui ančaž kaacan aranchiča.

²⁴ Nuž cheržcu Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Ančhucqui tekztanž ulna. Taa uzqui anača ticzinqu, antiz tjajča.

Jalla nuž Jesusiž chiitiquiztan, žoñinacaqui nižquin tjassiča.

²⁵ Nekztanaqui Jesusaqui ninaca ulanskatchipanča. Nekztan luzcu, naaža ticzi uza kjarcu tanžcu, žinziča; žejtchinpacha. ²⁶ Jalla nekztanaqui tjapa kjutni nii yokquin nii milajru quintu ojkchiča.

ZUR ZOÑINACA CHJETINTA

²⁷ Jalla nijwctan ulanžquitiquiztan pucultan zur žoñinacaqui nižquin apžquichiča, kjawcan:

—Davidž majchmaatquiztan tjoñi, wejrna okznalla, —cjican.

²⁸ Nekztan Jesusaž kjuya luztan nii zur žoñinacaqui nižquin macjatchiča. Nekztan Jesusaqui ninacžquiz pewcziča, tuž cjican:

—Wejrqui ančhuc cherkatasacha, ¿jalla nii crii ančhucya?

Ninacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, criyuča.

²⁹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninacž čhujqui lanlanžinchiča. Nižaza cjichiča:

—Ančucaž tjapa kuztan criitiquiztan cherñi cjisna.

³⁰ Nii orapacha ninacž čhujquiqui cherñi cjissiča. Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz zumpacha chiižinchiča, tuž cjican:

—Tii čhjetintaqui anaj jecmi zizla; ančhucmi anaž jecžquizimi chichiyaquiča.

³¹ Jesusaž nuž chiižinchiž cjenami, ninacaqui ulanžcu, tjapa yokaran nii čhjetinta quintu parličičha.

ANA CHIIÑI ZOÑI CHJETINTA

³² Nii kjuyquiztan ulnan yekjap žoñinacaqui tsjii zajraž tanta žoñi zjičičha. Zajraž tantiquiztan ana chiiñi atatčha. ³³ Nekztanaqui Jesusaqui nii zajra chjatkatchičha. Jalla nuž chjatkattiquiztan nii ana chiiñi žoñiqui chiyi kallantichičha. Zoñinacazti jalla nii cheržcu walja ispantichi cjissičha, tuž cjican:

—Tii Israel yokquiz ana wira tižtanaca cheriñtačha wejrnacqui.

³⁴ Pero fariseo nžoñinacazti tuž cjetčha:

—Tiiqui zajranacž jilirž aztankaz zajranaca chjatkatñičha.

³⁵ Jesusaqui tjapa wajtquiztan watja nižaza jochquiztan jochi ojklayčičha, judío ajcz kjuyquizimi tjaajincan. Yooz mantuquiz kamz puntu chiižinchičha. Nižaza tjapaman laanacami nižaza jallc'a curpuchiznacami čhjetinchičha. ³⁶ Zoñinaca cheržcu, ninaca okzičha. Ana awatirchiz uuzanacažtakaz želatčha. ³⁷ Zoñinaca okzcu, Jesusaqui niž tjaajinta žoñinacžquiz paljayčičha, tuž cjican:

—Weraral cjiwčha. Zkalaqui walja žejlčha. Pero zkala ajžñi žoñinacačha upaqui. ³⁸ Yooz Ejpqui zkal Patrunačha. Jalla nižtiquiztan Yooz Patrunžquiztan mayiza, zkala ajžñi žoñi cuchnajo.

10

TUNCAPAN APOSTOLONACA ILLZTA

¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui niž tuncapan illzta žoñinaca kjawzičha. Nekztan ninacžquiz mantiz poder tjaachičha, zajranaca chjatkatzjapa, nižaza tjapaman laanacami jallc'a curpuchiznacami čhjetnajo.

² Nii tuncapan illzta apostolonacaqui jalla tižta tjuuchiznacatačha: Primirui Simonatačha, nižaza niž tsjii tjuuqui Pedro cjitazakaztačha. Nekztan niž lajkačha, Andrés cjita. Nekztan Jacobotačha, nižaza niž jila Juan. Nii pucultanaqui Zebedeož majchwichtačha. ³ Nekztan Felipitačha, Bartolometačha, Tomastačha, nižaza Mateotačha. Nii Mateozti impuesto cobriñitačha. Nekztan Jacobotačha, Alfeož majchtačha. Nekztan Lebeotačha nižaza niž tsjii tjuuqui Tadeo cjitazakaztačha. ⁴ Nekztan Simonatačha, niž tjuuqui cananista cjita partiquiztantačha. Ultimquiziqui Judas Iscariotetačha, jalla niž tjuuqui Jesusiž quintra tarasunchičha.

ILLZTA ZOÑINACA CUCHANTA

⁵ Jesusaqui nii tuncapan illzta žoñinaca cuchanžquichičha, niž cuntiquiztan ojklayažo. Ima cuchanžcan tuž chiižinchičha:

—Judío yokquinpanž ojklayaquičha, Samaria yokquin nižaza yekja yokanacquin ana ojklayaquičha. ⁶ Israel wajtchiz žoñinacžquinkaz okaquičha. Jalla ninacaqui katchi uuzinacažtakaz žejlčha. ⁷ Arajpach Yooz mantuquiz kamz timpu žcatžinžquičha. Jalla nii paljaycan ojklayžcaquičha. ⁸ Nižaza laanaca čhjetnaquičha. Nižaza ticzinaca jacatatskataquičha. Nižaza mojkchi janchichiz žoñinaca čhjetnaquičha. Nižaza zajranaca chjatkataquičha. Tii mantiz poderaqui ančhucaquiz nužukaz tjaatačha. Jalla nižtiquiztan tii poderžtan žoñinacžquiz yanapžcu anaž čhjulumi mayaquičha pacajo.

⁹ Paaz ana chjichaquičha, kor paazmi, chiw paazmi, cobre paazmi.

¹⁰ Nižaza ana chjichaquičha žak quelzmi. Tsjii almilla alaja chjichaquičha.

Nižaza ana iya čhjulumi chjichasača, ana yekja čhjatami, nižaza atsmi. Yooztajapa langzñinaczquiziqui čhjeriqui tjaata cjis waquiziča.

¹¹ ‘Ančhucqui wajtquizimi jochquizimi irantižcuqui, zuma žoñipanž kjurznaquiča. Nuž zuma žoñi wachcuqui, niž kjuyquiz alujasaquiča, nii wajtquiztanami jochquiztanami ulanzcama. ¹² Tsjii kjuya luzcu, tsaanaquiča, “Ančhuc walipaj cjila”, cjican. ¹³ Nii kjuychiz žoñinaca zumažlaj niiqui, jalla ninacztaqui walipanž cjequiča. Yekjapa žoñinacaqui ana zumažlaj niiqui, jalla ninacztaqui čhjulumi anawalikaz cjequiča. ¹⁴ Jakziltat ančhuc ana risiwaquiz niiqui, nižaza ančhuc ana nonz pecaquiz niiqui, ninaczquiztan okaquiz ančhucqui. Nii kjuyquiztan ulnaquiča nižaza nii wajtquiztanaqui. Nekztan nii wajtquiztan kjojchquiz žcatchi pulpunaca tsajt tsajtsnaquiča. Jalla nii tsajt tsajttaqui siñalaž cjequiča ninacz quintra, ančhuc ana risiwchiž cjen. ¹⁵ Weraral cjiwča. Casticz tjuñquiziqui nii ančhuc ana zuma risiwñi žoñinaczti juc'anti castictaž cjequiča, Sodoma cjita Gomorra cjita, jalla nii wajtchiz žoñinaczquiztan.

CHJAAWJKATÑINACA ZELAQUICHA

¹⁶ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Tii weriž chiižinta taku nonžna. Wejrqui ančhuc cuchnuča. Ančhucqui kitinacz taypiquiz ojklayaquiča, uuzanacažtakaz. Jalla nižtiquiztan ančhucqui walja kuzziz cjee. Listuž cjequiča žkoražtakaz, pero zuma paazjapa. ¹⁷ Ančhucqui persunpachaž walja cwitazaquiča. Ančhucqui jilirinaczquin intirjita cjequiča; nižaza ajcz kjuyquiz wjajttaž cjequiča. ¹⁸ Nižaza ančhucqui wejt puntuquiztan parlichiz cjen chjichtaž cjequiča prefectonaczquinami, nižaza tsjan chawjc jilirinaczquinami. Nekztan ančhucqui wejt puntuquiztan chiyauquiča, nii jilirinacz yujcquizimi, nižaza ana judío wajtchiz žoñinacz yujcquizimi. ¹⁹ Jilirinaczquiz intirjitaž cjenami, ana kuz turwaysi cjequiča, čhjulut ančhuc kjaaznačhaja, nižaza jaknužt kjaaznačhaja, jalla nii. Jilirinacz yujcquiz prisintiz ora, Yoozqui ančuca kuzquiz chiiz taku tjaaquiča, jaknužt chiizalaj, nii. ²⁰ Ančuca persun kuzquiztan anaž chiyauquiča. Antiz ančuca Yooz Ejpž Espiritu Santuqui ančhuc chiikataquiča.

²¹ ‘Nii timpuquiziqui žoñinacaqui persun jilž quintra aptjapznaquiča persun jila conkatzjapa. Nižaza ejpnacaqui persun maatinacz quintra aptjapznaquiča. Maatinacazti persun maa ejpnacz quintra zakaz aptjapznaquiča, persun ejpnaca conkatzjapa. ²² Tjapa ana criichi žoñinacaqui ančucaquiz ch'aanaquiča wejt puntu parliñiz cjen. Pero jakziltat ticzcama wali tjurt'iñi kuzziz cječhaj niiqui, liwriitaž cjequiča, Yooztan wiñaya kamzjapa. ²³ Tsjii wajtchiz žoñinacaqui ančhuc chjatkataquiz niiqui, ninaczquiztan yekja wajtquin okaquiča. Weraral cjiwča, wejrqui arajpachquiztan cuchanzquita Zoñtča. Ima weriž tii muntuquiz wilta tjonan, ančhucqui tjapa Israel watjanaczquin anaž iranti atasacha.

²⁴ ‘Tjaajinta žoñiqui niž tjaajiñizquiztan anaž juc'anti cjesača. Nižaza piyunaqui niž patrunžquiztan anaž juc'anti cjesača. ²⁵ Tsjii tjaajinta žoñiqui niž tjaajiñiz irata, jalla nižta tjaajiñiz cjisnaquiz niiqui, cuntintuž cjis waquiziča. Nižaza tsjii piyunaqui niž patrunž irata, jalla nižta patrunaž cjisnaquiz niiqui, cuntintuž cjis waquiziča. Nonžna ančhucqui, quintra žoñinacaqui “Beelzebú” cjican zajra jilirž tjuužtan wejtquiz tjuuskataquiz niiqui, ančucaquiz juc'ant anawal tjuužtanž tjuuskataquiča. Wejrqui kjuychiz patrunžtakaztča, ančhuczi wejt kjuy familiažtakazza.

²⁶ ‘Jalla nižtiquiztan ančhucqui anaž žoñi eksna. Tjapa chjojzakuñ tjaajintami zuma kjana ziztaž cjequiča. Nižaza tjapa jamazit tjaajintami

nižtazakaz zuma kjana ziztapankaz cjequiča. ²⁷ Tjapa weriž chjozaka tjaa jintanacami ančucqui žoñinacž yujcquiz kjanacama paljayaquiča. Nižaza tjapa weriž jamazit tjaa jintanacami ančucqui paljayaquiča, tjapa žoñinaca nonzjapa. ²⁸ Nonžna ančucqui, anača eksqui tii curpu alaja conñinacžquizimi. Ninacaqui animuqui anaž conasača. Antiz Yoozquizpan eksna. Jalla niiča curpumi animumi infiernuquin wiñaya t'akjisiskatñiqui.

²⁹ 'Tsjii paaztan pizc wežlanaca kjayasača. Jalla nuž koluc valorchiz kjayžcumu ančuca Yooz Ejpqui ninaca cwitiča. Yooz Ejpž ana munan, tsjii wežlaqui anaž ticznasača. ³⁰ Jilanaca, Yooz Ejpqui tjapa ančuca ach charanaca kanzintača. ³¹ Jalla nižtiquiztan anaž čhjulquiztanami eksna. Wežlanacžquiztan ančucča juc'ant valorchizqui. Yooz Ejpqui ančuc juc'anti cwitaquiča wežlanacžquiztan.

³² 'Jakziltat parti žoñž yujcquiz wejt favora cječhaj niiqui, nižazakal wejrqui wejt arajpach Yooz Ejpž yujcquiz nii žoñž favora chiyača. ³³ Nižaza jakziltat parti žoñž yujcquiz wejr ana pajñi nicačhaj niiqui, nižaza wejrqui wejt arajpach Yooz Ejpž yujcquiz nii žoñž quintra ana pajñi zakal chiyača.

³⁴ 'Tii taku nonžna. Weriž tjontiquiztan žoñinacaqui ana zumquin cjequiča; quintrasni cjequiča. Nekztan aptjapznaquiča. Ana criichinacaqui criichi žoñinacž quintra cjequiča. ³⁵ Weriž tjontiquiztan tsjii maatiqui persun ejpžjapa quintraž cjequiča. Nižaza tsjaa majtqui persun maajapa quintra cjequiča. Nižaza tsjaa wazmi persun kjan maajapa quintra cjequiča. ³⁶ Jalla nižta zapa mayni familianacaqui ninacporaž quintraž cjequiča. ³⁷ Jakziltat persun maa ejpžquizkaz kuzziz cječhaja, jalla niiqui anaž wejt partiquiz cjichuca cjesača. Nižaza jakziltat persun ocjalžquizkaz kayazt'ačhaja, jalla niiqui anaž wejt partiquiz cjichuca cjesača. ³⁸ Jakziltat wejt partiquiz cjis pecčhaj niiqui, tjapa kuztanž wejtquiz cjistanča. Sufrijapaqui listoj cjila, ticzcama. Ana nižta wejtquin tjapa kuztan cječhaj niiqui, anaž wejt partiquiz cjichuca cjesača. ³⁹ Jakziltat weriž cjen persun anazum kamañquiztan ana jaytačhaja, jalla niiqui ultimquiziqui ana liwriita cjesača. Nižaza jakziltat weriž cjen persun anazum kamañquiztan jaytačhaja, jalla niiqui ultimquiziqui liwriitaž cjequiča; Yooztan wiñaya zuma kamaquiča.

⁴⁰ Jequit ančuc risiwčhaja, nižaza wejrmi zakaz risiwča. Nižaza jequit wejr risiwčhaja, jalla niiqui nižazakaz wejt Yooz Ejpmi risiwča. ⁴¹ Jequit tsjii Yooziž cuchanta profeta risiwaquiž niiqui, jalla niiqui profetažtakaz honorchiz zakaz cjequiča. Nižaza jequit tsjii Yooz kuzcama kamñi žoñi risiwačhaja, jalla niiqui Yooz kuzcama kamñiž premio, jalla nižtazakaz honorchiz cjequiča. ⁴² Nižaza jequit tsjii wejtquin kuzziz žoñžquiz yanapačhaja, jalla niiqui honorchiz zakaz cjequiča. Jequit wejtquin criichi žoñžquiz tsjii tasa kjaz onačhaja, jalla niiqui honorchiz zakaz cjequiča. — Jalla nuž chiichiča Jesusaqui.

11

JUAN BAUTISTAZ CUCHANZQUITA ŽOÑI

¹ Niiž tuncapan illzta žoñinacžquiz tjaa jinz žeržcu, nekztan Jesusaqui ojkičiča, yekja watjanac kjutñi. Wajtquiztan watja ojklaychiča, žoñinacžquiz tjaa jñi, nižaza Yooz taku paljayi.

² Juanqui nii oraqui carsilquiztača. Jalla nicju Cristuž ojklaytanaca quintu nonchiča. Nekztanaqui Juanqui tsjii kjažt mazinaca Jesusa pewczñi cuchanžquichiča. Nekztan irantižcu Jesusižquiz ³ pewcziča, tuž cjican:

—Cristuqui tjoniz cjispača; ¿Amj Yoozquiztan cuchanžquita Cristumkaya? ¿Už yekjaž tjewznasa, jaa?

⁴ Jesusaqui ninacžquiz kjaazičha, tuž cjican:

—Jaknužt cherčhaja nonžaja, jalla nii tjappachaž Juanžquiz quint'izcaquičha ančhucqui. ⁵ Zur žoñinacac cherčha, Zuch žoñinacaqui ojklayčha. Mojkchi janchichiz žoñinacaqui čhjetintačha. Oñi žoñinacaqui nonža. Nižaza ticzi žoñinacaqui jacatatskattačha. Nižaza pobre žoñinacžquiz Yooz liwriiñi taku paljaytapančha. ⁶ Jakziltat weriž paatanaca cheržcu, nižaza weriž chiitanaca nonžcu, ana kuz turwayzižlaj niiqui, walipanikaz cjequičha.

JUAN BAUTISTA PUNTU

⁷⁻⁸ Jalla ninacaž ojektan, Jesusaqui chiyi kallantichičha Juanž puntuquiztan. Žoñinacžquiz tuž cjichičha:

—Ch'ekti yokquin, ¿čhjulu cherzñi ojkchinčhuctaya? ¿Tjamiž tjizinta caña cherzñi ojkchinčhuctajo? Anačhay. ¿Fino zquiti cujtchi žoñi cherzñi ojkchinčhuctajo? Chawjc jilirž kjuyquin zuma zquiti cujtchi žoñi žejlčha. Jalla nii zizza ančhucqui. ⁹ ¿Čhjulu cherzñi ojkchinčhuctaya? ¿Yooz cuntiquiztan chiiñi profeta cherzñi ojkchinčhuctaya? Jesalla, ultim werara nuž ojkchinčhucčha. Juanqui tuquita profetanacžquiztan juc'ant chekančha. ¹⁰ Juanž puntuquiztan Yooz takuqui tuž cjičha:

“Yooz Ejpqui tsjii žoñi cuchanžcaquičha ima Cristuž Yooz taku paljayi ojklayan. Nii žoñi qui Israel žoñinacžquiz Cristu zuma tjewskataquičha”.

¹¹ Weraral cjiwčha. Juan Bautistačha parti žoñž maatinacžquiztan tsjan juc'antiqui. Pero chjul Yooz maatimi žoñž maatiquiztan tsjan juc'antičha. Arajpach Yoozquin kuzziz žoñinacačha Yooz maatinacaqui.

¹² Juanž tjontiquiztan anzcama muzpa žoñinacaqui ts'acjazcan arajpach Yooz mantuquiz luz pecčha; walja tjapa aztan nižaza tjapa kuztan luz pecčha. ¹³ Juanž tjonzcama, tjapa tuquita profetanacž chiitanacami nižaza Moisés liinacami arajpach Yooz cuchanžquita puntuquiztan chiičha. ¹⁴ Elías cjita profetaqui wilta tjoniž cjispacha; nii Elias tjonz cuntiquiztančha Juan Bautistaqui. Jalla niic weraračha. Nuž criiz waquizičha. ¹⁵ Jakziltačhalaj nonžni cjunchiz, jalla niiqui tii chiitaqui nonžna.

¹⁶ ¿Kjažtat tii timpuquiz žejlñi žoñinacajo? ¿Jecnaca iratat tinacajo? Jalla tižta ocjalanacažtakazza tinacaqui. Yekjap ocjalanacaqui palazquin julzi uzinčha, nižaza ninacž mazinaca kjawkjawža, tuž cjican: ¹⁷ “Tsajtsjapa pin-callu pjujchinčha. Ančhuczi ana tsajtchinčhucčha. Nižaza kaayikaayi wirzu itzinčha. Ančhuczi ana kaachinčhucčha”. Jalla nuž cjichičha ocjalanacaqui. Jalla nižta iratačha tii timpuquiz žejlñi žoñinacaqui. ¹⁸ Juan tjonchičha. Niiqui zumanaca ana lujlñičha, nižaza ana licñičha. Jalla nižtiquiztan ančhucqui tuž cjiñčhucčha, “Juanqui zajraž tantačha” cjican. ¹⁹ Niiž wiruñiqui wejrqui tjonchinčha, arajpach Yooz Ejpž cuchanžquita Žoñi. Wejrqui zumanaca lulučha, nižaza licučha. Jalla nižtiquiztan ančhucqui wejt puntuquiztan cjičha: “Niičha ancha lujlñiqui, nižaza licñiqui, nižaza niičha ujchiz žoñinacž mazi qui, nižaza anawali impuesto cobriñinacž mazi qui”. Jalla nuž cjiñčhucčha wejt puntuquiztan. Tuž zakal cjiwčha: Yooz puntu zuma zizñi žoñinacaqui Yooz tjaajintacama kamčha.

ANA YOOZQUIN KUZZIZ ŽOÑINACA

²⁰ Jalla nekztanaqui Jesusaqui chiichičha, chojru kuzziz žoñinacž puntu. Tsjii watjanacquiz ancha milajrunaca paachičha. Pero nii wajtchiz žoñinaczi persun uj ana pajchičha; nižaza kuznaca ana campiichičha. Jalla nižtiquiztan Jesusaqui ninacžquiz ayjatchičha, tuž cjican:

²¹—Corazín wajtchiz žoñinaca, ančhucaquiz ancha anawaliž wataquiča. Nižaza Betsaida wajtchiz žoñinaca, ančhucaquiz ancha anawalizakaz wataquiča. Ančhuca watjanacquiziqui walja milajrunaca paachinča. Tiro cjita nižaza Sidón cjita watjanacquiz nii milajrunaca paataž cjitasaž niiqui, nii ortanpacha nii wajtchiz žoñinacaqui Yoozquin kuzziz cjitasača; nižaza “ujchizpanča wejrnacqui, pertunalla”, cjitasača. Nižaza uj zint'izcu nii wajtchiz žoñinacaqui llaquita kuz kjanapacha tjeezñi cjitasača, lutu zquiti cujtžcu, nižaza achquiz kjupžtan tjajlžcu. ²² Jalla nižtiquiztan ančhucqui juyzu casticz tjuñquiziqui juc'anti castictaž cjequiča nii Tiro cjita nižaza Sidón cjita watjanacchiz žoñinacžquiztan. ²³ Capernaum wajtchiz žoñinaca, ¿kjažtiquiztan ančhucqui pinsejo, “Yoozqui učum honorchiz cjizkataquiča”, cjicanajo? Anaž nuž cjesača. Pero ančhuczi kozzuc tjojttaž cjequiča infiernuquin sufrisjapa, ujchiz žoñinacžtan chica. Ančhuca wajtquiziqui walja milajrunaca paachinča. Sodoma cjita wajtquiz nii milajrunaca paataž cjitasaž niiqui, nii watjaqui anz tii tjuñinaca žejltasača. ²⁴ Jalla nižtiquiztan nii juyzu casticz tjuñquiziqui ančhucqui juc'anti castictaž cjequiča, Sodoma wajtchiz žoñinacžquiztan.

YOOZQUIN KUZIZ ŽOÑINACA

²⁵ Jalla nii orazakaz Jesusaqui chiichiča:

—Wejt Yooz Tata, amqui honorchizam cjilalla. Arajpachquin žejlñinacami tii muntuquiz žejlñinacami amča mantiñamqui. Amqui humilde žoñinacžquiz chjozaka tjaajinta tjeezamča. Zizñi žoñinacžquizimi intintazñi žoñinacžquizimi nii chjozaka tjaajintanacami ana zizkatchamča.

²⁶ Yooz Tata, amiž muntaqui nužuča.

²⁷ Yooz Tata, tjapa amiž ziztanacaqui wejtquiz tjaajinchamča. Ultimquiziqui anaž jecmi wejr am Majch zumpacha pajča. Am alaja wejr zumpacha pajča. Nižaza anaž jecmi am Yooz Ejp zumpacha pajča. Wejr alaja am zuma pajuča. Nižaza jakziltizquiz wejrqui zizkatz pecačhaja, jalla ninacazakaz am zuma pajasača. ²⁸ Ančhucqui jakziltat ana zumanacquiztan otchižlaj niiqui, wejtquizza macjatžca. Nižaza jakziltat persun aztan Yooz watja irantiz otchižlaj niiqui, wejtquizza macjatžca. Weril ančhucaquiz jeejkatača. ²⁹ Wejrqui pasinsis kuzziztča, nižaza humilde kuzziztča. Jalla nižtiquiztan weriž tjaata kamaña catoka; nižaza wejt puntuquiztan zizñi cjee. Nekztan persun kuz jeez wachaquiča. ³⁰ Weriž tjaata kamañaqui anača ch'ama, nižaza wejt manta paazqui cježakazza.

12

JEEJZ TJUÑI QUINTU

¹ Tsji jeez tjuñquiziqui Jesusaqui niž tjaajinta žoñinacžtan čhjecta zkalanac taypiranž okatča. Tjaajinta žoñinacaqui čjjeri eecskatchiča. Nekztan ninacaqui tric oz chjojlunaca kjajpžcu, tric lujlchiča. ² Fariseo žoñinacaqui jalla nižta paañi cheržcu, Jesusižquiz cjichiča:

—Chera, tii amiž tjaajinta žoñinacaqui trabajla. Jeez tjuñquiziqui nižta trabajzqui učum lii quintrala. —Jalla nuž chiican ujchiz jwes pecatča.

³ Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz kjaaziča, tuž cjican:

—Ančhucqui tuž liichinčhucča, ¿anajaa? Čjjeri eecznanaqui David cjita žoñiqui niž mazinacžtan tižta paachiča. ⁴ Niiqui Yooz timpluquin luzcu Yooz yujcquin nonžta t'antanaca lujlchiča. Čjul žoñimi anapantača permitta nii t'antac lujlžqui. Lii quintrala niiqui. Timplu jilirinacapankaz lulasača. Pero nii Davidzti lujlchipanča. Nižaza niž mazinacaqui nii t'anta lujlchizakazza. ⁵ Nižaza Moisés liiquiz tižta liichinčhucž, ¿ana jaa?

Jeez tjuñquiziqui timplu jilirinacaqui ana jeejžla. Jalla nuž ana jeejztiquiz-tanaqui, ninacžtajapa anaž ujchiz cjesača. ⁶ Ančhucacqui cjiwčha. Tekz tsjiičha timpluquiztan juc'ant chekanaqui. ⁷ Nižaza ančhucqui cjiwrta Yooz taku ana intintazzinčhucča. Yooz taku tuž cjiča: “Wejrqui wilana jawkñi žoñinaca anal pecučha. Okzñi kuzziz žoñinacapan pecučha”. Tii Yooz taku intintaztasaz niiqui, anaž ančhucqui tii žoñinaca ujchiz jwes pectasača. Tii žoñinacaqui jaziqui anaž uj paača. ⁸ Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtča. Wejrpanikal jeez tjuñquizimi mantasača.

KJARA KJONCHI ZOÑI CHJETINTA

⁹ Jalla nekztanaqui najwcchuc ojkžcu judío ajcz kjuyquiz luzziča. ¹⁰ Jalla nicju tsjii žoñi želatča kjara kjonchi. Tsjii quintra žoñinacaqui uj jwesjapa Jesusižquiz pewcziča tuž cjican:

—¿Jeez tjuñquiziqui žoñi čhjetinz cjesaya, už anapan cjesaj? nuž cjican pewcziča.

¹¹ Jesusaqui ninacžquiz kjaaziča tuž cjican:

—Jeez tjuñquiziqui uuzac tujquiz tjojtsiž cjesaž niiqui, ¿kjaža ančhuccti tujquiztan uuzac joožni ana okasajo? ¹² Pero žoñiqui uuzižquiztan juc'antiž walča. Jalla nižtiquiztan jeez tjuñquizimi anača lii quintra zuma paazqui.

¹³ Jalla nekztanaqui Jesusaqui laa žoñžquiz cjichiča:

—Am kjara zjijca.

Nekztan žejtchi cjissiča, nii tsjii kjara wiwuž nižtapacha. ¹⁴ Jalla nekztanaqui fariseo žoñinacaqui ulanžcu, Jesusiž conzjapa kazziča.

¹⁵ Jalla nii zizcu Jesusaqui najwcchuc ojkchiča. Nižaza muzpa žoñinacaqui Jesusižquiz apziča. Jesusaqui tjapa nii apzñi laanaca čhjetinčiča.

¹⁶ Nekztan ninacžquiz mantichiča, ana jeczquizimi Jesusiž čhjetinñi puntuquiztan parlajo, nii.

PROFETAZ CHIITA TAKU CUMPLITA

¹⁷ Jalla nižta ojklaycan, Jesusaqui Isaías profetaž cjiwrta taku nužquiz cumplissiča. Yoozqui Isaíasquiz tuž cjiwrkatchiča:

¹⁸ “Jalla tiičha weriž illzta žoñiqui, weriž mantitacama ojklayñi žoñi. Jalla nižžquin kayazt'uča. Niiž cjen cuntintutča wejrqui. Jalla nuž cjiča Yoozqui. Wejt Espíritu Santuqui niiž kuzquiz cjequiča. Niiqui yekja watjanacchiz žoñinacžžquin Yooz liwriiñi taku paljayaquiča.

¹⁹ Žoñinacžquizimi ana ch'aanaquiča, nižaza ana kjawaquiča. Cal-liran alto joržtan ana paljayaquiča. ²⁰ Tsjii tjuwanta cañami anaž kjolaquiča. Nižaza ch'aman asñi michami anaž tjesaquiča, niiž ultimpacha legal mantiz tjuñicama. ²¹ Niiž cjen yekja watjanacchiz žoñinacaqui zuma liwriiz tjuñi tjewznaquiča”.

Jalla nuž Jesusiž puntuquiztan Yooz takuqui cjiča.

JESUSIZ QUINTRA CHIICHA

²² Jalla nekztanaqui tsjii laa žoñiqui Jesusižžquin chjichtatača. Nii žoñiqui zajraž tantaž cjen zuratača, nižaza ana chiiñitača. Jesusaqui nii žoñi čhjetinčiča. Jalla nižtiquiztan cherñi chiiñi cjissiča. ²³ Jalla nuž čhjetintiquiztan tjapa žoñinacaqui ispantichiča tuž cjican:

—¿Tij Davidž majchmajtquiztan tjonñi cjesaya? ¿Tiipan Cristo cjesaya?

²⁴ Nii nonžcu fariseo žoñinacaqui tuž cjichiča:

—Tiiqui ana wal žoñikalala. Zajranacž Beelzebú jilirž aztankaz yekja zajranaca chjatkatča.

²⁵ Jesusaqui ninacž pinsitanaca zizziča, jalla nižtiquiztan ninacžquiz cjichiča:

—Jakzilta nacionamiž partira partira t'akznaquič nīquī, nižaza t'aka t'aka kichasaquič nīquī, k'ala t'atantaž cjequičha. Tsjii watjamiž nižaza tsjii kjuya familiamiž nižta t'aka t'aka cjisnaquič nīquī, anaž tjurasaćha. ²⁶ Jalla nižta irata Satanás diabluqui persun partira chjatkattasaž nīquī, niipacha t'akztasaćha. Jalla nuž t'akžtiquiztan niž mantiz azi anaž tjurasaćha. ²⁷ Ančhucqui wejt puntuquiztan cjiñčhucćha, “Beelzebú diabluž aztan zajranaca chjatkatćha”. Jalla nuž cjiñčhucćha. Jalla nužuzlaj nīquī, ¿ject ančhuca partira žoñinacžquī azi tjaazjo, zajranaca chjatkatzjapajo? Jalla nižtiquiztan kjanapachaž wejt puntuquiztan tsjii kjutñi čhiichinčhucćha, nī. ²⁸ Wejrzi Yooz Espíritu Santuž aztan zajranaca chjatkatiñćha. Jalla niž cjićha, Yooz mantiz timpu ančhucaquī žcatžinžquičha, nī.

²⁹ ‘Tsjilla cjesaćha. Anaž jecmi tsjii azziz žoñž kjuyquiziquī luzi atasaćha; nižaza anaž niž kinakunacami jwesi atasaćha, ima čhejlcanaqui. Nī čhejlžcu, nekztan tjapa kinakunaca jwesi luzasaćha.

³⁰ ‘Jecćhalaj ana wejt favora, nīquī wejt quintraćha. Nižaza jecit wejtan čica Yooz kjutñi žoñinaca ana macjatskatćhaja, jalla nīquī žoñinacž Yoozquiztan tirkatćha.

³¹ ‘Jazic ančhucaquī čiyučha, tuž cjican: tjapa ujnacami nižaza tjapa ana zum takunacami pertuntaž cjesaćha. Pero jakzilta žoñit Yooz Espíritu Santuž quintra čiyáčhaj nīquī, anaž pertuntaž cjesaćha. Nī žoñiquī wiñaya ujchiz cjequičha. ³² Jakzilta žoñit wejt quintra čiyáčhaj nīquī, pertuntaž cjesaćha. Pero jakzilta žoñit Yooz Espíritu Santuž quintra čiyáčhaj nīquī, anaž pertuntaž cjequičha. Nī žoñiquī wiñaya ujchiz cjequičha; anawira pertuntaž cjequičha.

FRUTANAC PUNTU

³³ Nekztan Jesusaqui tjaajinčičha, tuž cjican:

—Zuma muntizlaj nīquī, zuma frutaž pookćha. Nižaza ana zuma muntizlaj nīquī, ana zuma frutaž pookćha. Jalla nižtiquiztan muntiquī niž frutquiztan pajza, zuma ana zuma, jalla nī. ³⁴ Zkoražtakaz ančhucqui, ana zum žoñčhucćha. ¿Kjažža ančhucqui zumanaca čiyasajo? Ančhuca kuzquī pinsitaqui ana zuma parijula. Jaziquī ančhucćha anazumanacapan čiiñinacaqui. ³⁵ Tsjii zuma žoñiquī zuma čiićha, niž zuma kuzquiztan. Nizaza tsjii ana zum žoñizti ana zumapaž čiićha, niž ana zuma kuzquiztan. Jaknužt kuzquī pinsićhaja, jalla nuž čiićha žoñinacami. ³⁶ Ančhucaquī cjiwćha, juyzu casticz tjuñquiziquī zapa mayni cwinta tjaastanćha, tjapa ana zuma čiiťanacami. ³⁷ Ančhucaž čiiťiquiztan jama jusjitaž cjequičha, ujchiz cjećhaja, ana ujchiz cjećhaja, nuž.

ANA CRIICHI ŽOÑINACA

³⁸ Jalla nekztanaqui yekjap fariseo žoñinacaqui lii tjaajiñi maestruncžtan Jesusižquī cjićhićha:

—Maestro, am milajru paañi chertz pecućha.

³⁹ Jesusaqui ninacžquī kjaazićha tuž cjican:

—Ana zum žoñinacćhucćha. Ana Yoozquin kuzziz žoñinacćhucćha. ¿Kjažt tsjii milajru mayćha, zinalažtakaz? Jonás cjita profetž zinala, niikaz ančhucaquī tjaata cjequičha. ⁴⁰ Jonasqui pajk ch'iz pjuchquī žejlčičha čhjep majžtan čhjep aramžtan. Jalla nižta irata wejrqui tii yok koťtan kamaćha čhjep majžtan čhjep aramžtan. ⁴¹ Juyzu tjuñquiziquī, jalla nī casticz tjuñquiziquī Nínive wajťchiz žoñinacaqui jacatataquičha. Nekztan ninacaqui tii timpuquī kamñi žoñinacž uj tjeeskataquičha. Jonás Yooz taku paljayťiquiztan ninacaqui Yoozquin kuzziz cjićhićha. Pero wejrtćha Jonasquiztan juć'ant čekanaqui. Tii timpuquī kamñi žoñinacžti anaž Yoozquin kuz tjaaćha.

⁴² Nižaza casticz tjuñquiziqui tsjaa waruta maatak jilirqui jacatataquiča. Nekztan naaqui tii timpuquiz kamñi žoñinacž uj tjeeskataquiča. Naaqui najwka yokquiztan tjonchinča Salomonžtan zali, nižaza niž zuma razunchiz taku nonžni. Pero tejkz wejrtča Salomonquiztan tsjan juc'ant chekanaqui. Pero tii timpuquiz kamñi žoñinacžti wejt taku anaž nonz pecča.

ZAJRA PUNTU

⁴³ Tsjii zakal quint'asača. Tsjii zajraqui žoñžquiztan ulanžcu kjoñ yokaran ojklayñitača, jeejzjapa kjurcan. Ana jeejz watžcuqui, kuzquiz pinsichiča, tuž cjican: ⁴⁴ “Jaziqui wejr quepaka jakziquiztan ulanzquitučaja, jalla nicju”. Jalla nuž quejpžcu nii žoñžtan wilita zalchiča. Nii žoñiqui pewžta kjuyažtakaztača, cuza žcayi, azquitžta, pero laachitača. ⁴⁵ Jalla nuž zaltiquiztan nii zajraqui pakallak juc'ant anawali zajranaca zjijqui ojkičiča. Zajranaca zjijcžcu, tjappacha nii žoñž kuzquiz luzziča. Jalla nižtiquiztan nii žoñiqui juc'ant ana waliž cjissiča tuquita kamzquiztan. Jalla nižta irata tii ana zum žoñinacžquiz wataquiča. —Jalla nuž quint'ichiča Jesusaqui.

JESUSIZ FAMILIA

⁴⁶ Jesusaqui iyapanž žoninacžquiz chiyatča. Jalla nuž chiyan niž maaqui lajknacžtan irantižquichiča. Žoñinacž tjiiquin želan, nižtan parlis pecatča. ⁴⁷ Tsjii žoñiqui Jesusižquiz mazziča, tuž cjican:

—Am maa lajknacžtanpacha tii tjiiquiz žejlča. Am kjawž, amtanž parlis pecča.

⁴⁸ Jesusaqui mazni žoñžquiz kjaaziča, tuž cjican:

—¿Ject wejt maaya? ¿Ject wejt jilanacaya?

⁴⁹ Jalla nuž chiižcu tjaajinta žoñinacž kjutni kjaržtan tjeziča, nižaza cjichiča:

—Tinacača wejt maami, wejt jilanacami. ⁵⁰ Jecnacami wejt arajpach Yooz Ejpž kuzcama kamčaja, jalla ninacača wejt jilanacami, wejt culaquinacami, wejt maami.

13

ZKALA ČHJACZ QUINTU

¹ Nii noojpacha Jesusaqui kjuyquiztan ulanchiča. Kot kjutni ojžcu kot atquiz julziča. ² Jakziquin nii želatčaja, jalla nicju žoñinacaqui walja ajcziča. Jalla nižtiquiztan tjaajinzjapa tsjii warcuquiz luzziča. Nekz julziča. Tjappacha žoñinacaqui kot at tjiiquiz žejlchiča. ³ Jalla nekztanaqui Jesusaqui žoñinacžquiz walja Yooz puntunaca tjaajinchiča, tjapaman quintunacžtan. Jalla nuž tjaajincan tuž cjichiča:

—Tsjii žoñiqui zkal čhjaqui tewcchiča. ⁴ Zkala čhjaccan, parti simillaqui jicz latuquiz tjojtsiča. Nekztan wežlakaz nii simillac ilziqui. ⁵ Parti simillazti maz yokaran tjojtsiča. Nekziqui anaž wacchi pjila želatča. Nekztan koloculla pjila želan ratulla jecziča. ⁶ Jalla nuž jecžtiquiztan sii kjakiqui ujchiča; koluc sep'allchiztača nekztan. Ratulla kjonchiča. ⁷ Parti simillazti ch'ap ch'ap yokaran tjojtsiča. Ch'apinacakazza ancha pajkchiqui, nižaza atipchiqui. ⁸ Parti simillazti zuma yokquiz tjojtsiča. Nekztan zuma pookchiča. Yekjap simillaqui patac čhjerchiz zapa zkal ozquiz pookchiča; nižaza yekjap simillaqui sojta tuncan čhjerchiz zapa zkal ozquiz pookchiča; yekjap simillaqui quinsa tuncan čhjerchiz pookchiča. ⁹ Jakziltažlaja nonžni cjuñchiz niiqui, nonžla.

¹⁰ Jalla nekztanaqui tjaajinta žoñinacaqui Jesusižquiz macjatchičha, nižaza pewczičha, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan am nižta quintunacžtankaz žoñinacžquiz tjaajinya?

¹¹ Jesusaqui kjaazičha tuž cjican:

—Arajpach Yooz mantuquiz kamz puntuquiztan ch'aman intintazzuca quintunacžtan tjaajnučha. Ančhucaquizkaz Yoozqui zizkatz munčha nii puntunacquiztanaqui. Parti žoñinacžquiziQUI Yoozqui ana zizkatz munčha.

¹² Jequit zizačhaja, jalla nižquiziQUI juc'ant tjaajinz tjaataž cjequičha. Nekztan zumpacha zizñiž cjequičha. Jequit ana zizačhaja, jalla niž kuzquiztan kjañtaž cjequičha nii ana intintaztanacaqui. ¹³ Jalla nižtiquiztan wejrqui tižta quintunacžtan paljayučha. Parti žoñinacaqui weriž paata cheržcumi ana cherchižtakaz cjissa. Nižaza weriž chiita taku nonžcumi, ana nonžnižtakaz tucčha; ana intintazñi žoñinacačha ninacaqui. ¹⁴ Jalla nižta cjissiž cjen, Isaías profetž taku cumplissa. Jalla tuž Isaiasqui cjiirchičha:

“Ančhucqui nonznaquičha. Nonžcu, ana intintazaquičha. Nižazaž cher-aquičha. Cheržcu, anaž tantiyasaquičha. ¹⁵ Tii žoñinacž kuznacaqui chojru cjissičha; ana zumaž nonža. Nižaza čhjujchiz cjenami ana cheržni atčha, zur žoñižtakaz. Jalla nuž cjisnaquičha, ana cheržni cjisjapa, nižaza ana nonžni cjisjapa, nižaza ana kuzquiz intintiñi cjisjapa, nižaza ana wejtquin macjatzjapa. Ana wejtquin tjontiquiztan, ana liwriita cjesačha”.

¹⁶ ‘Ančhucčha cuntintu. Ančhucqui cheržni žoñinacčhucčha. Nižaza nonžni žoñinacčhucčha. Ančhucčha Yooziž wintižtaqui. ¹⁷ Weraral cjiwčha. Wacchi profetanacami nižaza zuma kuzziz žoñinacami ančhucaž chertanaca cherz zakaz pecatčha. Pero ana cherchičha. Nižaza ančhucaž nonžtanaca nonz zakaz pecatčha. Pero ana nonzičha. Ančhuczti cherchinčhucčha, nižaza nonzinčhucčha. ¹⁸ Jazic ančhucž nonžnalla. Jalla tuž cjičha nii zkala čhjacz quintuqui. ¹⁹ Nii jicz latuquiz tjojtsi simillaqui jalla tižta žoñinacačha. Ninacaqui arajpach Yooz mantuquiz kamz puntuquiztan nonzcanpacha, ana intintazza. Diabluqui ninacž kuzquiz tjonžcu, ninacaž intintazta kjañčha. ²⁰ Nižaza nii maz yokquiz tjojtsi simillaqui jalla tižta žoñinacačha. Ninacaqui Yooz taku nonžcu nii ora cuntintuž nonža; cuntintuž catokčha. ²¹ Pero ninacaqui ana tjapa kuztan catoktiquiztan zkoluc zep'ichiz zkalažtakazza. Jalla nižtiquiztan ana tjuraquičha. Yooz taku criichiž cjen, sufraquičha; nižaza čhjaawjkattaž cjequičha. Jalla nekztan orallaž quejpsnaquičha. ²² Nižaza nii ch'ap yokquiz tjojtsi simillaqui jalla tižta žoñinacačha. Ninacaqui Yooz taku nonžcu, catokčha. Pero nekztan juc'anti kuz tjaačha tii muntu cusasanacquiz. Wali jiru kamzpanž pecčha. Persun kuzquiz pectiquiztanaqui Yooz taku tjažta ninacž kuzquiz. Jaziqui ana zuma kamčha; ana pookñi zkalažtakaz kamčha. ²³ Nižaza nii zum yokquiz tjojtsi simillaqui jalla tižta žoñinacačha. Ninacaqui Yooz taku nonžcu, zuma tjapa kuz catokčha; zuma intintičha. Jalla nižtiquiztan zuma kamañchiz cjissa, zuma pookchi zkalažtakaz. Nii zuma pookñi žoñinacaqui zuma kamañchizpanž cjissa, jaknužt tsjii simillaqui patac čhjerchiz, sojta tunc čhjerchiz, quinsa tunc čhjerchiz pookčhaja, jalla nižtačha.

ANA WAL PASTU QUINTU

²⁴ Tsjii quintužtan quint'ichičha Jesusaqui, tuž cjican:

—Arajpach mantiñi Yooz puntuqui jalla tužučha. Tsjii žoñiqui zuma similla čhjaczčičha zkal yokquiz. ²⁵ Tjapa niž kjuychiz žoñinacž tjajan, tsjii quintra žoñiqui tjonchičha. Nekztan zkalquiz ana wal pastunaca čhjaczčičha. Jalla nuž ana wal čhjaczcu, ojkchičha. ²⁶ Nii tric zkala jecžtan, chicapacha

pajkchiĉha nii ana wal pastunacaqui. Niĉaza pizcpacha pookchiĉha. ²⁷ Jalla nii cherĉcu, nii piyunanacaqui patrunĉquin mazĉni ojkchiĉha. Niiĉquin mazziĉha, tuĉ cjican: “Wejt Patruna, amiĉ ĉhjacta simillaqui zumaĉljaj niiqui, ĉjakziquiztan tii ana wal simillanaca pajkchitaya?” ²⁸ Patrunaqui kjaaziĉha, tuĉ cjican: “Tsjii quintra ŉoĉiqui niĉta paaĉhani”. Jalla nekztanaqui piyunanacaqui pewcziĉha tuĉ cjican: “ĉWejrnacqui nii ana wal pastunaca k'achasaya?” ²⁹ Nii patrunaqui cjichiĉha: “Ana k'achaquiĉha. Ana wal pastu k'achcan yekjap tricĉtanpachaĉ k'achnasaĉha. ³⁰ Antiz pizcpacha pajkla, kujich timpu tjonzcama. Jalla nekztan wejt piyunacnacaqui cuchantaĉ cjequiĉha. Ninacaqui anawal pastunaca ricujaquiĉha. Nekztan kojchquiz ĉhejlznaquiĉha ujjapa. Jalla nekztanaqui tricuiĉ ricuiĉcu, wejt tiric yaaz kujyquiz majcznaquiĉha”.

³¹ Niĉaza Jesusaqui tsjii puntuzakaz quint'ichiĉha, tuĉ cjican:

—Arajpach Yooz mantiz puntuqui tuĉuĉha. Tsjii ŉoĉiqui niiĉ yokquiz mostas similla ĉhjacciĉha. ³² Mostas simillaqui parti simillquiztan juc'ant zkoltallaĉha. Jalla nuĉ cjenami pajkĉcuqui tjapa zkalanacquiztan tsjan pakjiĉha. Pajk muntiĉtakaz cjissa. Nekztan weĉlanacaqui nii mostas munti itzquiz tjuraĉ tjacĉniĉ tjonĉha.

LIWATUR QUINTU

³³ Jesusaqui tsjii quint'ichizakazza, tuĉ cjican:

—Arajpach Yooz mantiz puntuqui jalla tuĉuĉha. Tsjaa maatak ŉonqui ĉhjep medida tupĉcu nii liwatura jac'uquiz utchinĉha; niĉaza t'ajzinĉha, tjapa nii t'anti maza tsijtkatzjapa.

³⁴ Tjapa tjaaĉintanacami quintunacĉtan paljaytataĉha. Arajpach Yooz puntuquiztan tjaaĉincan, Jesusaqui quintunacĉtankaz tjaaĉinchiĉha. ³⁵ Jalla nuĉ tjaaĉincan, Jesusaqui tuquita profetaĉ chiita takuqui cumplissĉha. Profetaqui jalla tuĉ cjiĉrchiĉha:

“Quintunacĉtankaz chiyuĉha. Tii muntu kallantitiquiztan weriĉ chiita tjaaĉintanaca ana intintazzucaĉha. Jalla nii ana intintaztanaca paljayuĉha”.

ANA WAL PASTU QUINTU INTINTAZKATTA

³⁶ Jalla niĉta puntunaca chiiz ŉerĉcu, Jesusaqui ŉoĉinacĉquiztan ojkchiĉha; kujyquiz luzziĉha. Jalla nicju niiĉ tjaaĉinta ŉoĉinacaqui macjatchiĉha, tuĉ cjican:

—Nii zkal yokquiz ĉhjacta ana wal pastu, jalla nii puntuquiztan wejtnacaquiz intintazkatalla.

³⁷ Jalla nekztanaqui Jesusaqui intintazkatchiĉha tuĉ cjican:

—Wejrqui tsewctan cuchanĉquita Yooz ŉoĉtĉha. Wejrtĉha zuma similla ĉhjaciĉntqui. ³⁸ Nii zkal yokaqui tii muntuĉha. Nii zuma zkalanacaqui cjiĉha, arajpach Yooz mantuquiz kamĉni ŉoĉinacaĉha nii. Ana zuma pastunacaqui diabluiĉ mantuquiz kamĉni ŉoĉinacaĉha. ³⁹ Nii ana wal pastu ĉhjaciĉni diablupachaĉha. Zkala ajz timpuqui tii muntu tucuiĉinz timpuĉha. Nii zkala ajzĉni piyunanacaqui Yooz anĉilanacaĉha. ⁴⁰ Jaknuĉt nii ana wal pastunaca ricuiĉcu, ujquin ujjapa tjojttaĉ cjeĉhaj niiqui, jalla niĉta irataĉ wataquiĉha tii muntu tucuiĉinĉcan, ultim juyzuĉ nekz. ⁴¹ Jalla nii oraqui wejt anĉilanaca cuchanĉcaĉha, tii muntuquiztan tjapa ana wal ŉoĉinaca ricuji. Wejt anĉilanacaqui tjapa ujnaca paakatĉni ŉoĉinacami, niĉaza tjapa ana wali paaĉinacami ricujaquiĉha. ⁴² Jalla nuĉ ricuiĉcu, infiernuquin tjojttaĉ cjequiĉha kĉjakchi jurnuquiztakaz. Jalla nekzi anĉaĉ kaaquiĉha, niĉaza waljaĉ izke kĉjoznaquiĉha. ⁴³ Yooz kuzcama kamĉni ŉoĉinacazti arajpach Yooz

wajtquiz želaquiča, tjuñižtakaz kjancan. Jakziltat nonžni cjuñchizčhucžlaja, nonžna.

IYA QUINTUNACA

⁴⁴ Arajpach Yooz mantuquiz kamañaqui jalla tužuča. Tsjii yokquiz pajk paaz čhjojžtatača. Tsjii žoñiqui nii čhjojžta paaz wajtchiča. Nii wajtžcu, wilta čhjojziča nekzpacha. Ancha cuntintutača. Nekztanaqui tjapa niž cusasanaca tuyi ojkchiča. Niiž cusasanaca tjuyžcu, nii yoka kjaychiča. Jalla nužuča arajpach Yooz kamañquiz luzqui. Nii kamañaqui čhjulquiztanami juc'anti valorchizza.

⁴⁵ Nižaza arajpach Yooz mantuquiz kamañaqui tužuča. Tsjii tintichiz žoñiqui zuma valorchiz perlanaca kjayi ojkchiča. ⁴⁶ Nekztan tsjii ancha zuma valorchiz perla wajtchiča. Jalla nekztanaqui tjapa niž cusasanaca tuychiča, nii perla kjayzjapa.

⁴⁷ Nižaza arajpach Yooz mantiz puntuqui tužuča. Tsjii ch'iz tanñi žoñinacaqui niž ch'iz tanz pajk kotquiz tjojtziča. Jalla nuž tjojtžtiquiztan tjapaman ch'iznaca tanchiča. ⁴⁸ Nekztan ch'iz tanz chjijpztanaqui, kot at tjiiquin jwessiča. Jalla nekztanaqui ninacaqui nijwc julžcu, ch'iz pjalziča. Zuma ch'iznaca canastiquiz yaaziča. Ana zuma ch'iznacazti tjojtchiča. ⁴⁹ Jalla nižta irataž tii muntu tucužinžtanaqui wataquiča. Anjilanacaqui ulanžcaquiča žoñinaca pjali, zuma žoñinaca ana zuma žoñinaca, nii. ⁵⁰ Nii ana zuma žoñinacaqui infiernuquin tjojttaž cjequiča tsjii kjakchi jurnuquiztakaz. Jalla nekzi ancha kaaquiča, nižaza ižke kjojaquiča.

⁵¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui žoñinacžquiz pewcziča, tuž cjican: — ¿Ančhucqui tjapa tii weriž chiita quintunaca intintiya?

Nii žejlñi žoñinacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, wejrnacqui intintasuča.

⁵² Nekztan Jesusaqui cjichiča:

—Tsjii lii tjaajiñi maestruqui arajpach Yooz mantuquiz cjisnaquiž niiqui, tsjii kjuya patrunažtakaz cjissa. Jalla nuž cjistiquiztan niž ziztanacquiztan zuma tjaajintanaca zizkatasuča, tuquita tjaajintami nižaza anzta tjaajintami.

⁵³ Jalla tii arajpach Yooz mantiz puntuquiztan chiiz žeržcu, jalla nekztan Jesusaqui ojkchiča, niž persun yoka. ⁵⁴ Jalla nicju irantižcu, ajcz kjuyquiz tjaajñi kallantichiča. Nii nonžni žoñinacaqui ispantichiča tuž cjican: —¿Jakziquin tii žoñizti ancha tižtanaca zizñi cjissitajo? ¿Kjažt ancha tižta milajrunaca paasajo? ⁵⁵ Carpinterož majchkazza tiiqui. Tiiž maaqui María cjitiča. Nižaza tiiž lajknacaqui Jacoboča, Joseča, Simonača, nižaza Judassa. ⁵⁶ Nižaza tiiž cullaquinacaqui učumnacžtan kamča. Jalla nižtiquiztan, ¿jakziquin tiiqui tižtanaca zizzitajo?

⁵⁷ Jalla nižta pinsitiquiztan ninacaqui Jesusižjapa quintra cjissiča. Pero Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Persun wajtchiz žoñinacami, nižaza persun kjuychiz žoñinacami tsjii Yooziž uchta profetžquiz ana rispitcha. Parti žoñinacazti nižquiz rispitcha.

⁵⁸ Jalla nižtiquiztan nekzi ana ancha milajrunaca paachiča, nii wajtchiz žoñinacaqui Jesusižquiz ana criichiž, nekztan.

14

JUAN BAUTISTA CONTA

¹ Jalla nii oranaca Herodes cjita jiliriQUI Jesusiž quintu nonchiča. ² Jalla nuž nonžcu, niž piyunanacžquiz cjichiča:

—Juan Bautistala tiiqui. Ticziquiztan jacatatchila. Jalla nižtiquiztan walja milajjarunaca paazjapa poderchizlani.

³ Jalla nuž tsucchiča Herodes jiliriqiu. Tuquiqui Herodesqui Juan tankatchiča. Chejlzcu carsilquin chjitchiča. Jalla nuž paachiča, niž tjunaz cjen. Niiž tjunqui Herodías cjitiča. Tuquiqui naaqui niž jilž tjuntača. Felipe cjitatača Herodes jilaqui. ⁴ Jalla nižta anawali zalziž cjen, Juanqui Herodižquiz chiižinchicha tuž cjican:

—Naa maatak žon anaž am tjun cjichuca. Felipiž tjunča naaqui.

⁵ Jalla nuž chiižintiquiztan Herodes Juan konz pecatča. Pero žoñinaca ekscu ana atchiča. Tjapa žoñinacaqui Juanžquiz rispitchiča tuquita Yooz taku parliñi profetažtakaz. ⁶ Nii Herodesqui niž persun cumpleañ tjuñquiziqui pijjsta paachiča. Jalla nuž pijjsta paan, naa Herodías majtqui ulanžquichinča, invittaž žoñinacz yujcquiz tsati. Jalla nuž tsatan anča justassiča Herodesqui. ⁷ Zuma tsattiquiztan Herodesqui taku onziča, tuž cjican:

—Chjulum mayčhaja, jalla nii tjaasača.

⁸ Ima mayan maaqui mataquiz mantichinča, Juanž acha mayzjapa. Jalla naaža maaž chiita takucama Herodesquiztan maychinča, tuž cjican:

—Tsjii chuwquiz Juan Bautistaž acha tjaalla.

⁹ Jalla nuž maytiquiztan Herodesqui llact'azziča. Pero invittaž žoñinacz nonznan taku onziča. Jalla nižtiquiztan naaža maytacama mantichiča.

¹⁰ Juanqui carsilquiz želatča. Jalla nijwc cuchanchiča, Juanž acha pooti.

¹¹ Jalla nekztanaqui tsjii chuwquiz acha zjičzcu, naaquiz tjaatatača. Nekztan naaqui maaquinž tjaachinča.

¹² Jalla nii quintu nonžcu, Juanž tjaajinta žoñinacaqui Juanž curpu chjichi tjonchiča. Nekztanaqui nuž chjichcu niž curpu tjatziča. Jalla nuž tjatžcu, Jesusižquin mazñi ojkchiča.

LUJLZ CHJERI TJAATA

¹³ Nii quintu nonžcu Jesusaqui najwk ojkchiča, ana žoñi žejlž yokquin. Warcuquiz ojkchiča. Pero žoñinacaqui nuž ojkchi quintu nonchiča. Jalla nekztanaqui ninacaqui nii yokaranpacha wajtanacquiztan ulanchiča. Jesusižquin wilta zali kjojchin ojkchiča. ¹⁴ Warcuquiztan ulanžcu Jesusaqui tama žoñinaca cherchiča. Jalla nuž cheržcu niž kuzquiz sint'ichiča ninacztajapa. Nekztan zjičta laanaca čhjetinchiča. ¹⁵ Waj zezi cjisnan niž illzta žoñinacaqui Jesusižquin tjonchiča, tuž cjican:

—Waj zezilla. Chjeri pecča. Tii yokquiziqui anaž čhjeri žejl-la. Jalla nižtiquiztan tii žoñinaca cutzna. Okaj cjee, joch kjuyaran čhjeri kjayžcumi lulačhani tinacacni.

¹⁶ Jesusaqui ninaczquiz cjichiča:

—Anaž cucta cjesača. Ančucaž čhjeri tjaaquiča.

¹⁷ Nekztanaqui ninacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejtnacalta ana lujlž čhjeri žejlča. Pjijska t'antalla pizc ch'iztankaz žejlča.

¹⁸ Jesusaqui ninaczquiz cjichiča:

—Nii čhjeri wejtquiz zjičca.

¹⁹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui žoñinaczquin mantichiča, pasturan julzna cjee. Jalla nuž julzkatžcu nii pjijska t'anta nii pizc ch'iz persun kjaržtan tanziča. Tanžcu tsewchuc arajpach kjutñi cherziča, nižaza Yooz Ejpžquin gracias cjican chiichiča. Nekztanaqui t'anta kjolžcu tjaajinta žoñinaczquiz tojunchiča. Nekztan ninacaqui parti žoñinaczquin partir paychiča.

²⁰ T'antanaca ch'iznaca lujlžcu liwjpacha nii žoñinacaqui chjekchi cjissiča.

Nižaza nii t'antiquiztan nii ch'iznacquiztan žejtchinacaqui tuncapan canasta chjippi ricujtača. ²¹ Jalla nii t'anta ch'iz lujlchi žoñinacaqui pjijska warank luctakanacatača. Maatakanacami ocjalanacami ana kantatača nii oraqui.

JESUSAQUI KJAZ JUNTUÑ OJKCHA

²² Nekztanaqui Jesusaqui niiž tjaajintanaca warcuquiz luzkatchiča, niiž tuqui kota kakjayajo tsjii latu kotquin irantizcama. Jesusazti nii žejlñi žoñinaczquiz persun kjuyquin okaj cjican nijwctan najwkchuc cuchanchiča. ²³ Jalla nuž cuchanžcu Jesusaqui curulla yawchiča, zinalla Yooz Ejpžtan parlisjapa. Jalla nuž mayizan ween cjissiča. Nicju zinatača Jesusaqui. ²⁴ Nii oraqui niiž tjaajinta žoñinacaqui kotž taypiquin okatča. Tjamiqui warcuž quintra walja tjamatča. Nižaza kjaz ljojkiimi warcu waljaž aytinguiskatatča. ²⁵ Wali chawc kjantati Jesusaqui ninaczquin žcatžinchiča, kjaz juntun ojkcan. ²⁶ Niiž tjaajinta žoñinacaqui, Jesusa kjaz juntun tjoñi cheržcu, ancha tsucchiča, nižaza kjawchiča, tuž cjican:

—Cuntinažlani —cjican kjawchiča.

²⁷ Pero ninacaž kjawan Jesusaqui ninaczquiz paljayžquichiča, tuž cjican: —Tjup kuzziz cjee. Wejrpanča. Anaž tsuca.

²⁸ Nekztanaqui Pedruqui paljaychiča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, amžlaj niiqui, wejr kjawznalla kjaz juntun ojkzjapa am irantiscama.

²⁹ Jesusaqui niižquiz cjichiča:

—Pichalla amqui.

Nekztanaqui Pedruqui warcuquiztan ulanžcu, kjaz juntun oki kallantichiča, Jesusa jakziquin tjenatčaja, jalla nicju. ³⁰ Nii walja tjamiž cjen tsucchiča. Tsuczcu, kjazquiz luzi kallantichiča. Nekztan kjawchiča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, wejr yanapalla, wejr žejtkatalla.

³¹ Nii orapacha Jesusaqui Pedruž kjara tanziča, nižaza niižquiz cjichiča: —Ancha upa kuzzizamča amqui. ¿Kjažtiquiztan am kuz turwayskatchamtaya?

³² Ninacaž warcuquin luztan, tjamiqui zekchiča. ³³ Jalla nii cheržcu warcuquiz žejlñi žoñinacaqui Jesusiž yujcquiz quillziča, tuž cjican:

—Chekapan werara Yooz Maatimkalala amqui.

LAANACA CHJETINTA

³⁴ Jalla nuž kota kajkžcu, Genesaret cjita yoka irantichiča. ³⁵ Nii yokchiz žoñinacaqui Jesusa pajchiča. Jalla nekztan “Jesusa tekz žejlča”, cjican liwj nii yokaran mazmazziča. Nii quintu maztiquiztan tjapa laanaca zjičchiča, jakziquin Jesusa želatčaja, jalla nicju. ³⁶ Nii žoñinacaqui Jesusižquiz walja rocchiča, tuž cjican: —Am zquit puntalla mekaz lanzkatžinalla. Tjapa lanzñi žoñinacaqui žejtchi cjissiča.

15

UJ PUNTU

¹ Jalla nekztanaqui tsjii kjaž fariseo žoñinacaqui nižaza tsjii kjaž lii tjaajiñi maestruncatnpacha Jesusižquiz macjatchiča. Ninacaqui Jerusalén waqtiquiztan tjonchiča. Jesusižquiz pecunchiča, tuž cjican:

² —¿Kjažtiquiztan amiž tjaajintanacaqui učhum tuquita atchi ejpnacž csturumpi ana cazjo? Ana kjara awjžcu, lujl-la.

³ Pero Jesusaqui ninaczquiz pewcziča, tuž cjican:

—Ančhuczti, ¿kjažtiquiztan Yooz mantita lii ana cazjo? Nii lii caz cjenpacha persun custurumpinacakaz paala ančhucqui. ⁴Yoozqui tuž cjichiča: “Am maa ejpmi rispitaquiča”. Nižaza cjichiča: “Jequit persun maa ejpž quintra chjaawjkatačhaja, jalla niiqui contaj cjila”. ⁵Pero ančhuczti tuž tjaa-jjiñchucča: Zoñiqui persun maa ejpžquin chiyasača, tuž cjican: “Am anal yanapasača. Tjapa wejt cusasanaca Yoozquin tjaatača nekztan”. ⁶Jequit nižta chiyachaj niiqui, niž persun maa ejpžquiz anaž yanapchuca cjesača. Jalla nuž tjaaajincan ančhucqui Yooz mantita ana walkatchinčhucča, persun custurumpi jarukaz ojkzjapa. ⁷Ana wal kuzziz zoñinaca. Isaías cjita profetaqui ančuca puntuquiztan zuma kjana cjiirchiča, tuž cjican:

⁸“Tii zoñinacaqui atžtankaz wejtquiz rispitiča. Pero tinacz ultim kuzzti wejtquiztan ažquinča. Nižaza wejr anaž rispitiča. ⁹Tinacaqui inakaz wejtquin custurumpi paača. Tinacz tjaaajintanacaqui zoñiž mantitakazza”.

¹⁰Jalla nekztanaqui Jesusaqui zoñinaca kjawziča, nižaza tuž cjichiča:

—Nonžna, nižaza intintazni kuzziz cjee. ¹¹Anaž zawnctan kjuylchuc zoñž atquiz luzniqui uj cjesača zoñžquiziqui. Antiz zoñž atquiztan ulanñi, jalla niž uj cjesača zoñžquiziqui.

¹²Jalla nuž chiitiquiztan Jesusiž tjaaajinta zoñinacaqui nižquin macjatchiča, nižaza cjichiča:

—Nii fariseo zoñinacaqui am chiita taku nonžcu ancha žawjwatča. ¿Nii ana naychamjo?

¹³Pero Jesusaqui ninaczquiz kjaaziča, tuž cjican:

—Jakzilta zkalat wejt arajpach Yooz Epiž ana čhjacta cječhaja, jalla nii zkalaqui zep'iztanpacha kajlžtaž cjequiča. ¹⁴Ninaczquiz ana chjiqquiza. Ninacaqui zur zoñinacažtakazza. Yekja zuranaczquiz irpican, pucultanpacha wali ojtquiz tjojtsnasača.

¹⁵Pedruqui Jesusižquiz cjichiča:

—Tii puntuquiztan wejtnacaquiz tjaaajznalla.

¹⁶Jesusaqui cjichiča:

—¿Ančhucqui zakaz ana intintiya? ¹⁷Tjapa atquiz luzni čhjeriqui pjuchquiz luzza, nekztan wir kjutniž ulanča. ¿Jalla nii ana intintiya? ¹⁸Pero atquiztan ulanñi chiitaqui kuzquiztan tjonča. Jalla nii zoñžquiziqui uj cjesača. ¹⁹Kuzquiztanpanž ulanča tižtanaca, ana wali pinsisnacaqui, nižaza zoñi conzqui, nižaza adulteriuquiz ojklayzqui, nižaza yekja maatakžtan žejlzqui, nižaza cusasanaca kjañzqui, nižaza toscar taku chiizqui, nižaza ana wal taku joojoozqui. ²⁰Jalla nižtanaca uj cjesača zoñžquiziqui. Pero ana kjara awjžcu, jalla nižta lujlžcu, anapan uj cjesača. Jalla niiqui zoñž custurumpikazza.

YOOZQUIN KUZZIZ MAATAKA

²¹Jalla nekztanaqui Jesusaqui nijwctan ojkchiča Tiro nižaza Sidón cjita yokquin. ²²Jalla nijwc želan tsjaa cananea yokchiz zoñqui Jesusižquiz tjonzinča, kjawcan:

—Wejt Jiliri. Davidž majchmajtquiztan tjonñi. Wejr oksnalla. Wejt majtqui zajraž tantača. Jalla nižtiquiztan ana wira wali laača.

²³Jesusaqui ana čhjulumi kjaaziča. Jalla nekztan niž tjaaajinta zoñinacaqui roqui tjonchiča, tuž cjican:

—Tsjiika oka cjee. Učhum wirquiz kjaw jawi apžquiča.

²⁴Nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Yooz Ejpqui wejr cuchanžquichiča Israel wajtchiz zoñinaczquin, ninaczquinkaz. Nii Israel zoñinacaqui katchi uuzanacažtakazza.

²⁵ Pero naa maatak zoñqui macjatžquichinča, nižaza niiž yujcquiz quillzinča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, wejr yanapt'alla.

²⁶ Nekztan Jesusaqui naaquiz cjichiča:

—Maatinacž t'anta ana kjañasača, pawcžquin tjaazjapaqui. Jalla niiqui ana wali cjesača.

²⁷ Jalla nuž chiižinta cjenami naaqui cjichinča:

—Jesalla, wejt Jiliri. Pero pacunacami patrunaž mizquiztan tjawkzi čhjerilla lujlča.

²⁸ Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Cullacalla, walja Yoozquin kuzzizamča. Jaknužum am pecħaja, nužoj cjila.

Jalla nii orapacha naaža majtqui žejtchi cjissinča.

LAANACA CHJETINTA

²⁹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui nijwctan ulanchiča, Galilea cjita kot ata watchiča. Nekztan tsjii curulla yawžcu julziča. ³⁰ Tama zoñinacaqui irantižquichiča, jakziquin nii želatħaja, jalla nicju. Ninacaqui laanaca zjijcchiča, zuch zoñinaca, zur zoñinaca, ana chiiñi zoñinaca, čhjojritžta zoñinaca, tjapaman laanaca, jalla ninaca zjijctatača, Jesusiž yujcquin. Jesusaqui ninaca liwj čhjetinchiča. ³¹ Jalla nuž cheržcu, zoñinacaqui ancha ispantichiča. Ana chiiñi zoñinacaqui chiiñi cjissiča. Čhjojritžta zoñinacaqui žejtchi cjissiča. Zuch zoñinacaqui ojklajni cjissiča. Zur zoñinacaqui cherñi cjissiča. Jalla nuž cheržcu zoñinacaqui walja Yooz honora waytichiča, “Israel zoñinacž Yooz ancha honorchiz cjilalla”, cjican.

JESUSAQUI CHJERI TJAACHA

³² Jalla nekztanaqui Jesusaqui niiž tjaajinta zoñinaca kjawžcu, tuž cjichiča:

—Tii zoñinacžtajapa kuzquiz anchal sint'uča. Čhjep maj wejttan chica žejlča, nižaza ana čhjul čhjerchizza. Persun kjuyanacquin anal cutz pecuča ana lujlchi cjen. Tinacaqui ana lujlchi okaquiž niiqui, jiczaranž tismayasača.

³³ Nekztan niiž tjaajinta zoñinacaqui cjichiča:

—¿Jaknužt čhjeri cunsicas, tii wacchi zoñinacžtajapajo? Tii yokquizic anaž kjayzmi žejlča.

³⁴ Jesusaqui ninacžquiz pewcziča, tuž cjican:

—¿Kjaž t'antichizt anħucjo?

Ninacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Pakallak t'antača, nižaza tsjii kjaž ch'iznacžtan.

³⁵ Jalla nekztan Jesusaqui nii zoñinacžquiz mantichiča, yokquiz julznajo.

³⁶ Nekztan persun kjaržtan nii pakallak t'anta ch'iztanpača tanziča. Jalla nekztan Yoozquin gracias cjican tjaachiča. Nekztan nii t'antanaca ch'iznaca kjolkjolziča. Nekztan niiž tjaajinta zoñinacžquiz toj tojziča. Nekztan ninacazti partir paychiča nii tama zoñinacžquiz. ³⁷ Tjapa nii tama zoñinacazti čhjeri lujlžcu chjekchi cjissiča. Nižaza žejtchinacaqui pakallak canasta chjippi ricujtatača. ³⁸ Pusi warank luctak zoñinacatača lujlchiqui. Nižaza nii oraqui maatakami ocjalami muzpa želatħay, pero ana kantatača.

³⁹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui nii zoñinacžquiz liwj cuchanchiča okajo. Niimi warcuquin luzziča. Nekztan Magdala cjita yokquin ojkcichiča.

16

JESUSIZ QUINTRA ZOÑINACA

¹ Fariseo zoñinacami, saduceo zoñinacami Jesusa chertzni ojkchiča. Jesusiz quintra uj jwes pecatča. Jalla nižtiquiztan Jesusizquiztan maychiča, arajpach milajru tjeznajo, tsjii sinalažtakaz. ² Jesusaqui ninacžquiz kjaaziča, tuž cjican:

—Zezilla arajpach tsjiri ljoc cjissi cjen, “Jakac zuma tjuñiž cjequiča” cjiñchucča. ³ Nižaza wentan tjuñi tjewktan arajpach tsjiri ljoc cjissi cjenaqi, walja tsjiri cjenaqi, “Tonjiqui ana zum tjuñiž cjequiča” cjiñchucča. Ana zum kuzziz zoñinaca. Ančhucqui tsewcta tsjiri cheržcu, zuma tjuñi ana zuma tjuñi cječhaja, jalla nii zumpacha zarayiñchucča. Pero ančhucqui weriž paata sinalanaca cheržcu, ana zuma zarayiñchucča. ⁴ Ana zum kuzziz zoñinacaqui Yoozquiztan zarakchiž cjen, sinala sinala mayča. Ančhucztajapa Jonás puntuqui siñalažtakaz žejlča. Ana iya tježta cjequiča. —Jalla nuž chiižcu Jesusaqui ninacžquiztan zarakchiča.

⁵ Niiž tjaajinta zoñinacaqui kotquin tsjii latu kajkchiča. Nižaza t'anti žaka chjitz tjatstkalča. ⁶ Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Tii taku nonžna. Fariseo zoñinacž liwaturžquiztanami nižaza saduceo zoñinacž liwaturžquiztanami zumpacha cwitasaquiča.

⁷ Jalla nii chiita nonžcu, tjaajinta zoñinacaqui ninacpora parlassiča, tuž cjican:

—Učhumqui ana t'anta zijjctača, jalla nižtiquiztan nižta chiiča.

⁸ Jesusaqui ninacž pinsita zizcu, ninacžquiz paljaychiča tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan ančhucqui t'antiquinkaz pinsejo? Ančhucqui ancha upa kuzzizčhucča. ⁹ Anapanž ančhucqui wira intintas, ¿tižta ana cjuñzjo? Pjijska t'antiquiztan pjijska warank luctak zoñžquiz partir payžcu lujlkatchinla. Nekztan ¿kjaž canasta nii žejtchi t'antanaca ricujtataya?

¹⁰ Nižaza pakallak t'antiquiztan pusi warank luctak zoñžquiz partir payžcu lujlkatchinla. Nekztan ¿kjaž canastat nii žejtchi t'antanaca ricujtataya?

¹¹ Fariseo zoñinacž puntuquiztanami nižaza saduceo zoñinacž puntuquiztanami, jalla nii liwatur puntu chiichinča. Jalla nii chiitaqui anača ultim t'anti puntuquiztanaqui. ¿Anaž nii intintas, ančhucya?

¹² Jalla nekztanaqui ninacaqui zumpacha intintazziča. Jesusaqui ultim t'anti liwaturquiztan ana nii puntu chiižinchiča. Pero fariseož tjaajinta puntuquiztan nižaza saduceož tjaajinta puntuquiztan, jalla nii puntu chiižinchiča, jalla nii tjaajintanacquiztan cwitasaquiča, cjican.

¿JECT JESUSAQUI?

¹³ Jalla nekztanaqui Jesusaqui Cesarea de Filipo cjita yokquin ojkchiča. Nii irantižcu, niiž tjaajinta zoñinacžquiz pewcziča, tuž cjican:

—Wejrqui tsewcta cuchanžquita Yooz Zoñtča. Zoñinacaqui wejt puntuquiztan ¿kjažt cjeejo?

¹⁴ Ninacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Yekjapanacaqui am puntuquiztan tuž cjicha: “Juan Bautistača niiqui”. Yekjapanacaqui cjiča, “Eliassa niiqui”. Nižaza yekjapanacaqui cjiča, “Jeremiassa niiqui”. Nižaza yekjapanacaqui cjiča, “Tsjii yekja profetača niiqui”.

¹⁵ Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz pewcziča, tuž cjican:

—Ančhuczti wejt puntuquiztan ¿kjažzaž cjeejo? ¹⁶ Simón Pedruqui tuž cjichiča:

—Yooziž uchta Cristumča amqui, žejtñi Yooz Maatimča.

¹⁷ Jesusaqui nekztan cjichiča:

—Simón, Jonás maati, jalla nuž chiitiquiztanaqui cuntintum cjee amqui. Anaž jakzilta žoñimi amquiz nii tjaajinchiqui. Wejt arajpach Yooz Ejp-pankazza am zizkatchiqui. ¹⁸ Amquiz cjiwča. Tekztan najwkchuc amqui Pedro cjitam cjequiča. Nižaza tii maz simintuchiz wejrqui wejt icliza kjuyača. Wejt iclizaqui wejtquin kuzziz žoñinacača. Ticzmi wejt iclizquiztan ana atipasača. ¹⁹ Wejrqui amquiz llawižtakaz poder tjaača žoñinaca arajpach Yooz mantuquiz luzkatzjapa. Tii muntuquiz amqui jequit Yooz mantuquiz luzkatačhaja, jalla niiqui arajpach Yooz wajtquin luzkatta zakaz cjequiča. Nižaza tii muntuquiz jequit Yooz mantuquiz ana luzkatačhaja, jalla niiqui arajpach Yooz wajtquin ana luzasača.

²⁰ Jalla nekztanaqui Jesusaqui niž tjaajinta žoñinacžquiz mantichiča, tuž cjican:

—Anaž jecžquizimi maznaquiča, “Niiča Cristuqui” cjicanaqui.

JESUSAQUI NIZ TICZ PUNTU CHIICHA

²¹ Nekztan najwkchuc Jesusaqui tjaajinta žoñinacžquiz niž ticz puntuquiztan paljayi kallantichiča, tuž cjican:

—Wejrqui Jerusalén watja ojkstanča. Jalla nicju nii wajtchiz jilirinacami, nižaza timplu jilirinacami, nižaza lii tjaajiñi maestrunacami jalla ninacaqui wejr walja sufriskataquiča. Ultimquiziqui wejr conaquiča. Jalla nuž contiquiztan čhjep majquiztan jacatatača.

²² Nekztanaqui Pedruqui Jesusa tsjii latu chjitchiča, chiižinzjapa. Chiižinžcan, tuž cjichiča:

—Wejt Jiliri, amiž nuž chiitacama Yooz Ejpqui anaj niic nuž munlalla. Amquiz anaj nižta watlalla.

²³ Jalla nuž chiitiquiztan Jesusaqui Pedruž kjutñi kjutziča, tuž cjican:

—Satanás, wejtquiztan zaraka. Amqui wejr ujquiz tjojtskatz pecča. Am kuz pinsitaqui anaž Yooz pinsita, antiz žoñiž pinsitakazza.

²⁴ Jalla nekztanaqui Jesusaqui niž tjaajinta žoñinacžquiz cjichiča:

—Jequit wejttan chica kamz pecčhaj niiqui, primiruqui persun kamañ wiraqui tjatza. Sufrisjapaqui listoj cjila, ticzcama. Nekztan wejttan chicaž kamaquiča. ²⁵ Jakziltat persun kamañ wira ana tjats pecčhaj niiqui, arajpach kamañiqui ana tjaataž cjequiča. Jakziltat wejt laycu persun kamañ wira tjatznačhaja, jalla niiqui arajpachquin wiñaya kamaquiča. ²⁶ Tsjii žoñiqui tjapa tii muntuquiz žejlñi cusasanaca kanasača. Pero nekztan infernuquin okaquiz niiqui, tjapa nii kanta cusasanaca, ¿čhjulpapat sirwejo? Inakaz cjequiča. Arajpachquin Yooztan kamzqui persun liwriizqui anaž paasztanac kjayasača. ²⁷ Wejrqui tsewtan cuchanžquita Yooz Zoñtča. Tsjii noojiqui wejrqui wejt anjilanacžtan quejpžcača; wejt Ejpž wali aztan quejpžcača. Jalla nuž quejpžcu, wejrqui zapa maynižquiz tjaača, jaknužt kamčhaja, jalla nii jaru tjaača. ²⁸ Weraral cjiwča. Tsjii noojiqui wejrqui mantiz poderžtan tjonacha. Yekjap tekzi žejlñi žoñinacaqui nii noojcama ana ticznaquiča.

17

JESUSAQUI TSJEMATAZ CJISSICHA

¹ Sojta tjuñquiztan Jesusaqui Pedružtan, Jacobžtan, Juanžtan, Jacobož lajk, jalla ninaca chjitchiča. Ninacžtan alaja nuž pajk curquin ojkžcu, yawchiča. ² Jalla nicju ninacž yujcquin tsjemat chercherchiz cjissiča. Jesusiž yujcqui walja c'ajñi cjissiča tjuñižtakaz. Nižaza niž zquitimi muzpa llijñi cjissiča, nižaza ancha chiwi. ³ Nii orapacha Moisestan Eliastan

parizichiča. Nii pucultan zoñiqui Jesusižtan parlican želatča. ⁴ Jalla nekztan Pedruqui Jesusižquiz cjichiča:

—Wejt Jiliri, tekz žejlzqui walikazza. Am pecaquiž niiqui, čhjep chjulli kjuyaž kjuyača wejrnacqui, tsjiiqui amta, tsjiiqui Moiesta, tsjiiqui Eliasta.

⁵ Pedruž nuž chiyan, zuma kjañi tsjiriqui ninacžquiz urpuntichiča. Tsjirquiztan tsjii jora chižquichiča, tuž cjican:

—Tiiča wejt k'ayi Maatiqui. Tiiž cjen anchal cuntintutča. Jalla tiiž takunaca catoka.

⁶ Jalla nii chižquita nonžcuqui, nii čhjep tjaažinta zoñinacaqui yokquiz tuzi t'okziča. Muzpa tsucchiča. ⁷ Jalla nuž tuzi t'okzi želan, Jesusaqui ninacžquiz macjatžquichiča. Ninacžquiz kjaržtan lanlanžinchiča, tuž cjican:

—Tsijtsna. Anača tsuca.

⁸ Ninacaqui acha waytižcu Jesusa alajakaz cherziča, ana iya jecmi cherchiča.

⁹ Nekztanaqui curquiztan chjijwžcan, Jesusaqui ninacžquiz mantichiča, tuž cjican:

—Anaž jecžquizimi nii ančucaž cherta maznaquiča, weriž ticziquiztan jacatatta, jalla niicama.

¹⁰ Nekztanaqui niž tjaažinta zoñinacaqui Jesusižquiz pewcziča, tuž cjican:

—Lii tjaažiñi maestrunacaqui cjiñiča, primero Elías profetaqui tjonstanča, nii. ¿Kjažtiquiztan nii maestrunacaqui nižta chiya?

¹¹ Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Ultimupanž Eliasqui wejt tuqui tjonchiča. Niiqui tjappachaž tjacziča, wejr tjonzjapa. ¹² Wejrqui cjiwča. Eliasqui tjonchitala. Pero lii maestrunacaqui nii Elías ana pajchila. Antiz ninacž kuzcama nii Elías čhjulumi sufriskatchiča. Nižaza ninacaqui wejrzakaz ancha sufriskataquiča.

¹³ Jalla nuž Jesusiž chiitiquiztan nii tjaažinta zoñinacaqui tantiyazziča, Juan Bautistača Eliasqui, nii.

TSJII MAJCHQUI ZAJRAZ TUCKATTA

¹⁴ Jalla nekztanaqui curquiztan chjijwžcu, parti zoñinacžquiz irantižquichiča. Nekztan tsjii zoñiqui Jesusižquiz macjatžcu, niž yujcquiz quillziča. Nižaza tuž cjichiča:

¹⁵ —Wejt Jiliri, wejt majchquiz okžnalla. Niiqui t'ucñipanča. Ancha sufričha. Avisac ujquiz tjojtsa, nižaza kjazquiz zakaz tjojtsa. ¹⁶ Tekz zjicch-inča am tjaažinta zoñinacžquiz. Ninacaqui ana čhjetñi atchiča.

¹⁷ Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Tii timpuquiz kamñi zoñinacaqui ana Yoozquin kuzzizza, ana zumača. ¿Čhjulorcamat wejr ančucatan želaqui? ¿Čhjulorcamat ančucaquiz awantaqui? Wejtquin zjijca nii am majch.

¹⁸ Jalla nekztanaqui Jesusaqui nii majch tanñi zajra ujziča; nekztan chjatkatchiča. Jalla nii orapacha žejtchi cjissiča. ¹⁹ Jalla nekztanaqui tjaažinta zoñinacaqui Jesusižquiz zinapora pewcziča, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan wejrnacqui zajraž tanta žoñi ana čhjetñi atchintaya?

²⁰ Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Ančucqui anača Yoozquin tjapa kuzziz. Jalla nižtiquiztan ana chjatkati atča. Weraral cjiwča. Tsjii mostasa cjita simillaqui koltallača. Chjactiquiztan walja pakjiž pakčha. Yoozquin tjapa kuzzizčhuc cječhaj niiqui, jalla tuž paasača. Tii curumiž mantasača, tuž cjican: “Tekztan najwk oka”. Jalla nuž mantitiquiztan curucž okasača. Tjappacha čhjulumi

paasača ančhucqui, ultimu Yoozquin tjapa kuztan cječhaj niiqui. ²¹ Pero tii punta zajra chjatkatzjapa, Yoozquin mayiziz waquiziča. Nižaza ayunas waquiziča.

²² Galilea yokaran juntupacha ojklaycan, Jesusaqui niž tjaajinta žoñinacžquiz chiichiča, tuž cjican:

—Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtča. Wejrqui žoñinacž kjarquin intirjital cjeeča. ²³ Nižaza contal cjeeča. Nižaza čjep majquiztanzi jacatatača.

Jalla nuž chiitiquiztanaqui ancha llaquisiskatchiča nii tjaajintanacžquiz.

TIMPLU IMPUESTO

²⁴ Nekztan Jesusižtan niž tjaajintanacžtanpacha Capernaum watja iran-tichiča. Nekztan timplujapa impuesto cobriñinacaqui Pedružquin cheržni ojkičiča. Jalla nižquin zalžcu pewcziča tuž cjican:

—¿Ančuca tjaajiñi maestruqui timplu impuesto ana pacñikaya?

²⁵ Pedruqui kjaaziča, tuž cjican:

—Impuesto pacñipančhay.

Jalla nekztanaqui Pedruqui kjuyquiz luzziča, jakziquin Jesusac želatčhaja, jalla nicju. Ima Pedruž chiyan, Jesusaqui nižquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Simón, ¿tii tantiya? Tii muntuquiz žejlñi jilirinacaqui impuesto cobriñiča. ¿Jakziltizquiztan cobriya? ¿Persun wajtchiz žoñinacžquiztankaya? už ¿yekja wajtchiz žoñinacžquiztan, ja'?

²⁶ Pedruqui kjaaziča tuž cjican:

—Yekja wajtchiz žoñinacžquiztanpanča.

Nekztan Jesusaqui cjichiča:

—Jalla nižtiquiztan nii jilirinacž persun wajtchiz žoñinacaqui impuestonaca ana pacasača. ²⁷ Jalla nuž cjenami, anaž jecmi učhum quintra iñiziñi cjiskatz pecuča. Jaziqui kotquin oka. Nekztan ch'iz tanzjapa kjazquiz anzuelo tjojtznaquiča. Primiru tanzi ch'iz lecznaquiča. Nii ch'iz ata waakatžcu, tsjii paaz wachaquiča. Nii paazqui wejt impuestojapa, nižaza am impuestojapa wacaquiča. Nii paaz chjicha, učhum impuestonaca paczjapa.

18

¿JECT TUCQUIN CJES?

¹ Jalla nii orapacha tjaajinta žoñinacaqui Jesusižquiz macjatžcu pewcziča, tuž cjican:

—Arajpach Yooz wajtquiz, ¿ject juc'ant pajk puestuquin uchtaž cjeequi?

² Jalla nekztanaqui Jesusaqui tsjii uza kjawziča. Nii uza ninacž taypiquiz tsijtskatchiča. ³ Nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Weraral cjiwča. Ančhucqui tii ocjalž kuz irata, nižta kuzziz pecča. Ančuca kuz ana campiita cječhaj niiqui, arajpach Yooz wajtquiz anapan luzasača. ⁴ Jalla nižtiquiztan tii ocjalž kuz irata, jalla nižta humilde kuzziz cjis waquiziča. Jakziltat nižta kuzziz cjisnaquiž niiqui, jalla niiča arajpach Yooz wajtquiz juc'ant honorchizqui. Juc'ant zuma puestuquiz uchtaž cjequiča. ⁵ Jequit weriž cjen tsjii ocjalažtakaz humilde kuzziz žoñi risiwčhaja, jalla niiqui wejrzakaz risiwča.

PAAZQUIZTAN CWITASA

⁶ Nižaza jakzilta humilde kuzziz žoñit wejtquin tjapa kuztan criyačhaja, jalla nižquiz ana jakziltami ujquiz tjojtskatz waquiziča. Ujquiz tjojtskataquiž niiqui, nii ujquiz tjojtskatñi žoñž jorquiz tsjii pajk molinu tjaaj

mokžcu, koz kotquiz jacuntiz waquiziča. Jalla nii tsjan cusaž cjesača nii ujquiz tjojtskatñi žoñžtaqui. ⁷ ;Žoñinacajay! Ujquiz tjojtaquiča, nižaza ujquiz tjojtskataquiča. Pero nekztan ana walinaca tjonaquiča. Tii muntuquiz ujquiz tjojtskatñinaca panž želaquiča, pero nii ujquiz tjojtskatñinacaqui ninacžtajapa ana waliž cjequiča.

⁸ 'Jalla nižtiquiztan am kjarazłaj uż kjojchažłaj ujquiz tjojtskatčhaja, nii uj paañi kjara cjicu uż kjojcha cjicu pootzna, nižaza najwk tjojta. Jalla nuž tsjii kjara cjicu uż tsjii kjojcha cjicu pertissi cjenami am parti curpuqui ana infiernuquin tjojttaž cjesača. Jalla nuž waliž cjesača. ⁹ Nižaza am čhujcquiqui ujquiz tjojtskatčhaja, jalla nii čhujcqui lecžna, nižaza najwk tjojta. Yooztan wiñaya kamzjapaqui tsjii čhujcquiqui pertissiž cjequiž niiqui, waliž cjequiča. Tjapa curpuqui infiernuquin tjojttaž cjequiž niiqui, ana waliž cjequiča.

ZARAKCHI UUAZ QUINTU

¹⁰ 'Humilde kuzziz žoñinacžtan ana chjaawjkata. Ančucaquiz cjiwča, ninač anjilanacaqui wejt arajpach Yooz Ejpž yujcquiz žejlñipanča. ¹¹ Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Žoñčha. Wejrqui tii muntuquiz tjončinča, ujquiz kamñi žoñinaca liwriizjapa.

¹² '¿Jalla tii tantiya? Tsjii žoñiqui patac uuzichiztača. Patac uuziquiztan tsjiillaqui yekjaquin zaraktan, nii žoñiqui nii llatuntunc llatuncani uuzinaca curquin ecaquiča, zarakchi uuaž kjuržquizjapa. ¹³ Nižaza katchi uuaž wachaquiž niiqui, nekztan walja chipznaquiča ana zarakchi uuzanacžquiztan juc'anti. ¹⁴ Jalla nižta irata ančuca arajpach Yooz Ejpqui humilde kuzziz žoñinacžquiztan anapan jakziltami pertita cjis munča.

UJ PERTUNZ PUNTU

¹⁵ 'Am jilaqui am quintra ana wali paaquiž niiqui, jalla nižtan zina-pora palt'a, niž ana wali paata ujquiztan "ujchizpanča" cjican cjeequi. Jalla nuž amiž chiižintiquiztan catokaquiž niiqui, nii jilaqui ricujta cjequiča. ¹⁶ Zinapora chiižintiquiztan ana nonz pecaquiž niiqui, nii uj paañi jilžquiztan okaquiča. Nekztan iya pucultan jila kjawžcu, wila nii uj paañi jilžquin okaquiča, niž paata uj tjeezjapa. Jalla nuž paažcu pucultan cjicu uż čhjepultan cjicu testicž taypiquiz niž paata uj tjeežta cjequiča. ¹⁷ Nii uj paañiqui anapanž niž uj maz pecaquiž niiqui, jalla nii puntuquiztan tjapa icliz jilanacžquin maznaquiča. Anapan niž uj maz pecaquiž niiqui, ana Yoozquin criichi jilažtakaz čhejlinaquiča, nižaza impuesto cobriñi žoñižtakaz.

¹⁸ Ultim weraral cjiwča. Tii muntuquiz jequit am čhelačhaja, jalla niiqui arajpach Yooziž čhejlta zakaz cjequiča. Nižaza tii muntuquiz jequit am cutznačhaja, jalla niiqui arajpach Yooziž cutžta zakaz cjequiča.

¹⁹ Tii zakal chiižinuča. Tii muntuquiz pucultan ančhucqui tsjiikaz Yoozquiztan mayaquiž niiqui, ančucaquiz tjaataž cjequiča. Wejt arajpach Yooz Ejpqui ančucaž mayta tjaaqiča. ²⁰ Nižaza tsjii pucultanami čhjepultanami wejtquin kuzziz cjen wejt tjuuquiz ajcznaquiž niiqui, jalla ninač taypiquiz wejrzakaz želača.

²¹ Wiruñaquí Pedruqui Jesusižquin pewczñi ojkchiča. Zalžcu, jalla tuž pewczičha:

—Wejt Jiliri, ¿Kjaž wiltamiž wejt jilaqui wejt quintra uj paažcu pertuna mayisasaya? ¿Nižaza wejrqui kjaž wiltat pertunasaya? ¿Pakallak wila pertunasaya?

²² Jesusaqui nižquiz kjaaziča, tuž cjican:

—Wejrqui cjiwča, anaž pakallak wilta cjesača. Antiz pakallak tunc pakallakuni wiltan wiltan pertunasača.

KAJCHIZ ZOŇI QUINTU

²³ Arajpach Yooz mantiz puntuquiztan jalla tuzuča. Tsjii chawc jiliriqiu piyunanaczquiz kaja packatz pecatča. ²⁴ Jalla nuž packatan tsjii kajchiz zoñiqui zijjtatača. Nii zoñiqui walja kajanacchiztača, tsjii kjaž millona. ²⁵ Nii piyunžtaqui anaž pacz paaz želatča. Nekztan patrunaqui jalla tuž mantichiča: “Tii zoñi tuya, paaz cunsiczjapa. Nižaza niž tjunmi, ocjalanacami, tjapa niž cusasanacami liwj tuyla kaja pacz paaz cunsiczjapa”. ²⁶ Nekztanaqui nii piyunaqui patrunž yujcquiz quillziča, nižaza roct'ichiča, tuž cjican: “Wejt patruna, pertunalla. Tjappachal pacača”. ²⁷ Nižtami patrunaqui ancha okziča; nižaza nii kaja ana cobrichiča. Jalla nižtiquiztan liwrii cjissiča nii kajquiztan. ²⁸ Wajilla nii piyunaqui nijwctan ulanžcu tsjii piyun maztan zalchiča. Nii piyun maziqiu tsjii kjažtalla kajatača nii pertunta piyunžquiz. Nekztan nii pertunta piyunaqui jor t'ullcu tanchiča, nii packatzjapa, tuž cjican: “Kajquiztan tjappacha paca”. ²⁹ Jalla nekztanaqui nii piyun maziqiu niž yujcquiz quillziča, nižaza roct'ichiča, tuž cjican: “Pasinsis kuzziz cjee. Nii kajallquiztan tjappachakal pacača”. ³⁰ Nii kaja cobriñizti ana munchiča. Antiz carcilquin uchantichiča, jalla nii kaja paczcama. ³¹ Parti piyunanacaqui nižta paañi cheržcu ancha sint'ichiča. Nekztan patrunžquiz mazñi ojkchiča. Jalla nicju tjappacha quint'ichiča, jaknužt watčhaja, nii. ³² Jalla nekztanaqui patrunaqui nii pertunta piyuna wilta kjawžkatchiča. Nekztan cjichiča: “Ana zum kuzziz piyuna, wejrqui tjapa am kajanaca pertunchinča, amiž roct'iñiz cjen. ³³ Jaknužt wejrqui am kajquiztan, pertunchinčhaja, jalla nužuzakaz amlaqui am piyun mazquiz pertunstanča”. ³⁴ Jalla nekztanaqui patrunaqui juc'anti žawjziča. Nižaza mantichiča, nii piyuna casticzjapa, tjapa niž kaja paczcama.

³⁵ Jesusaqui nii quintu quint'ican jalla tuž žerziča:

—Jakzilta ančhucaquiztan niž jilžquiz kuzquiztan ana pertunačhaja, jalla nužuzakaz wejt arajpach Yooz Ejpqui ančhucaquiz ana pertunaquiča.

19

MAATAKZTAN JALJTIZ PUNTU

¹ Jalla nuž tjaažinžcu Jesusaqui Galilea yokquiztan ojkchiča. Judea yokquin irantichiča, Jordán cjita puž tuwanchuc. ² Muzpa zoñinacaqui nižquiz apziča. Jalla nicju muzpa laanaca čhjetinchiča.

³ Jalla nekztanaqui yekjap fariseo zoñinacaqui Jesusižquiz macjatchiča, ujquiz tjojtskatzjapa. Nekztan tuž pewczyča:

—¿Chjul uj paatiquiztanaqui persun maatakžtanaqui jaljtasaya?

⁴ Jesusaqui ninaczquiz kjaaziča, tuž cjican:

—Yoozqui tii muntu paacan, luctakžtan maatakžtan paachiča. ¿Cjijrta Yooz takuqui ana liichinčhucjo? ⁵ Yooz takuqui tuž cjiča: “Jalla nižtiquiztan tsjii zoñiqui tjunatan zalzjapa, maa ejpžquiztan zarakstanča. Zalžcu pucultan tsjii lucutiñi cjissa”. ⁶ Jalla nuž kjanapacha tjeeža, anaž iya pucultan zoñi, pero tsjiikazza. Jalla nižtiquiztan anaž jaljtasača. Yoozza tsjii luctakžtan tsjaa maatakžtan chjalziqui, tsjii lucutiñi cjisjapa. Yooz chjalžtaqui ana jaljta cjesača.

⁷ Nekztanaqui pewczyča tuž cjican:

—Moisesqui jalla tuž mantichiča. Tsjii certificado de divorcio tjaaquiz niiqui, tjunatan jaljtasača. ¿Kjažtiquiztan nižta mantichejo, ana jaljtiz želanajo?

⁸ Jesusaqui ninacžquiz kjaaziča, tuž cjican:

—Ančhucaž chojrú kuzziz cjen Moisesqui tjunatan jaljtis lii tjaachiča. Primirquiztanpacha anataž nižta. ⁹ Wejrqui ančhucaquiz chiižinuča. Adulteriuquiz ojklayñiž cjenkaz am maatakžtan jaljtasača. Jequit ana adulterio paachiž cjenaqui niž persun maatakžtan jaljtačhaja, nižaza yekja maatakžtan zalznačhaja, jalla niiqui adulterio uj paača. Nižaza jequit divorcita maatakžtan zalznačhaja, nii zakaz adulterio paača.

¹⁰ Tjaajinta žoñinacaqui nižquiz cjichiča:

—Luctakžtan persun maatakžtan jalla nižta cjesaž niiqui, anaž cumpinča zalzqui.

¹¹ Jesusaqui nekztan cjichiča:

—Tjapa žoñinacaqui tii tjaajinta anaž catokaquiča. Jakziltižquiz Yoozqui tjaajnačhaja, jalla niiqui tii tjaajintaqui catokaquiča. ¹² Žoñinacaqui punta punta ana zalzi cjiča. Yekjapanacaqui nastiquiztanpacha ana zalzucāča. Yekjapanacazti capunapantača, jalla nižtiquiztan ana zalzñi atasāča. Yekjapanacazti ana zalz pecča, arajpach Yooz Ejpžtajapa langzjapa. Jecmiž tii takucama kami catokaquiž niiqui, paj kamla.

OCJALANACZ PUNTU

¹³ Žoñinacaqui ocjalanaca Jesusižquiz zjijcchiča, ocjalanacžquiz kjaržtan lanznajo, nii ocjalanacžtajapa Yoozquin mayižinajo. Pero tjaajinta žoñinacaqui zjijcñi žoñinacžquiz atajchiča. ¹⁴ Nekztan Jesusaqui cjichiča:

—Tii ocjalanaca wejtquin tjonaj cjee, ana ataja. Tii ocjalanacž kuz irata jalla nižta kuzzizza arajpach Yooz mantita kamañchiz žoñinacaqui.

¹⁵ Nekztan Jesusaqui ocjalanacžquiz kjaržtan lanziča. Jalla nekztan nii yokquiztan ojkičiča.

RICACH TJOWAQUI TJONCHICHA

¹⁶ Wiruñaquei tsjii tjowaqui Jesusa cherzñi ojkičiča. Nekztan pewcziča, tuž cjican:

—Zuma Maestro, Yooztan wiñaya kamzjapa, ¿čhjul zumanacat wejr paasaya?

¹⁷ Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan “Zuma Maestro” cjee amjo? Tsjii alajača zumaqui. Yoozkazza niiqui. Yooztan wiñaya kamz pecčhaj niiqui, Yooz Epiž mantitanac jaru kama cjee.

¹⁸ Nii tjowaqui jalla nekztan kjaaziča, tuž cjican:

—¿Čhjul mantitanacaya?

Jesusaqui nižquiz cjichiča:

—Anača žoñi conzqui. Anača adulteriuquiz ojklayzqui. Anača tjangzqui. Anača toscara chiizqui, jeczquizimi. ¹⁹ Am maa ejpmi respitaquiča. Jaknužum persunpachquiz okzñamžlaja, jalla nižta okzñi kuzziz cjispanča žoñinacžquizimi, litum mazižtakazza.

²⁰ Nii tjowaqui nekztan cjichiča:

—Tjapa nii mantitanacami cumpliñča koltiquiztanpacha. ¿Jaziqui čhjulut wejtta pjaltasa?

²¹ Jesusaqui tuž cjichiča:

—Ancha wali cjissim pecčhaj niiqui, oka, nižaza amta žejlñi cusasanaca tuyzna. Jalla nii tuyžcu, porinacž ona. Jalla nižtiquiztan arajpachquin

cusasanacažtakaz zuma honora tjaatam cjequiča. Jalla nii cumpliscu wiltam tjonaquiča wejttañ ch'ama ojklayzjapa.

²² Jalla nižta chiita nonžcu, nii tjowaqui walja llaquita kuzziz ojkchiča. Ancha ricachutača.

²³ Jalla nekztanaqui Jesusaqui niž tjaajinta žoñinacžquin cjichiča:

—Weraral ančhucaquiz cjiwča. Tsjii ricachu žoñi arajpach Yooz muntuquiz luzjapa ancha ch'amaž cjesača. ²⁴ Tsjii camello cjita animala žejlča. Nii camelluqui ch'aman acuj cjuñ pjetquiz luzasača. Jalla nižtaž ricachunacaqui tsjan ch'amača Yooz kamañ jiczquiz luzqui, Yooz wajtchiz žoñi cjisjapa.

²⁵ Jalla nuž nonžcu, tjaajinta žoñinacaqui walja ispantichiča. Nekztan ninacpora pewcsarassiča, tuž cjican:

—¿Jectpan liwriita cjesajo?

²⁶ Jesusaqui ninacž kjutñi cherziča. Jalla nekztan cjichiča:

—Žoñinacaqui anaž persunpacha liwrii atasača. Yoozpankazza liwriiñiqui. Yoozqui jecmi liwrii atasača.

²⁷ Jalla nekztanaqui Pedruqui Jesusižquiz cjichiča:

—Wejt Jiliri, wejrnacqui tjapa persun cusasanaca jaytichinča, amtan chica ojklayzjapa. ¿Jalla nižtiquiztan wejrnacqui čhjulut canas?

²⁸ —Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Weraral ančhucaquiz cjiwča. Ew muntuquiz želan, wejrqui poderchiz puestuquiz luzača. Ančhucažakaz poderchiz puestunacquiz luzaquiča, tuncapan Israel partira mantizjapa. ²⁹ Jakzilta žoñit weriž cjen kjuyanaca, jilanaca, cullaquinaca, maa ejp, tjun, ocjalanaca, yokanaca ecačhaja, jalla ninacaž walja zuma kamañ wirchiz cjequiča. Nižaza arajpachquin Yooztan wiñaya kamaquiča. ³⁰ Arajpachquin Yoozqui wacchi tii timpuquiz tucquin cjiñi žoñinaca wirquin cjiskataquiča. Nižaza Yoozqui wacchi tii timpuquiz wirquin cjiñi žoñinaca tucquin cjiskataquiča.

20

PIYUNANACZ QUINTU

¹ 'Arajpach mantiñi Yooz puntuquiztan jalla tužuča. Wentanalla tsjii yokchiz wali pajk patruñaqui piyunanaca kjuri ulanchiča, uwas frut zkala ajzjapa. ² Piyunanacžtan acuerduquiz luzziča, zita langžtan tsjii denario cjita paaz paczjapa. Jalla nekztanaqui langžñi cuchanžquichiča. ³ Nekztan wenzlaka wilta ulanchiča. Palazquin inakaz žejlñi žoñinaca cherchiča. ⁴ Ninacžquiz paljaychiča, tuž cjican: “Ančhucqui wejt zkal yokquin langžñi oka. Wejrkal zumpacha pacača”. Nekztanaqui ninacaqui ojkchiča. ⁵ Taypuru patruñaqui wilta ulanchiča, iya piyunanaca kjuri, nižaza langznajo. Nižaza taypuru zezi cjeella wilta ulanchiča, piyunanaca kjuri, nižaza langznajo. ⁶ Nii nojpacha zezi cjee wilta palaz kjutñi ulanchiča. Nižaza palazquin inakaz žejlñi žoñinacžtan zalchiča. Ninacžquiz paljaychiča tuž cjican: “¿Kjažtiquiztan ančhucqui tonj zita ana langz žejljo?” ⁷ Ninacaqui patrunžquiz kjaaziča, tuž cjican: “Anaž jecmi wejrnac langznajo rocchiča”. Nekztanaqui patruñaqui cjichiča: “Ančhucqui wejt yokquin zakaz langžñi oka. Wejrkal jaknižlaj niil pacača”. ⁸ Tjuñiž kattan nii yokchiz patruñaqui niž langžkatñi encargado mantichiča, tuž cjican: “Kjawžca langžñi piyunanaca, paczjapa. Primiruqui wiri tjonchi piyunanacžquiz pacaquiča; wirquin, tuqui tjonchi piyunanacžquiz pacaquiča”. ⁹ Jalla nekztanaqui nii wiri luzzi piyunanacaqui langžkatñižquiz macjatchiča. Zapa mayni ninacžquiz pactača, tsjii nooj lanžtaž nižtapacha. Tsjii denario cjita paaz

tanzičha. ¹⁰ Jalla nekztanaqui wirquin paczquita primiru piyuna luzzi žoñinaca kjawžtatačha. Jalla nii primiru piyuna luzzi žoñinacaqui pinsichičha jila paca tanzjapa wiri piyuna luzzi žoñinaczquiztan. Jalla nekztanaqui pacchičha tsjii denario cjita paaz zakaz. ¹¹ Jalla nii paca tanžcu patrunž quindra quijchičha, ¹² tuž cjican: “Tii wirquin piyuna luzzi žoñinacaqui tsjii orakaz langzičha. Wejrnaczi primirquiztanpacha langzinčha, nižaza zita ancha sii kjakquiz otžcan langzinčha. Ninaczquizimi wejtnacaquizimi tsjiikaz pacchamčha”. Jalla nuž cjican quijchičha. ¹³ Nii patrunaqui tsjii ninaczquiz kjaazičha, tuž cjican: “Jila, amquiz anal incallchinčha. Jalla nuž tsjii acuerduquiz luztapanla, tsjii denario paaz paczjapa. ¹⁴ Tii paca tanzna, nižaza oka. Tii wirquin piyuna luzzi žoñinaczquiz nižazakaz pacz pecučha, amquiz pactala, jalla nuž zakaz. ¹⁵ Wejt persun paaztan jaknužut wejr pinsučhaja, jalla nuž wejt munañpiquez pacasačha. Weriž zuma pacñi kuzziz cjen amqui iñiziñi kuzziz cjissamla”. ¹⁶ Jalla nižta irataž wirquin cjiñinacaqui tucquinž cjequičha. Nižaza tucquin cjiñinacaqui wirquinž cjequičha. Kjawžta žoñinacaqui wacchičha. Illza žoñinaczi kolucullačha.

JESUSAQUI NIZ TICZ MAZZICHA

¹⁷ Wiruñnaqui Jesusaqui niž tjaajinta žoñinacztan Jerusalén ojkchičha. Jalla nuž jiczquiz ojkan, Jesusaqui tsjii latu niž tuncapan illza žoñinaca chjitchičha, nižaza ninaczquiz tuž cjichičha:

¹⁸ —Ančhucqui zizza, tii jiczqui Jerusalén kjutñiž ojkčha, nii. Jerusalén wajtquin wejrqui intirjital cjeečha timplu jilirinaczquizimi lii tjaajiñi maestrinaczquizimi. Jalla ninacaqui wejr conaquičha. Wejrqui tsewtan cuchanžquita Yooz Zoñtčha. ¹⁹ Nižaza wejrqui yekja wajtchiz žoñinaczquiz intirjital cjeečha, ana wali burla paata cjisjapa. Nižaza wejrqui wjajttal cjeečha. Ultimquiziqui cruzquiz ch'awcta contal cjeečha. Jalla nekztan čhjep majquiztanzi jatatatačha.

TSJII FAVORA MAYTA

²⁰ Jacobžtan Juanžtan ninacz maaqui Jesusižquiz macjatžquichinčha. Jacobžtan Juanžtan ninacz ejpqui Zebedeo cjitatačha. Jalla naa maaqui maatinacztanpacha Jesusižquin macjatchinčha. Nekztanaqui naaqui Jesusiž yu-jcquiz quillzinčha, tsjii favora mayzjapa. ²¹ Nekztan Jesusaqui naaquiz cjichičha:

—¿Amqui čhjulum pecya? —cjican.

Naaqui kjaazinčha, tuž cjican:

—Amqui am mantis puestuquin luzcu tii wejt pucultan majchnaca am latuquiz uchnalla, tsjiiqui žew latuquiz nižaza tsjiiqui zkar latuquiz.

²² Jesusaqui tuž kjaazičha:

—Ančhucqui čhjulut mayčhaja ana intintazza. Wejrqui walja sufris tančha. ¿Nižtapacha ančhuc sufrasaya? Nižaza tsjii nooj ancha sufrican watačha tsjii bautismožtakaz. ¿Jalla nižtapacha ančhuc sufrasaya?

Ninacaqui tuž kjaazičha:

—Nii sufris watimi atasačha.

²³ Nekztan Jesusaqui cjichičha:

—Weraral cjiwčha. Ančhucpacha sufris tanznaquičha, tsjii licz wazužtakaz. Nižaza sufris wataquičha, tsjii bautismožtakaz. Pero wejrqui mantis puestuquin luzcu, žew latuquizimi zkar latuquizimi ana jecmi uhasačha. Wejt Yooz Ejpkaz nii puestunaca tjaaquičha jeczta japa tjaczta kazlani, jalla ninaczta.

²⁴Parti nii tuncapan illzta žoñinacaqui nii mayta puntu nonžcu nii pucultan jilazullcaž quintra žawjchiča. ²⁵Pero Jesusaqui tjappacha nii tjaajintanaca kjawziča, nekztan tuž cjichiča:

—Ančhucqui zumpacha zizza, jalla tužu. Tii muntuquiz nación jilirinacaqui patrunažtakaz mantiñiča, nižaza chawc jilirinacaqui parti žoñinacžquiziqui niiž mantita cazkatñipankazza. ²⁶Ančhucqui ana nižta irata cjee. Tsjii kjutñiča nii irat kuzqui. Ančhucaquiztan jequit chawc jilirižtakaz cjis pecčhaja, jalla niiqui piyunažtakaz cjis waquiziča parti žoñinacžquiziqui. ²⁷Nižaza jequit ančhucaquiztan tucquin mantiñi cjis pecčhaja, jalla niiqui wirquin cjis waquiziča, parti žoñinacž mantitacama cjisjapa. ²⁸Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtča. Wejrpacha tii muntuquiz ana tjonchinča, sirwita cjisjapa. Antiz wejrča tjonchinqi, žoñinacžquiz sirwisjapa, wejr ticzcama. Jalla nuž ticžcu walja preciochiztakal cjeeča, žoñinaca liwriizjapa. —Jalla nuž cjichiča Jesusaqui.

ZUR ZOÑINACA CHJETINTA

²⁹Jalla nekztanaqui Jericó wajtquiztan ulnan, muzpa žoñinacaqui Jesu-sižquiz apziča. ³⁰Jicz latuquin pucultan zur žoñi julzi želatča. Ninacaqui Jesusaž watñi nonžcu, kjawchiča tuž cjican:

—Wejt Jiliri, Davidž majchmajtquiztan tjonñi, wejrnacž okznalla.

³¹Nekz žejlñi žoñinacaqui ninacžquiz ujziča, ch'uj cjeajo. Ninacazti juc'anti kjawchiča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, Davidž majchmajtquiztan tjonñi, wejrnacž okznalla.

³²Jalla nekztan Jesusaqui tsijtsu, ninaca kjawziča. Kjawžcu ninacžquiz tuž pewziča:

—¿Čhjuluž werj paaj cjii ančhucya?

³³Nii zur žoñinacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, wejtnaca čhjujquič čjetinžinalla.

³⁴Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz sint'izcu čhjujqui lanlanžinchiča. Jalla nii orapacha cherñi cjissiča. Jalla nekztanaqui Jesusižquiz apziča.

21

JESUSAQUI JERUSALEN WAJTQUIN LUZZICHA

¹Jerusalén watja žcatžincan, Betfagé watja irantichiča. Betfagé watjaqui Olivos cjita curu žcatitača. Nicju irantican Jesusaqui pucultan tjaajinta žoñinaca cuchanchiča, tuž cjican:

²—Jalla nii najwkta watja oka. Jalla nicju mokta ljat azni wachaquiča, nižaza pajk zjič maltum wawchizza naa azniqui. Mokta jeržcu wejtquin akžcaquiča. ³Jakzilta žoñimiž atajasaž niiqui, niižquiz ančhucqui “Wejt Jiliriž pecča. Wajilla tjepunta cjequiča tii azniqui”, nuž cjican nii žoñžquiz cjequiča. —Jalla nuž mantichiča Jesusaqui.

⁴Jalla nii watchiqui profetaž cijjrta taku cumplissiča. Tuquitan nii profetaqui tuž cijjrchiča:

⁵“Sión wajtchiz žoñinacžquiz tuž chiya: Chera, ančhuca chawc Jiliri tjonča, humilde kuzziz. Nižaza zjič maltum aznuquiz yawchi tjonaquiča, nižaza nii zjič aznuž maatanpacha tjonaquiča. Jalla ninacaqui carga kuzñi aznunacača”.

Jalla nuž cijjrchiča nii profetaqui.

⁶Jalla nekztanaqui nii pucultanaqui ojkchiča. Nižaza jaknužt Jesusaqui mantitčhaja, jalla niicama paachiča. ⁷Ninacaqui ljat azñi naaža pajk zjičtanpacha akžquichiča. Jalla nuž akžcu, zquitinaca aznunacž juntuñ

caruntichiĉha. Nekztan Jesusaqui yawchiĉha. ⁸ Niiĉ ojkz jicz latuquiz muzpa Źoĉinaca Źelatĉha. Ninacĉ zquiti jiczquiz chjinziĉha. Yekjapaqui ramuz ĉhjaĉinaca murchiĉha jiczquiz chjinzjapa. ⁹ Tucquin ojkĉi Źoĉinacami wirquin tjonĉi Źoĉinacami chipcan walja wiwi kallantiĉiĉha, tuĉ cjican:

—ĵViva tii Yooz tjuuquiz tjonchi Źoĉi! ĵDavid cjita chawc Jilirĉ majchmajtquiztan tjonĉi! ĵAmqui rispittaj cjila! ĵAmquiz honora tjaataj cjila! ĵYooz Ejpĉquin zakaz honora tjaataj cjila! —Jalla nuĉ wiwchiĉha.

¹⁰ Jesusaĉ Jerusalĉn watja luztan, tjapa nii chawjc wajtchiz Źoĉinacaqui walja ispantichi tjoĉknakchiĉha. Niĉaza walja pewcpewcziĉha, tuĉ cjican:

—ĵJectpan teejo?

¹¹ Źoĉinacaqui tuĉ kjaaziĉha:

—Tiiqui Jesusa cjita profetala. Nazaret de Galilea, jalla najwktan tjonchiĉha.

JESUSAQUI TIMPLU PEWZICHA

¹² Jalla nekztan Jesusaqui Yooz timpluquin luzziĉha. Jalla nicju tuyĉinacami kjayĉinacami timpluquiztan liwj tirkatchiĉha zancchuccama. Niĉaza paaz campiiĉi Źoĉinacĉ mizami pjocĉinchiĉha; paloma tuyĉinacĉ sillami pjocĉinchizakazza. ¹³ Jalla nuĉ paaĉcu tuĉ cjichiĉha:

—Yooz Takuqui tuĉ cjiĉha: “Wejt kjuyaqui Yoozquin mayiziz kjuyaĉha”. Anĉhuczi tjaĉinacĉ kjuyaĉtakaz paachinĉhucĉha.

¹⁴ Jalla nicju tsĉii kjaĉ zur Źoĉinaca Jesusiĉquiz macjatĉquichiĉha, niĉaza tsĉii kjaĉ zuch Źoĉinaca. Jesusaqui ninaca ĉhjetinchiĉha. ¹⁵ Pero timplu jilirinacami lii tjaajiĉi maestrnacami jalla nii ĉhjetiĉi milajru cherĉcu, Źawjchiĉha. Niĉaza ocjalanacaqui timpluquin Jesusiĉquiz tuĉ wiwchiĉha: “ĵDavid cjita chawc jilirĉ majchmajtquiztan tjonĉi! ĵRispittaj cjila!” Jalla nuĉ nonĉcu timplu jilirinacami lii maestrnacami anĉha Źawjchiĉha Jesusiĉquintra. ¹⁶ Nekztan Jesusiĉquiz paljaychiĉha, tuĉ cjican:

—ĵTinacĉ ĉiĉita taku ana nonĉjo?

Jesusaqui ninacĉquiz kjaaziĉha, tuĉ cjican:

—Nonznuĉha. Niĉaza nii puntu Yooz takuqui tuĉ cjiĉha:

“Ocjalanacami piz itzĉi wawanacami wejttajapa honora zumpachaĉ tjaaquiĉha. Jalla nuĉ paaquiĉha Yoozqui”.

ĵJalla nii cjirta Yooz taku liichinĉhuckaya; ana jaa?

¹⁷ Jalla nekztanaqui ninacĉquiztan oĉkchiĉha. Betania watja oĉkchiĉha. Jalla nicju alujassiĉha.

ANA FRUTCHIZ MUNTI

¹⁸ Jakataĉuqui wenzlaka Jerusalĉn watja quejpcan ĉhjeri eecskatchiĉha.

¹⁹ Jicz latuquiz higo munti cherchiĉha. Jalla nii muntiquin macjatĉhiĉha, fruta apakĉcu lujljapa. Pero fruta ana wajtchiĉha, ĉhjaĉchiz alajataĉha. Jalla niĉtiquiztan Jesusaqui nii muntiquiz cjichiĉha:

—Jazic anam iya fruta pookĉi cjequiĉha.

Jalla nii orapacha nii muntiqui kjonchiĉha. ²⁰ Jalla niĉta munti kjonĉi cherĉcu, tjaajinta Źoĉinacaqui ispantichiĉha, niĉaza Jesusiĉquiz pewcziĉha, tuĉ cjican:

—ĵKjaĉtiquiztan nii higo munti ratulla kjonya?

²¹ Jesusaqui tuĉ kjaaziĉha:

—Weraral anĉhucaquiz cjiwĉha. Anĉhucqui Yoozquin tjapa kuztanĉhucĉhalaj niiqui, niĉaza ana payznakĉi kuzzizĉhucĉhalaj niiqui, tii irata zakaz paasaĉha. Niĉaza juc'ant pajk milajru paasaĉha. Tii curumi mantasaĉha, tuĉ cjican: “Tekĉtan oka. Pajk kotquin tjoĉtsna”. Jalla nuĉ

mantizcu nižta zakaz okasača. ²² Nižaza ančhucqui čhjulumi tjapa kuztan Yoozquiztan mayačhaja, jalla niit jama ančhucacqui tjaataž cjequiča.

¿JEC JESUSIZQUIZ MANTICHI?

²³ Jerusalén irantižcu Jesusaqui wilta timpluquin luzziča. Jalla nicju tjaa-jnan, timplu jilirinacami wajtchiz jilirinacami nižquiz macjatžquichiča. Nekztan pewcziča, tuž cjican:

—¿Jec am mantichi tii paazjapajo? ¿Jec jilirit am utchi jilirižtakaz cjis-japajo?

²⁴ Jesusaqui ninacžquiz tuž kjaaziča:

—Wejrzal ančhucacqui tsjii pewcznača. Ančhucqui wejtquiz kjaaz-naquiž niiqui, wejrzakal ančhucacqui maznača, jec wejr mantichi, nii.

²⁵ Wejtquiz kjaaznalla. ¿Ject Juan mantizquichi bautisjapaya? ¿Yoozkaya, žoñinaca, ja'?

Jalla nekztanaqui ninacpora parlatča, tuž cjican:

—¿Jaknužum cjeequi? Učhumž “Yoozqui Juan mantichiča” cjicanž kjaaznaquiž niiqui, jalla tiicni učumnacaqui kjaaznačan, cjican: “Nižtiquiztan ¿kjažtiquiztanž ančhucqui ana nii criichinčhucta?” ²⁶ Nižaza učhumž “Žoñiqui Juan mantichiča” cjicanž kjaaznaquiž niiqui, žoñinacaqui učumnacaquiž ¿kjaž cjiqejajo? —Jalla nuž parlatča. Žoñinacaqui Juanž puntu cjiñiča, Yooz parti parliñi profetača niiqui. Jalla nižtiquiztan ninacaqui žoñinaca eksiča, “Učhum conačhani”, cjican.

²⁷ Jalla nuž parližcu ninacaqui Jesusižquiz cjichiča:

—Ana zizuča wejrnacqui.

Jalla nižta kjaaztiquiztan Jesusaqui cjichiča:

—Wejrmí ana zakal ančhucacqui maznača, jec wejr mantichi tii paaz-japa.

PUCULTAN MAJCHWICH QUINTU

²⁸ Wiruñacqui Jesusaqui tsjii puntu chiichiča, tuž cjican:

—Tii puntu tantiya. Tsjii žoñiqui pucultan majchwichtača. Tsjižquiz cjichiča: “Wejt maati, tonjiqui uwas frut ajzñi oka”. ²⁹ Nii mantita maati tiqui tuž kjaaziča: “Anača”. Jalla niž wiruñalla niž kuz campiichiča. Nekztan uwas frut langzñi ojkchiča. ³⁰ Nižaza nii ejpqui tsjii maati cheri ojkchiča. Niižtan zalžcu, nižtakaz uwas frut ajzñi mantichiča. Jalla niiqui kjaaziča, tuž cjican: “Tata, okasača”. Ultimquiziqui nuž cjiscuqui ana ojkchiča. ³¹ Nii pucultanquiztan ¿jakzilta maatit niž ejpž mantitacama paachiya?

Ninacaqui kjaaziča tuž cjican:

—Primíru mantitaž, jalla niiča.

Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Weraral ančhucacqui cjiwča. Impuesto cobriñinacami, nižaza ujchiz maatakanacami arajpach Yooz wajtquiz ančhucž tuqui luzaquiča. ³² Juan Bautistaqui tjaañi tjonchiča, jaknužt ančhucalaqui kamžtažlaja, jalla nii tjaañinchiča. Pero ančhucqui niž tjaañinta ana criichinčhucča. Impuesto cobriñinacazti nižaza ujchiz maatakanacazti niž tjaañinta criichiča. Jalla nii cherchinčuča ančhucqui. Jalla nižtanaca cheržcumi, ančhucqui ana Yoozquin cjisjapa kuz campiichinčhucča. Ančhucča niž taku ana criichinčhucqui.

ANA WAL PIYUNANACZ QUINTU

³³ Jalla tii quintu zakaz nonžna. Tsjii yokchiz patruñacqui uwas zkala čhjacchiča. Nekztan uwas zkakal muytata pirka pirkichiča. Nižaza tsjii

maz ojt paachiča, uwas kjaz spjiitzjapa. Nižaza tsjii campanturiž cherchi kjuychiča, nii zkala itzjapa.

‘Nekztan nii patruaqui zkal yoka alquilchiča piyunanaczquiz. Nekztan jicz ojkchiča. ³⁴ Zkala ajz timpu irantižcan, patruaqui tsjii kjaž piyuna cuchanzquichiča, niž parti zkala ricujajo. ³⁵ Pero nii zkala alquilni žoñinacazti nii cuchanzquita piyunanaca tanchiča. Tsjiiqui kitžtača. Tsjiiqui contača. Tsjiiqui maztan čhajtača. ³⁶ Nekztanaqui patruaqui wilta piyunanaca cuchanzquichiča, primirquiztan juc'anti. Pero nii zkala alquilni žoñinacazti nižtapacha ana wali paachizakazza. ³⁷ Ultimquiziqui patruaqui niž persun majch cuchanzquichiča, tuž tantiican: “Wejt ultim maatiqiu rispitižinaa” cjican. ³⁸ Niiž majch cheržcu, nii alquilni žoñinacaqui ninacpora palt'ichiča, tuž cjican: “Jalla tiikat liwj tii irinsa tanznačhani. Jalla nižtiquiztan ž-conla, učumnacaltajapa tii yok irinsa cjeyajo”. ³⁹ Jalla nekztanaqui nii žoñinacaqui majch tanchiča; nekztan yokquiztan jwescu conchiča.

⁴⁰ Jalla nekztanaqui Jesusaqui pewcziča, tuž cjican:

—Jalla nii patruapacha tjonžcu, čhjulukat nii alquilni žoñinacžtajapa paachani?

⁴¹ Žoñinacaqui kjaaziča tuž cjican:

—Nii ana wal žoñinacaqui contaž cjequiča, ana importayžcu. Nekztan nii zkal yoka yekja piyunanaczquiz alquilaquiča, zkala ajz timpu niž parti zkala ricujžcu nižquiz tjaata cjisjapa.

⁴² Nekztan Jesusaqui ninaczquiz cjichiča:

—Yooz takuqui tuž cjiča:

“Kjuy pirkiñinacaqui tsjii maz tjojtchiča. Nii tjojta mazqui isquinquiz cjissiča. Juc'ant chekan mazqui cjissiča. Yoozqui nuž utchiča. Učumqui jalla nii cheržcu ispantichiča”.

Jalla nuž cjiča cijrta Yooz takuqui. Ančhucqui nii Yooz taku liichinčhucča, žana jaa? ⁴³ Ančhucquiz chiižinuča, ančhucqui nii ana wal alquilni žoñinacžtakazza. Jalla nižtiquiztan ančhucqui Yooz kjuychiz famillquiztan chjatkattaž cjequiča. Yekja žoñinacaqui Yooz famillquiz luzaquiča. Yooz kuzcama kamni žoñinacaqui luzaquiča. ⁴⁴ Nonžna. Maz puntuquiztan zakal chiyuča. Jakziltat nii maz cjen ujquiz tjojtsnačhaja, jalla niiqui pirasužtakaz t'okuntaž cjequiča. Nižaza jakziltiž juntuñ nii mazqui tjojtsnaquiž niiqui, pulpužtakaz t'okuntaž cjequiča. Nii žoñinacaqui k'ala akžtaž cjequiča.

⁴⁵ Jalla nii Jesusiž chiita takunaca nonžcu, timplu jilirinacami, fariseo parti jilirinacami tantiichiča, ninacz puntu chiiñi, nii. ⁴⁶ Jalla nuž tantižcu, Jesusa tanz pecatča. Pero ana atchiča, parti žoñinaca ekskcu. Parti žoñinacaqui Jesusiž puntu tantiyatča, Yooz taku parliñi profetača, nii.

22

YOOZ KJUYPCHIZ FAMILIA

¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui wilta tjaajinchizakazza. Jalla tuž cjican quint'ichiča:

² —Arajpach Yooz kjuychiz familiaqui jalla tužuča. Tsjii chawjc jiliriqiu niž majchtajapa zalz pjijsta paachiča. ³ Niiž piyunanaca cuchanchiča, invitta žoñinaca kjawzñi. Nii kjawžta žoñinacaqui ana tjonz pecchiča. ⁴ Nekztanaqui yekja piyunanaca cuchanchizakazza, tuž cjican: “Invitta žoñinaczquin mazca, ‘Chjeri lujlz tjacžtača. Wejt wacanaca conkatchinča, nižaza cjew animalanacami. Tjappacha listuča, jaziqui pjijstiquin tjonla’

”. ⁵ Jalla nuž chiyanami nii invitta žoñinacaqui ana cazquichiča. Tsjiiqui zkal yoka ojkchiča. Tsjiiqui tuyžtan ojkchiča. ⁶ Parti invitta žoñinacaqui kjawzñi cuchanta piyunanaca tanzicha. Nekztan kitchiča, conañcama. ⁷ Jalla nekztanaqui nii chawc jiliriqiu ninacz quintra žawjziča. Nekztan zultatunaca cuchanzquichiča, nii piyuna conñinaca conžcajo. Nižaza, ninacz watja ujžcajo. ⁸ Jalla nižta paažcu chawc jiliriqiu piyunanaczquiz cjichiča: “Tjappacha zalz pjijstac listuča. Nii primir invitta žoñinacaqui ana tjonz waquiziča. ⁹ Jalla nižtiquiztan ančhucqui pajk calliranž ojklayžca. Jecnacžtanami zalačhaja, jalla ninaczquiz tjonajum cjequiča tii zalz pjijs-tiquin”. ¹⁰ Jalla nekztanaqui piyunanacaqui call kjutñi ulanchiča, nižaza tjapa niž zaltanaca kjuyquiz ajcskatžquichiča, zuma žoñimi, ana zuma žoñimi. Jalla nekztanaqui pijsta paaz kjuyaqui chjijpsi cjissiča.

¹¹ Jalla nekztanaqui chawc jiliriqiu luzquichiča invitta žoñinaca cherzñi. Tsjii žejlñi žoñi naychiča, ana pijsta paaz zquti cutchi želatča. ¹² Jalla nuž nayžcu nii chawc jiliriqiu nižquin paljaychiča tuž cjican: “Jila, žkjažtiquiztan amqui ana pijsta paaz zquti cajtchi luzquichamtajo?” Nii žoñiqui ch'uj quirchiča. ¹³ Nekztanaqui chawc jiliriqiu pijsta atintiñi žoñinaczquiz mantichiča, tuž cjican: “Kjojchanacami kjaranacami čejlžina. Zawnc zumchiquiz tjojta, jalla nicju kaala, nižaza niž izke kjojla”.

¹⁴ Jesusaqui cjichizakazza:

—Kjawžta žoñinacaqui tamača. Illzta žoñinacaqui kolucullača.

IMPUESTO PACZ PUNTU

¹⁵ Jalla nekztanaqui fariseo žoñinacaqui ojkchiča. Ninacaqui acuerduquiz kazziča, Jesusiž quintra tsjii ujchiz cjiskatzjapa. Jaknužumi Jesusa tsjii ana wali chiikataquiča; jalla nii ujchiz cjiskatz pecatča. ¹⁶ Jalla nekztan ninacz partiquiztan yekjap žoñinaca cuchanzquichiča, Herodes parti žoñinacztanpacha. Jalla nii cuchanta žoñinacaqui Jesusižquiz cjichiča:

—Maestro, wejrnac zizuča, amqui werarapan chiiča, nižaza Yooz kamañ puntuquiztan weraram tjajjñamča, kjažtami žoñiqui chiičhani, nižaza kjažta žoñimi želačhani. ¹⁷ Jaziqui amqui tii tantiižinalla. ¿Roman chawc jiliržquin impuesto pacz wali cjesaya? už žanaž wali cjesaj? Jalla nii ziz pecuča.

¹⁸ Pero Jesusaqui ninacz ana zuma pinsita intinzuna zizziča. Jalla nižtiquiztan ninaczquiz kjaaziča tuž cjican:

—Ana zum kuziznaca, žkjažtiquiztan ančhucqui wejt quintra uj jwes pecjo? ¹⁹ Impuesto pacz paaz tjeezna.

Jalla nekztan tsjii denario cjita paaz zjicčhiča. ²⁰ Jalla nii paaz cheržcu, Jesusaqui ninaczquiz pewcziča, tuž cjican:

—Tii paazquiz žjecž yujctaya? Nižaza tii cjiirta tjuu, žjecž tjuutaya?

²¹ Nii quintranacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Roman chawc jiliržtača.

Jesusaqui nekztan cjichiča:

—Roman chawc jiliržtaqui jalla nii jiliržquin tjaasa. Nižaza čhjulut Yooztaqui Yoozquinpan tjaasa.

²² Jalla nuž nonžcu, nii quintranacaqui ispantichiča. Nekztan Jesusižquiztan zarakžcu ojkchiča.

JACATATZ PUNTU

²³ Jalla nii noojpacha yekjap saduceo parti žoñinacaqui Jesusa cheri ojkchiča. Saduceo parti žoñinacaqui ana criiñitača, ticziquiztan jacatatz, nii. Jalla nuž cjenami Jesusižquiz pewcziča. Tii quintu quint'ican, pewcziča, tuž cjican:

24 —Maestro, Moisesaqui učumnacalta cjiirtkalča, tuž cjan: “Tsjii žoňi ticznasaž niiqui, niíž tjun ana ocjalchiz cjesaž niiqui, nekztan nii ticzi žoňž jilaqui naa žewatan zalz waquiziča, nii ticzi jilž cuntiquiztan ocjala paazjapa”. 25 Jaziqui wejrnacporquiz pakallak jilazullca želatča. Jilir jilaqui zalsiča. Nekztan ticziča ana ocjalchiz. Jalla nekztan jilirž jar jilaqui naa žewatan zalsizakazza. 26 Nii jilaqui ticzizakazza ana zinta ocjala ecžcu. Nekztan yekja taypir jilžtan nižtakaz watchiča. Nižaza tjappach nii pakallak jilazullquizquiz nižta watchiča. 27 Tjapa nii pakallak jilazullcaž ticztan, naa žewqui ticzinzakazza. 28 Jaziqui ticziquiztan jacatatžcu, naa žewqui ¿jakziltiž tjun cjequejo? Tjappacha naatancama zalzitača.

29 Jesusaqui ninacžquiz tuž kjaaziča:

—Ančhucqui tsjii kjutñi kiwkchinčhucča. Ančhucqui Yooz takumi ana zuma zizza. Nižaza Yooz azimi ana pajča. 30 Ticzi žoňinacaž jacatattanaqui zalzqui ana želaquiča. Žoňinacami žoňž maatinacami ana zalznaquiča. Nii timpuquiz žoňinacaqui arajpach Yooz anjilanacažtakaz cjequiča. 31 Pero nii ticziquiztan jacatatž puntu, ¿Yooz tawkquiz ana tuž ličinčhucjo? Tii puntuquiztan Yoozpachaž chiichiui. Jalla tuž cjan Yoozqui cjichiča: 32 “Wejrqui Abrahamž Yoozza, nižaza Isaacž Yoozza, nižaza Jacobž Yoozza”. Anača ticzi žoňž Yoozqui. Antiz žejtñi žoňž Yoozza.

33 Jalla nuž chiita nonžcu, nekz žejlñi žoňinacaqui Jesusiž chiitiquiztan ispantichiča.

JUC'ANT CHEKAN MANTITAQUI

34 Jalla nuž chiižcu Jesusaqui saduceo parti žoňinaca ch'uju paachiča. Jalla nuž ch'uj paatiquiztan fariseo parti žoňinacaqui wilta ajcziča. 35 Tsjii lii maestruqui nižaza fariseo partinacžquiztan uj jwesjapa yanz pecatča. Jesusižquiz pewcziča, tuž cjan:

36 —Maestro, učum liiquiztanaqui ¿chjul mantitat juc'ant chekanaya?

37 Nekztan Jesusaqui kjaaziča, tuž cjan:

—Tii mantitača juc'ant chekanaqui. “Ančuca Yooz Ejp Jiliržquiz sirwa, tjapa kuztanami, tjapa animužtanami, tjapa pinsamintužtanami”. 38 Parti mantitanacquiztan cjenauqui jalla niiča chekanaqui. 39 Niiž jaru tii mantitaqui žejlča. “Jaknužum persunpachquiz okžñamžlaja, jalla nižta okžñi kuzziz cjistanča žoňinacžquizimi, liijitum mazižtakaz”. 40 Jalla nii pizc mantitanacača chekanaqui. Nižaza tjapa Moisés tjaata liimi, nižaza tjapa profetanacaž tjaajintanacami nii pizc mantitanacž partiquiztan chiiča.

CRISTUŽ PUNTU

41 Fariseo žoňinacaž ajczi želan, Jesusaqui ninacžquiz pewcziča tuž cjan: —Ančhucqui Cristumž puntuquiztan tantiya. ¿Cristuqui jecž majch niiqui?

42 Nekztanaqui ninacaqui Jesusižquiz kjaaziča, tuž cjan:

—Davidž majchmajtquiztan tjonñiča niiqui.

43 Jalla nuž kjaaztiquiztan Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—David jiliriui Cristuž puntuquiztan chiican, “Chawc Jiliri” cjichiča. Jalla nuž chiižcu, Yooz Espíritu Santuž chiikatchiqui.

44 Davidaž cjiirta Yooz takuqui tuž cjiča:

“Yooz Jiliriui wejt chawjc Jiliržquiz cjichiča: ‘Wejrqui am kjojch koztan am quintri žoňinaca tjeczkatača. Nii oracama wejt žew latuquiz julzna’.”

45 Jaziqui Davidaqui “chawjc Jiliri” cjichiča Cristuž puntuquiztan. Jalla nižtiquiztan ¿jaknužt nii chawjc Jiliri Davidž majchqui cjesajo? —Jalla nuž pewcziča Jesusaqui.

⁴⁶ Anaž jecmi kjaazñi atchiča, ana zinta takumi. Jalla nužquiztanpacha ana čhjulumi pewczñi atchizakazza iya. Jalla nii orquiztanpacha pecunz eksipanča nii quintra žoñinacaqui.

23

ANA ZUM TJAAJIÑINACŽ PUNTU

¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui nezk žejlñi žoñinacžquizimi niiž tjaažinta žoñinacžquizimi tuž cjichiča:

² —Lii tjaažiñi maestruncami nižaza fariseo žoñinacami persun puntuquiztan tuž tantiiča, tjaažinz puestuquiz uchtača Moisés liiquiztan punta punta tjaažinzjapa, nii. Jalla nuž tantiiča persun amtiquiziqui.

³ Ančhucqui ninacaž tjaažintacama oka. Nižaza ninacaž chiitacama paa. Pero ninacž kamz jaru, ana kama. Ninacaqui tjaažinča, pero persun tjaažinta jaru ana ojčkča, ana cumpliča. ⁴ Ninacaqui walja mantitanaca paača, walja kuzižtakaz žoñinacžquiz jepča. Tjapa ninacž mantitanacaqui anapan atchucača. Jalla nuž cjenami tjapa mantitanaca žoñinacžquiziqui tirapanž ijsijča. Pero ninacapacha anaž čhjulquizimi yanapča nii cumplisjapa.

⁵ Ninacaqui čhjululu paatami paača, žoñinacakaz cherajo. Yujc ayquizimi kjarquizimi cijirta Yooz taku jweranchiž ojklajča, nižaza parti žoñinacžquiztan juc'anti lajch chjajlchiz zquiti cujtchiž ojklajča. Jalla nižtaž ojklajž juztazza. ⁶ Pjijstiquiz cjen tucquin panž julz pecča. Nižaza ajcz kjuyquiz cjen tucquin panž julz pecča honorchiz cjisjapa. ⁷ Ninacaqui žoñinacž taypiquiz cjen rispiztan tsaanta cjis pecča, nižaza “Maestro” cjita cjis pecča.

⁸ ‘Ančhucqui anača žoñinacžquiz “maestro” cjita cjis peczqui. Tjapa ančhucqui jilazullquičhucča. Tsji Maestruchizčhuckazza. Cristučha nii Maestruqui. ⁹ Nižaza ančhucqui tii muntuquiz kamcan anaž jeczquizimi “ejp” cjican chiiz waquiziča. Tsji Ejpchizčhuckazza. Arajpach Yooz Ejpča niiqui. ¹⁰ Nižaza ančhucqui anača žoñinacžquiz “jiliri” cjita cjis peczqui. Tsji jilirchizčhucča. Cristučha niiqui. ¹¹ Ančhucquiztan jequit jilirižtakaz cjis pecčhaja, jalla niiqui piyunažtakaz cjis waquiziča parti žoñinacžquiziqui. ¹² Jequit persun honora waytiz pecčhaja, ultimquiziqui ana honorchiz cjequiča. Nižaza jequit humilde kuzzizlaja, jalla niiqui ultimquiziqui honorchiz cjequiča.

¹³ ‘Lii tjaažiñi maestruncami, nižaza fariseo parti žoñinaca, ana zuma kuzziz žoñinacčhucča. Ančhucqui anawalipanž cjisnaquiča. Žoñinaca atajiñčhucča, arajpach Yooz wajtchiz ana luzajo. Ančhucpachaž ana luzza, nižaza pecchi cjenami parti žoñinacžquizimi ana luzkatiñčhucča.

¹⁴ Lii tjaažiñi maestruncami, nižaza fariseo žoñinaca, ana zuma kuzziz žoñinacčhucča. Ančhucqui anawalipanž cjisnaquiča. Zew maatakanacžquiztan kjuy cusasanaca kjañiñčhucča. Jalla nuž paažcumi nii maataka incallzjapa ažka ažka Yoozquin maytažoka payiñčhucča ninacžtajapažtakaz. Jalla nuž paatiquiztan ančhucqui juc'anti castictaž cjequiča.

¹⁵ ‘Lii tjaažiñi maestruncami, fariseo žoñinaca, ana zum kuzziz žoñinacčhucča. Jaziqui ančhucqui anawalipanž cjisnaquiča. Ančhucqui jaknužumi ančuca cuzturumpi jaru žoñinaca ojkkatzkaz pecča. Jalla nuž ojkkatzcuqui ančhucqui nii žoñinaca ančucaquiztan pizc wilta wilta juc'anti anawaliz cjisatča, infiernuquin casticta cjisjapa.

¹⁶ ‘Ančhucqui anawalipanž cjisnaquiča, zur žoñižtakaz irpiñinaca. Ančhucqui cjiñčhucča: “Jakziltat timplu tistiwcchiz juramintu paaquiz niiqui, jalla nii juramintuqui anaž walča. Pero jakziltat timplu kor paaz

tistiwcchiz juramintu paaquiz niiqui, jalla nii juramintuqui walcha".
¹⁷ Zumzu zur zoñinaca. ¿Jakziltat juc'ant chekanaqui, timpluquin žejlñi korinacakaya, už timplupanej? Timpluž cjen nii korinacaqui walcha.
¹⁸ Nižaza ančhucqui cjiñchuczakazza: "Jakziltat timplu altar tistiwcchiz juramintu paaquiz niiqui, jalla nii juramintuqui anaž walcha. Pero jakziltat altarquin uchta ofrenda tistiwcchiz juramintu paaquiz niiqui jalla nii juramintuqui walcha".
¹⁹ Zumzu zur zoñinaca. ¿Jakziltat juc'ant chekanaqui, ofrendakaya, už altarapanej? Altaraž cjen nii ofrendaqui walcha.
²⁰ Jakziltat altar tistiwcchiz juramintu paaquiz niiqui, nižaza tjapa nii altar juntuñ žejlñinaca tistiwcchiz juramintu paača.
²¹ Nižaza jakziltat timplu tistiwcchiz juramintu paaquiz niiqui, nižaza timpluž Yooz tistiwcchiz juramintu paača.
²² Nižaza jakziltat arajpach tistiwcchiz juramintu paaquiz niiqui, nižaza arajpach Yooz tistiwcchiz juramintu paača. Yoozqui arajpachquin žejlča, nižaza arajpachquiztan mantiča.

²³ 'Lii tjaajiñi maestrunaca, nižaza fariseo zoñinaca, ana zum kuzziz zoñinacčhucča. Ančhucqui anawalipanž cjisnaquiča. Ančhucqui diezmos tjaayiñchucča mentquiztan, anizquiztan, cominquiztan. Jalla nii kolta plantanacquiztan ančhucqui diezmos tjaayiñchucča. Pero ančhucqui liiž chekan mantitanac jaru ana kamiñchucča. Yooz kuz jaru ana kamiñchucča, nižaza ana okzñi kuzzizčhucča; nižaza ana Yoozquin kuzzizčhucča. Jalla nižta chekan lii jaru ana kamiñchucča. Jalla nižta jaru kamz waquiziča, diezmos tjaacanami.
²⁴ Ančhucqui zur irpiñinaca. Tižta irata paayiñchucča. Tsjii žoñiqui kolta zmoyalla culchiča ana lujljapa. Jalla nuž cjenami pajk ana wali animala ana culžcu lujlchiča. Jalla nižta irata paayiñchucča.

²⁵ 'Liy tjaajiñi maestrunaca, nižaza fariseo zoñinaca, ana zum kuzziz zoñinacčhucča. Anawalipanž cjisnaquiča ančhucqui. Wazumi chuwami zawnctanaqui ajuntaž cjesača. Jalla nuž cjenami kjuyltan cjujchiž cjesača. Jalla nižtaž ančhucqui. Zawnecta curpuqui walikaz chercherča. Ančuca kuzquizzti cjujchinacažtakaz žejlča. Tjañi zaazmi anawali paazmi jalla nižta kuzzizčhucča ančhucqui.
²⁶ Zur fariseo zoñinaca, primiruqui zuma kuzziz cjisna ajunta chuwažtakaz; nekztanaqui zuma žoñiž tsijtchizakaz cjequiča.

²⁷ 'Lii tjaajiñi maestrunaca, nižaza fariseo zoñinaca, ana zum kuzziz zoñinacčhucča. Anawalipanž cjisnaquiča ančhucqui. Chiw ljocžtan tjarta sipulturužtakazza ančhucqui. Ančuca tsitiqui walikazza. Ančuca kuzzti ana walipanča. Sipultura ticzi žoñinacž tsijnacžtan chjijpsi, nižta ana waliča.
²⁸ Jalla nižtaž ančhucqui. Zoñinacaqui ančhuc zuma žoñižtakaz nayča. Pero ančuca persun kuzquizzti juc'ant anawalinaca žejlča.

²⁹ 'Lii tjaajiñi maestrunaca, nižaza fariseo zoñinaca, ana zum zoñinacčhucča. Anawalipanž cjisnaquiča. Ančhucqui profetanacž sipulturunaca azquichiñchucča, nižaza Yooz kuzcama kamñita žoñinacž monumentunaca c'achjalla cjiskatiñchucča.
³⁰ Nižaza nii zuma žoñinacž puntuquiztan tuž cjiñchucča: "Učhum tuquita atchi ejpnacaqui anawali kamchiča. Wejrnacqui nii tuqui timpluquiz kamtasaž niiqui, anaž profetanaca conzjapa yanaptasača".
³¹ Jalla nuž chiican, ančhucpacha chiča, profeta conñi žoñinacž majchmaatičhucča, nii.
³² Jaknužt ančuca tuquita atchi ejpnacaqui anawali paatčaja, jalla nižtazakaz payiñchucča.

³³ 'Zkoražtakaz žoñinaca. Zkoražta sarchiz žoñinaca. Ančhucqui anapanž wira atipasača infiernuquin casticzquiztanaqui. Castictapanž cjequiča.
³⁴ Ančhuc juc'ant casticta cjisjapa, ančucaquiz cuchanžcača profetanaca,

nižaza Yooz puntu zuma zizñinaca, nižaza Yooz puntu tjaajinñinaca. Jalla nii žoñinaca cuchanzquichiž cjen, ančhuczi tsjii yekjanaca conaquiča, yekjanaca cruzquiz ch'awcznaquiča, yekjanaca ajcz kjuyquizpacha wja-jtaquiča. Nižaza yekjanaca wajtquiztan watja tanzjapa apznaquiča. ³⁵ Jalla nuž paatiquiztan ančuca ujnacquiztanami nižaza ančuca tuquita atchi ejpnacž ujnacquiztanami cazticaž cjequiča. Ančuca atchi ejpnacaqui zuma žoñi conchiča, Abelquiztanpacha asta Berequías majch Zacarías, jalla niicama. Zacariasqui timpluquizpacha contatača, altar žcati. ³⁶ Ančucaquiz weraral cjiwcha. Tjapa nii uj paatanacquiztan casticta cjequiča tii timpuquiz kamñi žoñinacaqui.

JERUSALEN WAJTCHIZ ŽOÑINACŽ PUNTU

³⁷ Nekztan Jesusaqui chiichiča, tuž cjican: Jerusalén wajtchiz žoñinaca, Jerusalén wajtchiz žoñinaca. Profetanaca coničhucča. Nižaza Yooz cuchanzquita profetanaca maztan čhaciñhucča. Kjaž wila wejrqui tii žoñinaca juntis pecchinča, cwitisjapa. Jaknužt wallpiquei kjar koztan ozmachanaca cwitičhaja, jalla nižta irata tii žoñinaca cwitis pecchinča. Tii žoñinaczi wira ana nuž cwitiskatz pecchiča. ³⁸ Tii taku nonžna. Ančuca kjuyanacaqui jaytitaž cjequiča. ³⁹ Ančucaquiz cjiwča. Tsjii noojiquei ančhucqui wejt puntuquiztan chiyaquiča, tuž cjican: “Yooz Jilirž tjuuquiz tjonñi, amqui honorchiz cjila”. Jalla nii noojcama ančhucqui ana wejr wila cheraquiča.

24

JUDIO TIMPLU PUNTU

¹ Nekztanaqui Jesusaqui timpluquiztan ulanchiča. Nekztan niiž tjaajinta žoñinacaqui niižquin macjatžcu, tuž cjichiča:

—Cherzna. Ancha c'achjača tii timplu kjuyanacaqui.

² Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Tjapa tii timplu kjuyanaca zumpacha chernza. Ančucaquiz weraral cjiwča. Tsjii noojiquei tii kjuyanacaqui k'ala pajltaž cjequiča. Ana zinta tii maznaca pirkita želaquiča.

TII MUNTU TUCUZINZ PUNTU

³ Nekztan ninacaqui Olivos cjita curullquin ojkičiča. Nicju Jesusaž julzi želan, tjaajinta žoñinacaqui niižquiz jamazit tuž cjichiča:

—Maznalla. Čhjulorat nii amiž chiita wataqui? Nižaza am tjonz siñala, ¿jakziltat cjeequiya? Nižaza tii muntu tucuzinz siñala, ¿jakziltat cjeequiya?

⁴ Nekztanaqui Jesusaqui kjaaziča tuž cjican:

—Ančhucž cwitaza, ana jecmi ančucaquiz incallskata. ⁵ Muzpa žoñinacaqui wejt tjuužtan tjonaučiča, “Wejrtča Cristutqui” cjican. Jalla nuž chiižcu tama žoñinaca incalltaž cjequiča. ⁶ Nižaza ančhucqui quira žejlž quintunaca zizaquiča; nižaza yekja quira quintunaca arawasaquiča. Jalla nuž cjenami anaž tsuca. Nuž watstanča. Imaziča tii muntu tucuzinzqui. ⁷ Nacionpora talznaquiča; nižaza quira paaquiča. Nižaza mach'a želaquiča, nižaza conanaca ojklayaquiča, nižaza walja yoka chekjincan terremotož wataquiča, wacchi yokaran. ⁸ Tjapa tii wattanaqui juc'anti t'akjiziz želaquiča.

⁹ Jalla nekztanaqui ančhucqui jilirinacžquiz intirjitaž cjequiča sufriskatzjapa. Nižaza contaž cjequiča ančhucqui. Nižaza ančucaž wejtquiz criichiž cjen, tjapa ana criichi žoñinacaqui ančuca quintraž cjequiča. ¹⁰ Jalla nuž watan, muzpa Yoozquin criichi žoñinacaqui

quejpsnaquiĉha. Yoozquin criichi zoñinacĉ quintra cjisnaquiĉha, jilirinacĉquin intirjzcama. Criichi zoñinacĉquiz ancha chjaawjkataquiĉha nii quejpsñinacaqui. ¹¹ Muzpa toscara chiiñinaca ojklayaquiĉha, tuĉ cĉican: “Yooziĉ tjaata takuĉha tiiqui”. Nii toscar takunacĉtan muzpa zoñinacĉquiz incallaquiĉha. ¹² Anawalinacaĉ miraquiĉha. Zoñinacpora ana zuma munasaquiĉha. ¹³ Jakziltat wejt tjonzcama tjurt'iñi kuzziz želaĉhaja, jalla niiqui ultimquiziqui liwriitaĉ cjequiĉha. ¹⁴ Yooziĉ liwriita zoñinacaĉha Yooz kjuychiz familiaqui. Jalla nii zuma taku tjapa kjutñi tii muntuquiz parlitaĉ cjequiĉha, tjapa zoñinaca zizajo. Jalla nii wattanaqui tii muntuqui tucuzinznaquiĉha.

¹⁵ ‘Tii zakal cĉiwĉha. Tii puntuquiztan Daniel cĉita profetaqui cĉi-rĉiĉha: “Tsĉii noojiqui tsĉii juc'ant ana wali akñi zoñi parizaquiĉha. Yooz chekan kjuyquinkaz luzaquiĉha”. (Tii taku liiñiqui intintaza.) ¹⁶ Jalla nuĉ cherĉcu Judea yokquin žejlñi zoñinacaqui curunacĉquin atipz waquiziĉha. ¹⁷ Nižaza nuĉ cherĉcu kjuy juntuñ žejlñi zoñinacaqui chjujĉcu ana kjuya luzla, cusasanaca chjitzjapa. ¹⁸ Nižaza pampiquin žejlñi zoñinacaqui persun zquiti apti ana quejpĉquila. ¹⁹ Nii tjuñquiziqui ic maatakanacami k'azllu wawchiz maatakanacami ancha t'akĉjiri želaquiĉha. ²⁰ Yoozquinĉha mayiza anĉhucqui, anaj zac timpuquin niĉtanaca watsjapa, nižaza anaj jeejz tjuñquiz niĉtanaca watsjapa. ²¹ Tii sufris timpu juc'anti sufris cjequiĉha yekja sufrisnacquiztanami. Yooz tii muntu paatiquiztan jecchuc anapanĉha tiĉta sufrisnacaqui watchiqui. Nižaza tekĉtan najwecchuc anaĉ iya juc'anti sufrisqui cjequiĉha. ²² Yoozqui anaĉ tii sufrisnaca tucuskatasaj niiqui, tjapa žejlñi zoñinacaqui ticznasaĉha. Yoozqui niĉ illĉta zoñinacĉ laycu nii sufrisnaca tucuskataquiĉha.

²³ ‘Nižaza yekĉap zoñinacaqui anĉhucaquiz chiyasaĉha, tuĉ cĉican: “Tekziĉha Cristuqui”. Yekĉapac chiyasaĉha, “Nii nacjuĉha Cristuqui” cĉican. Jalla nuĉ chiyanami anapanĉha nii taku criyaquiĉha anĉhucqui. ²⁴ Incallñi zoñinacaĉ tĉonaquiĉha. Yekĉapaqui “Cristutĉha wejrqui” cjequiĉha. Yekĉapaqui “Yooziĉ tjaata taku mazniñtĉha wejrqui” cjequiĉha. Ninacaqui walja ispantichuca milajrunacaĉ paaquiĉha, incallzjapa. Tjapa zoñinacaĉ incallz pecaquiĉha, asta Yooziĉ illzta zoñinacami. ²⁵ Ima tiĉtanacaĉ tĉonan wejrqui anĉhucaquiz ultim weraral maznuĉha, ana incallta cĉisjapa. ²⁶ Zoñinacaqui “Ch'ekti yokquin cherĉquilalla, nicjuĉha Cristuqui” cjequiĉha. Jalla nii quintu nonĉcu, anapanĉ okaquiĉha. Nižaza “Tii kjuyquizza Cristuqui” cjequiĉha. Jalla nii quintu nonĉcu, anapan criyaquiĉha.

JESUCRISTUQUI WILTA TJONAQUICHA

²⁷ ‘Anĉhucaquiz cĉiwĉha. Jalla tiĉtal irata tĉonaĉha wejrqui. Wejrqui tsewctan cuchanĉquita Yooz Zoñtĉha. Jaknuĉt lliwĉlliwĉjñi tuwantan tajachuc lliwĉĉhaja, jalla nuĉ tĉonaĉha. ²⁸ Jakziquin zerwi žejlĉhaja, jalla nekzi zĉaranacaĉ ajcnaquiĉha.

²⁹ ‘Nekztanaqui tii sufris timpu wattan, tjuñiqui zumaquiĉha; kataquiĉha, ana iya kĉjanaquiĉha. Jiizmi nižazakaz ana iya kĉjanaquiĉha. Warawaranacami pachquiztan tjoĉtsnaquiĉha. Nižaza tseecu azziz žejlñinacaqui chjekinskattaĉ cjequiĉha. ³⁰ Jalla nekztanaqui arajpachquin wejt siñalaqui parisaquiĉha. Wejrqui tsewctan cuchanĉquita Yooz Zoñtĉha. Jalla nuĉ wejt siñala cherĉcu tjapa ana criichi zoñinacaqui kaaquiĉha. Ninacaqui wejt tjonz cheraquiĉha. Wejrqui tsĉir taypiquiz tĉonaĉha walja aztan, nižaza Yooz Epiĉ aziĉ tjeeĉcan. ³¹ Nižaza wejt anĉilanaca cuchanĉcaĉha weriĉ illzta zoñinaca juntĉapzjapa, trompeta tĉawĉcu. Illztanacaqui tjapa tii muntuquiztanpacha juntaptaĉ cjequiĉha.

³² ‘Ančhucqui higuera munti puntuquiztan zizza, jalla tuž. Higuera muntiqui ch'ojñantiz kallantaquiz niiqui, waj kutunz timpuž kallantaquičha. Jalla nii zizza ančhucqui. ³³ Jalla nižta irataž tjapa weriž chiita wattan, tii muntuqui waj tucuzinznauquičha. Jalla nuž ančhucquiz zizkatz pecučha. Jaknužt tsjii žoñiqui kjuy zana žcatžinčhaja, luzjapa, jalla nižta irataž žcatžinchičha tii muntu tucuzinzqui. ³⁴ Ančhucquiz weraral cjiwčha. Ima tii timpuquiz kamñi žoñinacaž ticznán, tjapa weriž chiitanaca wataquičha. ³⁵ Arajpachami tii yok muntumi liwj tucuzauquičha. Wejt takunacazti wiraž ana tucuzauquičha.

³⁶ ‘Pero wejt tjonz tjuñimi, wejt tjonz orami anaž jecmi zizasachha, anaž arajpach Yooz anjilanacami, anaž Yooz Majchmi. Yooz Ejp alajakaz zizza.

³⁷ ‘Jaknužt Noež timpu watčhaja, jalla nuž wataquičha wejt tjonz tjuñquiziqui. ³⁸ Noež timpuquiz ima tii muntu kjaztan tuzkatta cjen, žoñinacaqui tuž kamñitačha, lujlcan, liccan, zalzcan, zalzjapa majtnaca tjaa-can. Jalla nuž kamñitačha Noež warcuquiz luz tjuñicama. ³⁹ Kjaz juyzu tjonzcama žoñinacaqui ana čhjul tantiyassi žejlchičha. Nekztan kjaz tjon-tiquiztan tjappacha žoñinacaqui kjazquiz kuzta ticzičha. Jalla nižta irataž wataquičha wejt tjonž tjuñquiziqui. ⁴⁰ Jalla nii noojiqui pucultán žoñiqui pampiquin cječhani. Tsjiiqui arajpach kjutñi waytižcu chjitztaž cjequičha. Tsjiiqui ectaž cjequičha. ⁴¹ Nižazakaz pucultán maatakanacaqui jawuncan želačhani. Tsjaaqui arajpach kjutñi waytižcu chjitztaž cjequičha. Tsjaaqui ectaž cjequičha.

⁴² ‘Jalla nižtiquiztan ančhucqui walja naynay želaquičha. Chjulorat wejr, am Yooz Jiliri, tjonačhaja, jalla nii ora ana zizzuca. ⁴³ Ančhucqui tii zizza. Kjuychiz žoñiqui tjañi tjonz ora ziztasaz niiqui, walja naynay žejltasachha, niž kjuya ana tjañiž luzta cjisjapa. ⁴⁴ Jalla nižta irataž ančhucqui naynay želaquičha. Tiripintit, ana pinsita orquiz tjonačha. Wejrqui tsewctan cuchanzquita Yooz Zoñtčha.

PIZC PUNTA PIYUNANACA

⁴⁵ Tsjii kjuychiz žoñiqui piyunanaczquiz kjuya tjiisičha, cwitisjapa, nižaza lujlz ora čhjeri tjaaazjapa. ¿Jakzilta piyunat zuma cumpliñi, nižaza zuma cwitiñiya? Nii tantiya. ⁴⁶ Jalla tižtaž piyunanacaqui. Kjuychiz žoñiž iran-tižcan tsjii piyunaqui cwitican žejlchičha, jaknužt cumpjiitažlaja, jalla nuž cumplican žejlchičha. Jalla niičha zuma piyunaqui. Nižaza nii piyunaqui cuntintuž cjequičha. ⁴⁷ Ančhucquiz weraral cjiwčha. Nii kjuychiz žoñiqui tjapa niž cusasanaca cumpjiyaquičha nii zuma piyunž kjarquiz. ⁴⁸ Nii kjuy cumpjiita piyunaqui ana zuma cječhaj niiqui, pinsasachha jalla tuž: “Aaaa, wejt patruaqui ana uri tjonasaka”, cjican cjequičha. ⁴⁹ Jalla nekztan parti piyunanaczquiz wjajtasachha. Nižaza ana zum žoñinacztan cumpant'asachha, lujlcanami liccanami. ⁵⁰ Jalla nuž kaman, nii kjuychiz patruaqui tiripintitž tjonaquičha, tsjii ana zizta orquiz. ⁵¹ Jalla nekztanaqui nii ana zum piyunaqui zuma castictaž cjequičha. Nižaza nii ana zuma piyunaqui chjatkattaž cjequičha. Nižaza infiernuquin žejlcan, kaaquičha, nižaza ižke kjojaquičha.

25

TUNCA TURTAKANACZ QUINTU

¹ ‘Tii zakal chiyučha. Arajpach Yooz mantis puntuqui jalla tužučha. Tunca turtakanacaqui micha tanžcu tsjii zalzñi tjowžquin ojkcichha. ² Pjijskaltanaqui ima ojkcán ana zuma tantiichičha. Tsjii pjijskaltanaqui zuma listu tjaczitačha. ³ Nii pjijskaltan ana zuma tantiitazzi turtakanacazti michaka chjitchičha, ana iya parafina chjitchičha, tsjiižtan camzjapaqui.

⁴ Nii pjijskaltan zuma listu ojkchinacaqui wilta camzjapami parafina chjitchiĉha. ⁵ Nii zalzñi tjowaqui ana uri tjonchiĉha. Jalla niĉtiquiztan tjaji tjonkatchiĉha tjappacha. Niĉzaza tjajchiĉha. ⁶ Jalla nekztanaqui chica arama kjawñi jora nonziĉha, tuĉ cjican: “Cherzna. Zalzñi tjowa tjonĉca. Ulanĉca niĉzaza risiwĉca”. ⁷ Tjapa nii turtakanacaqui ĉaaziĉha, niĉzaza micha teezjapa tjacziĉha. ⁸ Niiĉ upaquiztanalla nii pjijskaltan ana zuma tantiyazzi turtakanacaqui tsjii pjijskaltan turtakanacĉquiz cjichiĉha, “Parafina tojnalla, wejtnaca parafina upziĉha. Niĉzaza wejtnaca micha tjessa”. ⁹ Pero nii walja tantiitazzi turtakanacaqui tuĉ kjaaziĉha: “Ana atchuca. Wejtnacaltami anĉhucaltami anaĉ wacasaĉha. Jalla niĉtiquiztan anĉhucaĉ oka, jakziquin parafina tuyĉhaja, jalla nicju. Anĉhucaltajapa kjayĉca”. ¹⁰ Nii pjijskaltan turtakanacaĉ parafina kjayi ojktan, zalzñi tjowaqui irantiĉquichiĉha. Nekztan nii tantitazzi turtakanacaqui zalzñi tjowĉtan kjuyquiz luzziĉha, zalz pjiĉsta paazjapa. Jalla nekztanaqui kjuya chawcziĉha. ¹¹ Wiruñaquei nii kjayi ojkĉi turtakanacaqui quejpĉquichiĉha, tuĉ cjican: “Wejt Jiliri, Wejt Jiliri, cjetznalla, cjetznalla”. ¹² Pero niiqui kjaaziĉha, tuĉ cjican: “Anĉhuc anal pajuĉha”.

¹³ Jalla niĉtiquiztan Jesusaqui ninacĉquiz chiiĉzinchiĉha tuĉ cjican:

—Anchucqui walja zuma listu tjacziĉ cjequiĉha. Wejt tjonz tjuñi orami ana zizza.

TJAATA PAAZNACA QUINTU

¹⁴ ‘Arajpach Yooz kamañaquei jalla tuĉuĉha. Tsjii ĉoñiquei jicĉquin ojĉz cjen, niiĉ piyunanaca kjawziĉha. Piyunanacĉquiz paaz tjiiziĉha.

¹⁵ ‘Tsjii tsjiiĉquiz pjijska warank paaznaca tjaachiĉha. Tsjiiĉquiz paa warank paaznaca tjaachiĉha. Tsjiiĉquizqui tsjii warank paaznaca tjaachiĉha. Zapa mayniĉquiz ninacĉ negocio paaz atñi jama tjaachiĉha. Jalla nekztanaqui ojkĉiĉha. ¹⁶ Nii tsjii pjijska warank paaznaca tanzñi piyunaqui paaztan negocio paachiĉha. Jalla nuĉ paaĉcu tsjii pjijska warank paaznacĉtan canchiĉha. ¹⁷ Niĉzakaz nii tsjii paa warank paaznaca tanzñi piyunaqui paaztan negocio paachiĉha. Jalla nuĉ paaĉcu tsjii paa warank paaznacĉtan canchizakazza. ¹⁸ Nii tsjii warankalla paaznaca tanzñi piyunazti patrunĉ paaz chjojziĉha. Yokquiz ojt jwetĉcu, jalla nekĉ chjojziĉha.

¹⁹ ‘Aĉktan niiĉ wiruñ nii paaz kajĉñi patruaquei quejpĉquichiĉha. Jalla nekztanaqui piyunanacĉquiztan kaja cobrichiĉha. ²⁰ Primirunquei nii tsjii pjijska warank paaznaca tanzñiquei tjonchiĉha. Jalla niiqui patrunĉquiz paaznaca intirjichiĉha, tuĉ cjican: “Wejt Jiliri, wejtquiz pjijska warank paaznaca tjaachamĉha. Nii paaztan trabajĉcu, iya pjijsk warank paaztan canchinĉha. Jalla tiiĉha amiĉ tjaatami niĉzaza weriĉ cantami”. ²¹ Patrunaquei niiĉquiz cjichiĉha: “Walikazza. Amqui ancha zuma piyunamĉha. Zuma trabajchamĉha. Zkoluc paaz zuma trabajtiquiztan, jaziqui juc'anti paaznaca amquiz cumpjiyaĉha”. Niĉzaza cjichiĉha: “Luzca. Wejttan chica chjipzna. Cuntintum cjee”. ²² Jalla niiĉ wiruñ nii tsjii paa warank paaznaca tanzñi piyunaqui tjonchiĉha, tuĉ cjican: “Wejt Jiliri. Wejtquiz paa warank paaznaca tjaachamĉha. Iya tsjii paa warank paaztan canchinĉha. Jalla tiiĉha amiĉ tjaatami niĉzaza weriĉ cantami”. ²³ Niiĉ patruaquei niiĉquin cjichiĉha: “Walikazza. Amqui ancha zuma piyunamĉha. Zuma trabajchamĉha. Zkoluc paaz zuma trabajtiquiztan, jaziqui juc'anti paaznaca amquiz cumpjiyaĉha”. Niĉzaza cjichiĉha: “Luzca. Wejttan chica chjipzna. Cuntintum cjee”.

²⁴ Pero nekztan nii tsjii warank paaznaca tanzñi piyunaqui tjonchiĉha. Niiqui patrunĉquiz cjichiĉha: “Wejt Jiliri. Amqui c'ar patruamĉha. Jalla nii zizzatuĉha. Amqui ana ĉhjulumi paaĉcumi canñamĉha. Niĉzaza ana

čhjaczumi, ajzñamča. ²⁵ Jalla nižtiquiztan ekzinča, nižaza ojkžcu am paaznaca yokquiz chjojchinča. Pero tekziž am paazqui”. ²⁶ Patrunaqui nii piyunžquiz tuž kjaaziča: “Ana zum piyuna. Jayri piyuna. Wejrqui ana čhjaczcu ajzñinpanča, nižaza ana čhjulumi paazcu caniñpanča. Jalla nižtapanim zizla amqui. ²⁷ Jalla nižtiquiztan wejt paaz bancuquiz mekaz uchanchucataž, jalla. Jalla nuž paatasaz niiqui, wejrqui quejpžcu bancuquiztan paaz majchtanpacha ricujtasača”. ²⁸ Jalla nekztanaqui nii patrunaqui nekzi žejlñi zoñinaczquiz cjichiča: “Tii piyunžquiztan nii warank paaznaca kjaña. Nii tunca warank paaznacchiz piyunžquiz tjaa. ²⁹ Jakziltat želinchižlaja, jalla nižquiz iya tjaataž cjequiča, jilacama. Nižaza jakziltat zkoluc želinchižlaja, nižaza ana zuma trabajchižlaja, jalla nižquiztan tjappacha kjañtaž cjequiča. ³⁰ Tii ana zum piyuna chjatkata, zawncta zumchiquin. Jalla nicju kaaquiča, nižaza izke kjojaquiča”.

ZOÑINACA PJALZTAZ CJEQUICHA

³¹ Wejrqui tsewctan cuchanzquita Yooz Zoñtča. Tsjii noojiqui wejrqui wilta tjonacha, wejt azi tjeežcan. Rey cjita Jiliri cjeeča. Tjapa wejt anjilanacztanpacha tjonacha. Poderchiz tjonacha zoñinaca pjalzjapa. Tsjan chekan juez Jiliritča wejrqui. ³² Wejt yujcquin tjapa tii muntuquiz kamñi zoñinaca juntjaptaž cjequiča. Jalla nekztanaqui wejrqui ninaca pjalznača, jaknužt tsjii awatiriqui uuz a yekja nižaza cabra yekja pjalznačhaja, jalla nuž. ³³ Pjalžcu uuzanacaqui žew latuquiz cjequiča, cabranacazti zkar latuquiz cjequiča. ³⁴ Wejrtča chekan juez jiliritqui. Nekztanaqui wejt žew latu pjalžtanaczquiz tuž cjeeča: “Wejt Epiž k'aachita zoñinaca, pichalla ančhucalta tjaczta kamaña tanzjapa. Tii muntu paata ora, niwjctanpacha ančhucalta nii kamaña tjacztača, Yooztan kamzjapa, nii kjuychiz familia cjisjapa”. ³⁵ Nižaza cjeeča, “Ančhucqui zumanaca paachinčhucča. Weriz čhjeri eecsiž cjen, ančhucqui wejtquiz čhjeri tjaachinčhucča. Nižaza weriz kjaz pecan, ančhucqui wejtquiz kjaz onanchinčhucča. Nižaza yekja yokquin ojklayan, ančhucqui wejtquiz tjajz kjuyquiz kjawzinčhucča. ³⁶ Weriz ana zquitchiz cjen ančhucqui zquiti onanchinčhucča. Nižaza laaquichi cjen, wejtquin tjonzinčhucča. Nižaza carsilquiz chajwcta cjen, ančhucqui wejtquin cherzñi tjonchinčhucča”. ³⁷ Jalla nekztanaqui zuma kamañchiz zoñinacqui wejtquin cjequiča: “Wejt Jiliri, ¿čhjulora am čhjeri eecsi cherchintaya? Nižaza čhjeri lujlzjapa, ¿čhjulora onanchintaya? ¿čhjulora am kjaz pecan, onanchintaya? ³⁸ ¿čhjulora am yekja yokquin ojklayan tjajz kjuyquiz kjawzintaya? ¿čhjulora am ana zquitchiz cjen, zquiti onanchintaya? ³⁹ Nižaza ¿čhjulora am laaquichi cjen, tjonzintaya? ¿čhjulora am carsilquiz cjen, amquin tjonzintaya?” ⁴⁰ Jalla nekztanaqui zuma kamañchiz zoñinaczquiz kjaaznača, tuž cjican: “Anchucacqui weraral cjiwča. Wejrtča chekan juez Jiliritqui. Čhjulora wejt jilanaczquiz yanapčhaja, humilde jilanacaž cjenami, jalla niiqui wejtquiztakaz yanapchinčhucča”. Nuž chiyača pjalz tjuñquiz.

⁴¹ Jalla nekztanaqui wejrqui, chawc juez Jiliri cjican, nii zkar latu pjalžtanaczquiz cjeeča: “Ančhucqui, Yoozqui ančuca quintracha. Jaziqui wejtquiztanž infernuquin oka. Diablužtami niž anjilanaczdami tjacztača nii infernuqui. Ančhucqui zakaz nii infernuquin wiñaya sufraquiča. ⁴² Weriz čhjeriž eecsiž cjen, ančhucqui ana wejtquiz čhjeri onanchinčhucča. Weriz kjaz pecan, ančhucqui ana wejtquiz kjaz onanchinčhucča. ⁴³ Weriz yekja yokquin ojklayan, ana tjajz kjuyquiz kjawzinčhucča. Weriz ana zquitchiz cjen, ana zquiti onanchinčhucča. Weriz laa cjen, nižaza carsilquiz cjen, ančhucqui ana wejr cherzñi tjonzinčhucča”.

⁴⁴ Jalla nekztanaqui ninacaqui cjequiča: “Wejt Jiliri, ħĥjulora am ħjeri eecsi cjen, kjaz pecchi cjenami, yekja yokquin ojklaychi cjen, ana zquitchiz cjen, laa cjen, carsilquiz chawcta cjen, jalla ħĥjulora am nižta cherchintaya? Nižta chertučhaja, yanaptasača”. ⁴⁵ Jalla nektanaqui wejrqui, chawc juez Jiliri cjican, ninaczquiz kjaaznača, tuž cjican: “Anchucaquiz weraral cjiwča. Ĥjulora wejt jilanaczquiz humilde cjenami ana yanapchižlaja, wejtquiztakaz ana yanapchinčhucča”. ⁴⁶ Jalla nekztanaqui nii ana zuma kamañchiz žoñinacaqui infiernuquin cuchantaž cjequiča, wiñaya casticta cjisjapa. Nii zuma kamañchiz žoñinacazti Yooztan chica wiñaya kamzjapa okaquiča.

26

JESUSA TANZ TANTIITA

¹ Tjappacha nii chiitanaca žeržcu, Jesusaqui niž tjaajinta žoñinaczquiz cjichiča:

² —Ančhucqui zizza, puc majča pascua pjijsaqui. Jalla nii pjijsa ora wejrqui intirjital cjeeča cruzquiz ch'awcta cjisjapa. —Jalla nuž cjichiča Jesusaqui.

³ Jalla nii oraqui timplu jilirinacami, liy tjaajiñi maestrunacami judío wajtchiz jilirinacami ajcziča, Caifás jilirž kjuy patiuquiz. Caifás cjitaqui timplu jilirinaczquiztan chawc jiliritača. ⁴ Jalla nicju ninacaqui palt'ichiča, nižaza kazziča mañžtan Jesusa tanzjapa. Jalla nuž tanžcu, Jesusa conzjapa kazziča. ⁵ Nuž kazcu tuž cjichiča:

—Pjijsa paan Jesusa tanz anaž cjichuca. Žoñinacaqui aptjapznasača.

JESUSIZ ACHQUIZ ASIITI ALZTA

⁶ Jesusaqui Betania wajtquiz želatča, Simonž kjuyquiz. Niiž tuquiqui Simonaqui janchi mojkchi laatača. ⁷ Jalla nekz želan, tsjaa maatak žonqui Jesusižquiz macjatžquichinča. Naaqui tsjii putilla ħjitchinča. Nii putillquiz cuza mazk'a ulurchiz asiiti želatča, ancha jila walurchiz. Nii putillača zuma alabastro cjita maztan paataqui. Jesusa mizquiz želan naa maatak žonqui niž achquiz zuma asiiti alžinčinča. ⁸ Niiž tjaajintanacaqui nii cheržcu, žawjziča, naa žoña quintra. Jalla nekztan tuž cjichiča:

—Ĥkjažtiquiztan tii walurchiz asiiti pertejo? ⁹ Jalla tiiqui antis tychucatača walja jiluñ, nižaza pori žoñinaczquiz yanapzjapa.

¹⁰ Jesusaqui nii chiiñi nonžcu tjaajintanaczquiz ujziča:

—Ĥkjažtiquiztan taa žonatan ħjijcisejo? Anača taa žon kjaž cjisqui. Jalla tuž taa žoñaž paataqui wejtquiztan walikazza. ¹¹ Porinaczquiz yanapz pecaquiz niiqui, porinacaqui ančhucatan panž želaquiča. Wejrzi ančhucatan ana žejlžtanpanča. ¹² Jalla taa maatak žoñqui wejtquiz tii zuma ulurchiz asiiti alžinžcu, wejt curpu tjaczinča, tjatta cjisjapa. ¹³ Ančhucaquiz weraral cjiwča. Jakziquinami tii muntuquiziqui liwriñi Yooz taku parlita cječhaja, jalla nižtakaz taa maatak žonaž paataqui parlita zakaz cjequiča, jalla naaquiztan cjuñta cjisjapa.

JUDASQUI JESUS TARAZUNAQUICHA

¹⁴ Tuncapan illzta žoñinaczquiztan tsjiiqui Judas Iscariote cjitatača. Jalla niiqui ojkchiča timplu jilirinacztan parli. ¹⁵ Jalla nuž parlican cjichiča:

—Ančhucaquiz Jesusal intirjasaž niiqui, ančhucqui ħkjaž paaz pacas?

Jalla nii orapacha quinsa tunc paaznaca Judasquiz pacchiča. ¹⁶ Jalla nužquiz Judasqui ħĥjulorat Jesusa tankatchuca cječhaja, jalla nii ora walja kjurchiča.

SANTA CENA PAACHICHA

¹⁷ Jalla nekztanaqui ana liwaturžtan t'anta lujlz pijzta, jalla nii pijztaž primir tjuñquiz tjaajinta žoñinacaqui Jesusižquin macjatžcu tuž pewcziča:

—¿Jakziquin wejrnacqui tjaczñi ojkz pecya, pascu čhjeri lujlzjapaya?

¹⁸ Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Watja oka. Tsjii žoñžtan zalaquiča. Niižquiž cjee, “Maestruqui ž-cjiča. ‘Wejt ticz ora wajillača. Am kjuyquiz pascua pijztał paača wejt tjaajinta žoñinacžtan’ ”.

¹⁹ Nekztanaqui Jesusaž mantitacama ojkchiča. Nii tokinz't'ita kjuyquiz pascu čhjeri tjaczča.

²⁰ Weenjapa cjistan Jesusaqui nii kjuyquiz žejlcan mizquiz julziča niiž tuncapan tjaajinta žoñinacžtan. ²¹ Jalla nuž čhjeri lujlcan, ninacžquiz cjichiča:

—Ančhucaquiz weraral cjiwča. Tsjii tsjii ančhucqui wejt quintra paaquiča, nižaza tarazunaquiča.

²² Jalla nuž chiitiquiztan tjaajinta žoñinacaqui walja llaquita cjissiča. Jalla nekztan ninacaqui tsjiiza tsjiiza pewcziča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, ¿wejr cjesajo?

²³ Nekztanaqui Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Anziqui wejttan chicaž tii chuwquiztan lujlča nii tarazunñi žoñiqui.

²⁴ Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Žoñtča. Jaknužt cijjrta Yooz takuqui cjičhaja, jalla niicama okača. Nii tarazunñi žoñiqui anaj maa pjuchquiztan nastčhaja, waliž cjitasacha niižtaqui. Wejr tarazuntiquiztan wali chawc ujchiz cjequiča.

²⁵ Jalla nekztanaqui Judasqui, nii tarazunñi žoñiqui, tuž cjichiča:

—Maestro, ¿wejr cjesajo?

Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Jesalla, amchiya.

²⁶ Jalla nuž pascua čhjeri lujlcan Jesusaqui niiž persun kjaržtan t'anta tanziča. Nekztan Yooz Ejpžquin gracias cjican tjaazcu, t'anta kjolziča. Jalla nuž kjolžcu, niiž tjaajinta žoñinacžquiz tjaachiča, tuž cjican:

—Lujlzna. Jalla tiiča wejt curpu cuntaqui.

²⁷ Jalla nekztan persun kjaržtan tsjii wazu tanziča. Yooz Epžquin gracias cjican tjaachizakazza. Nekztan tjaajinta žoñinacžquin čhjalžcu zapa mayni licchiča. Jalla nuž čhjalžcu, tuž cjichiča:

—Tii wazquiztan tjapa ančhucqui liczna. ²⁸ Wejt ljocquiztanž cjiča tiiqui. Wejt ljocžtan tsjii ew acta tjułžtaž cjequiča. Wacchi žoñinacž laycu wejt ljocqui tjawktaž cjequiča ninacž uj pertunta cjisjapa. ²⁹ Wejr cjiwča. Uwas kjaz ana iya licača, čhjulorcama wejt Yooz Ejp tjapa mantačhaja, jalla nekztan ančhucatan wila uwas kjaz licača.

TJAAJINTA ŽOÑINACAQUI WICHANZNAQUICHA

³⁰ Nekztan Yooz wirzu itzcu, Olivos cjita curulla ojkchiča. ³¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui niiž tjaajinta žoñinacžquiz tuž cjichiča:

—Jalla tii weenqui tantal cjeeča. Nekztan tjapa ančhucqui ana wejtquin kuzziz tucaquiča. Jalla nuzpan cijjrta Yooz takuqui cjiča: “Uza awatiri contanaqui uuzanacaqui wichanznaquiča”. ³² Wejr jacatatžcuqui ančhuca tuqui okayača Galilea cjita yoka.

³³ Nekztanaqui Pedruqui cjichiča:

—Tjappacha ana amquin kuzziz tucačhani. Wejrzi ana wira nižta cjesača.

³⁴ Jalla nuž chiitiquiztan Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Amquiz weraral cjiwčha. Jalla tii weenpacha čhjep wilta amqui ana wejr pajni chiican k'otaquičha, ima wallpaž kjawan.

³⁵ Nekztan Pedruqui Jesusižquiz kjaazičha, tuž cjican:

—Wejrqui amtan chicami waztal ticznasačha. Anapan amquiztan k'otasačha.

Nižaza tjapa nii tjaajintanacaqui tsjiika chiichičha.

JESUSAQUI GETSEMANI CJITA YOKQUINCHA

³⁶ Jalla nekztan Jesusaqui niiz tjaajintanacžtan Getsemani cjita yoka iran-tichičha. Jalla niwjc irantižcu, ninacžquiz cjichičha:

—Tekz julzna ančhucqui. Wejrqui nii nawcju Yooz Ejpžtan parli okačha.

³⁷ Jalla nekztan Pedružtan nižaza Zebedeož pucultan majchnacžtan chjitchičha. Nekztanaqui Jesusaqui kuzquiz walja llaquisatčha, nižaza ančaž llactazatčha. ³⁸ Jalla nižtiquiztan Jesusaqui nii čhjepultan chjichta tjaajintanacžquizi cjichičha:

—Wejt kuzqui ancha llaquissa, ticzmayačha. Ančhucqui tekzi žela. Wilaquičha, anačha tjajaquičha.

³⁹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui tsjii koluc nawjcchuc ojkchičha. Yokquizkaz tuzi t'okžcu Yoozquin mayizichičha, tuž cjican:

—Wejt Yooz Ejp. Tii juc'ant sufris timpu anal watz pecučha. Tii sufrisquiztan liwriichucažlaj niiqui, amqui wejr liwriyalla. Pero anal wejt kuzcama cjis pecučha. Antiz jaknužt am kuz antičhaja, am munañpakaj cjila.

⁴⁰ Jalla nekztanaqui tjaajintanacžquin quejpžquichičha. Tjajchi zalchičha. Jaziqui Jesusaqui Pedružquiz cjichičha:

—¿Ančhucqui anapanz wejttan tsjii orami wilasi atya? ⁴¹ Tjaji watzi žela, nižaza wilazaquičha. Yoozquin mayizaquičha, ana ujquiz tjojtsjapa. Chekapan, ančhuca kuzqui wilasačha. Pero ančhuca curpuzti anaž awantasačha.

⁴² Nekztan Jesusaqui wilta Yooztan parli ojkchičha. Tuž cjican, mayizichičha:

—Wejt Yooz Ejp, tii sufrisquiztan ana liwriita cjichucažlaj niiqui, am kuz munañpaj cjila.

⁴³ Nekztan wilta tjaajintanacžquin quejpžcu tjajchi zalchičha. Ancha tjaji tjonatčha. ⁴⁴ Čhjepquizi qui wilta ninacžquiztan ojkchičha, Yooz Ejpžquin parli. Primiru jaknužt parličhaja, jalla nuž zakaz parličičha. ⁴⁵ Jalla nekztanaqui tjaajintanacžquin quejpchičha. Ninacžquin paljaychičha, tuž cjican:

—Jaziqui tjajchinčhucčha ančhucqui, nižaza jeejzinčhucčha. Nužukazza. Wejrqui ujchiz žoñinacž kjarquiz intirjital cjeečha. Anz nii ora irjatžquičha.

⁴⁶ Zaazna. Ojkla. Wejr tankatni žoñiqui nii najwcž tjončha.

JESUSA PRESO CHJICHTA

⁴⁷ Jesusa nuž chiyan, Judasqui irantižquichičha. Niitačha Jesusiž tunca-pan illzta žoñinacžquiztanqui. Judastan tama žoñinacaqui tjonchičha pajk cuchillunacchiz, nižaza wjajtz carotinacchiz. Timplu jilirinacami wajt jiliri-nacami ninaca cuchanžquichičha. ⁴⁸ Tarazunni Judasqui niiz tuquilla ni žoñinacžtan kazzitačha, tuž cjican:

—Wejrqui nii žoñžquiz chjulznačha. Jalla niiz cjequičha nii žoñiqui. Jalla nekztan zuma tanžcu chjichaquičha.

⁴⁹ Jalla nuž kazcu Judasqui Jesusižquiz macjatchičha, tuž cjican:

—Tjaajiñi Maestru, ¿walikazkay?

Jalla nuž tsaanžcu, chjulzičha. ⁵⁰ Jesusaqui niizquiz kjaazičha, tuž cjican:

—Jila, ¿čhjulquin am tjonjo?

Jalla nekztanaqui zoñinacaqui žcatžinžquichiča, nižaza preso chjichi tanchiča.

⁵¹ Jalla nuž paan, tsjii tsjii Jesusiž tjaajinta zoñiqui pajk cuchillu joožcu, quintri zoñž cjuñi čhjajtžinchiča. Nii cjuñi chjajtžinta zoñiqui timplu jilirž piyunatača. ⁵² Jalla nekztan Jesusaqui tuž cjichiča:

—Am pajk cuchillu čhjojzna, nii cuchill čhjojzquiz. Jakziltat pajk cuchillu joojoočhaja, jalla ninacaqui pajk cuchillžtan conta zakaz cjequiča. ⁵³ Wejt Yooz Ejpžquiztan mayasača, wejtquiz yanapzjapa. Jalla nuž maytiquiztan wejt Yooz Ejpqui anzpachaž wacchi anjilanaca cuchanžcasača, tuncapan walja tama ejércitonacacama. ¿Nii ana zizya? ⁵⁴ Pero jalla nižta anal mayača. Jalla tižta watstanča, jaknužt cijirta Yooz taku chiičhaja, jalla nii cumplistanča.

⁵⁵ Jalla nekztanaqui Jesusaqui nii tjonchi zoñinacžquiz cjichiča:

—Ančhucqui pajk cuchillunacžtan wjajtž carotinacžtan wejr tani tjonchinčucča, wejr tjañi cjes, nižtažtakaz. ¿Kjažtiquiztan nižta tjonchinčuctajo? Zapurupan ančhucatan žejlchinča, timpluquiz tjaajincan. Jalla nii oranacaqui anaž wejr tanchinčucča. ⁵⁶ Tjapa tii watñinacaqui jaknužt tuquita profetanacaž cijirtčhaja, jalla niit jama cumplistanča.

Jalla nekztanaqui tjapa Jesusiž tjaajinta zoñinacaqui tsucaña wichanziča. Jesusa zinalla ecchiča.

CHAWC JILIRINACZ YUJCQUIN CHJICHTA

⁵⁷ Jalla nii Jesusa tanñi zoñinacaqui Caifás cjita jiliržquin chjitchiča. Caifasqui timplu jilirinacž chawc jiliritča. Caifás kjuyquin liy tjaajiñi maestrunacami wajt jilirinacami ajczitača. ⁵⁸ Pedruqui nii chawc jilirž kjuy patiucaama apziča ažquiztanalla. Nii patiuquin luzcu, julzi želatča wijilñi policianacžtan. Jaknužt Jesusa watčhaja, jalla nii cherzjapa želatča.

⁵⁹ Timplu jilirinacami, wajt jilirinacami, tjapa mantiñi jilirinacami Jesusiž quintra uj jwes pecatča, toscaraž cjenaqui, conkatzjapa. ⁶⁰ Wacchi zoñinacami toscar tawkžtan prisintižquichiča Jesusiž quintra uj tjojtunjapa. Pero ana čhjul uj jwesi atchiča. Ultimquiziqui pucultan toscar tisticunacaqui apantižquichiča, ⁶¹ tuž cjican:

—Tii zoñiqui cjiñiča, “Yooz timplu t'ezinžu, čhjep majquiz wiltal tsijtsnasača”.

⁶² Jalla nekztanaqui timplu chawc jiliriqui tsijtsiča. Jesusižquiz cjichiča: ¿Kjažtiquiztan am ana kjaazjo? ¿Kjaž cjican tii zoñinacaqui am quintra chiijo?

⁶³ Jalla nuž chiižinanami Jesusaqui ch'uju žejlchiča. Jalla nekztanaqui nii timplu chawc jiliriqui nižquiz cjichizakazza:

—Zejtñi Yooz tjuuquiz am juramintu paakatača, werara chiizjapa. Mazna. ¿Amqui Cristumkaya? ¿Nižaza Yooz Majchpanikaya?

⁶⁴ Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejrčhay. Amqui jaknužum chiičhaja, jalla nužuča. Wejr zakal ančhucacajquiz cjeeča. Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtča. Tsjii noojiqui ančhucqui wejr cheraquiča, juc'anti azziz Yooz žew latuquiz julzi. Nižaza arajpachquiztan tsjir taypizquiz wilta tjonača.

⁶⁵ Jalla nuž kjaaztiquiztan timplu chawc jiliriqui niž persun zquiti wjažžinchiča, žawjchi kjanapacha tjeezjapa. Nižaza cjichiča:

—Tii zoñiqui persun tawkžtan Yooz quintra chiičiča. ¿Kjažt iya tisticunaca pecznasajo? Ančhucpacha tiiž ana wal takunaca nonzinčucča.

⁶⁶ ¿Kjažtat cjees?

Ninacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Tiiqui ujchizpancha. Paj ticzla.

⁶⁷ Jalla nekztanaqui Jesusiž yujcquiz llawzižtan tjujti kallantichiča, nižaza wjajtchiča. Partinacaqui yujcquiz čhajcziča, ⁶⁸ tuž cjican:

—Amqui Cristumžlaj niiqui, jazic ¿jequit am čhajczjo? Jalla nii pajalla.

PEDRUQUI K'OTCHICHA

⁶⁹ Nii ora Pedruqui zancu kjuy patiuquin julzi želatča. Nekz želan tsjaa piyuniqiui nižquiz macjatžcu paljaychinča, tuž cjican:

—Amqui ojklajñamla nii Galilea yokchiz Jesusižtan, ¿ana jaa?

⁷⁰ Pedruqui parti žoñinacz yujcquiz k'otchiča, tuž cjican:

—Chjulquiztankam chiičhani, anal intintazuča.

⁷¹ Nekztanaqui Pedruqui zan kjutñi žcatžinchiča. Nekztan tsjaa piyuniqiui nii cheržcu parti žoñinaczquiz cjichinča:

—Tii žoñipan ojklayatla tii Nazaret wajtchiz Jesusižtan chica.

⁷² Pedruqui wilta k'otchiča. Juramintužtan tuž cjichiča:

—Nii žoñi anapan pajuča.

⁷³ Jalla niž upaquiztan nekz žejlñi žoñinacaqui Pedružquiz macjatžcu, cjichizakazza:

—Chekapan, amqui zakaz Jesusiž parti žoñinacztan chica ojklajñamla. Am takuqui kjanapachala, ninacaž takukam chiila.

⁷⁴ Nekztanaqui Pedruqui wilta k'otchiča, juramintu paacan.

—Anapal nii žoñi pajuča. Toscana chiičinžlaj niiqui, Yooz wejr castičanani. —Nuž cjichiča Pedruqui. Jalla nii orapacha tsjii wallpi jora kjawchiča. ⁷⁵ Jalla nii wallpa kjawñi nonžcu, Pedruqui Jesusiž chiita taku cjuñziča. Niiž tuquiui Jesusaqui cjichiča: “Ima wallpaž kjawan, čhejp wilta amqui ana wejr pajñi chiican k'otaquiča”. Jalla nuž cjuñžcu Pedruqui nekztan ulanchiča. Nižaza walja kuzquiz sint'ican kaachiča.

27

JESUSAQUI CHAWC JILIRIZQUIN CHJICHTA

¹ Kjanžquitan tjapa timplu jilirinacami, wajtchiz jilirinacami tsjii acuerduquiz luzziča Jesusa conkatzjapa. ² Jalla nekztan Jesusa chejlžcu chjitchiča Poncio Pilato cjita chawc jiliržquin. Nii oraqui naciona mantiñi gubernutača Pilatuqui.

JUDASQUI TICZICHA

³ Jesusa tarazunñi Judasqui Jesusa conata cheržcu, kuzquiz walja sint'ichiča. Jalla nuž sint'ižcu nii quinsa tunc tjaata paaz tjepunchiča timplu jilirinaczquizimi wajtchiz jilirinaczquizimi. ⁴ Paaz tjepunžcu, tuž cjichiča:

—Wejr uj paachinča. Ana čhjul ujchiz žoñi tarazunchinča.

Ninacazti nižquiz tuž kjaaziča:

—Jalla niiqui, ¿čhjul importejo wejtnacaquiztanajo? Niiqui amtakazza.

⁵ Jalla nekztanaqui Judasqui timpluquinpacha nii paaz tjojtunchiča. Nekztan ojkičiča. Persunpacha jora mokžcu, tsjijpscu ticziča.

⁶ Nekztanaqui timplu jilirinacaqui paaz ricujžcu, tuž cjichiča:

—Tii paazqui anaž učumqui ofrend cajquiz uchasača. Tiiča žož ljok kjayta paazqui.

⁷ Nekztanaqui ninacaqui kazziča nii paaztan yoka kjayzjapa. Nii yokaqui Campo del Alfarero nižta cjita tjuuchiztača. Yekja wajtchiz ticzi žoñinaca tjazjapatača nii yokaqui. ⁸ Nužquiz tii timpucama nii yokž tsjii tjuuqui Campo de Sangre cjitazakaztača. ⁹ Jalla nuž Jeremías profetž takuqui

cumplissičha. Tuqui timpu Jeremiasqui cjiirchiča, tuž cjican: “Israel žoñinacaqui nii žoñi tankatz precio utchiča, quinsa tunc paaznaca, jalla nii. ¹⁰ Nii quinsa tunc paaznacžtan Campo del Alfarero cjita yoka kjayaquiča, jaknužt Yooz Jiliriz mantichaja, jalla nuž”.

JESUSAQUI CHAWC JILIRZ YUJCQUIN ZEJLCHA

¹¹ Nekztanaqui Jesusaqui naciona mantiñi chawc jiliržquin chjichtatača. Nii mantiñi jiliriqui Jesusizquiz tuž pewcziča:

—¿Amqui judionacz chawc jilirimkaya?

Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Am jaknužum chiičhaja, nužuča.

¹² Timplu jilirinacami wajtchiz jilirinacami, jalla ninacaž uj tjojtuntan, Jesusaqui anaž čhjulumi kjaaziča. ¹³ Jalla nekztanaqui Pilato jiliriqui tuž cjichiča:

—¿Anam am kjaaznaquiya tjapa tii am quintra chiyanaku?

¹⁴ Jesusazti jalla nuž chyanami ana čhjulumi kjaaziča. Jalla nižtiquiztan nii mantiñi chawc jiliriqui ispantichiča. Ana čhjul pinsimi atchiča.

¹⁵ Jalla nii pascu pijztiquiz Pilato chawc jiliriqui tsjii cuzturumpichiztača. Tsjii priz žoñiqui cutzpanikaztača žoñinacaž chiitacama. ¹⁶ Tsjii ana wal žoñiqui Barrabás cjita prisu zakaztača. ¹⁷ Žoñinaca ajcziž cjen Pilatuqui ninaczquiz pewcziča, tuž cjican:

—¿Jakzilta tii tanta žoñinacat liwrii cutžta cjeequi? ¿Barrabás cjeequi? už ¿Jesús, Cristo cjita cjeeja?

¹⁸ Pilato jiliriqui zizziča, Jesusa chjaawjcu judío žoñinacaqui nii intirjichiča, jalla nii.

¹⁹ Pilatuqui niž jusjiis mizquiz julzi želatča. Jalla nicju želan niž tjunqui tsjii žoñi mazñi cuchanzquichinča. Nii mazñi žoñiqui tuž chiichiča: “Am tjun cjiča: ‘Nii zuma žoñžquiz ana mitisaquiča. Nii žoñiz cjen tižwan juc'ant ana wali čhuuzinča. Nii žoñžquiz ana mitis waquiziča”.

²⁰ Pero timplu jilirinacami wajtchiz jilirinacami, nii žejlñi žoñinaczquiz intintiskatchiča, Barrabás cutzna cjeyajo, nižaza Jesusa contaj cjila cjeyajo.

²¹ Jalla nekztanaqui nii mantiñi jiliriqui wilta žoñinaczquiz pewcziča, tuž cjican:

—¿Jakzilta pirit tii pucultan tantanacquiztan liwrii cutznaqui?

Žoñinacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Barrabás cutzna.

²² Pilato jiliriqui wilta ninaczquiz pewcziča, tuž cjican:

—Tii Cristo cjita Jesusizquiz, ¿čhjulut wejr paa-aqui?

Tjappacha nii žoñinacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—¿Cruzquiz ch'awczna!

²³ Nekztanaqui Pilato jiliriqui cjichiča:

—¿Čhjul uj paachi teejo?

Nii žoñinacazti juc'anti kjawchiča:

—¿Cruzquizka ch'awczna! —cjican.

²⁴ Jalla nekztanaqui Pilato jiliriqui naychiča, nii žoñinaca ana intintiskatchuca. Nii žoñinacaqui walja žawjchiž ch'ajrapatča. Jalla nekztanaqui Pilato jiliriqui kjaz zjijckatchiča. Nii zjijcta kjazquiz kjara awjziča žoñinaczquiz, tuž cjican:

—Tii zuma žoñž ticzqui anaž wejt uj cjequiča. Ančhuca už cjequiča.

²⁵ Tjapa nii žoñinacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejtnacaltazat uj cječhani, nižaza wejtnaca ocjalanaczdami.

²⁶ Jalla nekztanaqui Pilato jiliriqúi Barrabás liwrii cutziča. Nekztanaqui Jesusa wjajtjapa mantichiča. Nižaza cruzquiz ch'awcta cjeýajo, zultatunacžquiz intirjichiča.

²⁷ Jalla nekztanaqui nii mantita zultatunacaqui jilirž palacio kjuyquin Jesusa chjitchiča. Nekztanaqui tjapa nii zultatž tropanaca kjawsassiča, Jesusa muytata. ²⁸ Nekztanaqui Jesusa čhjojkchiča. Jalla nuž čhjojkžcu tsjii ljoc murat zqúiti tjutziča. ²⁹ Nekztan niž achquiz ch'ap pillužtakaz paažcu scaržinchiča, nižaza žew kjarquiz wara tanskatchiča. Jalla nuž paažcu niž yujcquiz quillziča, tuž cjican:

—¡Viva tii judío žoñinacž chawc jiliri! —Jalla nuž chiican burla paachiča.

³⁰ Nižaza llawzižtan nižquiz tjujtchiča. Niiž kjarquiztan wara kjañcan, achquiz wjajtchiča. ³¹ Jalla nuž burla paažcu, nižquiztan ljoc murat zqúiti čhjojkchiča. Nekztan wilta niž persun zqúiti tjutziča. Jalla nekztanaqui cruzquiz ch'awczjapa Jesusa chjitchiča.

JESUSAQUI CRUZQUIZ CH'AWCTA

³² Jalla nuž Jesusa chjichcan tsjii Cirene wajtchiz žoñi zalžquichiča. Simón cjitatača. Jalla nii žoñiqui Jesusiž cruza kuzkatchiča.

³³ Jalla nuž Gólgota cjita yokquin irantichiča. Nii yokaqui “Ach Tsij yoka” cjitazakaztača.

³⁴ Jalla nicju tsjii vinžtan jaržtan t'ajžta lickatchiča. Pero nii mallžcu, ana licz pecchiča.

³⁵ Cruzquiz ch'awczcu, zultatunacaqui Jesusiž zqúiti tanzjapa surtiasiča. Jalla nuž paatan profetž takuqui cumplissiča. Nii tuqúita profetaqui tuž cjichiča: “Wejt zqúiti tanzjapa surtiasaquiča”. ³⁶ Jalla nekztanaqui nijwcpacha ninacaqui wilzjapa julziča. ³⁷ Kjažtiqúiztan Jesusa cruzquiz ch'awctatažlaja, jalla nii tabliquiz cijirtatača, tuž cjican, “Tiiča Jesusaqui, judío žoñinacž chawc jiliri”. Jalla nuž cijržcu ach tsewctuñ nii tabla ch'awczinchiča.

³⁸ Nižaza pucultan tjañinaca cruzquiz ch'awctatača, tsjiiqui žew latu tsjiiqui zkar latu. ³⁹ Nekz watñi žoñinacaqui iñarcan, aha wewczinčača.

⁴⁰ Nižaza tuž cjichiča:

—Amqui cjiñamla, “Timplu t'ezinžcu čhjep majquiztan tsijtsnasača”. Jalla nižta payi atasaž niiqui, jazic persunpacha liwriisalla. Yooz Maatimžlaj niiqui, cruzquiztan apakscu, chjijwžcalla.

⁴¹ Jalla nižta irata zakaz iñarchiča timplu jilirinacami, liy tjaajiñi maestrunacami, fariseo parti žoñinacami, wajtchiz jilirinacami. Jalla ninacaqui porapat parlassiča tuž cjican:

⁴²—Tiiqui yekja žoñinaca liwriichiča, pero persunpacha anaž liwrii atča. Israel žoñinacž chawc jilirižlaj niiqui, cruzquiztan apakscu, chjijwžquila. Nekztan nižquiz criyasača. ⁴³ “Tiiča cjiñiqui, Yoozquin tjapa kuzzitčča. Wejrtča Yooz Maatiqui”, cjican. Yoozqui tii k'aachichižlaja, jaziqui anzpacha Yooz tii liwriila.

⁴⁴ Nii cruzquiz ch'awcta tjañinacami Jesusižquiz quontra chiichizakazza.

JESUSAQUI TICZICHA

⁴⁵ Taypurquiztan majña kak oracama tjapa nii yokaqui zumchi cjissiča.

⁴⁶ Jalla nii orapacha Jesusaqui tjapa aztan kjawchiča, tuž cjican:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —Jalla nii takuqui cjiča: “Wejt Yooz, wejt Yooz, ¿kjažtiqúiztan wejr jaytichamtajo?”

⁴⁷ Yekjap nekz žejlñi žoñinacaqui jalla nii kjawñi nonžcu, cjichiča:

—Nonžna. Tiiqui Elías profetaž kjaw kjawla.

⁴⁸ Nekztan tsjii tsjiiqui esponja cjita kjaz ch'umñi apti zajtchiča. Jar vinu ch'umkatžcu zjicchiča. Nekztanaqui war puntižtan chjapžcu, Jesusižquin chjalziča, liquinzjapa. ⁴⁹ Parti žoñinacaqui cjichiča:

—Zela cjee. Antiz chekžla, Elías tii liwrii cunamit tjonačan.

⁵⁰ Nekztanaqui Jesusaqui altu joržtan wilta kjawchiča. Jalla nuž kjawžcu ticziča. ⁵¹ Jalla nii orapacha pajk timplu cortina chicatquiz juystokaz wjajrzyča, tsewctan kozzuc. Nižaza yokac chjekinchiča. Nižaza cur akjinacaqui c'acchiča. ⁵² Nižaza sipulturanacaqui cjetsi cjissiča. Muzpa Yoozquin criichi ticzi žoñinacaqui jacatatchiča. ⁵³ Jesusaž jacatattiquiztan nii parti jacatatchi žoñinacaqui Jerusalén wajtquiz luzquichiča. Jalla nicju muzpa žoñinacaqui ninaca cherchiča.

⁵⁴ Zultat capitanaqui nii Jesusa wijilñi zultatunacžtanpacha yoka chjekiñi cheržcu, nižaza tjapa nii watñi cheržcu, walja tsucchiča. Jalla nekztan cjichiča:

—Chekapan tii žoñiqui werar Yooz Maatitakalala.

⁵⁵ Jalla nicju wacchi maatakanacaqui želatča, ažquiztan chekžcan. Nii maatakanacaqui Galilea yokquiztanpacha Jesusa apziča, nii atintizjapa. ⁵⁶ Jalla nii maatakanacaqui tuž cjita tjunchiztača: María Magdalenatača; nižaza Mariiqui Jacob Josež maatača; nižaza Zebedeož tjun želatča. Naaqui majchwichchiztača.

JESUSIZ CURPU TJATZTA

⁵⁷ Waj zumznan, tsjii ricach žoñi, José cjita tjonchiča. Arimatea wajtchiz žoñitača. Nižaza Jesusa cumpañt'iñi žoñitača. ⁵⁸ Jalla nii žoñiqui Pilato jiliržquin zali ojkchiča. Nuž zalžcu, Jesusiž curpu maychiča. Nekztan Pilato jiliriqui mantichiča nii curpu intirjajo. ⁵⁹ Josequi Jesusiž curpu chjichcu, limpu saban pañžtan capziča. ⁶⁰ Niižta ew sipultura želatča, mazquiztan jwetta. Jalla nii sipulturquiz Jesusiž curpu tjatchiča. Jalla nuž tjatžcu, sipultur zana pajk maztan pjucziča. Nekztan ojkchiča. ⁶¹ Jalla nicju María Magdalena, nižaza tsjaa María julzi želatča, sipulturž yujcquiz.

SIPULTURA ZUMPACHA PJUCZTA, NIZAZA WIJILTA

⁶² Jakatažuqui, jeejz tjuñijapa tjaczcu, timplu jilirinacami, fariseo parti žoñinacami Pilato jiliržquin zali ojkchizakazza. ⁶³ Jalla nuž zalžcu tuž cjichiča:

—Wejt Jiliri, wejrnacqui tuž cjuñznuča. Tii toscar chiiñi žoñiqui, žejtcanaqui, tuž cjichiča: “Chjep maj ticziquiztan jacatatača wejrqui” cjican chiiñitača. ⁶⁴ Jalla nižtiquiztan mantizinalla čhjep majcama sipultura zumpacha wijilta cjila. Ana zuma wijilta cjequiž niiqui, niž tjaajinta žoñinacaqui ween niž curpu chjichi tjonasača. Jalla nekztanaqui žoñinacžquiz k'otasača: “Jesusaqui ticziquiztan jacatatchiča” cjican. Nižta toscara juc'ant anawaliž cjesača, primira toscara chiitiquiztan.

⁶⁵ Jalla nekztanaqui Pilato jiliriqui ninacžquiz cjichiča:

—Jalla tekz zultatunaca žejlča wijilñijapaqui. Ančhucqui oka, nii sipultura zumpachaž chawjczca, jaknužt atčhaja, jalla nuž.

⁶⁶ Jalla nekztanaqui ojkžcu, sipultura zumpacha chawjczquichiča. Nižaza nii chawjczta maz latuquiz sinalt'izcu ecchiča. Nižaza nekzpacha nii sipultura wijilñi zultatunacami ecchiča.

¹ Kiantati jeez tjuñi watzcu María Magdalena cjitiqui tsjaa Mariatan sepultura chertzñi ojkchiča, primir siman tjuñi kallznan. ² Tsjii Yooz anjilaqui arajpachquiztan chjijwžquichiča. Nekztan yoka walja chjekinchiča. Anjilaž nii sipultura pjuczta maz cjewžinchiqui. Nekztan Yooz anjilaqui nii maz juntun julziča. ³ Anjilaqui ancha kjañchiča liwjliwjñiztakaz. Nižaza ancha chiwitača niž zquitiqui, kjatñiztakaz. ⁴ Jalla nuž chertzcu wijilñi zultatunacaqui walja tsucchiča chjekinzcama. Ticzi žoñiztakaz cjissiča. ⁵ Jalla nekztanaqui nii anjilaqui maatakanaczquiz cjichiča:

—Anaž ančhuc eksna. Wejrqui zizuča, ančhucqui Jesusaž kjurča, cruzquiz ch'awcta Jesusa. ⁶ Anaž tekz žejlča. Niiqui jacatatchiča, jaknužt chiitčhaja, jalla nuž. Pichay, tii sipultura chertzna. ⁷ Nekztanaqui apuraž oka. Niiž tjaajinta žoñinaczquiz mazca, tuž cjican: “Jesusaqui ticziquiztan jacatatkalča. Ančuca tuqui Galilea yokquin okaychiča. Jalla nicjuž ančhucqui Jesusa jacatatchi cheraquiča”. Wejrqui cuchanzquitača tii puntuquiztan ančucaquiz maznajo. —Nuž cjican paljaychiča anjilaqui.

⁸ Jalla nekztanaqui sipultur kjuya chertzcu, maatakanacaqui apura ojkchiča, ispantichi nižaza walja cuntintu. Zati pariju ojkchiča tjaajintanaczquin mazñi. ⁹ Jalla nuž okan Jesusaqui ninaczquiz parizichiča. Nekztan ninaczquiz tsaanchiča. Nii maatakanacaqui Jesusižquiz macjatžcu rispitan, quilljatchiča, Nekztan niž kjojcha žcojrziča. ¹⁰ Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Anaž ančhucqui eksna. Wejt jilanaczquin mazca, Galilea yok kjutñi ojkla ninacaqui. Jalla nicju ninacaqui wejr cheraquiča. Jalla nii maznaquiča.

ZULTATZ QUINTU

¹¹ Jalla nuž nii maatakanacaž okan wijilñi zultatunacaqui watja ojkchiča. Nekztan timplu jilirinaczquin tjapa watchinaca quint'ichiča. ¹² Jalla nekztanaqui timplu jilirinacaqui wajtchiz jilirinaczquin parli ojkchiča. Nuž parližcu tsjii acuerduquiz luzziča. Jalla nekztanaqui nii quint'iñi zultatunaczquiz paaz tjaachiča, ¹³ tuž cjican:

—Ančhucqui tii wajtchiz žoñinaczquiz cjequiča: “Ween wejtnacaž tjajan, niž tjaajinta žoñinacaqui Jesusiž curpu kjañžcu chjitchiča”. Jalla nužuz cjequiča. ¹⁴ Chawc jiliri qui ančucaž quint'ita nonznaquiž niiqui, wejrnacqui nižtan parlača ančhucqui ana casticta cjisjapa.

¹⁵ Jalla nekztanaqui nii zultatunacaqui nii ch'iizinta paaz tanžcu, ojkchiča. Jalla nekztan nii paaz laycu toscara chiichiča. Jalla nižta toscar quintu judío žoñinacaqui chiichiiñiča anz tii timpuquiziqui.

JESUSIZ MANTITANACA

¹⁶ Jalla nii maatakanacaž maztiquiztan nii tuncaman tjaajinta žoñinacaqui Galilea yoka ojkchiča, Jesusaž t'okinzt'ita curquin. ¹⁷ Jalla nicju Jesusa chertzcu, nižquiz rispitchiča. Yekjapa kuz turwaysi zelatča, ultimu werara Jesucristo, už anaj Jesucristo. ¹⁸ Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninaczquin macjatžcu, tuž cjichiča:

—Wejtquizpacha tjapa mantiz poder tjaatača, arajpachquin žejlñinaca mantizjapami, nižaza tii yok muntuquiz žejlñinaca mantizjapami. ¹⁹ Jaziqui ančhucqui cuchnuča. Tjapa tii muntu nacionanaczquin oka. Tjapaman nacionchiz žoñinaczquiz wejtquin kuzziz cjisjapa tjaajinžca. Nižaza Yooz Ejp, Yooz Majch, Yooz Espiritu Santo, jalla wejtnaca tjuužtan criichi žoñinaca bautizaquiča. ²⁰ Nižaza tjapa weriž mantitanaca nii žoñinaczquiz tjaajnaquiča ninaca cazajo. Zapuru wejrqui ančhucatan chica cječa, tii

muntu tucuzinžcama. Jalla nii ančhucqui tiraž cjuñaquicha. Jalla nužoj cjila.
Amén.

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN MARCOS

¹ Liwriiñi takuqui Jesucristo Yooz Majch puntuquiztan jalla tužuča. Jesucristuča Yooz Majchqui.

JUAN BAUTISTAZ PUNTU

² Tuqui timpuqui tsjii Yooz cuntiquiztan chiiñi profeta želatča, Isaías cjita. Nii profetaqui cjiirchiča tii takunaca:

“Nonžna. Yoozqui Jesucristuž tuqui tsjii žoñi cuchanžcaquiča, tjappacha tjaczna. ³ Jaziqui ch'ekti yokquin nii žoñž joraqui altu tawkžtan paljayaquiča, tuž cjican: ‘Tsjii chawc jiliriqiu tjonauquiča. Jaknužt jicz zuma tjacznačhaja, jalla nižta ančuca kuznaca zuma tjaczna. Ančuca kamañanacaqui zuma lijitumapanž cjee’ ”.

Nuž cjiirchiča Isaías cjita žoñiqui.

⁴ Jalla nižtapan Juan Bautistaqui ch'ekti yokquin parizizquichiča. Nižaza žoñinaca bautissiča. Nižaza paljaychiča, tuž cjican:

—Kuznacaž campiya, ujnaca pertunta cjisjapa. Nekztan ančhuc bautisasača.

⁵ Tama žoñinaca Juanžquin ojkchiča, Judea cjita yokquiztan, nižaza Jerusalén cjita wajtquiztan. Jakzilta žoñit persun ujnacquiztan “ujchizpanča” cjican kuzquiz zint'ichaja, jalla niiqui bautistatača Jordán cjita puj kjazquiz.

⁶ Juanž zquitiqui camello chomquiztan watstatača. Nižaza Juanqui zkiz tsjaychiztača. Niiž čhjeriqui tižtatača: langosto cjita kolta animalanaca, nižaza misq'ui. Jalla nii lujlñitača. ⁷ Juanqui ojklaycan žoñinacžquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Tsjiiqui wejt wirquin tjonča. Jalla niiča wejtquiztan tsjan juc'anti poderchizqui. Niižquiz atintisjapa anal waquisuča, niiž čhjata jeržcu chjojkinimi. Inakaztča wejrqui. ⁸ Kjaztankał bautisuča. Nii tjonñi jilirizti Espiritu Santužtan bautisaquiča.

JESUSAQUI BAUTISTATAČHA

⁹ Nekztanaqui Jesusaqui Nazaret cjita wajtquiztan ojkchiča. Nazaaret watjaqui Galilea cjita provinciuintača. Jesusaqui Juanžquin ojkchiča, Jordán cjita pujquin. Nekz Juanqui Jesusa bautissiča. ¹⁰ Jesusaqui kjazquiztan ulancan arajpacha cjetzi cherchiča, nii orapacha. Yooz Espiritu Santo palomažtakaz chjiwžquiñi cherziča. Niiž juntuñpacha irantižquichiča.

¹¹ Nekztan arajpachquiztan tsjii jora paljayžquiñi nonziča, tuž cjican:

—Amča wejt k'ayi Maatimqui. Amiž cjen ancha cuntintutča wejrtqui.

JESUSIZTAN DIABLUZTAN

¹² Nekztanaqui Espiritu Santuqui ch'ekti yokquin Jesusa ojklayskatchiča. ¹³ Jalla nicjuž pusi tunc tjuñi kamchiča Jesusaqui. Nekziqiu q'uit animalanaca zakaz želatča. Jaziqui Satanás cjita diabluqui Jesusižquiz tjonziča; ujquiz tjojtskatz pecatča. Pusi tunc tjuñi ujquiz tjojtskatz yanznatča. Nekztan Yooz anjilanacaqui tjontjonžquiñitača Jesusa atintizjapa.

JESUSAQUI TJAAJINCHICHA

¹⁴ Wiruñauqui Juanqui carsilquiz chawjctatača. Nekztan Jesusaqui Galilea cjita yokquin ojkchiča. Nii yokquin Yooz liwriiñi taku paljaychiča, jaknužt žoñinaca Yooz wajtchiz žoñi cjissaja, nii. ¹⁵ Tuž cjican, paljaychiča:

—Tii timpumiž otčha. Anzpacha žoñinacaqui Yooz wajtchiz žoñi cjesačha. Kuznaca campiya, “ujchizpančha”, cjican. Nekztan tii liwriiñi takuž tjapa kuztan catoka. Tii takuž criya.

CH'IZ TANÑI ZOÑI KJAWZTA

¹⁶ Tsjii pajk kota želatčha, Galilea cjita. Jesusaqui kot ataran ojklaycan pucultan jilazullca cherchičha; Simón, nižaza Andrés cjitatačha. Ninacatačha ch'iz tanñinacaqui. Nii ora ch'iz tanz kjazquiz tjojtznatčha. ¹⁷ Nekztan Jesusaqui ninacžquiz cjichičha, tuž cjican:

—Ančhucqui, wejttan chicaž ojklayñiž cjee. Anziqúi ch'iz tanz langzzizza. Pero wejrqui ančhucquíz yekja langzquin utznačha, Yooztajapa žoñinaca kjawzqui, nii.

¹⁸ Nekztanaqui nii orapacha ninacaqui ch'iz tanz eccu, Jesusižtan chica ojklayñi cjissičha.

¹⁹ Jesusaqui tsjii koloculla nawjcjapa ojžcu, tsjii pucultan žoñinaca cherchizakazza; Jacobo, nižaza Juan cjitatačha. Ninacž ejpqui Zebedeo cjitatačha. Nii pucultan žoñinaca warcuquiz želatčha, ch'iz tanz azquichcan. ²⁰ Jaziqúi Jesusaqui ninaca kjawzičha, nižtan chica ojklayñi cjisjapa. Ninacž ejp warcuquiz želatčha, piyunanacžtan. Pero Jacobžtan Juanžtan ejp ecchičha, Jesusižtan ojklayzjapa.

ZAJRAZ TANTA ZOÑI

²¹ Nekztanaqui jeejz tjuñi Capernaum cjita watja luzzičha Jesusižtan ninacžtan. Nekziqúi judío žoñinacž ajcz kjuyquiz luzzičha. Nekztan Jesusaqui tjaajinchičha. ²² Chawc jiliri irata tjaajnatčha, zuma zizni. Judiuž lii tjaajiñinacažtakaz ana nuž tjaajnatčha. Jesusiž tjaajintiquiztan žoñinacaqui ispantichičha:

—¡Ancha cuzala! —cjican.

²³ Nii ajcz kjuyquizpacha tsjii zajraž tanta žoñi želatčha. Nii žoñiqui kjawchičha, tuž cjican:

²⁴ —Jesusa, Nazaret wajtchiz žoñimla. ¿Kjažtiquiztan am wejtnacaquíz mitizi? Wejrnaca aki tjonchamžlani. Jaziqúi am pajučha. Zuma Yooz Žoñimla. —Nuž cjican, kjawchičha.

²⁵ Nekztan Jesusaqui zajrižquiz ujzičha, tuž cjican:

—¡Ch'uj žela! Tii žoñžquíztan ulna.

²⁶ Nekztan zajraqi nii tanta žoñi chekjinskatžcu, nižaza altu tawkžtan kjawžcu, ulanchičha. ²⁷ Nižta cheržcu, žoñinacaqui ancha tsucchičha. Ninacpora parlassičha, tuž cjican:

—¿Čhjulut nižta teejo? Tsjemataž tjaajinla. Walja azziz tawkchizla. Tii žoñiqui zajramiž mantila. Nižaza zajrami tiiž taku cazla. —Nuž ispantichi parlassičha.

²⁸ Oralla Jesusiž paataqui mazmztatačha tjapa nii yokaran.

SIMON PEDRUZ AJMUZ MAA

²⁹ Nekztanaqui ajcz kjuyquíztan ulanžcu, Jesusaqui Simón, nižaza Andrés, jalla ninacž kjuyquiz luzzičha, Jacobžtan Juanžtan, nuž. ³⁰ Simónž ajmuz maaqui ajpsquiz ch'ujlñi conchiz laaquichi želatčha. Tjapa curpu walja kjakatčha. Jaziqúi Jesusižquiz mazzičha. ³¹ Jesusaqui macjatžcu, naaža kjara tanžcu, tsijtskatchičha. Nekztanaqui naaža kjakñi cona zarakchičha. Nekztan naa žonqui ninaca atintichinčha.

ANCHA ZOÑINACA CHJETINTA

³² Nekztanaqui nii zez tjuñiz kattan Jesusizquiz tjapa laaquichi zoñinacami, nižaza zajraž tanta zoñinacami zijctatača. ³³ Nižaza Jesusaž alujta kjuy zanaran tjapa nii wajtchiz zoñinacaqui ajcziča. ³⁴ Nekztanaqui Jesusaqui tjapaman laa zoñi čhjetinčiča. Zoñinacžquiztan muzpa zajranaca ch-jatkatchiča. Zajranacaqui Jesusa pajchiča; pero Jesusaqui ana ch-ikatchiča.

YOOZ TAKU PARLITA

³⁵ Jakawenz tažuqui ima kjanžcan Jesusaqui žaaziča, iya zumchi zumchi cjican. Wajtquiztan ulanžcu, ana zoñž žejlz yokquin ojkchiča, Yooz Ejpžtan parli. ³⁶ Wiruñaquei Simonaqui nižž mazinacžtan Jesusa kjuri ojkchiča. ³⁷ Jesusizquiz zalžcu cjichiča:

—Tjapa zoñinacaqui am pewc pewcža.

³⁸ Nekztan Jesusaqui cjichiča, tuž cjican:

—Nacjuñž ojkla, visin watjanacquin. Nicju zakaz Yooz taku paljayzquiz-tanča wejrqui. Jalla nijapa tii muntuquiz tjonchinča.

³⁹ Nekztanaqui Galilea yokaran ojklaychiča, ajcz kjuyanacquin Yooz taku paljaycan, nižaza zajranaca chjatkatan.

MOJKCHI JANCHICHIZ ZOÑI

⁴⁰ Tsjii mojkchi janchichiz zoñi želatča. Niiqui Jesusizquiz tjonchiča. Quillžcu, rocchiča, tuž cjican:

—Wejr čhjetinzim pecčhaj niiqui, wejr čhjetinzim atča amqui.

⁴¹ Nekztan Jesusaqui nii zoñi okžcu, nižžquiz lanziča, tuž cjican:

—Wejr am čhjetnasachiya. Jaziqui čhjetintam cjissa.

⁴² Jalla nuž chiitiquiztanaqui nii orapacha nii zoñiqui žejtchi cjissiča, mojkchi janchi laa cjitiquiztan. ⁴³⁻⁴⁴ Nekztanaqui Jesusaqui nii zoñžquiz iwjt'ichiča, tuž cjican:

—Jaziqui tii čhjul am chiichijay! Anača jeczquizimi chiichiizqui. Tim-pluquin oka amqui. Nekztan timplu jiliržquin persuna tjeežca. Nižaza čhjetintiquiztan Moisés mantitacama paa. Jaknužt Moisesqui ofrenda uchajo mantičhaja, jalla nuž ofrenda uchaquiča. Jalla nižtiquiztan zoñinaca am žejtchi zizaquiča. Jazic oka amqui. —Nuž mantichiča Jesusaqui.

⁴⁵ Nekztan nii žejtchi zoñiqui tjapa kjutñi ojklaychiča, nii žejtta quintu parlican. Tjapa zoñinacžquin nii quint'ichiča. Jalla nekztanaqui tjapa zoñinacaqui Jesusiztan zalz pecatča. Jalla nižtiquiztan Jesusaqui anaž jakzi wajtquizimi luzi atchiča, zoñiž zizan. Ana zoñž žejlz yokuñ ojklaychiča. Nižtami tjapa kjuttan zoñinacaqui nižžquin tjonñitača.

2

ZUCH ZOÑI CHJETINTA

¹⁻² Tsjii kjaž majquiztan Jesusaqui Capernaum wajta quejpciča, persun kjuyquiz. Nii zizcuqui, tama zoñinacaqui ajcziča, kjuya chjiypscama. Nižaza anatača campo kjuy zanaran. Nekztan ajczi zoñinacžquiz Jesusaqui Yooz taku tjaajinčiča. ³ Nuž tjaajnan, pakpaltan zoñinaca tjonchiča, tsjii zuch zoñi kuzi. ⁴ Muzpa zoñi ajcziž cjen, Jesusizquin ana macjati atchiča. Nekztanaqui tsewctan kjuya pjetžcu, pjetquiztan zuch zoñi kjuylichuc chji-junžquichiča, nižž tjajz zquitquiziqui. ⁵ Ninacaqui Jesucristužquin tjapa kuztan tjonchiča. Nii nayžcu, Jesusaqui zuch zoñžquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Jilala. Jaziqui am ujnaca pertuntača.

6-7 Kjuyquiz julzi yekjap žoñinaca želatča, judiuž lii tjaajiñi žoñinaca. Ninacaqui kuzquiz pinsatča, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan tiiqui nižta chiijo? Anawalipanča tiiž takuqui. ¿Ject ujnaca pertunasajo? Yoozpanikazla ujnaca pertunñiqui. —Jalla nuž pinsichiča lii tjaajiñi žoñinacaqui.

8 Jesusaqui persun kuzquiz ninacž pinsita zizziča. Nekztan ninacžquiz paljaychiča, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan ančuca kuz nižta pinsejo? ⁹ ¿Jakzilta takut pjasila chiiz cjesajo? Tii zuch žoñžquiz chiižinsjo, “Am ujnacami pertunta”, ¿cjis pjasila cjesaya? už “Tsijsna. Am tjaz zquiti aptižcu oka”, ¿nuž chiiz pjasila cjesaj? ¹⁰ Tsewtan cuchanžquita Yooz Žoñtča wejrqui. Tii muntuquiz jiliritča, ujnaca pertunzjapami. Jalla nii zizjapa, ančucqui tiiž chera.

Nekztanaqui zuch žoñžquiz cjichiča:

11 —Amquiz cjiwča, tsijtsna. Am tjaz zquitinaca aptaza. Oka am kjuya. —Nuž cjican chiichiča Jesusaqui.

12 Nekztanaqui nii zuch žoñiqui tsijtsiča. Tjaz zquiti aptichiča. Liwj tjappachaž cheran, ulanchiča. Jalla nižta cheržcu tjapa žoñinacaqui walja ispantichi quirchiča, tuž cjican:

—Tižta wira ana cheriñča.

Nekztanaqui Yoozquin honora waytichiča.

LEVI CJITA ŽOÑI

13 Nekztanaqui Jesusaqui wajtquiztan ulanžcu, pajk kot ataran wilta ojklayatča. Nuž ojklayan, žoñinacaqui nižžquin macjatžquichiča. Nekztan Jesusaqui ninacžquiz tjaajinchiča. ¹⁴ Wiruñaquei nawjcjapa ojkičiča. Jiczquiz ojkan, Leví cjita žoñi cherchiča, aduanž kjuyquiz julznan. Levíž ejpqui Alfeo cjitatača. Jesusaqui nižžquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Wejttan chica ojklayñim cjequiča.

Nekztan tsijtsu, Jesusižtan ojkičiča Leviqui. ¹⁵ Nižaza Leviž kjuya luli ojkičiča. Nicju Jesusižtan nižž tjaajintanacžtan nuž lulan, aduanerunacžtan nižaza ujchiz žoñinacžtan nekzizakaz lulatča. Muzpa žoñinacaqui Jesusižquin apzitača. ¹⁶ Tsiji kjažt judiuž lii tjaajiñi žoñinaca zakaz želatča, fariseož partinacami. Jaziqui Jesusižtan anazum žoñinacžtan juntu lulan, naychiča. Nekztan pewcziča nižž tjaajinta žoñinacžquiz, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan tii Jesusa aduanerunacžtan nižaza ujchiz žoñinacžtan lujljo?

17 Ninacž chiita nonžcu, Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Zuma žejtchinacaqui anaž kullñi pecasača. Laa žoñinacaž kullñic pecča. Wejrqui “Zumal kamuča” cjiñi žoñinacžquiziqui ana kjawzñi tjonchinča. Antiz “ujchizpanča” cjiñi žoñinacžquiz kjawzñi tjonchinča.

AYUNAS PUNTU

18 Juanž tjaajintanacžtan fariseož parti žoñinacžtan, jalla ninacaqui ayunasñipantača. Jaziqui žoñinacaqui Jesusižquiz pewczñi tjonchiča, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan Juanž tjaajintanacžtan nižaza fariseož tjaajintanacžtan ayunasñejo? Amiž tjaajintanacžti ana ayunasñipanla.

19 Nekztan Jesusaqui ninacžquiz tuž cjichiča:

—Zalz pijstiquiz impittaž cjenacqui, ¿kjažt ayunasasajo? Zalsñi žoñžtan pijstaž paača. Zalsñi žoñi želanpacha, anaž ayunasasača. ²⁰ Tii jarquin nii zalsñi žoñiž kjantaž cjequiča. Nekztanž ayunasasača.

21 Jesusaqui tii takuzakaz chiichiča:

—Anaż jakziltami zijzi zquitquiziqui ew rimintižtan rimintasača. Nižta rimintasaž niiqui, zijzi zquiti juc'anti wjajrskatasasača. Ewqui zijziquiztan jaljiznasača. Nekztan juc'antiž tsjelanznasača. ²² Nižaza anaž jakziltami zijzi zkiz luusquiz ew vino alznasača. Nižta alznasaž niiqui, zkiz luus wjajrskatasasača ew vinuqui. Nekztanaqui zkiz luusmi vinumi pizcpacha pertisnasača. Ew vinuqui ew zkiz luusquizpanž alznasača. —Nuž cjichiča Jesusaqui.

JEEJZ TJUŃI QUINTU

²³ Nekztanaqui tsjii jeejz tjuŃi Jesusaqui tiric zkal taypiran okatča tjaajintanacžtan. Zkal taypiran ojkan tjaajinta žoŃinacaqui tiric oza kjajpchiča.

²⁴ Nii cheržcu, yekjap fariseonacaqui Jesusižquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Cherzna. ¿Kjažtiquiztan nižta paajo? Jeejz tjuŃquiziqui nižta anapanča paazqui. Učhum lii quintrala, ¿ana jaa?

²⁵ Nekztan Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Ančhucqui Yooz taku liichinčhucča, ¿ana jaa? Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: učhum tuquita atchi ejp, David cjitaqui, niž mazinacžtan čhjeri eesckatchiča. Ana čhjul čhjerchiz cjen, ²⁶ Yooz timpluquiz luzziča. Nii ora timplu chawc jiliritacha Abiatar cjitaqui. Timpluquin Yooz yujcquiz nonžta t'antanaca želatča. Jalla nii t'anta aptižcu, lujlchiča David cjitaqui. Nižaza niž mazinacžquiz tojunchiča. Anapantacha permitta nii t'anta lujlqui ina žoňzlaqui. Nižta lujlzuqui lii quintrala niiqui. Timplu jilirinacžtapankaz nii t'anta lulaj cjitaqui.

²⁷ Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz chiižinchizakazza:

—Žoňž laycu jeejz tjuŃiqui uchtatača. Nii jeejz tjuŃquiztanaqui žoňiča juc'ant chekanaqui. ²⁸ Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Žoňtča. Jeejz tjuŃquizimi čhjulu paaz cjenami weril mantasača. —Nuž cjichiča Jesusaqui.

3

KJARA KJOŃCHI ŽOŃI

¹ Nekztanaqui Jesusaqui wilta tsjii judionacž ajcz kjuyquiz luzziča. Nekz tsjii kjara kjoŃchi žoňi želatča. ² Ujchiz jwesjapa quintri žoŃinacaqui Jesusa awayt'atča, jeejz tjuŃquiz čhjetnaquiya, už anaž čhjetnasaj.

³ Nekztanaqui Jesusaqui kjara kjoŃchi žoňžquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Tsijsna. Tii taypiquin cjisna.

⁴ Nekztan parti žoŃinacžquiz paljaychizakazza, tuž cjican:

—¿Jeejz tjuŃquiziqui učhum liiqui kjažt cjeejo? ¿Žoňžquiz zuma paasaya uz žoňžquiz ana zuma paasaja; žoňž wira liwriyasaya uz žoňž wira ticskatasaja? —Nuž pewcziča Jesusaqui.

Ninacazti ch'ujukaz želatča. ⁵ Nekztan Jesusaqui niž muytata žejlŃi žoŃinacž kjutŃi chercherziča. Ninacžjapa žawjchiča; nižaza ninacž chojru kuzziz cjen, llaquitatača. Nekztan laa žoňžquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Am kjara chjinzna.

Nuž kjara chjinžcu, žejtchi quirchiča. ⁶ Nekztanaqui fariseo žoŃinacaqui ulanchiča. Ulanžcu Herodes partinacžtan Jesusiž quintra parličiča:

—¿Jaknužt Jesusa conas? —cjican.

JESUSAQUI TJAAJINCHICHA

⁷ Nekztanaqui Jesusaqui niž tjaajintanacžtan ojklaychiča pajk kot ata. Muzpa tama žoŃinacaqui apziča. ⁸ Tjapa kjuttan yokquiztan tjonchiča, Galilea yokquiztan, Judea yokquiztan, Jerusalén wajtquiztan, Idumea

yokquiztan, Jordán pujž najwctan yokquiztan, Tiro Sidón wajtanac kjuttan, tjapa tii yokanacquiztan Jesusižquin tjonchiča, niž ancha wali paatanaca cheri. ⁹ Nekztanaqui Jesusaqui niž tjaajintanacžquiz chiižinchiča:

—Wejtta warcuž tjaczina, tii tama žoñinaca ana wejtquiz ts'acjasajo.

¹⁰ Muzpa žoñinacaž čhjetintaž cjen, tjapa laa žoñinacaqui Jesusižquin tjonchiča. Niižquiz lanzjapa, ancha ts'acjassiča.

¹¹ Nižaza čhjulorami zajranacaqui nii cherčhaja, niž yujcquiz quillziča. Kjawcan, chiichiča:

—Yooz Matimča amqui, —cjican.

¹² Jalla nekztanaqui Jesusac ninacžquiz walja iwjt'ichiča, tuž cjican:

—Wejtquiztanac anača ančhucqui chiizqui, “Yooz Maatimča”, cjican.

TUNCAPAN APOSTOLONACA ILLZTA

¹³ Nekztanaqui Jesusaqui tsjii curullquin yawchiča. Niiž kuz pecta žoñinaca illžcu ninaca kjawziča. Nekztan niižquin macjatchiča illzta žoñinacaqui. ¹⁴ Tuncapan žoñi utchiča niižtan kamajo, nižaza Yooz taku parlajo. ¹⁵ Ninacžquiz poderchiz cjiskatchiča, Yooz aztan laa žoñinaca čhjetnajo, nižaza zajrami chjatkatajo. ¹⁶ Nii illzta žoñinacaqui tinacatača; Simonatača; niiqui Pedro cjitazakaztača. ¹⁷ Jacobotača; Zebedeož majhtača niiqui. Juantača; Jacobož lajhtača niiqui. Jacobžtan Juanžtan altu jorchiz cjen Boanerges cjitazakaztača. ¹⁸ Andrestača. Felipitača. Bartolomitača. Mateotača. Tomastača. Yekja Jacobotača; Alfeož majhtača niiqui. Tadeotača. Yekja Simonatača; tsjii politicutača niiqui, cananiž partitača. ¹⁹ Judas Iscariotitača; Jesusiž quintra tarazunchiča niiqui. Jalla nužuča Jesusiž illzta žoñinacaqui.

JESUSIZ QUINTRA CHIICHICHA

Nekztanaqui Jesusaqui kjuyquin ojkchiča niž illzta tjaajintanacžtan.

²⁰ Nekziqui muzpa žoñinacaqui ajcsizakaztača. Jesusaqui niž tjaajintanacžtanaqui ana čhjeri luli atchiča, žoñinacaž muzpa ajcziž cjen.

²¹ Nekztanac yekjap žoñinacaqui cjichiča:

—Lucurataž niiqui, —cjican.

Jaziqui žoñiž lucurata cjiñiž cjen Jesusiž parintinacaqui tjonchiča Jesusa chjichi.

²² Nižaza Jerusalenquiztan judiuž lii tjaajiñinacaqui tjonchiča, tuž cjican:

—Jesusaqui Beelzebú cjita zajraž tantača. Nii zajriž jilirž aztan yekja zajranaca chjatkatniča tiiqui. —Nuž cjichiča.

Beelzebú cjitaqui zajriž jiliritača.

²³ Nekztanaqui nižta chiiñi žoñi kjawžcuqui, Jesusaqui paljaychiča, tuž cjican:

—¿Jaknužt Satanás cjita zajraqui persunpacha chjatkatasajo? ²⁴ Tsjii wajtchiz žoñinacaqui pizcquiz t'aksnasaž niiqui, tsjiimi tsjiimi quintrasasaž niiqui, nii wajtaqui tjatantaž cjequiča. ²⁵ Nižaza tsjii kjuychiz žoñinacaqui pizcquiz t'aksnasaž niiqui, tsjiimi tsjiimi quintrasasaž niiqui, nii kjuychiz žoñinaca wichansnasača. ²⁶ Satanasaqui persuna t'aksnasaž niiqui, eza-sača. Niiž aziqui miransnasača. Anaž azziz cjesača.

²⁷ Jaziqui anaž jecmi tsjii azziz žoñž kjuyquiziqui luzi atasača, ima azziz žoñi čhejlcanaqui. Anaž niž kinakunacami jwesi atasača. Chejlžcu, nekztan kinakunaca jwesi luzasača.

²⁸ Cheka ultimu werara chiyuča, tjapa ujnacami tjapa anazum takunacami pertuntaž cjesača. ²⁹ Pero jakzilta žoñit Yooz Espirituž quintra chiičhaj niiqui, anaž pertunta cjesača. Nii žoñiqui wiñaya ujchiz cjequiča.

³⁰ Žoñiž “Zajraž tantamča amqui,” cjiñiž cjen, nuž paljaychiča Jesusaqui.

JESUSIZ MAATAN LAJKNACZTAN

³¹ Nekztanaqui Jesusiž maatan lajknacžtan tjonchiča. Kjuy zanquiztan tsijtscu, Jesusa kjawskatchiča. ³² Kjuyltan žoñinacaqui Jesuižquiz muytata julzi želatča. Ninacaqui Jesusižquiz mazziča:

—Tekz am maa tjonchinča am lajknacžtan. Am kjawža, —cjican.

³³ Nekztanaqui Jesusaqui kjaaziča:

—¿Ject wejt maajo, wejt jilanacajo?

³⁴ Nii muytata julzi žoñinacž kjutni cheržcu, Jesusaqui cjichiča:

—Tinacača wejt maaqui, wejt jilanacaqui. ³⁵ Jakziltat Yooz mantitacama ojkčhaja, niiča wejt jilaqui, wejt cullaqui, wejt maaqui.

4*ZKALA CHJACZ QUINTU*

¹ Wilta Jesusaqui kot atquiz tjaajinchiča. Nekztanac muzpa žoñinacaqui niižquiz macjatžquichiča. Jalla nekztan Jesusaqui walsiquiz luzziča kot kjutni. Zoñinacazti kot atquiz žejlchiča. ² Nekztan nii walsiquiztan žoñinacžquiz muzpa tjaajinchiča, tuž cjican:

³ —Nonžna ančhucqui. Tsjii žoñiqui zkal čjhaqui tewcchiča. Nekztan zkal semilla wichcan wichcanka čhjaczhiča. ⁴ Nuž čhjacan, parti semillanacaqui jicz latuquiz tjojtsiča. Nekzi wežlanacaqui tjonchiča nii semilla luli. ⁵ Parti semillanacaqui maz yokaran tjojtsiča. Maz juntuñaqui ljawalatača yokaqui. Nekztan ratulla jecziča nii čhjactaqui. ⁶ Pero sii kjakiqui nii čhjactaqui ujsiča. Ana kozi zep'i atžcu, ratulla kjoñchiča. ⁷ Parti semillanacaqui ch'ap yokaran tjojtsiča. Nekztan ch'apinacakaz pajkchi, nii čhjactaqui tjatanchiča. Ana pookchiča. ⁸ Parti semillanacazti zuma yokquiz tjojtsiča. Nekztan cuza jecziča, pajkchiča, čhjerchiča. Jaziqui nii semillanacaqui quinsatunca sojtatunca, patac čhjerchiz zapa zkal ozquiz, nuž pookchiča.

⁹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui chiižinchiča:

—Jakziltažlaja nonžni cjuñchiz niiqui, nonžla.

CHJACZ QUINTU INTINTISKATTA

¹⁰ Wiruñaqui Jesusa zinalla želan, niiž tuncapan tjaajinta žoñinacžtan nekz žejlñinacžtan, ninacaqui Jesusa pecunchiča čhjacz quintu. ¹¹ Nekztanaqui Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Ančhucaquiz Yooz tjaajnaquiča ančhuca kuzquiz, niiž mantita kamaña puntuquiztan zizjapa. Yekjap žoñinacžquizzti quintunacžtankaz nii puntuquiztan chiyučha, ana criichi kuzziz cjen. ¹² Jalla nižta chiyučha, chercanpacha ana zizajo, nonzcanpacha ana intintajo, ana kuz campiizkatajo, ujquiztan ana pertunta cjisjapa.

¹³ Nekztanaqui Jesusaqui tjaajinta žoñinacžquiz pewcziča, tuž cjican:

—¿Anača tii zkala čhjacz quintu ziz, ančhucjo? ¿Jaknužt parti weriž chiita quintunaca zizasajo? ¹⁴ Ančhucaquiz tjaajnuča. Zkala čhjacz quintuqui jalla tuž cjiča: Jakziltat Yooz taku paljayčhaja, jalla niiča nii zkala čhjaczni žoñiqui. ¹⁵ Tsjii semillanacaqui jicz latuquiz tjojtsiča. Čhjulatorat tsjii žoñinacaqui Yooz taku nonžaja, oralla Satanasaku tjonča, kuzquiztan nonžta taku kjañzjapa. Jalla nižtača nii jicz latuquiz yokažtakaz žoñinacaqui.

¹⁶ Nižaza tsjii semillanacaqui maz yokaran tjojtsiča. Nii maz yokažtakaz žoñinacaqui Yooz taku nonžcu, orallaž catokča. Pero tsjii upacamakaz Yooz tawj jaru kamča. ¹⁷ Ana koz zep'ichiz zkalažtakazza ninacaqui. Yooz taku catoktiquiztan yekjap žoñinacaqui quintrassa, ninaca čjaawjčha. Nižaza pruebanacac tjonča. Nekztan ratulla Yooz taku tjatža, quejpsa.

¹⁸ Nižaza tsjii semillanacaqui ch'ap yokaran tjojtsičha. Nii ch'ap yokažtakaz žoñinacaqui Yooz taku nonža. ¹⁹ Nekztanaqui čhjulquinami pinsičha. Wali jiru cjis pecčha; čhjultakimiž pecčha. Nekztan kuzqui turwaysa. Nižta kuzziz cjen, Yooz taku tjatanñičha. Ch'ap yokaran čhjacta semillanaca ch'apiž atipta, anaž pakji atčha. Jalla nižtaž nii ch'ap yokažtakaz žoñinacaqui. Nužquiz nii žoñž kuzquiz Yooz takuqui anaž pookčha.

²⁰ Tsjii semillanacaqui zuma yokquiz tjojtsičha. Nii zuma yokažtakaz žoñinacaqui Yooz taku nonžcu, tjapa kuztan catokčha. Nekztanaqui ninacž kuzquiz Yooz takuqui cusaž pookčha. Nii zum yokquiz čhjactaqui cusaž čhjerčha —quinsatunca, sojtatunca, patac čhjerchiz zapa zkal ozquiz. Jalla nižta Yooz takuqui pookčha zuma žoñinacž kuzquiziqui.

MICHA TJEEZ QUINTU

Jesusaqui tsjiižtan quint'ichičha, tuž cjican:

²¹ —Micha ana tjeznasačha cajun kjuyltan nonzjapa, nižaza tjajz zquit koztan nonzjapa. ¿Jalla nižta cjesajo? Anaž cjesačha. Micha tjeezqui iztacž juntuñ nonznasačha, zuma kajajo. ²² Čhjulu čhjojžtami wažtapanikaz cjequičha. Nižaza Yooz puntu ana ziztanacami kjanapacha ziztapanikaz cjequičha. ²³ Jakziltažlaj nonžni cjuñchiz niiqui, nonžla.

²⁴ Jesusaqui cjichizakazza:

—Weriž chiita taku zuma nonžnalla ančhucqui. Jaknužt ančhuc tjaačhaja, jalla nižtazakaz Yoozqui ančhucquiz tjaasačha; iya zakaz yapznasačha Yoozqui. ²⁵ Jakziltažlaj catokñi kuzziz niiqui, juc'anti zuma kuz tjaačha cjequičha, Yooz taku intintajo. Jakziltažlaj ana catokñi kuzziz niiqui, juc'anti turwayskattaž cjequičha. Jalla nižtiquiztan Yooz takuqui anapan intintiñž cjequičha. —Nuž tjaajinčičha Jesusaqui.

ZKAL QUINTU

²⁶ Nižaza Jesusaqui iya tjaajinčičha, tuž cjican:

—Yooz wajtchiz žoñinacaqui jalla tužučha. Tsjii žoñiqui zkala čhjaccčha. ²⁷ Nekztan ween tjajčha, majiñ žaaža. Jaknužt zkalaqui jecžaja, pajkčhaja, nii ana zizza žoñiqui. ²⁸ Zkal yokaqui juyžtokaz pookčha. Primiruqui zkalaqui jecža, nekztan pajkjallčha, nekztan ozziz cjissa, nekztan čhjerchizza. Nuž pookčha. ²⁹ Nekztan zkala wejlziž cjen pajk cuchillžtan zkala ajza. Zkala ricujz timpučha.

MOSTAZA CJITA SEMILLA PUNTU

³⁰ Jesusaqui tsjii quintužtan tjaajinčičha.

—Yooz wajtchiz žoñinaca, ¿jalla nii puntu irata čhjulut cjesajo? Ančhucquiz cjiwčha, tii quintu irata cjesačha, mostaz quintu. ³¹ Tsjii semillaqui mostaza cjitačha. Tjapa semillquiztan juc'ant zkoltallačha. ³² Pero čhjacta mostaz semillaqui walja pakji pajkčha, čhjul zkalquiztanami juc'anti. Pajk itzizza. Layñi wežlanacami itzquiz julžcu, ziwžquiz jeejznasačha. —Nuž tjaajinčičha Jesusaqui.

³³ Jalla nižta quintunacžtan žoñinacžquiz tjaajinčičha, quintu nonžni otčañcama. ³⁴ Quintunacžtankaz tjaajinčičha. Nekztan nižž persun tjaažinta žoñinacžquiz zapa quintumi intintiskatchičha, parti žoñinacaž ana želan.

JESUSAQUI TJAMIMI KJAZ LJOJKIMI MANTICHA

³⁵ Tsjii nooj tjuñiž kattan, Jesusaqui nižž tjaažinta žoñinacžquiz paljay-čičha, tuž cjican:

—Tii kotž najwktuñtanž ojklaj, —cjican.

³⁶ Nekztan parti žoñinaca eccu, Jesusaqui tsjii walsiquiz ojkchiča niž tjaajintanacžtan. Nižaza yekja walsanacaqui ninacžtan chica ojkchiča.

³⁷ Nekztanaqui tsjii wali pjursanti tjami zalchiča. Jaziqui juc'anti tjamiž cjen walsiquiz ancha kjaz luzziča. Walsaqui jozipan kjaz chjijsiča.

³⁸ Jesusaqui walsa kjuyltan tsjii azquiz tjajatča, wirquin. Tjaajinta žoñinacaqui Jesusa žiñziča, tuž cjican:

—¡Tjaajiñi Maestro! ¡Ticzmayala učumqui! ¿Anam llaquisya?

³⁹ Wajtzcuqui Jesusaqui tjami mantichiča, apaltajo. Kjaz ljojki mantichizakazza:

—¡Ch'uj žela! —cjican.

Nekztanac tjamimi nižaza kjaz ljojkincami apaltichiča. ⁴⁰ Nekztan Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—¿Kjažtiquiztan ancha tsucchinčuctajo? ¿Ana wejtquiz kuzzizčhuckaya?

⁴¹ Tjaajinta žoñinacaqui ancha ispantichi cjissiča. Ninacpora parlassiča, tuž cjican:

—¿Čhjul žoñit teejo? Tiiž takucama tjamimi nižaza kjaz ljojkimi cazla.

5

ZAJRAZ TANTA ŽOÑI

¹ Nekztanaqui kotž najwctuñtan irantichiča Gadara cjita yokquin.

²⁻³ Jesusaqui walsiquiztan ulantan, tsjii zajraž tanta žoñiqui campu santuquiztan tjonchiča. Campu santuquin kamñitača. Nižaza anaž jecmi nii zajraž tanta žoñi čheli atatča, jir carinžtanami. ⁴ Kjaž wila kjojchami kjarami carinžtan čhejlžinzpantača. Čhejlžtiquiztan carinaqui kjoksñipankaztača; t'una kjolžñipankaztača. Anaž jecmi nii žoñž azquiziqui alcansatča, nii atipzjapaqui. ⁵ Ween majiñ campu santuran cururan ojklayñitača kjawcan. Maztan persun janchi chjojritsñitača. ⁶ Ažquiztan nii žoñiqui Jesusa cheržcu, zajtzquichiča, Jesusiž yujcquiz quillzlaki.

⁷ Nekztan altu joržtan chiichiča, tuž cjican:

—Jesusa, Arajpach Yooz Maati, ¿kjažtiquiztan am wejtquiz mitisi? Am roct'uča, anaž wejr tjatnalla, anaž wejr sufriskatalla.

⁸ Tuquiqui Jesusaqui mantichiča, tuž cjican:

—Zajra, tii žoñžquiztan ulna.

Nuž mantitiquiztan zajraqi chiichiča. ⁹ Nižaza Jesusaqui pewczyča:

—¿Čhjul tjuuchizamta? —cjican.

Nii zajraqi kjaaziča, tuž cjican:

—Tama cjitaž wejt tjuuqui. Tamača wejrnacqui.

¹⁰ Nekztan nii zajranacaqui Jesusižquiz ancha rocchiča, ana najwcuñ ojk-layskatajo. ¹¹ Nekziqui tsjii lumquiz tama cuchinacaqui lulatča. ¹² Nižtaqui Jesusižquiz rocchiča, tuž cjican:

—Cuchinacžquin wejrnac cuchnalla. Cuchinacžquizkaz luzkatalla.

¹³ Nekztanac Jesusac cjichiča:

—Oka nižtaqui.

Ulanžcu zajranacami cuchinacžquiz luzziča. Tsjii pizc waranka cuchinaca želatča. Zajranacaž luztan cuchinacaqui ispantichiča. Kot kjutñi jira pariju chjujcuttichiča. Kjazquiz luzcu, ticziča.

¹⁴ Nekztanaqui nii cuchi itzñi žoñinacaqui tsucaña zajtchiča. Wajtquinami jochquinami cwint'ichiča cuchi kjazquiz katta quintu. Nekztan žoñinacaqui ojkchiča, nii paatanaca cherzñi.

¹⁵⁻¹⁶ Jesusižquin irantižcu, zajraž tanta žoñi žejtchi cherchiča. Julzi, zquitimi cujtz, žejtchi, nižta cherchiča. Jalla nuž cheržcu nii žoñinacaqui

ancha tsucchiča. Ispantichiča. Nekztan nii cherzñi žoñinacaqui yekja žoñinaczquiz mazziča. Jaknužt nii zajraž tanta žoñi watčhaja, jaknužt nii cuchinacami watčhaja, nii mazmazziča. ¹⁷ Nekztanaqui žoñinacaqui Jesusižquiz rocatča:

—Tii yokquiztan okalla amqui, —cjican.

¹⁸ Nekztan Jesusa walsiquiz luznan nii žejtchi žoñiqui Jesusižquiz rocatča: —Amtanpan tira žejlz pecučha, —cjican.

¹⁹ Jesusaqui ana munchičha, tuž cjican:

—Am kjuya oka amqui, am jamillanaczquin. Ninaczquiz mazca, “Wejr okziča Yoozqui. Yooz čhjetintičha wejrqui”, cjican.

²⁰ Nekztanaqui Tunca Wajtanaca cjita yokaran ojklaychiča nii žejtchi žoñiqui. Nicjuñ jaknuž Jesusaqui nii čhjetinchižlaja, jalla nii mazmazquichiča. Jalla nekztanaqui nii maztiquiztan tjapa žoñinacaqui tsucchiča.

JESUCRISTUCHA LAA ZOŃI CHJETINŃIQUI

²¹ Nekztanaqui Jesusaqui kot najwctuñtan quejpžquichiča walsiquiz. Kot ataran želan, nekziqui muzpa tama žoñinacaqui niž muytata ajcziča. ²² Jalla nekztan tsjii Jairo cjita žoñiqui tjonchiča. Judionacz ajcz kjuy jiliritičha niiqui. Jesusa cheržcu niž yujcquiz ezlaki quillziča. ²³ Nekztan Jesusižquiz ancha rocchiča, tuž cjican:

—Ticzmayaz wejt kolta uzqui. Tjonžcalla amqui. Wejt uzaquiz am persun kjaržtan lanžinalla, wejt uz žetajo, ana ticznajo.

²⁴ Nekztanac Jesusaqui nižtan chica nii žoñž kjuya ojkchiča. Okan tama žoñinacaqui Jesusiž wirquiz apziča, ts'acjascan tejwc tejwvarascan. ²⁵ Žoñinacz taypiquiz tsjaa laa žon želatča. Tuncapan wata ljoc okiñtača. ²⁶ Tsjii kjaž kullñi žoñinaczquin ojkchinča. Juc'anti sufriskatchičha ninacaqui. Nužquiz inapankaz tjappacha naaža cusasa castassinča. Naa žonqui juc'anti laa cjisnatča; ana wira žeti atatča. ²⁷⁻²⁸ Jesusiž paata quintunaca nonchinča. Nekztan Jesusiž wirquiztan macjatchinča. Tama žoñinacz taypiquiz želan, tuž cjican pinsichinča:

—Niiž zquitikaj lanžnučhaj niiqui, žetaka.

Nekztan niiž zquiti lanžinča. ²⁹ Lanžcu nii orapacha tsijtsičha naaža ljoc ojkñiqui. Žejtchinča. Persun janchiquiz naychinča, nii laaquiztan žejtchi. ³⁰ Jesusaqui persun kuzquiz naychiča, niž aztan naa žon čhjetinchiča, nii. Nayžcu wir kjutñi cherziča. Nekztan pewcziča, tuž cjican:

—¿Ject wejt zquiti lanzejo?

³¹ Nekztanac niž tjaajinta žoñinacaqui cjichiča:

—Cherzna. Tama žoñinaca ancha amquiz ts'acjassa. ¿Kjažtiquiztan am nuž pewczjo, “Ject wejr lanzejo?” cjicanajo.

³² Nekztan Jesusac žoñinacz kjutñi chercherziča, jectčhalaj nii lanzi, nii pajzjapa. ³³ Nekztan naa žonqui persun curpu žejtchi nayžcuqui, ekekscan cjarcatcan macjatchinča, Jesusiž yujcquiz quillzinča. Nekztan naaqui tjapa werara mazzinča. ³⁴ Nekztan Jesusaqui cjichiča:

—Cullacalla. Tjapa kuztan crichiž cjen, čhjetinta cjissamča. Jaziqui žejtchipanim cjequiča. Cuntintum okaquiča.

³⁵ Nekztanaqui Jesusiž naa žonaquiz chiyan, tsjii žoñinacaqui tjonchiča; Jairo cjita judio jilirž kjuyquiztan tjonchiča. Nii jiliržquiz cjichiča:

—Am uzqui ticzinča. Anam iya tii maestružquiz molistis waquiziča.

³⁶ Jesusazti nii žoñinacz chiita taku ana catokchiča. Nekztan nii jiliržquiz cjichiča:

—Ana am niic kuz turwayskata. Yoozquin tjapa kuztanpan cjeella.

³⁷ Nekztan Jesusaqui Pedružtan Santiagužtan Juanžtan (Santiagož lajk) ninacakaz apskatchičha. Partinaca ana apskatchičha Jesusaqui. ³⁸ Nekztan judío jilirž kjuyquin irantižquichičha. Nekzi žoñinacaqui ancha kjawcanž kaatkalčha. Nižta cherchičha Jesusaqui. Ancha arnatčha nii kaañi žoñinacaqui. ³⁹ Kjuyquin luzcu, Jesusaqui cjichičha:

—¿Kjažtiquiztan ancha aranjo, nižaza kaajo? Taa uzqui anačha ticzin, tjajčha.

⁴⁰ Nekztan nii žejlñi žoñinacaqui tjassičha, nii nonžcu. Jesusazti zancuñ nii žoñinaca ulanskatchičha. Nekztanaqui Jesusaqui maa ejpžtan niž maz-inacžtan luzičha, jakziquin naa uz želatčhaja, nicju.

⁴¹ Nekztan Jesusaqui naa uza kjara tanzičha. Nižaza altu tawkžtan chichičha:

—Talita cumi, —cjican.

Nii takuqui cjičha, “Usalli, žaazna”.

⁴² Nekztanac nii orapacha naa uzqui žaaziñčha. Ojklaychiñčha. Tuncapan watchiztačha naa uzqui. Nekztanaqui nii žoñinacaqui kuz kata tsucchičha. Ancha ispantichičha. ⁴³ Nekztan Jesusaqui zuma iwjt'ichičha, tuž cjican:

—Ana jeczquizimi tii čhjetinta quintu chii chiyaquičha.

Nuž mantižcu, ninacžquiz mantichizakazza, naa uzaquiz čhjeri tjajjo, nii.

6

NAZARET CJITA WAJTQUIN OJKCHICHA

¹ Nekztanaqui Jesusaqui najwctan persun wajtquin ojkchičha niž tjaa-jintanacžtan. ² Jeejz tjuñquiziqui judionacž ajcs kjuyquiz tjaa-jinčičha. Nii nonžcuqui žoñinacaqui ispantichičha, tuž cjican:

—¿Jakziquin zizzit tii žoñi tii tjaa-jinznacaya? ¿Jaknuž zizzit tii tjaa-jinznacaya? ¿Jaknuž paachit tii milajrunacaya? ¿Jaknužupan teejo? ³ Tiiqui carpintirukazla, María majchčha tiic, ¿ana jaa? Tiiž lajknacaqui Jacobo, José, Judas, Simón cjitačha. Ninacžtan tiiž cullaquinacžtan tii wajtquiz učumnacžtan kamčha. —Nuž cjichičha.

Nekztanaqui nii wajtchiz žoñinacaqui Jesusiž quintra muzpa žawjzičha.

⁴ Nekztan Jesusac chiichičha:

—Tjapa žoñinacaqui Yooziž uchta profetžquiz rispítla. Pero persun wajtchiz žoñinacami persun parintinacami persun familianacami profetžquiz anaž rispítz pecñičha.

⁵ Nekziqui nii wajtquiz tsjii kjažultan žoñi čhjetinčičha, kjaržtan lanžcu. Ana iya milajru paayi atchičha. ⁶ Ana criiñiž cjen Jesusaqui cjichičha:

—¿Kjažtiquiztan tii žoñinacaqui ana criižo? ¿Kjažt cjisnaquejo?

Nekztanaqui nii wajtquiztan ulanžcu, visinunacž wajtquiztan wajta tjaa-jinñi ojklaychičha Jesusaqui.

TJAAJINTA ŽOÑINACA CUCHANTA

⁷ Jesusaqui niž tuncapan tjaa-jinta žoñinaca kjawžcu, pucultan pucultan cuchanchičha:

—Ančhucqui Yooz aztan zajranaca chjatkataquičha, —cjican.

⁸ Jalla nekztanac mantichičha, tuž cjican:

—Ančhucqui anaž čhjulumi chjichaquičha jiczjapaqui, anaža žak quelzmi anaza čhjerimi anaza paazmi. Tsjii atskaz chjichaquičha. ⁹ Chjata čhjatžcučha okaquičha. Nižaza tsjii zquitillchizkaz okaquičha, ana pizc zquitichiz. ¹⁰ Ančhucqui jakziquinž alujasačhaja, nekziž kamaquičha, čhjulatorat nii wajtquiztan ulnačhaja, niicama. ¹¹ Jakzilta watjat ančhuc ana chertz pecčhaja, nižaza ančhuca takumi ana nonz pecčhaja, jalla nii

wajtquiztan ulnaquiĉha. Nekztan nii yok pulpu anĉhuca kjojchquiztan tsajt tsajtsnaquiĉha, ninacĉ uj tjeezjapa. Ultim weraral cjiwĉha, juyzu tjuñquiziqui Sodomo niĉaza Gomorra cjita watjanacchiz Źoñinacaqui castictaĉ cjequiĉha. Pero nii ana anĉhuc pecni Źoñinacasti juc'anti castictaĉ cjequiĉha. —Nuĉ cjichiĉha Jesusaqui.

¹² Jalla nekztanaqui niĉ tuncapan tjaaĵinta Źoñinacaqui Yooz taku paljayi ulanchiĉha, tuĉ cjican:

—Anĉhucqui tjappacha kuz campiya. Anĉhuca uj paaznacaqui eca.

¹³ Nekztanaqui zmali zajranaca ĉjatkatchiĉha. Niĉaza asiitiĉtan achquiz tjawkĉcu, muzpa laanaca ĉjjetinĉiĉha.

JUAN BAUTISTA CONTA

¹⁴ Tjapa kĵutni nii yokaran Źoñinacaqui Jesusiĉ ancha wali paata milajrunaca zizziĉha. Herodes cjita nacionĉ ĉajwc jilirimi zizzizakaztaĉha. Nii Jesusiĉ paata milajrunacĉ puntu nonĉcuqui, Herodesaqui cjichiĉha:

—Juan Bautistala tiiqui. Ticziquiztan jacatatchiĉlani. Jalla niĉtquiztan walja milajrunaca paazjapa poderĉhizlani.

¹⁵ Yekĵap Źoñinacaqui cjichiĉha:

—Elías cjita profetila tiiqui.

Yekĵapaqui cjichiĉha:

—Tuquitan Yooz taku parliĉni profetaĉtakazla tiiqui.

¹⁶ Jesusiĉ quintu nonĉcu Herodes cjita nacionĉ ĉawc jiliriĉqui cjichiĉha:

—Juan Bautistala tiiqui. Wejrqui tiĉĉ acha pootkatchinĉha. Anziĉqui jacatatchila tiiqui. —Nuĉ cjichiĉha Herodesaqui.

¹⁷ Tuquiqui tuĉu watchiĉha. Herodiy cjita Źonqui Felipeĉ tjuntaĉha. Felipitaĉha Herodes jilaqui. Nekztan Herodesaqui Felipeĉ tjunatan zalsiĉha. Nekztan Herodiy cjita tjunqui Herodiĉquiz paljayĉiĉha:

—Nii Juan tankata. Carsilquiz ĉawĵcna. —Nuĉ cjichinĉha naaqui.

¹⁸ Tuquitan Juanqui Herodes cjita jilirĉquiz ĉiĉĉinĉiĉha, tuĉ cjican:

—Am persun jilĉ tjunatan zalsamĉha amqui. Nuĉ ana waquisiĉha. Jaziĉqui liy quintram kamĉha amqui.

¹⁹ Nekztanaqui naa Herodiiĉqui Juanĉ quintra ancha Źawĵĉhinĉha. Conkatzpan pecatĉha. Pero ana atĉhinĉha. ²⁰ Juanqui zuma kuzziztaĉha, ana ujĉhiz Źoñi. Nekztan Herodesaqui Juanĉquiz eksiĉha. Nekztan Herodiyĉqui ana conkati atĉhinĉha. Herodesaqui Juanĉ taku nonĉcu, walja paysnakĉiĉha. Jalla nuĉ cjenami Juanĉ taku ĵutzazniĉpankaztaĉha.

²¹ Wiruñaque niĉ ĉumpliānos pĵijztiĉquiz Herodesaqui cusa ĉĵjerinaca luli kĵawziĉha. Wajt jilirinaca, sultatĉ jilirinaca, Galiliquiztan ricach Źoñinaca, ninaca kĵawziĉha. Nii tjuñquiz naa Herodiyĉqui ancha kuz tjutzinĉha, Juan conkatzjapaqui. ²² Nii nooj ĵakziĉquin ĉĵjeri lujlĉhaja, niĉju Herodiyĉ turqui tsati luzzinĉha. Nekztanaqui naa turaĉ ancha tsajtĉhinĉha. Nii ĉerĉcu, ĵutzazziĉha Herodiĉtan niĉ invitta Źoñinacĉtanaqui. Nekztan nii Herodes jiliririĉqui naa turaquiz paljayĉiĉha, tuĉ cjican:

—ĉĵjulum pecĉhaj niiqui, wejtquiztan mayaquiĉha. Amquiz tjaaĉha.

²³ Jaziĉqui Herodesac turaquiz juramentuĉtan ĉiĉiĉha, tuĉ cjican:

—ĉĵjulu pecanami amiĉ maytacama ĉicat wejt nacionami amquiz tjaasaĉha.

²⁴ Nekztan ulanĉcu naa turqui maa pewczinĉha:

—ĉĉĵjulut wejr mayas, mama? —cjican. Maaqui kĵaazinĉha:

—Juan Buatistiĉ ĉha maya.

²⁵ Nekztan apura jilirĉquiz luzquichinĉha naa turqui. Mayĉhinĉha maaĉ mantitacama, tuĉ cjican:

—Anzpacha tsjii chuwquiz Juan Bautistiž achal pecuča.

²⁶ Nekztanaqui nii jiliriQUI ancha llactazzičha. Juramentužtan chiichiž cjen, nižaza niž mazinacaž nonziž cjen, ana kjaž cjiyi atchičha. ²⁷ Nekztan sultatu cuchanchičha Juanž acha zjičajo. ²⁸ Carsila ojkchičha mantita sultatuQUI. Nekztanaqui Juanž acha pootžcu chuwquiz zjičchičha. Naa turaquiz acha tjaatatačha. Nekztan naaqui maaquin acha tjaažquichinčha.

²⁹ Jalla nekztanaqui Juanž acha poota nonžcuQUI, Juanž tjaajintanaQUI niž curpu mayi tjonchičha, chjitzjapa, yokquiz tjazjapa.

LUJLZ ČHJERI TJAATA

³⁰ WiruñauQUI Jesusiž cuchanta žoñinacaQUI quejpžquichičha. Jesusižquiz cwint'ichičha tjapa ojklaytanacami tjapa tjaajintanacami. Nekztan JesusaQUI ninacžquiz paljaychičha, tuž cjan:

³¹ —JakziQUINT ana žoñinaca žejlčhaja, nicju tjappachaž ojklalla. Nicju jeejžcaquičha. Ancha žoñinacaž tjontjonžtiQUIZtan wira ana čherimi lujlzu-catačha.

³² NekztanaQUI Jesusižtan niž tjaajinta žoñinacžtan, jalla ninacakaz ojkchičha; ana žejlz yokquin walsiquiz ojkchičha. ³³ Pero eclichi žoñinacaQUI ninaca ojkñi cherchičha. ŽoñinacaQUI ninaca pajžcu tjapa wajtquiztan kjojčuñ zajtchičha. JaziQUI nii žoñinacaQUI Jesusiž tuQUI irantichičha. ³⁴ JesusaQUI nii yokquin irjatžcuQUI walsiquiztan ulanchičha. Nekztan tama žoñinaca cherzičha. Nii žoñinaca okzičha. Ana awatirchiz uuzanacažtakaz nii žoñinaca želatčha. Nekztanac Jesusac walja tjaajinchičha. ³⁵ Ima tjuñ katalla Jesusiž tjaajintanaQUI tjonchičha, tuž cjan:

—Ana žejlz yokquizla učumQUI. Tjuñiqui wajillaž kataquičha. ³⁶ JaziQUI tii žoñinacaQUI joch kjutñimi wajt kjutñimi cuchnalla, nicju čherimi kjayžcajo. Ninacžta čheri ana žejlčha.

³⁷ JesusaQUI kjaazičha:

—Ančhucčha tinacžquiz čheri tjaa.

NinacaQUI cjichičha:

—¿Tinacžquiz čheri tjaazjapa, paa patac paaztan t'anta kjayi okas?

³⁸ Nekztan Jesusac kjaazičha:

—¿Kjaž t'antat ančhucalta žejljo? Cheržca ančhucQUI.

Nekztan cheržcu quejpžquichičha ninacaQUI. Nekztan chiichičha, tuž cjan:

—Pjijska t'anta pizc ch'iz žejlčha.

³⁹ Jalla nekztanaQUI JesusaQUI ninacžquiz cjichičha:

—JaziQUI pastu yokaran t'aka t'aka tii žoñinaca tjułžna, ⁴⁰ patacQUIZtan pataca, pjijska tuncQUIZtan pjijska tunca.

Nekztan nužupan julzičha žoñinacaQUI. ⁴¹ NekztanaQUI JesusaQUI nii pjijska t'anta pizc ch'iz niž kjarQUIZ tanzcuQUI, tsewcchuc cherzičha. Nekztan Yooz Ejpžquin gracias cjan chiichičha. Nekztan t'anta kjolzičha. T'una t'una kjolžcu, tjaajintanacžquiz tojzičha, parti žoñinacžquiz onajo. Nižaza nii pizc ch'iz tojzizakazza žoñinaca lulajo. ⁴² Nekztan tjapa žoñinacaQUI chjeki cjissičha. ⁴³ NekztanaQUI žejtchi t'anti t'unanacami ch'iz t'unanacami tuncapan canasta chjiipi ricujchičha. ⁴⁴ Nii t'anta lujlñi luctak žoñinacaQUI pjijska warankatačha.

JESUSAQUI KJAZ JUNTUÑ OJKCHICHA

⁴⁵ NekztanaQUI JesusaQUI niž tjaajintanaca walsiquiz luzkatchičha, nii kota kakajo, Betsaida cjiťa wajtquin kotž najwcchaktan. Ninacž ojektan JesusaQUI parti žoñinacžquiz cjichičha:

—Ančhuca kjuyaž okaquičha.

⁴⁶ Zoñinaca cuchanžcuqui Jesusaqui cur kjutñi yawchiča, Yooz Ejpžtan parlisjapa. ⁴⁷ Nii oraqui zumchitača. Curquin Jesusaqui zinallatača. Pajk kotquiziqui nii tjaajinta zoñinaca walsiquiz kjaz kot taypiquintača. ⁴⁸ Jesusaqui curquiztan walsa cherchiča. Tjamiqi pjursantitača. Nii tjaajinta zoñinacaqui tjapa aztan langznatča, najwecchaktan walsa tjakzjapa. Ima kjantatiž cjen ninacžquin ojkchiča Jesusaqui. Kjazuntuñ ojkchiča, tsjii latu watzjapa. ⁴⁹ Nii tjaajintanacazti Jesusa kjazuntuñ ojkñi cherchiča. Nekztanac kjawchiča:

—Cuntinaž caa, almaž caa, —cjican.

⁵⁰ Ancha tsucchiča. Nekztanaqui Jesusaqui paljaychiča, tuž cjican:

—Anača tsuca ančhucqui. Wejrtča. Tjup kuzziz cjee.

⁵¹ Nekztanaqui walsiquiz luzziča Jesusaqui. Nii oraqui tjamiqi zekziča. Jalla nekztanaqui tjaajintanacaqui ispantichiča. Inakaz cjissiča.

⁵² Ninacatača ana nii t'anta milajru intintazñinacaqui. Imazi ninacž kuznacatača zizñi.

JESUSAQUI LAA ZOÑINACA CHJETINCHICA

⁵³ Nekztanaqui pajk kota kajžcuqui Genesaret cjita yokquiz irantichiča. Nekztan walsa kjaz kot atquiz mokžcu ecchiča. ⁵⁴ Walsiquiztan ulnan zoñinacaqui Jesusa pajchiča. ⁵⁵ Jalla nekztanac nii zoñinacaqui tjapa kjutñi ojkchiča, laanaca zjijczjapa. Jakziquint Jesusa želatčhaja, nicju laa zoñinaca zjijcchiča zquitquiz callžcu. ⁵⁶ Jochiran kolta watjara pajk watjara ojklayatča Jesusaqui. Jakziquint ojklayatčhaja, nekzi laa zoñinaca zjijcñipankaztača. Nižaza zoñinacaqui Jesusa rocchiča, laa zoñinaca Jesusiž zquiti lanznajo. Jesusiž zquiti lanzñinacaqui žejtchiča.

7

¿CHJULUT UJ CJES ZOÑŽQUIZQUI?

¹ Nekztanaqui fariseo zoñinacaqui Jesusižquiz macjatchiča, tsjii kjažt judiuž lii tjaajiñnacžtan Jerusalenquiztan tjonchi. Jakziquin Jesusa želatčhaja, jalla nicju ajcsiča. ² Nižaza nekzi Jesusiž tjaajinta zoñinacaqui čhjeri lulatča, kjara awjz costumbre ana paažcu. Nuž ana kjara awjžcu lulan, cherchiča parti zoñinacaqui. Nekztan quintra chiichiča. ³ Nii fariseo zoñinacaqui ana kjara awjžcu, wira ana lujlñitača. Parti judio zoñinacaqui nižtazakaztača. Jaziqui tuquita zoñinacž costumbre nužupan chjojñitača. ⁴ Nižaza čhjeri kjayžcu ana kjara awjz costumbre paažcu, ana wira lujlñipantača. Nužupan ancha costumbre cumpliñinacatača. Wazunacami mazcanacami jir mazcanacami catrinacami nižtanaca ajunñipankaztača. ⁵ Nuž cjen nii fariseo zoñinacaqui judiuž lii tjaajiñnacžtan Jesusižquiz pewcziča, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan am tjaajintanacaqui tuquita costumbre ana cumplejo? Ana kjara ajwžcu lujl-la.

⁶ Jesusaqui ninacžquiz kjaaziča, tuž cjican:

—Anazum kuzziz zoñinacčhucča ančhucqui. Ultim werara ančuca puntuquiztan chiichiča tuquita Isaías cjita zoñiqui. Tuž cjican cijjrtkalča: “Tii zoñinacaqui tawkžtankaz Yooz rispitcha; juntuñkazza. Ultimu kuzquiz ana Yooz rispitcha. ⁷ Inapankaz Yooz sirwiča tii zoñinacaqui. Tinacaqui zoñž taku tjaajiñičha, ‘Tiiča Yooz takuqui’, cjican”.

—Nuž cijjrtkalča Isaías cjita zoñiqui.

⁸ Jesusaqui cjichizakazza:

—Nižtapan ančhucqui Yooziž mantita ana cumpliñchucča. Zoñž cuzt-rumpi cumpliñchucpankazza. Mazcanacami wazunacami ajunz nižta costumbrenaca cumpliñchucpankazza. ⁹ Ančhucqui Yooziž mantita tjatanča. Ančuca costumbrekaz tucquin utča. ¹⁰ Tuquita Moisés cjita zoñiqui chiižinchiča:

“Am maa ejp rispita. Nižaza jakziltami niž maa ejpž quintra ch-jaawjkatačhaja, jalla niiqui, contaj cjila”. Nuž mantichiča Moisesaqui. ¹¹ Ančhuczi tuž cjiñchucča: “Jakzilta zoñit niž maa ejpžquiz chiyasača, tuž cjican, ‘Wejrqui amquiz anal yanapi atasacha. Tjapa wejt cusasanaca, Yoozquiz tjaatača’. ¹² Nuž chiyačhaj niiqui, maa ejp yanapz anaž waquisiča”. Nuž cjiñchucča ančhucqui. ¹³ Nižtiquiztan ančuca costumbre ana tjatzñiž cjen, Yooz mantitaqui tjatža. Jalla nižta paayiñchucpankazza ančhucqui. —Nuž chiižinchiča Jesusaqui.

¹⁴ Nekztanaqui Jesusaqui wilta zoñinaca kjawziča, tuž cjican:

—Ančhucqui, tjappacha nonžna. Wejt taku intintazñi cjee. ¹⁵ Anaž zawnctan kjuylchuc luzñiqui uj cjesača zoñžquiziqui. Zoñž kuzquiztan ulanñi niž uj cjesača zoñžquiziqui. ¹⁶ Jakziltažlaj nonžni cjuñchiz niiqui, nonžla.

¹⁷ Nekztanac Jesusac zoñinaca eccu kjuya ojkchiča. Kjuya luzcu niž tjajintanacaqui Jesusižquiz nii ana intintazta takunaca pewcziča. ¹⁸ Jalla nekztan Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—¿Ančhucqui nižtazakaz anaž naazy? ¿Anapanž intintiya? Tužuča niiqui. Anača zawnctan kjuylchuc luzñiqui uj cjesača zoñžquiziqui. ¹⁹ Nii lujltaqui kuzquiz ana luzasača; pjuchquizpanž luzza. Nekztan pjuchquiztan wir kjutñi ulanča zawncchuc. Jalla nižtiquiztan čhjul čhjeripankaz lulasača zoñinacaqui.

²⁰ Nekztan cjichizakazza:

—Kuzquiztan ulanñi niž uj cjesača zoñžquiziqui. ²¹ Zoñž kuzquiztan tižta ana walinaca ulanča: anawali pinsiz, adulteriuquiz ojklayz, yekja maatakžtan žejlz, zoñi conz, ²² tjañi cjis, wali jiru cjis pecz, uj paaz, incallz, anawali kamañchiz cjis, čhjultaki zmaz, anazum takunaca joojooz, mita cjis, anazum kuzziz cjis. ²³ Nižtanaca kuzquiztan ulanča. Jalla nižtanaca uj cjesača zoñžquiziqui.

JESUSIZQUIN KUZZIZ MAATAKA

²⁴ Nekztanaqui Jesusaqui tsijtsiča. Jakziquin Tiro Sidón cjita watjanaca žejlčhaja, nijcchuc ojkchiča. Nicju tsjii kjuyquiz alujassiča. Ana zoñiž pajta kamz pecatča. Pero ana pajta kamzqui anapantaž atčuca. ²⁵ Jesusiž tjonta zizcu nii orapacha tsjaa žonqui Jesusiž yujcquiz quillzlaki macjatžquichinča. Naaža uzqui zajraž tantatača. ²⁶ Sirofenicia cjita yokchiz žontača naaqui. Grecia cjita taku chiyiñtača. Jaziqui naa žonqui Jesusa rocchinča:

—Wejt uzaquiztan zajra chjatkatžinalla, —cjican.

²⁷ Nekztan Jesusaqui kjaaziča:

—Primiru maatinaca čhjeri čhjeku lujlsa. Maatinacz čhjeriqui kjañžcu pawczquin tjojtanz anaž waquiziča.

²⁸ Naaqui kjaazinča, tuž cjican:

—Nužupanzača. Weraram chiičha. Pero pacunacami mis koztan ocjalž tajwkta čhjerinaca lujlča.

²⁹ Nekztanac Jesusac chiichiča:

—Amiž zuma chiitiquiztan zajraqui ulanskatchinča am uzaquiztanaqui. Jaziqui am kjuya quepa.

³⁰ Nekztanaqui kjuya quejpchinča naa žonqui. Nii kjuyquin naaža uz ajpsquiz želanami, zajraqui chekapanž ulantkalča.

ON ŽOŇI CHJETINTA

³¹ Nekztan Jesusaqui Tiro cjita yokquiztan quejpžquichiča. Sidón cjita watja, Decápolis cjita yoka watžcu Galilea cjita kot ataran ojklaychiča. ³² Nicju tsjii oň žoňi Jesusižquiz zijctatača. Cjacija chiiñizakaztača. Nekztan žoňinacaqui Jesusižquiz rocatča:

—Am kjaržtan tii žoňi lanžinalla, —cjican.

³³ Nekztanaqui Jesusaqui nii žoňi chjitchiča tsjii latu. Nekztan nii oň žoňž cjuñquiz loc'anžtan čhjažpziča. Nekztan llawsizžtan tjujtžcu nii žoňž las lanziča. ³⁴ Nižaza Jesusaqui tsewcchuc cheržcu:

—Aayj, —cjican llactazziča.

Nekztan chiichiča,

—Efata, —cjican.

Nii tsjemat taku cjiča, “Cjetzi cjee”, nii.

³⁵ Nekztanac nii žoňž cjuñinacaqui cjetzi cjissiča. Niiž lasqui žejtchizakazza. Cusa chiiñi cjissiča. ³⁶ Nekztanaqui Jesusaqui mantichiča, tuž cjican:

—Tii anam jeczquizimi maznaquiča.

Nekztanaqui žoňinacaqui nii taku ana cassiča. Nekztan Jesusaqui juc'anti ana chiychijajo mantichiča. Nekztan nii žoňinacazti juc'anti mazmazziča tjapa kjutñi. ³⁷ Jaziqui walja ispantichiča nonžni žoňinacaqui, tuž cjican:

—Tjapa niiž paatanacaqui ancha zumača. oň žoňimi nonskatñiča. Up žoňimi chiikatñiča. Ancha cusača.

8

JESUSAQUI CHJERI TJAACHICHA

¹ Tsjii nooj muzpa žoňinacaqui wilta ajcsiča. Chjeri miranzcama žejlchiča. Nekztan Jesusaqui niiž tjaažintanaca kjawžcu, ninacžquiz paljaychiča, tuž cjican:

² —Chjep maj tii žoňinacaqui wejtta kamchiča. Jaziqui tinacaqui ana čhjerchizza. Tinacžquiz okžnuča. ³ Ana čhjeri tjaažcu kjuya cuchnasaž niiqui, jiczquiz čhjerž kjara tismayasača. Yekjap žoňinacaqui ažquiztan tjonchiča.

⁴ Jesusiž tjaažintanacaqui kjaaziča:

—Wazquizza učhumqui; anaž čhjulumi žejlča tekziqui. ¿Čhjul čhjeri tii žoňinacžquiz tjaasajo, wejrnacjo?

⁵ Nekztan Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—¿Kjaž t'antat ančhucalta žejlya?

Tjaažintanacaqui kjaaziča:

—Pakallaku.

⁶ Jaziqui Jesusaqui nii žoňinacžquiz chiichiča:

—Ančhucqui, yokquiz julzna.

Nekztanaqui t'anta tanžcu Yooz Ejpžquin gracias cjican chiichiča. Nekztan t'anta kjolkjolžcu, niiž tjaažintanacžquiz tjaachiča, žoňinacžquiz tojznajo. Nekztan partir paychiča tjaažinta žoňinacaqui. ⁷ Nii tjaažintanacaqui tsjii kjaž čh'iznacchiztača. Nii tanžcu Jesusaqui wilta Yooz Ejpžquin gracias cjican chiichiča. Nekztan tjaažintanacžquiz chiichiča:

—Tii žoňinacžquiz tii čh'iznaca tojzna, ančhucqui.

⁸ Nii žoňinacaqui lujlchiča, chjekañcama. Nekztan žejtchi čhjerinaca tjapacha juntižcu, pakallaku canasta chjijpsiča. ⁹ Nii lujlñi žoňinacaqui tsjii

pusi warankatača. Nekztan Jesusaqui zoñinaca cuchanchiča, kjuya okajo.
¹⁰ Jesusaqui tjaajintanacžtan walsiquiz luzcu, Dalmanuta cjita yokquin ojkchiča.

JESUSIZ QUINTRA ZOÑINACA

¹¹ Fariseo zoñinacaqui tjonžcu, Jesusižquiz ch'ayi kallantichiča, tuž cjican:
 —Amqui Yooztamčhalaj niiqui, milajru tekz paalla nižtaqui.

¹² Nekztan Jesusaqui walja llactazcan ujrsiča. Nekztan chiichiča, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan milajrukaz pecjo? ¿Tii zoñinacajo? Weraral cjiwča, milajru ana paasača.

¹³ Nii zoñinaca eccu, walsiquiz luzcu, ojkchiča, wilta kot nawjktuñtan kajkjzjapa.

¹⁴ Jesusiž tjaajintanacaqui t'anta chjitz tjatsiča. Tsjii t'antakaz želatča walsiquiz. ¹⁵ Nekztan Jesusaqui ninacžquiz chiižinchiča:

—Cwitazaquiča fariseož liwaturžquiztan nižaza Herodiž liwaturžquiztan.

¹⁶ Nekztan nii tjaajinta zoñinacaqui Jesusiž chiižintiquiztan palt'ichiča, tuž cjican:

—Učhumqui ana t'anta zjijctala. ¿Kjaž cjeequejo?

¹⁷ Nekztan ninacaž nuž parlan, Jesusaqui pewcziča:

—¿Kjažtiquiztan t'antiquiztan parli ančhucjo? ¿Anapanž intintiy? ¿Kjažtat ančhucjo? ¿Ančuca kuzqui ana naazñipan, kjažtatajo? ¹⁸ ¿Ančuca čhujquiqui anaj cherchiya? ¿Ančuca cjuñimi anaj nonziya? ¿Tii anapanž cjuñkaya? ¹⁹ Wejrqui pjijska t'antižtan pjijska warank luctak zoñinaca lulunchinča. ¿Nekztan kjaž canastat nii žejtchi t'anta ricujtatajo?

Ninacaqui kjaaziča:

—Tuncapani.

²⁰ Nekztan Jesusaqui pewczizakazza:

—Wejrqui pakallaku t'antižtan pusi warank zoñi lulunchinča. ¿Nekztan kjaž canastat nii žejtchi t'anta ricujtatajo?

Ninacaqui kjaaziča:

—Pakallaku.

²¹ Nekztan Jesusaqui pewczizakazza:

—¿Anapanž zuma intintas, ančhucjo?

ZUR ZOÑI CHJETINTA

²² Nekztan Betsaida cjita yokquin irantichiča. Nekzi tsjii kjažu zoñinacaqui Jesusižquiz tsjii zur zoñi zjijcchiča. Zjijcžcu rocchiča:

—Tii lanžinalla, —cjican.

²³ Nekztan Jesusaqui nii zur zoñž kjarcu tanžcu, wajtž tjiya chjitchiča. Nekztan niž čhujcquiz llawsižtan t'awziča. Kjaržtan lanžcu pewcziča:

—¿Jaziqui čhultakinacam cherya?

²⁴ Zur zoñiqui acha waytižcu chercherziča. Nekztan kjaaziča:

—Zoñi cherchuchača, ojklayñi. Pero ana cusal cheruča; muntinacažtakaz nii zoñinaca cheruča.

²⁵ Jesusaqui nii zoñž čhujcquiz wilta kjaržtan lanziča, zuma cherajo. Nekztan niž čhujqui zuma žejtchiča. Nii zoñiqui zuma calaru cherchiča ažkquin. ²⁶ Jesusaqui čhjetinžcu niž kjuya cuchanchiča, tuž cjican:

—Anam wajtquiz luzaquiča. Anaž jecžquizimi tii čhjetinta chiyaquiča.

¿JECT JESUSAQUI?

²⁷ Nekztan Jesusaqui tjaajintanacžtan ojkchiča, Cesarea de Filipo cjita yok kjutni. Ojkcan Jesusaqui pewcziča:

—¿Ject wejrjo? ¿Kjažt cjii žoñinaca wejt puntuquiztanajo?

²⁸ Niiž tjaajinta žoñinacaqui kjaaziča:

—Yekjap žoñinaca, “Juan Bautistala”, cjiča. Yekjapac, “Eliasla”, cjiča. Yekjapac, “Tsjii Yooz taku parliñi profetala”, cjiča.

²⁹ Nekztan Jesusaqui pewcziča:

—¿Ančhuczi, jaknuž cjii wejt puntuquiztanajo?

Pedruqui kjaaziča:

—Yooziž cuchanžquita Cristumča amqui, —cjican.

³⁰ Nekztan Jesusaqui mantichiča:

—Anaž jeczquizimi nii maznaquiča.

JESUSAQUI MAZINCHICHA NIIŽ TICZ

³¹ Nekztan niiž tjaajinta žoñinacžquiz wilita tjaajni kallantichiča, tuž cjican:

—Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtča. Jaziqui ancha t'akjisača. Wajt jilirinacami timlu jilirinacami judio tjaajiñinacami, ninacaqui wejtquiz chjaawjkataquiča. Wejrqui contal cjeeča. Nekztan čhjep majquiztan jacatatača.

³² Jesusaqui nuž kjanacama niiž ticz mazinchiča. Tii mazintiquiztan Pedruqui tsjii latu Jesusa chjitchiča. Nekztan paljaychiča, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan nižta chiijo? Anapan nižta chiyalla amqui.

³³ Jesusaqui wir kjutni parti tjaajinta žoñinacžquin cherziča. Nekztan Jesusaqui Pedro ujziča, tuž cjican:

—Satanás, zaraka wejt yujcquiztan. Amiž pinsita anača Yooziž pinsita, žoñiž pinsitakazza.

³⁴ Nekztan Jesusaqui nekz žejlñi žoñinaca kjawžcu, chiižinchiča, tuž cjican:

—Jequit wejttan chica ojklayz pecčhaj niiqui, primiraqui persun kamañ wiraqui tjatžla. Sufrijsapaqui listoj cjila, ticzcama. Nekztan wejttan chicaž kamaquiča. ³⁵ Jakziltat persun kamañ wira ana tjatž pecčhaj niiqui, arajpach kamañiqui ana tjaataž cjequiča. Jakziltat tii muntuquiz Yooz tawk laycu nižaza wejt laycu persun kamañ wira tjatžnačhaja, jalla niiqui arajpachquin wiñaya kamaquiča. ³⁶ Tsjii žoñiqui tjapa tii muntuquiz žejlñi cusasanaca canasača. Pero nekztan infiernuquin okaquiž niiqui, tjapa nii canta cusasanaca, ¿čhjulpapat sirwasajo? Inakaz cjequiča. ³⁷ Arajpachquin Yooztan kamzqui persun liwriizqui anaž paasztanac kjayasača. ³⁸ Wejrqui cjiwča, tii muntuquiz žoñinaca žejlča, ana Yooz kuzcama ojklayni, persun kuzcama ojklayni, ujchizza. Nii žoñinacžtan želan, jakziltat wejtquiztan nižaza wejt tawkquiztan asačhaja, nižaza ana pajni chiyachaj niiqui, jalla nižquiztan wejrzal ana pajni chiyacha. Tsjii nooj wejrqui wejt Ejpž aztan tjonacha zuma arajpach Yooz anjilanacžtan. Nii ora wejtquiztan asni ana pajni žoñinacžquiztanaqui wejrzal ana pajni chiyacha. Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtča. —Nuž cjichiča Jesusaqui.

9

¹ Jesusaqui cjichizakazza:

—Ultimu werara wejr cjiwča, tsjii nooj Yoozqui aztan mantaquiča. Ima nii tjuñi tjonan yekjap tekzta žoñinacaqui anaž ticznaquiča.

JESUSAQUI TSJEMATA CJISSICHA

² Sojta tjuñquiztan Jesusaqui chjepultan tjaajinta zoñinaca chjitchiĉha, Pedro, Jacobo, Juan, jalla ninacžtan. Pakpaltan tsjii curu yawchiĉha. Nicju nii chjepultanž yujcquiz Jesusaqui tsjemat chercherchiž cjissiĉha. ³ Niiž zquitiqui ancha llijatĉha. Ancha chiw kjatñižtakaztaĉha. Anaž jec zoñimi nižta chiwi zquiti cjiskati atĉha. ⁴ Nekztan pucultan zoñinaca jecžquichiĉha; Elías nižaza Moisés cjitataĉha ninacaqui. Jesusižtan parlichiĉha. ⁵ Nekztan Pedruqui Jesusižquiz paljaychiĉha:

—Wejt Tjaajiñi. Walikazza tekz žejlzqui. Chjep chjullli kjuya kjuyz-nasaĉha, tsjiiqui amta tsjiiqui Moisešta, tsjiiqui Eliasta. ⁶ Nekztan nii tjaajinta zoñinacaqui ancha tsucchiĉha. Pedruqui chjulut chiyi ana zuma tantiichucataĉha.

⁷⁻⁸ Nekztan ninacžquiz tsjiriqui urpuntichiĉha. tsewctan tsjirquiztan tsjii joraqui chiižquichiĉha:

—Wejt k'ay Majchĉha tiiqui. Tiižquiz nonžna.

Nekztan tjaajinta zoñinacaqui tjapa kjutñi chercherziĉha. Anazaka chjulumi tjenchiĉha. Jesusapankaz želatĉha nii chjepultan zoñinacžtan.

⁹ Jesusaqui nii curquiztan chjijwžquican ninacžquiz paljaychiĉha, tuž cjican:

—Anĉucaž cherta ana jecžquizimi chiichiyaquiĉha. Weriž jacatattan, nekztan chiichiyaquiĉha anĉucqui. Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñĉha.

¹⁰ Ninacpora pewcsarassiĉha:

—ĉChjulut tii jacatatz puntu cjeejo?

Nižtami Jesusiž chiitacama ojkiĉha. ¹¹ Nekztan Jesusižquiz pewcziĉha:

—Judiuž lii tjaajiñinacaqui cjiñiĉha, “Primiruqui Elías profetaqui tjonstanĉha”, nii. ĉKjažtiquiztan nižta chiiya?

¹² Jesusaqui kjaaziĉha, tuž cjican:

—Ultimupan Elías profetaqui primiru tjonchiĉha, tjappacha tjaczjapa. Nižaza cijjrta Yooz takuqui tuž cjiĉha, wejr tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñž puntuquiztan. Tekziĉqui ancha sufrĉha wejrqui. Chjaawjtaza iñartaza cjeeĉha. ¹³ Jaziĉqui wejr cjiwĉha, Eliasaqui tjonchila. Nekztan zoñinacaqui Elías ninacž munañparu paachiĉha. Nužupan cijjrta Yooz takuqui cjiĉha Elías puntuquiztan. —Nuž cjichiĉha Jesusaqui.

ZAJRAZ TANTA UZA CHJETINTA

¹⁴ Nekztan parti tjaajinta zoñinacžquiz irantichiĉha. Nekzi muzpa zoñinacaqui želatkalĉha. Parti tjaajintanacžtan judiuž lii tjaajiñinacžtan ch'aazatkalĉha. ¹⁵ Tjappacha Jesusa cheržcu ispanti ch'uj cjichiĉha. Nekztan tsaani zajtchiĉha. ¹⁶ Jesusaqui pewcziĉha, tuž cjican:

ĉNinacžtan chjulut chiyas?

¹⁷ Tsjii zoñiqui kjaaziĉha:

—Tjaajiñi Maestro, wejrqui wejt uza amquiz zijicchinĉha. Zajraž luztan, upa cjissiĉha. ¹⁸ Jakziquinami zajraqui wejt uzquiz pankaz luzza. Nekztan t'uckatĉha. Nekztan yokquiz tjojtsa. Atquiztan ĉh'utukaž jup'okiĉha. Ižkekaž jojĉha. Ljajtikaž cjissa. Jaziĉqui amiž tjaajintanacžquiz rocchinĉha, zajra chjatkatajo. Ninacaqui ana chjatkatati atchiĉha.

¹⁹ Jaziĉqui Jesusaqui kjaaziĉha:

—Anĉucqui, ana criiñi zoñinacĉhucpanĉha. ĉChjuloracamat anĉucatan kamac wejrjo? ĉĉjuloracamat anĉucatan awantac wejrjo? Nižtac nii uza zijicžca.

20 Nekztan nii uzac zjičtatača. Nii zajraqi Jesusa cheržcu uza t'uckatchiča. Nekztan nii uzaqui yokquiz tjojtsiča. Yokquizpacha zunt'ichiča, atquiztan čh'utu jup'okcan. 21 Jesusaqui ejpžquiz pewcziča:

—¿Čhjuloratanpacha am uza laacjichitajo?

Niiž ejpqui kjaaziča:

—Koltallquiztanpacha. 22 Tii zajrapan wilta wilta tjojt tjojtskatčhani ujquizimi kjazquizimi ticskatzjapaqui. Am cunam atčhani. Tii kullžinalla. Okžnalla wejrnacqui.

23 Nekztan Jesusaqui nii ejpžquiz chiichiča:

—¿Kjažtiquiztan am nuž cjeejo, “Am cunam atčhan”, cjicanajo? Yoozquin tjapa kuzziz žoñiqui čhjulumipankaz atasača.

24 Nii uz ejpqui altu joržtan chiichiča:

—iTjapa kuzziz wejrqui! iJuc'anti Yoozquin kuzziz cjis yanapt'alla!

25 Jesusaqui naychiča, muzpa žoñinaca ajcsquiñi. Nekztan zajra ujziča, tuž cjican:

—Zajra, amqui tii uza upa oñi cjiskatchamča. Wejrqui am mantuča. Tiižquiztan ulna. Anam iya tii uza tanaquiča.

26 Nii zajraqi uza wilta t'uckatchiča. Nekztan ancha kjawcan, ulanchiča. Nii uza ticzižtakaz cjissiča. Nekztan jila parti žoñinacaqui chiichiča:

—iTiczila tii uzaqui!

27 Nekztan Jesusac kjarallcu tanžcu žinziča. Nekztan nii uzaqui tsijtsiča.

28 Nekztanac tjaajinta žoñinacaqui kjuy luzcu jamazit Jesusižquiz pewcziča, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan wejrnacqui ana nii zajra chjatkati atajo?

29 Jesusaqui kjaaziča:

—Ana Yooztan parliscu ana ayunascu, anaž tii zajranacaqui chjatkati atasača.

JESUSAQUI NIIŽ TICZ MAZINCHICHA

30 Nekztanaqui Jesusaqui niiž tjaajintanacžtan ojkchiča Galilea yoka nuž. Ana žoñiž zizan nekž žejlz pecatča, niiž tjaajinta žoñinacžquiz iya tjaajinzjapa. 31 Tuž cjican tjaajinchiča:

—Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtča. Tsji žoñiqui wejr tarazunaž paaquiča, wejr tankatzjapa. Nekztan tantapal cjeeča. Contal cjeeča. Nekztan čhjep majquiztan jacatatača.

32 Tjaajintanacaqui Jesusiž takunaca ana cusa intintazi atchiča. Nižaza Jesusa iya pewcz eksiča:

—¿Kjažt cjiy, nii am takunacajo? —Nuž cjican, pewcz pecatča, pero.

¿JEC ZOÑIT TUCQUINAQUI?

33 Nekztan Capernaum cjita wajta irantichiča. Kjuyquiz luzcu Jesusaqui niiž tjaajintanaca pewcziča:

—¿Ojkcan ančhuc čhjuluča parliya?

34 Nekztan anaž čhjulumi kjaaziča. Ojkcan tii puntu parlatča, “¿Ject tucquinaqui cjes?” cjican.

35 Nekztan Jesusaqui julziča. Niiž tuncapan tjaajinta žoñinaca kjawžcu, paljaychiča:

—Jakziltat tucquinac cjis pecčhaj niiqui, wirquinpankaz cjis waquiziča. Mantapaazpankaz waquiziča.

36 Jesusac tsji uza kjawžcu, taypiquiz tsijtskatchiča. Nii uza žcojrziča, tuž cjican:

³⁷ —Jakzilta žoñit wejt laycu tsjii ocjala sirwičhaja, jalla niiqui wejr sirwiča. Nižaza anaž wejr alaja sirwiča; wejrž cuchanzquiñi nii zakaz sirwiča.

CRISTUZ FAVORA PAAÑI ZOÑI

³⁸ Nekztan Juanqui cjichiča:

—Tjaajiñi, am tjuužtan tsjii žoñiqui zajranaca chjatkatatča. Niiqui ana učumtan chica ojklayñičha. Nekztan wejrnacqui ujinča, “Nižta anača paazqui”, cjican.

³⁹ Jesusaqui cjichiča:

—Ana nižta chiya. Jakzilta žoñit wejt tjuužtan tsjii milajru paačhaj niiqui, wejt quintra ana pjazila chiyaquiča. ⁴⁰ Jakzilta žoñizlaja ana učum quintra niiqui, učumnaca partizakazza. ⁴¹ Weraral chiyučha, ančhucqui Cristuž illzta žoñinacpančhucča. Jakzilta žoñit weriž cjen ančhucquiz tsjii kjazlami onančhaja, jalla niiqui nekztan ultimu juc'ant zumanaca tanznaquiča arajpachquin.

UJQUIZTAN CWITASA

⁴² Nekztan Jesusaqui tjaajinchiča, tuž cjican:

—Wejtquiz criichi žoñinaca žejlča, humilde kuzziz cjiñi. Jakzilta žoñit nižta criichi žoñinaca ujquiz tjojtskatačhaja, jalla niiqui ana wali paača. Nii paañi žoñž jorquiz pajk tjaaj mokžcu, koz kotquiz jacuntiz waquiziča. Jalla nižta tsjan cusaž cjesača nii žoñžtaqui. ⁴³ Am kjarat ujquiz tjojtskatz pecčhaj niiqui, pootzna. Infiernuquin pizc kjarchiz ojkzqui, nii ana waliž cjesača. Juc'anti cusaž cjesača tsjii kjarchizkaz arajpachquin luzqui. Infiernuquin ujqui wira ana tjesnasača. ⁴⁴ Infiernuquiziqui žoñi lujlñi lak'unacami anaž ticznaquiča. Nii asñi ujqui anaž wira tjesnaquiča. ⁴⁵ Nižaza am kjojchat ujquiz tjojtskatz pecčhaj niquii, pootzna. Infiernuquin pizc kjojchchiz Yooz cuchnasaž niiqui, ana waliž cjesača. Juc'anti cusaž cjesača tsjii kjojchchizkaz arajpachquin ojkzqui. Infiernuquin ujqui wira ana tjesnasača. ⁴⁶ Infiernuquiziqui žoñi lujlñi lak'unacami anaž ticznaquiča. Nii asñi ujqui ana wira tjesnaquiča. ⁴⁷ Am čhjujquit ujquiz tjojtskatz pecčhaj niiqui, leczna. Infiernuquin pizc čhjujchiz Yooz cuchnasaž niiqui, ana waliž cjesača. Juc'anti cusaž cjesača tsjii čhjujchizkaz arajpachquin ojkzqui. ⁴⁸ Infiernuquiziqui žoñi lujlñi lak'unacami anaž ticznaquiča. Nii asñi ujqui ana wira tjesnaquiča.

⁴⁹ Tjapa žoñinacaqui ujžtan tjacžtaž cjequiča. Zapa wilananacaqui yawcžtan tjacžtapanča, jalla nižta. ⁵⁰ Yacuqui zumača. ¿Yacuž lak'anznasaž niiqui, kjažt wilta ch'uyi cjisnasa? Yawcchizpanž ančhuc želaquiča. Porapat zumaž kamaquiča.

10

JALJTIZ PUNTU

¹ Nekztan Jesusaqui Capernaum wajtquiztan ulanžcu, Judea yokquin ojkchiča; nižaza Jordán cjita puž najwctuñtan ojkchiča. Nicju muzpa žoñinacaqui wilta ajcsiča. Nekztan Jesusaqui wilta tjaajinchiča, jaknužt tjaajiñitažlaj, nii. ² Fariseo žoñinacaqui tjonchiča, Jesusa ujquiz tjojtskatzjapa. Nekztan pewcziča, tuž cjican:

—¿Učhum liiqui kjažt cjeejo? ¿Tsjii luctakaqui persun tjunatan jaljtiz waquizasaya? Tjaajnalla.

³ Jesusaqui ninacžquiz pewcziča:

—¿Moisés cjita žoñiqui, jaknužt ančhucquiz mantichiya?

⁴ Nekztan ninacaqui kjaaziča:

—Moisesaqui tuž mantichiča, “Tsjii luctakaqui certificado de divorcio tjaasača tjunatan jaljtizjapa. Nekztan jaljtasača.”

⁵ Nekztanaqui Jesusaqui chiižinchiča:

—Ančuca chojru kuzziz cjen nuž mantitatača. ⁶ Niiž tuquiqui ana nižta mantitatača. Tuqui timpuqui Yoozqui tjappacha paacan, žoñi paachiča luctaka maataka. ⁷ “Nižtiquiztan žoñiqui maa ejpžquiztan zarakaquiča, tjunatan kamzjapa. ⁸ Nekztan nii lucutiñi žoñiqui tsjiikaz cjissa”. Anaž iya pucultan žoñi, pero tsjiikazza. ⁹ Yoozqui tsjii lucutiñi cjiskatchiča. Nekztan lucutiñi žoñiqui anapan jaljtiz waquiziča.

¹⁰ Wiruñiqui niiž tjaajinta žoñinacaqui kjuyquiz Jesusa jamazit pewcziča nii jaljtiz puntuquiztan.

¹¹ Jesusaqui kjaaziča:

—Jakzilta žoñit tjunatan jaljtizcu yekja maatakatan zalžaj niiqui, uż paača, tuqita tjuna quintra. ¹² Nižaza jakzilta žont persun luctakžtan jaljtizcu, yekja luctakžtan zalžaj niiqui, użakaz paača, tuqita lucž quintra.

JESUSAQUI OCJALANACA K'AACHICHA

¹³ Tsjii nooj žoñinacaqui Jesusižquin ocjalanaca zjičchiča, kjaržtan lanzajo. Nuž zjičcan Jesusiž tjaajintanacaqui nii ocjala chjaawjchiča. ¹⁴ Nižta chjaawjñi nayžcu Jesusaqui žawjchiča. Nekztan tjaajinta žoñinaczquiz chiižinchiča, tuž cjican:

—Tii ocjalanacaqui wejtquiz tjonaj cjee. Anaž chjaajwa. Tii ocjalanacz kuzziz irata, jalla nižta žoñinacača Yooz wajtchiz žoñinacaqui. ¹⁵ Ultim weraral chiyuča, ocjalanacaqui maa ejpž mantitanaca cazza. Jalla nižta irata žoñinacaqui Yooz mantitanaca caz waquiziča. Ana cazaquiž niiqui, wira ana Yooz wajtchiz žoñinaca cjequiča.

¹⁶ Nekztan Jesusaqui ocjalanaca žcojrzcu k'aachichiča. Zapa maynižquiz kjaržtan lanžcu:

—Yooz am wintijla, —cjichiča.

RICACH ZOÑIŽ QUINTU

¹⁷ Nekztanaqui žoñinaczquiztan Jesusaž zaraktan tsjii žoñiqui zati pariju tjonchiča, niiž yujcquiz quillslaki. Nii žoñiqui cjichiča:

—Tjaajiñi Maestro, zumamž amqui. Yooztan wiñaya kamzjapaqui, ¿chjul zumanacat wejr paasaya?

¹⁸ Jesusaqui kjaaziča:

—¿Kjažtiquiztan, “Zumamž amqui”, cjeejo? Anaž jec žoñimi zumaqui, Yoozpankazza zumaqui. ¹⁹ Amqui Yooz mantitanaca zizñamča: “Anača adulteriuquiz ojklayzqui. Anača conzqui. Anača tjañi cjisqui. Anača toscara chiižqui. Anača incallzqui. Am maa ejpča rispitzqui”.

²⁰ Nii žoñiqui kjaaziča:

—Tjaajiñi Maestro, koltallquiztanpacha tjapa tinaca caziñča.

²¹ Jesusaqui nii žoñž kjutñi cherziča, k'aachtican. Nekztan cjichiča:

—Tsjii cusasa pjaltiča amtaqui. Tjappacha am čhjultaki žejlñinaca tuyzna. Poris žoñinaczquiz nii paaz ona. Oka jaziqui. Nekztan am arajpachquin juc'anti ricachum cjequiča. Nuž paažcu wejtquin tjona. Sufrijsjapa listu cjee. Nekztan wejtta chica ojklayñi cjequiča.

²² Walja ricachutača nii žoñiqui. Nekztan nii chiitiquiztan ancha upa kuz cjissiča. Llaquita ojkiča.

²³ Nekztan Jesusaqui tjapa kjutñi chercherziča. Nekztan tjaajintanaczquiz paljaychiča, tuž cjican:

—¡Ricachunacztaqui walja ch'amača Yooz wajtchiz žoñinaca cjisqui!

²⁴ Niiž tjaajintanacaqui Jesusaž chiitiquiztan ancha tsucchiča. Nekztanaqui Jesusaqui wilta paljaychiča, tuž cjan:

—Jilanaca. ĩJakzilta žoñit tii wir cusasanacquiz kuz tjaačhaja, jalla ninacžtaqui walja ch'amača Yooz wajtchiz žoñinaca cjisqui! ²⁵ Tsji camello cjita animala žejlča. Nii camelluqui ch'aman acuj cjuñquiz luzasača. Ricachunacazti tsjan ch'aman Yooz wajtquiz luzasača, Yooz mantita žoñinaca cjisjapa.

²⁶ Nii chiitiquiztan tjaajinta žoñinacaqui juc'anti tsucchiča.

—Ĵequit liwriita cjesajo? —cjan, pewcsassiča.

²⁷ Jesusaqui ninacžquiz cherziča. Nekztanac cjichiča:

—Žoñiqui anaž persunpacha liwrii atasacha. Yoozpankazza liwriiñiqui. Yoozqui jecmi liwrii atasacha.

²⁸ Nekztan Pedruqui Jesusižquiz paljaychiča:

—Nonžna. Wejrnacqui tjappacha ecchinča, amtan chica ojklajzjapaqui.

²⁹ Nekztan Jesusaqui cjichiča:

—Weraral ančhucaquiz cjiwča. Jakzilta žoñit Yooz tawk laycu wejt laycu kjuya, jilanaca, cullacanaca, maa, ejp, maatinaca, zkalanaca, jalla ninaca ecačhaj niiqui, ³⁰ tii muntuquiz kjuyanaca, jilanaca, cullacanaca, maanaca, maatinaca, zkalanaca, nižtanaca patac wiltaž ninacžtajapa želaquiča. Pero chjaawjta iñartazaž cjequiča. Jalla nuž cjenami, arajpachquin wiñaya Yooztan zuma kamaquiča. ³¹ Walja anžic tucquin žoñinacaqui wirquin cjisnaquiča ultimquiziqui. Nižaza walja anžic wirquin žoñinacaqui tucquin cjisnaquiča ultimquiziqui.

JESUSAQUI NIIŽ TICZ MAZINCHICHA

³² Nekztan Jesusaqui Jerusalén cjita wajtquin okatča tjaajintanacžtan. Jesusača ninacž tuqui ojkičiqui. Nii tjaajinta žoñinacaqui tsucchi okatča. Nii parti apžñinacaqui ekscan okatča. Nekztanac Jesusac niiž tuncapan tjaajintanaca kjawžcu, tsji kjutñi chjitchiča. Nekztan jaknužt nižquiz watačhaja jalla nii mazinchiča. ³³ Jesusac cjichiča:

—Nonžna. Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Žoñtča. Jerusalén watjaž ojkiča učhumqui. Jalla nii wajtquin tarazuna paatal cjeeča. Timlu jilirinacžquiz nižaza judío tjaajiñinacžquiz tantal cjeeča. Nekztan ninacaqui, “Ticzla tiiqui”, cjequiča. Nekztan yekja wajtchiz žoñinacžquiz intirjital cjeeča. ³⁴ Nekztan wejr munu paatal cjeeča. Llawsižtan tjujttal cjeeča. Wjajttal cjeeča. Ultimquiziqui contal cjeeča. Nekztan ticžcuqui čjep majquiztanac jacatatača.

JACOBZTAN JUANZTAN

³⁵ Nekztanaqui Zebedeož majchnacaqui Jacobžtan Juanžtan Jesusižquin macjatchiča tuž cjan:

—Tjaajiñi Maestro, čjulut amquiztan pecučhaj niiqui, tjaalla.

³⁶ Jesusaqui pewcziča:

—Ĵčjuluz pecya?

³⁷ Nii pucultan žoñiqui kjaaziča:

Čjuloram am tjappacha mantáčhaj niiqui, wejrnac julskatalla, tsjiiqui žew kjuttan, tsjiiqui zkar kjuttan.

³⁸ Nekztan Jesusaqui cjichiča:

—Ančhucqui tii mayta ana intintichiñčhucča. Wejrqui tsjii wasu licznača. Nižaza tsjii bautismo bautista cjeeča. ĴJalla nižtapacha ančhuc sufri atasajo?

³⁹ Ninacaqui kjaaziča:

—Atasačhay.

Nekztan Jesusaqui cjichiča:

—Wejr irata ančhucqui tsjii wasu licznaquiča. Nižaza tsjii bautismo bautista cjequiča. ⁴⁰ Pero žewquiztan nižaza zkarquiztan julznaj cjičhaj niiqui, wejr ana nii atasacha. Jakziltižtažlaj nii julz tjacžta niiqui, ninacžtaž cjequiča.

⁴¹ Nekztan nii parti tunca tjaajintanacaqui nuž nonžcu, žawjchiča Jacobuž nižaza Juanž kjutni. ⁴² Nekztan Jesusaqui tjaajinta žoñinaca kjawziča, tuž cjican:

—Ančhucqui zizza. Tsjii nacionž chawjc jiliriqiu nacion nužpachaž cazkatča. Tsjii c'ari patrunažtakaz cjissa jilirinacaqui. Jilirinacaqui tjapa žoñinaca rispitskatča. ⁴³ Ančhuczi anača nižta cjisqui. Jakziltat ančucaquiztan juc'ant chekan žoñi cjis pecčhaj niiqui, partinacž piyuna cjis waquiziča. ⁴⁴ Jakziltat ančucaquiztan ancha tucquin cjis pecčhaj niiqui, tjapa žoñinacž mantuquizpanž cjis waquiziča. ⁴⁵ Jalla nižtijapa wejr tjonchinča. Tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtča. Pero ana žoñiž sirwita cjisjapa tjonchinča. Antiz žoñinaca sirwisjapa tjonchinča. Zoñinacž cuntiquiztan ticzjapami, žoñinaca liwriizjapami, niijapa tjonchinča wejrqui.

ZUR ZOÑI CHJETINTA

⁴⁶ Nekztan Jesusaqui Jericoquiztan ulanžquichiča tjaajinta žoñinacžtanami tama žoñinacžtanami. Jicz latuquiz tsjii zur žoñi julzi želatča, tomangžcan. Bartimeo cjitatača, Timeož majch. ⁴⁷ Nii Nazaret wajtchiz Jesusa macjatžquiñi nayžcu, nii zur žoñiqui kjawchiča, tuž cjican:

—¡Jesusa, Davidž Majchimča! ¡Wejr okžnalla!

⁴⁸ Nekztan žoñinacaqui nii zur žoñi ujsiča:

—¡Ch'uj žela! —cjican.

Nekztan nii zur žoñiqui juc'anti kjawchiča:

—¡Davidž Majch, wejrpanž okžnalla!

⁴⁹ Nekztan Jesusaqui tsijsiča.

—Nii žoñi kjawžca, —cjichiča. Zoñinacaqui nii zur žoñi kjawziča, tuž cjican:

—Tsijsna. Zuti cjee. Jesusaž am kjawža.

⁵⁰ Nekztan niž zquiti cujtžcu, tjojktichiča. Jesusižquin macjatchiča.

⁵¹ Nekztan Jesusaqui nii žoñi pewcziča:

—¿Chjulum pecya? ¿Kjažum wejr paljay-ya?

Nii zur žoñiqui kjaaziča:

—Tjaajiñi Maestro, ancha zurtča wejrqui. Chertz pecuča.

⁵² Jesusaqui cjichiča:

—Am tjapa kuztan cjen žejtchamča. Jazic oka.

Nii orapacha nii žoñž čhujquiqui cjetsiča. Cherñi cjissiča. Nekztan Jesusaž okan nii žoñiqui apziča.

11

JESUSAQUI JERUSALEN WATJA LUZZICHA

¹ Nekztanaqui pizc wajtquin irantichiča Tsjiiqui Betfagé cjitača, tsjiiqui Betania cjita. Jerusalén wajtž žcatillatača, Olivos cjita cur zanquiz. Jesusaqui tsjii pucultan tjaajinta žoñinaca tuqui cuchanchiča, ² tuž cjican:

—Jerusalén watja oka. Irantižcu tsjii mokžta aznu cheraquiča. Nii aznuqui ana zinta žoñiž yawztača. Jalla nii aznu jweržcu wejtquin zjijcaquiča. ³ Yekjap žoñiž pewcznanaqui, “¿Kjažtiquiztan nižta paa?” cjenagui, ančhucqui tuž kjaaznaquiča, “Chawjc jiliriž pecča”, cjican. “Upaquiztan tii aznuc tjepuntaž cjequiča”.

⁴ Nekztan nii pucultanaqui ojkchiča. Tsjii aznu cherchiča, kjuy zanquiz mokžta; callquiztača. Nekztan ninacaqui aznu jwersiča. ⁵ Yekjap nekžejlñi žoñinacaqui pewziča:

—¿Kjažtiquiztan ančhuc nii aznu jwerjo?

⁶ Jesusiž chiitacama kjaaziča. Nužquiz nii žoñinacaqui cutziča. ⁷ Jesusižquin nii aznu zjijcchiča. Nekztan zqutinaca carunsiča, Jesusiž yawzjapa. ⁸ Yekjap žoñinacaqui ch'ojña ramuzanaca pootžcu, nii jiczquiz chjinchiča. Zqutinaca chjinchizakazza. Nuž paachiča rispitsjapa.

⁹ Jesusiž tucquin ojkñi žoñinacami Jesusiž wirquin apzñi žoñinacami tjapacha wiwchiča, tuž cjican:

—¡Viva tii Yooz tjuuquiz tjonchi žoñi! ¡Yooz wintijla! ¹⁰ ¡Tiiž mantaquiča, učhum tuquita žoñiča David cjita, jalla nižta! ¡Yooz wintijla! ¡Viva učhum Yooz!

¹¹ Jalla nužu Jesusaqui Jerusalén watja luzziča. Nižaza timpluquiz luzziča. Tjapa kjutñi chercherchiča. Nekztan tjuñiž zeziž cjen Betania cjita wajtquin ojkchiča niž tuncapan tjajinta žoñinacžtan.

ANA FRUTCHIZ MUNTI

¹² Jakatažuqui Jesusaqui Betania wajtquiztan ulanžcan, čhjeri eeskatchiča. ¹³ Ažquiztan higer munti cherchiča, ch'ojña chjañchiz. Nii munti cherzñi ojkchiča, “Frutaj žejlž”, cjican. Nii munti irantan, chjañkaz želatča. Anatača frut timpu. ¹⁴ Nekztan Jesusaqui nii muntiž quintra chiichiča:

—Tii muntiquiztan anaž jecmi iya fruta lulaquiča.

Niž tjajintanacaqui nii chiita nonziča.

JESUSAQUI TIMPLU PEWZICHA

¹⁵ Nekztan Jesusaqui niž tjajinta žoñinacžtan Jerusalén watja irantižcu timpluquiz luzziča. Nekztan timpluquiztan zawncchuc liwj tuyñi žoñinacami kjayñi žoñinacami tjirkatchiča. Paaz campiiñi žoñinacž mizami paloma tuyñiž zillami k'ala pjokžinchiča. ¹⁶ Jesusaqui nii timplu patiuran kužñi žoñinaca k'ala jarq'uichiča. ¹⁷ Nekztanac chiižinchiča, tuž cjican:

—Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Wejt kjuyača Yooztan parlis kjuyaqui. Jakzilta žoñimi Yooztan parlasača tekziqui.” Ančhucqui tii timplu tjanzg kjuyažtakaz paachinčhucča.

¹⁸ Nekztan timplu chawjc jilirinacaqui judio lii tjajijiñinacaqui nii quintu zizcu parličiča:

—¿Jaknužt tii Jesusa conas? —cjican.

Tjapa žoñinacazti Jesusiž tjajintiquiztan ispantichiča:

—Ancha cusala, —cjican.

Nižtiquiztan nii quintri žoñinacaqui Jesusižquiztan eksñitača. ¹⁹ Tjuñiž kattan Jesusaqui wajtquiztan ulančiča niž tjajinta žoñinacžtan.

ANA FRUTCHIZ MUNTIQUI KJOŇCHIČHA

²⁰ Jakawenztažuqui nii higer cjita munti wilta watchiča. Waaa, kjoñchi cherchiča, žep'anacžquiztanpacha. ²¹ Pedruqui Jesusiž tuquita chiita taku cjuñžcu cjichiča:

—Tjajijiñi Maestro, cheržca. Amqui tii muntiž quintra chiichamča. Jaziqui kjoñchiča.

²² Jesusaqui kjaaziča:

—Yoozquiz tjapa kuztan cjee. ²³ Weraral cjiwča, jakzilta zoñit nii najwc curquiz, “Curu, tekztan zaraka. Pajk kotquiz luzca”, nuž cjican chiyasaž niiqui, nižtapachaž curu okasača, ana paysnakasaž niiqui, tjapa kuztan cjesaž niiqui. ²⁴ Jaziqui ančhucaquiz chiyučha, čhjulumi Yoozquiztan mayizaquič niiqui, tjaataž cjequičha, Yoozquin tjapa kuztanž cjee. ²⁵ Nižaza ančhucqui čhjulatorat Yoozquiztan mayisaja, nii orac ančhuca quintra zoñinacž uj pertunaquičha. Nekztan ančhuca Yooz Ejpqui ančhuca ujmi zakaz pertunaquičha. ²⁶ Ančhucqui ana zoñž uj pertunasaž niiqui, nižaza arajpach Yooz Ejpqui ančhuca ujnaca anazakaz pertunasača.

¿JECT JESUSIZQUIZ MANTICHI?

²⁷ Nekztanaqui Jesusaqui Jerusalén watja wilta quejpcchiča niiz tjaajinta zoñinacžtan. Jesusaž timpluran ojklayan timplu jilirinacžtanami lii tjaajinacžtanami wajt jilirinacžtanami jalla ninacaqui Jesusižquin tjonchiča.

²⁸ Nekztan pewcziča:

—¿Ject jilirit am mantichi, tii paazjapajo? ¿Jec jilirit am utchi jilirižtakaz paazjapajo?

²⁹ Jesusac nekztan kjaaziča:

—Wejrmi jazic ančhucaquiz zakal pewcznača. Ančhucaž kjaaztan, wejr zakal ančhucaž pewcžtac kjaaznača, jec jilirit wejr utchi, nii. ³⁰ Tiil pewcznača ančhucaquiz. ¿Ject Juan mantichi, bautisjapajo? Yoozkaya už zoñej. Jazicž kjaazna.

³¹ Nekztanac ninacpora ancha ch'aasi kallantichiča, tuž cjican:

—¿Kjažum kjaaznaquejo? “Yooz mantitacha”, cjequič niiqui, nekztan “¿Kjažtiquiztan ančhuc nii Juan ana criichinčhuctajo?” nuž cječhan tiicni.

³² Učhumqui anapanča chiyi atasacha, “Zoñiž mantitacha”, cjican.

Zoñinacaqui walja nii Juanžquin rispittiquiztan, cjichiča:

—Werara Yooz taku parliñi profetača Juanqui.

Nižtiquiztan nii jilirinacaqui zoñinaca ekskcu, ³³ ana kjaazñi atchiča. Ninacaqui chiichiča:

—¿Jaknužukazlan? Nekztanac Jesusac cjichiča:

—Nižaza wejr ana zakal maznasača, jec jilirit wejr utchi, nii.

12

ANA ZUM PIYUNANACZ QUINTU

¹ Nekztan Jesusaqui tsjii quintu paljaychiča, tuž cjican:

—Tsjii zoñi želatča, patruña. Nii zoñiqui uwas zkala čhjacchiča. Nekztan pajk uyu pirkichiča nii zkal muytata. Nižaza maz ojt paachiča, uwas kjaz spjiitjzjapa. Nekztan campanturi cherchi torre pirkichiča, zkala itzjapa.

‘Nekztan nii patruñaqui zkala partira tjaachiča piyunanacžquiz. Nekztan ažkquin ojkchiča. ² Nekztanaqui zkala ricujz timpuž tjontan nii patruñaqui tsjii piyuna cuchanžquichiča, niiz partir zkala ricujzjapa.

³ Nii partira tanzñi zoñinacaqui patruñaž cuchanžquita piyuna tanžcu kijtchiča. Wjajtchiča. Ana čhjulchiz cuchanchiča patruñžquin.

⁴ Nekztan nii patruñaqui tsjižtan wilta cuchanžquichiča. Nii partira tanzñi zoñinacaqui nii patruñž piyuna maztan čhajcchiča. Achquiz chjojritchiča. Chjaawjkatchiča. ⁵ Nekztan nii patruñaqui wilta tsjii piyuna cuchanžquichiča. Chjep wiltiquiziqui piyuna conchiča. Nižta anawali paachiča tsjii kjaž cuchanta piyunanacžquiz. Partiqui wjajttatača. Partiqui contatača.

⁶ 'Iya tsjii želatčha nii patrunž k'ay majch. Ultimquiziqui nii patrunaqui k'ay majch cuchanžquichičha, “Wejt majch rispitta cjequičha”, cjican. ⁷ Nii partira tanzñi žoñinacazti ninacpora parlassičha tuž cjican, “Tsjii nooj tii majchqui ejpž irinsa tanznasačha. Tii zkal yokanaca k'alaž ricujasačha. Ojklay tiiž conla. Nekztan tsjii nooj učumnacaltaž tjappacha tii zkal yokanaca cjequiž, jalla”. ⁸ Nekztanaqui nii majch tanžcu conchičha. Nekztan nii yokquiztan niiž ticzi curpu jwescu, tjojtchičha.

⁹ Nekztan Jesusaqui pewczičha:

—¿Nii uwas zkalchiz patrunaqui, čhjulut paačhaja? Wejr cjiwcha, nii patrunaqui tjonaquičha. Nekztan nii partira tanzñi žoñinaca conaquičha. Nekztan niiž uwas zkal yokanaca yekjanacžquiz tjaaquičha.

¹⁰ 'Ančhucqui Yooz taku liichinčhucčha, ¿ana jaa? Tsjii Yooz takuqui tuž cjičha:

“Kjuy pirkiñinacaqui tsjii maz tjojtchičha. Nii tjojta mazqui isquinqiz cjisičha. Ultimquiziqui tucquin cjissičha. ¹¹ Yoozqui nuž cjiskatchičha. Nii cheržcu ancha ispantichinčhumčha”.

Nuž cjičha cjiirta Yooz takuqui.

¹² Nekztanaqui nii quintri žoñinacaqui Jesusa tanz pecatčha:

—Tii quintu wejtnaca quintraž, —cjican.

Nekztan nii žejlñi žoñinaca ekskcu, quintri žoñinacaqui Jesusa ecchičha, ana kjaž cjiscu. Nužquiz ojkchičha.

TASA TJAAZ PUNTU

¹³ Yekjap fariseo žoñinacaqui Herodes žoñinacžtan cuchanžquitatačha, Jesusa pewczñi. Niiž chiitiquiztan tsjii anazum taku jwes pecatčha. ¹⁴ Jaziqui cjichičha:

—Tjaajiñi Maestro, zizuž wejrnacqui, am werarapan chiiñamčha, žoñinacaž am quintra chiichiz cjenami. Nižaza am taku anaj tsjii tsjii chiichila žoñinacž laycu. Yooztan kamz puntuquiztan werarapan tjaažiñamčha. Jazic tjaažnalla tii puntu. Wejrnacqui César cjita jiliržquiz tas paaz tjaažiñčha. ¿Nuž walikazkay už anaž wali cjesaj? ¿Nii tas paaz tjaaž waquizasaya, už anaž waquizasaj, jaa?

¹⁵ Jesusaqui ninaca pizc kuzziz zizatčha. Nekztan kjaazičha:

—¿Kjažtiquiztan ančhucqui wejr ujchiz jwes pecjo? Tsjii paaz zjijca, cherzjapa.

¹⁶ Tsjii paaz zjijcchičha. Nekztan Jesusac pewczičha:

—¿Tii paazquiz, jecz yujctaya? ¿Jecz tjuu cjiirrataya?

Ninacaqui kjaazičha:

—César cjita jilirž tjuučha. Niiž yujcčha niiqui.

¹⁷ Nekztan Jesusaqui chiichičha.

—Čhjulumi jiliržta cjenaqui jiliržquiz tjaa. Nižaza čhjulumi Yoozta cjenauqui Yoozquiz tjaa.

Nuž chiitiquiztan ninacaqui ancha ispantichičha.

JACATATZ PUNTU

¹⁸ Nekztan yekjap saduceo žoñinacaqui Jesusa cherzñi ojkchičha. Jacatatz puntu ana criiñipantačha. Jesusižquin macjatžcu pewczičha:

¹⁹ —Tjaajiñi Maestro, Moisesaqui učumnacalta cjiirtkalčha, tuž cjican: “Tsjii žoñi ticznasaž niiqui, niiž tjun ana ocjalchiz cjesaž niiqui, nekztan nii ticzi žoñž jilaqui naa žewatan zals waquizičha, nii ticzi jilž cuntiquiztan ocjala paazjapa”. ²⁰ Jaziqui pakallak jilazullca želatčha. Nii jilir jilaqui zalsičha. Nekztan ticzičha ana ocjalchiz. ²¹ Nekztan tsjii taypir jilaqui naa žewatan zalsizakazza. Nekztan ana ocjalchiz ticzizakazza. Nekztan yekja

taypir jilaqui naa žewatan zalsizakazza. Nekztan ana ocjalchiz ticzizakazza. ²² Tjappach nii pakallak jilazullcanacaqui naa žonatan zalsičha. Nekztan tjappacha ana ocjalchiz ticzičha. Ultimquiziqui naa žonqui ticzinčha. ²³ Jaziqui žoñinaca jacatattanaqui wilta žeti tantanaqui ¿jakzilta jilž tjun naa žon cjequejo? Pakallakuqui naa žonatan zalsičha.

²⁴ Jesusaqui kjaazičha:

—Ančhuca takuqui tsjii kjutñi chiyiñchucpančha. Ančhucqui Yooz takumi Yooz azimi anapan zizza. ²⁵ Ticzi žoñinacaž jacatattanaqui anaž zals želaquičha. Anaž tjtjowami turtakanacami zalznaquičha. Arajpach anjilana irataž kamaquičha. ²⁶ Jacatatz puntuquiztan Moisesaqui liwruquiz cjiirtkalčha. Liichinčhucčha, ¿ana jaa? Tsjii ujsñi kalquiztan Yoozqui Moisesquiz paljaychičha, tuž cjican: “Abrahamž Yooztčha wejrtčha. Nižaza Isaacž Yooztčha, nižaza Jacobž Yooztčha”. ²⁷ Yooz Ejpqui anačha ticzi žoñž Yoozqui, žejtñi žoñž Yoozqui. Nižtiquiztan ančhuca takuqui ancha tsjii kjutñipankazza.

¿JAKZILTA YOOZ MANTITAT CHEKANAQUI?

²⁸ Nekztanaqui žoñinacžtan Jesusižtan ch'aasñi nonžcu tsjii judiuž lii tjaajiñi žoñiqui macjatžquichičha. Jesusaž zuma kjaaztiquiztan nii žoñiqui pewczizakazza, tuž cjican:

—¿Jakzilta Yooz mantitat chekanaqui?

²⁹ Jesusaqui kjaazičha:

—Tii Yooz mantitačha chekanaqui: “Nonžna ančhucqui, Israeli wajtchiz žoñinaca. Tsjan chawjc jiliričha učhum Yoozqui. Ana iya yekja Yooz žejlčha. Yoozqui jiliripančha. ³⁰ Ančhucqui tii ančhuca Yoozquiz tjapa kuztan sirwaquičha, nižaza tjapa animužtanami, nižaza tjapa pinsamintužtanami, nižaza tjapa aztanami”. Jalla nii Yooz mantitačha chekanaqui. ³¹ Nižtazakaz nii jaru tii Yooz mantitac žejlčha. Tuž cjičha: “Jaknužum persunpachquiz okzñamžlaja, jalla nižta okzñi kuzziz cjistančha žoñinacžquizimi, lijitum mazižtakaz”. Tii pizc mantitanacačha juc'ant chekanaqui čjul mantitanacquižtanami.

³² Nekztan nii judío tjaajiñiqui cjichičha:

—Tjaajiñi Maestro, werara chiichamčha. Am chiitaqui cusačha. Tsjii Yoozpankaz žejlčha; ana iya želasačha. ³³ Tii Yoozquiz sirwispanž waquizila, tjapa kuztan, nižaza tjapa animužtan, nižaza tjapa pinsamintužtan nižaza tjapa aztan. Nii jaruqui jaknužum persunpachquiz okzñamžlaja, jalla nižta okzñi kuzziz cjistančha žoñinacžquizimi, lijitum mazižtakaz. Yoozquin ujta wilana puntu mantitami nižaza ofrenda tjaz mantitami jalla nii mantitanacžquiztan tii pizc Yooz mantitanacačha juc'ant chekanaqui.

³⁴ Nii judío tjaajiñi žoñiqui zuma intintazzi razunchiz čiichičha. Nižta nayžcu Jesusaqui čiichičha:

—Amqui Yooztan kamz jicz cježullačha, Yooz mantita žoñi cjisjapa.

Nekztan žoñinacaqui iya pecunchi Jesusižquiz pewczñi anaž atatčha.

¿CRISTUQUI JECZ MAJCHTATA?

³⁵ Jaziqui Jesusaqui timpluquiz tjaajincan, cjichičha:

—Nii judío tjaajiñinacaqui tuž cjičha: “Davidž majchkazza Cristuqui”. ¿Kjažtiquiztan nuž cjeejo? ³⁶ Arajpach Yooz Espirituqui David chiikatchičha, tuž cjican:

“Yooz Ejpqui wejt chawjc jiliržquiz cjichičha: ‘Tsjii ora wejrqui am kjojch koztan am quintri žoñinaca t'okskatačha. Nii oracama wejt žew latu julzna’ ”.

³⁷ Jaziqui Davidaqui persunpacha cjichiča: “Chawjc jiliriča tiiqui”. ¿Nižtiquiztan jaknužt niž chawjc jiliri niž majchqui cjesajo? —Nuž cjichiča Jesusaqui.

Nii tama žejlñi žoñinacaqui Jesusiž taku nonz jutztazziča.

JUDIO LII TJAAJIÑINACA

³⁸ Nižaza tjaajincan Jesusaqui cjichiča:

—Judío lli tjaajiñinaczquiztan cwitazaquiča. Ninacac tol zquitchiz ojklaz jutztazniča. Ninacaqui palazquiz tsaanskatzmi rispitskatzmi jalla niika pecniča. ³⁹ Ninacaqui ajcz kjuyquiz tucquin julz pecniča. Nižaza pjijs-tiquiz lujlcan ancha tucquin cjicjis pecniča. ⁴⁰ Ninacpacha žewžewanaca t'akjiri cjiskatniča. Nižaza žoñinaca incallzjapa ažka Yooztan parlitažoka cjiñiča. Jaziqui ninacaž juc'anti casticta cjequiča.

OFRENDA PUNTU

⁴¹ Nekztan Jesusaqui ofrenda tjaaz cajun yujcquin julziča. Nekzi žoñinaca paaz uchan cherchiča. Yekjap ricachunacaqui muzpa paaz utchiča.

⁴² Nekztan tsjaa poris žewqui tjonchinča. Pizc paazalla utchinča, kolu-culla. ⁴³ Jalla nekztanaqui Jesusaqui niž tjaajinta žoñinaczquiz kjawziča. Nekztan intintiskatchiča:

—Weraral chiyučha, naa poris žewqui nii cajunquiz juc'anti utchinča, tjapa nii parti žoñinaczquiztan cjen. ⁴⁴ Nii parti žoñinacaqui čhjetinta paaz utchiča. Naa poris žewzti tjappacha naatan kamñi paaz utchiča.

13

JUDIO TIMPLUZ PUNTU

¹ Nekztan timpluquiztan ulnan tsjii tjaajinta žoñiqui Jesusižquiz paljay-chiča, tuž cjican:

—Tjaajiñi Maestro, cheržca. Tii pajk maznacami tii pajk kjuyanacami ancha cusača.

² Jaziqui Jesusaqui nižquiz chiichiča:

—Tii pajk kjuyanaca cherča amqui. Wejrqui cjiwča, tsjii nooj ana zinta tii maznacaqui pirkita želaquiča. Tjappacha pajlžtaž cjequiča.

TII MUNTU TUCUZINZ PUNTU

³ Nekztan Olivos cjita curu ojkcichiča, timpluž zanquiz. Nekzi Jesusac julzi želatča; ana iya žoñi želatča. Nekztan Pedružtan, Jacobožtan, Juanžtan, Andrestan, ninacaqui Jesusižquiz pewcziča, tuž cjican:

⁴ —Maznalla wejtnacaquiz. ¿Čhjulatorat nii amiž chiita wataquejo? ¿Ima amiž chiita watan, čhjulunacat wataquejo?

⁵ Nekztan Jesusaqui kjaaziča:

—Ančhucqui persunpachquiz cwitaza, anača jeczquizimi incallskata.

⁶ Zoñinacaqui wejt tjuu aynakcanž tjonauquiča, tuž cjican: “Wejrtča Cristutqui”, Jalla nekztanaqui muzpa žoñinacaqui incallskataquiča.

⁷ ‘Ančhucqui quintunaca nonznaquiča, quira žejlz quintunaca, ch'ajwa quintunaca. Nekztan anača tsucaquiča ančhucqui. Nižtapanž wataquiča. Tii muntu tucuzinzqui imaž irjatžquiča. ⁸ Nacionporaž kichjasaquiča. Wajtporaž kichjasaquiča. Tjapa kjutni yokac chjeknaquiča. Mach'anaca želaquiča. Zoñipora kichjasaquiča. Ancha žoñinaca t'akjisaquiča tjapa kjutni. Sufrisnaca uzcakaž kallza. Wiruñac juc'ant sufrisnaca želaquiča.

⁹ ‘Ančhucqui persuna waljaž cwitazaquiča. Zoñinacaqui ančhuc tanžcu jilirinaczquin chjichaquiča. Nekztan ajcz kjuyquiz wjajtakaz cjequiča ančhucqui. Weriž cjen chawjc jilirž yujcquizimi wajt jilirž yujcquizimi

apantitaž cjequiča. Nekztan wejt puntuquiztan ninacžquiz maznaquiča ančucqui. ¹⁰ Ima tii muntuž tucuzan, Yooz takuqui tjapa nacionquin maz maztaž cjequiča. ¹¹ Chjulorat ančucqui jiliržquiz apantita cječhaja, jalla nii ora anača eksnaquiča, ¿kjažt wejr cjeequejo? —cjicanaqui. Nižaza anača ancha čjulu chiismi pinsaquiča ančucqui. Nii oraqui Yooz ančucaquiz tjaajznaquiča, čjul takut chiyachaja, nii. Ančuca persun pinsita inapankazza. Nii oraqui Yooz Espirituqui ančucaquiz chiikataquiča. ¹² Tsjii jilaqui persun jila tarasunaquiča conkatzjapa. Ejpnaqui persun maati tarasunaquiča conkatzjapa. Maatinacami maa ejpž quintra tsijtsnaquiča conkatzjapa. ¹³ Ančuc weriž cjen tjapa žoñinacaž chjaawjtaž cjequiča. Jakzilta žoñit ticzcama wejtquiz tjurt'achaja jalla niiqui liwriitaž cjequiča.

¹⁴ 'Daniel cjita Yooz taku parliñi profetaqui cjiirtkalča, tuž cjican: “Tsjii nooj tsjii juc'ant anawal akñi žoñi želaquiča”. Jakziquin niiqui ana žejlsalaja, nicjuñ želaquiča tii anawaliqui. Chjulorat ančucqui nižta cheračhaja, nii ora curunacquin atipas waquiziča tjapa Judea yokquin žejlñinacaqui. Liiñi žoñiqui intintazla. ¹⁵ Nii kjuy juntuñ žejlñi žoñinacaqui chjijwžcu ana kjuya luzla, čjulumu chjichi jwesjapa. ¹⁶ Nii zkalquin žejlñi žoñinacaqui ana kjuya quejpla, zquti apti. ¹⁷ Nii timpuquiziqui ic maatakanacami k'azllu wawchiz maatakanacami ancha t'akjiri cjequiča. ¹⁸ Yoozquinča mayiza ančucqui, anaj zak timpuquin tižtanacac tjonla, nii. ¹⁹ Tii sufris timpu yekja sufrisnacquiztan juc'anti sufris cjequiča. Tuqui timpuqui Yoozqui tii muntu paachiča. Nekztan jecchuc anapanž tižta sufrisnacac watchiqui. Tekztan najwecchuc anaž iya juc'anti sufrisqui cjequiča. ²⁰ Yoozqui anaž tii sufrisnaca tucuskataquiž niiqui, tjapa žoñinacaž ticznaquiča. Yoozqui niž illzta žoñinacž cjen tii sufrisnaca tucuskataquiča.

²¹ 'Nižaza yekjap žoñinacaqui ančucaquiz chiyaquiča: “Chera. Ticjuča Cristuqui”. Yekjapac chiyaquiča: “Nacjuča Cristuqui” cjican. Nuž chiichiž cjenami, anapanča nii taku criyaquiča ančucqui. ²² Incallñi žoñinacaž tjonaquiča. Tsjii incallñinacaqui: “Cristutča wejrqui”, cjequiča. Yekjapazti: “Yooz taku parliñtča wejrqui”, cjequiča. Ninacaqui walja ispantichuca milajrunacaž paaquiča, incallzjapa. Tjapa žoñinacaž incallz pecaquiča, Yooz illzta žoñinacami. ²³ Ima tižtanacaž tjonan wejrqui ančucaquiz mazinchiñča. Nižtiquiztan walja cwitazaquiča ančucqui. Nižta kuzziz cjee.

¿JAKNUŽT CRISTUQUI TJONAQUI?

²⁴ 'Nekztanaqui tii sufris timpu wattan, tjuñiqui zumaquiča. Nižaza jiizmi anaž iya kjanaquiča. ²⁵ Warawaranacami tsewctan tjojtснаquiča. Tseecu azziz žejlñinacaqui chjekinskattaž cjequiča. ²⁶ Jalla nekztanaqui žoñinacaqui tii tsewctan cuchanžquita Yooz Žoñiž cheraquiča. Wejrqui tsjir taypiquiz tjonača, walja aztan, ancha ispantichuca. ²⁷ Nekztanaqui tjapa kjutñi nii arajpach Yooz anjilanacaqui cuchanta cjequiča, weriž illztanaca juntjapžcajo. Tjapa yok tjyquiztanpacha tjapa arajpach tjyquiztanpacha juntjapžtaž cjequiča.

²⁸ 'Ančucqui tii puntu zizaquiča higuera cjita muntiquiztan. Chjulorat nii muntiqui ch'ojñantis cjissaja, jalla nii ora waj kutunz timpu žcatiča. Nužupanž zizza ančucqui. ²⁹ Jalla nižtapacha tii weriž chiita watan, ančucqui tuž zizaquiča; tii tsewctan cuchanžquita Yooz Žoñiqui wajillaž tjonaquiča, nii. Nižaza tii muntu tucuzinzqui žcatillača. ³⁰ Weraral cjiwčha, tjapa tii timpuquiz žejlñi žoñinacaqui ana ticznaquiča, ima tii weriž

chiita watan. ³¹ Arajpachami yokami tucuzaquicha. Wejt takunacazti wiraž ana tucuzaquicha. Nužupanž cumplisnaquicha.

³² 'Wejt tjonz tjuñimi wejt tjonz orami anaž jecmi zizasacha, anaž nii arajpach Yooz anjilanacami, anaž Yooz majchmi. Yooz Ejp alajakaz zizza.

³³ 'Anchucqui, persuna naazna, cwitaza, Yoozquin mayiza. Chjulorat nii tjuñi tjonachaja, nii ora ana zizza anchucqui. ³⁴ Jalla tii quintuž iratacha wejt tjonz tjuñi. Tsjii žoñiqui ažkquin ojkz tantiichiča. Ima niiž kjuyquiztan zarakcan zapa mayni niiž piyunanaczquiz langz tjaacha. Kjuy cwitiñi žoñžquiz zuma cwitajo mantiča. ³⁵ Nekztan ojkžcu, chjulorat nii kjuychiz žoñiqui quepachaja, jalla nii ora, piyunanacaqui ana zizza, niit už zeztan tjonachaja, niit už chica arama tjonachaja, niit už kjantat ora tjonachaja niit už wentan tjonachaja. Chjulorat tjonachaja, ninacaqui anaž zizza. Nižtiquiztan piyunanacaqui listuž cjila. ³⁶ Jalla nii irata anchucqui listuž cjee. Tiripintit anchucaž tjajan tjonasacha. ³⁷ Wejrqui anchucquizimi tjapa žoñinaczquizimi chiyučha, listupanča cjee.

14

¿JAKNUŽUM JESUSA TANAS?

¹ Puc majkaz pjaltičha pascu pjijztiquinaqui. Nii orazakaz yekja pjijztaqui kalltiznatčha, ana liwaturchiz t'anta lujlz pjijzta. Jalla nii ora timplu jilirinacztan judio tjaajiñinacztan palt'ichiča, tuž cjican:

—¿Jaknužum Jesusa incallžcu tanas?

Nižaza nuž tanžcu, Jesusa conzjapa kazziča.

² Ninacaqui tantižcu, cjichiča:

—Pjijztiquiz anaž tanz waquizasacha. Žoñinacaqui učhum quintraž cjisnasacha.

JESUSIZ ACHQUIZ ASIITI ALZTA

³ Jesusaqui Betania cjita wajtquiz želatčha, Simonž kjuyquiz. Nii Simon-aqui tuqitan mojkchi janchichiz žejlñitača. Nekzi lulan tsjaa maatak žonqui tsjii putillžtan tjonzinča. Nii putillquiz cusa mazk'a ulurchiz asiiti želatčha, nardo cjita, ancha jila walurchiz. Nii putillaqui zuma alabastro cjita maztan paatatača. Nekztan naa maatak žonqui putilla kjolžcu Jesusiž achquiz asiiti alsinča. ⁴ Yekjap nekz žejlñi žoñinacaqui žawjziča. Ninacpora palt'ichiča, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan nii mazk'a ulurchiz asiiti pertejo? ⁵ Naalaqui asiiti tuysalani quinsa patac denario cjita paazuñ. Nekztan nii paazqui poris žoñinaczquiz onansalani.

Naaža quintra chutchiča. ⁶ Nekztan Jesusaqui chiichiča:

—¿Kjažtiquiztan taa žonatan chijcisejo? Anača taa žon kjaž cjisqui. Wejtquiziqui walika paachinča. ⁷ Poris žoñinacami panž žejlča. Chjulorami ninaczquiziqui yanapasacha. Wejrqui anal anchucatan tira želača. ⁸ Taa žonqui jaknužt payi atčhaja, nii paachinča. Ima wejt curpu tjatan asiitižtan alsinča. ⁹ Chekpacha wereral cjiwčha, jaksiquinami tjapa kjutñimi Yooz taku parlita cječhaja, jalla nicju taaža paata parlita cjequiča, taa maatak žon cjuñznajo.

JUDASQUI JESUSA TANKATZ PINSICHICHA

¹⁰ Nekztanaqui Judas Iscariotiqui timplu jilirinaczquin palt'i ojkchiča. Jesusiž tuncapan tjaajinta žoñinaczquiztantatčha Judasqui. ¹¹ Judas taku nonžcu jilirinacaqui ancha chipchiča:

—Paaz tjaasacha, —cjican.

Nekztanaqui Judasqui tantiichiċha, ċhjulatorat wali cjeċhaja, Jesusa tankatzjapa, nii.

PASCU ĊHJERI LUJLCHICHA

¹² Pjijzta kallni tjuċi, ana liwaturżtan t'anta lujlz pjijzta, nii tjuċi judio wajtchiz žoċinacaqui pascu uuza conniċha. Nii noojpacha tjaajinta žoċinacaqui Jesusiżquiz pewcziċha:

—ĠJakziquin wejrnacqui ojkz waquiziya, pascu ċhjeri luli tjaczjapaya?

¹³ Nekztan Jesusaqui pucultan tjaajintanaca cuchanchiċha, tuż cjican:

—Wajtquin oka. Nekzi tsjii žoċiżtan zalaquiċha kjaz luuz kużzi. Nii žoċiż wirquiz apznaquiċha. ¹⁴ Jakziquin nii žoċiċqui luzaċhaja, jalla nicju nii kjuychiz žoċiżquiz paljayaquiċha, tuż cjican: “Tjaajiċniċqui cjichiċha: ĠJakziquin wejt tjaajintanacżtan pascu ċhjeri lulasaya? ĠJaknit nii kjuyajo?”

¹⁵ Nekztan nii kjuychiz žoċiċqui tsewcta pisuquin tsjii pajk kjuya tjeznaquiċha anċhucaquiz. Nii kjuya listu tjaczta cjequiċha. Jalla nicju uċhumqui ċhjeri kiswaquiċha. —Nuż mantichiċha Jesusaqui.

¹⁶ Nużquis nii pucultan tjaajintanacaqui zarakchiċha. Watja ojkchiċha. Jesusiż chiitacama niżtapacha watchiċha. Nekztanaqui pascu ċhjeri kissiċha.

¹⁷ Tjuċiż kattan Jesusaqui tjonchiċha tuncapan tjaajintanacżtan. ¹⁸ Ċhjeri lujlcan Jesusaqui ċiichiċha:

—Weraral cjiwċha, anċhucaquiztan tsjii wejttan lujlċiċqui wejr tarazunaquiċha.

¹⁹ Ninacaqui nużquiz llaquita cjissiċha. Nekztan ninacaqui Jesusiżquiz pewcziċha. Tsjiic:

—ĠWejr kay? —cjichiċha.

Tsjiic:

—ĠWejr kay? —cjichizakazza.

²⁰ Nekztanac Jesusac kjaaziċha:

—Tuncapaniż anċhucqui tsjiicqui wejr tarazunaquiċha. Anziċqui niċha wejttan ċhjeri lujlċi. ²¹ Wejrqui tsewctan cuchanżquita Yooz Zoċiċha. Wejr okaċha, Yooz taku cjiirtacama. Jakziltat wejr tarazunaċhaja, jalla niċqui juc'anti castictaž cjequiċha. Nii tarazuċi žoċiċqui anaj maa pjuchquiztan nastċhaj niċqui, juc'ant cusaz cjitasaaċha.

²² Nekztanaqui ċhjeri lujlcan, Jesusaqui t'anta tanżcu Yoozquin gracias cjican ċiichiċha. Nekztan t'anta kjolżcu, tjaajintanacżquiz tojziċha, tuż cjican:

—Tanzna. Tii t'antaċha wejt curpu cuntaqui.

²³ Nekztan tsjii wazu tanziċha. Yoozquin gracias cjican ċiichizakazza. Nekztan ninacżquiz tjaatan, tjappacha ninacaqui nii wazquiztan licziċha.

²⁴ Jesusaqui ċiichiċha:

—Wejt ljocquiztan cjiċha tiicqui. Wejt ljocżtan tsjii ew acta tjulżta cjequiċha. Wejt ljocqui tjapa žoċinacż cuntiquiztan tjawktaž cjequiċha.

²⁵ Weraral cjiwċha, uwas kjaz ana iya licaċha, ċhjulatorat Yooz tjapa mantaaċhaja, jalla nii oracama.

PEDRUQUI JESUSA ANA PAJŃI TUCAQUICHA

²⁶ Tsjii Yooz wirsu itscu ojkchiċha Olivos cjita curullquin. ²⁷ Nekziċqui Jesusaqui ċiichiċha:

—Tii weenaqui tjapa anċhucqui ana wejtquin kuzziz tucaquiċha. Niżtapan cjiirta Yooz takuċqui cjiċha:

“Wejr arajpach Yoozqui awatiri conaaċha. Nekztan uuzanacaqui wichansnaquiċha”.

²⁸ Jesusaqui cjichizakazza:

—Nekztan jacatatžcuqui ančhuca tuqui okjayača Galilea cjita yokquin

²⁹ Nekztan Pedruqui chiichiča:

—Tjappacha ana amquin kuzziz cječhani. Wejrqui ana wira nižta cjesača.

³⁰ Jesusaqui kjaaziča:

—Weraral cjiwča, tii weenpacha amqui ana wejr pajni tucacuiča, Ima wallpaž pizc wilaž kjawan, amqui čhjep wila wejr ana pajnim chiyaquiča.

³¹ Pedruqui juc'anti tjurt'ichiča, tuž cjican:

—Wejrqui amtan chicami waztal ticznasača. Anapan amquiztanac zarakasača.

Tjapa nii tjajintanacaqui nižtapacha tjurt'ichiča.

JESUSAQUI YOOZTAN PARLICHICHA

³² Nekztan Getsemani cjita yokquin ojkchiča. Nicju Jesusaqui niž tjajinta žoñinacžquiz chiichiča:

—Tekzi julzna. Wejrqui Yooztan parli okača.

³³ Nekztan Pedružtan Jacobžtan Juanžtan chjitchiča. Jesusaqui walja llaquita kuzziz turwaysiča. ³⁴ Niiž tjajintanacžquiz paljaychiča:

—Wejt kuzqui ancha llaquita, ticzucača. Ančhucqui tekzi žela. Wilazaquiča; anača tjajaquiča.

³⁵ Nekztan tsjii koluc tuquinalla ojkchiča Jesusaqui. Yokquizkaz tuzi t'okziča. Yoozquiztan mayizichiča, tuž cjican:

—Tii juc'ant sufris timpu anal wats pecuča. Tii sufrisquiztan liwriychucažlaj niiqui, amquiž liwriyalla.

³⁶ Tira maycan cjichiča:

—Yooz Ejp, amqui čhjulumipankam atasača. Tii sufrisnacquiztan liwriyalla. Pero anal wejt kuzcama paaz pecuča. Jaknužt am kuz amtičhaj niiqui, jalla nuž am munañpaj cjila.

³⁷ Nekztanaqui tjajintanacžquin quejpžquichiča. Tjajchi zalchiča. Nekztanaqui Jesusaqui Pedružquiz cjichiča:

—¿Simona, amquim tjajya? ³⁸ ¿Anam tsjii orami wilazi atya? Wilaza. Yoozquiztan mayiza, ana ujquiz tjojtjapa. Ančhucqui ancha kuztanča. Pero ančhuca curpuzti anaž awantasača.

³⁹ Nekztan Jesusaqui wila Yooztan parli ojkchiča. Tuquiqui jaknužt parličhaja, nižtazaka parličiča. ⁴⁰ Wila tjajintanacžquin quejpžquichiča. Wila tjajchi zalchiča. Ancha tjaji atipskatchiča. Ninacaqui Jesusižquiz ana kjaazni atchiča. ⁴¹ Jalla nekztan Jesusac čhjep wila ojkžcu quejpžquichiča. Nekztan chiichiča:

—Jaziqui tjajchinčhucča, ančhucqui, nižaza jeejzinčhucča. Nužkaz. Wejrqui tsewtan cuchanzquita Yooz Zoñtča. Wejrqui ujchiz žoñinacž kjarquiz tankattal cjeeča. Nii ora anzi qui irjatžquichiča. ⁴² Zaazna. Ojkla. Cheržna. Wejr tarazuñi žoñiqui nii nacjuž tjonča.

JESUSAQUI TANTATACHA

⁴³ Nii ora Jesusaž nuž chiyan, tsjiiqui tuncapan tjajinta žoñinacžquiztan tjonchiča, Judas cjita. Tama žoñinacaqui Judastan tjonchiča pajk cuchillunacchiz, nižaza wjajtz carotinacchiz. Timplu chawjc jilirinacžtan judío lii tjajiniacžtan wajt jilirinacžtan ninacaž cuchanzquita tjonchiča. ⁴⁴ Tuquitan nii tankatni Judasqui kazziča Jesusa tankatzjapa. Nuž kazcu, cjichiča:

—Tsjii žoñil chjulznača. Niiž niic cjequiča. Nekztan zuma tanžcu chjichaquiča.

⁴⁵ Nii ora Judasqui Jesusižquiz macjatchiċha:

—Tjaajiċi Maestro, —cjican.

Nekztan nii chjulziċha. ⁴⁶ Nekztan žoñinacaqui Jesusa tanchiċha, preso chjitzjapa. ⁴⁷ Tsjii nekz tsijtchi žoñiqui pajk cuchillu jwessiċha. Jalla nekztan tsjan chawjc jilirž piyuna chjojritchiċha. Tsjii cjuċi pootžcu apakchiċha.

⁴⁸ Nekztan Jesusac ċiichiċha:

—Anċhucqui cuchillunacžtan carotinacžtan wejr tani tjonchinċhucċha, tsjii tjaċi cjes, nižtažtakaz. ⁴⁹ Zapuru anċhucaltan žejlċhinċha, timpluquiz tjaajincan. Wira ana wejr tanchinċhucċha. Pero anziċqui jaknužt Yooz taku ċiichiċhaja, nužupanž cumplita cjila.

⁵⁰ Nekztanaqui tjapa niž tjaajinta žoñinacaqui tsucaña wichanziċha. Jesusa zinalla eclichiċha.

⁵¹ Tsjii tjowaqui Jesusa apziċha, tsjii zquiti irzi. Nii tjowac tantazakaztaċha.

⁵² Nekztan nii zquiti cutžcu, k'alapacha tsucaña atipchiċha.

JESUSA CHAWJC JILIRINACZQUIN CHJICHTA

⁵³ Nekztanaqui Jesusaqui chjichtataċha timplu tsjan chawjc jilirž kjuya. Nekziċqui timplu chawjc jilirinacžtan wajt jilirinacžtan judío lii tjaajiċinacžtan ajczitaċha. ⁵⁴ Pedruqui ažquiztan apziċha, chawjc jilirž kjuy patio luzcama. Nii patiuquiz zultatunacžtan julzi želatċha, uj latuquiz kutuncan.

⁵⁵ Kjuyquiziċqui timplu jilirinacaqui tjapa jiliri mazinacžtan Jesusiž quintra ċiichiċi žoñi kjuratċha, Jesusa conta cjisjapa. Ana zinta uj wajtchiċha.

⁵⁶ Muzpa tama žoñinacaqui Jesusiž quintra toscara ċiichiċha. Pero ninacž toscar takuċqui anaž wira casatċha. ⁵⁷ Yekjap žoñinacaqui tsijtscu toscara ċiichiċha, tuž cjican:

⁵⁸ —Wejr nonziċha, tii žoñi tuž ċiichiċi, “Tii žoñiž kjuyta timplu pajlznaċha. Nekztan ċhjep majquiztan yekja timplu kjuyaċha, ana žoñiž kjuyta”. Nuž ċiichiċi nonzinċha wejrqui.

⁵⁹ Anaž nižtami žoñinacž takuc casatċha. ⁶⁰ Ultimquiziċqui nii timplu chawjc jiliriċqui tsijtsiċha žoñinacž taypiquiz. Jesusižquiz pewcziċha:

—ċAnam kjaazċi at, kjažtatajo? ċKjaž cjican am quintra ċiichiċi tii žoñinacajo?

⁶¹ Jesusaqui ana ċhjulu tawkžcu, želatċha, ana kjaaziċha. Nekztan nii tsjan chawjc jiliriċqui wilta pewcziċha:

—ċAmqui Cristumkaya? ċArappach Yooz Machimkaya?

⁶² Jesusaqui kjaaziċha:

—Jesalla. Wejrtċha Cristutqui. Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Žoñtċha. Tsjii nooj anċhucqui wejr cheraquiċha, juc'anti azziz Yooz latuquiz julzi. Nekztan arappachquiztan tsjirquiz tjonaċha.

⁶³ Nižta ċiitiquiztan nii timplu chawjc jiliriċqui niž zquiti wjajrzinċiċha, žawjċi tjeezjapa. Nekztan cjichiċha:

—ċKjažtiquiztan iya quintra ċiichiċi žoñi pecasajo? ⁶⁴ Anċhucqui nonzinċhucċha. Tiiž takuċqui Yooz quintraċha. Ana walipanċha. ċĈhjuluċhum paaqui, kjažum cjeequi? ċTantiyalla?

Nekztan tjappacha quintra ċiichiċha:

—Tii žoñi contaj cjila, —cjican.

⁶⁵ Nekztan yekjapaqui Jesusižquiz llawsižtan tjujtchiċha, wjajtċhizakazza. Nekztan niž yujc pañžtan tjožžinžcu, cjichiċha:

—ċPajalla, jaziċqui! ċJect am wjajtċhejo?

Nižaza zultatunacaqui Jesusiž yujcquiz ċhajcziċha.

PEDRUQUI JESUSA ANA PAJŃI TUCCHICHA

⁶⁶ Nii ora Pedruqui kjuy patiuquiz želatĉha. Nekzi tsjaa žonqui tjonchinĉha. Naa žonqui timplu tsjan chawjc jilirž piyunitaĉha. ⁶⁷ Pedruž uj latuquiz kutnan, cherchinĉha. Nekztan paljaychinĉha:

—Amqui nii Nazaret wajtchiz žoňžtan chica ojklayňamla, nii Jesusižtan.

⁶⁸ Pedruqui Jesusa ana pajňi chiichiĉha:

—Nii žoňi anal pajuĉha. Am takumi anal intintuĉha.

Nuž chiižcu, zancu ulanchiĉha. ⁶⁹ Nicju naa žonqui wilta cherchinzakazza. Nii žejlňi žoňinacžquiz maazinĉha, tuž cjican:

—Tii žoňicha ninacžtan chica ojklayňi.

⁷⁰ Pedruqui wilta Jesusa ana pajňi chiichiĉha. Nekztan tsjii upaquiztan nii žejlňi žoňinacaqui Pedružquiz cjichizakazza:

—Chekapan amqui ninacžtan chica ojklayňi žoňimla. Amqui Galilea wajtchiz žoňimla. Nii žoňinacž irataž chiiňamla.

⁷¹ Nekztan Pedruqui juramintužtan chiichiĉha, tuž cjican:

—Wejr toscara chiichinžlaj niiqui, Yooziž castictal cjila. Tii amiž chiita žoňi ana wira pajuĉha.

⁷² Pizcquizic nii orapacha tsjii wallpaqui kjawchiĉha. Nekztanaqui Pedruqui Jesusiž chiita taku cjuňziĉha. Tuž mazinĉitaĉha, “Ima wallpaž pizc wлтаž kjawan, amqui ĉhjep wлта wejr ana pajňim tucaquiĉha”. Nekztanaqui Pedruqui nii cjuňžcu, ancha llaquita cjissiĉha. Nekztan ancha kaachiĉha.

15

JESUSA PILATUZQUIN CHJICHTA

¹ Kjantati timplu chawjc jilirinacžtan wajt jilirinacžtan judío lii tjaa-jiňinacžtan tjappacha jilirinacžtan ajczitaĉha. Nekztan Jesusa ĉhejlžcu Pilato jiliržquin ĉjitchiĉha. Nekztan nižquiz intirjichiĉha. ² Nekztan Pilatuqui pewcziĉha:

—¿Am judionacž chawjc jilirimya?

Jesusaqui kjaaziĉha:

—Nužupanzaĉha, amiž chiitacama.

³ Nekztan nii timplu jilirinacaqui Jesusiž quintra ĉhjultaki tjojtunchiĉha.

⁴ Pilatuqui pewczizakazza:

—¿Kjažtiquiztan am ana kjaazňi atjo? Tjapamanaž am quintra chiila, pero.

⁵ Jesusaqui ana ĉhjulu tawkžcu želatĉha. Nužquiz Pilatuqui ana iya ĉhjulumi chiižiňi atchiĉha.

ZOŇINACAQUI JESUSIZ QUINTRA CHIICHICHA

⁶ Pilatuqui pascu pjijztiquiz tsjii piriz žoňi cutzňipantaĉha žoňinacž chiitacama. ⁷ Carsilquiz tsjii kjažultan gobierno quintri žoňinacž chawjĉta želatĉha. Barrabás cjita ujchiz žoňi carsilquiz chawjĉtakaztaĉha. Revolucionquiz žoňi conchiĉha Barrabás cjita žoňiqui. ⁸ Jaziqui žoňinacaqui Pilatu pewczňi tjonchiĉha, tuž cjican:

—Wejtnacalta tsjii žoňi cutžinalla. Tuquitanpacha nuž cutzňampanla amqui.

⁹ Pilatuqui kjaaziĉha:

—¿Anĉhucqui pecya, tii judionacž chawjc jiliri cutzta cjisjapajo?

¹⁰ Jesusa ĉhjaawjcu, nii timplu jilirinacaqui Pilatužquiz intirjichiĉha; nii zizziĉha Pilatuqui. ¹¹ Nekztan nii timplu jilirinacaqui Jesusiž quintra žoňinaca aptjapchiĉha. Nekztan žoňinacaqui maychiĉha, Barrabaspakaz cutzta cjisjapa. ¹² Pilatuqui wлта pewcziĉha:

—¿Tiizti? ¿Jaknužt wejr paaj cjii anĉhucjo? Anĉhucqui tii judionacž jiliriĉha cjinĉhucla.

¹³ Nii žoñinacaqui kjawchiča:

—i Tii žoñi conzna! i Cruzquiz ch'awczna!

¹⁴ Nekztan Pilatuqui chiichiča:

—¿Kjažtiquiztan, čjul uj paachit teejo?

Nii žoñinacazti juc'anti kjawchiča:

—i Cruzquiz ch'awczna!

¹⁵ Pilatuqui nužquiz žoñinacž kuz wali cjisjapa Barrabás cutziča. Jesusa cusa wjajtkatžcuqui, Pilatuqui zultatunacžquiz intirjichiča, cruzquiz ch'awcta cjisjapa.

¹⁶ Nekztan nii zultatunacaqui jilirž kjuy patiuquin Jesusa chjitchiča. Nekzi parti zultatunaca ajcznajo kjawziča. ¹⁷ Nekztan Jesusižquiz tsjii morat zquti tjutziča. Nižaza tsjii ch'apirar pillu irata nižtižtan Jesusiž achquiz scarzinchiča. ¹⁸ Nekztan ararcan kjawchiča:

—i Viva tii judío nacionž chawjc jiliri! —cjican.

¹⁹ Nekztan tsjii paržtan Jesusiž achquiz t'etkatchiča; llawsižtan tjujtchiča; rispittažoka quillsiča. ²⁰ Nekztan burla paažcuqui Jesusižquiztan nii morat zquti chjojžinchiča. Niiž persun zquti tjutziča. Nekztanaqui Jesusa chjitchiča cruzquiz ch'awczjapa.

JESUSAQUI CRUZQUIZ CH'AWCTATACHA

²¹ Tsjii Cirene wajtchiz žoñi želatča, Simón cjita. Pucultan žoñž ejptača niiqui, Rufo, nižaza Alejandruž ejp. Jochquiztan kajžcatča. Nekz watan mantichiča, Jesusiž cruza kužajo. Nužquiz uytissiča.

²² Nekztan Jesusaqui Golgota yokquin chjichtatača. Golgota cjitaqui tuž cjiča: “Ach Tsji Yokača”. ²³ Nekztan Jesusižquiz vinu mirržtan t'ajžta tirinchiča. Jesusazti ana licz pecchiča. ²⁴ Jalla nekztanaqui cruzquiz ch'awczcu, sultatunacaqui zurtiyichiča niiž zquitinaca tanzjapa, jakzilta sultatut nii zquti tanznačhaja, nii zizjapa.

²⁵ Wenzlaka Jesusaqui cruzquiz ch'awctatača. ²⁶ Kjažtiquiztan tii žoñi cruzquiz ch'awctatažlaja, niiqui cijrchiča tsjii tawliquiz, tuž cjican: “Tiiqui judionacž chawjc jiliriča”.

²⁷ Jesusižtan chicapacha tsjii pucultan tjañinaca yekja cruzanacquiz ch'awctazakaztača, tsjiic žew kjuttan tsjiic zkar kjuttan. ²⁸ Nužupan tuquitan cijrta Yooz taku cjiča. Nii Yooz taku tuž cjiča: “Ujchiz žoñinacžtan čica uchtača”. Nužquiz nii Yooz takuqui cumplissiča.

²⁹ Žoñinacaqui nekz watcan acha wewczinchiča; ancha žawjchi, tuž cjican: —i Aaj! Amqui timplu pajltasača. Nekztan čhjep majquiziqui wila kjuytasača, jalla nuž cjichamča, ¿ana jaa? ³⁰ Jaziqui persunpacha am cruzquiztan zarakalla. Persunpacha liwriyalla amqui.

³¹ Nižaza nii timplu chawjc jilirinacžtan judío tjaajiñinacžtan parlassiča, Jesusa iñarcan, tuž cjican:

—Yekjapanacžquiz liwriichiča tiiqui. Persunpachazti anaž liwrii atča.

³² Cristužlaj niiqui, Israel nacionž chawjc jilirižlaj niiqui, persunpachaj cruzquiztan apakscu, chjijwžquila. Nekz criyaquič učhumqui.

Žoñinacaqui Jesusa iñarchiča. Niižtan čica ch'awcta žoñimi iñarchizakazza.

JESUSAQUI TICZICHA

³³ Taypurquiztan tjapa nii yokac zumchi cjissiča, majñakak oracama.

³⁴ Nii ora Jesusaqui tjapa aztan kjawchiča:

—Eloi, Eloi ¿lama sabactani? —Tii takuqui cjiča: “Wejt Yooz, wejt Yooz ¿kjažtiquiztan wejr ecchamtajo?”

³⁵ Yekjap nekz žejlñinacaqui nii taku nonžcu cjichiča:

—Nonžna. Elías kjawža tiiqui, nii tuquitan Yooz taku parliñi profetaqui.

³⁶ Tsjiiqui ninacžquiztan zajtchiča. Nekztan tsjii esponja cjita kjaz licñiquiz jar vinu licskatchiča. Nekztan quejpžcu tsjii parquiz tsjijpchi Jesusižquiz macjatskatchiča nii jar vinu ch'umznajo. Nekztan nii žoñiqui parti žoñinacžquiz chiichiča:

—Tjewžla učumqui. Jaknužukat Eliasac cruzquiztan apaki tjonachani, niiž chekžla.

³⁷ Jesusaqui juc'anti kjawchiča. Nužquiz ticziča. ³⁸ Nii oraqui pajk timplu pañu juystokaz chicatquiz wjajrsiča, tsewctan kozzuc. ³⁹ Nii romanž sultatunacž jiliriqiu Jesusiž yujc kjuttan želatča. Tjappacha niiž wattanaca cheržcu cjichiča:

—Chekapan Yooz Majchtakalča tii žoñiqui.

⁴⁰ Nižaza tsjii kjažultan maatakanacaqui ažquiztan chekziča. Nii maatakanacaqui tinacatača: María cjititača, Magdalena wajtchiz žonqui. Nekztan María cjitizakaztača, Josež maa, nižaza Jacobž maa (lajktača Jacoboqui). Nekztan Salomé cjititača. ⁴¹ Nii maatakanacaqui Jesusa apzitača, nižaza yanapchitača, Jesusa Galilea yokaran ojklayan nii ora. Nekztan ninacaqui Jesusižtan chica Jerusalenquin tjonchiča. Nii cruzaž nekziqiu muzpa maatakanaca želatča.

JESUSAQUI TJATZTATACHA

⁴² Nii nooiqui pjijzta tjacz tjuñitača. Jeejz tjuñi ispirazakaztača. ⁴³ Nižtiquiztan tjuñiž kattan tsjii José cjita Arimatea wajtchiz žoñiqui walja tjup kuzziz Pilatužquin ojkičiča. Nekztan Jesusiž curpu maychiča. Walja rispitta jiliritača nii Josiqui. Yooz tjapa mantiz timpu tjewznatča. ⁴⁴ Niiž tjontiquiztan, Pilatuqui ispantichiča, tuž cjican:

—¿Kjažt waj ticzi cjesajo?

Nekztan zultatž jiliri kjawziča, nii pewczjapa. ⁴⁵ Nii zultatž jiliriqiu kjaaziča:

—Jesalla, ticziča, —cjican.

Nekztan Pilatuqui Jesusiž curpu chjitzjapa permiso tjaachiča José cjita žoñžquiz:

—Nižtaqui niiž curpu chjichalla, —cjican.

⁴⁶ Nekztan Josiqui zuma chiw pañu kjaychiča. Jesusiž curpu chjijunžcu nii pañquiz tejlziča. Nekztan tsjii sipulturquiz majkziča. Nii sipulturaqui pajk mazquiz pjettatača. Nii sipulturž zana tsjii pajk maztan pjucziča.

⁴⁷ Pucultan maatakanacaqui Jesusiž curpu tjatñi cherchiča. Tsjaaqui María Magdalena cjititača. Tsjaac María cjitizakaztača, yekja Josiž maa.

16

JESUSAQUI JACATATCHICHA

¹ Judionacž jeejz tjuñi jakatažu María Magdalenatan Jacobž maa Mariatan Salomatan, nii čjepultan maatakanacaqui cusa ulurchiz asiiti kjaychiča, Jesusiž ticzi curpu tjajlinzjapa. ² Ancha wentan ninacaqui sipultura cheržni ojkičiča tjuñiž tewctanalla. ³ Sipultura ojkan ninacpora parlasiča tuž cjican:

—¿Jequit učumtaqui cjetžinaquejo? ¿Nii pjuczta pajk mazjo?

⁴ Nekztan irantižcu, nii pajk pjuczta mazqui cjetžta cherziča. ⁵ Sipultura luzcu, žew latu kjuyltan tsjii tol chiw zquitchiz tjowa julzi cherchiča. Nužquiz nii maatakanacaqui ancha tsucchiča. ⁶ Nii tjowaqui paljaychiča, tuž cjican:

—Anaž tsuca maataka. Ančhucqui Jesusaž kjurča, nii cruzquiz ch'awcta žoñi. Niiqui jacatatchičha jaziqui. Anača tekzi. Cherznalla. Tii sipulturquiz ana žejlča. ⁷ Jazic ančhucqui oka. Niiž tjajinta žoñinaczquin mazca. Pedružquizimi zaka mazna. Tuž cjican ančhuc maznaquiča: “Jesusaqui ančucaž tuqui okjayaquiča Galilea cjita yokquin. Nekzi Jesusižtan zalaquiča ančhucqui. Jaknužt tuquitan chiižinchipančhaja, jalla nužuča”.

⁸ Nekztanaqui nii maatakanacaqui sipulturžquiztan ulanžcu, zati pariju quejpchiča, tsucaña chjekincan. Tsucaña ana čhjulumi chiyi atchiča jeczquizimi.

JESUSAQUI MARIA MAGDALENAQUIZ PARIZICHICHA

⁹ Jesusaqui kjantatilla jacatatzcuqui primiraqui María Magdalenaquiz parizichiča. Tuquitan Jesusaqui naaquiztan pakallaku zajranaca chjatkatchitača. ¹⁰ Naa žonqui Jesusiž mazinaczquin mazni ojkchinča. Ninacaqui llaquita želatča, kaacan. ¹¹ Nekztan mazzinča:

—Jesusaqui jacatatchičha. Wejrqui nii cherchinča, —cjican.

Nii nonžcu nii tjajinta žoñinacaqui ana criichiča. Inapanka chiitažoka naychiča.

¹² Wiruñaquei pucultan tjajinta žoñinacaž wajtquiztan okan, Jesusaqui parizichizakazza, tsjemata cjissi. ¹³ Nekztan quejpžcu, nii pucultanaqui parti tjajintanaczquiz mazziča. Nii mazta ana zakaz criichiča.

JESUSAQUI WILTA PARIZICHICHA

¹⁴ Wiruñaquei Jesusaqui nii tuncamani tjajinta žoñinaczquiz parizichiča, čhjeri lulan. Ninacaqui jacatatta maztaqui ana criichiča. Nekztan ninacz ana criiñi kuzziz cjen ninaczquiz iwjt'ichiča Jesusaqui. ¹⁵ Nižaza Jesusaqui mantichiča, tuž cjican:

—Jazic ančhucqui okaquiča tjapa kjutni tii muntu intiru. Tjapa žoñinaczquizimi liwriiñi taku paljayaquiča. ¹⁶ Jakziltat tii taku criiçhaja, jalla niiqui liwriitaž cjequiča; nižaza bautista cjequiča. Jakziltat tii taku ana criiçhaj niiqui, ancha castictaž cjequiča. ¹⁷ Yooz taku criichinacaqui tii milajrunaca paaquiča. Wejt tjuuquiz zajranaca chjatkataquiča. Yekja takunaca chiyaquiča. ¹⁸ Zkora tanžcu zkoržquiz ana chjojrichtaž cjequiča. Tsjii veneno licžcu, ana ticznaquiča. Kjaržtan lanžcu, laa žoñinaca čhjetnaquiča. Nižta paaquiča Yooz taku criichi žoñinacaqui.

JESUSAQUI ARAJPACHA OJKCHICHA

¹⁹ Nii taku chiižcu chawjc jilir Jesusaqui arajpacha ojkchiča. Nekzi Yooz žew latuquiz julziča. ²⁰ Nekztanaqui nii tjajinta žoñinacaqui ulanžcu, tjapa kjutni Yooz liwriiñi taku paljaychiča. Chawjc jiliripanča Jesucristuqui. Jalla niiča ninaczquiz yanapñiqui. Nii Yooz aztan paata milajrunacaqui tuž cjiča: “Tii Yooz takuqui werarapanča”. Nužupanž cjila. Amén.

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN LUCAS

¹⁻² Ancha zuma Teófilo, tii cartal amquin cjiŕŕcuĉha, Jesucristuŕ puntuquiztan. Jesucristuŕ nasta tjuñquiztanpacha jaknuŕt watĉhaja, jalla niiqui ana tĵatĉiĉha cherchi ŕoñinacaqui. Nii cherchi ŕoñinacaqui wejtnacaquiz tĵaajinĉiĉha. Niŕzaza yekĵa ŕoñinacŕquiz tĵaajinĉizakazza Jesucristuŕ puntuquiztan. Nekztan tsĵii kĵaŕ ŕoñinacaqui Jesucristuŕ puntuquiztan cĵiŕŕĉiĉha niŕŕ ĵaru niŕŕ ĵaru. ³ Niŕzaza wejŕqui zumpacha pewcpewczinĉha jaknuŕt Jesucristuŕ nasta tjuñquiztanpacha watĉhaja, jalla nii. Jalla nuŕ pewcpewczcu wejŕqui pinsichinĉha Jesucristuŕ puntuquiztan cĵiŕŕĵapazakaz niŕŕ ĵaru niŕŕ ĵaru. “Jalla niic waliŕ ĉĵesaĉha”, ĉĵican pinsichinĉha wejt kuzquiz. Ĵaziqui walĵa zuma Teófilo, amquin tii cartal cĵiŕŕcuĉha, ⁴ Jesucristuŕ puntu tĵaajintanaca zumpacha zizajo.

JUAN BAUTISTAZ NASTAQUI

⁵ Ima Juan Bautistaŕ nasan jalla tuŕ watĉiĉha. Judea yokquin Herodes ĉĵita pajk ĵiliriĵi mantiñitaĉha. Niŕzaza Zacarías ĉĵita timplu cwitiñi ŕoñi ŕelatĉha. Niiqui Abías ĉĵita t'akquiztantatĉha. Niiŕ tĵun ĉĵititaĉha Elisabet. Ninacaqui Aarón ĉĵita tuĵita atĉi ejpŕquiztan tĵonñitaĉha. ⁶ Nii pucultan lucutiñ ŕoñiĵi Yooz yujcquiziqui zuma kamañĉiztaĉha. Yooz Epiz mantiacama kamñitaĉha. Jalla nuŕ kaman ana ĉĵĵul ujmi ninacŕ quintratĵeeŕni atasaĉha ĵecmi. ⁷ Ninacaqui ana zinta majĉĉiztaĉha. Elisabet ĉĵitiqui ana wira matiñitaĉha. Nii oraqui pucultan lucutiñi ĉhawc ĉawcwataĉha.

⁸ Tsĵii noĵ Zacarías t'akquiztan turnuŕ tĵonatĉha, Yooz sirwizĵapa timpluquiz. Jalla niŕtĵiquiztan Zacariasqui Yooz sirwatĉha timpluquiz. ⁹ Nii timplu cwitiñinacaqui tsĵii ŕoñi inzinzu tĵaazñi illzñipantakalĉha. Nekztan Zacariŕŕquiz illziĉha. Jalla nuŕ illztaŕ ĉĵen Zacariasqui Yooz timpluquiz luzziĉha, inzinzu tĵaazñi. ¹⁰ Jalla nii inzinzu tĵaazñi oraqui tama ŕoñinacaqui Yoozquin mayizican ŕelatĉha timplu zancu. ¹¹ Jalla nekztanaqui tsĵii Yooz anĵilaqui Zacariŕŕquiz parisquichiĉha timpluquiz. Nii anĵilaqui inzinzu altarŕ ŕew latuquiz tsĵiŕsiĉha. ¹² Anĵila cherŕcu Zacariasqui kuz turwaysi ĉĵiŕsiĉha, anĉha tsucĉiĉha. ¹³ Anĵilaqui ĉĵiĉiĉha:

—Zacarías, ana am tsuca. Yoozqui amiŕ mayizitaqui nonziĉha. Jalla niŕtĵiquiztan Yoozqui am Elisabet ĉĵiti tĵunaquiz lucmajĉ wawaŕ majtkataquiĉha. Jalla nuŕ majttan am wawaqui Juan ĉĵita tĵuuchiz ĉĵequiĉha. ¹⁴⁻¹⁵ Jalla nii am majĉqui walĵa pajk ĵiliriŕ ĉĵequiĉha Yooz Ejpŕ yujcquiziqui. Jalla nii majtĵiquiztanaqui, amqui cuntintum ĉĵequiĉha, walĵa ĉĵipsnaquiĉha. Niŕzaza walĵa ŕoñinacami ĉĵipsnaquiĉha, am tĵunaŕ majtĵiquiztanaqui. Am majĉqui vinumi awarintimi ana licaquiĉha. Ima maa pĵuchquiztan ulnan Yooz Espiritu Santuqui am majĉ kuzquiz luzaquiĉha. ¹⁶ Am majĉqui walĵa Israel wajtĉiz ŕoñinaca Yooz Ejpŕquin wilta sirwizkataquiĉha. ¹⁷ Niŕzaza am majĉqui ima Jesucristuŕ ojĵklayan ojĵklayaquiĉha, Yooz taku palĵaycan. Ĵĵuñzna. Tuqui tĵmpuqui tsĵii Yooz puntu palĵayñi profeta ŕelatĉha, Elías ĉĵita. Yooz Espiritu Santuqui nii Eliasquiz Yooziŕ tĵaata taku palĵayskataĉiĉha. Jalla nii tĵaata taku palĵayĉiĉha Eliasqui, ana ekscu. Yoozquin tĵurt'iñi kuzziŕtaĉha. Jalla niŕtapacha Yooz Espiritu Santuqui am majĉquiz Yooziŕ tĵaata taku palĵayskataquiĉha. Niiŕ palĵaytĵiquiztan ejpŕtanami maatinacŕtanami wilta zumanskataquiĉha. Niŕzaza am majĉ palĵaytĵiquiztan ana Yooz kuzcama kamñi ŕoñinacami Yooz kuzcama kamñi

cjisnaquiĉha. Jalla niĉtiquiztan Israel wajtchiz Źoĉinacaqui Yooz Majch tjonz tjuĉni tjewznaquiĉha. Zuma kamcan, ninacaqui tjewznaquiĉha, Yooz Majch zuma risiwt'isjapa. —Jalla nuĉ Zacariiĉquiz paljayĉiĉha nii Yooz anjilaqui.

¹⁸ Nekztan Zacariasqui anjilĉquiz pewcziĉha, tuĉ cjican:

—ĉUltim werara amiĉ ĉhiitajo? ĉJaknuĉt zizasajo? Wejrqui walja chawc Źoĉtla pero. Wejt maatakami chawc Źon zakazza.

¹⁹ Nii anjilaqui kjaaziĉha, tuĉ cjican:

—Wejrqui Gabriel cjitiĉha. Yooz manta payiĉntĉha. Yoozqui wejr mantiĉziĉha amquiz tii zuma takunaca maznajo. ²⁰ Amqui weriĉ ĉhiita ana critiquiztan, upam cjisnaquiĉha, am maati majzcama. Yooziĉ pinsita tjuĉnquiz weriĉ ĉhiita takuqui cumplisnaquiĉha. —Jalla nuĉ ĉhiĉiĉha anjilaqui.

²¹ Zacarías timplu kjuyltan aĉka Źelatĉha, ulanĉquiz oraqui watatĉha. Jalla niĉtiquiztan tjewzĉni Źoĉinacaqui kuzquiz pinsiĉiĉha, kjaĉtiquiztan ana ulanĉquejo, jalla nii. Źoĉinacaqui zancu muzpa tjewznatĉha, Zacarías ulanĉquizcama. ²² Nekztanaqui Zacariasqui aĉktanalla ulanĉquiĉiĉha. Pero ana jaknuĉt ĉhii atĉiĉha. Jalla niĉtiquiztan nii zawnc Źejlĉni Źoĉinacaqui ispantiĉiĉha. “Timplu kjuyltan anjilĉtan zalziĉlani”, jalla nuĉ cjeyassiĉha. Upa cjissiĉ cjen Zacariasqui Źoĉinacĉquiz kjarĉtan paljayĉiĉha.

²³ Tsjii kjaĉ majquiztan Zacariasqui timplu cwitis turnu cumpliciĉha. Nii tjuĉninaca Źerĉcu, persun kjuya ojkiĉha. ²⁴ Wiruĉnaqui niĉĉ Elisabet cjiti tjunqui ica cjissinĉha. Nekztan Elisabet tsjii pjijska jiiz kjuyaran Źelatĉha. Ana kjuyquiztan kjuya ojklayĉinĉha. Naaqui persun kuzquiz pinsiĉinĉha tuĉ cjican: ²⁵ “Yooz Jiliriĉqui wejr cjuĉnĉcu, wejtquiz ickatĉiĉha. Jaziĉqui Źoĉinacaqui anaĉ iya wejr iĉnaraĉha”.

JESUCRISTUZ NASTAQUI MAZINTACHA

²⁶ Nekztanaqui sojta jiizquiztan Elisabet ickattanaqui, Yoozqui Gabriel cjita anjila cuĉhanĉquiĉiĉha Galilea cjita yokquin, Nazaret cjita wajtquiz.

²⁷ Nii wajtquiz tsjaa tunsill tur Źelatĉha María cjiti. David cjita atĉi ejpĉquiztan tjoninĉtaĉha. Mariiĉqui Josė cjita Źoĉĉtan kazzintaĉha zalzjapa. Yoozqui naa Mariaquiz anjila cuĉhanĉquiĉiĉha. ²⁸ Naaquiz tjonĉcu, anjilaqui paljayĉiĉha, tuĉ cjican:

—Cullacalla, Yooz k'ayamĉha amqui. Yooz kjarquizza. Niĉzaza Yoozqui amtan ĉicapachaĉha. Yoozqui tjapa maatakĉquiztanam amquiz juc'ant wali favoraĉ paaquiĉha. —Jalla nuĉ tsaanchiĉha anjilaqui.

²⁹ Anjilĉ taku nonĉcu Mariiĉqui ispantiĉinĉha. Kuzquiz pinst'ichinĉha, nii tsaantaqui anal intintasaĉha, cjican. ³⁰ Nekztanaqui anjilaqui naaquiz cjiĉiĉha:

—María, ana tsucaquiĉ amqui. Yoozqui amquiz wali pajk favora paaquiĉha. ³¹ Jalla niĉtiquiztan amqui icaquiĉha. Lucmajch wawĉizim cjequiĉha. Nii wawaqui Jesúś cjita tjuuchiz cjequiĉha. ³² Tsjii nooĉiqui nii am majĉqui wali pajk jiliriĉ cjequiĉha. Arajpach Yooz Ejpĉ Majĉpanĉha niĉqui. Werar Yooz Ejpqui niĉĉ Majĉquiz pajk mantiĉni ĉjiskataquiĉha, Israel wajtchiz Źoĉinacĉjapa. Am David cjita atĉi ejptaĉha tuquita pajk mantiĉniĉqui. Jalla niĉta pajk mantiĉni cjequiĉha am majĉqui. ³³ Israel wajtchiz Źoĉinaca wiĉayaĉ mantaquiĉha. Niĉĉ mantitaqui wiĉayaĉ Źelaquiĉha. Anaĉ tucuzin-nasaĉha. —Nuĉ paljayĉiĉha anjilaqui.

³⁴ Nekztanaqui Mariiĉqui anjilĉquiz pewczinĉha, tuĉ cjican:

—ĉJaknuĉt tii cjesaya? Wejrqui ana luctaka pajuĉha.

³⁵ Nii anjilaqui kjaaziĉha, tuĉ cjican:

—Yooz Espíritu Santuqui amquiz tjonznaquiĉha. Jalla nuĉ tjonan arajpach Yoozqui niĉĉ aztan tsjiriĉtakaz weezcaquiĉha am juntuĉ. Nii oraqui

Yooz Espíritu Santuqui am t'icznaquiča. Jalla nižtiquiztan nii am maatiqiu juc'ant zuma lijítum kamañchiz cjequiča. Yooz Majchpanča niiqui. ³⁶ Nižaza amquiz maznuča tuž, am jamillquiztan Elisabet cjitiqui ickatchitača, chawc žon cjenami. Tuquiqui žoñinacaqui Elisabet puntuquiztan cjiñitača: “Naa žonča ana matiñqui” cjicanaqui. Jaziqui sojta jiizkaz icchinča. ³⁷ Yoozqui čhjulumipankaz paasača. —Jalla nuž chiichiča anjilaqui.

³⁸ Nekztanaqui Mariiqui cjichinča:

—Wejrqui Yooz Jiliriž mantitacama kamiñ žontča. Yoozqui wejtquizimi amiž chiitacama paaj cjila.

Jalla nuž Mariaž chiitan, anjilaqui ojkchiča.

MARIAZ ELISABETAQUIN OJKTA

³⁹ Nekztanaqui tsjii kjaž majquiztan Mariiqui zati pariju ojkchinča Judea cjita kolta curunacchiz yokquin. ⁴⁰ Jalla nicju Zacarías kjuya luzzinča. Kjuya luzcu Elisabetaquiz tsaanchinča. ⁴¹ Nuž Mariaž tsaanan Elisabeta wawaqui pjuch kjuyl cjenpacha kissiča. Nekztanaqui nii oraqui Espíritu Santuqui naa Elisabetaquiz luzziča nižaza chiikatchiča. ⁴² Jalla nekztan naaqui alto tawkžtan Mariaquiz paljaychinča, tuž cjican:

—Yoozqui amquiz tjapa maatakžquiztanami wali pajk favora paachiča. Nižaza nii am majchqui walja honorchiz cjesaž cjila. ⁴³ ¿Kjažtiquiztan taa arajpach Jiliriž maaqui wejtquin tjonžquejo? Wejrqui inakaztča. Anal waquisučha. ⁴⁴ Amiž tsaanta taku nonžcu, wejt wawaqui pjuchquiz ancha cuntintu kis kissiča. ⁴⁵ Yooziž apayžquita taku criichamča, nii Yooziž chiita takucama cumplisnaquiča, jalla nii criichamča. Jalla nižtiquiztan zuma cuntintum cjequiča. Nuž cjichinča Elisabetqui.

⁴⁶ Nekztanaqui Mariiqui chiichinča, tuž cjican:

“Wejt Yooz Jiliriž honoral waytača. ⁴⁷ Wejt Liwriiñi Yooziž cjen, wejt kuzmi ančaž chipča. ⁴⁸⁻⁴⁹ Wejrqui inakaztča. Yooz mantitacama kamiñ žontča. Yoozqui wejtquiz cjuñzquichiča. Jaziqui walja azziz Yooz Ejpqui wejtquiz t'icziča. Jalla nuž wejtquiz pajk obra paachiča. Tekztan nawjčchuc tjapa žoñinacaqui wejt puntuquiztan parlaquiča: ‘Yoozqui naaquiz zuma favora paachiča’, cjican. Werar Yoozqui jeczquiztanami juc'anti zumapankazza. ⁵⁰ Yoozqui tjapa niižquin rispitñi žoñinacžquiz okzñipanča, watay wata okzñipanča. ⁵¹ Yoozza walja pajk obranaca paañiqui. Mit kuzziz žoñinacaž pinsitanaca inakaz cjissa. ⁵² Walja azziz jilirinaca jwessa ninacž puestuquiztan. Antiz humilde kuzziz žoñinaca honorchiz cjiskatča. ⁵³ Nižaza jakziltat ana cusasanacchiz t'akjiri žejlčhaja, jalla nii t'akjirinacžquiz walja cusasanaca tjaaquiča Yoozqui. Antiz ricachunzcazti laachi kjarquiz ana čhjulchiz quejpkataquiča. ⁵⁴⁻⁵⁵ Nižaza Yoozqui učhum tuqita atchi ejpnacžquizimi, Abrahamžquizimi, Abrahamž majchmaatinacžquizimi, jalla ninacžquizimi taku tjaachiča, ninaca tirapan okznajo. Jalla nuž okžcu Yoozqui walja yanapča Israel wajtchiz Yooz sirwiñi žoñinacžquin, ninaca ana tjatsñiča”.

Jalla nuž chiichinča Mariiqui.

⁵⁶ Tsjii čhjep jiiz Mariiqui Elisabetatan kamchinča. Nekztan quejpcchinča naaža persun kjuya.

JUAN BAUTISTAZ NASTA

⁵⁷ Naa Elisabeta majtz tjuñiqui irantižquichiča. Nekztan lucmajch wawa majtchinča. ⁵⁸ Jalla nuž cjen, Yoozqui Elisabetaquiz ancha zuma favora

paachiča. Jalla nii quintu zizcuqui, Elisabeta wisinunacami jamillanacami naaquin tjonzñi ojkchiča. Nekztan ninacaž tjonžtan, Elisabetaqui ancha cuntintutakalča. Ninacami cuntintuzakaztača. ⁵⁹ Jalla nekztan quinsakal tjuñquiztan Zacariastan Elisabetatan timplu ojkchiča wawa chimpus cuztrumpi paakatzjapa. Nii cuztrumpi paatan ejpž tjuužtan tjuuzkatz pecatča, Zacarías cjican. ⁶⁰ Wawž maaqui cjichinča:

—Anaž. Tii wejt maatiqui Juan cjita tjuuchizpanž cjequiča.

⁶¹ Partinacazti pewcziča:

—¿Kjažtiquiztan nižta tjuuskatz pecjo? Am jamillanacquiztan anaž nižta tjuuqui žejlča.

⁶² Jalla nekztanaqui wawž ejpžquiz kjaržtan pewcziča, čjul tjuuchizim pecas, jalla nii. ⁶³ Ejpqui tsjii maychiča, tjuu cjirzjapa. Nekztanaqui cjirchiča, tuž cjican: “Wejt maatiqui Juan cjitaž cjequiča”. Nekztanaqui tjappacha ispantichiča nii puntuquiztan. ⁶⁴ Nii orapacha Zacariasqui wila chiiñi cjissiča. Jalla nuž wila chii atcan, Yooz honora paljaychiča. ⁶⁵ Jalla nuž cjen wisinunacami ispantichi quirchiča. Tjapa kjutñi nii Judea yokaran nii quintu ojkchiča. ⁶⁶ Tjappacha nii quintu zizñi žoñinacaqui kuzquiz pinsichiča: “¿Tii uzaqui čjulut cjisnaquejo?” cjican. Yooz kjarquizpantača nii wawaqui.

⁶⁷ Nekztanaqui Yooz Espíritu Santuqui Zacarižquiz chiikatchiča. Jalla nižtiquiztan Zacariasqui Yooziž tjaata takucama paljaychiča, tuž cjican:

⁶⁸ “Yooz Jiliri honorchiz cjilalla. Niiča Israel žoñinacz Yoozqui. Učhum Yoozqui niž mantitacama kamñi žoñinaczquin cjuñziča. Jaziqui liwriita cjequiča učhumqui. ⁶⁹ Yoozqui walja azziz Liwriiñi cuchanžquichiča, učumnacaquiz. Davidž majch maatinaczquiztanpacha majttača nii Liwriiñiqui. David cjitaqui Yooz mantitacama kamñitača. ⁷⁰ Tuqui timpuquiztanpacha jalla nužupan Yoozqui taku tjaachiča. Yooz taku paljayñi žoñinacaqui niž jaru niž jaru nii Yooziž tjaata taku mazmaziča. ⁷¹ Nii maztaqui tužutača: ‘Liwriitačhumž cjequiča, učhum quintra žoñinaczquiztanami, učhum chjaawjkatñi žoñinaczquiztanami’.

⁷² Yooz Ejpqui učhum tuqita atchi ejpnaczquiz taku tjaachiča, tuž cjican: ‘Wejrqui ančucaquiz tira okzničha. Weriz zuma tjaata taku anal tjatsnača’.

⁷³ Nižaza Yooz Ejpqui učhum tuqita Abraham ejpžquiz taku juramintužtan tjaachiča, nijapami učhumjapami.

⁷⁴ Učhum quintra žoñinaczquiztanami liwriitanaqui, učhumqui ana ekscu Yoozquin sirwasača. ⁷⁵ Nižaza učhumqui Yooz kuzcamakaz zuma lijituma kamaquiča. Jalla nuž kamcan učhumqui Yooz sirwaquiča ticzama”. ⁷⁶⁻⁷⁷ Nižaza Zacariasqui tira paljaychiča, tuž cjican: “Juan, wejt maati, amqui Jesús Jilirž tjonz tuqui ojklayaquiča, Israel žoñinaca nii zuma tjewznajo. Amqui jaknužt žoñinacz ujnacami pertunta cječhaja, jalla nii intintiskataquiča. Žoñinacz ujnaca pertunta cjen, liwriitaž cjequiča. Jalla nuž intintiskattiquiztanaqui profeta cjitam cjequiča amqui, arajpach Yooziž tjaata taku paljayni profeta. ⁷⁸ Yoozqui učhum ancha okzniž cjen učhum liwriyaquiča. Tsewctanpacha tsjii Liwriiñi cuchanžquichiča, učhum kuzquiz tjuñiztakaz kjanajo. Jalla nižtiquiztan ew timpužtakaz cjequiča.

⁷⁹ Jalla nii Liwriiñiqui zuma kjanacamapanž Yooz zuma kamañ jicz tjeeznaquiča, zumchiquiztakaz kamñi žoñinaczquizimi, ticzquiztan eksñi žoñinaczquizimi. Nižaza nii Liwriiñiqui učhum zuma irpaquiča, Yooz Ejpžtanami učumtanami zumanznajo”.

Jalla nuž cjichiča Zacariasqui.

⁸⁰ Nekztanaqui nii Juan cjita uzaqui pajkchiča. Zapuru juc'anti Yoozquin tjurt'iñi kuzziztača. Jalla nekztanaqui tsjii ch'ekti yokquin ojklayatča, Israel wajtchiz žoñinacžquiz niž obra tjeezcama.

2

JESUCRISTUZ NASTA

¹ Jalla nii timpuquiz tsjii walja chawc jiliri želatča, Augusto cjita. Nii chawc jiliriqi mantichiča, tuž cjican:

—Tjappacha žoñinacaqui tjuu apuntiskataquiča.

² Nii timpuquiz Cirenio cjita jiliri želatča, Siria yokchiz žoñinaca manti. Jalla nii timpuquiz primir censuqui watchiča. ³ Nekztanaqui tjapa žoñinacaqui persun watja ojkspantača, persun tjuu apuntiskati. ⁴ Jalla nuž cjen José cjita žoñiqui Galilea cjita provinsiquiztan, Nazaret cjita wajtquiztan ulanžquichiča. Judea cjita provinsiquin, Belén cjita wajtquin ojkičiča. Jalla nicju David cjita tuquita atchi ejpqui nassitača. Davidž majchmaatquiztan tjonñitača Josequi. ⁵ Jalla nuž cjen nicju ojkičiča, tjuu apuntiskati. María cjiti turatan zalzjapa kazzitača Josequi. Nii oraqui naa Mariiqui Espiritu Santuž t'icžtatača. Juztan Mariatan pucultan ojkičiča, tjuu apuntiskati. ⁶ Belén wajtquin irantižcu, María majts oraqui tjonchiča. ⁷ Jalla nicju Mariiqui primir wawa majtchinča, Belén wajtquiz, animalž tjajz kjuyquiz. Wawaqui pañ awallžtan capžtatača. Jalla nuž capžcu animalž tjajz kjuyquiz t'apžtatača. Anaž iya alujamintu wajtchucatača.

AWATIRINACAQUI JESUSIZQUIZ RISPITI TJONCHICHA

⁸ Belén wajt žcatiran uuzi itžñi awatirinaca želatča. Awatirinacaqui pakara uuzi itžñitača pamparanpacha. ⁹ Jalla nuž želan tiripintit Yooz anjilaqui jecžquichiča. Tsewctan ninacž kjutñi walja kjanžquichiča. Nuž cheržcu ninacaqui ancha tsucchiča. ¹⁰ Jalla nekztanaqui nii anjilaqui cjichiča:

—Ana tsuca ančhucqui. Zuma quintul zjjicžcuča. Tsjii Liwriiñiqui tjapa žoñinacžtajapa cuchanžquitača. Jalla niž cjen žoñinacaqui zuma cuntintuž cjequiča. ¹¹ Tii zeziqui Davidž wajtquiziqui tsjii wawa majttača. Jalla niiqui Jesucristo Yoozza, ančhuc Liwriiñi. ¹² Ančhucqui nii wawa wachaquiča pañ awallžtan capžta; nižaza animalž tjajz kjuyquiz t'apžta wachaquiča. Jalla nuž wažtaž cjen siñala cuntažtakaz cjequiča. Jalla nuž cjenauqui ančhucqui zizaquiča, chekapan wereraž chiitkalala, niiqui. — Nuž cjichiča anjilaqui.

¹³ Jalla nekztan anjilžtan chica tama Yooz anjilanacaqui tsewctan jecžquichizakazza. Yooz anjilanacaqui Yooz honora waytichiča, tuž cjican:

¹⁴—Tsewcta arajpach Yooz honorchiz cjilalla. Nižaza tii yokquiziqui Yooz okžta žoñinaca zuma cuntintu kuzziz cjilalla.

¹⁵ Jalla nuž chiižcu, Yooz anjilanacaqui tsewc arajpacha quejpciča. Nekztan nii awatirinacaqui porapat parlassiča, tuž cjican:

—Anjilaž maztaqui arajpach Yoozquiztan tjonchikalala. Tsjii Liwriiñi majttakalala. Jalla nii cheriž Belén watjaž ojklalla.

¹⁶ Jalla nekztanaqui awatirinacaqui zati pariju ojkičiča. Belén wajtquin animalž tjajz kjuyquiz luzziča. Nekzpacha awatirinacaqui zalchiča Mariatan Juztan wawa t'apzi. ¹⁷ Ninacžtan zalžcu tjappacha Yooz anjilaž chiitanaca nii wawž puntuquiztan quint'ichiča. ¹⁸ Awatirinacaž nuž maztiquiztan, tjappacha nonžñi žoñinacaqui ispantichiča. ¹⁹ Mariizti persun

kuzquiz nii mazta chjojchinča. Nii mazta puntuquiz pinsican walja pinsamintu aptazzinča. ²⁰ Awatirinacaqui uuzi ichi quejpcchiča. Nižaza Yooz honora paljaychiča, tuž cjican:

—Yoozza chekanaqui. Ancha waliča učhumž nonžtanaca, učhumž chertanacami. Yooz anjilaž chiitacama nižtapacha cherchinčhumla. —Jalla nuž cjican Yooz honora waytissiča awatirinacaqui.

JESUSAQUI TIMPLUQUIN CHJICHTACHA

²¹ Majttiquiztan quinsakal tjuñquiziqui jalla nekztan nii wawžquiz chim-puz cuztrumpi paachiča. Ima Mariaž ican, Yooz anjilaqui Mariaquiz chiichiča, “Jesús cjita cjequicha amiž primir majtta wawaqui”. Jalla nižtiquiztan nii anjilaž chiita tjuužtan tjuuzkatchiča.

²² Tuquitanpacha tsjii taku mantichiča Moisesqui, tuž cjican: “Majtžcu ima pusi tunc tjuñiž cjen, maatakanacaqui Yooz sirwiz cuzturumpinaca ana payi atasacha. Pusi tunc tjuñiž tjonan, timpluquiz tsjii cuztrumpi paazpanča. Jalla nekztanaqui wilta Yooz sirwiz cuztrumpiž paasača”. Jalla nižtiquiztan majtta tjuñquiztan pusi tunc tjuñi pjojkan Juztan Mariatan ninacž wawa chjitchiča Jerusalén cjita watja. Jalla nicju timpluquin ojkičiča wawa Yoozquin cumpjii. ²³ Tsjii Yooz liiqui tuž cjichiča, “Primir lucmajch wawa majtžcu, Yoozquin cumpjitaž cjequičha Yooz sirwajo”. Nuž Yooz lii ut'aysiž cjen lii jaru cumplichičha. ²⁴ Yooz mantita lii jaru nii lucutiñiqui ojkičiča. Yooz liiqui zakaz cjiča: “Tsji pariza paluma uz tsjii pariza wežla palomažtakaz Yoozquin tjaaspanča”. Jaziqui nužupan Yoozquin tjaachiča.

²⁵ Nii timpuqui Jerusalenquiz tsjii Simeón cjita žoñi želatča. Nii žoñiqui Yooz kuzcama kamñitača; Yooz lii jaru kamñitača. Nižaza Israel wajtchiz žoñinacž Liwriiñi tjewziča. Simeonqui Espiritu Santuž irpita žoñipantača. ²⁶ Espiritu Santuqui Simeonžquiz taku tjaachiča, tuž cjican: “Ima ticzcan, amqui Yooz cuchanžquita Liwriiñi Jiliri cheraquiča”. ²⁷ Jalla nuž taku tjaatiquiztanaqui Espiritu Santuqui Simeón irpichiča timplu kjutñi. Nii oraqui Jesusiž maa ejpqui nii timpluquin chjitchiča. Nekziqui Jesusižquiz mantita lii jaru cumplichičha. ²⁸ Jesusa cjita wawa cheržcu, Simeonqui kjaržtan kaaziča. Jalla nuž kaažcu, Yooz honorchiz cjeyajo, tuž cjichiča:

²⁹ —Yooz Tata, wejrqui amiž mantitacama kamiñ žoñtča. Tuquiqui wejtquiz taku tjaachamča. Anziqui amiž chiita taku cumplichamča. Jaziqui tižtiquiztanaqui cuntintul ticznasača. ³⁰ Jaziqui wejt persun čhjujčžtan tii amiž cuchanžquita Liwriiñi cherchinča. ³¹ Tjappacha tii muntuquiz žejlñi žoñinacžtajapa tii Liwriiñi cuchanžquichamča. ³² Tii Liwriiñiž cjen, Israel žoñinacžquizimi parti žoñinacžquizimi Yooz kamañ jicz tjeežtaž cjequičha, liwriita cjeyajo. Nižaza tii Liwriiñiž cjen, Israel wajtchiz žoñinacaqui zuma honorchiz cjisnaquiča. —Jalla nuž chiichiča Simeonaqui.

³³ Simeonž chiitiquiztan Jesusiž maa ejpqui ninacž kuzquiz ispan-tichiča. ³⁴ Nekztanaqui Simeonaqui ninacžta Yoozquin mayizichiča walikaz cjeyajo. Nižaza Jesusiž maaquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Werarapančhay, tii wawaž cjen walja Israel wajtchiz žoñinaca liwriitapanž cjequičha. Nižaza tii wawaž cjen yekjapa Israel wajtchiz žoñinacžti ujquin tjojtznaquiča. Tiiqui walja chawc jiliripanž cjequičha. Pero walja žoñinacaqui nii anaž rispitaquiča, Yooziž cuchanžquita cjenami. ³⁵ Tii wawaž cjen žoñinacž kuzquiz pinsitanacaqui pajtaž cjequičha. Nižaza María, amqui tii wawaž cjen ancha llaquitam cjequičha. —Jalla nuž mazziča Simeonaqui.

36-37 Nii oraqui tsjaa Ana cjiti žon želatča, timpluquiz zakaz. Naatača Yooz taku paljajin profetqui. Jalla naaqui Fanuelž majttača, Aser cjita t'akquiztan. Pakallawk wata zalztiquiztan, naaža lucuqui ticziča. Anziqui walja chawc žontača. Quinsakalc tunca pusin watchiztača naa žewqui; timpluquiztan anapan ulništača. Ayunaskan Yoozquin mayizican, Yooz Ejpžquin sirwištača majiñami weenami. 38 Jesús cjita wawa timpluquiz želan, nii orapacha Ana cjiti žonqui nii wawžtan zalchinča. Nuž zalžcu Yoozquin sparaqiz cjichinča. Nekztan nii wawž puntu paljajy kalltichinča Jerusalén watja liwriiz tjuñi tjewzñinacžquiz.

JESUSAQUI PAJKCHICHA

39 Tjapa Yooz mantita lii cumplizcuqui Jesusiž maa ejpqui Galilea yokquin quejpchiča. Niiž persun watja Nazaret cjita quejpchiča. 40 Jalla nii wajtquinaqui nii uzaqui pajkchiča. Tsjan tjupi y nižaza tsjan čhjultaki zizni cjissiča. Yooz Ejpqui nii walja cwitichiča, nižaza yanapchiča.

41 Zapa wata niiž maa ejpqui Jerusalenquin ojkchiča, pascua pijista payi. 42 Jesusaqui tuncapan wajtchiz cjen, niiž jamillžtan Jerusalenquin ojkchiča pascua pijista cuztrumpi payi. 43 Jalla nekztan pijista žeržcuqui, quejpchiča ninacaqui. Jesús uzazti Jerusalén wajtquiz eclichiča. Niiž maa ejp ana eclini naychiča. 44 Niiž maa ejpqui pinsatča, “Niiž mazinacžtanž caa”, cjican. Jalla nuž cjen niiž maa ejpqui ojkchiča tsjii nooj intiru. Pero tjuñi kattan, Jesusa kjurchiča jamillanacžquin nižaza ocjalž maziran. 45 Maa ejpqui Jesusa ana wači atchiča. Jalla nekztanaqui Jerusalén watja quejpchiča, jalla nicju kjurzjapa.

46 Tsjii čhjep majquiztan, maa ejpqui Jesús watchiča timplu kjuyla. Timpluquiz Israel lii tjaajiñi maestruncžtan želatča. Maestruncž takunaca nonznatča. Y nižaza maestruncžquiz pewcznatča Jesusaqui. 47 Nii uzaž paljayta taku nonžcu tjapa žoñinacaqui ispantichiča, nii uzaž nuž čhjulumi zizniž chiyan. 48 Jalla nekztanaqui nuž žejlñi cheržcu, ispantichi cjissiča maa ejpmi. Nekztanaqui niiž maaqui chiižinčinča:

—Aay, tii wejt uza jay. ¿Kjažtiquiztan am nižta eclichamta? Am ancha llaquita kjurchinča wejrnacqui. —Jalla nuž maaqui niižquiz chiižinčinča.

49 Jalla nekztanaqui Jesusaqui maaquiz kjaaziča, tuž cjican:

—¿Wejr tjapa kjutni kjurchamkaya? Wejt persun Ejpž kjuyquiz žejlstanpantača wejtlaqui. ¿Jalla nii ana zizzat amya?

50 Jalla nuž chiyan niiž maa ejpqui ana intintazziča.

51 Nekztanaqui Jesusaqui maa ejpžtan Nazaret cjita watja ojkchiča. Nicju irantižcu maa epiž mantitanaca cazñipanikaztača. Maaqui jalla niiž nuž wattanacquiztan kuzquiz chjojchinča. 52 Jalla nekztan Jesusaqui tsjan pajkchiča. Nižaza tsjan zizni pinsamintuchiztača. Yooz Ejpmi žoñinacami niiž cjen cuntintutača.

3

JUAN BAUTISTAQUI YOOZ TAKU PALJAYCHICHA

1 Zacarías Juan cjita majchqui Yooz taku paljajy kallantichiča. Jalla nii timpluquiz tii jilirinaca želatča. Tsjiiqui Tiberio cjitatača, juc'ant chawc jiliritiča niiqui. Tunca pijiskan wata jiliri cjican mantichiča. Nižaza tira mantiñipantača. Tsjiizuñqui Poncio Pilato cjitatača. Niiqui mantichiča Judea cjita yokquin. Tsjiizuñqui Herodes cjitatača. Niiqui Galilea yokquin chawc jiliritiča. Niiž lajkqui Felipe cjitatača. Nii Felipiqui Iturea cjita yoka, Traconite cjita yoka, jalla nii pizc yokquin mantiñitača.

Tsjiizuñqui Lisantias cjitatacha. Niiqui Abilinia cjita yokquin mantiñitacha. Nii timpuqui ninacatacha pajk jilirinacaqui. ² Nižaza nii timpuqui Anastan Caifastan timplu chawc jilirinacatacha. Nii timpuqui Juanqui želatcha tsjii ch'ekti yokquin. Jalla nuž želan Yoozqui Juanžquiz takunaca paljaychiča. ³ Nekztan Juanqui tjapa kjutñi Jordán puj yokaran ojklaychiča. Nicju žoñinacžquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Ančhucqui kuznacaž campiya; Yoozquin kuzziz cjisna. Nekztan ančuca ujnaca pertunta cjequiča. Jalla nekztanaqui bautistaž cjesača. — Jalla nuž paljaychiča Juanqui.

⁴ Tuquita tsjii Isaías cjita Yooz taku paljayñi profeta želatcha. Niiž cjiirra takucama watchiča. Jalla tuž cjican, cjiirchiča:

“Ch'ekti yokquin tsjii žoñiqui altu tawkžtan paljayžcaquiča, tuž cjican: ‘Tsjii chawc jiliriž tjonaquiča. Jaziqi zuma kamañ jicz tjaczna. Tsjii zuma jicztakaz ančuca kuznaca zumpacha tjaczna, y nižaza zuma lijitumapanž cjee. ⁵ K'awanaca liwj tjattjatzna. Curunacami lumanacami zumpachaž wjajržna, nii jicz zuma zok'o okajo. Nižaza nii t'ojonacaqui zumpacha kjujzcatzna. Jalla nuž zuma kamañ jicz tjacznaquiča. ⁶ Nii chawc jiliriž tjontan, tjapa tii muntuquiz žejlñi žoñinacami Yooz Epiž cuchanžquita Liwriiñiž cheraquiča’ ”.

Jalla nuž cjican cjiirchiča nii Isaías cjita žoñiqui.

JUAN BAUTISTAQUI ŽOÑINACŽQUIZ CHIIZINCHICHA

⁷ Nekztanaqui žoñinacaqui tjapa watjanacquiztan ulanžquichiča, Juanž bautista cjisjapa. Juanqui nii žoñinacžquiz cjichiča:

—Zkora irata incallñi žoñinaca. Yooz Ejpqui ujchiz žoñinaca wajillaž casticaquiča. ¿Ject ančucaquiz nii mazzejo? ¿Nii casticu atipzjapa wejtquinž tjonya? ⁸ Kuz campiichinčuczłaj niiqui, zumapankaz kamaquiča, ančuca campiita kuz kjana tjeezjapa. Ančhucqui anaž mit kuzziz porapat chiyasaquiča, tuž cjican: “Wejrnacqui Abrahamž majchmaatinacžquiztanpacha tjoniñča. Yoozqui anaž wejrnaca casticasača”. Jalla nižta ana chiichiiz waquisiča ančhucqui. Yoozqui tii maznacquiztan Abrahamž majchmaatinaca paasača. ⁹ Ančhucqui tsjii frut muntižtakazza. Ana zuma fruta pookñi muntiqui k'aačhtaž cjequiča jir ačtan. Jalla nuž k'aačhtiquiztanaqui, ujtaž cjequiča. Jalla nižta irataž ančucaquiz wataquiča. Ana zuma kamañchiz žoñinaca castictaž cjequiča. —Nuž cjican paljaychiča Juanqui.

¹⁰ Jalla nekztanaqui žoñinacaqui Juanžquiz pewcziča:

—¿Jaziqi čhjulut paaqui wejrnacjo?

¹¹ Nekztanaqui Juanqui kjaaziča, tuž cjican:

—Jequit pizc almillchiz cjechaj niiqui, tsjii almillaqui ana almillchiz žoñžquin tjaasača. Tsjii wacchi čhjerchiz žoñiqui tsjii ana čhjerchiz žoñžquin niiž čhjeri tojnaquiča. —Nuž cjichiča Juanqui.

¹² Jalla nekztanaqui tsjii impuesto cobriñi žoñinacaqui Juanžquin tjonchiča, bautista cjisjapa. Nekztanaqui Juanžquiz pewcziča, tuž cjican:

—Tjaajiñi, ¿wejrnacqui čhjulut paaquiya?

¹³ Juanqui kjaaziča, tuž cjican:

—Lii jaruž cobraquiča. Anaž juc'anti cobraquiča ančhucqui.

¹⁴ Nižaza tsjii zultatunacaqui Juanžquiz pewcziča, tuž cjican:

—¿Wejrnaczi čhjulut paaquiya?

Juanqui kjaaziča, tuž cjican:

—Ančhucqui žoñžquiztan anaž čhjulumi kjañasača. Nižaza anaž fuerziyasača. Nižaza žoñžquizimi ana inapankaz tjojtasača, tsjii cusasa

packatzjapami. Nižaza ančhuc persun suelduchiz cuntintupanž cjee. —Jalla nuž cjican kaaziča Juanqui.

¹⁵ Tjapa žoñinacaqui Yooziž cuchanžquita Cristuž tjonz ancha tjewznatča. Jalla nižtiquiztan žoñinacaqui kuznacquiz pinsichiča: “Juanqui Cristužlani” cjican. ¹⁶ Pero Juanqui tjappacha nii žoñinacžquiz cjichiča:

—Nonžna. Wejrqui kjaztankal bautisuča. Tsjizuñ wejt wirquin tjonča. Jalla niiqui Espiritu Santužtanami arajpach ujžtanami bautisaquiča. Jalla niiča wejtquiztan tsjan juc'ant poderchizqui. Anal niž čhjata chjojkinimi atasača, nižquiz atintisjapa. Inakaztča wejrqui.

¹⁷ Juanqui tira paljaychiča, tuž cjican:

—Ančhucqui trigo zkalažtakazza. Nii tjoñi jiliriqui trigonaca kjojaquiča. Nekztan itsanacami zuma trigumi pjalznaquiča. Nii zuma triguqui ricujtaž cjequiča. Niiž persun kjuyquin majcžtaž cjequiča. Nii itsanacazti liwj ujžtaž cjequiča, ana tjesñi ujquiz. Jalla nižta irataž ančhucacquiz wataquiča.

¹⁸ Jalla nuž žoñinacžquiz chiižinchiča Juanqui. Nižaza yekja chiižintanacami paljaychiča, zuma Yooz taku paljaycan. ¹⁹ Nižaza wiruñaquu Juanqui Herodes cjita jiliržquiz iwjt'ichizakazza. Herodes cjita jiliriqui niž jilž tjunatan zalsiča. Felipe cjitatača niž jilaqui. Nižaza Herodesqui iya anawalinaca paachitakalča. Nekztan Juanqui Herodesquiz iwjt'ichiča tjapa niž anawali paatiquiztan. ²⁰ Herodeszti ana nonziča. Juc'anti anawalinaca paachiča, Juan carsilquiz chawjczcama.

JESUCRISTUZ BAUTISTA

²¹ Juanqui ima carsilquiz chawcta želan, walja žoñinaca bautissiča. Nižaza Jesusa bautissizakazza. Jesusaqui bautista cjiscu Yooz Ejpžquin mayizatča. Nii orapacha arajpacha cjetziča. ²² Yooz Espiritu Santuqui tsjii palumažtakaz chjijwžquichiča Jesusiž juntuñ. Nižaza arajpachquiztan tsjii altu jora paljayžquiñi nonziča. Nii joraqui tuž cjican chiižquichiča:

—Amča wejt ultim k'ayi Maatimqui. Amiž cjen anchal cuntintučha wejrtqui.

JESUCRISTUZ TUQUITA ATCHI EJPNACACHA TINACAQUI

²³ Jesusaqui nii oraqui quinsatunc watchiztača. Jalla nekztanaqui niž Yooz Epiž tjaata trabajo kallantichiča. Jesusiž tuquita atchi ejpnacaqui tinacača. Primero Josež maati cjitažtakaztača. Josequi Eliž majhtača. ²⁴ Eliqui Matatž majhtača. Matatqui Leviž majhtača. Leviqui Melquiž majhtača. Melquiqui Janaž majhtača. Janaqui Josež majhtača. ²⁵ Josequi Matatías majhtača. Matatiasqui Amós majhtača. Amosqui Nahumž majhtača. Nahumqui Esliž majhtača. Esliqui Nagaiž majhtača. ²⁶ Nagaiqui Maatž majhtača. Maatqui Matatías majhtača. Matatiasqui Semeiž majhtača. Semeiqui Josež majhtača. Josequi Judaž majhtača. ²⁷ Judaqui Joanaž majhtača. Joanaqui Resaž majhtača. Resaqui Zorobabelž majhtača. Zorobabelqui Salatielž majhtača. Salatielqui Neriž majhtača. ²⁸ Neriqui Melquiž majhtača. Melquiqui Adiž majhtača. Adiqui Cosamž majhtača. Cosamqui Elmodamž majhtača. Elmodamqui Erž majhtača. ²⁹ Erqui Josuež majhtača. Josuequi Eliezerž majhtača. Eliezerqui Jorimž majhtača. Jorimqui Matatž majhtača. ³⁰ Matatqui Leviž majhtača. Leviqui Simeonž majhtača. Simeonqui Judaž majhtača. Judaqui Josež majhtača. Josequi Jonanž majhtača. Jonanqui Eliaquimž majhtača. ³¹ Eliaquimqui Meleaž

majchtača. Meleaqui Mainanž majchtača. Mainanqui Matataž majchtača. Matataqui Natanž majchtača. ³² Natanqui Davidž majchtača. Davidqui Isaiž majchtača. Isaiqui Obedž majchtača. Obedqui Booz majchtača. Boozqui Salmonž majchtača. Salmonqui Naasonž majchtača. ³³ Naasonqui Aminadabž majchtača. Aminadabqui Aramž majchtača. Aramqui Esromž majchtača. Esromqui Fares majchtača. Faresqui Judaž majchtača. ³⁴ Judaqui Jacobž majchtača. Jacobqui Isaacž majchtača. Isaacqui Abrahamž majchtača. Abrahamqui Tarež majchtača. Tarequi Nacorž majchtača. ³⁵ Nacorqui Serugž majchtača. Serugqui Ragauž majchtača. Ragauqui Pelegž majchtača. Pelegqui Heberž majchtača. Heberqui Salaž majchtača. ³⁶ Salaqui Cainanž majchtača. Cainanqui Arfaxadž majchtača. Arfaxadqui Semž majchtača. Semqui Noež majchtača. Noequi Lamecž majchtača. ³⁷ Lamecqui Matusalenž majchtača. Matusalenqui Enocz majchtača. Enocqui Jaredž majchtača. Jaredqui Mahalaleelž majchtača. Mahalaleelqui Cainanž majchtača. ³⁸ Cainanqui Enós majchtača. Enosqui Staž majchtača. Setqui Adanž majchtača. Adanqui Yooziž paatiquiztan Yooz maatitača.

4

SATANAS CJITA DIABLUQUI JESUSA UJQUIZ TJOJTSKATZJAPA PECATCHA

¹ Jesusiž kuztan Yooz Espíritu Santuž kuztan tsjii kuzziztača. Jalla nuž cjen Jesusaž Jordán cjita pujquiztan okan, Espíritu Santuqui Jesusa chjitchiča ch'ekti yokquin. ² Jalla nii ch'ekti yokquin žejlchiča pusi tunc tjuñi. Jalla nuž želanaqui nii Satanás cjita diabluqui Jesusa ujquiz tjojtskatzjapa pecatcha. Jalla nii pusi tunc tjuñi Jesusaqui ana čjери lujlchiča. Jalla nižtiquiztan pusi tunc tjuñiquiztan ana lujlchiž cjen čjери eecskatchiča. ³ Jalla nekztanaqui nii diabluqui cjichiča:

—Ultim Yooz Maatimžlaj niiqui, amqui tii mazquiztan t'anta tuckatalla. — Nuž diabluqui chiichiča.

⁴ Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Zoñinacaqui anaž čjериžtan alaja žetasača. Yooz takuča chekanaqui, jalla niiča ultim čjериžtakazqui, Yooztan wiñaya žetzjapaqui”.

⁵ Jalla nekztanaqui nii diabluqui Jesusa chjitchiča tsjii pajk cur puntiquin. Jalla nicju tjapa tii muntuquiz žejlñi yokanaca tjeeziča tsjii ratukaz. ⁶⁻⁷ Nekztanaqui diabluqui Jesusižquiz cjichiča:

—Wejt yujcquiz quillsnaquiž niiqui, nižaza wejr rispitaquiž niiqui, tjapa tii yokquiz žejlñinaca amquiz tjaataž cjequiča. Wejrqui tjapa tii yokanaca tjaača, am mantisjapa. Tii yokquiz žejlñinaca amtaž cjequiča tjappacha. Tii tjappacha wejtquiz tjaatatača. Jaziqui wejrqui jakziltižquiz tjaaz pecučaja, jalla nižquin tjaasača. —Jalla nuž cjichiča diabluqui.

⁸ Nekztanaqui Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Satanás, wejtquiztan zaraka. Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Ultim arapach Yoozquinkaz rispita. Nižaza nii alaja sirwa. Niikazza Yooz Jiliriča”, nuž cjican cjijrtača.

⁹⁻¹¹ Nekztanaqui nii diabluqui Jesusa chjitchiča Jerusalén cjita watja. Nicju timplu pjurniquin chjitchiča. Nekztan cjichiča:

—Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Yooz Ejpqui niž anjilanaca mantaquiča, am cwitisjapa. Ninacz kjaržtan am cwitaquiča, ana am kjojcha čjериžta cjeyajo čjul mazquiztanami”. Nuž cjijrtača. Jaziqui ultim Yooz Maatimžlaj niiqui, tsewctan kossuc tii yokquiz layžcalla.

¹² Nekztanaqui Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Zoñiqui ultim arajpach Yooz ana inakaz nuž yanznaquiča”.

¹³ Jalla nekztanaqui diabluqui ana čhjulu iyas pinsiñi cjissiča, Jesusa ujquiz tjojtskatzjapaqui. Nekztanaqui tsjii kjažtapacha nižquiztan zarakchiča. Wiruñ wilta ujquiz tjojtskatz yanznaquiča.

JESUCRISTUQUI YOOZ PUNTU PALJAYCAN OJKLAYCHICHA

¹⁴ Nekztanaqui Jesusaqui quejpžquiichiča Galilea cjita yokquin. Walja Espiritu Santuž azziztača. Tjapa yok kjutñi niž quintuqui ancha ojkchiča.

¹⁵ Galilea yokquin želan judío ajcz kjuyanacquizimi tjaañiitača. Niiž tjaañintiquiztan tjapa žoñinacaqui niž honora waytichiča.

NAZARET CJITA WAJTQUIN OJKCHICHA

¹⁶ Nekztanaqui niž persun watja ojkchiča, Nazaret cjita. Jalla niitača niž pajkta watjaqui. Jeejz tjuñ nojiqui ajcz kjuyquin luzziča, niž cuztrumpi jaru. Jalla nii ajcz kjuyquin žejlcan, tsijsiča Yooz taku liizjapa.

¹⁷ Nekztanaqui Isaías cjita profetaž cjijrta Yooz taku, jalla nii libruqui chjalžtatača Jesusa liyajo. Nii libro cjetžcu wajtchiča tii cjijrta taku. Nekztan liichiča, tuž cjican:

¹⁸ “Yooz Espiritu Santuqui wejt kuzquiz žejlča. Wejrqui illztača, pori žoñinacžquiz zuma taku maznajo. Nižaza wejrqui cuchanžquitača llaquizñi žoñinaca ana llaquiz llaquizajo. Nižaza wejrqui cuchanžquitača tanta žoñinacžquiz maznajo, ‘Liwriitaž cjequiča ančhucqui’ cjican. Nižaza wejrqui cuchanžquitača zur žoñinacž čhujquiči čhjetnajo. Nižaza wejrqui cuchanžquitača ana zuma langzkatta žoñinaca liwriyajo. ¹⁹ Yooz Ejpqui žoñinacžquiz zuma favora paaquiča. Jalla nuž nii zumanaca paazjapa Yooz Espiritu Santuqui wejttan chicapachača”.

Jalla nuž Yooz taku cjijrtača.

²⁰ Jalla nekztanaqui Jesusaqui nii libro pjucžcu ajcz kjuya atintiñi žoñžquiz intirjichiča. Nekztan nužquiz julziča. Tjappacha nekz žejlñi žoñinacaqui tira nižquin chekznatča. ²¹ Nekztanaqui paljayi kallantichiča, tuž cjican:

—Tonjpacha tii cjijrta Yooz taku cumplissiča ančhucž nonžnan.

²² Nekztanaqui žoñinacaqui chiichiča, tuž cjican:

—Walikazza tii Jesusaqui.

Niiž zuma chiita takunacquiztan ispantichiča. Ninacpora parlassiča, tuž cjican:

—¿Anaj tiic Juz maatiya?

²³ Nekztan Jesusaqui tuž chiichiča:

—Ančhucacquiztan žoñi wejtquiz chiyačhani, “Am kullñi žoñimžlaj niiqui, ima wejr kullcan, am persunpacha kullalla”. Wejrqui Capernaum wajtquin milajrunaca paachinča, jalla nii quintu nonzinčhucča. Jaziqui ančhucqui wejtquiz tuž chiyačhani: “Nižtapacha tii am persun wajtquin paažinalla”. Nuž wejtquiz chiyačhani.

²⁴ Jesusaqui tirapan paljaychiča, tuž cjican:

—Weraral chiyučha. Yekja wajtchiz žoñinacaqui tsjii Yooz taku paljayñi profeta zuma risiwasača. Persun wajtchiz žoñinacazti nii Yooz taku paljayñi profetžquiz anaž juyzu paača. ²⁵ Tuquiqui tsjii Elías cjita Yooz taku paljayñi profeta želatča. Nii timpuqui walja žewžew maatakanaca želatča Israel wajtquinaqui. Čhjep wata sojta jiižiz ana wira chijinchiča. Jalla nižtiquiztan walja mach'atača. Ana čhjeri želatča nii wajtquinaqui. ²⁶ Israel wajtquin walja žewžew maatakanaca želanami,

Eliasqui ninacžquin ana cuchantatača. Pero Sarepta cjita wajtquin tsjaa žew želatča, Sidón cjita wajtž žcati. Jalla naa yekja wajtchiz žewaquin cuchantatača Eliasqui. Jalla nužupan cjetča. ²⁷ Nižaza tuqui timpuzakaz tsjii Eliseo cjita Yooz taku paljayñi profeta želatča. Nii timpuqui walja mojkchi janchichiz laa žoñinaca želatča; lepra cjita conača niiqui. Pero Eliseuqui persun wajtchiz laa žoñinacžquiz ana čjulumi čjetinchiča. Antiz tsjii Naamán cjita Siria wajtchiz žoñžquiz čjetinchiča. —Jalla nuž chiichiča Jesusaqui.

²⁸ Jalla nuž chiita nonžcu, tjappacha nii ajczñi žoñinacaqui muzpa žawjchiča Jesusiž quintru. ²⁹ Ninacaqui walja tsijtsiča. Nekztanaqui wajtquiztan Jesusa ulanskatchiča. Nii watjaqui pajk waranc k'aw žcati želatča. Jalla nuž k'aw kjutñi Jesusa chjitchiča, nii k'awquiztan kossuc tjojtsjapa. ³⁰ Ultimquiziqui Jesusazti ninacž taypi watchiča. Ana čjulumi kjaž cjita ojkchiča.

TSJII ZAJRAŽ TANTA ZOŇI ČJETINTA

³¹ Nekztanaqui Jesusaqui ojkchiča Capernaum cjita watja Galilea cjita yokquin. Jalla nicjuqui jeejz tjuñ nooj Jesusaqui tjaačinchiča ajcz kjuyquin. ³² Niž tjaajintiquiztan žoñinacaqui walja ispantichiča. Jesusaqui pajk jilirž tawkžtan tjaačinchiča.

³³ Jalla nii ajcz kjuyquiz tsjii zajraž tanta žoñi želatča. Nii žoñiqui kjawchiča, tuž cjican:

³⁴ —¡Ay! Jesusa, Nazaret wajtchiz žoñimča. ¿Kjažtiquiztan am wejt-nacaquiz mitizi? ¿Kjažtiquiztan wejrnac aki tjon amjo? Wejrqui am pajuča. Yoožiž zuma cuchanžquita Žoñimča amqui. —Jalla nuž cjichiča nii zajraqui.

³⁵ Nekztanaqui Jesusaqui nii zajrižquiz ujziča, tuž cjican:

—¡Ch'uj žela! ¡Tii žoñžquiztan zaraka!

Jalla nekztanaqui žoñi tjojtcu zajraqui ulanchiča žoñinacaž cheranpacha. Ana nii žoñi čhojritžcu, ecchiča. ³⁶ Nekztan tjapa žoñinacaqui ispantichiča. Jalla nekztan parlassiča, tuž cjican:

—¿Čjul mantiñi takumekaz chiila tiiqui? Walja azziz tawkchizza. Tii žoñiqui zajramiž mantila. Tiiž mantitiquiztan zajramiž ulanla. —Nuž ispantichi parlassiča.

³⁷ Tjapa kjutñi nii yokaran Jesusiž ispantichuca paatanacquiztan walja parlasñitača.

SIMON PEDRUZ AJMUZ MAA ČJETINTA

³⁸ Nekztanaqui Jesusaqui nii ajcz kjuyquiztan ulanžcu ojkchiča. Nekztan Simonž kjuyquin luzziča. Jalla nekz Simonž ajmuž maa ch'ujlñi cona laacjichi želatča. Tjapa curpu walja kjakchi želatča. Nii žejlñi žoñinacaqui Jesusižquiz roct'ichiča:

—Čjetinžinalla, —cjican.

³⁹ Nekztanaqui Jesusaqui naa laa žona kjutñi chutjatchiča. Nekztan laa žon čjetinchiča. Ch'ujlñi conaqui apaltichiča nužquiz. Nii orapacha naa žonqui žaazinča, nekztanaqui ninaca atinti kallantichinča.

TJAPAMAN LAA ZOŇINACA ČJETINTA

⁴⁰ Nekztanaqui tjuñiz kattan, žoñinacaqui tjapaman laa žoñinaca zjičchiča, Jesusa čhejtnajo. Nekztan Jesusaqui zapa maynižquiz persun kjaržtan lanziča. Jalla nuž lanžcu čjetinchiča. ⁴¹ Nižaza tsjii kjaž laa žoñinacžquiztan zajranaca ulanskatchiča. Jalla nuž ulanskatan zajranacaqui kjawchiča:

—Yooz Maatimčha amqui, —cjican.

Nii zajranacaqui zizatčha, Yooziž cuchanžquita Cristupankazza Jesusaqui, jalla nii. Jalla nižtiquiztan Jesusazti zajranacžquiz ujzičha, tuž cjican:

—Jalla wejt puntuquiztan anapančha chiichiisqui.

JESUSAQUI YOOZ ZUMA KAMAÑ PUNTU PALJAYCHICHA

⁴² Niiž jakakattaž wentan Jesusaqui wajtquiztan ulanchičha, ana žoñž žejlz yokquin. Pero nii wajtchiz žoñinacazti walja nii kjurchičha. Nižtami kjurñi žoñinacaqui irantichičha jakziquin Jesusa želatčhaj, jalla nicju. Nii žoñinacaqui Jesusaž atajs pecatčha, ana jakziquinami okajo. ⁴³ Pero Jesusaqui ninacžquiz cjichičha:

—Yekjap watjanacquin jaknužt žoñinacaqui Yooz zuma kamañchiz kamz waquizičhaja, jalla nii paljayzquiztančha wejrqui. Jalla nijapa wejrqui tii muntuquiz cuchanžquitačha.

⁴⁴ Jalla nuž paljaycan Jesusaqui ojklaychičha Galilea yokaran. Jalla nuž ojklaycan ajcz kjuyquizimi paljayñitačha.

5

JESUCRISTUQUI MILAJRU PAACHICHA

¹ Tsjii nooj Jesusaqui tsjii pajk kot atquin želatčha. Genesaret cjitačha nii pajk kotaqui. Jalla nekz želan walja žoñinacaqui nižžquin tjonchičha. Yooz taku nonzjapa nižž muytata ancha ts'acjasatčha. ² Jesusaqui pizc laachi warcu cherchičha kot atquiz. Tsjii ch'iz tanñi žoñinacaqui warcunaca ecchitačha. Ninacaqui ch'iz tanz rednaca awjnatačha. ³ Jalla nekztanaqui Jesusaqui Simón cjita žoñž warcuquiz luzzičha. Simonžquiz nii warcu koluc atskatchičha kot mor kjutñi cheechi. Jesusaqui warcuquiz julžcu, žejlñi žoñinacžquin tjaajñi kallantichičha. ⁴ Jalla nuž žoñinacžquiz tjaajñi žeržcu, Simonžquiz cjichičha:

—Tii warcu am chjicha tsjan kos kjutñi. Jalla nekztan am ch'iz tanz rednaca tjojtžna.

⁵ Simonaqui kjaazičha tuž cjican:

—Wejt Tjaajiñi Maestro, zeziqi wejrnacqui pakara langzinčha, pero ana zinta ch'iz tanchinčha. Nižtaqui amiž mantanaqui wejt ch'iz tanznaca tjojtžnačha.

⁶ Nekztanaqui ch'iz tanz tjojtžcu, walja muzpa ch'iz tanchi joozičha, redmi wjajrzñi kallantichičha. ⁷⁻⁸ Nii oraqui ninacž mazinaca yekja warcuquin-tačha koluc ažkquinalla. Ch'iz tanz wjajrzñi kallantiquiztan mazinaca kjaržtan wilžcu, kjawzičha yanapi tjonajo. Nii mazinacaqui irantižcu, nii pizc warcuquiz ch'iztan chjijsičha. Ch'iztan jos nii kotquiz kos julžñi tjurchičha nuž wacchi ch'iz tanziž cjen. Nii cheržcu, Simón Pedruqui Jesusiž yujcquiz quillzičha. Nekztan cjichičha:

—Wejt Yooz Jiliri, ancha ujchiz žoñtčha wejrqui. Amtan chica ojklayzqui anal waquizučha.

⁹ Jalla nii wacchi ch'iz tanchiž cjen, Simonaqui walja ispantichičha, nižaza nižž mazinacami. ¹⁰ Tsjii pucultan mazinacaqui Jacobžtan Juanžtan cjitačha. Ninacaqui Zebedeož majchnacatačha. Jacobžtan Juanžtan nižaza ispantichi cjissičha. Jesusaqui Simonžquiz cjichičha:

—Ana am tsuca. Jalla tekztan nawjkchuc jaknuž ch'iz juntichamžlaja, jalla nižta irata amqui žoñinacam juntaquičha Yooztajapaqui.

¹¹ Jalla nekztanaqui warcunaca yokquin irantiskatžcu, ninacaqui tjap-pacha ecchičha. Nižaza nii ch'iz tanz langz jaytichičha Jesusižtan chica ojklayzjapa.

MOJKCHI JANCHICHIZ LAA ZOŃI CHJETINTA

¹² Tsjii noojiqui Jesusaž tsjii wajtquiz želan, tsjii mojkchi janchichiz laa zoŃi tjonchiča. Jesusa cheržcuqui, niž yujcquiz puct'ichiča yokquizpacha. Jalla nekztanaqui rocchiča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, wejr čhjetnalla. Am wejr čhjetinzim pecčhaj niiqui, wejr čhjetinzim atča amqui.

¹³ Nekztanaqui Jesusaqui kjaržtan lanziča, tuž cjican:

—Wejr am čhjetnasachiya. Jaziqui čhjetintam cjissa.

Jalla nuž chiitiquiztanaqui nii orapacha nii zoŃiqui žejtchi cjissiča mojkchi janchi laaquiztan. ¹⁴ Nekztanaqui Jesusaqui nii zoŃi mantichiča ana jeczquizimi nuž nii čhjetinta puntu chiichiyajo. Nižaza cjichiča:

—Timpluquin oka amqui. Timplu jiliržquin persuna tjeežca. Nižaza čhjetintiquiztan Moisés mantitacama paa. Jaknužt Moisesqui ofrenda uchajo mantičhaja, jalla nuž ofrenda uchaquiča. Jalla nižtiquiztan zoŃinaca am žejtchi zizaquiča. Jazic oka amqui. —Nuž mantichiča Jesusaqui.

¹⁵ Jalla nuž ana chiyajo mantičiž cjenami, Jesusiž paata puntu juc'anti juc'anti parlita cjissiča tjapa kjutŃi zoŃinaczquin. Jalla nii quintu nonžcuqui, ju'anti zoŃinacaqui ajcsquichiča Jesusiž taku nonzjapa. Nižaza laanacami ajczquichiča Jesusaž čhjetinta cjisjapa. ¹⁶ Jalla nižtiquiztanaqui Jesusaqui nii zoŃinaczquiztan zarakžcu ana zoŃinacz žejlz yokquin ojkchiča. Jalla nii yokquin Yooz Ejpžquin mayizichiča.

ZUCH ZOŃI CHJETINTA

¹⁷ Tsjii nooj niž wiruŃ Jesusaqui tjaajnatča. Jalla niiran fariseo cjita zoŃinacaqui julzi želatča, nižaza judiuž kamaŃ lii tjaajiŃi zoŃinaca želatča. Jalla ninacaqui tjapa Galilea watjanacquiztan tjonchiča, nižaza Judeaquiztan, nižaza Jerusalenquiztan. Nižaza Jesusaqui laa zoŃinaca čhjetincan, Yooz azi tjeeziča. ¹⁸ Jalla nekztanaqui tsjii kjaž zoŃinacaqui tsjii zuch zoŃi zjicchiča tjajz zquitquiz callžcu. Irantižcu kjuyquiz majcz pecatča. Jesusiž yujcquiz nonzinz pecatča. ¹⁹ Pero muzpa zoŃinacazaž ajcsiž cjen, ana Jesusižquin macjati atchiča. Nekztanaqui kjuya yawžcu, tsewctan kjuya pjetchiča, tejanaca apakžcu. Pjetquiztan nii zuch zoŃi tsewctan kjuylichuc majcchiča tjajz zquitquiz callžcu. Kjuyltan žejlŃi zoŃinacz taypi nuž Jesusiž yujcquin apjatchiča. ²⁰ Ninaca tjapa kuztan tjonchi nayžcu Jesusaqui laa zoŃžquiz cjichiča:

—Jilala, jaziqui am ujnacaqui pertuntača.

²¹ Jalla nekztanaqui judiuž kamaŃ lii tjaajiŃinacztan fariseonacztan kuzquiz pinsi kallantichiča, tuž cjican: “¿Ject tii zoŃejo? ¿Kjažtiquiztan nižta chiijo? Yooz quintra anawalipanla tii zoŃž takuqui. ¿Ject ujnaca pertunasajo? Yoozpanikazla ujnacaqui pertunŃiqui”. Jalla nuž pinsichiča nii zoŃinacaqui.

²² Jesusaqui persun kuzquiz ninacaž pinsita naychiča. Nekztan ninaczquiz paljaychiča, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan anchuca kuz nižta pinsejo? ²³ ¿Jaksilta takut pjasila chiiz cjesajo? Tii zuch zoŃžquiz chiizinsjo, “Am ujnacami pertunta”, ¿cjis pjasila cjesaj? už “Tsijsna. Am tjajz zquiti aptižcu oka”, ¿nuž chiiz pjasila cjesaj?

²⁴ Tsewctan cuchanzquita Yooz ZoŃčha wejrqui. Tii muntuquiz jiliritča, ujnaca pertunjapa. Razunal chiyučha. Jalla nii zizjapa ančhucqui tiiž chera.

Nekztanaqui zuch zoŃžquiz cjichiča:

—Amquiz cjiwčha, tsijsna. Am tjajz zquitinaca aptaza. Oka am kjuya. —Nuž cjican chiichiča Jesusaqui.

²⁵ Nii orapacha nii zuch zoŃiqui tsijtsičha, zoŃinacaž cheranpacha. Tjajz zquiti aptižcu, persun kjuya ojkchiča. Yooz honora waytican ojkchiča.

²⁶ Jalla nižta cheržcu tjapa žoñinacaqui walja ispantichi quirchiča. Ekeksan ninacaqui Yooz honora waytichizakazza. Nižaza ninacpora parlassizakazza: —Tonj tjuñiqui walja ispantichucanaca cherchinčhumča.

LEVI CJITA ZOÑIQUI JESUSIZQUIN KUZIZ CJISSICHA

²⁷ Jalla nekztanaqui Jesusaqui ulanchiča. Jalla nuž ulanžcu tsjii Leví cjita žoñi cherchiča. Impuesto cobriñi žoñitača niiqui. Impuesto cobriñi puestuquiz julzi želatča žoñinacžquiz cobrican. Jesusaqui nii žoñžquiz cjichiča:

—Wejttanž ojkla.

²⁸ Nekztanaqui Leví cjita žoñiqui tsijtsiča. Impuesto cobriz langz apatatžcu, Jesusižtan chica ojkiča.

²⁹ Nekztanaqui Jesusižtan pijista paazjapa, Leviqui persun kjuyquiz zuma čhjeri tjacziča. Čhjeri lujlcan Jesusaqui impuesto cobriñinacžtan nižaza yekja ujchiz žoñinacžtan chica julzi želatča. ³⁰ Jalla nii cheržcu, fariseo žoñinaca nižaza judiuž lii tjaajiñi maestrunaca jalla ninacaqui Jesusiž tjaajinta žoñinacžquiz chuchi kallantichiča, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan impuesto cobriñinacžtanami ujchiz žoñinacžtanami čhjeri lujl ančhucjo?

³¹ Nekztanaqui Jesusaqui nuž nonžcu kjaaziča ninacžquiz, tuž cjican:

—Wiw žoñinacaqui kullñi žoñi anaž pecasača. Antiz laa žoñinacaž pecchiya. ³² Wejrqui “zumal kamuča” cjiñi žoñinacžquiziqui anal kjawzñi tjonchinča. Antiz “ujchizpanča” cjiñi žoñinacžquiz kjawzñi tjonchinča, ninaca Yoozquin kuzziz cjisjapa.

AYUNAS PUNTU

³³ Jalla nekztanaqui žoñinacaqui Jesusižquiz chiichiča, tuž cjican:

—Juanž tjaajintanacami fariseož tjaajintanacami walja ayunasñiča. Y nižaza ninacž cuzturumpi jaru walja Yoozquin mayiziñiča. Pero amiž tjaajinta žoñinacazti ana ayunasñipanla. ¿Kjažtiquiztan nižtajo? Čhjeriž lujžla, nižaza mazk'a kjaz licžla, nižtakazla. —Nuž cjican uj tjojtunz pecchiča nii žoñinacaqui.

³⁴ Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz kjaaziča, tuž cjican:

—Zals pijstiquiz žoñinacaž impittaž cjenauqi, ¿kjažt zalsñi žoñžtajapa ayunasasajo? Nii zalsñi žoñi želanpacha anaž ayunasasača. ³⁵ Tii jarquin nii zalsñi žoñiž kjañtaž cjen, jalla nekztanž ayunasasača.

³⁶ Tsjii taku chiichizakazza, tuž cjican:

—Anaž jecmi tsjii ew zquitquiztan riminta apakasača, tsjelanzi zquiti rimintisjapa. Jalla nuž paaquiz niiqui, nii ew zquiti pertisnaquiča. Nižaza nii ew riminta apjattaqui tsjel zquitquiztan tsjemata cjequiča. ³⁷ Nižaza anaž jecmi tsjii zijzi zkiz luusquiz ew vino alznasača. Nižta alznasaž niiqui, zkiz luus wjajrskatasacha ew vinuqui. Nekztanaqui zkiz luusmi vinumi pizcpacha pertisnasača. ³⁸ Ew vinuqui ew zkiz luusquizpanž alznasača. Nekziqui zkiz luusmi vinumi zumapanž cjesača. ³⁹ Y nižaza t'amchi vinu licžcu, anaž ew vinu pecasača. “Wejtta t'amchi vinuqui walikazza”, cjican cjequiča. Nižtazakaz žoñinacaqui Yooziž tjaata ew kamaña ana pecasača.

6

TSJII JEEJZ TJUÑQUIZ WATTA

¹ Tsjii jeejz tjuñ noojiqui Jesusaqui zkal taypiranž okatča niž tjaajinta žoñinacžtan. Jalla nuž ojkan niž tjaajinta žoñinacaqui tric oza kjajpchiča.

Nuž kjajpžcu kjaržtan kjojchiča. Nekztan lujlchiča. ² Nii cheržcu tsjii kjažultan fariseo žoñinaczi ninacžquiz pewczyča, tuž cjan:

—¿Kjažtiquiztan ančhucqui nižta paajo? Jeejz tjuñquiziqui nižta anapanča paazqui. Učhum lii quintrala, ¿ana jaa?

³ Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz kjaaziča, tuž cjan:

—Ančhucqui Yooz taku liichinčhucpanča, ¿ana jaa? Cjirta Yooz takuqui tuž cjiča: učhum David cjita tuquita atchi ejpqui niž mazinacžtan čjjeri eecskatchičha. ⁴ Čjjeri eecznanauqui arajpach Yooz timpluquin luzziča. Nicju Yooz yujcquiz nonžta t'antanaca želatča. Jalla nii t'anta aptižcu, lujlchiča. Nižaza niž mazinacžquiz tojunchičha. Anapantača permitta nii t'anta lujlsqui ina žoñžlaqui. Nižta lujlžcuqui, lii quintrala niiqui. Timplu jilirinacžtapankaz nii t'anta lulaj cjitaqui.

⁵ Nižaza Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Wejrqui tsewtan cuchanžquita Yooz Zoñtča. Jeejz tjuñquizimi čjulu paaz cjenami mantasača. —Nuž cjichiča Jesusaqui.

KJARA KJOŇCHI ZOŇI ČHJETINTA

⁶ Niž wiruñ jeejz tjuñquiziqui Jesusaqui luzziča judionacž ajcz kjuyquiz. Jalla nii ajcz kjuyquin tjaajni kallantichiča. Nicju tsjii žoñi želatča žew kjara kjoñchi. ⁷ Nižaza judiuž lii tjaajni nacžtan, fariseonacžtan želatča. Nii žoñinacauqui Jesusaž awayt'atča, jeejz tjuñquiziqui čhjetnaqui anaž čhjetna, jaa, jalla nii. Jalla nuž awayt'atča, Jesusiž quintra nii jaru aptisjapa. ⁸ Pero Jesusaqui nižta ana wali pinsitanaca kuzquiz naychipanča. Jalla nekztanaqui kjara kjoñchi žoñžquiz paljaychiča, tuž cjan:

—Tsijsna. Tii taypiquin cjisna.

Nuž chiitiquiztanaqui nii žoñiqui nii taypiquin tsijsičha. ⁹ Nekztanaqui Jesusaqui parti žoñinacžquiz paljaychizakazza, tuž cjan:

—Wejrqui ančhucquiz tsjii pewcsnasača. ¿Jeejz tjuñquiziqui učhum liiqui kjažt cjejo? žoñžquiz zuma paasaya uz žoñžquiz ana zuma paasaja. Zoñž wira liwriyasaya uz žoñž wira ticskatasaja. Ančhucqui zumpacha zizza, zuma paazqui učhum lii jaručha jeejz tjuñquizimi. —Jalla nuž cjan, chiižinchiča Jesusaqui.

¹⁰ Jalla nekztanaqui Jesusaqui niž muytata žejlñi žoñinacž kjutni chercherziča. Nekztan kjara kjoñchi žoñžquiz cjichiča:

—Am kjara chjinzna.

Nii žoñiqui nuž kjara chjinžcu niž kjara žejtchi quirchiča. ¹¹ Quintra žoñinaczi nii cheržcu walja žawjchiča Jesusiž quintra. Jalla nekztanaqui ninacpora pewcsarassiča, jaknužt Jesusiž quintra paa-as, jalla nii.

TUNCAPAN APOSTOLONACA ILLZTA

¹² Niž wiruñauqui Jesusaqui tsjii curullquin ojkchiča Yooz Ejpžquin mayizi. Ween pakara Yooz Ejpžquin mayizichiča. ¹³ Tjuñiž tjewctanalla, niž tjaajinta žoñinaca kjawziča. Kjawžcu, Jesusaqui tuncapani illziča niž mantita apostolonaca cjisjapa. ¹⁴ Nii illzta apostolonacaqui tuž cjita tjuunacchiztača: Simonatača; nižaza niž tsjii tjuuqui Pedro cjitazakaztača. Andrestača, Simonž lajk Jacobotača. Juantača. Felipetača. Bartolometača. ¹⁵ Mateotača. Tomasatača. Jacobotača; niiqui Alfeo cjita žoñž majhtača. Simonatača, nižaza niiqui Canaan t'akquiztantacha. ¹⁶ Judastača, Jacobž lajk; nižaza Judas Iscariotitača; jalla niiqui Jesusiž quintra tarazunchičha.

¹⁷ Jalla nekztanaqui Jesusaqui niž illztanacžtan chjijwžquichiča curullquiztan. Pampiquin irantižcu, niž tjaajinta žoñinacžtan tsijsičha. Nicju wacchi žoñinaca želatča, tjapa kjuttan Judea yokquiztan, nižaza Jerusalén

wajtquiztan, nižaza Tiro yokquiztan, nižaza Sidón yokquiztan, jalla nii yokanacquiztan tjonchiča. Nii žoñinacaqui Jesusiž takunaca nonzñi iran-tižquichiča. Yekjapanacaqui tjonchiča laanacquiztan čjetinta cjisjapa. ¹⁸ Nižaza yekjapanacaqui tjonchiča zajranacaž tantiquiztan liwriita cjisjapa. Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninaca čjetinchiča. ¹⁹ Jesucristuqui čjetinz azziztača. Nižaza Jesusaqui tjapa nii žejlñi laanaca čjetinchiča niž aztan. Tjappacha laa žoñinacaqui Jesusa lanz pecatča, čjetinta cjisjapa.

JESUSIZ TJAAJINTANACA

²⁰ Nekztanaqui Jesusaqui niž tjajinta žoñinacž kjutñi cherziča. Nekztan paljaychiča, tuž cjican:

—Ančhucqui porinaca, Yooz mantita zuma kamañaqui ančhucaltajapača. Jalla nižtiquiztan cuntintuž cjee.

²¹ ‘Čheri eecsñinaca, wiruñ Yoozqui ančhucaquiz wali cjiskataquiča, tsjii čheržtan chjekchižtakaz. Jalla nižtiquiztan cuntintuž cjee.

‘Llaquitanaca, anžic ančhuc kaačan. Wiruñaqui ananiiž chipchipaquiča. Jalla nižtiquiztan cuntintuž cjee.

²²⁻²³ ‘Ančhucqui, Yooz Majchquin sirwiñi žoñinacčhucča. Quintra žoñinacaqui ančhucaquiz chjaawjkatča. Nižaza jakurpayaquiča. Nižazaž ch'aanaquiča. Nižaza iñaraquiča. Ančhucaquiz ana zumapanž nayaquiča. Jalla nuž cjenami ancha cuntintuž cjee. Ančhuczi arajpachquin ojkžcu, wali kamañ wira tanznaquiča, tsjii chawc premiužtakaz. Nižtapan tuquitanpacha tii žoñinacž tuquita atchi ejpnacaqui Yooz sirwiñi profetanacžquiz chjaawjkatñipantača. Jalla nižtiquiztan anžiqui cuntintuž cjee.

²⁴ ‘Ančhucqui ricachunaca, cuntintukaz tii wirquiz kamchinčhucča. ;Wiruñ anawalipanž ančhucaquiz wataquiča!

²⁵ ‘Ančhucqui zuma cusasanacchiz kamchinaca, porižtakaz cjisnaquiča. Yoozquin ana cjuñziž cjen t'akjiriž cjisnaquiča. Ana walinacquiztan chipchinaca tsjii noojiqui ananiiž kaaquiča nižaza llaquitaž cjequiča.

²⁶ ‘Ančhucqui, Yooz taku chiitažoka cjiñi žoninacčhucča. Tjapa žoñinacaqui ančhuca honora waytaquiž niiqui ančhucaquiz juc'ant anawaliž cjequiča. Tuquitanpacha tii žoñinacž tuquita atchi ejpnacaqui nižtapan honora waytichiča toscara čiičiiñinacžquiz.

QUINTRA ŽOÑINACŽTANAMI ZUMA KUZIZPANŽ CJEE

²⁷ ‘Ančhucqui, wejt taku nonzñinaca, ančhucaquiz tuž cjiwča: Ančhuca quintra žoñinacžtanami zuma kuzizpanž cjee. Y nižaza zumapanž ninacžtan paa, nižaza ančhuca chjawjkatñinacžtanami zumapanž cjee.

²⁸ Nižaza ančhuca quintra laykiñi žoñinacžquiz zuma tawkžtan paljaya ančhucqui. Nižaza ančhuc iñariñi žoñinacžtajapa zuma tawkžtan Yoozquin mayt'ižina. ²⁹ Jakziltamiž am yujcquiz kichasaž niiqui, ana nižtapacha amqui kicha. Anača cutjatzqui. Nižaza jakziltamiž am ira kjañasaž niiqui, nii kjañaj cjee. ³⁰ Nižaza jakziltamiž amquiztan mayi tjonasača, nuž tjaa. Jakziltamiž amquiztan kjañasača, nuž kjañaj cjee. Anam amqui quijasacha. ³¹ Jaknužt ančhucqui parti žoñinaca ančhucatan zuma kamz pecchaj niiqui, jalla nižtapacha ančhucqui žoñinacžtan zuma kama.

³² ‘Yekjapanacaqui ančhucatan zumaž munaziča. Ančhucqui ninacžtan alajapankaz zuma munazaquiž niiqui, ¿kjažtiquiztan ančhucqui “Zumal paa-uča” cjican chiyasajo? Nižta iratazakaz paača anawal kuziz

Zoñinacami. ³³ Yekjapanacaqui ančhucaquiz yanapčha. Ančhucqui ninacžtan alajapankaz yanapaquič niiqui, ¿kjažtiquiztan ančhucqui “Zumal paa-učha” cjican chiyasajo? Nižta iratazakaz paačha anawal kuzziz zoñinacami. ³⁴ Yekjapanacaqui ančhucaquiz onza. Ančhucqui ninacžtan alajapankaz onznaquič niiqui, ¿kjažtiquiztan ančhucqui “Zumal onznučha” cjican chiyasajo? Nižta irata zakaz paačha anawal kuzziz zoñinacami. Nekztan tsjii onžñizakaz tjewza. ³⁵ Pero ančhucqui quintra zoñinacžtanami zuma munazizpanž waquizičha. Nižaza ančhucqui quintra zoñinacžquizimi yanapž panž waquizičha. Nižaza ančhucqui onžcumi anaž tjewz waquizičha “Niimiž onz, jaa” cjicanaqui. Jalla nuž kamtiquiztanaqui Yoozqui ančhucaquiz tsjii pajk honora tjaaquičha. Nižaza nuž kamtiquiztan ančhucqui tjeeža werar arajpach Yooz maatinacaž, nii. Nižaza nuž kamcanaqui Yooz irataž kamčha. Yoozqui okzñizakazza quintra zoñinacžquiziqui. ³⁶ Yooz Ejpqui walja okzñipančha. Nižta irata ančhucqui okzñi kuzziz cjee.

ZUMA KAMAQUICHA

³⁷ ‘Ančhucalaqui anačha zoñinacž uj paatanaca chii chiizqui. Jalla nuž zoninacž uj paatanaca chii chiyaquič niiqui ančhucqui juc'ant ujchiz cjequičha Yooz yujcquiziqui. Nižaza zoñinacžquizimi “Amqui Yooziž castictaj cjila”, cjican chiyaquič niiqui ančhucqui Yooziž casticta zakaz cjequičha. Nižaza jakzilta zoñit ančhuca quintra uj paačhaja, jalla nižquiz pertunz waquizičha. Nekztan Yoozqui ančhucaquiz ujnaca zakaz pertunaquičha. ³⁸ Ančhucqui okzñi kuzziz zoñinacžquizimi tjaa. Jalla nuž tjaan Yoozqui ančhucaquiz juc'anti tjaaquičha. Jalla tuž Yoozqui tjaaquičha. Ančhuca quelzquiz chjijpi tjaaquičha. Tsajtscu tsajtscu nižaza walja kala ts'aczu tjaaquičha. Jakziltat tuptalla tjaačhaja, jalla nižquiz nuž tuptalla zakaz Yoozqui tjaaquičha. Nižaza jakziltat čjuñi kuzziz tjaačhaja, jalla nižquiz nuž čjuñi zakaz Yoozqui tjaaquičha.

³⁹ Jesusaqui tsjii takunacžtan chiichičha, tuž cjican:

—¿Jaknužt zur zoñiqui yekja zur zoñi irpiñiztakaz zuma chjichasajo? Pucultanpachaž ojtquiz tjojtsnasačha. Jalla nižtaž ana zuma cjicjiñi zoñinacaqui. ⁴⁰ Tsjilla cjesačha. Tsjii tjaaajinta zoñiqui niž tjaaajiñizquiztan anaž juc'anti cjesačha, aunquimi istutiižcu tjaaajiñi maestrupanikaz cjequičha. —Jalla nuž tjaaajinchičha Jesusaqui.

UJ PUNTUQUIZTAN

Nižaza Jesusaqui tjaaajinchičha, tuž cjican:

⁴¹ —Amqui am jilž čhujcquiz tsjii cjujchilla cherasaž niiqui, ¿kjažtiquiztan am persun čhujcquiz pajk cjujchi ana cherjo? ⁴² Am persun čhujcquiz nii pajk cjujchi ana cherasaž niiqui, ¿kjažtiquiztan am jilžquiz chiijo, “Jila, am čhujcquiztan nii cjujchilla apakžinačha”, cjicanajo? Ana zum zoñičha amqui. Primeruqui am persun čhujcquiztan pajk cjujchi apakalla. Nekztan zuma cherasačha. Y nižaza am jilž čhujcquiztan cjujchilla apakasačha. —Jalla nuž tjaaajinchičha Jesusaqui uj puntuquiztan.

ZOÑINACAQUI PAJTAZ CJESACHA NINACZ KAMTIQUIZTAN

⁴³ Nižaza zoñinacž kamañ puntuquiztan Jesusaqui tjaaajinchičha tuž cjican: —Tsjii zum muntiquiztan ana zum frutanaca anawira pookasačha. Nižaza tsjii ana zum muntiquiztan zum frutanaca anazakaz pookasačha. ⁴⁴ Nižaza zapa muntinaca niž frutanacquiztan pajza. Jalla nižtiquiztan tsjii ch'ap muntiquiztan higo fruta anaž pooki atasachha. Nižaza tsjii ch'ap muntiquiztan uwas fruta anaž pooki atasachha. ⁴⁵ Tsjii zuma kuzziz zoñiqui zuma

takunaca paljayñipanča. Tsjii ana zuma kuzziz žoñizti ana zuma takunaca paljayñipanča. Jaknužt kuzquiz pinsičaja, jalla nuž chiiča žoñinacami.

⁴⁶ Jesusaqui cjichizakazza:

—Ančhucqui anaž weriž chiitacama kamča. Jaziqui, ¿kjažtiquiztan ančhucqui wejt tjuu aynakjo, wilta wiltajo, “Wejt Jiliri, wejt Jiliri”, cjicanajo? ⁴⁷ Yekjap žoñinacazti wejtquin tjonžcu wejt takunaca tjapa kuz nonža Nižaza weriž chiitacamaž kamča. Jalla tižtaž nii žoñiqui. ⁴⁸ Jalla nii žoñiqui kjuya kjuychiča. Primeraqui yoka jwetchiča, maz zalzjapa. Nii mazquin zalžcu, jalla nii maz juntuñ chjucziča nii kjuy simintu. Nekztan kjuya pirkichiča. Wiruñaquí tsjii puju kjaz chjijpi ojkchiča, walja pjatsi. Nekztanaqui nii kjazqui ojkchiča, kjuya t'eznata. Pero anapan t'ezni atchiča. Nii kjuyaqui maz juntuñ kjuytatača. ⁴⁹ Yekjap žoñinacazti wejt taku ana tjapa kuz nonža. Nižaza weriž chiitacama anaž kamča. Jalla tižtaž nii žoñiqui. Jalla nii žoñiqui kjuyazakaz kjuychiča, ana maz simintuchiz. Wiruñaquí nižazakaz tsjii puju pjatzi, kjazqui kjuya t'ezinsjapa ojkchiča. Nekztanaqui nii kjuyaqui ezziča. K'ala kuztača. Jalla nižtaž nii ana weriž chiitacama kamni žoñiqui.

7

TSJII CHJETINTAQUI

¹ Jesusaqui nuž paljayz žeržcuqui, Capernaum cjita watja ojkchiča. ² Nicju tsjii romano zultat jiliri želatča. Niiž ancha zuma piyunaqui ancha laatača, ticzmayatača. ³ Nii zultat jiliri qui Jesusiž quintu zizcu, tsjii kjažultan judionacž jilirinaca cuchanžquichiča, Jesusižquiz rocžcajo niiž piyuna čhjetnajo. ⁴ Jalla nekztanaqui mantita žoñinacaqui Jesusižquiz macjatchiča. Nekztanac ancha roct'ichiča, tuž cjican:

—Tii zultat jiliri qui ancha zumača. Jalla nižtiquiztan yanapchucapanča. ⁵ Učhum watja walja rispitiča. Nižaza tsjii učhumž ajcz kjuya kjuykatchiča niiqui.

⁶⁻⁷ Nekztanaqui Jesusaqui nii rocñinacžtan ojkchiča. Kjuya žcati cjisnan, nii zultat jiliri qui tsjii niiž mazinaca cuchanžquichiča, Jesusižquiz chii, tuž cjican:

—Wejt jiliri, am yujcquizic anal waquizuča, am wejt kjuyquiz luzajo. Wejrqui persunpacha eksinča am kjuri ojkzjapa. Am ojkzqui ch'amaž cjesača. Tekztanpacha tsjii taku chiyalla. Nuž amiž chiitiquiztanac žetaquiča wejt piyunaqui. ⁸ Wejrmi wejt jiliriž mantitacama ojklayiñča. Nižaza wejt zultatunacaqui weriž mantitacama ojklayiñča. Jaziqui tsjiimil mantuča, “Oka” cjican. Nekztan ojkča. Nižaza tsjiimil kjawznuča. Nekztanac tjonča. Nižaza tsjiimil mantuča, “Tižta paa” cjican. Niimi zakaz paača. Nižtazakaz amqui mantasača, wejt piyuna žetajo.

⁹ Jalla nižta taku nonžcu, Jesusaqui, chiichiča:

—Cusapachaž chiiča nii žoñiqui, —cjican.

Nekztanaqui apsni žoñinacž kjutni chersiča. Cheržcu tuž cjichiča:

—Chekapan tii žoñiqui juc'ant Yoozquin kuzzizza tjapa Israel wajtchiz žoñinacžquiztanami.

¹⁰ Nii jiliriž cuchanta žoñinacaqui jilirž kjuya irantižcu chekapan laa piyuna žejtchi zalchiča.

TSJII ZOÑI JACATATCHI

¹¹ Wiruñaquí Jesusaqui tsjii Naín cjita watja ojkchiča, niiž tjaaajinta žoñinacžtan nižaza tama žoñinacžtan. ¹² Wajt žcati irantižcu, tsjii alma callni cherchiča. Jalla nii ticzi qui zinta maatitača. Niiž maaqui žewtača. Walja

nii wajtchiz žoñinacaqui cumpañtatčha. ¹³ Cheržcu, Jesucristu Jiliriqúi naa maatak žonaquiz okzičha, tuž cjican:

—Ana kaa amqui.

¹⁴ Nekztanaqui Jesusaqui žcatžinchičha. Almiž cajuna lanzičha. Alma callñinacaqui nužquiz tsijtsičha. Nekztanaqui Jesusaqui ticzi žoñžquiz cjichičha:

—Jilala, amquiz cjiwčha, “Zaažna”.

¹⁵ Jalla nii chiitiquiztanaqui nii ticzi žoñiqui žaazičha. Nekztanac chii kallantichičha. Nekztanaqui Jesusaqui niž maaquiz intirjichičha. ¹⁶ Jalla nuž cheržcu, tjappacha tsucchičha. Nižaza tjappacha Yoozquin honora waytichičha, tuž cjican:

—Učhum wajtquizpacha tsjii chawc Yooziž cuchanžquita žoñiqui jecsila, oré. Yoozqui niž wajtchiz žoñinaca yanapi tjonchičha.

¹⁷ Jalla nekztanaqui tjapa Judea yokaran nižaza nii yok tjiyaran Jesusiž zuma paata quintu ojkchičha.

JUAN BAUTISTAQUI JESUCRISTUZ PUNTU ZIZ PECCHICHA

¹⁸ Juan Bautistaž tjaajinta žoñinacaqui nii žoñi jacatatchi quintu quint'ichičha Juanžquiz. Jalla nižtiquiztan Juanqui Jesusiž quintu zizzizakazza. Nekztanaqui pucultan niž tjaajintanaca kjawzičha.

¹⁹ Nekztan Jesusižquin cuchanžquichičha, nižquin pewcznajo, tuž cjican:

—Cristuqui tjonitaž cjila. ¿Amqui Yoozquiztan cuchanžquita Cristumpankaya; uz yekjaž tjonasaj?

²⁰ Juanž cuchanta žoñinacaqui Jesusižquin žcatžinchičha. Jalla nekztanaqui irantižcu, cjichičha:

—Juan Bautistaqui wejrnacž cuchanžquičha amquiz pewcznajo: “Cristuqui tjonitaž cjila. ¿Amqui nii Cristumkaya, uj yekjaž tjonasaj?”

²¹ Nii orapacha nuž irantitiquiztan Jesusaqui walja žejlñi laanaca čhjetinchičha. Nižaza zajraž tanta žoñinaca čhjetinchičha. Nižaza zur žoñinacž čhjujqui čhjetinchičha. ²² Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz kjaazičha, tuž cjican:

—Juanžquin quepa. Amiž chertanaca nonžtanaca quint'ižca. Weriž paatanaca mazca. Zur žoñinaca cheržni cjissila. Nižaza coj žoñinaca zuma kjojchchiz ojklajni cjissila. Nižaza mojkchi janchichiz žoñinacami zuma janchichiz žejtčhi cjissila. Nižaza oñ žoñinacami nonžni cjissila. Nižaza ticzi žoñinaca jacatatchi cjissila. Nižaza pori žoñinacžquiz Yooz liwriiñi taku paljaytapančha. ²³ Jakziltat weriž paatanaca, chiitanaca nonžcu ana kuz turwayzižlaj niiqui, walipanikaz cjequičha.

JUAN BAUTISTAŽ PUNTU

²⁴ Juanž cuchanžquita žoñinacž ojktañ, Jesusaqui Juanž puntuquiztan chiichičha. Tjapa žoñinacžquiz tuž cjichičha:

—¿Čhju lu ch'ekti yokquin cheržni ojkchinčhuctaya? ¿Tsjii tjamiž tjizinta kalu cheržni ojkchinčhuctaya? Anapanž jaz. ²⁵ ¿Tsjii finu zquitichiz žoñi cheržni ojkchinčhuctaya? Anapanž, jaz. Finu zquitichiz žoñinaca chawc jilirž kjuyquiz žejlčha. Nižaza wali jiru kamñi cusasanacchiz žoñinaca chawc jilirž kjuyquiz žejlčha. ²⁶ Nekztanac, ¿čhju lu cheržni ojkchinčhuctajo? Yooz taku paljayni profeta cheržni ojkchinčhucčha. Nužupancha. Juanqui Yooz yujc-quiz juc'antičha parti Yooz taku paljayni profetanacžquiztanaqui. ²⁷ Juanž puntuquiztan Yooz tawk libruquiz cjiirtačha tuž cjican:

“Yooz Ejpqui tsjii žoñi cuchanžcaquičha ima Cristuž Yooz taku paljayi ojk-layan. Nii žoñiqui Israel žoñinacžquiz Cristo zuma tjewskataquičha”.

²⁸ Juan Bautistača parti zoňž maatiquiztan tsjan juc'antiqui. Pero tjapa Yoozquin kuzziz zoňimi Yooz maati cjequiča. Chjul Yooz maatimi zoňž maatiquiztan tsjaa juc'antiča. —Jalla nuž cjichiča Jesucristuqui.

²⁹ Jalla nuž nonžcuqui tjapa Juanž bautistaž zoňinacami cjichiča:

—Zumapanča Yooz Ejpqui, —cjicanaqui. Nužuzakaz cjichiča impuesto cobriňi zoňinacami, Juanž bautista cjicanaqui. ³⁰ Pero fariseo zoňinacazti judiož lii tjajjiňinacžtanpacha Yoozquin kuzziz puntuquiztan chiižinta ana juyzu paachiča. Nižaza Yooziž cuchanžquita Juan Bautista ana rispitchicha. Nižtiquiztanaqui ana Juanž bautistatača.

³¹ Jesucristo Jiliriqui cjichiča:

—¿Kjažtat tii timpuquiz žejlňi zoňinacajo? ¿Jectnaca iratatajo tinacajo?

³² Ocjala irataž tiinaca, ¿ana jaa? Ocjalanacaqui palazquin uzincan niž mazinacžquiz altu tawkžtan kjaw kjawča, tuž cjican: “Wejrnacaž pincallu pjujan, ana tsajtchinčucča ančucqui. Wejrnacaž llaquita itsan, ana kaachinčucča”. Jalla nižta ocjala iratača tii timpuquiz žejlňi zoňinacaqui.

³³ ¿Kjažtiquiztan nižta iratajo? Juan Bautistaqui tjonchiča. T'anta ana lujlňitača. Vinumi ana licňitača. Jalla nižtiquiztan ančucqui chiichinčucča: “Zajriž tantača niiqui”, cjican. ³⁴ Wiruňaqui wejrqui tjonchinča. Chjulumi lujlchinča. Nižaza čhjulumi licchinča. Jalla nižtiquiztan ančucqui wejt quintra chutča: “Walja lujlňiča licňiča tiiqui. Jalla tiipanča ujchiz zoňinacž maziqiyi, nižaza impuesto cobriňinacami”. Nuž chiyiňchucča. ³⁵ Tuž zakal cjiwča: Yooz puntu zuma zizňi zoňinacaqui Yooz tjajinta puntu tjeeža.

JESUSAQUI TSJII FARISEO ZOŇŽ KJUYQUIN LUJLCHICHA

³⁶ Wiruňaqui tsjii fariseo zoňiqui Jesusa luli kjawziča. Nekztanaqui niž kjuya ojkchiča Jesusaqui. Niiž kjuya irantižcu misquiz julziča lujljzapa.

³⁷ Nii wajtquizpacha tsjaa ancha ujchiz maatak žonqui želatča. Jesusa luli ojkchi quinto zizcu, fariseo zoňž kjuya irantižquichiňča alabastro cjita maz putillžtan. Nii putillaqui zuma uluraz aceiti chjijpitača. ³⁸ Nižaza naaqui ancha kaacan Jesusiž kjojch latuquiz julzinča. Jalla nekztanaqui naaža čhjujč kaj čhjojcan Jesusiž kjojcha awjzňi kallantichinča. Nekztan naaža persun charžtan Jesusiž kjojcha chjujzinčinča, zuma kjoňipacha. Nekztan Jesusiž kjojcha chjulsinča. Nekztanaqui Jesusiž kjojchquiz nii zuma uluraz aceitižtan tjajlzinčinča. ³⁹ Jalla nuž cheržcuqui, fariseo impitňi zoňiqui persun kuzquiz pinsichiča, tuž cjican: “Tii zoňiqui ultim werar Yooz taku paljayňi zoňizlaj niiqui, tiiqui zizkalal, taa maatak zoň ancha uj payiňča, jalla nii. Taa zoňzti tiž kjojcha zakal lanlanžla”.

¿JAKZILTAT JUC'ANTI YOOZQUIN K'AACHIŇI CJESAYA?

⁴⁰ Jalla nekztanaqui Jesusaqui fariseo zoňžquiz cjichiča:

—Simona, amquiz tsjii taku chiyasača.

Nekztan nii Simón cjita fariseuqui kjaaziča, tuž cjican:

—Tjaajiňi, wejtquiz chiyalla.

⁴¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Tsjii pucultan zoňiqui denario cjita paaz kajatača. Tsjii zoňiqui 50 denario cjita paaz kajatača. Tsjizuňzti 50 denario kajatača. ⁴² Jalla nekztanaqui nii pucultanaqui ana wira pjojki atchiča. Nižtami ana wira pjojki atchiž cjen nii kajňi zoňiqui nii pucultan zoňinacžquiz cjichiča: “Ančucaž kajžta paazqui anal cobrača. Jaziqui nužquizpanikal pertunača”.

Nekztanaqui Jesusaqui fariseo zoňžquiz pewcziča, tuž cjican:

—Jaziqui kjaaznalla amqui. ¿Jakziltat nii pucultan žoňžquiztan nii ana cobriňi žoňžquiz juc'anti k'aachiňi cjesaya?

⁴³ Jalla nekztanaqui Simón cjita fariseuqui kjaazičha, tuž cjican:

—Nii pajk kaja ana cobrita žoňiqui juc'ant k'aachiňi cječhani.

Nekztanaqui Jesusaqui cjichičha:

—Razunam chiičha.

⁴⁴ Nekztanaqui naa maatak žona kjutňi cheržcu Jesusaqui Simonžquiz cjichičha:

—Wejrqui am kjuya luzquichinčha. Amqui anam kjaz onanchamčha, tii wejt kjojcha awjzjapa. ¿Taa maatak žon cherkay? Taa maatak žonzti persun čhujc kajlliztan wejt kjojcha awjzinčha. Nekztanaqui persun charžtan chjuzinčha. ⁴⁵ Amqui wejtquiz anam chjulzamčha. Naazti nuž luzcu wejt kjojchami chjul chjulžinčinčha. ⁴⁶ Amqui wejt achquiz ana aceitimi alžinčhamčha. Naazti wejt kjojchquizimi zuma uluraz aceite alzinčha. ⁴⁷ Jalla nižtiquiztan amquiz chiižinučha tužu. Walja naaža ujnaca pertuntiquiztan taa maatak žonqui juc'anti wejr k'ayachtičha. Jakziltat ujlliquiztan pertunta cječhaja, jalla niiqui anaž juc'anti k'ayachtičha.

⁴⁸ Jalla nekztanaqui Jesusaqui naa maatak žonaquiz cjichičha:

—Am ujnacaqui pertuntačha.

⁴⁹ Nekztan parti impitta žoňinacaqui nii nonžcu ninacpora parla kallantasičha, tuž cjican:

—¿Ject tii žoňejo? Wali ujnacamiž pertunla. Ujquiztan žoňinacamiž pertunčha.

⁵⁰ Jesusaqui naa maatak žonaquiz cjichičha:

—Amiž criitiquiztan jaziqui amqui liwriitačha. Jaziqui cuntintum okaquičha.

8

MAATAKANACAQUI JESUSIZQUIZ YANAPCHICHA

¹ Wiruňaqui Jesusaqui wacchi watjanacaran jochinacaran ojklaychičha. Jalla nuž ojklaycan Yooz mantita zuma kamaña, jalla nii puntu paljaychičha. Niiž tuncapan illzta apostolonaca niižtan chicapachatačha. ² Nižaza tsjii kjažultan niiž čhjetinta maatakanaca cumpaňtichičha, ninacžtan chica. Niiž tuquiqui nii maatakanacaqui zajraž tantatačha, y nižaza conanacchiztačha. Jalla nii maatakquiztan tsjaaqui María Magdalena cjititačha. Jalla naaquiztan pakallak zajranaca ulanchitačha. ³ Nižaza tsjaa žon želatčha, Juana cjiti, Chuza cjita žoňž tjuntačha. Naaža lucuqui Herodes cjita jiliri yanapňi secretariotačha. Nižaza tsjaa Susana cjiti žon želatčha. Nižaza tsjii kjažultan iya maatakanacaqui apsňitačha. Nii maatakanacaqui persun cusastan atin-tiňitačha Jesusižquiz.

CHJACZ QUINTU

⁴ Walja žoňinacaqui watjanacquiztan Jesusa cheri ulanžquichičha. Walja žoňinacaž nuž juntazziž cjen, Jesusaqui tsjii quintu quint'ichičha, tuž cjican:

⁵ —Tsjii zkala čhjacňi žoňiqui zkal čhjaqui ojkičha. Nekztan zkal semilla wichcan wichcan čhjacchičha. Čhjaccan, parti semillanacazti jiczaran tjojtsičha. Nii tjojtsi semillaqui tjecantatačha, y nižaza wežlanacaž lujltatačha. ⁶ Tsjii parti zkal semillanacazti maz yokaran tjojtsičha. Nii tjojtsi semillanacaqui jecžcanpacha nužquiz kjoňchičha. Anaž umit yoka želatčha. ⁷ Parti zkal semillanacazti ch'ap yokaran tjojtsičha. Nužuntu pakan ch'apinacakazza atipchiqui. ⁸ Parti zkal semillanacazti zum yokquiz tjojtsičha. Nekztan pajkchičha. Nuž pajkžcu, zuma čhjeri pookchičha,

patac čhjerchiz zapa chjojlluquiz. —Nuž quint'izcu Jesusaqui altu tawkžtan cjichiča:

—Jecčhalaj cjuñchiz niiqui, ž-nonžna.

⁹ Jalla nekztanaqui niž tjaajinta žoñinacaqui Jesusižquiz pewcziča:

—¿Jaknužt chii tií am takojo? —cjican pewcziča. ¹⁰ Jalla nekztanaqui Jesusaqui kjaaziča tuž cjican:

—Ančhucaquiz Yoozpachaž tjaajnaquiča ančhuca kuzquiz, niž mantita kamañ puntuquiztan, nii. Yekjap žoñinacžquizzti quintunacžtankaz chiyučha Yooz mantita kamaña puntuquiztan. Jalla nužquiz weriž chiita quintu nonžcuqui parti žoñinacaqui ana wira intintiñiž cjissa. Weriž chii-tiquiztanaqui ana wira tantiiñiž cjissa.

¹¹ Nekztanaqui Jesusaqui niž tjaajinta žoñinacžquiz cjichiča:

—Jalla tižta puntunacquiztanž chiiča wejt zkala čhjacz quintuqui. Yooz takučha nii zkal semillanacaqui. ¹² Nii jiczaran žejlñi žoñinacaqui Yooz taku nonziča. Yooz taku nonžtanaqui, diablu cjita zajraqui tjonza, ninacž kuz turwayžinzjapa. Jalla nuž paača diabluqui, nonžni žoñinacaž Yooz taku ana criyajo, y nižaza ninacaž ana liwriita cjejajo. ¹³ Nižaza nii maz yokaran žejlñi žoñinacaqui Yooz taku nonziča. Yooz taku nonžcupacha cuntintuž catokča. Pero Yoozquin tjapa kuzzizpan ana nonža. Tsjii-pacamakaz catokča. Čjul pruebaž tjonanami ratullaž quejpsa. ¹⁴ Nižaza nii ch'ap yokaran žejlñi žoñinacaqui Yooz taku nonziča. Yooz taku nonžcu anaž tjapa kuztan catokča. Cusasanacapankaz cherza; nižaza wali jiru kamspanž pecča; nižaza pijistanacapankaz pecča. Jalla nižtiquiztan čjul ana walinaca tjontan, ninacž kuznaca turwayskatča. Persun kuzquiz petiquiztanaqui Yooz taku tjatža. Jalla nižtiquiztan ana zuma kamasacha. Ana pookñi zkalažtakaz kamča. ¹⁵ Nii zum yokquiz žejlñi žoñinacaqui Yooz taku nonziča. Tjapa kuztan Yooz taku nonža. Tjapa kuztanž catokča. Nižaza Yooz takucama zuma kamča Yoozquin tjurt'iñi kuzziz. Jalla nižtiquiztan zuma pookñi zkalažtakaz kamča, zumapankaz kamča.

MICHA TJEEZ QUINTU

¹⁶ Jesusaqui tjaajinchiča tuž cjican:

—Anaž jecmi micha tjeeznasača cajun kjuyltan nonzjapa, už tjajz zquit koztan nonzjapa. Micha tjeez nonz juntuñpanž nekzipan tewznasača kjuyquiz luzni žoñinacžquin kjanajo. ¹⁷ Čjulu čhjojžtami wažtapanikaz cjequiča. Nižaza ana Yooz puntu ziztanacami kjanapacha ziztapanikaz cjequiča.

¹⁸ Weriž chiita taku zuma nonžnalla ančhucqui. Jakziltažlaj catokñi kuzziz niiqui, juc'anti zuma kuz tjaataž cjequiča, Yooz taku intintajo. Jakziltažlaj ana catokñi kuzziz niiqui, juc'anti turwayskatčaž cjequiča. Jalla nižtiquiztan Yooz takuqui anapan intintiñiž cjequiča, “intintučha wejrqui” chiichiz cjenami. —Jalla nuž tjaajinchiča Jesusaqui.

JESUCRISTUZ FAMILIA PUNTU

¹⁹ Wiruñiqui Jesusiž maatan niž lajknacžtan irantižquichiča, jakziquin Jesusac želatčhaja, jalla nicju. Pero nižquin ana macjati atchiča. Kjuyquiz walja žoñinaca želatča. ²⁰ Jalla nekztanaqui tsjii žoñiqui Jesusižquiz mazziča, tuž cjican:

—Am maami am jilanacami kjuy zancu žejlča. Am cherz pecča.

²¹ Jesusaqui nekztan kjaaziča, tuž cjican:

—Yooz taku nonžni žoñinacaqui y nižaza Yooz takucama kamñi žoñinacaqui, ninacapanča wejt familia cuntaqui, wejt maa cuntaqui, y nižaza wejt jilanaca cuntaqui.

JESUSACHA TJAMIMI KJAZ LJOJKIMI MANTIÑIQUI

²² Tsjii nooj Jesusaqui niiz tjaajinta zoñinacžtan luzzičha tsjii warcuquiz. Nekztanaqui tuž cjichičha:

—Tii kotž nawjktuñtanž ojklay.

²³ Jalla nuž ojkan Jesusaqui tjaajchičha. Nekztanaqui tiripintit wali pjursanti tjami zalchičha. Jalla nii tjamiz cjen warcuqui kjaz ljojkiztan julzmayaž cjisnatčha, kjaz chjippi. ²⁴ Nekztanaqui Jesusiz tjaajinta zoñinacaqui Jesusa zinchičha, tuž cjican:

—Tjaajiñi Maestro, Tjaajiñi Maestro, kotquiz julzmayaž cjis učhumqui. Ticznačhan učhumni. —Jalla nuž chiitiquiztanaqui Jesusaqui zaazičha. Nekztanaqui tjamžquiz nižaza kjaz ljojkimi mantichičha apaltajo. Jalla nuž mantitiquiztanaqui tjamimi kjaz ljojkimi apaltichičha. Ch'ujupan cjis-sičha. Nužquiz walikaztačha. ²⁵ Jalla nekztanaqui Jesusaqui niiz tjaajinta zoñinacžquiz chiižinchičha, tuž cjican:

—¿Ana wejtquin kuzziz cjissinčhuckaya? —Nuž pewcztiquiztan, nii tjaajinta zoñinacžti tsucchi ispantichi cjissičha. Nižtiquiztan ninacpora parlassičha, tuž cjican:

—¿Ject tii zoñejo? Tjamimi kjazmi tiiž mantitacamaž ojkčha, tiiž chiita takukaz cazza.

TSJII ZAJRAZ TANTA ZOÑI CHJETINTA

²⁶ Nižtami Gadara cjita yokquin irantichičha, kotž nawjktuñtan, Galilea cjita yokž nawjktuñtan. ²⁷ Jesusa yokquiz chjijwžtan tsjii nii wajtchiz zoñiqui macjatžquichičha. Azk watanaca zajraž tantapantakalčha nii zoñiqui. Zajraž tantiquiztan ana zquiti cutñitakalčha. Nižaza ana kjuyquizimi kamñitakalčha. Campu santuran kamñitakalčha. ²⁸⁻²⁹ Jesusa cheržcu, niiz yujcquiz tuzi t'okzičha yokquizpacha; kjawcan puct'ichičha. Nekztanaqui Jesusaqui zoñi tanñi žajra mantichičha zoñžquiztan ulnajo. Nii chiitiquiztan zajraqi kjawchičha, tuž cjican:

—Jesusa, Arajpach Yooz Maati, ¿kjažtiquiztan am wejtquiz mitisi? Am roct'učha, anaž wejr tjatnalla, anaž wejr sufriskatalla.

Tuquiqui wilta wilta zajraqi nii zoñi tanñitakalčha. Nižaza nii wajtchiz zoñinacaqui zajraž tanta zoñi čejlñitakalčha, y nižaza carinžtan mokñitakalčha. Jalla nuž maktiquiztanami čejltiquiztanami carina kojžcu atipasñipankaztakalčha. Jalla nekztan zajraqi nii zoñi ch'ekti yokaran zajt zajtskatchičha. ³⁰ Nekztanaqui Jesusaqui nii pewczičha, tuž cjican:

—¿Čhjul tjuuchizzamta?

Nii zajraqi kjaazičha:

—Tama cjitaž wejrqui, —cjican.

Tama zajranacaqui nii zoñžquiz lusñitakalčha. ³¹⁻³² Zcati cururan wacchi cuchinacaqui lujlan žejlñitakalčha. Jalla nižtiquiztan zajranacaqui Jesusizquiz rocchičha, tuž cjican:

—Anaž wejrnac casticta cjeyajo mantalla. Nii cuchinacžquin luzkatalla. —Jalla nuž mantiskatz pecchičha zajranacaqui. Nekztanaqui Jesusaqui nuž mantichičha. ³³ Jalla nekztanaqui nuž mantitiquiztan zajranacaqui zoñžquiztan ulanžcu cuchinacžquin luzi ojkchičha. Cuchinacžquin luzcuqui cuchinaca tjiiranchičha tsjii k'aw kjutñi. Nekztanaqui nii cuchinacaqui kossucpacha tjojtsičha nii barranc k'awquiz. Nižaza kotquin tjojtsičha. Jalla nužquiz tjapa ticzičha.

³⁴ Cuchi itzñinacaqui nii cheržcu walja tsucchi zajtchičha. Watjaran jochirran quintu quint'ican ojklaychičha. ³⁵ Nii quintu nonžcu walja zoñinacaqui ojkchičha nii paatanaca cheri. Jesusizquin irantižcu, nii zajraž tanta zoñi

zejtchi cherchiča. Nii zoñiqui julzi želatča Jesusiž kojch latuquiz, zquiti cujtchi. Nižaza zuma tawkchiztača, ana lucuratžtakaztača. Jalla nuž cheržcu, nii cheri tjonchi zoñinacaqui nužquiz ispantichiča. ³⁶ Nii zoñi čhjetiñi cherchi zoñinacaqui quint'ichiča parti zoñinacžquiz, jaknužt Jesusaqui zoñi čhjetinčhaja, jalla nii. ³⁷ Nii quintu nonžcu, tjapa Gadara cjita yokquiz žejlñi zoñinacaqui Jesusižquiz roqui kallantichiča nawjk okajo. Nii zoñinacaqui cuchinacž pertissiž cjen waljaž eksnatča. Jalla nižtiquiztanaqui Jesusaqui tsjii warcuquiz luzziča, ojkzjapa. ³⁸ Nii za-riquiztan čhjetinta zoñiqui Jesusižquiz rocchiča, tuž cjican:

—Amtan chical ojkkatalla.

Pero Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Tekz am žela. ³⁹ Am kjuya oka. Zoñinacžquizim amqui quint'aquiča jaknužt Yoozqui am čhjetintčhaja, jalla nii.

Nekztanaqui nii zoñiqui ojkchiča. Jalla nuž ojkžcu tjapa kjutñi watjaran quint'ichiča, jaknužt Jesusaqui nii čhjetintčhaja, jalla nii.

JESUCRISTUCHA LAA ZOÑI ČHJETINŃI

⁴⁰ Jalla nekztanaqui Jesusaž kotž nawjktuñtan quejppžquitan, žejlñi zoñinacaqui tjapa kuz risiwchiča. Tjappacha Jesusiž tjonz tjewsitača. Nekztanaqui niž tjontiquiztan cuntintutača.

⁴¹ Jalla nekztan tsjii Jairo cjita zoñiqui irantižquichiča; ajcz kjuy jiliritača. Nii zoñiqui Jesusiž yujcquiz puct'ichiča. Nekztanaqui rocchiča niž kjuya okajo. ⁴² Nii oraqui nii zoñž zinta majtqui ticzmayatača. Tuncapan watchiztača naa majtqui. Nekztan Jesusaqui jilirž kjuya ojkchiča. Jesusaž okan, walja zoñinacaqui ts'acjascan apziča.

⁴³ Jalla ninacžtan juntu tsjaa laa maatak žonqui okatča. Tuncapan wata inturu ljok ojkñi laa t'akjisichintakalča. Nižaza medicunacžquiz kullkatjawi ancha castassinča, ana čhjulchiz cjissintača. Nuž kullkatžcumi ana wira žetatča. ⁴⁴ Nekztanaqui naa laa žonqui Jesusiž wir kjuttan macjatchinča. Niž zquit tjiuquiz lanzinča. Nii orapacha nuž lanžcuqui žejtchinča. Nižaza ljok ojkñimi tsijtsiča.

⁴⁵ Jalla nekztanaqui Jesusaqui pewcziča, tuž cjican:

—¿Ject wejr lanzejo?

Tjappacha ninacaqui ana zizñi chiichiča, nuž pewcžtiquiztan. Jalla nuž cjen Pedruqui niž mazinacžtan cjichiča:

—Tjaajiñi Maestro, tii zoñinaca ancha amquiz ts'acjassa, nižaza tjapa kjuttanž am tewjctewjčča. Jaziqui ¿kjažtiquiztan am nuž pewcžjo, “¿Ject wejr lanzejo?” cjicanajo?

⁴⁶ Nekztanac Jesusaqui cjichiča:

—Tsjii tsjiuqui wejr lanziča. Wejr persun kuzquiz naychinča wejt aziqui tsjii čhjetinčiča, jalla nii.

⁴⁷ Naa maatak žonqui waj nuž Jesusiž kuzquiz pajta ziztiquiztan, cjarcatcan macjatchinča. Nekztan Jesusiž kojchquiz quillzinča. Tjapa zoñinaca želan naaqui mazzinča, nii orac lanzintaž naaqui, jalla nii. Nižaza nii lanžcu nii orapacha žejtchi quirchinča naaqui. Jalla nuž cjican mazzinča Jesusižquiz. ⁴⁸ Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Cullacalla, tjapa kuztan criichiž cjen čhjetinta cjissamča. Jaziqui cuntintum am okaquiča.

⁴⁹ Jesusaž ima naatan parla žeržnan, tsjii zoñiqui tjonchiča Jairo cjita zoñž kjuyquiztan. Nii Jairuqui ajcz kjuy jiliritača. Tjonchi zoñiqui Jairužquiz cjichiča:

—Am majtqui ticzinpanča. Anam iya tii Maestružquiz molistis waquiziča.

⁵⁰ Jalla nii takunaca nonžcuqui, Jesusaqui Jairužquiz cjichiča:

—Ana am nic kuz turwayskata. Yoozquin tjapa kuzziz cjee. Nekztan am uzqui žetaquiča.

⁵¹ Jairuž kjuya irantižcu, Jesusaqui anaž jecmi kjuyquiz luzkatchiča. Jesusižtan Pedružtan, Jacobžtan, Juanžtan, naa uza maa ejpžtan jalla ninacakaz luzkatchiča. ⁵² Nii kjuyquiz žejlñi žoñinacaqui tjappachaž kaatkalča. Nižaza naa uzaž ticziž cjen walja llaquitatakalča. Pero Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Anaž kaa. Taa uzqui anača ticzin, antiz taa uzqui tjajča.

⁵³ Nuž Jesusiž chiitiquiztan nii žejlñi žoñinacaqui tjassiča nii nonžcu. Ticzinpanča nuž zizziča parti žoñinacaqui. ⁵⁴ Jalla nekztanaqui Jesusaqui naa uza kjara tanzinchiča, y nižaza altu tawkžtan chiichiča, tuž cjican:

—Kolta cullacalla, žaazna.

⁵⁵ Nii orapacha wilta žejtchin cjissinča. Nižaza nii orapacha tsijsinča. Nekztan Jesusaqui mantichiča naa uzaquiz čhjeri tjaaznajo. ⁵⁶ Naaža maa ejpqui nuž jacatatchiž cjen ancha ispantichiča. Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz paljaychiča:

—Anaž jecžquizimi chiichiyaquiča tii čhjetinta quinto, —nuž cjichiča Jesusaqui.

9

APOSTOLUNACA CUCHANTA

¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui niž tuncapan illzta apostolonaca kjawziča. Nekztan ninacžquiz mantiz azi tjaachiča, tjapaman zajranaca chjatkatzjapa, nižaza tjapaman laanaca čhjetinzjapa. ² Nižaza Jesusaqui ninacžquiz mantichiča Yooz zuma kamañ puntuquiztan paljayajo, y nižaza laa žoñinaca čhjetnajo. ³ Nižaza cjichiča:

—Ančhucqui anaž čhjulumi čhjičaquiča, jiczquin ojkcan. Anaza ajtsmi, anaza žak quelsmi, anaza čhjerimi anaza paazmi. Nižaza zinta zquitikaz čhjičaquiča. ⁴ Jakzi kjuyquinami irantižcuqui nii kjuyquin alujasaquiča. Jalla nicjuž kamaquiča, nii yokquiztan ojkcama. ⁵ Yekjap wajtchiz žoñinacaqui ančhuc anaž risiwz pecaquiž niiqui, nii wajtquiztanž ulnaquiča. Nižaza ančhuca kjojchquiz zcatchi pulpunaca tsajt tsajt-snaquiča. Jalla nii tsajt tsajtstaqui siñalaž cjequiča ninacž quintra, ančhuc ana risiwchiž cjen.

⁶ Jalla nekztanaqui Jesusiž nuž taku tjaatiquiztan apostolonacaqui niž mantitacama ojkchiča. Tjapa jochinacž kjutñi ojkchiča, liwriiñi Yooz taku paljaycan, y nižaza laanaca čhjetincan.

JUAN BAUTISTAZ PUNTU

⁷ Tsjii chawc jiliriQUI Herodes cjita želatča. Jesusiž quinto zizcu, ana čhjulumi naazipanča nii oraqui. Inakaz želatča. Jesusiž quinto nonžcu yekjapanacazti cjichiča:

—Juanqui ticziquiztan jacatatchižlani.

⁸ Yekjapanacazti chiichiča tuž cjican:

—Tiila Eliasqui; jecžquichila.

Eliás cjitaqui tuquita Yooz taku paljayñi profetatača. Yekjapanacazti Jesusiž puntu chiichiča, tuž cjican:

—Tiila tsjii tuquita Yooz taku paljayñi profetaqui, jacatatchila.

Jalla nuž cjenami Herodes cjita jiliri qui inakaz cjissiča. ⁹ Nii Herodesqui tuž cjichiča:

—Wejrpanča mantichintqui, Juanž acha muržcajo. Anzi qui wacchi milajru paata quintunaca nonznuča. ¿Jectpan nii milajrunaca paañejo? ¿Juanpan cjesajo?

Jalla nekztanaqui Herodesqui Jesusižtan walja zalz pecchiča.

ZOÑINACŽQUIZ CHJERI TJAAZ MILAJRU

¹⁰ Wiruñaquí Jesusiž illzta apostolonacaqui cutjatchiča. Nekztan Jesusižquiz quint'ichiča jaknužt kamtčhaja, jalla ninaca. Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninaca chjitchiča tsjii ana žejlz yokquin, Betsaida cjita wajtž žcati.

¹¹ Nuž ojka zizcu, žoñinacaqui walja apziča. Nekztanaqui nuž apžtiquiztan Jesusaqui zuma risiwchiča. Ninacžquiz paljaychiča Yooz mantita zuma kamañ puntu. Nižaza laanaca čhjetinchiča.

¹² Zezi cjee ora Jesusiž tuncapan illzta apostolonaca nižquin macjatchiča, tuž cjican:

—Tii žoñinaca cuchna joch kjutñi wajt kjutñi okaj cjee; tjajz kjuya kjuržcaj cjee; nižaza lujlz čhjeri kjuržcaj cjee. Tekzi qui anaž čhjulumi žejlča. Jalla nuž cuch waquiziča amqui.

¹³ Pero Jesusaqui niž illzta apostolonacžquiz chiižinchiča, tuž cjican:

—Ančhucž antiz čhjeri tjaa.

Ninacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Anaž wejtnacalta čhjulumi žejlča. Pjijska t'antallžtan pizc ch'izlližtan, nižtallakaz wejtnacalta žejlča. Tinacžquiz tjaažjapa anapan wacasača. Tinacžquiz tjaasjapa, ¿čhjeri kjayi okasaya?

¹⁴ Nii žejlñi žoñinacaqui pjijska warank luctakatača. Nekztanaqui Jesusaqui niž tjaajintanacžquiz cjichiča:

—Tjulžna tii žoñinacaqui pjijska tuncquiztan pjijska tunca jalla nuž t'aka t'aka tjulžna.

¹⁵ Jalla nuž niž mantitacama paachiča. Nekztan tjappacha julziča.

¹⁶ Nekztanaqui Jesusaqui persun kjarquiz nii pjijska t'anta nii pizc ch'iz tanzicha. Nuž tanžcu arajpach kjutñi cherziča. Nekztan Yooz Ejpžquin sparaquiž cjichiča, jalla nii t'antiquiztan, ch'izquiztan. Jalla nekztanaqui t'unžcu niž tjaajintanacžquiz chjalziča, parti žoñinacžquiz tojnajo. ¹⁷ Nekztanaqui tjapa nii žoñinacaqui chjekañcama lujlchiča. Jalla nuž lujltanaqui žejtchi t'anta ch'iz t'unanaca tuncapan canasta chjijpi ricučiča.

JESUSACHA YOOZIZ CUCHANŽQUITA CRISTUQUI

¹⁸ Tsjii nooj ana žoñinaca želan, Jesusaqui Yooz Ejpžquin mayizatča. Niž tjaajinta žoñinacapantača nižtan chicapachaqui. Jesusaqui ninacžquiz pewcziča:

—¿Jaknužt pinsi žoñinacaqui wejt puntuquiztanajo?

¹⁹ Nekztanaqui nii tjaajintanacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Yekjap žoñinacaqui cjiča, Juan Bautistaž amqui. Yekjapanacazti zakaz cjiča, Elías amqui. Yekjapanacazti cjiča, tuquita Yooz taku paljayñi profetažlani jacatatchini, —jalla nuž cjiča.

²⁰ Jaziqui nekztanaqui Jesusaqui wilta pewcziča, tuž cjican:

—Ančhuczti, ¿wejt puntuquiztan kjažzaž cjeejo?

Pedruqui kjaaziča, tuž cjican:

—Yooziž cuchanžquita Crustumča amqui.

²¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui zumpacha niiz tjaajintanaczquiz iwjt'ichiča, ana jeczquizimi niizta maznajo.

JESUSAQUI NIZ PERSUN TICZ MAZZICHA

²² Nižaza Jesusaqui cjichiča:

—Yooz cuchanzquita zoñtča wejrqui. Pero walja sufristanča; nižaza wajt jilirinacami timplu chawc jilirinacami judiož lii tjaajiñinacami wejr ana jilirižtakaz nayaquiča. Nižaza wejr conta cjistanča. Nižaza čhjep majquiztan jacatatača.

²³ Wiruñaqi tjapa nii žejlñi zoñinaczquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Jequit wejttan chica kamz pecčhaj niiqui, primiraqui persun kamañ wira tjazla. Nižaza čhjul pruebanaca watanami zapuru wejttan chicapacha cjee, aunquimi persun wirami apt'ačhani. ²⁴ Jakziltat persun kamañ wira ana tjats pecčhaj niiqui, arajpach kamañaqui ana tjaataž cjequiča. Jakziltat wejt laycu persun kamañ wira tjaznačhaja, jalla niiqui arajpachquin wiñaya kamaquiča. ²⁵ Arajpachquin wiñaya kamañ wira pertaquiž niiqui, ¿tii muntuquiz žejlñi cusasa čhjulpapat sirwasajo? ²⁶ Nižaza quintra zoñinacaž želan, jakziltat wejtquiztan wejt tawkquiztan ana pajñi chiyaquiž niiqui, wejrqui nižtakal niizquiztan ana pajñi chiyača wejt mantiz timpuquiz, nekziqi. Tsjii noojiqi walja poderchiz quejpžcača wejt Yooz Ejpž aztan, nižaza wejt Yooz Ejpž anjilanacztanpacha. Mantizjapa quejpžcača. ²⁷ Wereral cjiwča. Tsjii zoñinaca tekz žejlcanpacha anaž ticznaquiča ima Yooz mantiz timpuquiz kallantan.

JESUSAQUI TSJEMATAZ CJISSICHA

²⁸ Tsjii quinsakal tjuñquiztan Jesusaqui curulla yawchiča Yooz Ejpžtan parli. Nižaza čhjepultan niiz illzta zoñinaca chjitchiča, Pedružtan, Jacobžtan, Juanžtan; jalla ninacaqui Jesusižtan chica ojkchiča. ²⁹ Yooz Ejpžtan parlican, Jesusiž yujcni niiz cujtta zquitimi walja llijñi kjanapanikaz cjissiča, chiwicamatača. ³⁰ Nii orapacha pucultan luctak zoñiqui parisžquichiča, Jesusižtan parlisjapa. Nii pucultanaqui Moiestan Eliastan-tača. ³¹ Nii pucultanaqui walja chiw kjana llijñi tayıpıquiz tjonatča. Jesusiž ticz puntu parlatča. Jerusalén wajtquiz jaknužt ticznačhaja jalla nii puntu. ³² Nii oraqi Pedružtan niiz mazinacztan ančaž tjaji tjonkatatča pero nii cheržcu ninacz tjajimi zajtchiča. Jesusiž tjeežta honora cherchiča nii pucultan zoñinacaž niiztan želan. Walja chiwi llijñi kjanñi cherchiča. ³³ Pucultan zoñinacaž Jesusižquiztan zarkan, Pedruqui cjichiča:

—iWejt Tjaajiñi Maestro, tekz žejlzqui walipankazza! Jaziqui čhjep chjujlli kjuya kjuysla, tsjiiqui amta, tsjiiqui Moiesta, tsjiiqui Eliasta, jalla nuž.

Pedruqui ana zuma tantiižcu chiichiča. ³⁴ Jalla nuž Pedruž chyan, tsjii tsjirižtakaz macjatžquichiča. Nekztan ninaczquiz urpuntichiča. Jalla nuž urpuntitiquiztan nii čhjepultan illzta zoñinacaqui walja tsucchiča.

³⁵ Tsjirquiztan tsjii jora chiižquiñi nonziča, jalla tuž cjican:

—Jalla tiča wejt k'ayi Maatiqui. Jalla tiž chiita taku nonžna.

³⁶ Jalla nuž nii joraž chiitan, Jesusaqui zinalla želatča. Nii čhjepultan illztanacaqui nužquiz ch'uju quirchiča. Ana jeczquizimi nii cherta puntu chiichiča.

TSJII ZAJRAZ TANTA ZOÑI CHJETINTA

³⁷ Niiz jaka tažu curquiztan chjiwžquichiča. Walja zoñinacaqui Jesusižtan zali tjonchiča. ³⁸ Nii tama zoñinaczquiztan tsjii zoñiqui altu tawkžtan paljaychiča, tuž cjican:

—Wejt Tjaajiñi Maestro, wejt zinta majch cheržinžcalla. ³⁹ Wilta wilta zajraž tantača. Nii zajraqui ančaž kjaw kjawkatča. Nižazaž t'uckatča. Atquiztan ch'utuž jupokskatča. Persun janchiž čhjojritskatča. Niižquiztan ana zarakz pecča. ⁴⁰ Amiž tjaajinta žoñinacžquiz rocchinča, wejt majch čhjetžinajo. Ana atchipanča.

⁴¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Tii žoñinacajay ana criiñipanča. ¡Walja ujnacchizčhucpanča ančhucjay! ¿Čhjul oracamat ančhucatan wejr želaquiya? ¿Čhjul oracamat ančuca ujquiztan wejr awantaquiya? Nižtaqui am majch zjicžcalla.

⁴² Nii žoñž laa majch Jesusižquiz macjatan, zajraqui yokquiz tjojtchiča. Wilta t'uckatčiča. Jalla nekztanaqui Jesusaqui zajra ujziča. Nii žoñž majch čhjetinžcu, niž persun ejpžquiz intirjichiča. ⁴³ Nii Yooz aztan paata obra cheržcu tjapa žoñinacaqui ispantichiča. Žoñinacaž ispantichi želan, Jesusaqui niž tjaajinta žoñinacžquiz paljaychiča, tuž cjican:

⁴⁴ —Tjapa kuztanž tii weriž paljayta nonžna ančhucqui. Anaž tjatzna. Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Žoñtča. Quintra žoñinacžquiz wejr intirjital tarazuntal cjeeča.

⁴⁵ Jalla nuž chiyan niž tjaajinta žoñinacaqui ana intintazziča. Nižaza nii chiitaqui ana kjanzt'itatača, ninaca intintajo. Ana intintazcumi, pewcz eksnatča niž chiita taku kjana intintisjapa.

YOOZ YUJCQUIZ, ¿JECT TUCQUIN CJES?

⁴⁶ Wiruñaqu niž tjaajinta žoñinacaqui ninacpora ch'aassi kallantichiča, jakziltat ninacžquiztan tucquin cjes, jalla nii. ⁴⁷ Ninacž kuz pinsita zizcu Jesusaqui tsjii uza tsijtskatchiča niž latuquiz. ⁴⁸ Nekztan ninacžquiz paljaychiča:

—Jequit wejt cuntiquiztan tsjii uza risiwčhaj niiqui, wejrpacha risiwča. Nižaza jequit wejr risiwčhaja, nižaza risiwča wejr cuchanžquiñi. Jakziltat ančucaquiztan wirquin nayta cjicjiyačhaja, jalla niiča tucquin zuma honorchizqui.

⁴⁹ Wiruñaqu Juanqui cjichiča:

—Wejt Tjaajiñi Maestro, tsjii žoñiqui am tjuu chiican zajranaca ch-jatkatchiča. Nii cheržcu wejrnacqui ujinča, “Ana nižta paa”, cjican. Nii žoñiqui anača učumnacatan ojklajñi.

⁵⁰ Pero Jesusaqui cjichiča:

—Anaž nuž atajča, jalla. Nižta paañiqui anača učumnacatan quintra. Jakziltažlaja ana učumnacatan quintra, jalla niiqui učum favoraž pača.

TSJII OJKTA PUNTU

⁵¹ Jalla nekztanaqui Jesusiž arajpacha ojkz tjuñi žcatžinžcatča. Jalla nižtiquiztan walja p'ektichiča Jerusalén watja ojkzjapa. ⁵² Niiž tuqui žoñinaca cuchanchiča, alujamint kjuya kjuržcajo. Jalla nekztanaqui nii cuchanta žoninacaqui Samaria cjita yokquin tsjii watja macjatchiča. ⁵³ Nii Samaria wajtchiz žoñinacazti ana kjuyquiz kjawz pecatča Jesusaž Jerusalén watja ojkz cjen. ⁵⁴ Nii quintu nonžcu Jacobžtan Juanžtan Jesusižquiz cjichiča:

—Wejt Jiliri, ¿kjažt cjes? Wejrnacqui arajpachquiztan uj mantizquila, cjiwča, ninaca tjananzjapa. Jaknužt tuqui timpu Elías cjita Yooz taku paljayñi profeta paatčhaja, jalla nuž. Jalla nuž waliž cjesaž, ¿ana jaa?

⁵⁵ Jalla nuž chiitiquiztan Jesusaqui ninacaž kjutñi cherziča. Nekztanaqui ujziča, tuž cjican:

—Ančuca kuzqui ana waliča. Anaž tantiyassa ančucqui. ⁵⁶ Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtča. Wejrqui tsewctan tjonchinča, ujchiz žoñinaca liwriizjapa. Ana tjonchinča ujchiz žoñinaca tjatanzjapa.

Jalla nekztanaqui yekja watja ojkčiča.

JESUCRISTUZTAN CHICA OJKLAYZ PUNTU

⁵⁷ Jiczquiz okan, tsjii žoñiqui Jesusižquiz cjichiča:

—Wejt Jiliri, jakziquinam ojkčhaja amqui, wejrqui chicapachal ojklayz pecučha.

⁵⁸ Nekztan Jesusaqui niižquiz kjaaziča, tuž cjican:

—Kitinacami kjuychizza. Nižaza wežlanacami tjurchizza. Wejrzti anal kjuychizza, tjajzjapami.

⁵⁹ Wiruñauqui Jesusaqui yekja žoñžquiz tuž cjichiča:

—Wejttan chicaž ojklaya.

Nii žoñiqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, primiraqui wejt ticzi ejp tjatznača.

⁶⁰ Nekztan Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Ticzižtakaz ana zuma kamañchiz kamñi žoñinacaqui, jalla ninacaj ticzinaca tjatžla. Amqui ojkla, Yooz mantita zuma kamañ puntuquiztan paljayzjapa.

⁶¹ Wiruñauqui yekja žoñiqui Jesusižquiz cjichiča:

—Wejt Jiliri, amtan chica ojklayz pecučha. Pero primiraqui wejt familianaczquiz wejt ojklayz puntu mazinžquiz pecučha.

⁶² Nekztan Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Jakziltat Yooztajapa langžni kalltičhaja, jalla niiqui tirapan Yoozta langz waquiziča, ana wir kjutni cheržcu. Jakziltat wir kjutni chernasaž niiqui, nižaza tuquita kamañ wirquiz quejps pecasaž niiqui, jalla niiqui anaž Yooz mantita zuma kamaña tanznasača.

10

JESUSAQUI YOOZ LANGZQUIN ŽOÑINACA CUCHANCHICHA

¹ Jalla wiruñauqui Jesusaqui pakallak tunc žoñinaca illziča. Jalla nuž illžcu Jesusaqui niiž tuqui tjapa kjutni pucultan pucultan cuchanchičha, jakziquint okačhaja, jalla nii. ² Ima cuchancan ninaczquiz cjichiča:

—Tsjii puntul chiižinasacha. Zkalaqui walja žejlča. Pero zkala ajžni žoñinacača upaqui. Yooz Ejpqui zkal Patrunača. Jalla nižtiquiztan Yooz Ejpžquiztan mayiza, zkala ajžni žoñinaca cuchanžcajo.

—Jalla nuž paljaychiča Jesusaqui, žoñinacača zkalažtakaz. ³ Nižaza Jesusaqui niiž cuchanžquita žoñinaczquiz cjichiča:

—Ančucqui uzanacažtakaz cuchnuča. Tanñi kitinacaž cheechi žoñinacz taypiquin ojklayaquiča ančucqui. Jaziqi persunpachaž cwitazaquiča. ⁴ Nižaza anaza quelsmi chjichaquiča, anaza paaz pulsami. Ana enenžcu jiczquizic okaquiča. ⁵ Tsjii kjuya luzcu, ančucqui tsaanaquiča, tuž cjican: “Tii kjuychiz žoñinacaqui walipankaj cjila”. ⁶ Nicju zuma kamñi žoñinaca želaquiž niiqui, walipankaz cjequiča nii kjuychiz žoñinacaqui. Nižaza nii kjuyquiz zuma kamñi žoñinaca ana želaquiž niiqui, ančucaž tsaanta takuqui nužquizkaz cjequiča. ⁷ Kjuyquiztan kjuya ana ojklayaquiča. Tsjii kjuya irantižcu, nekzpachapan kamaquiča. Chjulut nii kjuychiz žoninacaqui onačhaja jalla niicz lujlznaquiča.

Langžni žoñinaca pacta cjis waquiziča. ⁸ Tsjii watja irantižcu nii wajtquiz jakziltakat ančuc kjawžnačhaj niiqui, jalla nekziqi lujlznaquiča čhjulutan onanami. ⁹ Nižaza nekz žejlñi laanaca čhjetnaquiča. Nižaza paljayaquiča,

tuž cjican: “Yooz mantita zuma kamaña ančhucaquiz žcatžinžquiča”.
 10-11 Nižaza tsjii wajtquiz irantižcuqui, jalla nii wajtquiz anaž ančhuc
 kjawznaquičiž niiqui, calli kjutñiž ulnaquiča, nii wajt žoñinacžquiz tuž
 cjican: “Tii wajt pulpu wejtnaca kjojchquiz zcatchipan cjen, jalla tii wajt
 pulpu tjappacha tsajt tsajtsnača. Jalla tii tsajtstaqui siñalaž cjequiča
 ančhuca quintra. Pero ančhucqui tuž zizla, Yooz mantita zuma kamaña
 ančhucaquiz žcatžinžquichitača”. Jalla nuž chiižcuqui, nii ana ančhuc
 kjawzñi wajtquiztan okaquiča. 12 Wejr cjiwča ančhucaquiz; casticz
 tjuñquiziqui nii wajtchiz žoñinacaqui juc'anti castictaž cjequiča, nii tuquita
 Sodoma cjita wajtchiz žoñinacžquiztanaqui.

YOOZQUIN ANA JUYZU PAAÑI ŽOÑINACŽ PUNTU

13 ¡Corazín wajtchiz žoñinaca, ančhucaquiz anawaliž wataquiča! ¡Nižaza
 Betsaida wajtchiz žoñinaca, ančhucaquiz anawaliž wataquiča! Ančhuca
 watjanacquiziqui walja milajrunaca paatatača. Tiro Sidón cjita watjanac-
 quiz nii milajrunaca paataž cjitasaž niiqui, walipan nii wajtchiz žoñinacaqui
 werar Yoozquiz cjuñžniž cjitasača, “Ujchizpantča; pertunalla”, cjicanaqui.
 Nižaza ninacž uj sint'ižcu nii wajtchiz žoñinacaqui llaquita kuz kjanapacha
 tjeesni cjitasača, lutu zquitchiz cujtžcu, nižaza achquiz kjupžtan tjajlžcu,
 jalla nuž. 14 Jalla nižtiquiztan ančhucqui casticu tjaaž tjuñquiziqui juc'anti
 castictaž cjequiča nii Tiro Sidón cjita watjanacchiz žoñinacžquiztanaqui.
 15 Capernaum wajtchiz žoñinaca, žkjažtiquiztan ančhucqui pinsejo, “Yoozqui
 učhum honorchiz cjiskataquiča”, cjicanjo? Anaž nuž cjesača. Pero
 ančhuczti kozzuc tjojtaž cjequiča infiernuquin sufrisjapa, parti ujchiz
 žoñinacžtan chica.

16 Nekztan Jesusaqui niž tjaajinta žoñinacžquiz tuž cjichiča:

—Jakziltat ančhuca taku nonžaj niiqui, nižaza wejt takumiž nonža. Nižaza
 jakziltat ančhuca taku ana nonz pecčhaj niiqui, nižaza wejt taku anaž nonz
 pecča. Nižaza jakziltat wejt taku ana nonz pecčhaj niiqui, nižaza werj
 cuchanžquiñi Yooz Ejp anaž nonz pecča.

CUCHANTA ŽOÑINACAQUI QUEJPZQUICHICHA

17 Wiruñiqui nii pakallak cuchanta žoñinacaqui ancha cuntintu que-
 jpžquichiča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, am tjuu chiižcu, am aztan zajranacami ulanskatchinča.

18 Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Jesalla, tsjii rayužtakaz Satanás cjita diabluqui arajpachquiztan tjoj-
 siča. Jalla nuž cherchinča. 19 Wejrqui ančhucaquiz wejt azi tjaazinča.
 Jalla nižtiquiztan ančhucqui zkorami yek'achuncami tjecznaquičiž niiqui
 anaž kjaž cjisnasača. Nižaza nii wejt aztan tjapa quintranaca atipaquiča.
 20 Zajranacaž ulantiquiztan ančhucqui anaž ancha chipchipasača. An-
 tiz ančhuca tjuunaca arajpachquin apuntitiquiztan, nekztanž ančhucqui
 chipchipz waquiziča.

CUNTINTU ŽOÑINACA

21 Nii orapacha Jesusaqui ancha cuntintutača Yooz Espiritu Santuž cjen.
 Nekztan cjichiča:

—Yooz Tata, arajpachquinami yokquizimi ampanča wali chawc jilir-
 imqui. Am puntunaca humilde žoñinacžquiz tjeezamča, intintajo. Pero
 tii muntuquičiž wali estudiantinacami zizñinacami am puntunaca anaž intin-
 taziča, čhjojžtažtakaz ninacžquiziqui. Jalla nužupanča am munañpaqui,
 Yooz Tata. Jalla nižtiquiztan am honora waytuča.

22 Nižaza Jesusaqui cjichiča:

—Yooz Tata, tjapa amiž ziztanacami wejtquiz tjaajinchamča. Anaž jecmi wejt kuz zizza. Yooz Tata, am panikaz wejt kuz zizza. Nižaza am kuz anaž jecmi zizza. Wejr panikal zizuča. Nižaza Yooz Tata, jakziltižquiz wejrqui am kuz zizkatz pecučhaja, jalla ninacazakaz am kuz zizaquiča.

²³ Jesusaqui niž tjaajinta žoñinacžtan zina želatča. Ninacžquiz cheržcu cjichiča:

—Anchucqui zuma paatanaca cherchinčhucča. Jakziltat weriž paatanaca persun čhujcžtan cherchižlaja, cuntintuž cjesača. ²⁴ Wacchi tuquita Yooz taku paljayñinaca nižaza tuquita chawc jilirinaca, jalla ninacaqui weriž zuma paatanaca chertz pecatča. Pero ana cherchiča. Nižaza ninacaqui Yooz puntu takunaca nonz pecatča. Pero ana nonziča. Jaztankaz ančhucqui tii cherchinčhucča, nižaza nonzinčhucča. Jaziqui cuntintuž cjee.

ZUMA KUZIZ ŽOÑINACA

²⁵ Wiruñaqu tšji judiož lii tjaajiñi žoñiqui tsijtsiča. Nekztanaqui Jesusižquiz paljaychiča, Jesusa lii quintra chiikatzjapa. Nekztan pewcziča, tuž cjican:

—Wejt Tjaajiñi Maestro, Yooztan wiñaya kamzjapa ěchjulut paaz waquizisaya?

²⁶ Nekztanaqui Jesusaqui nižquin kjaaziča, tuž cjican:

—ěKjaž cjiirtat učhum liiquiziya? ěJaknuž liichamtajo?

²⁷ Nii lii tjaajiñiqui kjaaziča, tuž cjican:

—Žoñinacžlaqui Yoozquin tjapa kuzziz cjistanča. Yoozquin tjapa animužtanami sirwistanča, nižaza tjapa aztanami, nižaza tjapa pinsamintužtanami. Tjapa kuzziz Yoozquin cjistanča. Nižaza jaknužt persunpachquiz okzñamžlaja, jalla nižta okzñi kuzziz cjistanča žoñinacžquizimi, lijitum mazižtakaz.

²⁸ Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Walikam kjaaza. Jalla nuž amiž kjaaztacama kamaquiž niiqui, Yooztan wiñayam kamaquiča.

²⁹ Jesusiž chiitiquiztan nii lii tjaajiñiqui atipz pecatča. Jalla nekztanaqui Jesusižquiz pewcziča, tuž cjican:

—ěJec žoñinacžquiz wejrlaqui okstankaya?

³⁰ Nekztanaqui Jesusaqui kjaaziča, tuž quint'ican:

—Tšji žoñiqui Jerusalén wajtquiztan okatča, Jericó cjita wajt kjutñi. Nuž jiczquiz okan, tšji kjažultan tjañinacžtan zalziča. Tjañinacaqui nii žoñi kijtchiča, nižaza tjapa niž zquitinaca niž paaznaca kjañchiča. Nekztanaqui zuma chjojricama ana žaañipacha ecchiča. Nužquiz ticzmaya želatča. ³¹ Nekztan tšji icliz jiliriqui nii jicziñpacha okatča. Pero chjojrichta žoñi cheržcu, tšji latu chjuužcu watchiča. ³² Niiž jarupachaqui tšji timpluquiz sirwiñi žoñiqui nii jicziñpacha ojkchizakazza. Nižaza nii chjojrichta žoñi cheržcu, nawcjuñ zakaz chjuuziča. ³³ Jalla nekztanaqui tšji Samaria wajtchiz žoñiqui nii jicziñpacha tjonchizakazza. Jalla nuž nii kijchta chjojrichta žoñi cheržcu, ancha okziča. ³⁴ Jalla nekztanaqui kijchta žoñžquiz macjatchiča. Chjojricama cheržcu kullzinčiča aceitižtan vinžtan. Nuž kullžcu chjojri jeržinčiča zumpacha. Nekztanaqui persun aznuquiz tewžcu chjitchiča, tšji alujamintuquin. Jalla nicju cwitichiča. ³⁵ Jaka tažuqui ima wilita jicz ojkcan nii Samaria wajtchiz žoñiqui persun paaz jescu, pizc billete pacchiča alujamintuchiz žoñžquiz. Nekztan cjichiča, “Tii chjojrichta žoñi am cwitižinalla. Tii paaz ana alcansaquiž niiqui, wejrqui pjojkača, quejpžcuqui”. ³⁶ Jaziqui, ějakziltat nii čhjepultiquiztan chjojrichta

žoňžquiz zuma okzikaya, lijitum mazižtakazya? ¿Jaknužum am tantii? Kjaaznalla.

³⁷ Jalla nekztanaqui nii lii tjaajiñiqui kjaazičha, tuž cjican:

—Nii oksni žoňipančha zuma mazižtakazqui.

Nekztanaqui Jesusaqui cjichičha:

—Jaziqui oka, nužuzakaz ammi paalla.

³⁸ Jalla nekztanaqui Jesusaqui tira ojkchičha. Ojkcan tsjii wajtquin luzzičha. Jalla nicju Marta cjiti žonqui naaža kjuyquiz Jesusa kjawzinčha. ³⁹ Martiqui cullacchiztačha, María cjititačha. Mariiqui Jesusiž kjojch latuquiz julzinčha, nii chiiñi nonzjapa. ⁴⁰ Martizti naaža kjuy lurañquiz kuz tjaatčha. Nekztan Jesusižquiz macjatčhinčha, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, taa cullaquiqui wejr zinallakal tii kjuya lurañnacquiz jakjurpayčha. Ana wejr yanapčha. ¿Anam wejtquiztan sint'iya? Am chiižinžinalla, wejr yanapajo.

⁴¹ Nekztanaqui Jesusaqui naaquiz kjaazičha, tuž cjican:

—Marta, Marta, kjuy lurañnacžquiz kuz tjaachiž cjen am kuzqui turwayzikalala. Jalla nižtiquiztan ancha llaquitamkalala amqui. ⁴² Tsjii zintallapanikaz žejlčha chekanaqui. Mariiqui nii zuma illzinčha. Naaqui kuz tjaačha wejt taku nonzjapa. Anaž jecmi taa cullaqui wejt taku nonžtiquiztan apaki atasacha.

11

YOOZ EJPZQUIN MAYIZIZ PUNTU

¹ Tsjii nooj tsjii yokquin Jesusaqui Yooz Ejpžquin mayizatčha. Nuž mayiziz žeržtanaqui niž tjaajintanacžquiztan tsjii tjaajinta žoňiqui pewczičha tuž cjican:

—Jaziqui wejt Jiliri, Yooz Ejpžquin mayiziz tjaajznalla. Jaknužt Juanqui niž tjaajinta žoňinacžquiz Yooz Ejpžquin mayiziz tjaajinchižlaja, jalla nuž.

² Nekztanaqui Jesusaqui tjaajinchičha, tuž cjican:

—Yoozquin mayizizqui tužučha:

“Učhum arajpach Yooz Ejp, am tjuuqui zuma honorchiz cjilalla. Nižaza am mantiz timpu irantižquilalla. Nižaza am munañpaj cjilalla tii yokquizimi tsewc arajpachquinami. ³ Nižaza tonjtijapa nižaza zapurutijapa čheriž tjaažcalla, azziz cjisjapa. ⁴ Wejrnacqui pertunchinčha wejtnacaquiz ana zuma paañi žoňinaca. Jalla nižtiquiz amqui wejtnaca ujnacaž pertunalla. Nižaza čjul anawalinacami wejtnacaquiz ana watkatala. Antiz čjul anawalinacquiztanami liwriyalla”.

⁵ Nekztan Jesusaqui ninacžquiz cjichizakazza:

—Tsjii žoňiqui amiguchiztačha. Nii amiguqui chica aramaž kjuyquiz tjonchičha, tuž cjican: “Amigo, čjep t'antaž kajznalla. ⁶ Wejt kjuyquiz tsjii žoňi irantižquichičha jiczquiztan. Anaž wejttac čjulumi žejlčha nižquiz tjaazjapa”. ⁷ Nekztanaqui nii žoňiqui kjaazičha kjuyltan, tuž cjican: “Anaž wejr chiižina. Kjuyami zuma chawjcžtacha. Nižaza wejt ocjalanacaqui ajpžquiz wejttan chicaž tjačha. Anaž žaazñi atasacha. Nekztan anal čjulumi tjaayi atasacha”. ⁸ Amiguž cjenami ana tjaayi žaaz pecchičha. Pero nižtami tjaayi žaazičha, ana iya molistita cjeajo. ⁹ Jaziqui cjiwčha, Yooz Ejpžquiztan maya, nekztan Yooz Ejpqui ž-tjaaquičha. Nižaza zuma kamaña kjurzna, nekztan wačhaquičha. Nižaza kjuy chawjcžquiztan t'oc t'ocžcaquičha, nekztan cjetžtaž cjequičha. ¹⁰ Mayñi žoňinacami ninacž mayta tjaataž cjequičha. Nižaza kjurñi žoňinacami nuž kjuržcu wachaquičha.

Nižaza chawjczquiztan t'oc t'ocni žoñinacžquizimi cjetžtaž cjequiča. Jalla nužuča Yooz Ejpžquin mayizizqui.

¹¹ ¿Kjažt tsjii ejpqui ančhucporquiz t'anta mayñiž majchquiz “Tiž t'antaqui” cjican tsjii maz chjalznasajo? Anapanž nuž cjesača. Nižaza, ¿kjažt ejpqui ch'iz mayni majchquiz “Tiž ch'izqui” cjican zkorakaz chjalznasajo? Anaž nužupan chjalznasača. ¹² Nižaza ¿kjažt ejpqui wallpi ziñi mayni majchquiz “Tiž wallpi ziñiqui” cjican yek'achunca chjalznasajo? Anaž nužupan chjalznasača. ¹³ Jaziqui ančhucqui ana zum kuzziz cjenami zuma cusasapanikaz tjaasača persun maatinacžquiziqui. Ancha zuma kuzziz Yooz Ejpqui juc'ant zumanaca ančhucacquiz tjaasača. Jakziltat Espíritu Santo mayačhaja, jalla nižquiz arajpach Yooz Ejpqui Espíritu Santo cuchanžcaquicha, nii mayñinacž kuzquiz.

JESUSIZ QUINTRA CHIICHICHA

¹⁴ Wiruñaquí zajraqui tsjii žoñi upa cjiskatchičha. Nekztanaqui Jesusaž nii zajra ulanzkattan, nii upa ana chiiñi žoñiqui chii kallantichičha. Nekztan nuž paatiquiztan neč žejlñi žoñinacaqui walja ispantichičha. ¹⁵ Yekjap žoñinacaqui Jesusiž quintra chutchičha, tuž cjican:

—Tiiqui anawal žoñikalala. Zajranacž Beelzebú jilirž aztan yekja zajranaca chjatkatča.

¹⁶ Yekjap quintra žoñinacaqui yanz pecatča, arajpach Yooz aztan milajru paañi, ana arajpach Yooz aztan paañi, jalla nii. Yanzjapa pewczičha:

—Jaziqui arajpach milajru paala, —cjican.

¹⁷ Pero Jesusaqui ninacž kuz zizziča. Jalla nižtiquiztan paljaychičha, tuž cjican:

—Tsjii nacionchiz žoñinacaqui t'aka t'aka cjisnaquiž niiqui, ninacž kichassiž cjen, nii nacionaqui tjatantaž cjequiča. Nižaza tsjii famillchiz žoñinacaqui chaasaquiž niiqui, ninacž kichassiž cjen nii familiaqui tjatantaž cjequiča. ¹⁸ Nižaza Satanás cjita zajraž partimi t'aka t'aka cjesaž niiqui, ultimu tjatantaž cjesača. ¿Kjažt nii zajranacž azi tjurasajo? Anaž azziz cjesača. Anapanž tjurasacha. Jaziqui ančhucqui tuž cjiča, wejrqui zajranacž Beelzebú cjita jilirž aztan yekja zajranaca chjatkatča, jalla nuž cjiča ančhucqui. ¹⁹ Pero wejrqui anaž nužu jalla. Nonžna. Ančhucac partinacami zajranaca chjatkatñizakazza. ¿Jecž aztan ninacac chjatkatjo? ¿Beelzebú cjita zajriž aztan chjatkatjo? Anaž cjesača. Ančhucac parti žoñinacž paatiquiztan intintiz waquiziča, zajriž aztan anapan zajranaca chjatkatasača, jalla nuž intintiz waquiziča. Jalla nižtiquiztan ančhucqui kjanapachača ana zuma razunchizqui. ²⁰ Jaziqui ultim werara Yooz aztanpankal wejrqui zajranaca chjatkatučha. Yooz aztan chjatkatiquiztan, kjanapacha tježa, Yooz mantiz kamañ timpu irantižquiča, jalla nii.

²¹ ‘Tsjilla quint'asača. Tsjii walja armichiz žoñiqui persun kjuya walja tjurt'iñitača. Jalla nižtiquiztan kjuyquiz chjojtanaca segurotača. ²² Nuž armichiž cjen cuntintu želatča. Nekztanaqui tsjii tsjan tjup žoñiqui tjonchičha. Armichiz žoñi atipžcu, tjapa niž armanaca kjañchičha. Nekztan tjapa niž chjojta cusasanaca kjañchizakazza. Nekztan tjup žoñiqui niž mazinacžquiz kjañta cusasanaca tojunchičha.

²³ ‘Nonžna. Jakziltat ana wejt favora cječhaj niiqui, wejt quintrača. Nižaza jakziltat Yooztajapa žoñinaca ana juntjapi yanapčhaj niiqui, wejt quintra Yoozquiztan žoñinacž wichanskatča.

ZAJRIZ PUNTU

²⁴ Nižaza Jesusaqui cjichičha:

—Tsjii zakal quint'asacha. Tsjii zajraqui zoñžquiztan ulanžcu kjoñ yokaran ojklaychiča, jeejzjapa kjurcan. Ana jeejz watžcuqui, niiž kuzquiz pinsichiča, tuž cjican: “Jaziqwi wejr quepaka jakziquiztan ulanžquitučhaja, jalla nicju”. ²⁵ Jalla nuž quejpžcu niiž ulanta zoñžquiz zalchiča. Nii zoñž kuzqui tsjii zuma pewžta kjuyažtakaztakalča, nižaza zuma žcayi azquitžta kjuyažtakaztakalča. ²⁶ Jalla nuž zaltiquiztan nii zajraqui pakallak juc'ant anawali zajranaca zjijqui ojkchiča. Ninaca zjijcžcu, tjapa nii zajranacaqui zoñž kuzquiz luzziča. Jalla nižtiquiztan nii zoñiqui juc'ant anawaliž cjis-siča tuquita kamzquiztan, tsjan ana zuma.

²⁷ Jesusaž nuž quint'an, tsjaa maatak žonqui nii žejlñi zoñinacžquiztan altu joržtan paljaychiča, tuž cjican:

—Honorchiz cjila am matiñ maaqui, am jwessinž cjen.

²⁸ Nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Juc'ant honorchiz cjila Yooz taku nonžñinaca. Nižaza Yooz tawk jaru kamñinaca.

ZOÑINACAQUI SIÑALA CHERZKAZ PECATCHA

²⁹ Tsjan tsjan zoñinacaqui Jesusiž muytataž ajcizatča. Nekztanaqui Jesusaqui paljayi kallantičiča, tuž cjican:

—Jazta timpu zoñinacaqui ana zum kuzzizza. Milajru siñala paañipankaz pecča. Tuqui timpuqui Jonás cjita zoñiqui želatča, Yooz taku paljayñi. Jalla nižta paljayzqui tsjii siñalažtakazza, Yooziž cuchanžquita cjican. Wejrzakal Yooz taku paljayuča. Anaž iya čhjul siñalami želasača tii zoñinacžtaqui. ³⁰ Yooz Ejpqui Nínive cjita wajtchiz zoñinacžquiz Jonás cjita zoñi cuchanžquichiča, casticu tjaaz tjuñi maznajo. Jalla niitača siñalaqui, nii timpuquiz kamñi zoñinacžtaqui. Nižaza Yooz Ejpqui arajpachquiztan wejr cuchanžquichiča. Jalla wejrtča siñalaqui, jazta timpuquiz kamñi zoñinacžtaqui. Anaž iya čhjul siñalami tjaataž cjequiča. ³¹ Pjalz tjuñquiziqui, jazta timpuquiz kamñi zoñinacaqui pjaltaž cjequiča, zuma, ana zuma, jalla nii. Ana zuma zoñinacaqui castictaž cjequiča. Nonžna. Tuqui timpuqui tsjaa maatak jilir želatča, wartuñtan watja mantiñ. Pjalz tjuñquiziqui naaqui jakatatžcu jazta timpuquiz kamñi zoñinacž uj kjana tjeeznaquiča, jazta zoñinaca casticta cjeyajajo. Naaqui muzpa ažkquiztanpacha tjonchinča Salomón cjita jiliržquiz zali, niiž zuma razun taku nonžñi. Pero tekzi wejrqui želuča Salomonžquiztan tsjan chekan jiliriqwi. Pero jazta timpuquiz kamñi zoñinacaqui wejt taku anaž nonž pecča. Nižtiquiztan juc'ant ujchizza, nižaza juc'ant castictaž cjequiča. ³² Nižaza pjalz tjuñquiziqui Nínive wajtchiz zoñinacaqui jacatatžcu jazta timpuquiz kamñi zoñinacž uj kjana tjeeznaquiča. Jonás cjita zoñiž Yooz taku paljaytiquiztan, nii Nínive wajtchiz zoñinacaqui Yoozquin kuzziz cjissiča. Pero tekzi wejrqui želuča Jonasquiztan tsjan chekan jiliriqwi. Nižaza wejrtča tsjan chekan Yooz taku parliñtqui. Pero jazta timpuquiz kamñi zoñinacazti anal Yoozquin kuzziz cjissiča, weriž paljayta Yooz taku nonžcu. Nižtiquiztan juc'ant ujchizza. Nižaza juc'ant castictaž cjequiča.

KJANQUIZ KAMZ QUINTU

³³ Nekztanaqui Jesusaqui quint'ichiča tuž cjican:

—Anaž jecmi tsjii lámpara tjeezcu, chjojzakquiz nonznasača, nižaza anaž tsjii cajon kjuylami nonznasača. Nii lamparaqui tseecupanž tsjiipsnasača, kjuyquiz luzñi zoñinacžquiz kjanajo. ³⁴ Zoñž čhjuiquiqui persun kuz lamparažtakazza. Zoñž čhjuiquiqui zumažlaj niiquiqui nižaza zoñž kuzmi zumazakazza, zuma kjanquiztakaz kamča. Pero zoñž čhjuiquiqui ana zumažlaj niiquiqui, kuzmi ana zumazakazza, zumchiquiztakaz kamča. ³⁵ Zuma kjanquizim

kamčhaj niiqui, persun kamaña zumaž cwitazaquiča, ana zumchi kamañchiz cjisjapa. ³⁶ Tsjii žoñiqui kjanquiztakaz zumapankaz kamčhaj niiqui, nižaza ana čjul ana waliquiz kamčhaj niiqui, liwj niž kamtanaca zumaž cjequiča, jaknužt tsjii lámpara wali kjančhaja, jalla nuž.

ANA ZUM KUZIZ ZOÑINACŽ PUNTU

³⁷ Jesusaž chiyan, tsjii fariseo žoñiqui Jesusa čhjeri luli kjawziča, niž kjuyquin. Pucultanaqui kjuya irantižcu, kjuya luzziča. Nekztan mizquiz julziča. ³⁸ Jesusaqui kjara awjz custurumpi ana cumplichiča ima lujlcan. Jalla nii cheržcu fariseo žoñiqui ispantichiča. Jesusaqui persun kuzquiz naychiča fariseo žoñiž ispantita. ³⁹ Nekztanaqui Jesusaqui nižquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Tsjii žoñiqui tasanaca chuwanaca zawnctankaz awjza, nižaza chjujža. Nižta iratača ančhucqui fariseonaca. Ančhucqui zawnctankaz limpuča. Pero kjuyltanaqui ančuca kuzqui walja cjujchinacchizpanča. Ančuca kuzquiz tjangz zizza, nižaza čjul anawali paazmi zizza. ⁴⁰ ¡Zumzu žoñinaca! Yoozqui curpumi kuzmi paachiča. ¿Jalla ančhucqui anaž nii zizjo? ⁴¹ Ančuca cusasanacquiztan žoñinacžquiz tjaaz waquiziča. Ančhucqui tjapa žoñinacžtan okzñi kuziz cjesaž niiqui, ančuca kuzmi zumapanž cjesača Yooz Ejpž yujcquiziqui, ana kjara awjz cuzturumpi paažcumi.

⁴² ¡Ayii pori fariseonaca! Ančhucqui Yoozquin diezmos tjaayiñchucča, nižaza tjapa plantanacquiztanami diezmos tjaayiñchucča. Jalla nuž paa-can walikazza. Pero nuž tjaacanami ančhucqui ana litituma zuma kamañquiz kamchinčhucča, nižaza ana Yoozquin kuzizčhucča. Zuma kamzqui, nižaza Yoozquin kuzizqui, jalla niičha chekanaqui. Pero diezmos tjaazmi zakaz cumpliz waquiziča.

⁴³ ¡Ayii pori fariseonaca! Ajcz kjuyquiziqui tucquin julzkaz pecča, nižaza honorchizkaj cjiw cjiča ančhucqui. Nižaza ančhucqui jakzi calliranami zuma rispitchizkaž wejr tsaanja cjiča ančhucqui.

⁴⁴ ¡Ayii pori fariseonaca! Nižaza ¡ayii pori lii tjaajiñinaca! Ana lititum kuzizčhucča. Ančuca liiqui cjiča jakziltat tsjii sipulturuntuñ ojkchaja jalla niiqui Yoozquin ana macjatasacha. Jalla nižta irata ančhucqui žoñinacžquiz ana Yoozquin macjatskatča. Pero žoñinacaqui ančucaž puntu cjiñča, “Yooz žoñinacača ninacaqui”. Ančhucqui ninaca incallča, ana zuma kuziz cjen. Ančhucqui ana pajta sipulturažtakazza.

⁴⁵ Jalla nuž chitiquiztan tsjii lii tjaajiñiqui kjaaziča, tuž cjican:

—Tjaajiñi Maestro, jalla nuž chiižcu, wejtnacaquiz ana zumam chiiča.

⁴⁶ Nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—¡Ayii pori lii tjaajiñinaca! Ančhucqui parti žoñinacžquin niž jaru niž jaru ch'ama cuzturumpinaca yapchinčhucča: kuzi cuntažtakaz jepzinčhucča. Ch'ama cuzturumpinaca yapchiž cjenami, ančhucqui anaž tsjii loc'anžtanami yanapz pecča, žoñinaca nii cuzturumpinaca cumplajo.

⁴⁷ ¡Ayii! Ančhucqui ancha t'akjiriča. Ančuca tuquita atchi ejpnacaqui Yooz taku paljayñi profetanaca conchiča. Ančhucpacha nii paljayñinacž sipulturanaca kjuyñicha, niwjctanaqui ančhucqui rispittažokaz cjiča. Pero ančhucqui anaž ultimu rispitcha. ⁴⁸ Tuquiqui ančuca ejpnacaqui nii Yooz taku paljayñinaca conchiča. Nuž conchi cjenami ančucaquiztan walikazza. Anzimi ančhucqui sipulturanaca kjuyča, zuma žoñižtakazza. Pero ultimquiziqui ančhucqui ninacaž paljayta Yooz taku anazakaz nonz pecča.

⁴⁹ Jalla nižtiquiztan Yooz Ejpqui ančuca puntuquiztan zuma razun taku chiichiča, tuž cjican: “Wejrqui wejt taku paljayñi profetanacami

apostolonacami cuchanžcača. Nekztanaqui yekjapanaca nii Yooz taku paljayñinacžquiztan contaž cjequiča. Yekjapazti kijchtaž cjequiča”.

⁵⁰ Tii muntu kalltiz, niwctanpacha Yooziž cuchanžquita zoñinaca conchiča ančuca tuquita atchi ejpnacaqui. Ančhucqui nižta ana wal kuzzizakazza. Jaziqui Yoozqui jazta timpuquiz žejlñi zoñinacžquiz zakaz casticaquiča.

⁵¹ Tsjii Zacarías cjita zoñiqui altaržtan timplužtan, jalla nii taypiquiz contactača. Abel contiquiztanami Zacarías contiquiztanami nižaza tjappacha contanacquiztanami Yooz Ejpqui jazta timpuquiz žejlñi zoñinacžquiz casticaquiča.

⁵² ‘Ayii pori lii tjaajiñinaca! Liwriiñi Yooz taku ližcu, zizcu, zoñinacžquiz ana nii tjaajinchinčhucča. Yooz taku tsjii llave irata tanzinčhucča. Nii llave tanžcanpacha ančhucmi liwriiñi Yooz jiczquiz ana luzzinčhucča. Y nižaza nii llave tanžcu, ana cjetžinčinčhucča, liwriiñi Yooz jiczquiz zoñinaca luzajo. ⁵³—Jalla nuž chiižinžcu Jesusaqui ojkcchiča.

Nii lii tjaajiñinacžtan nii fariseonacžtan, jalla ninacaqui muzpa žawjchi cjissiča Jesusiž quintra. Nižaza ninacaqui Jesusižquiz wiltan wiltan pewcziča, ⁵⁴ Jesusiž quintra tsjii ujchiz jwezjapa. Jesusiž kjaaztiquiztan uj tjojtunz pecatča.

12

FARISEO ZOÑINACA

¹ Jesusaž nuž tjaajnan, zmali wacchi zoñinacaqui tjonchiča, waranka waranka. Nižaza zmali porapat tewksascan tewksascan tjonchiča. Primer-aqui Jesusaqui niž tjaajinta zoñinacžquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Fariseo zoñinacaqui anaž ultimu Yoozquin kuzzizza. Anaž lijitum Yooz zoñinacača, aunquimi lijitum zoñižtakaz cjicjiñi cjenami. Ninacžquiztan zumpachaž cwit'azaquiča, ana ninaca irata cjisjapa. ² Tsjii noojiqui tjapa chjozakuñ paatami tjeežtaž cjequiča. Nižaza tjapa chjozakuñ pinsitami ziztaž cjequiča. Tsjii noojiqui zoñž ultim kuz tjeežtaž cjequiča. ³ Nižaza jamazit chiitanacami kjana ziztaž cjequiča. Chjozakuñ chiitanacami tjapa zoñinacaqui zizaquiča.

¿JECŽQUIN EKS WAQUIZIYA?

⁴ Jaziqui ančhucqui, wejt mazinaca, tuž wejr chiižinuča. Anača ek-squi tii curpu alaja conñižquiziqui. Curpu conžcu anaž iya čhjulumi payi atasača. ⁵ ¿Jecžquin antiz ančhucqui eks waquiziya? Yooz Ejpžquin eks waquiziča. Yooz Ejpqui zoñž curpu žeti tucuzinskatžcu zoñž animumi infiernuquin tjojtjapa azzizza. Jalla nižquizza chekanaqui eksqui.

⁶ ‘Tsjii pjijska wežlaqui pizc paazkaz cwističa. Anača juc'ant valorchiz cjen, Yooz Ejpqui zapa wežlallami cjuñča. ⁷ Pero zapa zoñžquiz juc'anti cjuñča. Nižaza ančuca ach charami kanžintača, zintallquiztan zintalla. Anaž ančhucqui tsuca. Nii wežlanacžquiztan ančhucča juc'ant valorchizqui. Yooz Ejpqui ančhuc juc'ant cwitaquiča wežlanacžquiztan.

JESUCRISTUZ FAVORA CJEE

⁸ ‘Ančucaquiz cjiwča: Jakziltat parti zoñž yujcquiz wejt favora cječhaj niiqui, nižaza wejrqui Yooz anjilanacž yujcquiz nii zoñž favorazakal chiyacha. ⁹ Jakziltat parti zoñž yujcquiz wejr ana pajñi nicačhaj niiqui, nižaza wejrqui Yooz anjilanacž yujcquiz nii zoñž quintra ana pajñi zakal cjeeča.

¹⁰ Jakzilta zoñit Yooz Epiž cuchanžquita Zoñž quintrā chiyāchaj ni-
iqui, pertuntaž cjesača. Pero jakzilta zoñit Yooz Espiritu Santuž quintrā
chiyāchaj niiqui, anapanž wira pertuntaž cjequiča.

¹¹ Wiruñāqui ančhucqui juezanacž yujcquin nižaza jilirinacž yujcquin
chjichtaž cjequiča, ajcz kjuyquiz. Jalla nuž chjichtiquiztan ana kuz tur-
waysi cjequiča, jaknužt chiyāchaja, nižaza jaknužt tjurt'azalaja, jalla nii.

¹² Ančuca chiiz ora Yooz Espiritu Santuqui ančuca kuzquiz chiizjapa
tjaajznaquiča, jaknužt chiizalaj, jalla nii.

CWITAZA, ZMAŽŇI KUZIZ ANA CJISJAPA

¹³ Tsjii zoñiqui Jesusižquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Wejt Tjaajiñi Maestro, wejt jilžquiz chiinalla, wejt parti irinsa tjaa-ajo.

¹⁴ Nekztanaqui Jesusaqui nižquiz cjichiča:

—Jila, ¿kjažtiquiztan amqui wejr jilirižtakaz cheržjo? Anapanž wejr juez
partirtqui, ančuca quija azquitjapaqui.

¹⁵ Nižaza Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Persun kuzquiz naazna, nižaza cwitaza ana zmazñi kuziz cjisjapa. Zoñž
wira kamañāqui anaž niž wacchi cusasanacquiztan yatisinsa.

¹⁶ Jalla nekztanaqui Jesusaqui tii quintu quint'ichiča, tuž cjican:

—Tsjii ricach zoñi želatča. Nii zoñž yokquiziqui zkalanacaqui ancha
cusa pookchiča. ¹⁷ Jalla nuž pooktiquiztan nii ricach zoñiqui kuzquiz
pinsichiča, tuž cjican: “¿Kjažt wejr cjequejo? Wejt yaaz kjuyanacaqui tii
ajzta zkal čhjeri anaž wacasača”. ¹⁸ Jalla nekztanaqui pinsichiča, tuž
cjican: “Aaaa. Tuž jazic cjeeka. Wejt zkala yaaz kjuyanaca pajlznaka.
Nekztanaqui tsjan pajk kjuyanaca kjuysnaka. Jalla nekz tjappach zkal čhjeri
yaaznaka, nižaza tjapa wejt cusasanaca”. ¹⁹ Jalla nekztanaqui nii ricach
zoñiqui niž persun kuzquiz cjichiča: “Aaaa. Wejrqui zmalí cusasanaca
yaazinča, nižaza zmalí čhjerinaca yaazinča, ažk wata tjurñipacha. Jee-
jznaka, nižaza cusa lujlsnaka, licsnaka. Nižaza cuntintul cjeeka”. ²⁰ Pero
Yoozqui nii zoñžquiz cjichiča, “Zumzu zoñimča amqui. Tižwanpacha
amqui ticznaquiča. Am zkal čhjerimi am cusasanacami nii yaaztanacami
inamayaž cjequiča, ¿čhjulpapat cjeequi neejo? ¿Jecztapan cjeequi neejo?”
²¹ Jaknužt nii ricach zoñžquiz watchižlaja, jalla nižta irataž wataquiča
persunjapapankaz cusasa juntjapñi zoñinacžquiziqui. Nižta zoñinacaqui Yooz
yujcquiziqui poripanž cjisnaquiča.

YOOZ EJPQUI NIIZQUIN KUZIZ ZOŇINACA CWITICHA

²² Jalla nekztanaqui Jesusaqui niž tjaajinta zoñinacžquiz cjichiča:

—Ančucaquiz tuž cjiwča. Zoñiqui žejtzjapaqui lujlž čhjeri pecča. Jalla
nuž cjenami, ančhucqui anača čhjerinacžquiz kuzqui llaquizizkatzqui.
Nižaza zoñiqui curpu wali cjisjapa zquiti pecča. Jalla nuž cjenami
ančhucqui anača zquitinacžquiz kuzqui llaquizizkatzqui. ²³ Zoñž žetiqui
čhjerquiztan juc'anti importiča. Nižaza persun curpumi zquitquiztan
ju'anti importiča. ²⁴ Wežlanacžquiz cherzna. Anaž zkalamí čhjacča.
Nižaza anaž ajza. Nižaza ana čhjeri yaaz quetallchizza. Nižaza ana čhjeri
yaaz kjuychizza. Jalla nuž cjenami nii wežlanacžtaqui lujlž čhjerinacami
panž žejlča. Yooz Ejpkaž čhjeri tjaača. Pero ančhucqui Yooz yujcquiziqui
wežlanacžquiztan juc'antiž importiča. Jaziqui ančucaquiz zakaz Yoozqui
lujlž čhjeri tjaaquiča, žejtzjapaqui. ²⁵ Anaž jec kolta zoñimi persunpacha
tsjan lajcha paki atasača, llaquiziñi kuziz cjenami ancha lajcha pecñi
kuziz cjenami. ²⁶ Jalla nižta ana atčucažlaj niiqui, ¿kjažtiquiztan lujlž
čhjerinacžquizimi zquitinacžquizimi ančuca kuzqui llaquizizkatjo?

²⁷ 'Plantanacž pjajkallaž chernza. Anaž langza. Anaž kawanča. Yoozqui nii pjajkallanacaž pajkkačča. Zmali finu zquiti cujtžcumi anaž jecmi pjajkallquiztanami juc'ant c'achalla cjesača. Nižaza finu zquiti cujtžcumi nii ancha ricachu Salomón jiliri qui anača pjajkallquiztan juc'ant c'achaqui. ²⁸ Plantanacaqui tsjii upacamakaz c'achallača. Nekztanaqui jakatažu kattažu tsjii jurnuquiz tjutjunzjapa ujžtača. Jalla nuž cjenami Yooz Ejpkaž nii plantanacami nižta cwitiča. Ančhucča Yoozquin ana tjapa kuzziz žoñinaca. Ančhuczi Yooz yujcquiziqui čjul plantaquiztanami juc'antiž importiča. Jalla nižtiquiztan Yoozqui ančhuc juc'anti cwitiča; zquitchiz panž cjequiča. ²⁹ Jalla nižtiquiztan ančhucqui ana ancha llaquiziñi kuzziz ojklaya, čjul čjери kjurzquiztanami. ³⁰ Tii muntuquiz ana Yoozquin criichi žoñinacaqui ancha llaquiziñi kuzziz ojklayča nižta cusasanaca kjurcan. Ančhucqui anača nižta llaquiziñi kuzziz ojklayzqui. Werar Yooz Ejpchizčhucča. Yooz Ejpqui zizza, čjulut ančhuc pecčhaj, jalla nii. Ančhucqui čjери, zquiti, cusasanaca pecča, zejtjapa, jalla nii zizza Yooz Ejpqui. ³¹ Nižtiquiztan ančhucqui Yooz Ejpžquinpankaz walja kuzziz cjee. Nižaza niž mantita zuma kamañquiz kuzziz cjee. Nekztanaqui Yooz Ejpqui ančucaquiz čjulumi cawalikaz tjaaquiča.

ARAJPACHQUIN CUSASANACCHIZ ŽOÑINACA

³² 'Nižaza Yooz Ejpqui ančuca uchaquiča mantiñi puestuquiz. Jalla nužuča Yooz munañpaqui. Tii muntuquiz žejlcan anaž eksna, ančhucqui wejt uuzanacčhucča, aunqui kolucullami. ³³ Ančuca cusasa žejlñinaca tuysna. Nekztan t'akjiri kamañ žoñinacžquiz tojna. Tii muntuquiz žejlcan jaknužt ančucaqui zuma žak quels tjaczaja, jalla nižta irata zuma munaziñi kuz tjacz waquiziča wiñaya zuma kamzjapa. Arajpachquin zuma cuntintu kamzjapa, ančuca kuz tjaczna, zuma azquicha. Tii muntuquiziqui tjañ žoñiqui ančuca cusasanaca kjañasača. Arajpachquin tjañ žoñinaca ana luzasača. Nižaza tekzi qui tjujtami cjurimi ančuca zquitinaca lulasača. Arajpachquin tjujtami cjurimi ana želasača. ³⁴ Jakziltat tii muntuquiz walja cusasanachizlaja, tii muntuquiz kamañ wirquiz kuz tjaača. Pero jakziltat arajpachquin kamañ wirquiz kuz tjaačhaja jalla niiqui arajpachquin walja cusasanacchiz cjequiča.

KUZ TJACZI CJEE

³⁵ Nižaza Jesusaqui tii quintu quint'ichiča, tuž cjican:

—Arajpachquin ojczjapa ančhucqui kuz zuma tjaczi tjewžna, tsjii tježta lamaparažtakaz. ³⁶ Tižtažtakaz cjee. Tsjii patrunaqui zalsñi pjijstiquin ojkičiča. Piyunanacaqui patrunž cuttižquiz tjewža, niž irantižquitan kjuy zan chawjcz cjetžinzjapa. Jalla nižta irata ančhucqui Yooz tjonz tjuñi zuma tjewžna. ³⁷ Weraral cjiwča. Patrunaž tjonz oraqui jakzilta piyunanacat tjaji wajtsi tjewznačhaja, jalla ninacaqui cuntintuž cjee. Jalla nii piyunanacaqui patrunž misquiz julskattaž cjequiča. Nekztanaqui nii patrunapachaž čjери tjaaquiča, nižaza ninacžquiz atintaquiča. Jalla nižta irata Yoozqui paaquiča niž tjonz tjewžñinacžquiz. ³⁸ Chica aramami, kjantatimi, čjulorakat nii patrunaqui irantižquičani. Nii oraqui jakzilta piyunanacat tjaji wajtsi tjewz tjewznačhaja, cuntintuž cjequiča. ³⁹ Tsjiilla zakaz cjiwča, ančucaž zizjapa. Tsjii kjuychiz žoñiqui čjulorat tjañi tjonačhaja, jalla nii ora zizaquič niiqui, tjaji wajtsipan tjewznaquiča, nii tjañi ana luzkatzjapa, nižaza ana tjangskatzjapa. Tjañi tjonz ora zizcu, anapan niž kjuya nužkaz ecasača. ⁴⁰ Ančhucmi nižaza Yooz tjonz tjuñi walja listu tjaciž tjewžna.

Tiripintit tsjii ana pinsita oraqui wejrqui quejpžcača. Wejrtča tsewtan cuchanžquita Yooz Zoñtqui.

PIZC PUNTA PIYUNANACA

⁴¹ Jalla nekztanaqui Pedruqui Jesusižquiz pewcziča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, ¿tii quintu quint'ichamča wejtnacaltajapakazkaya? už ¿tjapa zoñinacžtajapa, jaa?

⁴² Jesús Jiliri qui kjaaziča, tuž cjican:

—Tsjii kjuy cwitiñi zoñi želatča zuma cumpliñi, nižaza zuma intintiñi. Nii kjuychiz tuyñuqui zuma zoñž kjarquiz niž kjuya ecchiča, tjapa nii kjuyquiz žejlñinacžtan. Čheri tjaz ora čheri tjajo, jalla nuž zakaz ecchiča nii zoñž kjarquiz. ¿Ject nii zuma cumpliñi zoñejo? ⁴³ Jalla tiiča nii zoñiqui. Kjuy tuyñu quejpsquizcama jakzilta zoñit niž kjuya zuma cwitican žejlčhaja, jalla niiča zuma cumpliñi zoñiqui. Nižaza cuntintuž cjequiča nii zuma cwitiñi zoñiqui. ⁴⁴ Wejrqui weraral cjiwča. Kjuya tuyñuqui cumpliñi zoñž kjarquiz tjapa kjuy cusasanaca ecasača. ⁴⁵ Tsjemata cwitiñi zoñi zakaz želatča. Nii zoñiqui kuzquiz pinsichiča, “Kjuychiz tuyñuqui anaž uri tjonasaž, jaz”, cjican pinsichiča. Jalla nekztanaqui nii kjuychiz luctaka cjiñi maataka cjiñi piyunanaca wjajtñitača. Nižaza nii zoñiqui persun lujlsquin licsquin kuz tjaachiča. ⁴⁶ Tiripintit tsjii ana pinsita nooj kjuychiz tuyñuqui quejpžquichiča. Tsjii ana zizta ora quejpžquichiča. Jalla nižtiquiztan kjuychiz tuyñuqui nii ana zuma cwitiñi zoñžquiz juc'anti anawaliž casticu tjaaquicha. Nii ana zuma zoñiqui jaknužt ujchiz zoñinacaž castictaž cječhaja, jalla nižtapacha castictaž cjequiča.

⁴⁷ Tsjii piyunaqui zumpacha niž patrunaž pecta langz zizziča. Niiž patrunž langz zizcanpacha, ana langziča. Jalla nuž zizcanpacha, ana langztiquiztanaqui juc'anti castictaž wjajtzaž cjequiča. ⁴⁸ Nižaza jakzilta piyunat ana niž patrunaž pecta langz zizaja, jalla nižta cjenpacha ana cumpličhaja, jalla niiqui upa casticta cjequiča. Jakzilta zoñžquiz wacchi cusasanaca cwitajo tjaatčhaja jalla nii zoñiqui tjapa nii cusasanacquiztan quint'istanča. Jakzilta zoñžquiz wacchi cusasanaca cwitajo cumpjiita cječhaja, jalla nii zoñiqui cusasanacchiz tuyñužquiz quint'istanča tjapa cumpjiita cusasanacquiztan.

IYA TJAAJINTA

⁴⁹ Tsjiiilla zakaz quint'ichiča Jesusaqui, tuž cjican:

—Tekz werjqui tsjii uj peksnižtakaz tjonchinča. Nii uj peks oraqui wajiž cjila. ⁵⁰ Wejrqui tsjii wali pajk prueba watača bautismužtakaz. Nižaza nii watscama, anča llaquital cječha. ⁵¹ Weriž tjontiquiztan zoñinacaqui anazumquin cjequiča; t'aka t'akaž cjequicha, wejtquiz criichinaca, ana wejtquiz criichinaca, jalla nuž. ⁵² Tii timpuquiztan nawjkchuc tsjii famillanacami t'aka t'akaž cjequiča. Tsjii famillquiz pjijskaltan cječhani, čjepultanac quintraž cjequiča pucultan zoñžjapaqui. ⁵³ Nižaza ejpžtan persun majchtan quintraž cjequiča. Nižaza majchžtan persun ejpžtan quintraž cjequiča. Nižaza maatan persun tjunmat matatan quintraž cjequiča. Nižaza naa tjunmat matatan persun maatan quintraž cjequiča. Nižaza kjan maatan wazatan quintraž cjequiča. Nižaza wazatan kjanatan quintraž cjequiča. Jalla nuž cjisnaquiča, wejtquiz criichinacžtan ana wejtquiz criichinacžtan.

KUZ CAMPIYA, ANA CASTICTA CJEYAJO

⁵⁴ Jalla nekztanaqui Jesusaqui zoñinacžquiz cjichiča:

—Ančhucqui cjiñchucča, wacchi tsjirinaca tajatan ulanžcaquiž niiqui, “chijnačhani”, nuž cjiñchucča. Nekztan jalla nuž chijñiž watča. ⁵⁵ Nižaza wartan quera queržcaquiž niiqui, “kjutñit cječhani”, nuž cjinčhucča. Nekztan jalla nuž kjutñiž watča. ⁵⁶ ¡Hipócrita cheechi žoñi! Ančhucqui jana lijitum kuzziz žoñinaca! Tjamž puntu tsjirž puntu walja zizñi chiiñchucča. ¿Kjažtiquiztan Yooz siñalanaca ana tantiyasajo? Kuz campiya, ima casticz ora irantan.

⁵⁷ Nižaza ¿kjažtiquiztan kamz puntu ana tantiyasajo, jaača zuma kamčhaja, jaača ana zuma kamčhaja, jalla nii? ⁵⁸ Jakziltat am quijžcu jiliržquin chjichačhaja, jalla nižquiztan pertunam mayizaquiča ana enenžcu, ima jiliržquin irantican. Am quija ana pertunazta cjenaqui, nii jiliri qui policiiquiz am intirjasača. Nekztanaqui nii policiaqui am carsilquiz chawcwasacha. ⁵⁹ Nekztanaqui wejrqui cjiwča, carsilquiztanaqui anapanim ulnasača, liwj tjappacha paczcama. Anzi qui kuz campiya; Yoozquiztan pertuna maya, ana casticta cjejajo.

13

YOOZQUIN KUZIZ CJEE

¹ Nii orapacha tsjii kjaž žoñinacaqui quintu zjijcchiča, Jesusižquiz mazñi. Tuž cjican quint'ichiča. Pilato cjita jiliri qui tsjii Galilea wajtchiz žoñinaca conkatchiča. Nii conta žoñinacž ljocqui animal ljocnacžtan t'ajziča. Tuquiqui animala contkalča, Yoozquin ofrenda tjaazjapa. ² Jalla nuž nonžcu Jesusaqui cjichiča:

—¿Kjažtiquiztan Galilea wajtchiz žoñinacžquiz nuž anawali watchitajo? ¿Parti Galilea wajtchiz žoñinacžquiztan juc'ant ujchiz ninacajo? ¿Jalla nižtazaž ančhuc pinsiya? ³ Ančhucqui anača nižta pinsa. Ančhucqui Yoozquin kuzzizpan cjee. Ana nižta cjisnaquiž niiqui, ančhucaquiz juc'ant anawaliž watasacha.

⁴ Jesusaqui quint'ichizakazza, tuž cjican:

—Tsjii tunca quinsakalcuni žoñinacaqui ticziča Siloé cjita wajt campanturi jalla ninacž juntuñ pajlžtiquiztan. ¿Kjažtiquiztan nižta watchitajo? ¿Parti Jerusalén wajtchiz žoñinacžquiztan juc'ant ujchiz ninacajo? ¿Jalla nižtazaž ančhuc pinsiya? ⁵ Ančhucqui anača nižta pinsa. Ančhucqui Yoozquin kuzzizpan cjee. Ana nižta cjisnaquiž niiqui, ančhucaquiz juc'ant anawaliž watasacha.

ISRAEL ŽOÑINACŽ PUNTUQUIZTAN

⁶ Jalla nekztanaqui Jesusaqui tsjii quintu zakaz quint'ichiča, tuž cjican:

—Tsjii žoñi qui niž yokquiz jiws muntinaca čhjacchiča. Tsjii nooj ojkchiča “jiwsa pookchižcaa” cjican, ojkchiča. Irantižcu, muntinacquiz ana čhjul jiws frutanaca watchiča. ⁷ Jalla nižtiquiztan nii yoka cwitiñi žoñžquiz cjichiča: “Chera, čhjep wata jiws frutanaca kjuri tjonchinča. Ana jiws frutanaca pookchikalča. Jazi qui tii muntinaca k'atzna. Inapanikaz žejlča.” ⁸ Jalla nekztanaqui nii yoka cwitiñi žoñi qui patrunžquiz cjichiča: “Wejt patruna, tii watcamakaz žela cjee. Wejrqui yokal zumpacha kjul-lznača, nižaza wanžtan wanit'ača. ⁹ Jalla nižtiquiztanaqui jiws frutanaca pookz atčhani. Anapan pookaquiž niiqui, nekztanaqui k'atžtaž cjequiča”. —Jalla nuž quint'ichiča Jesusaqui.

TSJAA MAATAK ZONQUI CHJETINTATACHA

¹⁰ Tsjii jeejz tjuñquiziqui, Jesusaqui ajcz kjuyquiz tjaajnatča. ¹¹ Jalla nekželatča tsjaa laa maatak žon. Tunca quinsakalcun watanaca laatača. Tsjii zajraqui naa žon taj chutu paatkalča. Nižtiquiztanaqui anawira

ts'iru tsijtsniñtača, ana čhjulu paazjapami. ¹² Jesusaqui naa žon cheržcu, kjawziča, nekztan tuž cjichiča:

—Cullacalla, am laaquiztan liwriita cjequiča.

¹³ Nekztanaqui Jesusaqui niž kjaržtan lanziča naa žonaquiz. Jalla nii orapacha naa žonqui ts'iru cjissinča. Nižtiquiztan Yooz Ejpžquin honora paljaychiñča. ¹⁴ Nii ajcz kjuy jilirizti Jesusižjapa žawjziča, nii jeejz tjuñquiz čhjetintiquiztan. Nekztanaqui nii jiliriqui zoñinaczquiz cjičhicha:

—Sojta tjuñkaz langz waquiziča. Jalla nii langz tjuñiran laanacaqui tjonsa čhjetintaž cjisjapa. Anača jeejz tjuñquiziqui tjonzqui.

¹⁵ Jalla nekztanaqui Jesús Jiliriqui nii jiliržquiz cjičhicha:

—Ana zum kuzziz zoñinaca. Jeejz tjuñquiziqui tjapa ančhucanacaqui wacami aznumi cutzniñchucča, kjaz liqui okajo, ¿ana jaa? ¹⁶ Taa maatak žonqui Abrahamž majch maatquiztan tjoniñča. Tunca quinsakalcun wata chututača, Satanás cjita zajraž nuž chutu paañiz cjen. ¿Kjažt tii jeejz tjuñquiziqui taa laa žonqui ana čhjetinta cjesajo? Jeejz tjuñquizmi čhjetinzpanikazza.

¹⁷ Jesusiž nuž chiitiquiztanaqui tjapa niž quindra zoñinacaqui azzi quirchiča. Parti zoñinacazti cuntintutača, Jesusaž nuž pajk milajrunaca paachiž cjen.

YOOZ MANTAPARU OJKŃI ZOŃINACŽ PUNTU

¹⁸ Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjičhicha:

—Tižtača Yooz mantaparu ojkŃi zoñinacz puntuqui. Jalla nii puntuqui intintazkatasacha, mostaz cjita semillž puntu chiitiquiztan. Jalla tužuča.

¹⁹ Tsjii mostaza cjita semilla žejlča, ancha zkoltalla. Zoñiz čhjactan, walja pakjiž pajkča, tsjii pajk muntiz, nizta pakji. Nižaza nii mostaz muntiquiz wežlanacaqui tjuraž paasača. Jalla nužupan Yooz mantaparu ojkŃi zoñinaca yapaquiča, mostaz munti pajkŃila, jalla nižta irata.

²⁰ Nižaza Jesusaqui cjičhicha:

—Tii takunaczťanzakaz Yooz mantaparu ojkŃi zoñinacz puntu intintazkatasacha. Jalla tužuča. ²¹ Tsjaa maatak žonqui čhjep tupu jac'užtan levaturžtan t'ajzinča. Nekztanaqui tjappacha nii t'anti masaqui t'amchiča. Jalla nižta iratača, tjapa kjutŃi tii muntuquiz zoñinacaqui Yooz mantita kamañchiz cjisnaquiča.

LIWRIITA ZOŃŽ PUNTU

²² Wiruñaqi Jerusalén jiczquiz ojkan, Jesusaqui tjaajinchiča. Jakziran watatčhaja, jalla nii watjaran jochiran tjaajinchiča. ²³ Nuž tjaajnan, tsjii zoñiqui Jesusižquiz pewcziča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, ¿koluckaz liwriita zoñinacajo?

Nekztanaqui Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

²⁴ —Ančhucqui tjapa kuz cjee, arajpach ojkŃi zkoz jicz zanquiz luzjapa. Wejrqui ančhucacqui cjiwča. Casticz tjuñquiziqui tjapa zoñinacaqui luz pecaquiča. Nii oraqui anaž ataquiča. Jalla nižtiquiztan anziqiu liwriiñi zanquiz luzjapa, tjapa kuz cjee. ²⁵ Tsjii noojiqui arajpach kjuychiz tuyñuqui tsijtsnaquiča liwriiñi zana chawjczjapa. Ančhucqui, zawnctan cjiñinaca, nii chawjczta zanquiz t'ok t'okaquiča, tuž cjican: “Wejt jiliri, cjetznalla, cjetznalla”. Kjuychiz zoñiqui kjaaznaquiča, tuž cjican: “Anal ančhuc pajuča. ¿Jecnactčhuckazlaj ančhucqui?” ²⁶ Jalla nuž chiitiquiztan ančhuczti zakaz chiyačhani, tuž cjican: “Amtan chica lujlchinča. Nižaza wejtnaca

wajt calliran tjaajinchamča”. ²⁷ Pero nii arajpach kjuychiz tuyñuqui kjaaz-naquiča, tuž cjican: “Ančhucqui anapal pajuča, cjiwla. Wejtquiztan oka, tjapa ančhucqui ana zuma kuzzizčhucča”. ²⁸ Nekztan Jesusaqui cjichiča:

—Abrahamžtan, Isaacžtan, Jacobžtan, tjapa Yooz taku paljayñi profetanacžtan, tjappacha ninacaqui arajpach Yooz kjuyquiz želaquiča. Ančhuczi zawnctanpanikaz želaquiča. Jalla nuž zawnctan žejlcan ančhucqui kaaquiča, nižaza izkež jojaquiča, ana luzzucaž cjen. ²⁹ Tjapa kjuttan criichi žoñinacaqui arajpach Yooz kjuyquin luzaquiča, užatan, wartan, tajatan, tuwantan, nuž tjapa kjuttan. Nižaza nii luzzi žoñinacaqui arajpach Yooz kjuyquiz cusa atintitaž cjequiča. Yooz čhjeri luli julz-naquiča. ³⁰ Nižaza Yoozqui arajpachquin yekjap tii muntuquiz wirquin cjiñi žoñinaca tucquin cjiskataquiča. Nižaza yekjap tii muntuquiz tucquin cjiñi žoñinaca wirquin cjiskataquiča.

JERUSALEN CJITA WAJTQUIN TICZ PUNTU

³¹ Jesusiž taku žeržtan, nii noojpacha, tsjii kjaž fariseo žoñinacaqui tjonchiča, tuž cjican:

—Tekztan am oka. Herodes cjita jiliriqiu am conz pecča.

³² Jalla nekztanac Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Ančhucqui nii mañus Herodesquin oka. Niižquin chiižca, tuž cjican: “Tsjii kjaž tjuñi tirapal Yooz obranacal paa-uča, zajranaca chjatkatcan, laanaca čhjetincan. Nekztan tsjii kjaž tjuñquiztan wejt obra žerznača”.

³³ Pero wejrqui tsjii kjaž tjuñi tiral kamača, Jerusalén wajtquin ticzcama. Jerusalén wajtquin Yooz taku paljayñi profetanacaqui ticstanča.

³⁴ ‘Jerusalén, Jerusalén wajtchiz žoñinaca! Ančhucqui Yooz taku paljayñinaca coničhucča. Nižaza Yooziž cuchanžquita žoñinaca maztan čhjaquičhucča. Wallpiquei persun ozmachanaca kjarž koztan juntiñil, jantey. Jalla nižta irata wejrqui tii wajtchiz žoñinaca juntiz pecuča. Ančhuczi ana wira wejtquin tjonz pequičhucča. ³⁵ Jalla nižtiquiztan ančuca wajt yokaqui ana Yooz kjarquiz žejlča. Nižaza wejrqui cjiwča. Tsjii noojiquei ančhucqui wejt puntuquiztan chiyaquiča, “Honorchiz cjila, tii Yooziž cuchanžquita žoñiquei”. Jalla nii oracama, ančhucqui wejr ana wila cheraquiča.

14

TSJII CURPU TJUUCHI ZOÑIQUI CHJETINTATACHA

¹ Tsjii jeejz tjuñquiziqui Jesusaqui tsjii fariseo jilirž kjuya luli ojkchiča. Yekja fariseo žoñinacaqui Jesusa awayt'atča. ² Nižaza nii kjuyquiz želatča tsjii curpu tjuuchi žoñi. Jesús žcati želatča. ³ Nii cheržcu Jesusaqui fariseo žoñinacžquiz lii tjaajiñinacžquiz, jalla ninacžquiz pewcziča, tuž cjican:

—¿Jeejz tjuñquiziqui tsjii laa žoñi čhjetnasaj? už ¿ana čhjetnasaj?

⁴ Ninacazti ch'ujukaz cjissiča. Nekztanaqui Jesusaqui laa žoñi kjawžcu, čhjetinchiča. Nekztan laa žoñžquiz cjichiča:

—Oka amqui —cjicanaqui. ⁵ Nekztanaqui Jesusaqui fariseo žoñinacžquiz tuž cjichiča:

—Jeejz tjuñquiz cjenami aznumi wacami tujquiz tjojtsiž cjen okžcu, ¿anaž jooznasajo?

⁶ Jalla nuž chiitiquiztanaqui ana jaknuž kjaazñi atchiča.

PJIJZTA PUNTU

⁷ Nekztanaqui Jesusaqui nii kjuyquin lujlcan jalla tižta cherchiča. Kjawžta žoñinacaqui tucquin julz kjuratča, nižaza honorchiz cjis pecatča. Jalla nižta cjicjiñi cheržcu, Jesusaqui, tuž cjichiča:

⁸ —Amqui tsjii zalzñi pjijztiqiz kjawžta cjesaž niiqui, anača tucquinpan julzqui. Am jarupacha tsjii juc'ant jilir žoñiqui tjonasaž niiqui, am tucquin julzpantaž cjesača. ⁹ Jecčhalaj pucultan ančhucqui kjawzi, jalla nii kjawzñi žoñiqui amquiz chiyasača, “Am julz tii juc'ant jiliržquin tjaa”, cjican. Jalla nižtiqiztanaqui amlaqui azanpanti wirquin julz cjesača. Am aziž cjesača. ¹⁰ Ana nižta paa. Antiz tuž cjee. Tsjii zalzñi pjijztiqiz kjawztaž cjesaž niiqui, wirquinpankaz julzqui. Nekztan nii kjawzñi žoñiqui irantižcuqui, amquin chiyasača, tuž cjican: “Wejt k'ayi jila, ticchuc watžca, tucquin julžca”. Jalla nuž kjawžcu tucquin tjulžtiqiztan parti žoñinacž čhjujcuiziqui honorchizim cjesača. ¹¹ Jakzilta žoñit parti žoñinacžquiz persun honora chii chiyachaj niiqui, wiruñaquu nii žoñiqui ch'ujukaz cjesača. Pero humilde kuzziz žoñizti honorchiz cjiskattaž cjequiča.

¹² Nižaza Jesusaqui nii kjawzñi žoñžquiz cjichiča:

—Chjeri tjaasim pecchaj niiqui, anam kjawznaquiž am persun mazi nacžquiz, nižaza am persun jilanacžquiz, nižaza am persun famill parintinacžquiz, nižaza am ricach visinunacžquiz, jalla ninacžquiz alaja anam kjawznaquiča. Ninaca čjeri luli kjawznasaž niiqui, ninacaqui am zakaz kjawznasača. Nižtiqiztan amzakam čjeri tanznaquiča. Nižtiqiztan ana gastichim cjequiča. ¹³ Ana nižta paa. Antiz tuž cjee. Chjeri tjaasim pecchaj niiqui, kjawznaquiča pori žoñinaca, zuch žoñinaca, coj žoñinaca, zur žoñinaca, jalla ninacžquiz kjawznaquiča. ¹⁴ Nuž paažcu cuntintum cjequiča. Ninacaqui anaž čhjulumi tjepñi atasača. Yooz zuma kamañchiz žoñinacž jacatatž tjuñiž tjontan, jalla nekzim amqui tjepuntam cjequiča.

¹⁵ Jalla nuž Jesusiž chiita taku nonžcu, tsjii julzi žejlñi žoñiqui Jesusižquiz cjichiča:

—Arajpach Yooz Ejpž kjuyquin lujlñinaca cuntintuž cjequiča.

¹⁶ Jalla nekztanaqui Jesusaqui nii žoñžquiz quint'ichiča, tuž cjican:

—Tsji nooj tsjii žoñiqui pajk pjijzta paachiča. Tuquiqui walja žoñinaca kjawskatchiča pjijztiqiz. ¹⁷ Pjijzta čjeri lujlz ora piyunaqui kjawžta žoñinacžquiz cuchanžquitača, tuž cjejajo: “Tjappacha listu tjacžtača, jaziqui ž-tjona”. ¹⁸ Nekztanaqui kjawžta žoñinacaqui pasinza mayizichiča. Tsjii žoñiqui cjichiča: “Anzilla yoka kjaychinča. Jalla nii cheržquistanča. Jalla nižtiqiztan amqui wejr pasint'alla”. ¹⁹ Tsjiizti cjichiča: “Anzilla tunca waca kjaychiča. Jalla nii waca yanstanča. Jalla nižtiqiztan zumaž pasint'alla”. ²⁰ Tsjiizti cjichiča: “Anzilla tjunatan zalzinča. Nižtiqiztan anal oki atasača”. ²¹ Nii cuchanžquita piyunaqui quejpžcu patrunžquiz tjappacha quint'ichiča, jaknuž žoñinacat kjaaztchaja, jalla nii. Nuž quint'itiquiztan nii patruñaqui walja žawjchi cjissiča. Nižaza piyunžquiz cjichiča: “Uri ojklayžca calliran nižaza wajt tjiyaran. Pori žoñinaca zjiiczna, nižaza zuch žoñinaca, cojonaca, zuranaca, jalla ninaca kjawžca”. ²² Wiruñaquu nii piyunaqui mazziča tuž cjican: “Wejt patruña, amiž mantitacama ojklaychinča. Nižaza iya julz campo žejlča”. ²³ Nekztanaqui patruñaqui cjichiča piyunžquiz: “Wilta ojklayžca callinacaran jicznacaran. Žoñinaca kjawkjawcan ojklayžca kjuyquiz chjijsnajo. Kjawžta žoñinacžquiz tjonkatžca”.

²⁴ Nekztan Jesusaqui cjichizakazza:

—Wejrqui cjiwča. Weriz primira kjawžta žoñinacaqui anapan čjeri lulasača wejt arajpach pjijztiqiziqui. —Jalla nuž cjichiča Jesusaqui.

JESUCRISTUZQUIN KUZUZ PUNTU

²⁵ Walja žoñinacaqui Jesusa apziča. Nekztanaqui Jesusaqui tsijtsu žoñinacz kjutñi quejpchiča, tuž cjican:

²⁶ —Jakzilta žoñit wejtquin kuzziz cječhaj niiqui, niž persun ejpmi, maami, tjunmi, maatinacami, persun jilanacami, persun cullaquinacami, nižaza niž persun kamañ wirami, jalla ninaczquiztanami wejtquin juc'anti kuzziz cjistanča. Anaž wejtquin juc'anti kuzziz cjequiž niiqui, anaž wejt partir žoñi cjichuca cjesača. ²⁷ Jakzilta žoñit wejt partir žoñi cjis pecčaj niiqui, tjapa kuztanž wejtquiz cjistanča niž persun wira apt'iz cjenami. ²⁸ Tsjilla cjesača. Jequit tsjii campanturi kjuyz pecčaj niiqui, primiruqui gasto zumpacha tantiistanča, paaz wacata ana wacata, jaknuž nii campanturi tsajczjapa, jalla nii. ²⁹ Ana zumpacha tantižcu kallantaquiž niiqui, nekztan ana tsaqui atchucaž cjesača. Jalla nuž ana tsajcñi cheržcu parti žoñinacaqui nii žoñžquiz iñarasača, ³⁰ tuž cjican: “Nii žoñiqui campantur kjuyi kallantichiča. Nekztan ana tsaqui atchiča. Ana zuma tantiichiča”. Jalla nuž tjasquiča. ³¹ Nižaza jakzilta chawc jilirit quira zalz pecačaj niiqui, primiruqui zumpacha tantiistanča, niž tunca warank zultatunaca tsjižnuž paatunc warank quintra zultatunaczquiz atipata, ana atipata, jalla nii. ³² Ana atipchucažlaj niiqui, quintra jiliržquin ažquin cjen cumisuna cuchansa, nužquiz pasinza paajo, acuerdo luzjapa. ³³ Jalla nižta, ima wejtquiz kuzziz cjen, zumpacha tantiiz waquiziča. Jakzilta žoñit čhjultakquiztanami anaž wejtquiz juc'anti kuzziz cjequiž niiqui, anapanž wejt parti žoñi cjesača.

³⁴ Yacuqui zumača. Yacuqui lak'ansnasaž niiqui, ¿jaknuž wilta zuma cjesajo? ³⁵ Anapanž cjesača. Anaž yokjapa sirwasača, nižaza anaž yok kulljapa sirwasača. Jalla nuž ana sirwanami tjojtspanikazza. Jakziltažlaj cjuñchiz niiqui, zumpacha nonžna Yooz puntu intintisjapa.

15*KATCHI UZI QUINTU*

¹ Impuesto cobriñi žoñinaca nižaza ujchiz žoñinaca Jesusižquiz macjatžquichiča, niž taku nonzjapa. ² Jalla nižtiquiztanaqui fariseo žoñinacztan lii tjaajiñinacztan jalla ninacaqui Jesusiž quintra chutchiča, tuž cjican:

—Tii žoñiqui ujchiz žoñinacami risiwñipanikazza, nižaza ninacztan chica čhjeri lujlñiča.

³ Jalla nižtiquiztan Jesusaqui ninaczquiz quint'ichiča tuž cjican:

⁴ —Tsjii žoñiqui patak uuzichiztača. Nekztanaqui tsjiilla katchiča. Jalla nekztanaqui parti uuzinaca ilakz yokquin ecchiča, katchi uuzi wajtzcama. ¿Jakziltat ančhucaquiztan ana nižta paajo? ⁵ Nižaza katchi uuzi wajtžcuqui, azkar juntuñ tjojtžcu, awatiriqui tjonchiča, ancha cuntintu. ⁶ Nižaza kjuya irantižcuqui žcatinta visinunaczquiz nižaza mazinaczquiz kjawziča, tuž cjican: “Wejtan cuntintuž cjee. Wejt katchi uuziqui wajtchinča”. ⁷ Nižaza wejrqui cjiwča, jalla nižta iratača arajpachquinaqui. Tsjii ujchiz žoñiqui Yoozquin kuzziz cjesaž niiqui, arajpachquin žejlñinacaqui ancha cuntintuž cjisnaquiča. Llatunc tunc llatuncani ana Yoozquin kuzziz žoñinaca želačhani: “Wejrnacqui zuma kamok”, cjicanaqui. Pero arajpachquinaqui ninaczquiztan juc'anti cuntintuž cjequiča nii zinta Yoozquin kuzziz žoñiž cjen.

KATCHI PAAZ QUINTU

⁸ Jesusaqui quint'ichizakazza, tuz cjican:

—Nižaza tsjaa tunca paazziz žon želatča. Nekztanaqui tsjii paaz tjatanchinča. Paaz tjatanžcu, lámpara pekzinča. Nižaza kjuya pewchinča, zumpacha. Nuž zuma pewcan, katchi paaz wajtchinča. ⁹ Nii paaz wajtžcu, mazinacžquiz nižaza žcatinta visinunacžquiz kjawzinča, tuž cjican: “Wejttan cuntintuž cjee. Wejt katchi paaz wajtchinča”. ¹⁰ Wejrqui cjiwča. Nižaza arajpachquinaqui Yooz anjilanacaqui cuntintuž cjequiča čhjulorami tsjii ujchiz žoñiqui Yoozquin kuzziz cjisnačhaja, jalla nii oraqui.

EJPZQUIZTAN ZARAKCHI MAJCH QUINTU

¹¹ Nižaza Jesucristuqui tii quintu zakaz quint'ichiča, tuž cjican:

—Tsji žoñi želatča, pucultan lucmajch ocjalchiz. ¹² Nii upañažta majchqui ejpžquiz cjichiča: “Tata, irinsaž wejtquiz tjaall amqui”. Jalla nekztanaqui ejpqui irinsa t'akžinchiča pucultan majchnacžquiz. ¹³ Tsji kjaž majquiztan upañažta majchqui irinsa tuychiča. Nekztan tjappacha niž cusasanaca juntjapžcu, ažkquin ojkchiča yekja nacionquin. Nekztan nii nacionquin tjappacha niž cusasanaca gastichiča, ana zuma kamcan. ¹⁴ Nužquiz tjappacha cusasanaca miržcuqui, upañažta majchqui ana čhjulchiz cjissiča, žoñi maya. Nižaza nii nacionquiz čhjeri upsiča. Upañažta majchqui čhjerž kjara passiča. ¹⁵ Nekztanac niiqui langz kjuri ojkchiča. Tsji žoñžquiz langz wajtchiča. Nii patruaqui jochi mantichiča, cuchi ichajo. ¹⁶ Anča čhjeri eeczatchiča nii ejpžquiztan zarakchi majchqui. Ana čhjulu lulimi onantaž niiqui. Jalla nekztanac cuch lulinacami chjajpinacami lujlnatakaztača. ¹⁷ Jalla nekztanaqui kuzquiz pinsiskatchiča, tuž cjican: “Tjappacha wejt ejpž piyunanacaqui cusa čhjerinaca lujlčhani. Nižaza žejtchinacami žejlčhani. Wejrzi tekzi t'akjiri želuča; čhjerž kjara pascu, ticz atučhani. ¹⁸ Quepaž wejrqui, tira wejt ejpžquin. Nižaza wejt ejpžquin cjeeča: ‘Wejt Tata, Yooz quintra am quintra uj paachinča. ¹⁹ Wejrqui anam am maati cjichucača. Kjažllami tsji am piyunažtakaz uywalla’”. Jalla nuž cjican pinsichiča. ²⁰ Nekztanaqui ejpžquin zarakchiča; ejpž kjuy kjutni ojkchiča. Ažkquin cjen ejpqui niž majch pajchiča. Kuzquiz anča okziča, anča k'aaztichiča. Nekztan majch zali zajtchiča. Majch žcojžcu, čhjulziča. ²¹ Nekztanaqui majchqui ejpžquiz cjichiča: “Tatay, wejrqui Yooz quintra, am quintra uj paachinča. Jaziqui wejr am maati anaž cjichuca”. ²² Jalla nekztanaqui ejpqui piyunanacžquiz cjichiča: “Uri, jila walurchiz zquiti jwesanzca. Nii zquitztan wejt majch tjutžna. Niiž loc'anquiz zurtija majčžina. Nižaza zapato tjutžna. ²³ Nekztanac ančhucqui walipunt cjew wacaž zjičžca conzjapa. Pjijztaž paaquiča. Zuma čhjeriž lulaquiča. ²⁴ Wejt majch ticzižtakaz katchitača. Jaziqui ticziquiztan jacatatchižtakaz tjonchiča. Nižtami nižtan zalchinča”. Jalla nekztanaqui pjijzta payi kallantichiča.

²⁵ Jalla nuž upañažta majch tjonz ora, niž jilaqui joch yokquintača. Kjuy žcati irantižcan, pjijzta nonziča, tsajtni wayliž jora. ²⁶ Jalla nižtiquiztanaqui jilir majchqui tsji tsji piyuna kjawziča. Nuž kjawžcu, “¿Čhjulut wat?” cjican, pewcziča. ²⁷ Piyunaqui kjaaziča, tuž cjican: “Am lajkqui tjonchila. Wiwusa anazak kjaž cjissi tjonchiča. Nižtiquiztan am ejpqui walipunt cjew wac conkatchiča, pjijzta paazjapa”. ²⁸ Jalla nii quintu zizcu, jilir majchqui walja žawjchiča. Pjijztiquiz ana luz pecatča. Nuž cjen ejpzakazza nii roqui ulanžquichi luzcajo. ²⁹ Nekztanaqui jilir majchqui ejpžquiz cjichiča: “Kjaž watanaca wejrqui am sirwichinča. Nižaza am mantitacama okintača. Jalla nuž cjenami ana wira tsji cabrallami onanñamtača, wejt mazinacžtan pjijzta paazjapami. ³⁰ Anziqui tii am ana cazni majchqui tjonchiča. Tiiqui ana zuma kamcan am paaz gastichila, ana zum maatakanacžtan zejlcen.

Nuž paata cjenami, niižtajapa tsjii walipunt cjew waca conchamča”. ³¹ Jalla nekztanaqui niiž ejpqui kjaaziča, tuž cjican: “Wejt maati, amqui wejt chicaž kamñampanla. Tjapaž wejtac žejl-la, niic amtacamača. ³² Tii am lajkqui ticzižtakaztača. Jaziqui ticziquiztan jacatatchižtakaz tjonchiča. Nižaza katchitača. Jaziqui wažtača. Jalla nižtiquiztan ancha cuntintuž cjen pjižta paaz waquiziča”.

16

CUSASANACA CWITIŃI PIYUNA QUINTU

¹ Nižaza Jesusaqui niiž tjaajinta žoñinacžquiz tsjii quintu zakaz quint'ichiča, tuž cjican:

—Tsjii ricach žoñi želatča. Niiž kjuy cusasanaca cwitajo tsjii piyuna utchiča. Wiruñaquei yekja žoñinacaqui nii patrunžquiz mazziča, tuž cjican: “Tii am piyunaqui am cusasanaca ancha anawali gastiñiča”. ² Jalla nekztanaqui patrunaqui piyunžquiz kjawziča, tuž cjican: “¿Čhjul quintut am puntuquiztan nonojo? Jaziqui jaknužum amqui wejt cusasa cwitižinčhaja, jalla nii wejtquiz quint'alla. Amiž ana zuma cwitichiž cjen anam iya wejt cusasa cwtiasača”. ³ Nekztanaqui nii piyunaqui pinsichiča, tuž cjican: “¿Jaziqui kjažt wejr cjisnaquejo? Wejt patrunaqui wejrž jakjurpayla nii wejt langzquiztanaqui. Jaziqui ana ancha langziž cjisnula wejrqui. Wejtta azi ana žejlča, zkal yokquiz langzjapa. Nižaza žoñžquiztan tomangz eksnuča, azuča. ⁴ ¿Jalla nuž ana langžni atchiž cjen, čhjulut paa-as?” Nekztan piyunaqui cjichiča: “Aaaa. Čhjulut paa-as, nii zizuča wejrqui. Nekztan žoñinaca wejr atintiñiž želačan. Wejr kjawznačan ninacž kjuyquizimi”. ⁵ Jalla niiž pinsita jaru piyunaqui zina zina patrunž kajchi žoñinaca kjawziča. Tsjii primira kajchi žoñžquiz pewcziča, tuž cjican: “¿Kjažum wejt patrunžquiz kajchamta?” ⁶ Kajni žoñiqui kjaaziča, tuž cjican: “Patac turril aceite kajchinča”. Jalla nekztanaqui piyunaqui cjichiča: “Tiž am factura. Uri julzna. Yekja factura paa. Pjijska tunca turril aceitekaz cjižrna”. ⁷ Wiruñaquei tsjiizuñ kajchi žoñžquiz pewcziča, tuž cjican: “Am, ¿kjažum kajchamta wejt patrunžquiz?” Kajni žoñiqui kjaaziča, tuž cjican: “Patac quintal tircu”. Nii piyunaqui cjichiča: “Tiž am factura. Nižaza yekja factura paa, quinsakal tunca quintal tircukaz cjižrna”. ⁸ Jalla nii piyunaž nuž paan patrunaqui nii anawal piyuna c'uñchi pajchiča, niiž cusasanaca cwitiñi. Jalla nižtažtakaz anawali kamni žoñinacaqui tii muntuquiz cusasquin kuzziz kamča. Jalla nuž kamcan ninacaqui c'uñchi tjojknačniča zuma kamni žoñinacžquiztan juc'anti.

⁹ ‘Wejrqui cjiwča. Tii ujchiz muntuquiz kamcanaqui žejlñi cusasanaca gasti waquiziča, zuma paacan tsjii zuma amigo tanzjapa. Jalla nekztan ticžcu ančhucqui kjawztaž cjequiča niiž arajpach kjuyquin.

¹⁰ ‘Jakzilta žoñit koluc cusasanaca zumpacha cwit'ačhaj niiqui, nižaza wacchi cusasanaca zumpachazakaz cwit'aquiča. Nižaza jakzilta žoñit koluc cusasanaca ana zuma cwit'ačhaj niiqui, nižaza wacchi cusasanaca ana zuma cwit'ichiž cjequiča. ¹¹ Nižaza jakzilta žoñit tii ujchiz muntuquiz žejlñi cusasanaca ana zumpacha cwit'asačhaj niiqui, jalla nižta ana zuma kamchiž cjen, Yoozqui werar arajpach cusasanaca nii cwitiñijapa ana tjaasača. ¹² Jakzilta žoñit Yooziž tjaata cusasanaca ana zuma cwit'ačhaj niiqui jalla nižta ana zuma kamchiž cjen, Yoozqui arajpach cusasanaca tjaaz cjen pacha ana tjaasača.

¹³ ‘Anaž jakzilta piyunami pizc patruna sirwi atasacha. Piyunaqui tsjii patrunžquizkaz kuz tjaasača. Tsjizuñ patrunaž jaytaquiča. Nižaza

nii piyunaqui tsjii patrunžquizkaz zumpacha sirwaquiča. Nii tsjii patrunžquiz anapan zuma sirwi atasacha. Yoozmi paazmi žejlča pucultan patrunažtakaz. Pero žoñinacaqui pucultizquiz kuz ana tjaasacha. Tsjii patrunžquizpankaz zuma sirwasacha.

¹⁴ Ancha paaz pecni fariseo žoñinacaqui tjapa Jesusiž chiita taku nonziča. Jalla nuž nonžcu Jesusa iñarchiča. ¹⁵ Jesusaqui nižtiquiztan cjichizakazza:

—Anchucqui cusa žoñižtakaz ojklayiñchucča žoñž yujcquiziqui. Yoozti anchuca kuz zizza. Tii muntuquiz žejlñi žoñinacaqui ana zuma kuzziz žoninacž honorakaz waytiča. Yooz Ejpzi nii ana zuma kuzziz žoñinaca chjaawjñipanča.

LII PUNTU

¹⁶ Nižaza Jesusaqui cjichiča:

—Juan Bautistaž tjonzcama, Moisés mantita lii azziztača. Nižaza Yooz taku paljayni profetž tjaajintanacami azziztača, Juan Bautistaž tjonzcama. Nii tĩmpuqui jalla nii mantita takunaca azziztača. Pero Juan Bautistaž tjontiquiztan, liwriñi Yooz taku nižaza Yooz mantita kamañ puntu paljayzqui, jalla niča tsjan chekanaqui. Jaziqui walja žoñinacaqui Yooz mantita kamañquiz luzjapa tjapa kuz tjaača.

¹⁷ Jalla nuž cjenami tjuñimi warawarami yokami katasacha. Pero tjapa nii arajpach Yooz liizti anaž wira katasacha.

JAKJURPAYZ PUNTU

¹⁸ Nižaza Jesusaqui cjichiča:

—Jakzilta žoñit niž maataka jakjurpayžcu yekja maatakžtan zalsnačhaj niiqui, jalla nuž cjenacqui adulterio uj paača. Nižaza jakzilta žoñit jakjurpayta maatakžtan zalsnačhaj niiqui, adulterio uj zakaz paača.

RICACH ZOÑŽTAN PORI ZOÑŽTAN QUINTU

¹⁹ Nižaza Jesusaqui tsjii quintu zakaz quint'ichiča, tuž cjican:

—Tsjii wali jiru ricach žoñiqui želatča. Zuma finu zquiti cujtžñitača. Nižaza zapuru pjijztakaz ancha cusa čhjeri lujlchiča. ²⁰ Nii oraqui tsjii pori žoñi želatča Lázaro cjita. Niž janchiqui walja zkira cjijtchitača. Zapuru ricach žoñž kjuy zanquiz julzi žejlñitača. ²¹ Nii ricachuqui žejtchi čhjerinaca tjojtñitacha. Nii pori žoñizti tjojtta žejtchi čhjerinaca lujlz pecñitača. Pacunacaqui pori žoñžquiz macjatžcu niž zkiranaca issañitača. ²² Tsjii noojiqui nii pori žoñiqui ticziča. Nekztanaqui Yooz anjilanacaqui nii chjitchiča Yooz illzta zuma yokquin, Abraham cjita žoñžtan chica želajo. Wiruñacqui nii ricachu žoñiqui ticzizakazza. Nekztanaqui yokquiz tjažtatača. ²³ Nii ricachu žoñiqui infiernuquin sufrican želatča. Nicju sufrican, tsewc kjutni cherchiča. Ažquiztan cherchiča Abrahamžtan Lazaružtan. ²⁴ Jalla nuž cheržcu, kjawchiča, tuž cjican: “Abraham tatay, wejr okznalla. Lázaru cuchanžca, niž loc'ana kjaztan t'awžcu, wejt lasquiz lanznajo, ch'uñkatajo. Tii asni ujquiz anchal sufrucha”. ²⁵ Abrahamzti cjichiča: “Jila, cjuñznalla, muntuquiz kamcan, ancha cusa kamchamča. Lazaruzti t'akjiri kamchiča. Jaziqui anziqiu Lazaruqui kuztača, ancha cuntintuča. Amzti ancha sufriča. ²⁶ Nižazakaz Yoozqui pajk pal k'awa utchipanča wejtnacquiztanami amquiztanami. Jaziqui tekztan nawjkchuc ojcz pecñinacaqui anaž okasacha. Nižaza nawjktan tjonz pecñinacaqui anaž tjonasacha”. ²⁷⁻²⁸ Jalla nekztanaqui nii ricuqui cjichiča: “Abraham tatay, wejtta pjijskaltan jilanaca žejlča. Jaziqui am rocuča, wejt ejpž kjuyquin Lázaro cuchanžinžcalla, ninacžquiz paljayajo, nižaza tii infiernuquiz ana tjonajo”. ²⁹ Pero Abrahamqui nižquiz kjaaziča, tuž cjican: “Ninacžta žejl-la Moisés

cjirtami nižaza Yooz taku paljayñi profetanacž cjirtami. Nii cjirtanacquiz cazla, kuz tjaala”. ³⁰ Jalla nekztanaqui nii ricuqui kjaaziča tuž cjican: “Razunam chiiča, Abraham tatay. Pero tsjii žoñiqui ticziquiztan ninacžquin okačhaj niiqui, Yoozquin kuzziz cjiskatačhani”.

³¹ Nekztanaqui Abrahamqui cjichiča: “Ninacaqui Moisés mantita taku nižaza Yooz taku paljayñinacž taku ana criyačhaj niiqui, tsjii ticziquiztan jatatchi žoñž takumi ana zakat criyačhani”. —Nuž quint'ichiča Jesusaqui.

17

UJQUIZ TJOJTТА PUNTU

¹ Nekztanaqui Jesusaqui niž tjaajinta žoñinacžquiz cjichiča:

—Ujquiz tjojtskatñi žoñinaca žejlñipantača. Pero Yoozqui nii ujquiz tjojtskatñi žoñinacaqui anawaliž watkataquiča. ² Jakzilta žoñit Yoozquin kuzziz žoñi ujquiz tjojtskatačhaj niiqui, nižta ana zum žoñinacaqui koz kot kjazquin tjojttaž waquiziča, tsjii pajk taj maztan jorquiz mokžinta. Jalla nuž tsjan cusaž cjesača nii ujquiz tjojtskatñi žoñžtaqui.

³ Nižta žoñinacžquiztan ančhucqui walja cwitassa, ana ujquiz tjojtsjapa. Tsjii am jilanacžquiztan am quintra uj paačhaj niiqui, jalla nižquiz žumpacha chiižina, niž kuz campiita cjejajo. Nekztan niž kuz campiita cječhaja, jalla nii uj paañi žoñžquiz pertunaquiča amqui. ⁴ Zapa wiltami nii am quintra uj paañi žoñiqui pertuna mayizičhaj niiqui, amqui pertunaquiča, tsjii nooj pakallawk wilta am quintra uj paanami.

YOOZQUIN KUZIZ PUNTU

⁵ Wiruñiqui Jesusiž illzta žoñinacaqui Jesusa jiliržquiz paljaychiča tuž cjican:

—Juc'anti Yoozquin kuzziz cjisjapa yanapalla.

⁶ Nuž maytiquiztan Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Tsji mostaz semillaqui aunqui koltallami wali pakji pakñičha. Jalla nižta iratača ančhucqui. Yoozquin walja kuzzizčhucčhalaj niiqui, milajrunacami zakaz paasača. Walja Yoozquin kuzziz želanaqui, tii sicómoro cjita muntiquiz cjesača, tuž cjican, “Tekztan pajlta cjee, nižaza kotquin tjojtta cjee”. Jalla nuž chiitiquiztan nižtapachaž cjesača.

PIYUNZ PUNTU

⁷ Jesusaqui cjichizakazza:

—Tsjilla chiyasača. Ančhucquiztan piyunchiz žoñi želasača. Piyunaqui joch yokquiztan tjonasača, uywanaca itzcu, nižaza zkala yoka kjullžcu. Jalla nuž langzquiztan tjontanaqui, anapanž ančhucqui cjesača, “Watžca, julzna, tiča lujlzna” cjicanaqui. ⁸ Ančhucqui antiz piyunžquiz cjesača, “Chjeriž apura kisna. Nižaza wejr atintisjapa, žumpacha tjaczna. Wejrqui lulača, licača. Nekztanž amqui lulaquiča, nižaza licaquiča”. Jalla nuž tsjii piyunžquiz cjesača. ⁹ Jakzilta piyunat niž patrunž mantitana paačhaj niiqui, patrunaqui sparaquiž cjesajo? ¹⁰ Ančhucqui Yooz piyunažtakazza. Jalla nižtiquiztan tjapa Yooz mantitacama kamcan, ančhucalaqui chiiz waquiziča, tuž cjican, “Wejrnacqui am piyunitča. Inakaztča wejrnacqui. Jaknužt paaz waquizičhaja, jalla niikaz paayinča”.

MOJKCHI JANCHICHIZ ŽOÑINACA CHJETINTATAČHA

¹¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui Jerusalén watja ojkcan, Samaria cjita yoka Galilea cjita yoka nii taypiquin watchičha. ¹² Nekztanaqui tsjii watjallquiz, waj irantawc cjen, tuncaltan mojkchi janchichiz žoñinacaqui Jesusižquin zali

tjonchiča. Ažkquiztan Jesusižquiz chiižinchiča. ¹³ Altu tawkžtan tuž cjichiča:

—Jesusa, Jiliri, wejtnacaquiz okznalla!

¹⁴ Jalla nii laanaca cheržcu, Jesusaqui cjichiča:

—Icliz jiliržquin persun janchi tjeezñi oka.

Jalla nuž ojkan, laanacaqui žejtchi quirchiča. ¹⁵ Tsjii tsjiiqui persun janchi žejtchi cheržcu cuttichiča, Jesusiž kjutñi, altu joržtan Yooz honora waytican quejpcchiča. ¹⁶ Jalla nuž Jesusižquin wilta zalžcu, niž juycquiz quillziča, nižaza tuzi t'okziča yoka iranta. Jesusižquiz ancha sparaquiz cjichiča. Nii žoñiqui Samaria wajtchiz žoñitača. ¹⁷ Nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—¿Ančhucqui anataj tuncaltanpacha žejtchinčhucjo, tii laaquiztanajo? ¿Jakziquint tsjii partinacajo? ¹⁸ Amqui anaž tii wajtchiz žoñila. Am zinakaz quejpžquila Yoozquin honora wayticanaqui.

¹⁹ Nekztan Jesusaqui nii žoñžquiz cjichiča:

—Tsijsna, oka. Amiž tjapa kuz critiquiztan, jaziqui čhjetintamča.

YOOZ MANTIZ TJUŇI PUNTU

²⁰ Nekztanaqui fariseo žoñinacaqui Jesusižquiz pewcziča, tuž cjican:

—¿Čhjlorat Yooz Epiž mantiz tjuñi irantižcaquiya?

Nekztanaqui Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Yooz Epiž mantiz tjuñiqui anača cherchuca. ²¹ Anača “tekipan” cjican nii tjuñi tjeeznasača. Nižaza anača “nii nawjk” cjican nii tjuñi tjeeznasača. Yooz mantizqui žoñinacz kuzquizpachača. Jalla nižtiquiztanac Yooz mantizqui anaž cherchuca cjesača.

²² Jalla nekztanaqui Jesusaqui niž tjaajintanaczquiz cjichiča:

—Tsjii sufris timpuqui irantižcaquiča ančhucquiz. Jalla nekztanac ančhucqui wejr arajpachquiztan quejpsquiñi cherz pecaquiča, tsjii noojilami. Pero weriž arajpachquin želan, anaž wejr cheri atasacha. Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtča. ²³ Nižaza nii sufris timpuquiziqui žoñiqui Cristuž puntuquiztan parlaquiča, tuz cjican: “Arjapachquiztan chjiwžquichiča. Tekzi žejlča”. Tsjiizti zakaz chiyaquiča, “Nii nacjuča Cristuqui” cjican. Pero ančhucqui anaž nicju okaquiča, nižaza nii chiita taku anaž criyaquiča.

²⁴ Tsjii liwjlwñi rayu cjita tjonñila, jantey, jalla nuz liwjtayžcaquiča, liwjpacha irantaž kjanžnaquiča. Jalla nižta irata wejrqui arajpachquiztan wilta tjonacha. Weriž tjonan, tjappacha zizasacha. Jalla nižtaž wejt tjonz tjuñiž cjequiča. ²⁵ Anziqui primiraqui wejrqui walja sufristanča. Nižaza tii timpuquiz kamñi žoñinaczquiztan anapan criital cjeeča. Ana werj cherz pecaquiča. ²⁶ Jaknužt Noež kamta timpuquiz watčhaja, jalla nižtazakaz wataquiča ima weriž tjonan. Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtča. ²⁷ Noež timpuquiz jalla tuž kamñitača žoñinacaqui. Zuma čhjeri lujlñitača, nižaza licñitača. Nižaza zalzñitača, nižaza zalzjapa tjaañitača. Jalla nuž žoñinacaqui kamchiča asta Noež pajk warcu kjuyquiz luzcama. Yooz kamañquiz kamzqui ana importayñitača. Jalla nekztanaqui kjaz juyzuqui tjonchicha. Jalla nii juyzuquiziqui tjappacha anawali kamñi žoñinacaqui ticziča. ²⁸ Nižaza jaknužt Lot cjita žoñž timpuquiziqui watčhaja, jalla nižtazakaz wataquiča ima weriž tjonan. Lujlñitača, licñitača,

kjayñitača, tuyñitača, čhjacñitača, y nižaza kjuya kjuyñitača. Yooz kamañquiz kamzqui ana importayñitača. ²⁹ Jalla Lotž Sodoma cjita wajtquiztan ulantan, tiripintit uj azupri chijñi tjonchiča. Nuž chijintiquiztan tjpapacha ujžcu ticziča. ³⁰ Wejt tjonz tjuñquiziqui nižta iratazakaz wataquiča. Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtča.

³¹ ‘Nii wejt tjonz tjuñquiziqui jakziltat kjuy zawncu želačhaja, anaž kjuy cusasanaca aptiñi luz waquiziča. Nižaza jakziltat joch yokquin želačhaja, anaž wajt kjuya cuttis waquiziča. ³² Lotž tjuna puntuquiztan cjuñzna. ³³ Jakziltat persun kamañquiztan ana jaytačhaja, jalla niiqui anaž arajpachquin kamaquiča. Nižaza jakziltat persun kamañ wira jaytičhaja, jalla niiqui arajpachquin wiñaya kamaquiča.

³⁴ ‘Nižaza wejrqui cjiwčha. Werič tjonan nii arama pucultan tsjii kjuyquiz tjajaquiča. Jalla nuž tjajan, tsjiuqui arajpach kjutñi waytižcu chjichtaž cjequiča, tsjiizti pachpiquiz nii kjuyquiz ectaž cjequiča. ³⁵ Nižaza pucultan maatakanaca čica jawuncan, tsjaaqui arajpach kjutñi waytižcu chjichtaž cjequiča. Tsjaazuñti pachpiquiz ectaž cjequiča. ³⁶ Nižaza pucultan luctakanaca joch yokquin želan, tsjiuqui arajpach kjutñi waytižcu chjichtaž cjequiča, tsjiizuñti nii joch yokquinpacha ectaž cjequiča.

³⁷ Jalla nižta tjaajinta takunaca nonžcu, niž tjaajinta žoñinacaqui pewcziča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, ¿jakziquin tižtanaca wataquiya?

Jalla nekztanaqui Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Jakziquin ticzi janchi žejlčhaja, jalla nicju cunturinacaqui muzpa ajcsñiča. Jalla nižta irata jakziquin ana wali paañinacaqui žejlčhaja, jalla nicju ana walinaca wataquiča.

18

ZEW ZONATAN JUEZ JILIRZTAN QUINTU

¹ Nekztanaqui Jesusaqui tjaajinchiča, žoñinacžlaqui Yoozquin mayizizpanča, ana upa kuzcan, jalla nuž tjaajinchiča. ² Tjaajincan jalla tuž quint'ichiča:

—Tsjiu juez jiliri tsjiu wajtquiz želatča. Yooz ana rispitiñitača, nižaza ana čhjul žoñimi rispitiñitača. ³ Nii wajtquizpacha želatča tsjaa žew maatak žon. Tsjiu nooj naa žonqui juez jiliržquin ojkchinča, tsjiu quija quijsquizjapa, nižaza naaža quintrižtan naa zumpacha azquichajo. ⁴⁻⁵ Ažkapan juez jiliriqui ana naaža quija nonz pecchiča. Niiž wiruñ nižtami pinsichiča, tuž cjican: “Taa žew žonqui tirapanikal quijžtan wejr molističa. Yoozmi žoñimi wejtta anaž importiča. Jalla nuž cjenami taaža quija nonznača, wejtquiz ana tira molistajo tii quijžtan. Wejrqui ana azquichačhaj niiqui, naaž tjontjonanaqui wejt žawjwat zjijcnačhani”.

⁶⁻⁷ Nekztanaqui Jesús Jiliriqui cjichiča:

—Jalla nuž chiichiča nii anawal juez jiliriqui. Nižaza Yooz Ejpqui niž illzta žoñinacž quijanaca azquichaquiča. Ninacaqui majiñami weenami Yoozquinkaz mayiziča. Ninacž mayizitiquiztan Yoozqui ana enenžcu ninacž quintranaca azquichaquiča. ⁸ Wejrqui cjiwčha, tsjiu noojiqui Yooz Ejpqui niž illztanacž quija apuraž atintaquiča. Yooziž tsewctan cuchanžquita Zoñi tjontan, Yoozqui ultimupan niž illztamiž quija azquichaquiča. Nii tjonz tjuñquiziqui, ¿tii yokquiz žejlñi žoñinacaqui Yoozquin kuzziz želasaya?

YOOZQUIN MAYIZIZ PUNTU

⁹ Tsjii zoñinacaqui želatĉha, persun honora waytican, nižaza parti zoñinaca iñarcan. Jalla nii zoñinacžquiz tii quintu quint'ichiĉha Jesusaqui, tuž cjican:

¹⁰ —Pucultan zoñinacaqui timpluquin ojkchiĉha, Yoozquin mayiza. Tsji-
iqui fariseo partiquiztantaĉha. Tsjiizuñqui impuesto cobriñi zoñitaĉha.

¹¹ Fariseo zoñiqui tsijtchi mayiziñitaĉha, tuž cjican: “Yooz Tata, amquiz
sparaquiz cjiwĉha. Wejrqui anaĉha nii yekja zoñinaca iratitqui. Ninacaĉha
tjañinacaqui, nižaza ninacaĉha ñejonacaqui, nižaza ninacaĉha adulteriuquiz
ojklayñinacaqui. Nižaza wejrqui anaĉha tii impuesto cobriñi iratitqui.

¹² Wejrqui pizc wilta simanquiz ayunasiñĉha. Nižaza tjapa weriž can-
tiquiztan tsjii tunca parti tjayiñĉha”. ¹³ Jalla nii impuesto cobriñi zoñizti
wirquin acha colzi želatĉha. Ana tsewcchuc cherzipanž želatĉha. Jalla
nuž persun ujchiz cjen persun tuzi ĉhajccan želatĉha. Nižaza cjichiĉha:
“Yooz Tatay, wejr ujchizpantaĉha. Wejr okznalla”. ¹⁴ Jaziqui anĉhucaquiz
cjiwĉha. Nii impuesto cobriñi zoñiqui Yooz Epiž yujcquiziqui niž ujquiztan
liwriitaĉha. Niž kjuya pertunta ojkchiĉha. Nii fariseo zoñizti Yooz Epiž
yujcquiziqui tira ujchizpantaĉha. Ana pertunta cjissiĉha. Persun honora
waytiñi zoñinacaqui ultimquiziqui azipanž cjesaĉha. Nižaza ultimquiziqui
humilde kuzziz zoñinacazti honorchiz cjiskattaž cjequiĉha.

OCJALANACZ KUZ PUNTU

¹⁵ Tsjii nooj zoñinacaqui Jesusižquin ocjalanaca zjiĉĉiĉha, kjaržtan lanz-
najo. Nuž zjiĉcan, Jesusiž tjaajinta zoñinacaqui ocjala zjiĉĉi zoñinaca ujziĉha.

¹⁶ Nuž nonžcuqui Jesusaqui kjawziĉha, tuž cjican:

—Ocjalanaca wejtquin tjonaj cjee, ana chiižina. Tii ocjalanacž kuz irata
jalla nižta kuzzizza Yooz Epiž mantita kamañchiz zoñinacaqui. ¹⁷ Tii razunaza-
kal chiyuĉha. Ana tii ocjalanacž kuz irata Yoozquin kuzzizzalaj niiqui, ana
Yooz Ejpž arajpach watja luzasaĉha.

LIWRIITA CJIS PUNTU

¹⁸ Wiruñaquu tsjii jiliriĉqui Jesusižquiz pewcziĉha, tuž cjican:

—Tjaajiñi Maestro, zumaĉha amqui. Arajpach wajtquin wiñaya kamzjapa,
ĉhjulut paasaya?

¹⁹ Nekztanaqui Jesusaqui kjaaziĉha, tuž cjican:

—ĉKjažtiquiztan amqui wejtquiz “zumaĉham” cjeejo? Anaž jecmi zu-
maqui, Yoozpankazza zumaqui. ²⁰ Amqui Yooz mantitanaca zizza: “Anaĉha
adulteriuquiz ojklayzqui. Anaĉha zoñimi conzqui. Anaĉha tjañi cjisqui.
Anaĉha toscarami chiižqui. Am maa ejpĉha rispitzqui”.

²¹ Nekztanaqui nii jiliriĉqui cjichiĉha:

—Wejrqui koltallquiztanpacha tjapa nii lii jaru cumpliñĉha.

²² Jalla nuž nii zoñiž chiita nonžcu, Jesusaqui cjichiĉha:

—Tsjiillakaz pjaltiĉha amtaqui. Tjappacha am ĉhjultak cusasanaca
tuysna. Nekztan porinacžquiz nii paaz ona. Jalla nuž onanžcuqui tsewcta
arajpachquin juc'ant ricachum cjequiĉha. Jaziqui nekztan wejttañ chica
ojklayñi cjesaĉha.

²³ Nii oraqui walja ricachutaĉha nii zoñiqui. Jalla nuž Jesusiž chiitiquiztan
nonžcu, walja llactazziĉha. ²⁴ Nii zoñi llaquita cheržcu, Jesusaqui cjichiĉha:

—Ricachunacžtaqui walja ch'amaĉha Yooz kamañ jiczquiz luzqui, Yooz
mantita kamañquiz cjisjapaqui. ²⁵ Tsjii camello cjita pajk animalaqui
ch'aman acuj cjuñquiz luzasaĉha. Ricachunacžtaqui tsjan ch'amaĉha Yooz
jiczquiz luzqui, Yooz mantita kamañquiz cjisjapaqui.

²⁶ Jalla nii nonžcu, nonžni zoñinacaqui cjichiĉha:

—ĉJequit liwriita cjesajo?

²⁷ Nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:
—Zoñiqui anaž persunpacha liwrii atasacha. Yoozpankazza liwriiñiqui. Yoozqui jecmi liwrii atasacha.

²⁸ Nekztanaqui Pedruqui cjichiča:
—Wejt Jiliri, wejrnacqui tjappacha ecchinča, amtan chica ojklayzjapa.

²⁹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:
—Weraral chiyuča. Jakzilta zoñimi kjuya, maa ejp, jilanaca, cullaquinaca, tjun, maatinaca, jalla ninaca ecčhaj niiqui, Yooz mantita kamañquiz ojklayzjapa, ³⁰ tii muntuquiz žejlcan juc'anti tjaataž cjequiča. Y nižaza arajpachquin ojžcu, Yooztan wiñaya cuntintu kamaquiča.

JESUSAQUI NIZ PERSUN TICZ ORA MAZZICHA

³¹ Nekztanaqui Jesusaqui niiz tuncapan tjaajintanaca tsjii latu kjawziča, tuž cjican:

—Jaziqui Jerusalén watjaž ojkla. Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtča. Tuquitanpacha Yooz taku paljayñi profetanacaqui wejt puntuquiztan mazincan cjiirchiča. Jalla nii Jerusalén wajtquin ninacz mazinta taku tjappacha cumplisnaquiča. ³² Yekja wajtchiz zoñinaczquiz intirjital cjeeča. Nižaza ancha iñartal cjeeča; arartal cjeeča. Nižaza llawzižtan tjujtal cjeeča. ³³ Nižaza wjajtal cjeeča. Nekztanaqui contal cjeeča. Pero ticžcuqui čjep majquiztan jacatatača.

³⁴ Jalla nii tjaajinta zoñinacaqui Jesusiž chiita ana zinta intintazatča, čjul puntuquiztan chiičhaja, jalla nii. Nii takuqui ana intintichuc takužtakaztača.

ZUR ZOŇI CHJETINTA

³⁵ Jalla nekztanaqui Jesusaqui Jericó cjita wajt žcati irantatča. Jalla nuž irantan tsjii zur zoñi jicz latuquiz julzi želatča, niiqui kjaraz čjinchjinatča onajo. ³⁶ Walja zoñinaca watwatñi nonžcu, zur zoñiqui pewcziča, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan tama tama zoñinaca watwat?

³⁷ Nekztanaqui zoñinaca kjaaziča, tuž cjican:

—Jesusa, nii Nazaret wajtchiz zoñiqui watča tii jiczquiz.

³⁸ Jalla nii zizcu, zur zoñiqui altu joržtan kjawchiča, tuž cjican:

—Jesusa, Davidž maati, wejr okznalla! Ana wali želuča.

³⁹ Nii Jesusiž tuqui ojknii zoñinacaqui nii zur zoñi ujziča, ch'uj želajo. Zur zoñizti juc'anti altu joržtan kjawchiča, tuž cjican:

—Davidž majch, wejr okznalla!

⁴⁰ Nekztanaqui altu joržtan chiiñi nonžcu, Jesusaqui tsijtsiča. Zur zoñi zjižiqui cuchanchiča. Zur zoñi žcatžinžcu Jesusaqui pewcziča, tuž cjican:

⁴¹ —Čhjulut amta wejr paaquiya?

Nii zur zoñiqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, čhjujquiz cjetžinalla!

⁴² Nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Am čhjujquiqui cjetžtaj cjisla. Amiž tjapa kuz criitiquiztanaqui, čhjetintamča.

⁴³ Nii orapacha zur zoñiqui cherñi cjissiča. Nekztanaqui Jesusižtan chica ojklayatča, Yoozquin honora waytican. Jalla nižta paata cheržcu, tjapa zoñinacaqui Yoozquin honora waytichizakazza.

¹ Jalla nekztanaqui Jerusalén wajt kjutñi ojkcan Jesusaqui Jericó cjita watja luzziča; nekztan nii wajt taypiquiz watchičha.

² Nicju tsjii ricach žoñi želatča Zaqueo cjita. Nii žoñiqui impuesto cobriñiž jiliritača, ancha ricachutača. ³ Nižaza nii žoñiqui Jesusa pajz pecatča. Kolta žoñitača. Jalla nižtiquiztan wacchi žoñinacz taypiquiz cjen, Jesusižquin anatača cherchuca. ⁴ Nekztan Zaqueoqui tucquin žajtžcu tsjii sicómoro cjita munti yawchiča, Jesusa chertzjapa. Nii munti, jicz latuquiz želatča, Jesusiž watz žcatipan. ⁵ Nii munti nuž watcan, Jesusaqui tsewčchuc cherziča. Nuž cheržcu cjichiča:

—Zaqueo, apura chjijwžca. Tonj tjuñi am kjuyquiz kamstanča.

⁶ Jalla nuž chiitiquiztan Zaqueoqui apura chjijwžquichiča. Ancha cuntintu Jesusa risiwchiča. ⁷ Jalla nii cheržcu, tjappacha nii žoñinacaqui Jesusiž quintra chuchchiča, tuž cjican:

—Jesusaqui nii ujchiz žoñž kjuya kami ojkča.

⁸ Jalla nekztanaqui Zaqueoqui tsijtscu, Jesusa Jiliržquiz cjichiča:

—Wejt Jiliri, tii zizza. Porinaczquiz tjaa-ača chicata wejt cusasa žejlñinaca. Nižaza jakzilta žoñžquiztan wejr incalltučhaja, jalla nii žoñžquiz wejr tjepnača pajkpic wiltiquiztan juc'anti.

⁹ Nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Tonj tjuñi tii kjuychiz žoñinacaqui liwriitača, Yooz kamañquiz luzjapa. Tii žoñiqui Abraham cjita majchmaatiquiztanpacha tjonñičha. ¹⁰ Wejrqui tsewctan cuchanzquita Yooz Zoñtča. Wejrqui tii muntuquiz tjonchinča, ujchiz žoñinaca kjawzñi, nižaza ninaca liwrii.

PIYUNANACZQUIZ PAAZ INTIRJITA QUINTU

¹¹ Jerusalén wajtž žcati želan, žejlñi žoñinacaqui pinsichiča, tuž cjican: “Anzilla Yooz mantiz tjuñiqui tjonačhani”. Jalla nuž pinsitiquiztan, nižaza nii žejlñi žoñinaca niž chiita taku nonznan, Jesusaqui tii quintu paljaychiča, ¹² tuž cjican:

—Tsjii žoñi želatča rispitta famillquiztan. Nii žoñiqui ažkquin yekja wajtquin ojkchiča, chawc jilir nombamiento tanzjapa. Nuž tanžcu quejpžcaquiča. ¹³ Ima ojkcan, nii žoñiqui tunca niž piyunanaca kjawziča. Kjawžcu zapa maynižquiz tsjii pajk valorchiz paaz intirjichiča. Nižaza ninaczquiz cjichiča: “Tii paaztan negociož paaquiča, wejt quejpsquizcama”. ¹⁴ Nii žoñž persun wajtchiz žoñinacaqui nii walja chjaawjkatchičha. Jalla nižtiquiztan niž wirquin tsjii cumizuna mantichiča, tuž cjejajo: “Tii žoñi anaž pecča učhum chawc jiliri cjisjapa”. ¹⁵ Nižtami chawc jiliri nombritatača. Nekztan niž yoka quejpchiča, mantizjapa. Niiž irantižcuqui, kjawzñi cuchanchičha niž paaz intirjita žoñinaczquin, jaknužt zapa mayni paaztan cančhaja, jalla nii zizjapa. ¹⁶ Primir piyunaqui prisintichiča, tuž cjican: “Wejt patruna, am paaztan canchinča tunca wiltan wiltan juc'anti”. ¹⁷ Nii chawc jiliriqui nii piyunž honora paljaychiča, tuž cjican: “Ancha waliča. Zuma piyunamča amqui. Nii zkoluc paaztan zumpacha trabajchamča. Jaziqui amqui jilirim cjequiča, tunca watja mantiñim cjequiča”. ¹⁸ Tsjii piyunazti prisintichizakazza, tuž cjican: “Wejt patruna, am paaztan canchinča pjijska wiltan wiltan juc'anti”. ¹⁹ Nii chawc jiliriqui paljaychiča, tuž cjican: “Jaziqui jilirim cjequiča. Pjijska wajtquiztan mantiñim cjequiča”. ²⁰ Nekztanaqui tsjii piyunazti prisintichizakazza, tuž cjican: “Wejt patruna, tiž am paazqui. Tsjii pañquiz žcucžcu chjojchinča. ²¹ Amqui walja cumpliskatñi patrunamča. Jalla niztiquiztan am eksinča. Ricujñamča ana amiž nonztaqui. Nižaza ajžñamča ana amiž čhjectaqui”.

22 Nekztanaqui nii chawc jiliri qui chiižinchiča, tuž cjican: “Ana zum piyuna-mčha amqui. Am persun chiita taku qui am uj tjeeža. Amqui zizzamčha, wejrqui kjanapanžlani cumpliskatiñ zoñtni, jalla nii. Ana weriž nonztaqui ricujiñčhalani. Ana weriž čhjectaqui ajzniñčhalani. 23 Nižtiquiztanaqui, ěkjažtiquiztanam amqui wejt paaz ana bancuquiz majcžinjo? Bancuquiz majcžintiquiztan wejrqui paaz machtanpacha ricujtasacha, tekz quejpžcu”. 24 Nekztanaqui nii patrún jiliri qui parti zoñinacžquiz mantichiča, tuž cjican: “Intirjita paaz kjañzna. Nii tunca paazziz zoñžquiz tjaa”. 25 Zoñinacaqui cjichiča: “¡Wejt Jiliri! Tunca paazzizza nii zoñiqui”. 26 Patrún jiliri qui kjaaziča, tuž cjican: “Ančhucaquiz tii razunal cjiwčha. Jakzilta zoñit niž wacchi tjaata cusasa zuma cwitača, jalla nižquiz juc'anti tjaata cjequiča. Nižaza jakzilta zoñit niž koloculla tjaata cusasa ana zuma cwitačhaja, jalla nižquiztan asta nii zkolocullami kjañtaž cjequiča”. 27 Nižaza nii jiliri qui mantichiča, tuž cjican: “Nii wejt quintra zoñinacaqui ana wejr pecchiča ninacž chawc jiliri cjisjapa. Jazi qui zjiyczna ticju. ¡Zjiycžcu wejt yujcquiz conzna!” Jalla nuž mantichiča nii jiliri qui.

JESUSAQUI JERUSALENQUIN LUZZICHA

28 Jalla nuž quint'izcu, Jesusaqui Jerusalén watja tira ojkchiča. 29 Betfagé cjita nižaza Betania cjita watjanaca žcatžincan, nižaza Olivos cjita curulla žcati želan, jalla nekztan pucultan niž tjaajinta zoñinaca cuchanchiča, 30 tuž cjican:

—Nii nawjka watja oka. Jalla nicju ančhucqui mokta aznu wačhaquiča. Anaž jecmi nii aznuqui yawchi. Jalla nekztanaqui moktiquiztan jweržcu, tekz zijca. 31 Jalla nuž jweržcu zijcawc cjen cunamit zoñimiž pewcznačhan, “Ěkjažtiquiztan tii aznu jwerjo?” cjicanaqui. Jalla nii puntu pewcztiquiztan ančhucqui kjaaznaquiča, tuž cjican: “Jesusa Jiliriž tii aznu pecča”.

32 Nekztanaqui nii pucultan tjaajintanacaqui ojkchiča. Jaknužt Jesusa chiitčhaja, jalla nuž cjitacama watchiča. Jalla nuž tsjii mokta aznu watchiča. 33 Jalla nuž jweran, nii aznuž tuyñunacaqui pewczičha, tuž cjican:

—Ěkjažtiquiztan nii aznu jwer ančhucjo?

34 Tjaajintanacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Jesusa Jiliri qui tii aznuž pecča.

35 Nekztanaqui Jesusižquiz chjitchiča. Nekztan zquitinaca jepžcu ni-nacaqui Jesusižquiz yawkatchiča. 36 Nii aznuquiz Jesusaž jiczquiz okan, zoñinacaqui zquiti chjinchiča, zquitinac juntuñ okajo chawc jilirižtakaz. 37 Olivos cjita curulla watan, Jerusalén watja tjenziča. Jalla nekztanaqui tjapa niž tjaajinta zoñinacaqui altu joržtan Yooz honora wayti kallantichiča. Čipčipcan Yooz honora waytichiča, tjapa Jesusiž paata milajrunaca cherčhiz cjen. 38 Nižaza cjichiča:

—¡Chawc Jiliri! ¡Yooz tjuuquiz tjonchi jiliri! ¡Honorchiz cjila! ¡Arajpacha žejlñinaca cuntintuž cjee! ¡Arajpach Yoozquin wali honorchiz cjila!

39 Jalla nuž Jesusižquiz honora waytitiquiztan tsjii žejlñi fariseo zoñinacaqui paljaychiča, tuž cjican:

—Tjaajiñi Maestro, tii am apžni zoñinaca ujzna ch'uj želajo.

40 Nekztan Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Ančhucaquiz cjiwčha, tii zoñinacaž ch'uj cjisnaquila niiqui, tii maznacamiž altu joržtan chiyasača, wejt honora waytizjapa.

41 Jerusalén watja žcatžincan, jalla nii watja cheržcu, Jesusaqui nii wajtchiz zoñinacaž cjen kaachiča, 42 tuž cjican:

—Jerusalén wajtchiz zoñinaca, tonj tjuñquiziqui wejt puntuquiztan intintaz-tasaž niiqui, zuma cuntintuž cjitasacha. Walipankaz kamtasacha. Ančhuca

kuznaca jeejskatz pecučha. Pero wejt puntuquiztan ančhucaquiztan čhojžtačha. Jaziqui ančhucqui Yooz zumanaca anaž cherasačha. ⁴³ Wejt puntu ana intintazziž cjen walja anawali tjuñinacaž tjonaquičha. Nii tjuñinacquiziqui ančhuca quintra žoñinacaqui tii wajtž tjiya tsjii pirka quintra paaquičha. Tjapa kjuttanž ančhuca wajt muytata quintrarionacaqui želaquičha. ⁴⁴ Nižaza ančhuca wajt pirkami k'ala pajtaž cjequičha. Tii wajtchiz žoñinaca ocjalanacžtanpacha contaž cjequičha. Nižaza tjappacha k'ala pampa nonžtaž cjequičha, anaž maz tawkitami želaquičha. Yoozqui anchucaquiz tsjii liwriiñi cuchanžquichičha; ančhuczi nii liwriiñiqui ana pajchinčhucčha. Jalla nižtiquiztan tii wataquičha. —Jalla nuž cjichičha Jesusaqui.

JESUSAQUI TIMPLU PEWZICHA

⁴⁵ Jerusalén watja irantižcu, Jesusaqui timpluquiz luzzičha. Timpluquiztan zawncchuc liwj tuyñinacami kjayñinacami tjirkatchičha. ⁴⁶ Ninacžquiz cjichičha:

—Cjijrta Yooz takuqui tuž cjičha: “Wejt kjuyaqui Yoozquin mayiziz kjuyačha”. Ančhuczi tii wejt kjuya tjañi žoñinacž kjuyažtakaz paachinčhucčha.

⁴⁷ Jalla nekztanaqui zapuru Jesusaqui tjajnatčha timpluquiz. Pero timplu jilirinacami lii tjajjiñi maestrinacami wajt jilirinacami, jalla ninaczi jaknužt Jesusa coní atas, jalla nii kaznatčha. ⁴⁸ Pero tjappacha nii wajtchiz žoñinacaqui Jesusiž taku nonzjapa kuz tjaatčha. Jalla nižtiquiztan ana jaknužquiztanami nii conz puntuqui asiptiskatz atatčha.

20

¿JEC JESUSIZQUIZ MANTICHI?

¹ Zapuru Jesusaqui timpluquiz žoñinacžquiz tjajnatčha, y nižaza liwriiñi Yooz taku paljayatčha. Jalla nuž tjajnan, tsjii nooj timplu jilirinaca, lii tjajjiñi jilirinaca, wajt jilirinaca, jalla ninacaqui Jesusižquiz macjatchičha.

² Nuž macjatžcu Jesusižquiz paljaychičha:

—Jaziqui am chiyaquičha. ¿Jec am mantichi tii paazjapajo? Nižaza ¿jec jilirit am utchi jilirižtakaz cjisjapajo?

³ Nekztanaqui Jesusaqui kjaazičha, tuž cjican:

—Wejrmi jazic ančhucaquiz zakal pewcznačha. ⁴ ¿Jec Juan mantizquichi bautisjapajo? ¿Yoozkaya uz žoñinaca, ja? Kjaazna.

⁵ Jalla nuž chiitiquiztanaqui ninacpora ch'aasi kallantichičha, tuž cjican:

—¿Jaknužum cjeequi? “Yooz mantitačha” cjican učhum kjaaznaquiž niiqui, “¿Kjažtiquiztan ančhuc nii Juan ana criichinčhuctajo?” jalla nuž cječhan tiicni. ⁶ “Žoñiž mantitacha Juanqui” cjican učhum kjaaznaquiž niiqui, tjapa žoñinacaqui učhum conačhani maztan čhjajawi. Tii žoñinacaqui Juanž puntuquiztan cjiñičha, niiqui werarapančha Yooz taku paljayñi profetaqui, jalla nii.

⁷ Nuž palt'izcu nii jilirinacaqui kjaazičha, tuž cjican:

—Wejrnacqui anal zizučha, jequit Juanqui bautisajo mantizquitčhaja, nii.

⁸ Nekztanaqui Jesusaqui cjichičha:

—Nižaza wejrqui ana zakal maznasačha, jec jiliriž mantita paa-učhaja wejrqui, nii.

ANA WAL PIYUNANACA QUINTU

⁹ Nekztanaqui Jesusaqui žoñinacžquiz paljayi kallantichičha. Paljaycan tii quintu quint'ichičha, tuž cjican:

—Tsjii patrún žoñiqui uwasanac zkala čhjaczicha. Nekztan nii zkala partira tjaachiča piyunanaczquiz. Nekztanaqui ažkquin ojkchiča ažk tjuñi kami. ¹⁰ Uwasa ajz cujicha timpu tjontan patrunaqui piyuna cuchanzquichiča niiž partir zkala ricujzjapa. Nii pachpiquiz partira langzñi žoñinacazti patrunaž cuchanzquita piyuna kijchcu chjatkatchiča. Ana čhjulchiz cuchanchiča. ¹¹ Nekztanaqui patrunaqui wilita tsjiiztan piyuna cuchanzquichiča. Nekztan partir yokquiz kamñi žoñinacaqui patrunaž cuchanzquita piyuna ch'aanchiča, nižaza kijtchiča, nižaza ana čhjulchiz cuchanchiča patrunžquin. ¹² Nekztanaqui patrunaqui tsjiiztan cuchanzquichiča. Nii partira žoñinacaqui cuchanzquita piyuna chjoritchiča, nižaza chjatkatchiča.

¹³ Nižtami nii yokchiz patrunaqui pinsichiča, tuž cjan: “Čhjulut wejr paas? Wejt k'ayi majch cuchnača. Jalla nuž cheržcuqui nii partira žoñinacaqui rispitačhani”. ¹⁴ Pero partira zkala langzñi žoñinacazti cuchanzquita majch cheržcu, ninacpora parlassiča, tuž cjan: “Tiiqui tjappacha tii irinsa tanznačhani. Jaziqúi ticž conžla. Nekztan učumž tii zkal yokac tanznaquiča”. ¹⁵ Nuž pinsitiquiztan partira langzñi žoñinacaqui cuchanzquita majch yok tjiya jwescu conchiča.

Jaziqúi pewcznuča:

—Nii zkal yokchiz patrunaqui čhjulukat nii žoñinacztanac paačhani? ¹⁶ Wejrqui cjiwča. Tjonžcu zkal yokchiz patrunaqui partira langzñi žoñinaca conaquiča. Nekztanaqui patrunaqui niiž zkal yoka yejkžquin tjaaznaquiča.

Jalla nuž nii quintu nonžcu, žoñinacaqui cjichiča:

—jYooz munañpaqui anaj nii cjila!

¹⁷ Jesusaqui ninacz kjutñi cheržcu cjichiča:

—Wejt puntuquiztanaqui cjiirta Yooz takuqui tuž cjiča:

“Kjuy pirkiñinacaqui tsjii maz tjojtchiča. Nekztanaqui tjojtta mazqui isquinquiz cjissiča. Ultimquiziqui tucquin cjissiča”.

¹⁸ Nii maz cjen jakziltat ujquiz tjojtsnačhaja, jalla niiqui pirasužtakaz t'okuntaž cjequiča. Nižaza jakziltiž juntuñ nii mazqui tjojtsnaquiž niiqui, pulpužtakaz t'oknaquiča.

—Jalla nuž cjichiča Jesusaqui.

TASA PACZ PUNTU

¹⁹ Jesusaqui nii quintu chiyatča quintra žoñinacz puntu. Jalla nižtiquiztan timplu jilirinaca, nižaza lii tjaajiñi maestrinaca, jalla ninacaqui Jesusaqui tanz pecatča nii orapacha. Pero parti žejlñi žoñinaca ekscu, ana tani atchiča. ²⁰ Pero nii quintranacaqui Jesusižquiz tiraž awayt'atča. Nižaza tsjii kjažt awayt'ini žoñinaca mantichiča, Jesusižtan ojklajajo zuma žoñižtakaz. Nuž chica ojklajcan Jesusižquiztan ana zuma taku jwes pecatča, uj tjojtunzjapa. Jalla nuž uj jwezanžcu nii wajt chawc jiliržquiz intirjiz pecatča. ²¹ Jalla nuž awayt'ican Jesusižquiz pewczicha tuž cjan:

—Tjaajiñi Maestro, zizuž wejrnacqui, am werarapan tjaajiñamča. Kjažtam parti žoñinacac chiyaj cjee, amqui werarapankaz chiiñamča Yooz kamañ puntuqui. ²² Jaziqúi tjaajznalla tii puntuquiztan. Wejrnacqui César cjita chawc jiliržquiz tas paaz tjaayiñča. Čjalla nuž tas paaz tjaazqui wali cjesaya, uz anaž wali cjesaj?

²³ Pero nuž pewcztiquiztan nonžcu Jesusaqui ninacz pizc kuzziz naychiča. Nekztanaqui cjichiča:

—Čkjažtiquiztan ančhucqui chawc ujquin wejr tjojtskatz pecjo? ²⁴ Tsjii paaz zijca, cherzjapa.

Paaz zjijc̄cu, Jesusaqui cjichīcha:

—¿Tii paazquiz jec̄z yujc̄ta? ¿Nižaza tii paazquiz jec̄z tjuu cjiirtata?

Ninacaqui kjaazīcha:

—César cjita jilirž yujc̄cha, niž tjuuzakazza.

²⁵ Nekztanaqui Jesusaqui ninac̄zquiz cjichīcha:

—Chjulumi jiliržta cjenauqui jiliržquiz tjaa. Nižaza čjulumi Yoozta cjenauqui Yoozquiz tjaa.

²⁶ Anaž jecmi Jesusižquiztan ana wal taku jwesi atasacha nii žejl̄ni žoñinac̄z yujc̄quiz cjicanpachauqui. Jalla nuž Jesusiž kjaaztiquiztanaqui ninacaqui ispantichīcha; ch'uju cjissīcha.

ZOÑINACA JACATATZ PUNTU

²⁷ Wiruñauqui tsjii kjažt saduceo cjita žoñinacaqui Jesusižtan zali ojkchīcha. Nii saduceo žoñinacaqui tjaajiñitācha, ticzi žoñiqui anapan jacatatasacha, nuž cjiñitācha. Jalla nii jacatatz puntuquiztan Jesusižquiz paljaychīcha, ²⁸ tuž cjican:

—Tjaajiñi Maestro, Moisesauqui učumnacalta cjiirtkal̄cha, tuž cjican: “Tsji žoñi ticznasaž niiqui, niž tjun ana ocjalchiz cjesaž niiqui, nekztan nii ticzi žoñž jilaqui naa žew žon tjunatan zals waquizīcha, nii ticzi jilž cuntiquiztan ocjala paazjapa”. ²⁹ Jaziqui pakallak jilazullca želat̄cha. Jilir jilaqui zalsīcha. Nekztan ticzīcha ana ocjalchiz. ³⁰ Nekztanaqui tsjii taypir jilaqui žew žon tjunatan zalsizakazza. Nekztan ticzizakazza ana ocjalchiz. ³¹ Nekztanaqui yekja taypir jilaqui žew žon tjunatan zalsizakazza. Niž jaru niž jaru naa tjunatan zalsīcha tjapa nii pakallak jilazullcanacaqui. Nižaza tjappacha ticzīcha jilazullcanacaqui. Ana ocjala echipan̄cha. ³² Ultimquiziqui naa maatak žonqui ticzin̄cha. ³³ Jaziqui žoñinaca jacatattanaqui, ¿jakzilta jilž tjunt cjequejo naa žonjo? Tjappacha nii pakallak jilazullcaqui naa žonatan zalsīcha. —Jalla nuž pewczīcha saduceo quintra žoñinacaqui.

³⁴ Jalla nižta puntuquiztanaqui Jesusaqui kjaazīcha, tuž cjican:

—Tii muntuquiz žejlcanaqui luctakami maatakami zalza; nižaza maatinaca zalsjapa tjaācha. ³⁵ Jakziltat Yoozquin kuzzizlaj niiqui ticziquiztan jacatatzcu, arajpach wajtquin želaquīcha. Nicju žejlcan ana zalznaquīcha. Nižaza anaž zalzmi želasācha. ³⁶ Arajpachquin žejlcan, žoñinacaqui anjilažtakaz cjequīcha; ana ticznasācha. Nižaza jalla nuž jacatattiquiztanaqui Yooz žejt̄ni maatinacapan̄cha. ³⁷ Yooz tawk libruquiz tsjii ujs̄ni kal quintu žejl̄cha. Nii quintu quint'ican Moisespachācha učum zizkatchi, žoñinaca ticziquiztan jacatat̄ni, jalla nii. Nii Yooz tawk libruquiz Moisesqui cjiirchīcha, tuž cjican: “Yooz jilirīqui Abrahamž Yoozza. Nižaza Isaacž Yoozza. Nižaza Jacobuž Yoozza”. ³⁸ Nii žoñinac̄z curpu ticziž cjenami, žejt̄cha. Yoozqui anācha ticzi žoñž Yoozqui. Niīcha žejt̄ni žoñž Yoozqui. Tjapa Yoozquin kuzziz žoñinacaqui žejtchipan žejl̄cha.

³⁹ Jalla nekztanaqui tsjii kjaž lii tjaajiñi maestrunacaqui cjichīcha:

—Zuma Tjaajiñi Maestro, walim chīcham̄cha.

⁴⁰ Jesusiž walja ziz̄ni ziz̄ni chiican quintra žoñinacaqui eksīcha iya pewczjapaqui. Panž atiptatācha ninacaqui.

JESUSAQUI TSJII PEWCZICHA

⁴¹ Nekztanaqui Jesusaqui cjichīcha:

—Žoñinacaqui tuž cjiñīcha: “Cristūcha Davidž Majchqui”. ¿Kjažtiquiztan nuž cjeejo? ⁴²⁻⁴³ Davidpachācha cjichi Salmos cjita libruquiz, tuž cjican:

“Yooz Ejpqui wejt chawjc jiliržquiz cjichiča: ‘Am kjojch koztan am quintri žoñinaca t’oksnacha, jalla nii t’okscama wejt žew latuquiz julzi žela amqui’ ”.

44 Davidpachača Cristuž puntuquiztan “Wejt chawjc jiliriča” cjican chiichiča. Jalla nižtiquiztan, ¿jaknužt Cristo chawjc jiliri cjicanpacha Davidž majch cjesajo?

JUDIO LII TJAAJIŃI MAESTRUNACZ PUNTU

45 Tjapa žoñinacaž nonznan, Jesusaqui niž tjaajinta žoñinaczquiz paljaychiča, tuž cjican:

46 —Lii tjaajiŃi maestrunczquiztan cwitaza. Ninacaqui tol zquitchiz ojklayz justasniča, walja honorchiz cjisjapa. Nižaza palazquiz ojklaycan zuma rispitchiž tsaanskatz pecniča. Nižaza ajcz kjuyquiz tucquin julz pecniča. Nižaza pijstiquiz lujlcan ancha tucquin julzcu honorchiz cjiskaz pecniča. 47 Nižaza ninacapacha žew maatakž cusasanaca tanzjapa, incallča. Zoñinaca incallzjapa Yooztan ažka ažka parlitazoka cjiŃiča. Yoozquin tjapa kuzziz žoñinacažtakaz tjeez pecča. Jalla nižtiquiztan ninacaqui juc'ant tsjan anawaliž castictaž cjequiča.

21

OFRENDA PUNTU

1 Tsjii nooj timpluquiz žejlcan, Jesusaqui wali jiru ricach žoñinaca cherchiča ofrend cajquiz paaz uchni. 2 Nižaza tsjaa poris žew maataka cherchiča. Naa žewqui pizc paazalla utchiŃiča. 3 Jalla nii cherzcu Jesusaqui cjichiča:

—Tii razunal cjiwča. Taa poris žew žonqui ofrend cajquiz juc'ant jila utchiŃiča, tjapa parti žoñinaczquiztan. 4 Parti žoñinacaqui žejtchi paaz utchiča. Naa poris žewzti tjappacha naaža paaz utchiŃiča; ana iya žejlča, čhjeri kjayzjapa.

JUDIUZ TIMPLU PUNTU

5 Yekjap žoñinacaqui timplu puntuquiztan parlatča, nižaza nii timpluquiz žejlŃi c'achja maznac puntuquiztan parlatča, nižaza nii Yoozquiz ofrenda tjaata puntuquiztan parlatča. Jalla nuž nonžcu timplu puntuquiztan Jesusaqui chiichiča, tuž cjican:

6 —Tsjii nooj tjapa tii timplu pajltaž cjequiča. Ana zinta tii maznaca pirkita želaquiča.

TII MUNTU TUCUZINZ PUNTUQUI

7 Jalla nekztanaqui Jesusižquiz pewcziča, tuž cjican:

—TjaajiŃi Maestro, ¿čhjulorat tii amiž chiita wataquejo? Ima amiž chiita takunaca watan, ¿čhjulut siñalažtakaz cjequejo?

8 Nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Ančhucqui persunpachquiz cwitaza, anača incallskata. Walja žoñinacaqui wejt tjuu aynakcanž tjonaquiča, tuž cjican: “Wejrtča Cristutqui”. Nižaza “Wajillaž Cristuž tjonaquiča”. Nuž cjicanž ojklayaquiča. Jalla nuž chiyanami ančhucqui anača criya, nižaza anaž ninacžtan apznaquiča. 9 Čhjulorat quira zalz quintumi nižaza kichas zalz quintumi želačhaj niiqui ančhucqui wiraž ana tsucaquiča. Nuž: watanami imaž tii muntu tucuzinzqui irjatžcaquiča. Jalla nižta ana walinacača primiraqui watstanqui.

10 Jesusaqui tira paljaychiča, tuž cjican:

—Tsjii nacionžtan tsjii nacionžtan kichasaquiča nacionpora. Nacionnacquiztan quiranaca zalassaquiča. ¹¹ Nižaza pajk terremotonacaž wataquiča, yokaž chjekinskatan. Nižaza parti yokaran wali chawc mach'a želaquiča. Nižaza parti yokaran anawal cona želaquiča. Nižaza arajpachquin anawali ispantichucanacaž parizaquiča, pajk siñalažtakaz wataquiča.

¹² 'Pero ima tižtanaca watcan ančhucqui tantaž cjequiča, nižaza kijchtaž cjequiča. Nižaza ajcz kjuyquin chjichtaž cjequiča uj jwesanzjapa. Nižaza carsilquiz chawctaž cjequiča. Nižaza wali chawjc jilirž yujcquin chjichtaž cjequiča. Jalla nižtanacaž ančhucquiz wataquiča, ančhucqaž wejtquin kuzziz cjen. ¹³ Jilirž yujcquiz chjichta cjen, ančhucqui wejt favoraž tjurt'aquiča. ¹⁴ Ima jilirž yujcquiz tjurt'ican ančhucqui ančhucqa kuzquiz ana tantiiz waquiziča, jaknužt tjurt'ačhaja, jalla nii. ¹⁵ Tjurt'iñi chiiz oraqui weril zizñi taku tjaažcača ančhucqa kuzquiz. Nii ančhucqaž zizñi taku chii-tiquiztan anaž jecmi ančhucqa quintra kjaazñi atasača. Inakaz cjisnaquiča. ¹⁶ Ančhucqui tarasuntaž cjequiča. Maa ejp, jilanaca, famillanaca, mazinaca, jalla ninacžquiztanami tarasuntaž cjequiča ančhucqui. Nekztan yekjap ančhucquiztan contaž cjequiča. ¹⁷ Nižaza wacchi tii muntuquiz kamñi žoñinacaqui ančhucquiz chjaawjkataquiča, weriž cjen. ¹⁸ Jalla nuž cjenami anaž zinta ančhucqa ach charami pertiskatta cjequiča. ¹⁹ Nižaza sufrichiž cjenami jakziltat zumpacha Yoozquin tjurt'ichi cječhaja, Yooztan wiñaya cuntintu kamaquiča.

²⁰ Jesusaqui cjichizakazza:

—Jerusalén watja zultatuž muyuntita cjen, ančhucqui naaznaquiča, ultimu nii watjaqui t'ezintaž cjeekalaka, jalla nuž cjequiča ančhucqui. ²¹ Jalla nuž naazcan, Judea yokquin žejlñi žoñinacaqui cur kjutñi zajtcu atipz waquiziča. Nižaza Jerusalén wajtchiz žoñinacaqui wajtquiztan ulanz waquiziča. Nižaza joch yokquin žejlñi žoñinacaqui ana wajtquin quejpsquiz waquiziča, atipz waquiziča. ²² Nii noojiqui Yoozqui Israel žoñinaca casticaquiča. Casticz puntuquiztan tjapa Yooz tawk libruquiz cijrtaqui cumplisnaquiča. ²³ ¡Ic maatakanacajay! ¡Wawa t'ichiñi maatakanacajay! Ancha ana wali sufraquiča. ¡Tjapa tii yokquiz žejlñi žoñinacajay! Ančaž llact'azaquiča, castictaž cjequiča. ²⁴ Žoñinacaqui quirquiz ticziž cjequiča. Yekjap žoñinacacasti tanžcu chjichtaž cjequiča yekja nacionquin. Nižaza yekja wajtchiz žoñinacaqui tii wajtchiz žoñinaca mantaquiča, nii yekjanacž timpu tucuzinžcama, nižaza Yooz munañpa timpucama.

²⁵ 'Jalla nekztanaqui tjuñquizimi jiižquizimi warawarquizimi, jalla ninačžquiz siñalanaca wataquiča. Nižaza pajk kot ljojkiž kjawaquiča. Jalla nižtiquiztan tii yokquiz žejlñi žoñinacaqui walja tsucchi kuzziz cjequiča, nižaza turwayžinta kuzziz cjequiča. ²⁶ Arajpachquin žejlñi kjananacami čjekinskattaž cjequiča. Jalla nii cheržcu žoñinacaqui pinsaquiča, tii muntu kjažt wataquejo, jalla nii. Tii muntu tucuzinz tjewznaquiča. Jalla nižta watan žoñinacaqui tsucscukaz tismayaquiča. ²⁷ Jalla nekztanaqui žoñinacaqui wejr, nii tsewtan cuchanžquita Yooz Žoñi, quejpžquiñi cheraquiča. Walja kjancan wejt azi tjeežcan tsjir taypiquiz tjonača. ²⁸ Jalla nižta anawalinaca wati kallantan, ančhucqui walja Yoozquin kuzziz cjee. Achamiž wayta, tsewcchucča cherzna. Wajillaž ančhucqa ultim liwriiz tjuñi tjonaquiča.

²⁹ Nižaza Jesusaqui tii quintu quint'ichiča tuž cjican:

—Higo muntiquiztan naazna; čhjul muntimi naazna. ³⁰ Ančhucmi tsjii munti ch'ojñapachaž c'ajan tuž zizza, kjutunz timpu žcatžinča, jalla nii.

³¹ Jalla nižta irataž tii weriž chiitanaca watan, ančhucqui tuž zizaquiča, Yooz mantiz tjuñi žcatžinča, jalla nii.

³² ‘Tii razunal cjiwča. Ima tjapa tii timpuquiz kamñi žoñinacaž ticzan, tjapa weriž chiitanaca wataquiča. ³³ Arajpachami yokami tucuzinzaquiča. Wejt takuzti anapanž tucuzinzaquiča, panž cumplisnaquiča.

³⁴ ‘Ančhucqui persunpachquiz cwitaza. Ančhucqui anaž turpi kuzziz cjee. Ana wali kamz cjen, nižaza licz cjen, nižaza tii wir cusasanacžquiz kuz tjaz cjen, jalla nuž cjen žoñinacaqui turpi kuzzizza. Ana zuma kaman Yooz tjonz tjuñi tiripintit ančhuc tanaquiča ³⁵ tsjii trampaqui tiripintitž tanža, jalla nižta irataž Yoozqui tii muntuquiz ana wali kamñi žoñinaca tiripintit tanaquiča, casticzjapa. ³⁶ Ančhuczti listu tjaczi tjewzñi cjee. Zapuru ančhucqui Yoozquiztan azziz cjisjapa mayiza, tjapa watñi anawalinacquiztan atipzjapa, nižaza tsewctan cuchanžquita Yooz Žoñž yujcquiz zuma prisintizjapa.

³⁷ Jalla nuž tjajinčiča Jesusaqui. Majiñqui Jesusaqui timpluquiz tjajnatča zapuru. Weenqui Olivos cjita curullquin želi okatča. ³⁸ Tjapa žoñinacaqui wentan timpluquiz tjonatča Jesusiž taku nonžñi.

22

JESUSA TANZ TANTIITA

¹ Jalla nekztanaqui ana liwaturchiz t'anta lujlz pijjsta irantižcatča. Nii pijjstaqui pascua cjitatača. ² Nii oraqui timplu jilirinacami lii tjajini maestrnacami, “¿Jaknužt Jesusa conas?” cjican kazziča. Pero ninacaqui parti žoñinaca walja eksk, ana coni atchiča.

³ Jalla nekztanaqui Satanás cjita zajraqui Judas kuzquiz luzziča. Judasqui Iscariote cjitazakaztača. Judasqui parti tuncapan illzta žoñinacžquiztan nekztantača. ⁴ Judasqui timplu chawc jilirinacžtanami, timplu zultatž jilirinacžtanami parli ojkchiča. Ninacžtan zalžcu, parličiča, jaknužt ninacž kjarquiz Jesusa intirjas, jalla nii. ⁵ Jalla nuž Judas parlitiquiztan quintra žoñinacaqui ancha cuntintutača. Paaz tjaz compromitchiča. ⁶ Jalla nižtiquiztan Judasqui asiptichiča, “Way” cjican. Nekztanaqui tantiya kallantichiča, jaknužt ana tama žoñi želan Jesusa intirjas, jalla nii.

SANTA CENA PAACHICHA

⁷ Jalla nekztanaqui ana liwaturchiz t'anta lujlz pijjstaqui irantižquichiča. Nii pijjstiquiz tsjii uuzi wilana conspantača, pascua pijjsta paazjapa. ⁸ Nekztanaqui Jesusaqui pucultan niž tjajintanaca cuchanchiča. Pedružtan Juanžtan ninacatača. Ima cuchancan ninacžquiz tuž cjichiča:

—Ančhucquiž oka, učumnacaž pascua čhjeri lujlzjapa, tjaczca.

⁹ Nekztanaqui nii pucultan tjajintanacaqui Jesusižquiz pewcziča, tuž cjican:

—¿Jakziquin wejrnacqui čhjeri tjacznaquiya?

¹⁰ Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Ančhucqui watja luzcu, tsjii žoñžtan zalaquiča kjaz luuz kuzzi. Nii žoñž wirquiz apznaquiča, jakziquin luzachaja, jalla nekz. ¹¹ Jalla nekz luzcu nii kjuychiz žoñžquiz paljayaquiča, tuž cjican: “Wejt Tjajini cjiča: ¿Jakziquin visitz kjuya žejlya, wejt tjajintanacžtan pascu čhjeri lujlzjapaya?”

¹² Nekztanaqui tsewcta pisuquiz tsjii pajk kjuya tjeznaquiča ančhucquiz. Nii kjuya listu tjaczta cjequiča. Jalla nekz čhjeri lujlz tjacznaquiča.

¹³ Jalla nekztanaqui nii pucultanaqui ojkchiča. Nekztan Jesusiž chiitacama watchiča. Jaziqui nekziqui pascu čhjeri kissiča.

14 Pascu čhjeri lujlz ora cjen, Jesusaqui niž illzta žoñinacžtan misquiz julziča. 15 Jalla nuž julžcu Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Wejrqui ančucatan tii pascu pjijsa čhjeri lujlzpapa ancha pecchinpanča, ima ticzcan. 16 Ančucaquiz cjiwča, ančucatan ana iya tii pjijsa paača, čhjuloracamat Yooz ultimu tjapa mantačhaja, jalla nii oracama. Nekztan tii pjijsa wilta paa-ača.

17 Jalla nekztanaqui Jesusaqui persun kjaržtan wasu tanzicha. Nekztan Yooz Ejpžquin sparaquiz cjichiča. Nekztanaqui niž illztanacžquiz cjichiča:

—Tii wasu tanžna. Ančuccama tojžcuqui liczna. 18 Tekztan nawjkchuc wejrqui uwas kjazqui anal iya licača, čhjuloracamat Yooz tjapa mantačhaja, niicama.

19 Jalla nii licžcuqui, Jesusaqui persun kjaržtan t'anta tanzicha. Nekztan Yooz Ejpžquin sparaquiz cjichiča. Nekztanaqui t'anta kjolžcu niž illztanacžquiz tjaachiča, tuž cjican:

—Tiiča wejt curpuž cuntaqui. Tii wejt curpuqui intirjitaž cjequiča ančuca laycu. Nižaza wejr cjuñžcu, tii lujlznaquiča.

20 Nekztan čhjeri lujlžcu, wasu tanzicha. Nekztan niž tuqui chiita taku irata chiichizakazza, tuž cjican:

—Wejt ljocqui ančuca laycu tjawktaž cjequiča. Wejt ljocžtan ew žejtz kamaña ut'aytaž cjequiča. Tii wazuquiztan liczqui wejt ljoc cuntiquiztanča.

21 'Wejt quintra tarasunñi žoñiqui wejttan chicapachača tii misquiz. 22 Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtča. Wejrqui Yooz Epiž munañpi jaru jalla nii kamañ jiczquiz okača. Wejt quintra tarasunñi žoñžquizzti anawaliž cjisnaquiča.

23 Jalla nuž chiitiquiztan tjaajinta žoñinacaqui ninacpora pewcsassiča:

—¿Jequit wejrnacquiztan nii tarasunñi žoñi cjes? —Nuž cjican ninacpora pewcsassiča.

¿JEQUIT TUCQUIN CJEEQUI?

24 Jalla niž wiruñnaqui nii tjaajintanacaqui ch'aassiča, ject tucquin naazi cjeequi, jalla nii. 25 Pero Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Chawc jilirinacaqui persun wajtchiz žoñinaca mantiñiča anawal patrunažtakaz. Nižaza nii jilirinacaqui mantita žoñinacžquiz jilirž honorakaz waytiskatča, “walipan paača tii jiliriqi”, cjican. 26 Ančuczti anaž nižta paaz waquiziča. Antiz ančucqui tižta paaz waquiziča. Jakziltat tsjan chawc jilirižlaj niiqui, tjowažtakaz cjis waquiziča. Nižaza jakziltat mantiñižlaj niiqui, piyunažtakaz cjis waquiziča. 27 ¿Ject tucquin chekan žoñejo? ¿Misquiz julzñi žoñej chekanaqui? Už ¿nii misquiz atintiñi žoñej, jaa? Tii razunal cjiwča: Misquiz julzñi žoñiča tucquin chekanaqui. Jalla nuž cjenami wejrqui ančucaporquiz atintiñi žoñižtakaztča.

28 'Ančucqui wejttan chica žejlchinčucpanča wejtquiz anawali watanami. Wejtquiztan ana zarakchinčucča. 29 Jalla nižtiquiztan wejrqui ančuc uchača, mantiñi jilirinaca cjisjapa. Jaknužt wejt Yooz Ejpqui mantiñi jiliri cjisjapa wejr utčhaja, jalla nižta. 30 Jalla nuž cjen ančucqui arajpach wajtquin wejttan chica želaquiča, nižaza wejttan chica lujlznaquiča. Nižaza nekziqi wejttan chica jilirž sillquiz julznaquiča tuncapan Israel t'akquiz žoninaca pjalzjapa.

SIMON PEDRUQUI JESUSA ANA PAJÑI CHIYAQUICHA

31 Nekztan Jesusaqui cjichiča:

—Simona, Simona, tiim zizaquiĉha amqui. Satanasqui am pecĉha, niiz parti cjiskatzjapa. Trigoĉtakaz layinz pecĉha, ujquiz tjojtskatzjapa.
³² Simona, am laycu tjurt'izinchinĉha ana juc'anti upa kuzziz cjeyajo. Amqui Yoozquin tjapa kuztan quejpĉcu am jilanaca yanapaquiĉha tjup kuzziz tjurt'ajo.

³³ Nekztanaqui Simonaqui cjichiĉha:

—Wejt Jiliri, wejrqui listuĉha amtan chica ojkzjapa; carsilquizimi lusasaĉha; nizaza amtan chicapachami ticsnasaĉha.

³⁴ Jalla nuĉ chiitiquiztanaqui Jesusaqui cjichiĉha:

—Pedro, amquiz chiyuĉha, ima wallpaĉ kjawan, amqui wejt puntuquiztan nicaquiĉha. Chjep wila wejr ana pajnim chiyaquiĉha.

JESUSIZ CHIIZINTA TAKUNACA

³⁵ Jalla nekztanaqui Jesusaqui paljaychiĉha, tuĉ cjican:

—Tuquiqui wejrqui anĉhuc cuchanchinĉha ana quelzziz, niĉaza ana paazziz, niĉaza ana yekjat ĉhjatchiz. Jalla nuĉ okan ĉanĉhucaquiz ĉhjulut pjaltichiya?

Nekztanaqui ninacaqui kjaaziĉha:

—Anaĉ ĉhjulumi pjaltichiĉha, —cjican.

³⁶ Nekztanaqui Jesusaqui ninacĉquiz cjichiĉha:

—Anziqui jakziltat quelzziz cjeĉhaja, nii quelzqui ĉhjicha. Niĉaza jakziltat paazziz cjeĉhaja, nii paazqui ĉhjicha. Jakziltat ana armichiz Źejlĉhaja, persun chaquita tuyĉla, arma kjayĉjapa. ³⁷ Anĉhucaquiz chiyuĉha. Wejt puntuquiztanaqui Yooz takuqui tuĉ cjiĉha: “Castictaĉ cjequiĉha anawal Źoĉnacĉtan chica”. Wejt persunquiz cumplistanĉha nii cjiĉta Yooz takuqui. Niĉaza tjapa cjiĉta Yooz takuqui wejt puntuquiztan cumplistanĉha.

³⁸ Jalla nekztanaqui ninacaqui cjichiĉha:

—Wejt Jiliri, tekzi pizc arma Źejlĉha.

Jesusaqui kjaaziĉha:

—Nuĉquizka cjila, —cjican.

JESUSAQUI YOOZ EJPZQUIN MAYIZICHICHA

³⁹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui ulanchiĉha. Olivos cjita curullquin ojkchiĉha, jalla nicju ojkĉipantaĉha. Tjaajinta Źoĉnacaqui Jesusiĉquiz apziĉha. ⁴⁰ Olivos cjita curulla irantiĉcu, Jesusaqui cjichiĉha:

—Yooz Ejpĉquin mayiza ana ujquiz tjojtsjapa.

⁴¹ Nekztanaqui Jesusaqui niiz tjaajintanacĉquiztan Źoĉniĉ maz ĉhjacta, jalla nuĉullquin ojkchiĉha. Jalla nicju quillsiĉha Yooz Ejpĉquin mayizizjapa.

⁴² Mayizican cjichiĉha:

—Yooz Tata, amqui munaquiĉ niiqui, wejr liwriyalla tii sufrisquiztan. Pero anal wejt kuzcama ojkz pecuĉha. Jaknuĉ am kuz munĉhaja, jalla niicama ojkz pecuĉha.

⁴³ Jalla nii oraqui arajpachquiztan tsjii Yooz Epiĉ cuchanĉquita anjilaqui jecĉquichiĉha, Jesusa azi tjaazjapa. ⁴⁴ Jesusaqui jalla nuĉ anĉha llact'azcan, tjapa aztan Yoozquin mayizatĉha. Jalla nuĉ mayizan anĉha pjalni pjatziĉha ljocĉtakaz ĉhjujatĉha yok kjutni.

⁴⁵ Yoozquin mayiziz Źerĉcu, tsiĉtsiĉha Jesusaqui. Nekztanaqui niiz tjaajintanacĉquiz quejpchiĉha. Ninaca llaquizinpantiĉ tjajatĉha. Nuĉ cjen Jesusaqui tjajni zalchiĉha. ⁴⁶ Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichiĉha:

—ĉAnĉhucqui kjaĉtiquiztan tjaj-jo? Zaazna, Yoozquin mayiza ana ujquiz tjojtsjapa.

JESUSA PRESO TANTA

⁴⁷ Jesusaž ima parla žerznan, walja žoñinaca tjonchiča. Judas cjita žoñiqui tucquinpan tjonchiča. Judasqui nii tuncapan illzta žoñinacz partiquiztantača. Nekztan Jesusižquin macjatchiča chjulzjapa. ⁴⁸ Jesusaqui Judasquiz cjichiča:

—Judas, ¿wejr tsjii chjulžcum amqui tarazunaquiya? Wejrtča Yooz cuchanzquita žoñtqui.

⁴⁹ Jesusižtan žejlñi žoñinacaqui jalla nižta cheržcu, pewcziča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, ¿cuchillu armižtan tjurt'aqueiya?

⁵⁰ Tsjii nii tjaajintanaczquiztan timplu jilirž piyuna čhjojritchiča, žew cjuñi chjajtžinchiča. ⁵¹ Pero Jesusaqui cjichiča:

—Nužquizkaz cjee. Armižtan ana iya tjurt'aqueiča.

Nekztanaqui nii orapacha Jesusaqui nii piyunž cjuñi lanžcu čhjetinchiča.

⁵² Timplu chawc jilirinacami nižaza timplu zultatž jilirinacami, nižaza wajt jilirinacami, jalla ninacami Jesusa preso chjichi tjonchiča. Ninaczquiz paljaychiča Jesusaqui, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan ančhucqui cuchillu armižtan, nižaza tuñžtan tjonchinčhucta, wejr tanzjapaya? ¿Wejrqui tjañ žoñtkaya? ⁵³ Zapuru timpluquiz kamchinča ančhucatan chica. Nii oraqui wejr ana kjaž cjichinčhucča. Pero anziča ančuca tanz oraqui. Tii orakaz zumchiquiz kamñinacaqui mantasača.

PEDRUQUI JESUSA ANA PAJÑI CHIICHICHA

⁵⁴ Jalla nekztanaqui žoñinacaqui Jesusa preso tanchiča. Tanžcu timplu chawc jilirž kjuya chjitchiča. Pedruqui ažkquiztanalla apziča. ⁵⁵ Jalla nii jilirž kjuy patio taypiquiz tsjii uj luminaru taaziča. Žoñinacaqui uj muytata julzi želatča. Nižaza Pedruqui ninacztan chica julzi želatča. ⁵⁶ Jalla nuž uj kjanquiz julzi želan, tsjaa piyun žonqui Pedro žejlñi cherchinča. Nekztan naaqui cjichinča:

—Tii žoñiqui nii žoñžtan chica ojklayñitala, niž tiic, ¿ana jaa?

⁵⁷ Pedruzti nuž cjitiquiztan nicchiča, tuž cjican:

—Cullaca, nii žoñi anal pajuča.

⁵⁸ Jalla niž wiruñpacha, tsjiizuñ Pedro cherchizakazza. Jalla nuž cheržcu, cjichiča:

—Amqui nii parti žoñimla.

Nekztanaqui Pedruqui kjaaziča; tuž cjican:

—Anapanča wejrqui.

⁵⁹ Tsjii orquiztanaqui yekja žoñiqui paljaychizakazza, tuž cjican:

—Ultim werara, tii žoñiqui nii žoñžtan chica ojklayñipantala. Tiiqui Galilea wajtchiz žoñizakazla.

⁶⁰ Jalla nekztanaqui Pedruqui cjichiča:

—Jila, čhjulukam nižta chiičhani, anal zizuča.

Jalla nuž chiyan nii orapachaqui tsjii wallpi jora kjawchiča. ⁶¹ Jalla nuž wallpi jora kjawan, Jesusaqui Pedruž kjutñi kjutžcu cheržquichiča. Jalla nižtiquiztan Pedruqui, Jesús Jilirž tuqui chiita cjuñziča. Tuquiqui Jesusaqui cjichiča: “Ima wallpaž kjawan, amqui wejt puntuquiztan nicaquiča. Chjep wilta wejr ana pajñim chiyaquiča”. ⁶² Jalla nuž watžcu, Pedruqui ulanchiča. Nuž ulanžcu ancha kaachiča, Jesusa ana pajñi chiižcu.

⁶³ Jesusa itzñi žoñinacaqui walja iñarchiča. Nižaza Jesusa wjajtchiča.

⁶⁴ Nižaza Jesusiž čhjujcu chawjczinžcu yujcuiz kijtchiča, tuž cjican:

—¡Tantiyalla! ¿Ject am kijchjo?

⁶⁵ Nižaza niž quintra čhjul anawalinacami chiičiča, nuž iñarchiča.

JESUSA JILIRINACZ YUJCQUIZ CHJICHTA

⁶⁶ Tjuñiž tjewctanalla, tjapa judío jilirinacaqui juntassiča, wajt jilirinacami, timplu jilirinacami, lii tjaajiñinacami, jalla ninacami. Jalla nekztanaqui Jesusa chawjc parliz kjuya chjitchiča. Nicju ajczi jilirinaczquin apantichiča. Nekztan jilirinacaqui nižquiz pecunchiča, tuž cjican:

⁶⁷ —Jaziqui am chiya, ¿ampanim Cristumpanikaya?

Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejrqui “jesalla” cjež niiqui, anaž wejr criyaquiž ančhucqui. ⁶⁸ Nižaza wejrqui ančhucacuz pewcznaž niiqui, anaž wejr werara kjaazta cjeeča. Nižaza wejr anaž cujtznaquiča ⁶⁹ Wejrqui tsewctan cuchanzquita Yooz Zoñtča. Tekztanpacha wejrqui tjapa azziz Yooz Ejpž žew latuquiz julzil cjeeča. —Jalla nuž kjaaziča Jesusaqui.

⁷⁰ Jalla nekztanaqui tjapa nii žejlñi žoñinacaqui pecunchiča, tuž cjican:

—¿Am Yooz Majchimpanikaya?

Nekztan Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejrpanča, ančhucž pecunča, jalla nužupanča.

⁷¹ Jalla nekztanaqui ninacaqui cjichiča:

—¿Čhjul juc'antiž tisticu tumpasajo? Učhumpachala niž persun ata chiiñi nonztaqui, ana wali chiichiča, “Yooz Majčča wejrqui” cjican.

23

JESUSIZTAN PILATO CJITA JILIRZTAN

¹ Jalla nekztanaqui tjapa nii žejlñi jilirinacaqui tsijtsiča. Nekztanaqui Jesusa chjitchiča Pilato cjita jiliržquin. ² Jalla nicju uj tjojtñi kallantichiča, tuž cjican:

—Wejrnaqui tii žoñi wajtchinča, tii wajtchiz žoñinaczquiz anawaliž aptjapcan zelatča. Jalla nuž wajtchinča. Tii žoñizakaz cjiča: “Učhumqui Romanž jilirž tasa ana tjaaz waquiziča” jalla nuž cjiča tiiqui. Nižaza cjiča, “Wejrtča Yooz cuchanzquita Cristutqui”. Nuž cjican, cjiča, “Wejrtča chawc jiliritqui”.

³ Jalla nekztanaqui Pilato cjita jiliriui tuž pewcziča:

—¿Judío wajtchiz žoñinacz chawc jilirim amya?

Nekztan Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Jalla nužupanča, am nuž chiita, jalla nii.

⁴ Nekztanaqui Pilatuqui timplu chawc jilirinaczquiz, nižaza žejlñi žoñinaczquiz cjichiča:

—Anal tii žoñžquiz čhjul ujmi wačuča.

⁵ Nii žoñinacazti ancha ujquiz tjojtskatz pecatča. Jalla nižtiquiztan cjichiča:

—Tii žoñiui niž tjaajintižtan waljaž tjojktila tjapa Judea yokquin žejlñi žoñinacaqui. Primiraqui Galilea yokquinž nižta paatča tiiqui. Jaziqui tekzi nižtazakaz paača.

JESUSA HERODIZQUIZ CHJICHTA

⁶ Jalla nuž nonžcu, Pilatuqui pewcziča, tuž cjican:

—¿Tiiui Galilea yokchiz žoñikaya?

⁷ “Jesalla” cjican kjaaztan, Pilatuqui Herodes cjita Galilea chawc jiliržquin nii Jesusa cuchanchiča. Herodesqui Jerusalén wajtquiz želatča nii ora.

⁸ Jesusa cheržcuqui Herodesaqui ancha cuntintutača. Walja niž puntuiztan quintunaca nonchiča. Jalla nižtiquiztan ažkanaca Jesusižtan zalz pecatča. Jesusa milajru paañi cherz pecatča. ⁹ Herodesaqui walja pewcñi kallantichiča. Pero Jesusazti ana kjaazñi žejlchiča. ¹⁰ Jalla nicju zakaz timplu jilirinacami lii tjaajiñinacami chicapacha želatča. Ninacaqui

walja Jesusiž quintra chiichiča, uj tjojtunzjapa. ¹¹ Herodesaqui zultatunacžtan Jesusa iñarchiča. Burla paachiča. Zultatunacaqui Jesusižquiz chawc jilirž punchu tjutziča. Jalla nekztanaqui Herodesaqui wilta Pilatužquin cuchanžquichiča. ¹² Nii oraqui Herodestan Pilatužtan amigo pajassitača. Niiž tuquiqui quinratača.

JESUSA PILATUZQUIN CUCHANTA

¹³ Jalla nekztanaqui Pilatuqui juntjapchiča timplu jilirinacami wajt jilirinacami, nižaza žoñinacami. ¹⁴ Juntjapžcu, cjichiča:

—Ančhucqui wejtquiz tii žoñi zjijcchinčhucča, tuž cjican: “Tii žoñiqui žoñinacž aptjapñiča”. Nekztanaqui ančuca yujcquiz tiižquiz pecunchinla. Jalla nuž pecuntiquiztan tii žoñž ujqui ana watchinpanla, anchucaž tii žoñžquiz uj tjojtuntiquiztanaqui. ¹⁵ Herodesaqui nižazakaz ana čjul ujmi watchiča. Jalla nižtiquiztan wilta wejtquin cuchanžquitača. Ziza ančhucqui, tii žoñiqui anapanž ticz waquiziča. ¹⁶ Jaziqui cunkal casticača, nekztanaqui cutsnača.

¹⁷ Nii pjijstiquiz cjenaqui Pilat jiliriquirei cuzturumpichiztača, tsjii pres žoñi liwrii cuts, jalla nii. Nii cuzturumpi paañitača žoñinacž kuz wali cjisjapa. ¹⁸ Jalla nuž Pilatuž chiitiquiztanaqui tjappacha nii žoñinacaqui kjawi kallantichiča, tuž cjican:

—¡Panž chjichla tiiqui! ¡Antiz Barrabás cutsla!

¹⁹ Jalla nii Barrabasqui carsilquiz chawctatača, nii wajtquin jilirž quintra žoñinaca aptjaptkalča, y nižaza žoñiž contkalča. Jalla nižtiquiztan carsilquiz chawjctatača. ²⁰ Pilatuqui Jesusa cuts peccan žoñinacžquiz wilta paljaychiča. ²¹ Nii žoñinacazti juc'anti altu joržtan kjawchiča, tuž cjican:

—¡Cruzquiz ch'awczna! ¡Cruzquiz ch'awczna!

²² Chjep wiltiquiz Pilatuqui paljaychiča tuž cjican.

—Tii žoñi, ¿čjul anawali paachejo? ¡Wejrqui tii žoñž uj ana wachula! ¡Anaž ticz waquiziča tiiqui! ¡Jaziqui cunkal casticača, nekztanac cutsnača!

²³ Pero nii žoñinacazti juc'anti kjawchiča, “Cruzquiz ch'awczna” cjican. Timplu jilirinacami žoñinacami ancha kjawchiča, Pilatuž kuz atipscama. ²⁴ Jalla nuž kjawtiquiztan Pilatuqui ninacž kuzcama paachiča. Jesusa cruzquiz ch'awczcajo mantichiča. ²⁵ Nižaza Pilatuqui Barrabás cjita žoñi cutziča žoñinacž kuzcama. Nii Barrabasqui carsilquiztača, jilirž quintra žoñinaca aptjaptiquiztan, nižaza žoñi contiquiztan. Pilatuqui Jesusa intirjichiča nii žoñinacž kuzcama wali cjeyajo.

JESUSA CRUZQUIZ CH'AWCTA

²⁶ Jalla nekztanaqui zultatunacaqui Jesusa chjitchiča, cruzquiz ch'awczjapa. Jalla nuž chjichan tsjii žoñi tanzicha cruza tjuzjapa. Nii žoñiqui Cirene wajtchiztača, Simona cjitatača. Jochquiztan tjonatča. Jalla nuž Simona tanžcu zultatunacaqui Jesusiž cruza tjuzziča. Nekztan Jesusiž wirquiz ojkkatchiča.

²⁷ Walja žoñinacaqui apznatča. Walja maatakanaca kaacan kjawcan ancha llaquita apzicha. ²⁸ Pero Jesusaqui maatakanacžquiz cheržcu paljaychiča, tuž cjican:

—Jerusalén wajtchiz maatakanaca, wejtquiztan ana kaa. Ančuca persunjapa nižaza ančuca maatinacžquiztan kaa. ²⁹ Tsjii ora tjonaquiča. Nii oraqui žoñinacaqui sufris cjen chiyauquiča, “Ana majtñi maatakanacaqui cuntintuž cjequiča. Nižaza anaž icchi maatakanacaqui cuntintuž cjequiča. Nižaza anaž piz t'ichiñi maatakanacaqui cuntintuž cjequiča”.

³⁰ Nii ora zakaz žoñinacaqui walja sufris cjen curunacžquiz paljayaquiča,

tuž cjican: “Wejtnac juntun tjojtžca”. Nižaza lumanacžquiz cjequiča, “Wejrnacž chjojsna, tsjii tjatta cunta”. ³¹ Tsjii ch'ojni muntiquiz tižta paaquiz niiqui, kjoñ muntiquiz juc'ant ana wali paaquiča. —Jalla nuž paljaychiča Jesusaqui.

³² Zultatunacaqui pucultan tjañinaca cruzquiz ch'awczjapa chjitchiča Jesusižtan chica. ³³ Calavera cjita yoka irantižcu, Jesusa cruzquiz ch'awcchiča. Nižaza nii pucultan tjañinaca cruzquiz ch'awctazakaztača, tsjii tjañizti žew latuquiztan, tsjii tjañizti zkar latuquiztan. ³⁴ Cruzquiz ch'awctan, Jesusaqui cjichiča:

—Yooz Tatay, tii žoñinaca pertuna, čhjulut paačhaja, anaž intintiča ninaqui.

Nii ora zultatunacaqui Jesusiž zquiti tanzjapa, zurtiyassiča. ³⁵ Jalla nekzi žoñinacaqui walja chekznatča. Jilirinacami ancha burla paachiča, tuž cjican:

—Tiiqui yekjanaca liwriichiča. Ultim werar Cristumčhalaj niiqui, Yooziž illztamčhalaj niiqui, persunpacha liwriyalla.

³⁶ Nižaza zultatunacaqui burla paachiča. Macjatžcu jar vinu tirinchiča.

³⁷ Nižaza cjichiča:

—Amqui judionacž chawc jilirimčhalaj, niiqui, persunpacha liwriyalla.

³⁸ Nižaza cruzquiz Jesusiž ach juntun litranaca cjiirtatača. Chjep tawkquiztan cjiirtatača, griego taku, latin taku, hebreo taku. Jalla tuž cjiirtatača: “Tiiča judionacž chawc jiliriqi”.

³⁹ Tsjii ch'awcta tjañi žoñiqui Jesusižquiz ana wal taku chiichiča, tuž cjican:

—Amqui Cristumčhalaj niiqui, persunpacha liwriyalla. Nižaza wejrnacmiž liwriya.

⁴⁰ Tsjii ch'awcta tjañizti nii tjañ mazquiz ujziča, tuž cjican:

—Amqui cruzquiz ch'awctazakazza. ¿Am anam Yooz eks, kjažtatajo?

⁴¹ Učhumqui ujquiztan sufristanča. Cruzquiz ch'awcta cjispanz waquiziča. Tii žoñizti ana čhjul ujchizza.

⁴² Nekztan nii tsjii tjañ žoñiqui Jesusižquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Jesusa, čhjulorat amqui mantiz kallantačhaja, jalla nii ora wejrcjuñznalla.

⁴³ Nekztanaqui Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Weraral amquiz cjiwča, tonjtanpacha amqui wejttan chica cjequiča, Paraíso cjita zuma yokquinaqui.

JESUSAQUI TICZICHA

⁴⁴ Nii oraqui taypuruž cjisnatča. Tjapa nii yokaqui zumchi cjissiča, majñakak oracama. ⁴⁵ Tjuñiqui zumchi cjissizakazza. Nižaza pajk timplu cortina chicata wjajrziča. ⁴⁶ Jalla nekztanaqui Jesusaqui altu joržtan kjawchiča, tuž cjican:

—Yooz Tatay, am kjarquiz wejt animu cumpjiyuča.

Jalla nuž chiižcu, ticziča.

⁴⁷ Jalla nuž watchi cheržcu tsjii romanž zultat jiliriqi Yooz honora paljaychiča, tuž cjican:

—¡Ultim weraratalča, tiiqui lijitum žoñitakalča! Ana ujchiztakalča.

⁴⁸ Nižaza nuž watchi cheržcu tjapa nii cherñi žoñinacaqui ancha llaquita ojkchiča. ⁴⁹ Jesusiž mazinacami nižaza nii Jesusa Galilea wajtquiztan apzi maatakanacami ažkquiztan chekzcan quirchiča. Tsijtsukaz cheksiča nii watñiqui.

JESUSIZ CURPU SIPULTURQUIZ TJATZTA

⁵⁰ Tsji zuma žoñi želatča José cjita. Yooz mantitacama kamñitača. Judea yokquin Arimatea wajtchiz žoñitača. Judiuž jilirinacž partitača. ⁵¹ Nii zuma Josequi Yooz mantiz tjuñiž tjewsñipantača. Nižaza niiqui anatača Jesusa konz kuzzizqui parti jilirinacžtanaqui. ⁵² Nekztan Pilatužquin ojkchiča Jesusiž curpu mayi. ⁵³ Nekztanaqui Josequi Jesusiž curpu cruzquiztan apakžcu tsji wali pajk pañužtan capziča. Nekztanaqui sipulturquiz tjaztiča. Nii sipulturuqui wali pajk mazquiz pjettakalča. Anatakalča yekja almami tjatta niiqui. ⁵⁴ Jeejz tjuñi žcatžintiquiztan, žoñinacaqui tjacznatča jeejz tjuñquiz žejlzjapa. ⁵⁵ Nii Galilea yokquiztan Jesusižtan chica tjonchi maatakaqui Juzquiz apziča, Jesusiž sipulturu cheri, jaknužt tjaztazlaja, nii cheri. ⁵⁶ Jalla nekztanaqui persun kjuya quejpžcu, zuma ulurchiz aceitenaca nižaza tjajlinz cremanaca jalla nii tjacziča. Nekztanaqui jeejz tjuñquiziqui jeejiča, judiuž lii jaru.

24

JESUSAQUI JACATATCHICHA

¹ Tumincuqui simana kalltiznan maatakanacaqui Jesusiž sipultura ojkchiča walja wentan. Tjazta ulurchiz aceitenaca chjitchiča, Jesusiž curpu tjajlinzjapa. Jalla nuž okan yekja maatakanacaqui cumpant'ichizakazza. ² Jalla nicju irantižcu nii sipulturu pjuczta mazqui cjetžta cherziča. ³ Nekztanaqui sipulturquiz luzziča. Pero Jesusiž curpuqui ana wajtchiča. ⁴ Jalla nižtiquiztan ninacž kuz turwayskatatča. Ana jaknužquin zizi atchiča, čjulu paachuca, jalla nii. Nuž želan pucultan luctak žoñižtakaz tsijtsi cherziča. Ninacž zquiti walja llijatča. Maatakanacžtan chica cjissiča. ⁵ Jalla nuž cheržcu walja tsucchiča maatakanacaqui. Tuzi t'okziča. Jalla nuž cjen pucultan luctakažtakaz anjilaqui chiižinchiča maatakžquiz, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztam ančhucqui ticzinacporquiz žejtñi žoñi kjurjo? ⁶ Anaž tekz žejlča niiqui. Jacatatchiča niiqui. Ančhucž cjuñzna, Galilea yokquiz ojklayan Jesusaqui nižta mazinchipanla, jalla nii. ⁷ Nicju Jesusaqui mazinchiča, “Yooz Epiž cuchanžquita Žoñtča wejrqui. Ujchiz žoñinacž kjarquiz intirjital cjeeča. Nižaza cruzquiz ch'awcžcu contal cjeeča. Pero čhjep majquiztanaqui jacatatača”. Jalla nuž Jesusaqui mazinchiča.

⁸ Jalla nuž chiyen maatakanacaqui cjuñziča Jesusiž mazintanaca. ⁹ Jalla nekztanaqui sipulturquiztan quejpžcu, tjappacha quint'ichiča niž tuncamani illzta žoñinacžquiz, nižaza tjapa nekz žejlñi žoñinacžquiz. ¹⁰ Jalla nii quint'iñi maatakanacaqui tižta tjuuchiztača: María Magdalenatača, Juanatača, Jacobuž maatača Mariiqui, nižaza tsji kjaž yekja maatakanacatača. Jalla ninacaqui Jesusiž illzta žoñinacžquiz quint'ichiča, jaknužt watchi, jalla nii. ¹¹ Jalla nii maatakanacž quint'ita anapan criichiča Jesusiž illzta žoñinacaqui.

—¿Čhjulukat lucuratažtakaz chiičhani nii maatakanacaqui? —jalla nuž cjichiča Jesusiž illzta žoñinacaqui.

¹² Jalla nuž ana criižcumi Pedruqui ulanžcu sipulturu cherzñi zajtchiča. Colžcu sipulturu kjuylichuc cherziča. Nii capžta pañunaca tsji latu chjokžta želatča. Jalla nii cheržcu, walja kuzquiz pinsican ojkchiča, čhjulut watchaja, jalla nii.

EMAUS CJITA WAJTQUIN OJKTA

¹³ Nii noojpacha pucultan Jesusiž tjaajinta žoñinacaqui Emaús cjita watjaž okatčha. Emaús watjaqui tsjii tuncaman kilometrotačha Jerusalén wajtquiztan. ¹⁴ Jiczquiz ojkan, ninacpora parlassatčha, tjapa Jesusiž puntu watchinaca, jalla nii. ¹⁵ Nuž parlasan, Jesusapachačha žcatžinžquichi. Nekztan ninacžtan chica ojkičha. ¹⁶ Jesusižtan chica ojkanami, nii pucultanaqui anapan pajni cjišičha. ¹⁷ Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz pewczičha, tuž cjican:

—Jiczquiz ojkan, žčhjul puntu ančhucqui parlasjo? žKjažtiquiztan llaquita ančhuc ojko?

¹⁸ Tsjiizuñqui Cleofás cjitatačha. Jalla niiqui kjaazičha, tuž cjican:

—Tjapa žoñinacaqui Jerusalén wajtquiz wajtchi quintu zizza. Am nekj žejlcan, žnii watchinaca anam ziz, jaa?

¹⁹ Nekztanaqui Jesusaqui kjaazičha, tuž cjican:

—žčhjululu watchitaya?

Nekztanaqui nii pucultanaqui cjichičha:

—Tii quintu žejlčha. Tsjii Jesusa cjita žoñi želatčha, Nazaret wajtchiz žoñi. Yooz taku paljayni profetatačha niiqui. Yooz Ejpž yujcquizimi žoñinacž yujcquizimi walja Yooz aztan milajrunaca paachičha. Nižaza Yooz taku zumapan parličičha. ²⁰ Jalla nekztanaqui učhum timplu jilirinacami učhum wajt jilirinacami nii Jesusa intirjichičha cruzquiz ch'awczjapa, conzjapa. ²¹ Wejrnacqui cjetučha, “Niiqui Israel wajtchiz žoñinaca liwriyaa” cjichintačha. Nižaza tonjtanpacha čhjep majčha, tižta watchiqui. ²²⁻²³ Wejtnacaquiztan tsjii kjaž maatakanacaqui wentan Jesusiž sipulturu cheržni ojkičha. Jalla nekztanac “Jesusiž curpu ana žejlčha” cjican tjonchičha. Tjonžcu quint'ichičha, tižta. Sipulturquin anjilanaca chertkalčha. Anjilanacaqui cjitkalčha “Jesusaqui vivo žejtchičha” cjican. Jalla nuž quint'itkalčha maatakanacaqui. Jalla nuž quint'itiquiztan tsucchinčha wejrnacqui. ²⁴ Jalla nii quintu nonžcu tsjii kjažt wejtnaca mazinacaqui sipulturu cheržni ojkičha. Nii maatakaž quint'ita, jalla nižtapacha cherzičha. Pero Jesusa ana cherchičha.

²⁵ Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichičha:

—Ancha ana intintiñi ančhucqui. žKjažtatajo? žAncha ch'aman criichinčhucčha tjapa Yooz taku paljayni profetanacž cjiirtaqui! ²⁶ Ima honorchiz mantican, Cristuqui nuž sufrispantaž niic, žana jaa?

²⁷ Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz tjaajni kallantichičha, tjapa cjiirta Yooz takunaca niž puntuquiztan, jalla nii. Tjaajincan, Moisés cjiirta libruquiztan kallantichičha. Nižaza tjappacha Yooz taku paljayni profetanacž libruquiztan tjaajinchičha niž persun puntuquiztan.

²⁸ Jalla nekztanaqui jakziquin ojktčhaja, jalla nicju irantitan, Jesusaqui tira wajtz cjichitačha. ²⁹ Nii pucultan žoñinacaqui Jesusižquiz rocatčha, tuž cjican:

—Wejtnacatan žela. Tjuñi zezillaž cjišsa, joz zumčha.

Nekztanaqui Jesusaqui ninacžtan chica tsjii kjuyquiz želi luzzičha. ³⁰ Nekztanaqui tjapa ninacaqui misquiz julzičha. Nuž julžcu Jesusaqui t'anta tanzičha niž kjaržtan. Nekztanaqui Yooz Ejpžquin sparaquiž cjichičha. Nekztan ninacžquiz tojzičha. ³¹ Nuž paan nii pucultan žoñinacaqui Jesusa pajniž cjišičha, čhjuiqui cjetžintažtakaz. Pero nii orapacha Jesusaqui liwjkatchičha. ³² Nii pucultanaqui ninacpora parlassičha, tuž cjican:

—Učhumnacatan jiczquiz okan nižaza Yooz taku tjaajnan, učhumnaca kuzqui ancha zint'atčha. Jalla nižtataž, žana jaa?

³³ Jalla nekztanaqui ana tjewžcu Jerusalén watja quejpchiča. Jalla nicju Jesusiž tuncaman illzta žoñinacžtan zalchiča, yekja mazinacžtan juntazzi.

³⁴ Ninacaqui cjichiča:

—Ultim werara jacatatchipanča Jesusa Jiliriqi. Simonaqui zakaz cherchiča.

³⁵ Nekztanaqui nii pucultanaqui zakaz quint'ichiča, jaknužt jicquiz okan, ninacžquiz watčhaja, jalla nii. Nižaza jaknužt Jesusižquiz pajtčhaja t'anta tojznan, nii quint'ichizakazza.

JESUSAQUI TIRIPINTIT PARIZICHICA

³⁶ Jalla nuž parlan, Jesusapachača ninacž taypiquiz tsijtsiqui. Jesusaqui ninacžquiz tsaanchiča, tuž cjican:

—¡Zuma kuzziz cjee!

³⁷ Ninacaqui ancha ispantichi cjissiča, ancha tsucchiča. Pinsichiča, “Almaž caa” cjican. ³⁸ Pero Jesusaqui cjichiča:

—¿Kjažtiquiztan ančhucqui tsucchinčhucta? ¿Kjažtiquiztam wejt puntuquiztan ančuca kuzquiz turwaysita? ³⁹ Wejt kjaradž cherna. Wejt kjojčaž cherna. Wejrpachača. Lanzna. Chera. Tsjii alma animuqui ana janchichizza, nižaza ana tsijchizza. Ančhucqui cherča, wejrtča janchichizmi tsijchizmi.

⁴⁰ Jalla nuž chiican, Jesusaqui kjaranaca kjojchanaca tjeeziča. ⁴¹ Jalla nekztanaqui nii žejlñi žoñinacaqui kuzquiz pinsichiča, “Jesusaqui žejlča werara, ana werara”, nii. Nižtami cuntintutača. Ispantichi želan, Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Ančhucalta ¿čhjulut lujlžjapa žejl?

⁴² Nekztanaqui Jesusižquiz tjaachiča ch'iz canca, nižaza mazk'a.

⁴³ Jesusaqui nii čhjeri tanžcu lujlchiča ninacaž chera. ⁴⁴ Nekztanac cjichiča:

—Tuquiqui ančhucaltan žejlcan ančucaquiz mazinčhintača, jaknužt wejtquiz watstantažlaja, jalla nii. Jaziqui cumplispantača tjapa wejt puntuquiztan cjirra Yooz takunaca. Moisesqui wejt puntuquiztan cjirchiča, nižaza tuquita Yooz taku paljayñi profetanacaqui cjirchizakazza wejt puntuquiztan. Nižaza salmos cjita liwruquiz cjirra zakaztača wejt puntuquiztan. Jalla nii tjapa cumplispantača.

⁴⁵ Jalla nekztanaqui Yooz taku tjaajincan zumpacha intintiskatchiča.

⁴⁶ Nižaza cjichiča:

—Jalla tuž cjirrtatača. Cristuqui ticspantača. Nižaza čhjep majquiztan jacatatspantača. ⁴⁷ Nekztan Cristuž mantita kamañquiz kamcan žoñinacaqui tjapa kjutñi nacionanacaran liwriñi taku paljayanča. Jerusalén wajtquiztan liwriñi taku paljayi kallantistanča. Jalla tuž cjican, paljayaquiča, “Yoozquin kuzziz cjee, nižaza kuznaca campiya, ujnaca pertunta cjisjapa”.

⁴⁸ Ančhucqui jalla nižtapacha paljayaquiča. Tisticunacača ančhucqui.

⁴⁹ Yooz Ejpqui ančucaquiz taku compromitchiča ančuca kuzquiz Espiritu Santu cuchanzjapa. Wejrqui ančucaquiz wajilla cuchanžcača nii wejt Yooz Epiž compromitta Espiritu Santo, jalla nii. Nižaza tii Jerusalén wajtquizpachaž kamla, tsewctan cuchanžquita Espiritu Santuž azi tanzcama.

JESUSA ARAJPACHQUIN CHJICHTA

⁵⁰ Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninaca chjitchiča wajtž tjiya, Betania cjita watjacama. Jalla nicju kjara waytižcu, ninacžquiz cjichiča:

—Yooz Ejpqui ančucaquiz zuma yanapla.

⁵¹ Jalla nuž chiižcuqui, Jesusaqui ninacžquiztan zarakchiča. Tsewchucpacha waytiscu chjichtatača. ⁵² Nii ecta žoñinacaqui Jesucristuž honora

paljayžcu Jerusalén cjita watja ancha cuntintuž cuttižquichiča. ⁵³Jalla nicju ninacaqui timpluquiz pan žejlchiča, Yooztajapa honora waytican. Jalla nužoj cjila. Amén.

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN JUAN

YOOZ TAKU CJITACHA JESUCRISTUQUI

¹ Ima tii muntu želan Jesucristo želatča. Jalla niiča Yooz Taku cjita. Nižaza Yooz Ejpžtanča. Niimi Yoozzakazza. ² Primirquiztanpacha niiqui Yooz Ejpžtanpanča. ³ Jalla niž cjen Yoozqui tjappacha paachiča. Tjapa niž paatacamača. Anaž yekjaž paataqui žejlča. ⁴ Jalla nižakazza žeti tjaachiqui. Nižaza žejtcen žoñinacaqui persun kuzquiz zuma kamaña zizasacha. Tsjii kjanažtakaz Jesucristuqui Yooz zuma kamaña žoñž kuzquiz zizkatñiča. ⁵ Jaknužt tsjii kjanaqui zumchiquiz kjančhaja, jalla nižta Jesucristuqui zumchiquiz ojklayñi žoñinacž kuzquiz zuma kamaña zizkatča. Nii zumchiquiz ojklayñi žoñinacača ana zuma kamañchizqui. Pero Jesucristuž cjenpankaz Yooz zuma kamaña zizasacha.

⁶ Tsjii Yooziž cuchanžquita žoñi želatča, Juan cjita. ⁷ Nižaza Jesucristuča zuma kamaña zizkatñiqui. Juanqui Jesucristuž puntuquiztan mazñi tjonchiča, tsjii kjanažtakaz. Nižaza testicu cunta Jesucristuž puntu werara mazzinchiča. Tjapa žoñinacžquiz nuž mazzinchiča, Jesucristužquiz criyajo. ⁸ Juanqui anača ultim Yooz zuma kamaña zizkatñiqui. Antiz tsjii testicu cunta tjonchiča, nii Yooz zuma kamaña zizkatñiž puntuquiztan mazzinzjapa. ⁹ Jesucristuča ultimu Yooz zuma kamaña zizkatñiqui. Jalla niiča zapa žoñinacž kuzquiz Yooz zuma kamaña zizkatñiqui. Nižaza Jesucristuqui tii muntuquiz tjonchiča.

¹⁰ Jalla nuž tjonžcu tii muntuquiz kamchiča. Nižaza niiča tjapa tii muntuquiz žejlñinaca paañiqui. Niž paataž cjenami tii muntuquiz žejlñi žoñinacaqui Jesucristo ana pajz pecchiča. ¹¹ Jesucristo Yooz Majchqui niž persun wajtchiz žoñinacžquiz tjonchiča. Pero nii žoñinacžti Jesucristo ana pajz pecchiča. ¹² Pero jakziltami nii Jesucristo pajz pecchaja, nižaza nižquin tjapa kuztan cričhaja, jalla ninacaqui ultim Yooz maatinacapanž cjissa. ¹³ Jalla nuž muñchiča Yoozqui. Anaž persun maa ejpž kuzcama, nižaza anaž persun kuzcama, nižaza anaž žoñiž pinsitacama, antiz Yooziž pinsitacama žoñinacaqui Yooz maatinaca cjissa.

¹⁴ Yooz Taku cjita Jesucristuqui tii muntuquiz tjonžcu, žoñž curpuchiz wejtnacatan juntu kamchiča. Jalla tii muntuquiz kamcan Jesucristuqui Yooz zuma okžñi kuz tjeeziča. Nižaza Yooz lijitum kamañ puntunacami werara tjeeziča. Tii muntuquiz kaman, wejrnacqui niž ancha zuma arajpach kamaña cherchinča. Niiča Yooz Ejpž zinta Majchqui. Jalla nižtiquiztan niž tjeežta arajpach kamañaqui niž kamañapankalča. ¹⁵ Juanqui nii Yooz Majch puntu mazzinchiča, tuž cjican:

—Jalla tiiž puntuquiztan tuqui chiichinča, tuž cjican: “Tsjiiqui tjonča wejt jarupacha. Jalla niiča wejtquiztan juc'ant chekanaqui. Ima weriž nasan pan želatkalča niiqui”.

¹⁶ Nii Yooz Majchqui tsjan juc'ant zuma kuzziz cjen učumnacaquiz zuma arajpach kamañchiz cjiskatchiča juc'anti juc'anti. ¹⁷ Tuqui timpu Moisesqui lii mantitanaca žoñinacžquiz tjaachiča. Jaziqui Jesucristuqui Yooz zuma okžñi kuz žoñinacžquiz tjeeža. Nižaza žoñinacžquiz Yooz zuma kamañchiz cjiskatča, nižaza Yooz puntunaca zizkatča. ¹⁸ Jesucristuča Yooz Majchqui. Anapanž jec žoñimi Yooz cherchiqui. Niž zinta Majch alajakazza

Yooz cherchiqui. Nii Yooz Majchqui Yooz Ejpžtan tsjii kuzzizpankazza. Jalla nižtiquiztan niičha Yooz puntunacami werara zizkatñiqui.

JUAN BAUTISTAZ CHIITA TAKU

¹⁹ Juanž mazzintaqui Jesucristuž puntuquiztan jalla tužuča. Jerusalén wajtchiz judío žoñinacaqui Juanž puntuquiztan iya ziz pecatča. Nekztan timplu jilirinacami timpluquiz sirwiñinacami Juanžquin pewczñi cuchanžquitatača. Ninaca pewczičha, tuž cjican:

—¿Amqui jequimtaya?

²⁰ Juanqui zumpacha mazzinchiča. Nii pewczñi žoñžquiz ana nicchiča. Mazzincan tuž cjichiča:

—Wejrqui anača Cristutqui, ančucaž tjewžtaqui.

²¹ Jalla nekztanaqui nii pewczñi žoñinacaqui wilita pewczičha tuž cjican:

—¿Jequimt amjo? ¿Elías cjita profetamkaya?

Juanqui kjaaziča, tuž cjican:

—Anača Eliastqui.

Nekztanaqui ninacaqui pewczičha, tuž cjican:

—Nii profeta tjoniz cjizpacha, ¿niimi amya?

Juanqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejr anača niitqui.

²² Jalla nekztanaqui ninacaqui cjichiča:

—¿Jecpant amjo? Wejrnacqui quintu chjitstanča wejrnac cuchanžquiñinacžquin. Am persun puntuquiztan ¿kjažum cji?

²³ Nekztan Juanqui tuž kjaaziča:

—Wejrtča alto joržtan ch'ekti yokquin paljajiñtqui. Tuž paljajiñča: “Yooz Jiliržtajapa zuma kamañ jic tjaczna”. Jaknužt Isaías cjita profeta chiitčhaja, jalla nuž paljajiñča.

²⁴ Nii pewczñinacaqui fariseo žoñinacaž cuchanžquitatača, Juanžquin.

²⁵ Ninacaqui pewczizakazza tuž cjican:

—Nižtaqui amqui anaž Cristumni, nižaza anaž Eliasni, nižaza anaž nii tjonni profetamni. Ana nižta žoñimžlaj niiqui, ¿kjažtiquiztan am judio žoñinaca bautisjo?

²⁶ Juanqui ninacžquiz kjaaziča tuž cjican:

—Wejrqui kjaztankaz bautisiñča. Judío žoñinacžquiztan tsjiiqui žejlča, jalla niiqui ančucqui anaž pajča. ²⁷ Jalla niiqui wejt jaruž tjonča. Jalla nuž cjenami niičha wejtquiztan juc'ant tsjan chekanaqui. Jalla nii atintizjapa wejrqui anal waquizuča, niž zapat chiqui jwerzinimi, anaž cjichuca.

²⁸ Betábara cjita yokquin nuž Juanžquiz pecuntatača. Betábara cjita yokaqui Jordán cjita pužž tuunača. Jalla nicju Juanqui bautisatča.

UZI WILANAZTAKAZZA JESUCRISTUQUI

²⁹ Jakatažuqui Juanqui Jesusa tjonni cherchiča. Jalla nuž cheržcu, tuž cjichiča:

—Cherzna. Tiiča Yoozquiztan cuchanžquita žoñi, uzi wilanažtakaz. Jalla tiiqui tii muntuquiz žejlñi žoñinacž cuntiquiztan ticznaquiča. Ujchiz žoñinacž laycu ticznaquiča, ninacaž ujnacquiztan ana casticta cjeyajo.

³⁰ Wejrqui tiiž puntuquiztan mazzinčinča tuž cjican: “Wejt wirquin tjonča tsjiiqui. Jalla niičha wejtquiztan juc'ant tsjan chekanaqui. Ima weriž nasan, niiqui želatkalča”. ³¹ Wejrqui persunpacha tii žoñi anal zizaytuča, jecčhalaj, jalla nii. Wejrqui Yooz mantita jaru kjaztan bautisiñča, Israel wajtchiz žoñinacžquiz nii pajkatta cjisjapa.

³² Nižaza Juanqui Jesusiž puntuquiztan tuž chiichizakazza:

—Wejrqui arajpachquiztan Yooz Espíritu Santo palumažtakaz chjijwžquiñi cherchinča. Nekztan nii palumaqui Jesusiž juntuñpacha cjisquichiča. ³³ Tuquiqui wejrqui persunpacha tii žoñi anal zizaytuča, jecčhalaj, jalla nii. Pero Yoozqui wejr mantichiča kjaztan bautisajo. Nižaza wejtquiz tuž cjichiča: “Espíritu Santuqui jeczquiz chjijwžcačhaja, nižaza nižquiz želačhaja, jalla niiča Espíritu Santužtan bautisñiqui. Jalla nii cheržcu nižquiz pajaquiča”. ³⁴ Jaziqui nižtapan cherchinča, jalla nižtiquiztan wejrqui ančhucaquiz maznuča, tiičha werar Yooz Maatiqui, cjican.

ANDRESTAN PEDRUZTAN

³⁵ Jakatažuqui Juanqui pucultan niž tjaajinta žoñinacžtan tsijtsi želatča. ³⁶ Jesusaž nijcchuc ojklayan, Juanqui nižquin cheržcu tuž cjichiča:

—Cherzna. Tiičha Yoozquiztan cuchanžquitaqui. Uuzi wilanažtakaz cjequiča.

³⁷ Nii pucultan Juanž tjaajintanacaqui jalla nuž chiiñi nonžcu Jesusižquiz apziča. ³⁸ Jalla nekztanaqui Jesusaqui wir kjutñi cheržcu, ninaca apzquiñi naychiča. Ninacžquiz cjichiča:

—¿Chjuluz ančhuc kjurya?

Nii apzñi žoñinacaqui tuž kjaaziča:

—Rabbí. (Rabbí cjita takuqui Tjaajiñi Maestro cjiča ninacž tawkquiztan.)
¿Jakziquinam am kama?

³⁹ Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Picha. Wejttan oka, cherzjapa.

Jalla nekztanaqui tjonzñi ojkchiča, jakziquin kamchitažlaja, jalla nicju. Tjuñi zezi cjen nii pucultanaqui Jesusižtan kamchiča nii zeztan ween pakara.

⁴⁰ Tsji pucultiquiztan Andrés cjitatača, Simón Pedruž lajктаča. Jalla niiqui Juanž chiita nonžcu Jesusa apziča. ⁴¹ Pero Andresqui ima Jesusižtan ojklaycan niž Simón cjita jila kjuri ojkchiča. Jalla nižtan zalžcu, tuž mazziča:

—Wejrqui Mesiastan zalchinča. (Ninacž tawkquiztan Mesías cjita tjuuqui Cristuž cjiča. Cristo cjita tjuuqui “Yooz illzta” cjiča.)

⁴² Jalla nekztanaqui Andresqui niž jila Jesusižquiz zjicchiča. Jesusaqui nii cheržcu, tuž cjichiča:

—Amqui Simona cjitamča, Jonás majch. Tekztan najwcchuc Cefas cjita cjequiča. (Cefas cjita tjuuqui Pedro cjiča, ninacž tawkquiztan. Pedro cjita tjuuqui “maz” cjiča.)

FELIPZTAN NATANAELZTAN

⁴³ Jakatažuqui Jesusaqui Galilea yokquin ojkz pinsichiča. Jalla nuž okawk cjen, Felipe cjita žoñžtan zalchiča. Nižquiz tuž cjichiča:

—Wejttanpanim chica ojklayaquiča.

⁴⁴ Nii Felipiqui Betsaida wajtchiz žoñitača. Andrestan Pedružtan nii wajtchiz žoñinacazakztača. ⁴⁵ Jalla nekztanaqui Felipiqui Natanael kjuri ojkchiča. Jalla nižtan zalžcu cjichiča:

—Tsji žoñžtan zalchinča. Niž puntuquiztan Moisesqui cjičchipantala Yooziž tjaata liy librunacquiz. Nižaza niž puntu profetanacaqui cjičchiza-kaztača. Niiqui Jesusa cjitača, Josež majch. Nazaret wajtchiz žoñičha nii Jesusaqui.

⁴⁶ Jalla nuž nonžcu Natanaelqui tuž cjichiča:

—¿Nazaret wajtquiztan zuma žoñi želasajo? Anaž jaz.

Felipiqui nižquiz tuž kjaaziča:

—Cheržquilyay.

⁴⁷ Jesusaqui Natanael cjita žoñi macjatžquiñi cheržcu, tuž cjichiča:

—Cheržca. Nii žoñičha lijitum Israel wajtchiz žoñiqui, ana incallñiqui, nižaza zuma kuzzizza.

⁴⁸ Jalla nekztanaqui Natanaelqui Jesusižquiz pewcziča tuž cjican:

—¿Jaknužum am wejr pajjo?

Jesusaqui nižquiz kjaaziča tuž cjican:

—Ima Felipe am kjawznan, wejrqui am cherchinča, higo munti koztan.

⁴⁹ Natanaelqui tuž cjichiča:

—Tjaajiñi Maestro, am Yooz Maatimkalala, Israel žoñinacž chawc Jilirimkalala.

⁵⁰ Nekztanaqui Jesusaqui nižquiz cjichiča:

—Wejrqui chiichinča, am higo munti koztan žejlñi cherchinča, nii. Jalla nižta chiitiquiztan alaja wejtquizim kuzziz cjissamča. Pero wiruñiqui juc'ant pajk obranaca cheraquiča amqui.

⁵¹ Nižaza Jesusaqui cjichizakazza:

—Ančhucaquiz weraral cjiwča. Ančhucqui arajpacha cjetsi cheraquiča, nižaza Yooz anjilanacaqui wejtuntuñ chjiwžquiñi yawžquiñi cheraquiča. Wejrtča tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtqui.

2

ZALZ PJIJZTA

¹ Chjep majquiztan tsjii zalz pjiizta želatča Caná wajtquin, Galilea yokquin. Jesusiž maa nicju želatča. ² Nižaza Jesusaqui niž tjaajinta žoñinacžtanpacha nii zalz pjiiztiquiz kjawžtatača. ³ Jalla nuž pjiizta paan vino upzitača. Jalla nekztanaqui Jesusiž maaqui nižquiz cjichinča:

—Vino upziča.

⁴ Jesusaqui naaquiz tuž kjaaziča:

—Maataka, ¿kjažtiquiztan nii puntu wejtquiz chiijo? Wejt langz ora imaziča.

⁵ Pero naaqui nekz atintiñi sirwizunacžquiz cjichinča:

—Tiiž mantitacama ančhucž paaquiča.

⁶ Jalla nicju sojta pajk maz luuznaca želatča. Judío žoñinacaqui ajunz czturumpi paazjapa luuznaca joojooñitača. Zapa luuzquiz quinzakal tunc litro, patac litro, nuž kjaz luzñitača. ⁷ Nekztan Jesusaqui nii pjiizta paañi sirwizunacžquiz mantichiča, tuž cjican:

—Tii luuznacquiz ančhucqui kjaz chjiipznaquiča.

Nekztanaqui luuz joracama kjaznaca chjiipziča. ⁸ Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Jaziqi tsjii zkoluculla coožna. Nekztan pjiizta paañi patrunžquiz chjicha.

Jalla nuž niž chiitacama chjitchiča. ⁹ Nii pjiizta paañi patrunaqui malziča nii kjazquiztan vino tucchi. Jakziquiztan tjonchi nii vino, jalla nii ana zizatča. Sirwizunacakaz zizatča. Ninacaž kjazqui cootkalča. Jalla nuž nii vino mallžcu pjiizta paañi patrunaqui nii zalzñi tjowa kjawziča. ¹⁰ Nekztan tuž cjichiča:

—Chjul žoñimi zuma vino panž tjaacha primiraqui. Nekztan kjawžta žoñinacaž zuma vino lictan nii jaru ana zuti zuma vino zakaz tjaacha. Amzti tii oracama tii ancha zuma vino čhjojcham, ¿kjažtatajo?

¹¹ Jalla niitača Jesusaž primer paata milajruqui. Caná de Galilea wajtquiz paachiča. Jesusaqui nii milajru paacan, niž arajpach kamañami azimi

tjeeziča. Jalla nižtiquiztan nižtan chica ojklayñi žoñinacaqui nižquizimi tjapa kuz cjissiča, nižaza criichiča.

¹² Jalla niž wiruñ Capernaum wajtquin ojkchiča. Niiž maatan, niž lajknacžtan, niž tjaajinta žoñinacžtan, jalla ninacaqui nižtan chica ojkchiča. Jalla nicju tsjii kjaž maj kamchiča.

TIMPLU PEWZA JESUCRISTUQUI

¹³ Judío žoñinacž pascua pjijzta wajillatača. Jalla nižtiquiztan Jesusaqui Jerusalén watja ojkchiča. ¹⁴ Jalla nicju timplu patiuquiz luzcu, animala tuyñinaca cherchiča. Vacanaca, uuzinaca, nižaza palumanaca jalla nižtanaca timplu patiuquiz tuyñi cherchiča. Nižaza paaz campiiñinaca ninacž puestuquiz julzi cherchizakazza. ¹⁵ Jalla nižtanaca cheržcu Jesusaqui poota zkizquiztan lazcu paachiča. Jalla nekztanaqui nii laztan zancchuc liwj tirkatchiča vacanacami, uuzinacami tjapa nii tuyñinacžtanpacha. Nii paaz campiiñi žoñinacž paazmi k'ala witzinchiča, nižaza ninacž mizanacami pjokžinchiča. ¹⁶ Nekztan paluma tuyñi žoñinacžquiz ujziča tuž cjan:

—Tjapa tinaca jwesa. Wejt Yooz Ejpž kjuya anača tuyz kjuya tjaczqui.

¹⁷ Jalla nekztanaqui niž tjaajinta žoñinacaqui cjiirta Yooz taku cjuñziča. Yooz tawk libruquiz tuž cjiirtkalča: “Am kjuya rispitta cjiskatz pecuča. Nuž pectiquiztan akztal cjeeča”.

¹⁸ Jalla nekztanaqui judío žoñinacaqui nižquiz pewcziča tuž cjan:

—Jalla nižtanaca paazjapa, ¿ject am mantichejo? Yoozqui am mantichižlaj niiqui, tsjii siñala milajruž tjeežna.

¹⁹ Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Tii timplu pajlžta cjequiča. Nekztan čhjep majquiz wilta tsijtsnača.

²⁰ Jalla nižta chiiñi nonžcu judío žoñinacaqui cjichiča:

—Tii timplu kjuycanaqui pusi tunc sojtan wata kjuytala pero. ¿Amqui čhjep majquizkaz tii timplu tsijtsnasajo? Anapan niim atasača amqui.

²¹ Jalla nuž nii timplu puntuquiztan chiican Jesusaqui niž persun curpu puntuquiztanž chiyatča. ²² Jesusaž ticziquiztan jacatattan niž tjaajinta žoñinacaqui nii chiita cjuñziča. Nekztan Yooz takumi criichiča, Jesusaž jacatatz punto cjiirta. Nižaza Jesusiž chiitanacami criichizakazza.

²³ Pascua pjijztiquiz Jesusaqui Jerusalén wajtquiz želatča. Jalla nicju želan walja žoñinacaqui nižquin criichiča. Niiž paata milajrunacami siñalanacami, nii cheržcu criichiča. ²⁴ Jesusaqui niž persun kuzquiz žoñinacž kuz, jaknužt cječhaja, jalla nii zizatča. Jalla nižtiquiztan Jesusaqui nii juntuñ criichi žoñinacžquiz ana juyzu paachiča. ²⁵ Jesusaqui persunpacha žoñinacž kuz jaknužt cječhaja jalla nii zizatča. Jalla nižtiquiztan niiqui anaž jec tjaajžnimi pecatča žoñinacž kuz puntuquiztanaqui.

3

JESUSIZTAN NICODEMUZTAN

¹ Tsjii fariseo žoñi želatča, Nicodemo cjita, judío žoñinacž jiliritača.

² Jalla nii Nicodemuqui tsjii ween Jesusižquin tjonžni ojkchiča. Nekztan Jesusižquin paljaychiča, tuž cjan:

—Tjaajiñi Maestro, žoñiqui ana Yooz poderžtanžlaj niiqui, nekztan ana milajrunaca paasača, amiž paata milajru, nižtanacami. Jalla nižtiquiztan wejrqui zizuča, Yoozquiztan tjonchamča, Yooz obra tjeežni nižaza Yooz puntu tjaajni.

³ Jalla nekztanaqui Jesusaqui nižquiz cjichiča:

—Amquiz weraral cjeeča. Jequit ana pizc wilta nassi cječhaja, jalla niiqui arajpach Yooz wajtquiz ana kamasacha.

⁴ Jalla nižta chiitiquiztan nii Nicodemo cjita žoñiqui tuž pewcziča:

—Pero, ¿kjaž tsjii žoñiqui wilta majtta cjesajo? Wilta majtta cjisjapa, ¿maa iczquiz wлтаž luzasajo?

⁵ Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Ultimu werarapal cjiwča. Jequit kjazquiztanami Espiritu Santužquiztanami ana nassi cječhaja jalla niiqui arajpach Yooz wajtquiz ana luzasača. ⁶ Jequit maa ejpžquiztankaz nassaja, jalla niiqui žoñž kamañchizkazza. Pero jequit Yooz Espiritu Santužquiztan zakaz nassaja, jalla niiqui Yooz Espiritu Santuž kamañchizza. ⁷ Weriž chiitiquiztan anam am ispantaquiča. Tjapa žoñinacaqui pizc wilta nastanpanča cjiwča. ⁸ Nicjumi ticjumi tjamiqui tjamča. Nii tjamž jora nonžcanami jakziquiztan tjamžquičhaja, jakzitchuc ojkčhaja, jalla nii ana zizzuca. Jalla nižta irataž Yooz Espiritu Santužqui jecz kuzquizimiž luzasača. Nižaza ana Yoozquin criichi žoñinacaqui criichi žoñinacž kamaña cherča. Pero nii Espiritu Santuž tjaata kamaña ana intintazucača.

⁹ Jalla nekztanaqui Nicodemuqui wilta pewcziča, tuž cjican:

—¿Jaknužupan cjes teejo?

¹⁰ Jesusaqui nižquin tuž kjaaziča:

—Amqui Israel žoñinacžquiz tjaajiñi maestrumla. ¿Jalla tii weriž chiita ana intintazzucakaya? ¹¹ Ultimupan wejr cjiwča. Wejrqui tii puntuquiztan intintazcu chiyučha. Weraraž chiyučha, tii weriž zizta nižaza cherta puntunacami. Jalla nuž cjenami amqui weriž chiita anam catokča. ¹² Tii muntuquiz watñi puntuquiztan chiyana ana intintazza amqui. Jaziqui juc'ant altu razunžtan arajpach Yooz puntuquiztan chiyanami, ¿jaknužt am intintatasasajo?

¹³ 'Anaž jecmi arajpachquin yawchiqui. Wejrpankal arajpach Yooz puntuquiztan zumpacha zizučha. Wejrqui arajpachquiztan chjijwžquichinča. Wejrqui arajpachquiztan cuchanžquita Yooz Zoñtča. ¹⁴ Nižaza wejrqui cruzquiz waytital cjistanča. Jaknužt Moisesqui tsjii korquiztan paata zkora pajk tuñquiz waytitčhaja, jalla nižta wejrqui waytital cjistanča, ¹⁵ wejtquin criichi žoñinacžquiz ew kamaña tjaazjapa, ninaca Yooztan wiñaya kamajo, ana infiernuquin sufrajo.

YOOZ EJPCHA ZOÑINACŽQUIZ OKŽÑIQUI

¹⁶ Yooz Ejpqui tii muntuquiz žejlñi žoñinacžquiz ancha okžquichipanča. Jalla nižtiquiztan niž zinta Majch cuchanžquichiča, žoñinacžquiz ew kamañchiz cjiskatzjapa. Jakziltat niž zinta Majchquiz criyačhaja, ew kamañchiz cjequiča Yooztan wiñaya kamzjapa ana infiernuquin sufrajo. ¹⁷ Yooz Ejpqui niž Majch tii muntuquiz cuchanžquichiča. Niiž cjen žoñinaca liwriita cjesača infiernuquin ana casticta cjisjapa.

¹⁸ 'Jakziltat Yooz Majchquiz criyačhaja, jalla niiqui ana infiernuquin castictaž cjequiča. Pero jakziltat Yooz Majchquiz ana criyačhaja, jalla niiqui infiernuquin castictapanž cjequiča, Yooz zinta Majchquiz ana criitiquiztan. ¹⁹ Yooz zinta Majchča Yooz kamaña tjeežñiqui zuma kjanažtakaz. Jalla nuž cjenaqui tii muntuquiz tjontan, žoñinacaqui ana wali kamañchiz kamzpanž pecatča, zumchiquiz kamzpanž pecatča. Nižaza ninacaž ana wali kamtanacaž cjen Yooz kamañchiz cjis ana pecchipanča. Jalla nižtiquiztan castictapanž cjequiča. ²⁰ Tjapa ana wali kamñinacaqui Yooz kamaña tjeežñizjapa quintrača. Nižaza Yooz kamaña tjeežñizquiz anaž cherz pecča, ninacž ana wali kamtanaca ana tjeežta cjisjapa. ²¹ Pero jakziltat werar Yooz kamañ jaru kamz pecčhaja, jalla niiqui Yooz kamaña tjeežñizquiz macjatžquiča

kjanapacha tjeezjapa, niiz zuma kamtanaca Yooz aztan kamtača, nii. — Jalla nuž cjichiča Jesusaqui.

JUAN BAUTISTAZ CHIITA

²² Jalla nuž Nicodemuztan parližcu, Jesusaqui tjaajintanacžtan Judea yokquin ojkchiča. Jalla nicju niiz tjaajintanacaqui bautiscan žejlchiča. ²³ Nižaza Juan bautiscan zakaz želatča. Salim cjita wajt žcati Enón cjita wajtquin želatča. Jalla nicju wacchi kjaz želatča. Nekztan žoñinacaž tjonatča bautista cjisjapa. ²⁴ Jalla nižtanaca watchiča, ima Juanqui car-silquin chawcta cjen.

²⁵ Jalla nekztanaqui Juanž tjaajinta žoñinacžtan tsjii kjaž judío žoñinacžtan ch'aassiča, ajunz cuzturumpi puntuquiztan. ²⁶ Juanž tjaajintanacaqui niizquin mazni tjonchiča, tuž cjican:

—Tjaajiñi maestro, tsjiiqui amtan chica želatča Jordán pužž tuuna. Amqui niiz puntuquiztan mazzinchamča. Jalla niiqui tekz žejlča bautiscan. Nižaza tjapa žoñinacaqui nižtan ojkzpanž cjissa.

²⁷ Juanqui ninacžquiz tuž cjichiča:

—Yooz Ejpqui wejtquiz tsjii kamaña tjaachiča; nižaza tsjii puestuquiz wejr utchiča. Jaknužt Yoozqui žoñžquiz kamaña tjaatčhaja, jalla nii jaru žoñiqui kamz waquiziča. ²⁸ Ančhucpacha weriž chiita nonzinčhucča. Wejr cjichinča: Anača wejr Cristutqui. Wejrzi niiz tuqui cuchanžquita žoñtča. ²⁹ Tsjii zalz pjijztiquiz zalzni tjowaqui yanapni mazinacžquiztan tsjan importantiča. Nii zalzni tjowaqui tjunchizza. Yanapni mazinacaqui jalla nii nonžcu cuntintuča, nižaza chipchipča. Jalla nižta iratača anz-iqui. Wejrqui Jesusiž quintu nonžcu ancha cuntintutča. ³⁰ Niiqui juc'anti juc'anti tucquin cjistanča. Wejrzi niizquiztan juc'anti juc'anti wirquin cjistanča.

JESUSACHA TSEWCTAN TJONCHI ŽOÑI

³¹ Nii tsewctan tjonchi žoñiča tjapa žoñinacžquiztan juc'anti chekanaqui. Tii yok muntuquiz kamni žoñinacaqui tii yokjapakaz kamañchizza. Nižaza tii yokjapa kamaña puntuquiztankaz parliča. Nii tsewctan tjonchi žoñizti tjapa žoñinacžquiztan juc'antiča. ³² Nii tsewctan tjonchi žoñiqui araj-pachquin čjulut chertčhaja, nonžtčhaja, jalla nii žoñinacžquiz mazziča. Jalla nii zumanaca maztiquiztanami žoñinacaqui anaž wira criiz pecča. ³³ Jakziltat niiz mazta criičhaja, niiqui tjurt'aguiča, Yooziž chiita takuqui werarapankalala, cjican. ³⁴ Yooziž cuchanžquita žoñiqui Yooz takupanž parliča. Yooz Espiritu Santuča niiz kuzquiz žejlñipan, yanapzjapa. Jalla nižtiquiztan Yooz takupanž parliča. ³⁵ Yooz Ejpqui niiz Majch k'aachiča. Jalla nižtiquiztan tjappacha tjaachiča niiz Majch kjarquiz. ³⁶ Jalla nižtiquiztan jakziltat Yooz Majchquiz criyačhaja, jalla niiqui Yooztan wiñaya kamaquiča. Nižaza jakziltat ana Yooz Majchquiz criyačhaja nižaza ana cazačhaja, jalla niiqui anapanž Yooztan kamasacha. Nižaza Yooz Ejpqui cjiča, nii žoñiqui castictaž cjequiča.

4

JESUSIZTAN SAMARIA WAJTCHIZ MAATAKZTAN

¹ Žoñinacaqui Jesusižquiz walja tjonchiča nižtan chica ojklayzjapa, Juanžquiztan juc'ant tama. Nižaza Juanžquiztan juc'anti žoñinaca bautis-sicha. Jalla nii quintu ojklayan, fariseo žoñinacaqui nii quintu nonchiča. Nekztan Jesusižtan quintrazi kallantichiča. Nii zizziča Jesusaqui. ² Jalla nuž nii Jesusiž bautis quintu ojklaychiž cjenami, Jesusaqui anaž bautissiča.

Antiz niž tjaajinta žoñinacakaz bautisatča. ³ Pero fariseo žoñinacaqui Jesusiž puntuquiztan nonžcu, Jesusižtan quintrazi kallantichiča. Jalla nižtiquiztan Jesusaqui Judea yokquiztan zarakchiča, Galilea yokquin quejpžquizjapa.

⁴ Jalla nii jiczquiz ojkan, Samaria yoka nuž watstantača. ⁵ Jalla nuž Samaria yokquin ojkan Sicar cjita wajtquin irantichiča. Tuqui timpu Jacob cjita žoñiqui niž José cjita majchquiz tsjii yoka tjaachitača. Nii yok žcati Sicar cjita watja želatča. ⁶ Jalla nicju tsjii kjaz tuj želatča, Jacobž tuj cjitatača. Jesusaqui jiczquiz ojktiquiztan otchiča. Nekztan tuj latuquiz julziča. Nii oraqui taypur wajitača. ⁷⁻⁸ Nekztanaqui niž tjaajinta žoñinacaqui watja luzziča lujlz čhjeri kjayzjapa. Jesusaž nuž zinalla želan, tsjaa Samaria wajtchiz maatakqui nii tujquin kjaz cooyi tjonchinča. Jesusaqui naaquiz paljaychiča:

—Kjaz onalla, —cjican.

⁹ Jalla nuž kjaz tomangztiquiztan naa Samaria wajtchiz maatak žonqui cjichinča:

—Amqui judío žoñimla. Wejrqui Samaria wajtchiz žontča. ¿Kjažtiquiztan amqui wejtquiztan kjaz mayjo?

(Judío žoñinacžtan Samaria wajtchiz žoñinacžtan porapat ana parliñipanla, pero.) ¹⁰ Jalla nekztanaqui naa maatakaž čhiitiquiztan Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Wejrqui amquiztan kjaz maychinča. Pero amzti wejt puntuquiztanami nižaza Yooziž tjaaz puntuquiztanami intintitasaž niiqui, jalla nekztan wejtquiztan žejtñi kjaz maytasača. Nižaza nii žejtñi kjaz tjaatam cjitasača.

¹¹ Jalla nekztanaqui naa maatakqui tuž cjichinča:

—Señor, am anaj kjaz coozizzamla. Tii tuj koziča. ¿Jakzictanam nii žejtñi kjaz tjaasajo? ¹² Učhum Jacob cjita tuquita ejpqui tii tuj ecanchiča. Nižaza tii tujquiztan kjaz licñitača, nižaza niž maatinacami, nižaza niž animalanacami. ¿Amqui nižquiztan juc'antim cjes, kjažtatajo?

¹³ Jalla nekztanaqui Jesusaqui naaquiz cjichiča:

—Jakziltat tii tuj kjazquiztan licčhaja, jalla niiqui wiltaz kjaz pecaquiča. ¹⁴ Pero jakziltat weriž tjaata kjaz licčhaja, jalla niiqui anaž iya kjaz pecñiž cjequiča. Weriž tjaata kjazqui niž persun kuzquiz tsjii jalzurižtakaz cjisnaquiča wiñaya žejtzjapa.

¹⁵ Jalla nekztanaqui naa maatak žonqui nižquiz cjichinča:

—Señor, nii kjaz tjaalla, ana iya kjaz peczjapa, nižaza tii tujquiz ana iya kjaz cooyi tjonzjapa.

¹⁶ Nekztanaqui Jesusaqui naaquiz cjichiča:

—Oka, am luctaka kjawžca. Nekztan wiltam wejtquin tjonaučiča.

¹⁷ Naa maatak žonqui tuž kjaaziča:

—Ana luctakchiztča.

Jalla nuž kjaaztiquiztan Jesusaqui tuž cjichiča:

—Amqui weraram čhiiča, “Ana luctakchiztča” cjicanaqui. ¹⁸ Amqui pjijska luctakchiztakalala amqui. Jalla nižtiquiztan anziqiu am lucum cjičhaja, jalla niiqui anaž am ultim lucuqui. Jaziqui weraram čhiiča. ¹⁹ Jalla nekztanaqui naa maatak žonqui Jesusižquiz tuž cjichinča:

—Señor, amča profetaqui, nuž tantiyuča. ²⁰ Wejtnaca tuquita ejpnacaqui tii curquiz Yooz rispitičhaja. Ančhuc judío žoñinacazti cjiñchucča, Jerusalén wajtquin Yooz rispitsa, nii.

²¹ Nekztanaqui Jesusaqui naaquiz tuž kjaaziča:

—Maataka, weriž chiita taku criya. Tsjii tjuñi tjonča. Jalla nii tjuñquiziqui anaž tii curquizimi nizaza anaž Jerusalén wajtquizimi Yooz Ejp rispitaquiča. ²² Ančhucqui Yooz ana zuma pajžcu rispitiča. Wejrnaczi Yooz lijtuma pajžcu rispituča. Judío partiquiztanž Yooziž cuchanžquita Liwriiñiqui tjonča. ²³ Nii tjonz tjuñquiziqui, nižaza anzimi, werar Yooz Ejp rispitiñinacaqui kuztanami animužtanami Yooz rispitaquiča. Nižaza Yooz Ejpž kuzcama weraraž rispitaquiča. Jalla nižta rispitiñinacaž Yooz Ejpqui pecča. ²⁴ Yoozza ana janchichizqui, animužtakaz. Jalla nižtiquiztan nižquin rispitiñinacaqui kuztanami animužtanami nii rispitanča. Nižaza Yooz kuzcama werara rispitanča.

²⁵ Jalla nekztanaqui naa maatak žonqui Jesusižquiz cjichinča:

—Tsjii noojiqui tsjii Yoozquiztan cuchanžquita cjitaqui tjonaquiča. (Mesías, nižaza Cristo cjitazakazza niiqui.) Jalla nii tjonžcu wejtnacaquiz tjapa Yooz puntuquiztan tjaajnaquiča.

²⁶ Nekztanaqui Jesusaqui naaquiz tuž cjichiča:

—Werjtča niitqui, amquiz paljayuča.

²⁷ Jalla nuž parlan Jesusiž tjaajinta žoñinacaqui quejppžquichiča. Nuž Jesusaž tsjaa Samaria wajtchiz žonatan parliñi cheržcu, ispantichiča. Ancha ispantižcu tjapa nii tjaajintanacaqui ana pewczñi atchiča, “Naaquiztan ħhjululum pec?” cjican, už “ħKjažtiquiztan naa žonatan parli?” cjican ana pewczñi atchiča. ²⁸ Nekztanaqui naa maatak žonqui kjaz luuz eccu, watja ojkhinča. Nekztan žoñinaczquin tuž quint'ichinča:

²⁹ —Ojklay, tsjii žoñiž cheržquily. Niiqui tjapa weriž kamta puntu zizza. Wejtquiz nii puntu chiichiča. ħAnaj tii Yooz cuchanžquita Cristo cjesaya?

³⁰ Nekztanaqui zoñinacaqui wajtquiztan ulanžquichiča, jakziquin Jesusa želatčhaja, jalla nicju. ³¹ Ima nii žoñinacaž irantižcan, niž tjaajintanacaqui Jesusižquiz chiižinchiča, tuž cjican:

—Tjaajiñi Maestro, ħhjululla mekaz lujlžnalla.

³² Jesusazti ninaczquiz cjichiča:

—Wejttac yekja lujlž žejlča. Jalla nii lujlžqui ančhucqui anaž pajča.

³³ Jalla nuž chiitiquiztan niž tjaajintanacaqui ninacpora pewcsasiča, tuž cjican:

—ħJequit tiižquiz lujlž ħhjeri zjižcanchi cjesajo?

³⁴ Jesusaqui ninaczquiz cjichiča:

—Wejrqui wejt cuchanžquiñiž kuzcama kamuča. Nižaza niž pecta langz cumpluča. Jalla ničha wejtta lujlž ħhjeri cuntaqui. ³⁵ Ančhucqui cjinčhucča, “Zkala ajzquinaqui pajkpic jiiz pjaltiča”, jalla nuž cjiñčhucča. Pero wejr ančhucacquiz cjiwča, “Nii žoñinaczquin chertzna. Pookchi zkanacažtakaz ninacaqui. Ricujz pecča. ³⁶ Jakziltat nii pookchi zkanaca ricujačhaja, jalla niiqui pactaž cjequiča. Nižaza nii ricujta žoñinacaqui Yooztan wiñaya kamaquiča. Jalla nižtiquiztan zkala ħhjacñimi ajžñimi nuž chicapacha cuntintuž cjequiča. ³⁷ Tii zkala puntuquiztan chiitaqui werarapanča. Jalla tuž cjiča: “Zkala ħhjacñiqui tsjiiča. Nižaza zkala ajžñiqui yekjača”. ³⁸ Wejrqui ančhuc cuchanžquichinča, ana amiž trabajta zkala ricujjapa. Yekjanacača nii zkalac trabajchi Yooz taku paljaycan. Ančhucqui nii trabajtiquiz yapzinčhucča, ultimquiziqui Yooztajapa ricujta cjisjapa.

³⁹ Jalla nekztanaqui wacchi Samaria wajtchiz žoñinacaqui nižquiz criichiča, naa maatak žonaž maztaž cjen. “Niiqui tjapa weriž kamta puntu zizza”, jalla nuž cjican mazzinča naaqui. ⁴⁰ Nižaza Jesusižquiz tjonžcu, nii Samaria wajtchiz žoñinacaqui Jesusižquiz rocchiča, tuž cjican:

—Wejtnacatan kamt'alla.

Nekztanaqui Jesusaqui ninacžtan puc maj kamchiča. ⁴¹ Jalla nuž niž persuna tjaajintiquiztan iya juc'anti nii žoñinacaqui nižquiz criichiča. ⁴² Ninacaqui naa maatak žonaquiz tuž cjichiča:

—Wejrnacqui criyuča. Anaž amiž maztiquiztankaz criyuča. Antiz niž taku persuna nonžcupan criyuča. Chekapan, tiiqui Yooz cuchanžquita Cristukalča, žoñinacžquiz liwriiñiqui. Anzil nii zizuča wejrnacqui, niž tjaajinta taku nonžcu.

TSJII CHJETINTAQUI

⁴³ Puc majquiztan Jesusaqui Galilea yokquin ojkchiča.

⁴⁴ Jalla nekztanaqui Jesusaqui tuž chiichiča:

—Tsjii Yooz cuntiquiztan chiiñi profetaqui niž persun wajtchiz žoñinacžquiz ana rispittača.

⁴⁵ Jalla nekztanaqui Galilea irantitan, nii žoñinacaqui Jesusa zuma risiwchiča. Nii žoñinacaqui Jerusalén ojkchizakaztača, pascua pjijzta payi. Jalla nicju žejlcan tjapa Jesusaž paatanaca cherchiča. Jalla nižtiquiztan nii žoñinacaqui Jesusa zuma risiwchiča.

⁴⁶ Galilea yokquin žejlcan, Jesusaqui Caná cjita watja wilta ojkchiča. Tuquiqui nii wajtquiz kjazquiztan vino tuckatchiča. Tsjii pajk jilirž secretariuqui Capernaum wajtquiz želatča. Nii secretariuž majchqui laatača.

⁴⁷ Jesusaž Judea yokquiztan Galilea tjonchi quintu zizcu, nii secretariuqui Jesusa roqui ojkchiča niž kjuyquin tjonžcajo, nižaza niž majch čjetnajo. Niiž majchqui ticzmayatača. ⁴⁸ Jalla nekztan Jesusaqui nižquiz cjichiča:

—Ančhucqui sinalanacami milajrunacami ana cheraquiz niiqui, ana criyasača.

⁴⁹ Nekztan nii secretariuqui cjichiča:

—Señor, ima wejt majch ticznán wejt kjuyquin tjonžcalla.

⁵⁰ Jesusaqui nekztan cjichiča:

—Am kjuya quepa, am majchqui žetaquiča.

Nekztan nii secretariuqui jalla nuž Jesusaž chiitan nii criichiča. Jalla nekztan kjuya quejpchiča. ⁵¹ Jalla nuž niž kjuya okan, niž piyunanacaqui nižquin zalžquichiča, tuž cjican:

—Am majchqui žejtchiča.

⁵² Jalla nuž chiitiquiztan nii secretariuqui pewcziča, čjulora niž majch žeti kallantichi, jalla nii. Niiž piyunanacaqui cjichiča:

—Zezcu taypuruž paztanalla nii kjakñi ch'ujlñiqui apaltichiča.

⁵³ Nii ejpqui cjuñziča, nii orapacha Jesusaqui cjichiča, “Am majchqui žetaquiča”. Jalla nižtiquiztan nii ejpqui tjapa kuztan Jesusižquiz criichiča, tjapa niž kjuychiz žoñinacžtanpacha.

⁵⁴ Judea yokquiztan Galilea quejpžcu, Jesusaqui nii milajru paachiča. Jalla nižtanaqui pizc wilta milajru paachiča.

5

LAA ZOÑI CHJETINTA

¹ Wiruñaquei judío žoñinacaqui pjijzta paatča. Jalla nuž paan, Jesusaqui Jerusalén watja quejpžquichiča. ² Jerusalén wajtquiz tsjii pajk zana želatča, uuzi zana cjita. Jalla nii žcati tsjii žoñiž paata cocha kjazjapa želatča. Nii cochaqui Betesda cjitatača Hebreo tawkquiztan. Nii coch muytata pjijska kjuyallanaca želatča. ³ Jalla nekzi wacchi laanaca želatča, zuranaca, zuch žoñinaca, ana tsijtñinaca. Nii laa žoñinacaqui kjaz kizkiz tjewznatča. ⁴ Awiz awizaqui tsjii anjilaqui nii cochquiz tjoñiča kjaz tjarñi.

Jalla nuž nii kjaz tjarnan, primera kjazquiz luzzi žoñiqui žejtchi cjisñitača, čhjul laaquiztanami. ⁵ Tsji laa žoñiqui quinsa tunc quinsakalcun wata laa želatča. ⁶ Jesusaqui nii laa žoñi cherchiča. Nekztan Jesusaqui zizzi cjissiča, nii žoñi ažk watanaca laachitača, nii. Jalla nuž zizcu nii laa žoñžquiz pewcziča tuž cjican:

—¿Žejtchi cjissim pecya?

⁷ Nii laa žoñiqui kjaaziča tuž cjican:

—Señor, anaž jecmi tii kjaz tjarnan wejr luzkatñi žejlča. Luz pecuča, pero yekjakaz wejt tuqui luzza, tii kjazquizqui.

⁸ Nekztanaqui Jesusaqui niižquiz cjichiča:

—Zaazna, am tjajz zquiti apta, ojklaya.

⁹ Jalla nii orapacha žejtchi cjissiča. Niiž tjajz zquiti aptižcu ojkchiča. Jeejz tjuñquiz nii čhjetintaqui watchiča. ¹⁰ Jalla nižtiquiztan judío žoñinacaqui nii čhjetinta žoñžquiz tuž chižinchiča:

—Jeejz tjuñquiziqui, anača tjajz zquiti joojooz cjitaqui. Lii quintrala niiqui.

¹¹ Nii čhjetinta žoñiqui tuž kjaaziča:

—Jalla nii wejr čhjetiñi žoñiqui wejr mantichiča, tuž cjican: “Tjajz zquiti aptižcu, oka”. Jalla nuž cjichiča.

¹² Nii judío žoñinacaqui pewcziča tuž cjican:

—¿Ject amquiz nuž cjichejo, “Tjajz zquiti aptižcu oka”, cjicanajo?

¹³ Jesusaqui nii oraqui walja nezk žejlñi žoñinacž taypiquiztan katchiča. Jalla nižtiquiztan nii žoñiqui ana pajchiča, ject nii čhjetinčhaja, jalla nii.

¹⁴ Niiž wiruñ Jesusaqui nii laaquiztan žejtchi žoñžtan zalchiča timpluquin. Nekztan niižquiz cjichiča:

—Jila, amqui žejtchamča. Jaziqui ana wilta uj paaquiča. Uj paaquiž niiqui, amquiz juc'ant anawalim cjisnasača.

¹⁵ Jalla nekztanaqui nii žoñiqui judío žoñinacžquin mazñi ojkchiča, Jesusača nii čhjetiñi žoñiqui, jalla nii mazziča. ¹⁶ Nii Jesusaž nižta jeejz tjuñquiz čhjetintiquiztan judío žoñinacaqui Jesusiž quintra cjissiča; conz pecatča. ¹⁷ Ninacžquiz Jesusaqui tuž cjichiča:

—Wejt Yooz Ejpqui tiraž langža, wejrmi nižtapachal langznuča.

¹⁸ Jalla nižta chiitiquiztan nii judío žoñinacaqui juc'ant žawjchiča, nižaza juc'anti conz pecatča. Jesusaqui jeejz tjuñquiz ana permitta langz mantichiča, judío žoñinacž lii quintra. Nižaza “Yooz Ejpča wejt persun Ejpqui” cjican chiichiča. Nuž cjican “Wejrmi Yoozakastča” cjichiča. Jalla nižtiquiztan nii judío žoñinacaqui Jesusiž quintra juc'anti aptichiča, conz-japa.

JESUCRISTUCHA YOOZ MAJCHQUI

¹⁹ Nižaza Jesusaqui tuž cjichiča:

—Ančhucaquiz weraral chiyuča. Wejrtča Yooz Majchqui. Pero persun kuzcama anal paasača. Yooz Epiž tjaata obranacal paa-uča. Jaknužt Yooz Ejpqui obra paačhaja, jalla nužuzakaz wejr Yooz Majchqui obra paa-uča.

²⁰ Yooz Ejpqui wejr k'aachiča, nižaza tjapa niiž paata obranacami wejtquiz tjeeža. Nižaza Yooz Ejpqui juc'anti pajk obranacaž tjeeznaquiča, ančhuc ispantichi cjeyajo. ²¹ Jaknužt Yooz Ejpqui ticzinaca jacatatskatčhaja, nižaza wilta žeti tjaačhaja, jalla nižta zakaz wejrqui žeti tjaača, wejt munañpicama.

²² Yooz Ejpqui persunpacha ana casticu tjaača. Pero wejtquiz tjapa niiž mantiz poder intirjichiča castictu tjaačhaja. ²³ Jalla nuž intirjichiča, tjapa žoñinaca wejtquiz rispitažo, jaknužt Yooz Ejpžquin rispitchaja, jalla nuž. Jakziltat wejtquiz ana rispitchaja, jalla niiqui wejr cuchanžquiñi Yooz Ejpžquin ana zakaz rispitcha.

²⁴ ‘Ančhucacqui weraral chiyučha. Jakziltat weriž chiita taku nonžcu tjapa kuztan catokčhaja, nižaza wejr cuchanžquiñižquiz kuz tjaačhaja, jalla niiqui Yooztan wiñaya kamčha. Nižaza ana casticta cjequičha. Infiernuquin ojkñi jiczquiz eccu, arajpach ojkñi jiczquiz kamčha, Yooztan wiñaya kamzjapa. ²⁵ Ančhucacqui weraral chiyučha. Tsjii timpu tjončha, nižaza anzimi nii timpučha. Anziqui ticzižtakaz kamñi žoñinacaqui wejt taku nonznaquičha. Jakziltat wejt taku nonžcu tjapa kuztan catokačhaja, jalla niiqui ew kamañchiz kamaquičha. Yooz Majchtčha wejrqui. ²⁶ Yooz Ejpqui persunpacha žejtkatz poderchizza. Nižaza wejt Yooz Ejpqui nii poder wejtquiz intirjichičha. ²⁷ Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtčha. Jalla nižtiquiztan Yooz Ejpqui pjalz puestuquiz wejr utchičha. Jaziqui arajpachquin kamzmi nižaza infiernuquin casticzmi jalla nii mantiznaca wejtquiz intirjichičha. ²⁸ Tii weriž chiitiquiztan ana ispanta. Tsjii timpu tjončha. Jalla nii timpuquiz tjapa ticzinacaqui wejt joraž nonznaquičha. Nekztan sipulturquiztanž žaaznaquičha. ²⁹ Zuma kamchinacaqui jacatataquičha Yooztan wiñaya kamzjapa. Ana zuma kamchinacazti jacatataquičha infiernuquin casticta cjisjapa.

YOOZ EJPZTAN YOOZ MAJCHTAN

³⁰ ‘Wejrqui persun kuzquiztanac anal pjalznasačha. Jaknužt wejt Yooz Ejp mantičhaja, jalla niicamal pjalznučha. Anal wejt kuzquiztan pjalz pecučha. Antiz wejr cuchanžquiñiž kuzcama pjalz pecučha. Jalla nižtiquiztan weriž pjaltaqui lijitumačha. ³¹ Wejrkal persunpacha wejt favora chiyasaž niiqui, weriž chiita taku anaž walasačha. ³² Pero yekja tisticu wejt favora žejlčha. Jalla niičha Yooz Ejpqui. Niiž wejt puntuquiztan chiita takuqui werarapančha. Jalla nii zizučha. ³³ Ančhucqui Juanžquin pewczñi cuchanžquichinčhucčha wejt puntuquiztan. Niiž kjaaztaqui werarapančha. ³⁴ Zoñiž wejt favora werara chiiñiž cjenami, wejtquiz anaž ancha importičha. Yooz Ejpčha wejt favora ultim werara chiiñiiqui. Nuž cjiwčha, ančhuc wejtquiz criyajo, ančhuc liwriita cjisjapa. ³⁵ Juanqui tsjii tjeezta lamparažtakaz kjanatčha. Jalla nuž kjančan nii Juanqui wejt puntu kjanzt'ichičha. Nižaza tsjii upacamakaz niiž kjanquiz ančhucqui cuntintu kamchičha. ³⁶ Juanqui wejt favora chiichičha. Pero tsjiiqui žejlčha Juanžquiztan juc'anti. Jalla niičha Yooz Ejpqui. Niiqui wejt favora zakaz chiičha. Nižaza wejt Yooz Ejpqui wejr mantichičha obranaca cumplizjapa. Tii obranacquiztan wejr pajtapan cjesačha, Yoozquiztan tjonchin, ana Yoozquiztan tjonchin, nii. Tii weriž paata obranaca kjanapacha tjeeža, Yooz Epiž wejr cuchanžquita, jalla nii. ³⁷ Wejr cuchanžquiñi Yooz Ejppacha wejt favora chiičha. Ančhucqui niiž persun jora ana nonznasačha nižaza niiž tsiti ana cherasačha. ³⁸ Yooz Ejpqui wejr cuchanžquichičha. Pero ančhucqui wejtquiz ana criičha. Jalla nižtiquiztan niiž takumi ančhuc kuzquiz ana zakaz catokčha. ³⁹ Ančhucqui cjiirta Yooz taku ančaž istutičha. Nekztan ančhucqui tantiičha, “Yooz taku istutiichiž cjen wejrnacqui Yooztan wiñaya kamaka,” cjan. Pero nii cjiirta Yooz takunacaqui wejt puntuquiztanž chiičha. ⁴⁰ Jalla nuž istutiižcupacha, ančhuczti anaž wejtquiz macjatz pecčha, Yooz Ejpžtan wiñaya kamzjapaqui. ⁴¹ ‘Zoñinacaž tjaata honora wejtquiz anaž importičha. ⁴² Ultimu ančhucqui ana Yoozquin kuzzizčhucčha. Nii zizučha. ⁴³ Wejt Yooz Ejpž cuntiquiztan tjonchi cjenami, ančhucqui anaž wejr criičha. Pero yekja žoñiiqui persun kuzcama ančhucacqui tjonasaž niiqui, niižquiz criyasaž, jaz. ⁴⁴ Ančhucqui ančhucporaž honorchiz cjezas pecčha. Ančhucqui Yooziž tjaata honorchiz cjisjapa anaž importičha. Jaziqui, žjaknužt ančhuc wejr criyasajo? ⁴⁵ Ančhucqui Moisés liiquiz kuz tjaachiž cjen, pinsaquičha, Yooztan wiñaya

kamaka, jalla nii. Pero nii Moisespacha ančuca ujnacaž tjeznaquiča, Yooz Ejpž yujcquiziqui. Anača wejrqui Yooz Ejpž yujcquiz ančuca ujnaca tjezniñtqui. ⁴⁶ Moisesqui wejt puntuquiztan cjiyrchiča. Jalla nižtiquiztan ančucqui Moisés cjiyrta criitasaž niiqui, wejtquiz zakaz critasača. ⁴⁷ Ančucqui nii Moisés cjiyrtanaca ana criichaj niiqui, ¿jaknuž weriž chiitanaca criyasajo?

6

JESUSAQUI CHJERI TJAACHA

¹ Jalla nuž chiizcu Jesusaqui Galilea cjita kotž nawjctuñtan ojkchiča. Nii kotaqui Tiberias, cjitazakaztača. ² Walja žoñinacaqui niizquin apziča, milajrunaca paañi cheržcu nižaza laanaca čhjetinchi cheržcu. ³ Pero Jesusaqui tsjii curu yawchiča niiz tjaajintanacžtan. Jalla nicju julziča. ⁴ Nii oraqui judío žoñinacž pascua pjiyzta žcatitača. ⁵ Acha waytižcu, Jesusaqui walja žoñinaca apžquiñi cherchiča. Nekztanaqui Felipžquiz paljaychiča, tuž cjican:

—¿Jakziquiztan lujlz čhjerinaca kjayžcaqui, tii tama žoñinacžquiz luli tjaaz-japaya?

⁶ Jesusaqui nuž chiichiča Felipe yanzjapa, jaknužt kjaazñi, jalla nii. Nii ora Jesusa persun kuzquiz zizatča, jaknužt nii žoñinaca luli tjaachaja, jalla nii. ⁷ Nekztanaqui Felipiqui kjaaziča, tuž cjican:

—Paa patac pajk paaz walurchiz t'anta anaž alcansasača, zapa mayni zkoluccama lujlz cjenami. ⁸ Tsjii tjaajintaqui, Andrés, cjitatača, Simón Pedruž lajk. Jalla niiqui tuž cjichiča:

⁹ —Tekz tsjii uza žejlča, pjijska siwat t'antichiz, pizc ch'izziz. Pero ¿tama žoñinacžquiz wacas teejo?

¹⁰ Nekztanaqui Jesusaqui mantichiča:

—Tjappacha nii žoñinaca, julznajo.

Jalla nii yokaqui walja pastu yokatača. Nekziqui tsjii pjijska warank luctak žoñinaca julziča. ¹¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui nii t'anta tanžcu, Yoozquin gracias cjican cjichiča. Nekztanaqui tjaajintanacžquin tjaachiča. Jalla nii tjaajintanacaqui partir paychiča nii julzi žoñinacžquiz. Nužuzakaz nii pizc ch'iztan tojžcu, lujlkatchiča, jaknužt zapa mayni pecatčhaja, jalla nuž. ¹² Jalla nuž nii žoñinacž chjekchiž cjen, Jesusaqui niiz tjaajintanaca mantichiča, tuž cjican:

—Nii žejtchi t'unanaca ricuja, ana čhjulumi pertita cjeajajo.

¹³ Nekztanaqui žoñinacž lujlz žeržtan, niiz tjaajintanacaqui nii pjijska siwat t'antiquiztan žejtchinaca ricujchiča. Tuncapan canasta chjiipi ricujchiča. ¹⁴ Nekz žejlñi žoñinacaqui Jesusiž paata milajru cheržcu, tuž cjichiča:

—Chekapani, tiikalala nii tjonñi profetaqui.

¹⁵ Jesusaqui ninacž kuzquiz naychiča. Ninacaqui Jesusa pgorzaž majkz pecatča, ninacž chawc jiliri cjeajajo. Jalla nižtiquiztan Jesusaqui ninacžquiztan zarakžcu cur punt kjutñi yawchiča, zina žejljapa.

JESUSAQUI KJAZ JUNTUÑ OJKCHA

¹⁶ Tjuñiž kattan niiz tjaajinta žoñinacaqui kot atquin chjiwžquichiča. ¹⁷ Nii curquiztan chjiwžcu warcuquiz luzziča, Capernaum watja irantizjapa. Jalla nekztanaqui kotquiz oki kallantichiča. Ween zumchitača. Jesusaqui imapanž ninacžquin tjonatča. ¹⁸ Kotquiz okan tsjii pjursant

tjamiqi tjamžquichiča. Jalla nižtiquiztan kjaz ljojkjinacaqui waljaž ljo-jkinžquichiča. ¹⁹ Tsjii tupu zkoluc jilalla ojkchiž cjen, ninacaqui Jesusaž warcuquin žcatžinžquiñi cherchiča. Jesusaqui kjaz juntuñ tjonatča. Pero Jesusižquiz ana pajatča nii zumchiquiz cjen. Jalla nekztan ninacaqui ancha tsucchiča. ²⁰ Nekztan Jesusaqui ninacžquiz tuž cjichiča:

—Werjtča. Anača tsuca.

²¹ Jalla nuž chiitiquiztan ninacaqui Jesusa warcuquiz cuntintu luzkatchiča. Kot taypiquiztača. Pero nii ratupacha kot atquin cjissiča, jakzi wajtquin okatčaja, jalla nicju.

ZOÑINACAQUI JESUSA KJURCHA

²² Jakatažuqui nii kotž nawjctuñtan ecta žoñinacaqui Jesusa ana cherchiča. Zezcu zeztan tsjii warcukaz želatča. Jesusaqui warcuquiz ana luzziča. Niiž tjaajinta žoñinacakaz warcuquiz ojkchiča. Pero jakziquin Jesusaqui želatčaja, ana zizziča nii ecta žoñinacaqui. ²³ Nekztan yekja warcunacaqui irantižquichiča Tiberias cjita wajtquiztan. Jakziquin nii žoñinaca t'anta lujlchižlaja, jalla nicju irantižquichiča. Ima lujlkatcan, Jesús Jiliriqi Yoozquin parličiča gracias cjican. ²⁴ Nekzi ecta žoñinacaqui Jesusami niiž tjaajintanacami ana nekz cheržcu warcunacquiz luzziča. Capernaum watja ojkchiča Jesusa kjuri.

JESUCRISTUZ CHIITA TAKU

²⁵ Kot tsjii latuquin irantižcu, žoñinacaqui Jesusižtan zalčiča. Jalla nuž zalžcu nižquiz pewcziča tuž cjican:

—Tjaajiñi Maestro, ¿čjulora tekz irantižquichamtajo?

²⁶ Jesusaqui ninacžquiz tuž kjaaziča:

—Ančhucaquiz ultim weraral chiižinuča. Zezcu ančhucqui t'anta lujlchinčucča chjekjañcama. Jalla nižtiquiztanž ančhucqui wejr kjurča. Werič paata milajru anaž intintazza ančhucqui. Jalla niiž intintaztasaz niiqui anaž wejr kjurtasača čjeri lujlžjapakaz. Antiz wejr kjurtasača, Yooz puntu tsjan zizjapa. ²⁷ Anača miranzñi čjerquinaqui kuz tjaazqui. Tsjii ratujapakazza niiqui. Antis ana miranzñi Yooz čjerquiñča kuz tjaa. Yooz Ejpžtan wiñaya kamzjapača niiqui. Nii Yooz čjeriqui wejrqui ančhucaquiz tjaasača. Yooz Ejpqui niijapa wejr utchipanča. Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtča.

²⁸ Jalla nekztanaqui nii žoñinacaqui pewcziča tuž cjican:

—¿Čhjululu obranacat paaz waquisasaya, Yooz munañpa cumplisjapaya?

²⁹ Jesusaqui ninacžquiz kjaaziča, tuž cjican:

—Yooz cuchanžquita Zoñžquiz kuz tjaa; nižquiz criya. Jalla niiča Yooz munañpaqui.

³⁰ Nekztanaqui ninacaqui cjichiča:

—¿Amqui čjul milajrum tjeeznas, wejrnac cherzjapajo? Nekztan amquin criyasača. ¿Čhjul obram paa-as? ³¹ Učhum tuquita atchi ejpnacaqui ch'ekti yokquin maná cjita čjeri lujlčiča. Nižaza nii puntuquiztan Yooz tawk libruquiz tuž cjiirtača: “Moisesqui ninacžquiz arajpachquiztan tjonñi čjeri tjaachiča”.

³² Jalla nuž chiitiquiztan Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Ančhucaquiz ultim weraral chiižinuča. Moisesqui ančhuca atchi ejpnacžquiz čjeri tjaachiča. Pero Moisesqui anača tjaachiqui ultim werar arajpach t'anta čjeriqui. Wejt Yooz Ejpča ultim werar arajpach t'anta

čhjeri tjaachiqui. ³³ Jalla nii Yooziž tjaata t'antaqui arajpachquiztan chji-jwžquichiča. Jalla niiča tii muntuquiz žejlñi žoñinaczquiz arajpach žeti tjaañiqui.

³⁴ Nekztanaqui ninacaqui Jesusižquiz cjichiča:

—Señor, nii t'anta chjeri panž tjaalla.

³⁵ Jalla nekztanaqui Jesusaqui tuž cjichiča:

—Wejrtča arajpach žeti tjaañi t'antitqui. Jequit wejtquin tjonachaja jalla niiqui ana wira čhjeri eeczñiz cjequiča; nižaza jequit wejtquiz criyačhaja, jalla niiqui ana wira kjaz kjara pasñiž cjequiča. ³⁶ Tuqui wejrqui ančhucaquiz chiichinča, “Ančhucqui wejr cheržcumi wejtquiz ana criichinčhucča”. ³⁷ Yooz Ejpqui wejt mantuquiz cjisjapa žoñinaca intirjichiča. Tjapa nii intirjita žoñinacaqui wejtquiz tjonauquiča. Nižaza jakziltat wejtquiz tjonachaja, jalla niiqui ana weriž čhjatkatraž cjequiča. ³⁸ Wejrqui arajpachquiztan ana wejt persun kuzcama payi tjonchinča. Antiz wejrqui wejr cuchanžquiñi Yooz Ejpž kuzcama payi tjonchinča. ³⁹ Jalla tiiča wejt Yooz Ejpž kuzqui. Niiž kuz tuž pecča, wejr ana zinta niiž intirjita žoñinaca pertiskatajo, nižaza ninaca jacatatskatajo. ⁴⁰ Nižaza tiiča wejt Yooz Ejpž kuzqui. Niiž kuz tuž zakaz pecča, jequit wejr pajačhaja, nižaza wejtquin criyačhaja, jalla niiqui Yooztan wiñaya kamaquiča. Nižaza wejrqui ninaca ticziquiztan jacatatskatača ultim juyzu pjalz tjuñquiziqui. Jalla nužuča wejt Yooz Ejpž kuzqui.

⁴¹ Tuqui Jesusaqui chiichiča, tuž cjican:

—Wejrtča arajpachquiztan tjonchi t'antitqui. Jalla nii chiitiquiztan judío žoñinacaqui niiž quintra chutchiča. ⁴² Ninacaqui cjichiča:

—¿Anaj tii Jesusac Jus maatejo? Učhumqui niiž maa ejpžquiz pajla. ¿Kjaž tiižti “Arajpachquiztan tjonchinča” cjican chiyasajo?

⁴³ Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninaczquiz cjichiča:

—Ančhucqui anaž nuž wejt quintra chucha.

⁴⁴ Yooz Ejpqui wejr cuchanžquichiča. Nižaza niiča wejtquiz macjatskatñiqui. Jakziltat wejt Epiž macjatskatta cječhaj niiqui jalla ninacakaz wejtquiz tjonasača. Anažlaj wejt Epiž macjatskatžquitaqui, wejtquiz anaž tjonasača. Nižaza jacatatz tjuñquiziqui wejtquiz criichinacaqui jacatatskatača, ninaca Yooztan wiñaya kamzjapa. ⁴⁵ Profetanacaqui tuquitat tuž cjiirchiča: “Yoozqui tjapa niiž partir žoñinaczquiz tjajnaquiča”. Jalla nižtiquiztan jequit wejt Epiž tjajinta nonžaja, nižaza catokčhaja, jalla niiqui wejtquiz tjonča, nižazaž criiča.

⁴⁶ Jalla nuž wejt Yooz Epiž tjajinta cjenami, anaž jecmi persun čhjujcztan Yooz Ejp cherchiqui. Wejr alajača Yooz Ejp cherchintqui. Wejrqui Yooz Ejpžquiztan tjonchinča. ⁴⁷ Ančhucaquiz ultim weraral chiyuča. Jequit wejtquiz criyačhaja, jalla niiqui Yooztan wiñaya kamča; nižaza arajpachquin žejtñiž cjequiča. ⁴⁸ Wejrtča arajpach žeti tjaañi t'antitqui. ⁴⁹ Ančhuca tuquita atchi ejpnacaqui ch'ekti yokquin maná cjita t'anta lujlchiča. Pero nii t'anta lujlchiž cjenami, ninacaqui ticzizakazza. ⁵⁰ Wejrtča arajpachquiztan tjonchi t'antitqui. Jequit wejt t'antiquiztan lulačhaja, jalla niiqui Yooztan wiñaya kamaquiča; arajpachquin žejtñiž cjequiča. ⁵¹ Wejrqui arajpachquiztan tjonchinča. Jaziqui wejrpanča žeti tjaañi t'antitqui. Jequit tii t'antiquiztan lulačhaja, jalla niiqui Yooztan chica wiñaya kamaquiča. Tii wejt curpuqui t'anta cuntača. Wejt curpuqui tjaa-ača, tii muntuquiz žejlñi žoñinaca Yooztan wiñaya kamajo. ⁵² Jalla nuž chiitiquiztanaqui nii judío žoñinacaqui ninacpora ch'aazi kallantichiča, tuž cjican:

—¿Kjaž tiiž persun curpu učhum lulajo tjaasajo?

⁵³ Jesusaqui nekztanaqui cjichiča:

—Ančhucaquiz weraral chiyučha. Jequit ančhucaquiztan wejt curpu ana lulačhaj niiqui, nižaza wejt ljoc ana licačhaj niiqui, jalla niiqui anapanž ultimu arajpach žejtz wirchiz cjesača. Anapan Yooztan wiñaya kamasacha. ⁵⁴ Jequit wejt curpu lulačhaj niiqui, nižaza wejt ljoc licačhaj niiqui, jalla niičha Yooztan chica wiñaya kamñiqui. Nižaza nii žoñinacaqui tsjii tjonz tjuñquiziqui weriž jacatatskattaž cjequiča, Yooztan wiñaya kamzjapa. ⁵⁵ Wejt curpuqui ultimu arajpachquin žejtkatni čheričha. Nižaza wejt ljocča ultimu arajpachquin žejtzjapa liczqui. ⁵⁶ Jequit wejt žejtkatni curpu lujlčhaja, nižaza wejt žejtkatni ljoc licčhaja, jalla ninacača wejttan tsjii kuzzizqui. Nižaza wejrtča ninacžtan tsjii kuzzizqui. ⁵⁷ Wejr cuchanžquiñi Yooz Ejpča arajpach žejtñi kamañchizqui. Wejrmii niž cjen arajpach žejtñi kamañchiztča. Nižaza jequit wejtquiztan lujlčhaja, jalla niičha weriž cjen arajpach žejtñi kamañchizqui. ⁵⁸ Wejrtča nii arajpachquiztan tjonchi t'antitqui. Jalla tii t'antaqui anača nii maná cjita t'anta irataqui. Nii maná t'anta lujlchiž cjenami, ančhuca tuquita atchi ejpnacaqui ticziča. Jequit tii wejt t'anta lulačhaja, jalla niiqui arajpachquin wiñaya žetaquiča.

⁵⁹ Jalla nuž Jesusaqui tjaajinchiča Capernaum wajtquiz ajcz kjuyquiz.

TSJII ŽOÑINACAQUI ANAZ CRIICHA

⁶⁰ Jalla nižta tjaajinta nonžcu walja nižquiz apžñinacaqui tuž cjichiča:

—Tii chiitaqui ch'amača intintazqui. ¿Jequit tiž tjaajintizquiz criyasajo?

⁶¹ Jesusaqui persun kuzquiz zizziča, tsjii apžñi žoñinacaqui niž chiitiquiztan chutchiča jalla nii. Jalla nižtiquiztan tuž cjichicha:

—¿Tii chiitiquiztan chuchya, wejtquiztan zarakz pecya? ⁶² Tuquiqui arajpachquin wejr želatča. Ančhucqui wejr wila arajpachquin ojkni cheraquiči niiqui, nekztan ¿jaknužt ančhuc cjeequi? ⁶³ Tsjii žoñiqui animuž cjen žejtča. Niiž curpuqui curpukazza, ana wiñaya žejtñičha. Nižaza weriž chiita takuqui ančhuca animunaca arajpachquin žetni cjiskatasacha, Yooztan wiñaya kamajo. ⁶⁴ Yekjapanacaqui ančhucaquiztan wejtquiz ana criičha.

Jesusaqui primirquiztanpacha zizziča, jequit nižquin ana criichi cječhaja, jalla nii Nižaza zizziča, jequit niž quintra tarazuna paačhaja, jalla nii. ⁶⁵ Jalla nekztanaqui Jesusaqui tuž cjichiča:

—Wejrqui cjichinpanča, “Yooz Ejppankazza žoñinaca wejtquiz macjatskatniiqui, wejtquiz criizjapa. Jequit wejtquiz macjatžquichi cječhaja, jalla niiqui wejtquiz tjonča, nižaza criičha. Pero jequit ana macjatžquichi cječhaja, jalla niiqui anapan wejtquiz tjonasacha, criizjapa”.

⁶⁶ Jalla nekztanaqui walja nii apžñinacaqui Jesusižquiztan zarakchiča. Niižtan chica ana iya ojklaychiča. ⁶⁷ Nekztanaqui Jesusaqui niž tuncapan tjaajintanacžquiz pewcziča, tuž cjican:

—¿Ančhuczakaz zarakz pecya?

⁶⁸ Nekztanaqui Simón Pedruqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, ¿jecžquin wejr nac okasajo? ¿Yooz puntu tjaajinta cjisjapajo? Am takunacakazza werara tjaajintaqui, jaknužt Yooztan wiñaya kamčhaja, nii. ⁶⁹ Wejr nacqui amquiz criichinča. Nižaza zizni cjissinča, amqui Yooz cuchanžquita Cristumpanča; wiñaya žejtñi Yooz Ejpž Maatimča.

⁷⁰ Jesusaqui nekztan tuž cjichiča:

—Wejrqui ančhuc illzinča, tuncapani. Jalla nižta cjenami tsjii ančhucaquiztan diabluz mantuquiz žejlča.

⁷¹ Jalla nuž chiican Jesusaqui Judas Iscariote, niž puntuquiztan chiichiča. Simonž majhtača niiqui. Judasqui tuncapan illzta

žoñinaczquiztanpachača. Niiqui tarasunažcu, Jesusa intirjaquiča quintra žoñinacz kjarquiz.

7

JESUSIZ LAJKNACAQUI NIIZQUIN ANA CRIICHA

¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui Galilea yokaran ojklaychiča. Judea yokquin ana ojklayz pecatča. Jalla nicju judío žoñinacaqui Jesusa conz pecatča. ² Nii timpuqui tsjii judío žoñinacz pjiiztaqui žcatitača. Nii pjiizta paazjapa chjujlla kjuyanaca kjuychiča. ³ Jalla nižtiquiztan Jesusiž lajknacaqui nižquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Ana tekz žela amqui. Judea yokquin oka. Jalla nicju am apzñinaca žejlča. Jalla ninaczquiz amiž paata obranaca cherskata. ⁴ Jakziltami žoñinaczquiz persun poder cherskatz pecčhaja, jalla niiqui anaž chjojzacuñ obranaca paača. Jaziqui amqui obranaca paaz poderchizzamžlaj niiqui, kjanapacham žoñinaczquiz tjeeznaquiča.

⁵ Jesusiž lajknacami ana nižquin criichiča. ⁶ Nekztan Jesusaqui ninaczquiz cjichiča:

—Ančhucqui čhjulorami pjiizta okasača. Wejt ojkz oraqui imaziča. ⁷ Tii muntuquiz žejlñi žoñinacaqui ančhucatan ana chjaawjkatasacha. Wejtntan žjaawjkatcha. Wejrqui kjanapacha tjeeznuča ninacaž ana wali paatanaca. Jalla nižtiquiztan wejtntan quintrača. ⁸ Ančhuckaz pjiizta oka. Wejrqui anal okasača. Wejt ojkz oraqui imaziča.

⁹ Jalla nuž chiižcu, nii Galilea yokquin eclichiča.

JESUSAQUI PJIJZTA OJKCHICHA

¹⁰ Niiž lajknacaž pjiizta ojektanaqui Jesusaqui chjojzacuñ ojkchizakazza, žoñinaca ana cherajo. ¹¹ Judío žoñinacazti Jesusa kjurchiča nii pjiizta paañi žoñinaczporquiz, tuž cjican:

—¿Jakziquin nii žoñi želasaya?

¹² Wacchi nii pjiiztiquin žejlñi žoñinacaqui Jesusiž puntu parlatča. Yekjap žoñinacaqui cjetča: “Niiča zuma žoñiqui”. Yekjap žoñinacazti cjetča: “Niiča ana zuma žoñiqui. Žoñinaczquiz tsjii kjutñi tjaajincan incallñiča”.

¹³ Pero judío jilirinaca ekscu, anaž jecmi Jesusiž favora cuza kjana parlatča, antiz jamazitž parlatča.

¹⁴ Pjiizta taypi cjisnan, Jesusaqui timpluquin luzcu tjaajinchiča. ¹⁵ Jesusaž nuž tjaajnan judío žoñinacaqui ispantichiča, tuž cjican:

—¿Kjaž tii žoñiqui zizñi zizñi tjaajnasajo, ana instutiižcojo?

¹⁶ Jalla nuž nii judío žoñinacaž parlitiquiztan Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Weriž tjaajintaqui anača wejt kuzquiztan jwesta. Antiz wejr cuchanžquiñiž kuzquiztan tjonča. ¹⁷ Jakziltat Yooz kuzcama kamz pecčhaj niiqui, nii žoñiqui zizaquiča, weriž tjaajintaqui Yoozquiztan tjonchiča, nii. Anača wejt persun kuzquiztan tjonchiqui. ¹⁸ Jakziltat persun kuzcama tjaajinčhaja, jalla niiqui persun honorakaz waytiz pecča. Pero wejrqui Yooz kuzcama tjaajnuča. Yooz Ejpqui wejr cuchanžquichiča. Jaziqui Yooz honora waytiz pecuča. Weriž tjaajintami kamtami Yooz kuzcamapankazza. Werarapanča. Ana zinta toscara chiyasača.

¹⁹ ‘Moisesqui ančhucaltajapa lii ecchiča, ¿ana jaa? Jalla nuž ecchiž cjenpacha, anaž jecmi ančhucaquiztan nii lii jaru kamchinčhucča. ¿Kjažtiquiztan ančhucqui wejr conz pecjo, ančhuca lii quintrajo?

²⁰ Jalla nižtiquiztan nii žoñinacaqui kjaaziča tuž cjican:

—Amqui zajraž tantamča. ¿Ject am conz pecjo?

²¹ Jesusaqui ninaczquiz kjaaziča tuž cjican:

—Tsjii pajk obra paachinča jeejz tjuñquiz. Jalla nižta paatiquiztan ančhucqui ispantichinčhucča. Pero weriž paata obra ana intintazzinčhucča. ²² Nonžna. Moisesqui janchiquiz chimpuz cuzturumpi ančhucacqui mantichiča. Primirquiztanpacha ančhucacqui atchi ejpnacatača nuž mantichiqui. Wiruñacqui Moisés zakaz nuž mantichiča, nii jaru. Jalla nižtiquiztan ančhucqui nii lii jaru žoñž janchiquiz chimpucacqui cjiskatiñchucča, jeejz tjuñquizimi. ²³ Moisés lii rispittapanž cjisjapa, ančhucqui jeejz tjuñquiz cjenami žoñž janchiquiz chimpucacqui cjisinčhucča. Jalla nižtiquiztan ¿kjažtiquiztan ančhucqui wejt quintra žawj-jo, weriž jeejz tjuñquiz žoñž curpu čhetintiquiztanajo? ²⁴ Ančhucqui, Yooz kuzmi nižaza žoñž kuzmi ana zizcuqui, anača uj jwez peczqui. Ujchiz jwez peccuqui zuma ujchiz jwezpanča.

¿JAKZQUIZTAN TJONCHI JESUSAJO?

²⁵ Jalla nekztanaqui yekjap Jerusalén žejlñi žoñinacaqui pewczicha, tuž cjican:

—Tiiča nii conz pecta žoñi, ¿ana jaa? ²⁶ Pero tekz žejl-la, anaž chjojzacuñ tjaajinla; kjanaž tjaajinla. Niiž quintra žoñinacaqui ana kjažmi cjila. Jaziqui, ¿jilirinacami pajkay, tiiqui Yooz cuchanžquita Cristokay? Anapanž cjesača. ²⁷ Wejrnacqui zizuča, jakziquiztan tii žoñi tjonchižlaja, jalla nii. Pero Cristuž tjonžcuqui anaž jecmi zizaquiča jakziquiztan tjončhaja, jalla nii.

²⁸ Jalla nekztanaqui Jesusaqui timpluquin tjaajincan, alto tawkžtan tuž cjichiča:

—Ančhucqui cjiñchucča, nii žoñi pajuča, nižaza jakziquiztan tjonchižlaja, nii. Ultimu ančhucqui wejr ana pajča. Wejrqui persun kuzquiztan ana tjonchinča. Antiz cuchanžquita tjonchinča. Nii wejr cuchanžquiñiqui zuma lujitumača. Nižaza ančhucqui nii ana pajča. ²⁹ Pero wejrqui nižquiztan tjonuča. Nižaza niiqui wejr cuchanžquichiča. Jalla nižtiquiztan wejrqui nii pajuča.

³⁰ Jalla nižta chiitiquiztan ninacaqui preso tanz pecatča. Jesusiž preso tanta cjis oraqui imazitača. Jalla nižtiquiztan ana jakziltami tanzñi atchiča. ³¹ Jalla nuž tanz pecni žoñinaca želanami walja žoñinacaqui Jesusižquin criichiča. Nii criichinacaqui tuž cjichiča:

—Yooz cuchanžquita Cristo tjonžcuqui, ¿tii žoñžquiztan juc'ant cuza milajrunaca paasajo?

ZULTATUNACA CUCHANTA

³² Jalla nekztanaqui fariseo žoñinacaqui Jesusiž puntu chiitanaca nonžcu, ninacaqui timplu jilirinacžtanpacha Jesusa preso tani zultatunaca cuchanžquichiča. ³³ Jalla nižtiquiztan Jesusaqui cjichiča:

—Wejrqui tsjii kjaž jiižkal ančhucatan želača, jalla nekztan wejr cuchanžquiñižquin quepača. ³⁴ Jalla nekztan ančhucqui wejr kjuraquiča. Jalla nuž kjurcan anaž wejr wachi ataquichiča. Nižaza ančhucqui anaž oki atasacha, jakziquint wejr želačhaja, jalla nicju.

³⁵ Jalla nekztanaqui nii judío žoñinacaqui ninacpora pewcsassiča, tuž cjican:

—¿Jakziquint tii okas, ana watžta cjisjapajo? ¿Yekja yokquin kamñi judío žoñinacžquin nižaza nekz žejlñi žoñinacžquin okas teejo, ninacžquin tjaajinzjapajo? ³⁶ ¿Čhjulut tiiž chiitac cjes? “Ančhucqui wejr kjuraquiča, pero wejr ana wachi ataquichiča”, cjican. Nižaza “Ančhucqui anaž oki atasacha, jakziquint wejr želačhaja, jalla nicju” cjican. Jalla nuž chiyanaqui, ¿čhjulut cjes?

³⁷ Jalla nekztanaqui pijzta tucužinž tjuñquiziqui wali chawc tjuñitača. Jalla nii tjuñquiziqui Jesusaqui tsijtsu, alto tawkžtan paljaychiča:

—Jakziltat kjaz kjara passaja, jalla niiqui wejtquiz macjatžca, wejt wiñaya žejtkatñi kjaz liczjapa. ³⁸ Jequit wejtquiz criyačhaja, jalla niž kuzquiztan walja zumanaca ulnaquiča jaknužt tsjii zuma jalzurquiztan zuma kjaznaca ulančhaja, jalla nižta. Jalla nuž Yooz tawk libruquiz cjiirtača.

³⁹ Jalla nuž chiican Jesusaqui Espíritu Santuž puntuquiztan chiichiča. Wiruñaquí Yooz Espíritu Santuqui Jesusižquiz criichinacž kuzquiz luzaquiča. Pero Jesusaqui imaž ticznatča, nižaza imaž tsewc arajpacha okatča. Jalla nižtiquiztan imazitača Espíritu Santo tjaataqui.

CRISTUZ PUNTU PARLITA

⁴⁰ Jalla nuž Jesusaž chiita nonžcu yekjap žoñinacaqui cjichiča:

—Chekapan tiiča nii tjonñi profetaqui.

⁴¹ Yekjapazti tuž cjichiča:

—Tiiča Yooziž cuchanžquita Cristuqui.

Yekjapanacaqui cjichiča:

—¿Kjaž Galilea žoñinacžquiztan Cristuc nasasajo? Anaž cjesača.

⁴² “Cristuqui Davidž majchmajtquiztan naspanča, nižaza Belén cjita wajtquin nasaquiča. Nii watjaqui Davidž watja cjitača”. Jalla nuž cjiča Yooz takuqui.

⁴³ Jalla nuž parližcu nii žoñinacaqui t'aka t'aka cjissiča, Cristuž puntuquiztan ch'aazcu. ⁴⁴ Yekjapanacaqui Jesusa preso tanz pecatča. Jalla nuž peccanami, ana jaknužumi payí atchiča.

⁴⁵ Timplu zultatunacaqui timplu jilirinacžquinami fariseonacžquinami quejpchiča, ana Jesusa preso tani atžcu. Nii jilirinacaqui zultatunacžquiz cjichiča:

—¿Kjažtiquiztan ančhuc nii ana zjijcjo?

⁴⁶ Nii zultatunacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Anaž jecmi chiča, jaknužt nii žoñi chiyatčhaja, jalla nužuqui. ¿Yooziž cuchanžquita nii žoñejo?

⁴⁷ Jalla nekztanaqui fariseo žoñinacaqui tuž cjichiča:

—¿Ančhuczakaz incallskatchinčhucž, jaz? ⁴⁸ Tjapa učhum jilirinacami nižaza tjapa fariseo žoñinacami nižquinacami ana criichipanla. ⁴⁹ Tii ana lii pajñi žoñinacaqui, jalla ninacakazza nižquin criichiqui. Ninacaqui Yooziž castictapanž cjequiča.

⁵⁰ Nicodemo cjitatača tsjiiqui ninacžquiztan. Tuquiqui ween chjojzacuñ Jesusižquin zina ojkchiča. Jalla niiqui ninacžquiz cjichiča:

⁵¹ —Učhum liiqui tuž cjiča, “Tsjii žoñiqui ima casticta cjican, primero kjawžta cjequiča, niž persun razuna nonžta cjisjapa”. Nuž cjiča učhum liiqui, ¿ana jaa?

⁵² Nekztanaqui ninacaqui kjaaziča tuž cjican:

—¿Am zakaz Galileaquiztanajo? Yooz taku istutiya. Anaž jec profetaqui Galileaquiztan tjonasača. Jazim zizaquiž, jaz.

⁵³ Jalla nekztanaqui tjappacha persun kjuya ojkchiča.

8

ADULTERIUQUIZ OJKLAYÑI ZON

¹ Jesusaqui Olivos cjita curulla ojkchiča. ² Jakatažuqui kjantati timpluquin quejpžquichiča. Tjapa nekz žejlñi žoñinacaqui nižquin tjonchiča. Jesusaqui julžcu wilta tjaajinchiča. ³ Jalla nuž julzi tjaajnan, lii tjaajinacami fariseonacami tsjaa maatak žon zjijcchiča. Jalla naa maatak

žonqui adulterio paachiž cjen tanstkalča. Zoñinacaqui jalla nuž tanžcu naa maatak žon Jesusiž yujcquiz zjijcchiča. Nižaza nii žejlñi zoñinacž taypiquiz tsijtskatchičha naa žonqui. ⁴ Nekztanaqui ninacaqui Jesusižquiz tuž paljaychiča:

—Tjaajiñi Maestro, taa maatak žonqui adulterio paañipacha tanassinča. ⁵ Moisés liiquiz tuž mantitača, “Tižta adulteriuquiz cjićjiñi zoñinacaqui čhajc jawi conz cjićača”. Am, ¿kjažum cjiy?

⁶ Jalla ninacaqui nuž paljaychiča, Jesusa kjaz cjiñit cjes, jalla nii zizjapa. Nižaza Jesusiž čhiitiquiztan ujchiz jwez pecatča, niž quintra tsjii uj tjojtunzjapa. Jalla nekztanaqui Jesusaqui pachpiquiz colžcu yokquiz cjićri kallantichiča, niž loc'anžtan. ⁷ Pero ninacaqui tirapanž Jesusižquiz pewcnatča, “Am, ¿kjažum cjiy?” cjican. Jalla nekztan Jesusaqui zumpacha acha waytižcu, ninacžquiz cjichiča:

—Ančucaquiztan jakziltapirižlaj ana ujchiz, niiqui primiru taa maatak žonaquiz maztan čhajczkazza.

⁸ Jalla nuž čhižcu wilta colžcu yokquiz tira cjićratča. ⁹ Jalla nuž Jesusiž čhiitiquiztan nii zoñinacaqui persun ujquiztan sint'ichiča. Nekztanaqui mayat mayat ch'uju ulñi kallantichiča. Čawc zoñinacž primiraqui ulanchiqui. Nekztan tjappacha nii zoñinacž ulantan, Jesusaqui naa maatak žonatan, nuž pucultankaz, eclichiča. ¹⁰ Jalla nekztanaqui Jesusaqui wilta acha waytichiča. Anaž jecmi želatča. Naa maataka alajakaztača. Nekztan naaquiz cjichiča:

—Cullaca. ¿Jakziquin amquiz uj tjojtunñi zoñinacajo? ¿Ana jakziltami am castiqui atchikaya?

¹¹ Naa maatak žonqui cjichinča:

—Wejt Jiliri, anaž jakziltami wejr castiqui atchiča.

Nekztanaqui Jesusaqui naaquiz cjichiča:

—Wejrmi anal am ujquiztan castićača. Jaziqui oka amqui, anam iya uj paaquiča. —Nuž pertunchičha Jesusaqui.

KJANAZTAKAZ JESUCRISTO

¹² Wiruñaquei Jesusaqui zoñinacžquiz wilta paljaychiča, tuž cjican:

—Wejrqui tii muntuquiz žejlñi zoñinacžquiz zuma kamaña tjeeznuča, tsjii kjanažtakaz. Jakziltat wejt kamañ jaru kamačhaja, jalla niiqui anawal zumchiquiz anaž kamaquiča. Nižaza nii zuma kamañchiz zoñinacča wiñaya Yooztan kamñinacaqui.

¹³ Jalla nekztanaqui nii fariseo zoñinacaqui cjichiča:

—Am alaja am persunjapa čhiča. Jalla nižtiquiztan anaž walča.

¹⁴ Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Tii weriž čhiitaqui wejt persunjapa cjenami walča. Wejrqui zizuča jakziquiztan tjontučhaja, nižaza jakzit wejr okačhaja, jalla nii. Anchuczti anaž nii zizza. ¹⁵ Ančhucqui zoñiž pinsita jarukaz wejtquiz uj tjojt pecča. Pero wejt kuz ana zizza. Wejrzi anal nižta uj tjojtičha. ¹⁶ Pero weril tsjii zoñžquiz “Uj paachamča” cjeež niiqui, wejrqui weraral čhiyuča nii zoñiž uj paañiž cjen. Anal wejt kuzquiztankaz čhiyuča. Wejr cučanžquiñi Yooz Ejpž kuzcamakal wejrmi čhiyuča. Wejrmi wejt Yooz Ejpmi tsjiikaz čhiyuča. ¹⁷ Ančuca liiquiz tuž cjićratča: “Pucultan tistic zoñinacaqui tsjiikaz čhiyaquiž niiqui ninacž čhiitaqui walča”. ¹⁸ Wejrqui persun puntuquiztan čhiyuča. Nižaza wejr cučanžquiñi Yooz Ejpqui wejt puntuquiztan zakaz čhiča. Jaziqui weriž čhiitaqui panž walča.

¹⁹ Jalla nekztanaqui ninacaqui Jesusižquin cjichiča:

—¿Jakziqint am Ejpjo?

Jesusaqui tuž kjaazičha:

—Ančhucqui wejr anaž ultimu pajčha, nižaza wejt Ejpmi anaž pajčha. Wejr ultimu pajčhaj niiqui, wejt Ejp zakaz pajasachha.

²⁰ Nuž tjaajincan Jesusaqui timpluquiz želatčha. Jakziquin ofrenda utz cajanaca želatčhaja, jalla nekz želatčha. Nuž želan, anaž jecmi Jesusa preso tanchičha. Jesusa preso tanta cjis oraqui imazitačha.

JESUSA OJKZ PUNTU

²¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui wilta ninaczquiz cjichičha:

—Wejr okačha. Jalla nekztanaqui ančhucqui wejr kjuraquičha. Pero jakziqaint wejr okačhaja, jalla nicju ančhucqui anaž oki atasachha. Ančhucqui ticznaquičha persun ujquiztan ana pertunta.

²² Nekztanaqui nii judío žoñinacaqui cjichičha:

—Tiiqui chiičha, “Jakziqaint wejr okačhaja, jalla nicju ančhucqui ana oki atasachha”, cjicanž chiičha. ¿Tiiqui persunpacha curpu conasaya?

²³ Nekztanaqui Jesusaqui tuž cjichičha:

—Ančhucqui tii kozta yokchiz žoñchuckazza. Wejrzti tsewcta yokchiz žoñčha. Ančhucqui tii yokquiz žejlñi žoñž kuzcama kamiñchucčha. Wejrzti ana tii yokquiz žejlñi žoñž kuzcama kamiñčha. ²⁴ Jalla nižtiquiztan wejrqui ančhucaquiz chiičinčha, ančhucqui ticznaquičha, persun ujquiztan ana pertunta. Ultimupan ančhucqui weriž chiitaqui ana catokaquiž niiqui, ticznaquičha, persun ujquiztan ana pertunta.

²⁵ Jalla nekztanaqui ninacaqui pewczičha, tuž cjican:

—¿Jequimt amjo?

Jesusaqui tuž kjaazičha:

—Jaknužt wejt persun puntuquiztan chiintčhalaja, jalla nižta žoñtpančha wejrqui. ²⁶ Ančhuca puntuquiztan wejtta walja chiiz žejlčha, ančhuca uj tjeezjapa. Pero wejt chiizqui anačha wejt kuzquiztanqui. Antiz wejr cuchanžquiñiž kuzcamapankazza. Wejr cuchanžquiñiqui werara chiiñipančha. Wejrqui niižquiztan nonžtanaca maznučha tii muntuquiz žejlñi žoñinaczquiz. Jalla nižtiquiztan weriž chiitaqui ančhuca puntuquiztan ultim weraračha. —Jalla nuž chiičičha Jesusaqui.

²⁷ Jalla nuž Yooz Ejpž puntuquiztan chiyan, nii judío žoñinacaqui ana intintazzičha. ²⁸ Jalla nekztan Jesusaqui cjichičha:

—Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñčha. Chjulorat ančhucqui wejr tsewcchuc waytita cheračhaja, jalla nii ora ančhucqui zizaquičha, weraračha wejt persun puntuquiztan chiitaqui, nii. Wejrqui anal wejt persun kuzquiztan kamučha. Antiz wejt Yooz Epiž kuzcama kamučha. Wejt waytiz oraqui jalla niizakaz zizaquičha. ²⁹ Wejr cuchanžquiñiqui wejtta chicaž žejlčha. Wejrqui niiž kuzcamapan kamučha. Jalla nižtiquiztan wejt Ejpqui anaž wejr zina ecčha.

³⁰ Jalla nuž Jesusiž chiitiquiztan muzpa žoñinacaqui niižquin criichičha.

LIWRIIZ PUNTU

³¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui niižquiz criichi judío žoñinaczquiz cjichičha: —Ančhucqui weriž chiita tawkquiz tjapa kuztan tjurt'aukiž niiqui, ultim werara wejt partir žoñinaca cjequičha. ³² Nižaza Yooz takučha ultim weraraqui, nii zizaquičha. Jalla nuž werara zizcu liwriitaž cjequičha.

³³ Nii ana criichi judío žoñinacaqui Jesusižquiz kjaazičha, tuž cjican:

—Wejrnacqui Abrahamž majchmajtquiztan tjoničha. Jaziqui Yooz wajtchiz žoñinactčha wejrnacqui. Yekjaž mantuquiz anaž wira žejlčinčha. Amzti, ¿kjažtiquiztan chiičhamta, “Ančhucqui liwriitaž cjequičha” cjicanajo?

³⁴ Jesusaqui ninaczquiz cjichičha:

—Ančhucaquiz weraral chiyučha. Jakziltat uj paacan kamčhaja, jalla niiqui ujž mantuquiz kamčha. ³⁵ Tsjii mantita piyunaqui patrunž kjuyquiz kamchi cjenami ultimu anaž nii kjuychiz famillž partiquiz želasčha. Antiz nii famillž majchqui jalla niičha famillž partiquiz žejlñipančha. ³⁶ Jalla nižtiquiztan ančhucqui Yooz Majchiž liwriita cjequiž niiqui ultim werara liwriita cjequičha, Yooz kjuychiz famillquiz cjisjapaqui. ³⁷ Wejr zizučha, ančhucqui Abrahamž majchmajtquiztan tjoniñchucčha, nii. Pero jalla nuž cjenami, ančhucqui weriž chiitanaca anapan catokčha. Jalla nižtiquiztan ančhucqui wejr konz pecčha. ³⁸ Wejrqui chiyučha, wejt Yooz Epiž chiitanaca, jalla nii. Ančhuczi ančhuca epiž chiita jaru paačha.

³⁹ Ninacaqui tuž kjaazičha:

—Wejtnaca atchi ejpčha Abrahamqui.

Pero Jesusaqui ninacžquiz cjichičha:

—Ančhucqui ultimu Abrahamž majchmajtčhuc cjičhaj niiqui, niž kamta irataž kamčhani. ⁴⁰ Yoozquiztan nonžtanac jaru werara chiichinčha. Jalla nuž werara chiitiquiztan ančhuczi wejr konz pecčha. Abrahamqui ana nižta paachičha. ⁴¹ Ančhucqui persun epiž kamta irataž kamčha.

Nekztanaqui ninacaqui cjichičha:

—Wejrnacqui anačha adulteriuquiz kamñi maa ejpžquiztan tjoniñqui. Wejtnaca maa ejpnaca zizučha. Nižaza wejrnacqui tsjii arajpach Ejpchizkazza. Yoozza niiqui.

⁴² Jesusaqui nekztan cjichičha:

—Ančhuca ejpqui Yooz zalaj niiqui, ančhucqui wejttan zuma munazitasachha. Wejrqui Yooz Ejpžquiztančha; nižquiztan tjonučha. Niiž pinitiquiztan tekz tii muntuquiz želučha. Anal wejt kuzcamakaz tjonchinčha. Wejt Yooz Ejpqui wejr cuchanžquichičha. ⁴³ ¿Kjažtiquiztan ančhucqui weriž chiitanaca ana intintajasajo? Ančhucqui weriž chiitanaca anapanž kuztan nonz pecčha, nekztan. ⁴⁴ Ančhuca ultim ejpqui diablučha. Niiž kuzcama kamz pequiñchucčha. Primirquiztanpacha niičha žoñi conñiqui. Nižaza diabluqui werara chiizquiztan ana juyzu paañičha. Anapančha werar taku chiiñi niiqui. Niiž ana zum kuzcamapan toscar takunaca chiičha. Niipankazza toscara chiiñiqui. Nižaza niičha toscar chiiñinacž ejpqui. ⁴⁵ Wejrqui ančhucaquiz weraral chiyučha. Ančhuca diablu ejpchiz cjen, weriž werara chiitanaca ana criiñchucčha. ⁴⁶ ¿Ject ančhucaquiztan tsjii weriž paata uj tjesnasajo? Wejrqui Yooz taku werarapan chiyučha. ¿Kjažtiquiztan wira ana wejtquiz crii ančhucjo? ⁴⁷ Yooz partir žoñinacaqui Yooz takuž nonža. Ančhuczi anapančha Yooz partira. Jalla nižtiquiztan ančhucqui Yooz taku ana nonz pecčha.

IMA ABRAHAM ZELAN, JESUCRISTUQUI ZELATCHA

⁴⁸ Nekztan judío žoñinacaqui Jesusižquiz kjaazičha tuž cjican:

—Amqui anawal Samaria wajtchiz žoñimžlani. Zajraž tanta žoñimžlani. Nužupančha.

⁴⁹ Jesusaqui ninacžquiz tuž kjaazičha:

—Wejrqui anačha zajraž tantitqui. Wejt Yooz Ejpž honora waytučha. Ančhuczi wejr iñarcan wejtquiz anaž honora tjačha. ⁵⁰ Wejrqui persun honora ana waytiz pecučha. Tsjiiqui žejlčha. Jalla niičha wejt honora waytiz pecñiqui. Jalla niičha lijituma pjalzñiqui. ⁵¹ Wejrqui ančhucaquiz weraral chiyučha. Jequit weriž chiitacama kamčhaja, jalla niiqui ana ticzñiž cjequičha; Yooztan wiñaya kamaquičha.

⁵² Jalla nuž chiitiquiztan judío žoñinacaqui tuž kjaazičha:

—Jalla nuž amiž chiitiquiztan wejrnaquai zizzinča, zajraž tantapanimkalal amqui. Abraham ticziča; profetanacami ticzizakazza. Amzti cjiča, “Jequit weriž chiitacama kamčhaja, ana ticzñiž cjequiča”, nii.
⁵³ Amqui wejtnacaž ticzi Abraham ejpžquiztan tsjan jilirim cjes, ¿kjažtatajo? Yooztajapa chiiñi profet žoñinacami ticziča. ¿Chjul žoñipanim amz cjesajo?

⁵⁴ Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Wejt persun honora waytaž niiqui, jalla nuž waytita honoraqui anaž walča. Wejt Yooz Ejpča wejt honora waytiñiqui. Jalla niž puntu ančhucqui “Wejtnaca Yoozza” cjiñčhucča. ⁵⁵ Ančhucqui nii Yoozqui anapan pajča. Wejrkal nii pajuča. “Wejrqui Yooz Ejp anal pajuča”, cjesaž niiqui, wejrqui toscaral cjesača, ančhuc irata. Yooz Ejp pajuča; nižaza niž chiitacama kamuča. ⁵⁶ Tuquita atchi Abraham ejpqui wejt tjonž tjuñi nonžcu, walja cuntintutača. Nižaza wejt tjonž tjuñi zizcu, walja chipchiča.

⁵⁷ Jalla nuž chiitiquiztan nii judío žoñinacaqui Jesusižquiz cjichiča:

—Amqui imazi pjijzka tunc watchizzam pero. ¿Jaknužt amzti Abraham pajcham cjesajo?

⁵⁸ Jesusaqui ninacžquiz tuž kjaaziča:

—Ančhucquiz ultim weraral cjiwča. Ima Abraham želan, wejrqui žejlchinča.

⁵⁹ Jalla nuž chiitiquiztan judío žoñinacaqui maznaca aptichiča. Jesusa maztan čhajc pecatča. Jesusazti chjojziča. Nekztan timpluquiztan ulanchiča. Nekz žejlñi žoñinacž taypiquiztan atipassiča.

9

ZUR ZOŇI CHJETINTA

¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui jiczquiz ojkchiča. Nii jicz latuquiz tsjii zur žoñi želatča. Majttiquiztanpacha zuratača. ² Jalla nii žoñi cheržcu Jesusiž tjaajinta žoñinacaqui pewcziča, tuž cjican:

—Tjaajiñi Maestro, ¿kjažtiquiztan zurapan majttata? ¿Niiž maa ejpž ujquiztan nižta zura majtta cjesaya? Už ¿persunž ujquiztan cjesaj?

³ Jesusaqui ninacžquiz tuž kjaaziča:

—Anaž niž persun ujquiztanami, nižaza anaž niž maa ejpž ujquiztanami zura majttatača. Antiz zura žejlča, niž zuržquiz Yooz obra tjeežta cjisjapa. ⁴ Jaknužt žoñinaca majiñ langžaja, jalla nižta irata wejrnaquai tii muntuquiz žejlcan langstanča. Wejt cuchanžquiñiž tjaata obranaca langstanča. Zumz timpu wajillača. Zumchi cjenaqui anaž jecmi langzuca. ⁵ Tii muntuquiz žejlcan wejrqui žoñinacžquiz Yooz zuma kamaña tjeeznuča, tsjii kjanažtakaz.

⁶ Jalla nuž chiižcu, Jesusaqui yokquiz tjujtziča. Nekztan nii tjujtžta llawsa yok pjilžtan tjarziča. Jalla nii aptižcu nii zur žoñž čhujcquiz tjajlžinchiča.

⁷ Nekztanaqui nii zur žoñžquiz cjichiča:

—Siloé cjita coch paata kjazquin oka. Jalla nicju čhujqui awjžca.

Siloé cjita tjuuqui “Cuchanžquita” cjiča ninacž tawkquiz. Jalla nekztanaqui nii zur žoñiqui ojkžcu čhujqui awjziča. Nekztan cherñi cjissiča. Cherñi quejpžquichiča. ⁸ Jalla nekztan niž žcati kamñi žoñinacami nižaza nižquiz pajñi žoñinacami nii žejtchi cheržcu, tuž cjichiča:

—¿Anaj tiiqui nii paaz tomtomangzñi žoñiya? Tuquiqui julzi žejlñitala.

⁹ Yekjapanacaqui cjetča:

—Niipansala.

Yekjapac cjetča:

—Anapanž nii tiiqui. Nižtažtakazla, pero.

Pero nii žejtchi žoñipachača cjichiqui:

—Wejrpantča.

¹⁰ Jalla nekztanaqui niižquiz pewcunchiča:

—¿Kjažum am jazic cher, kjažtatajo?

¹¹ Niiqui ninacžquiz kjaaziča tuž cjican:

—Nii Jesusa cjita žoñiqui llawsižtan yok pjilžtan tjarziča. Jalla nuž tjaržcu wejt čhujcquiz tjajlžinčiča, tuž cjican: “Siloé cjita kjazquin oka. Jalla nicju ajunžca”. Jalla nekztanaqui ojkchinča wejrqui. Chjujui ajunžcu cherñi cjissinča.

¹² Jalla nekztanaqui nii žejtchi žoñžquiz pewczizakazza tuž cjican:

—¿Jakziquin nii žoñiya?

Niiqui tuž kjaaziča:

—Anal zizuča.

¹³ Jalla nekztanaqui jakatažuqui nii zurquiztan čhjetinta žoñiqui fariseo partinacžquin chjichtatača. ¹⁴ Jeez tjuñquiz Jesusaqui nii milajru paachiča. ¹⁵ Fariseo žoñinacaqui nii zurquiztan čhjetinta žoñžquiz wilta pecunchiča, tuž cjican:

—¿Anziqui kjažtam cherya?

Nii žoñiqui tuž kjaaziča:

—Llawsižtan pjilžtan tjaržcu, wejt čhjujqui tjajlžinčiča. Jalla nekztan wejt čhjujqui ajunžcu, cherñi cjissinča. Jaziqi cheruča.

¹⁶ Tsjii fariseo žoñinacaqui nii Jesusižjapa quintra chiichiča, tuž cjican:

—Nii žoñiqui anaž Yooz partiquiztan cjesača. Niiqui ana jeez tjuñimi rispitchila.

Yekjapazti cjetča:

—¿Kjažt ujchiz žoñiqui nižta milajrunaca paasajo? Anaž cjesača.

Jalla nižtiquiztan Jesusiž puntuquiztan t'aka t'aka cjissiča. ¹⁷ Jalla nuž t'aka t'aka cjiscu, wilta nii zurquiztan čhjetinta žoñžquiz pecunchiča, tuž cjican:

—¿Amqui kjažum cji, am čhjujqui čhjetiñi žoñž puntu?

Nii žoñiqui tuž kjaaziča:

—Wejrqui cjiwča, jalla niiča Yooz cuntiquiztan chiiñi profet žoñipanqui.

¹⁸ Tuquiqui nii žoñiqui zuratača, jaziqi cherñi cjissiča. Pero nii judío žoñinacaqui nii milajru ana criiz pecatča. Jalla nekztan nii žoñž maa ejp kjawziča, pewczjapa. ¹⁹ Jalla tuž pewziča:

—¿Tiic am majchkaya? ¿Tiic zurapan majttatakaya? ¿Kjažt tiizti cherñi cjesajo?

²⁰ Nii maa ejpqui kjaaziča, tuž cjican:

—Tiipanča wejtnaca majchqui. Nižaza zurapan majttatača. Jalla niikal chiyasača. ²¹ Anziqi cherñi cjissižlani, jalla nii puntuquiztanaqui anal zizuča. Nižaza jecčhalaj tiž čhjujqui čhjetinchi anal zizuča. Tiika pewcnani. Pajk žoñiča tiiqui. Tiipachaž razunaqui tjaasača.

²² Nii judío žoñinacaqui tsjii acuerduquiz parlassitača, jakziltat Jesusiž puntuquiztan “Tiiča Cristuqui” cjican chiyačhaja, jalla niiqui ajcz kjuyquiztan chjatkataž cjistanča. Jalla nii acuerduquiz parlassitača. Jalla nižtiquiztan nii zur žoñž maa ejpmi ekziča; ana kjanacama chiiz pecatča.

²³ Jalla nižtiquiztan ninacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Tiika pewcnani. Pajk žoñiča tiiqui.

²⁴ Jalla nekztanaqui nii judío žoñinacaqui nii zurquiztan čhjetinta žoñi wilta kjawziča. Nekztan tuž cjichiča:

—Yooz honora wayta. Anača Jesusiž honora waytizqui. Wejrnaca zizuča, nii čhjetinñi cjita žoñiqui walja uj paañipanča.

²⁵ Jalla nekztan nii zurquiztan čhjetinta zoñiqui tuž kjaaziča:

—Wejrqui anal zizuča, uj paañi ana uj paañi, nii. Pero wejrqui zuratača. Jaziqui cheruča. Jalla nužupan zizuča.

²⁶ Wilta nižquin pecunchiča, tuž cjican:

—¿Jaknužt paachitajo? ¿Jaknužt am čhjujqui čhjetintajo?

²⁷ Nii zoñiqui tuž kjaaziča:

—Ančhucaquiz chiichinsala. Weriz chiita ana nonz pecča. ¿Kjažtiquiztan wilta wilta wejr chiijaj cjeejo? ¿Ančhucazakaz nižtan chica ojklayñi cjis pecjo?

²⁸ Jalla nekztanaqui nii judío zoñinacaqui nii zurquiztan čhjetinta zoñžquiz ch'aanichiča tuž cjican:

—Amqui nii zoñž jaru ojčča. Wejrnaczi Moisés jaru okuča. ²⁹ Yoozqui Moisesquiz chiichiča. Jalla nii zizuča. Tii zoñžquiztanaqui anal zizuča, jakziquiztan tjončhaja, jalla niimi.

³⁰ Jalla nekztanaqui nii čhjetinta zoñiqui tuž cjichiča:

—Tiiča ispantichuca. Ančhucqui jakziquiztan tjončhaja, nii ana zizza. Wejtquiz pero čhjujqui čhjetinžinchiča. ³¹ Učhumqui zizla. Yoozqui ujchiz zoñinacz mayiztaqui anaž nonznasača cjiča. Yooz rispitiñi zoñinaczquizimi nižaza Yooz kuzcama kamñi zoñinaczquizimi, jalla ninaczquiz nonznasača Yoozqui cjiča. ³² Anawira tsjii zur zoñž čhjujqui čhjetinta quintu žejlñitala, tuquitanpachami. ³³ Nii zoñiqui ana Yooz partiquiztanžlaj niiqui, ana čjul pajk obrami paačhani.

³⁴ Jalla nekztanaqui nii judionacaqui tuž cjichiča:

—Amqui ujchizpan majttamtača. ¿Jaziqui wejtnacaquiz tjaajinzim pec, kjažtatajo?

Jalla nekztan nii zurquiztan čhjetinta zoñi ajcz kjuyquiztan chjatkatchiča.

ZURANZ PUNTUQUIZTAN

³⁵ Jalla nuž chjatkattiquiztan Jesusaqui zizziča. Jalla nekztan nii zoñžtan wilta zalžcu, tuž cjichiča:

—¿Tsewtan cuchanžquita Yooz Zoñžquizim criya?

³⁶ Nii čhjujqui čhjetinta zoñiqui tuž kjaaziča:

—Señor, maznalla, ¿ject niiqui? Wejrqui nižquin criyasača.

³⁷ Jesusaqui nižquin kjaaziča, tuž cjican:

—Anziqui werim cherča. Niiča wejrtqui, amtan parliñtqui.

³⁸ Jalla nekztanaqui nii zoñiqui Jesusiž yujcquiz rispitan quillziča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri. Amquiz criyuča.

³⁹ Jesusaqui nižquiz cjichiča:

—Wejrqui tii muntuquiz tjonchiča, zoñinaca pjalzjapa. Tsjii zoñinaca žejlča ana zuma kamañchiz. Pero ninacz ujquiztan kuz zint'iča, “ujchizpanča wejrqui” cjican. Wejrqui tjonchinča ninaca zuma kamañchiz cjiskatzjapa. Tsjii zoñinaca žejlča. Jalla ninacaqui ana zuma kamañchizakazza. Pero “Yooz puntu zuma zizuča” cjiñiča. Jalla nuž chichiyanami ninacača zur zoñinacažtakaz. Jalla nii tjeezjapa, tii muntuquiz tjonchinča.

⁴⁰ Jesusaž nuž chiyan yekjap fariseo zoñinacaqui niž žcati želatča. Ninacaqui nii chiita nonžcu, pewcziča tuž cjican:

—¿Wejrnacmi zur zoñinacažtakaz cjesajo? Anaž cjesača.

⁴¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninaczquiz tuž cjichiča:

—Ančhucqui persun kuzquiz zur žoñžtakaz naytasaž niiqui, ančhucqui anaž ančuca ujquiztan casticta cjitasacha. Pero “Wejrnacqui Yooz puntu zuma zizuča” cjicanž chiila. Jalla nižtiquiztan ančuca ujquiztan casticta cjequiča.

10

UZANACZ QUINTU

¹ Jesusaqui zakaz cjichiča:

—Ančucaquiz weraral chiyuča. Jakziltat uuzi uyquiz ana zan kjutan luzzaja, yekja latuquiztan chjojzacuñ luzzaja, jalla niiča ana wal tjañiqui. Uzanaca kjañzjapa luzza. ² Pero jakziltat uuzi uy zanquiztanpan luzzaja, jalla niiča uuzi itzñi awatiriqui. ³ Nižaza uy zana cwitiñi žoñiqui uy zana cjetziñiča nii uuza awatiri luzjapa. Nižaza nii uuzanacaqui awatirž jora pajča. Nii awatiriqui uuza tjuucu tjuucu kjawža, nižaza uyquiztan jwessa. ⁴ Jalla nuž tjapa niž uuzanaca jwescu, niž uuzanacž tucquinž ojkča. Nižaza nii uuzanaca niž wirquiz apža, jora pajžcu. ⁵ Tsji ana pajta žoñž wirquiziqui anaž apža, antiz nii ana pajta žoñžquiztan zajtča, niž jora ana pajžcu.

⁶ Jalla nuž Jesusaqui quint'ichiča. Pero nonžñi žoñinacazti ana wira intintazziča, čjul puntuquiztan chiičhaja, jalla nii.

ZUMA AWATIRI

⁷ Jalla nekztanaqui Jesusaqui wilta ninacžquiz chiichiča, tuž cjican:

—Ančucaquiz weraral chiyuča. Wejrtča uuzi uy zantqui. ⁸ Ima weriž tjonan, žoñinacaqui tjonchiča, “Yoozquiztan tjonuča”, cjicanaqui. Pero tjañicamača tjapa nii tjonchi žoñinacaqui. Uuza tjangzñinacača ninacaqui. Pero ninacž wirquiziqui wejt uuzanacaqui ana apziča. ⁹ Wejrtča uuzi uy zantqui. Jakziltat weriž cjen Yooz jamillquiz luzzaja jalla niiqui liwriitaž cjequiča. Jalla niiqui Yooz uuza cuntaž cjequiča. Uuza uyquiz luznaquiča, zaž ulnaquiča, zuma pastu watzjapa. Liwriitapaž cjequiča.

¹⁰ ‘Tjañi cjicjiñi žoñinacaqui tjonča, cjisñi, coni, nižaza tirkati, jalla nii alaja tjonča. Wejrzi tjonchinča, zuma kamaña tjaazjapa, ančhuc ancha zuma kamañchiz cjiskatzjapa. ¹¹ Wejrtča zuma awatirtqui. Tsji zuma awatiriqui niž uuzanacž laycu ticznasača. ¹² Pero yekjapanacaqui paca tanzjapakaz uuza ichñiča. Jalla ninacaqui tsji uuzi tanñi animalaž tjonan uuzi eccu zatasacha. Nii uuzaqui anača persun uuzanaca. Jalla nuž uuzanaca ectan nii anawal animala tjonchiqui uuzanacž tanča, nižaza witča. Anača nižta zuma awatiriqui. ¹³ Nii anawal awatiriqui paca tanzjapakaz uuzi ichñiča. Ana nii uuzanacžjapa juyzu paañiča, čjulunacat watačhaja, jalla nii. Jalla nižtiquiztan uuzanaca eccu, anawal animalquiztan zatasacha.

¹⁴⁻¹⁵ ‘Wejrtča zuma awatirtqui. Jaknužt wejt Yooz Ejpqui wejtquiz pajčhaja, nižaza wejrmi wejt Ejpžquiz pajučhaja, jalla nižtača wejrqui wejt uuzanacžquiz pajuča, nižaza wejt uuzanacaqui wejtquiz pajča. Wejrqui wejt uuzanacž laycu ticznača. ¹⁶ Wejtta zakaz žejlča yekja uuzanaca ana tii uyquiz cjiñiqui. Wejrqui nii uuzanaca ricujzquiztanzakaztča. Jalla ninacaqui wejt taku cazaquiča. Tjapa wejt uuzanacaqui tsji tamaž cjequiča, nižaza tsji awatirchiz.

¹⁷ Wejt uuzanacž laycu ticznača, nižaza jacatatača. Jalla nižtiquiztan Yooz Ejpqui wejr k'aachiča. ¹⁸ Anaž jecmi wejr ticzkatasacha. Antiz wejrqui persun kuzquiztan ticznača. Nižaza poderchiztča jacatatzjapa. Jalla nii poder wejt Yooz Ejpqui wejtquiz tjaachiča.

¹⁹ Jalla nuž Jesusiž chiita taku nonžcu judío žoñinacaqui wilta t'aka t'aka cjissiča. ²⁰ Tsji žoñinacaqui cjichiča:

—Zajraž tantala. Lucuratala tiiqui. ¿Kjažtiquiztan tiiž chiita ančhucqui nonžjo?

²¹ Yekjapac cjichiča:

—Tiiqui anaž zajraž tanta žoñizta chiiča. ¿Nižaza zajraž tanta žoñiqui tsjii zur žoñi čhjetnasajo? Anaž cjesača.

TSJII ŽOÑINACAQUI JESUSA ANA NONZ PECCHA

²² Zac timputača. Nižaza Jerusalén wajtquin timplu cumpleañ pjizta paatča. ²³ Jalla nii oraqui Jesusaqui timpluquin ojklayatča, Salomón cjita kjuy patiuran. ²⁴ Jalla nuž ojklayan judío žoñinacaqui Jesusiž muytata ajcziča, tuž cjican:

—¿Čhjulorcama amqui wejtnaca kuz turwayskataquejo? Amčhalaj Cristumž niiqui, tsjiika kjanacama chiizna.

²⁵ Jesusaqui ninacžquiz tuž kjaaziča:

—Ančhucacquiz nuž cjichinča. Pero weriž chiitami ana criichinčhucča. Jaknužt wejt Yooz Ejp mantačhaja, jalla nii mantita jaru zuma obranacal paa-uča. Jalla nii obranacaž cjen, ančhucqui zizasacha, werjtča Cristo už anažlaj Cristo, nii. ²⁶ Ančhuczi ana wejtzquiz criinčhucča. Ančhucqui anača wejt uzažtakazi, jaknužt tuquiqui chiituchaja, jalla nii. ²⁷ Wejt uuzanacaqui wejt jora pajča, nižaza wejrqui wejt uuzanaca pajuča. Nižaza nii wejt uuzanacaqui wejtzquiz apžquiñipanča. ²⁸ Wejrqui ninacžquiz zuma kamaña tjaa-uča, Yooztan wiñaya kamzjapa. Anapan infiernuquin okasača. Nižaza anaž jecmi wejt kjarquiztan ninaca kjañasača. ²⁹ Wejt Yooz Ejpqui wejt kjarquiz tjaachiča. Jalla niiqui tjappachquiztanami juc'ant azzizza. Jalla nižtiquiztan anaž jecmi Yooz Ejpžquiztan wejt uuzanaca kjañasača. ³⁰ Wejttan wejt Yooz Ejpžtan tsjii kuzziztča.

³¹ Jalla nuž chiitiquiztan nii judío žoñinacaqui maztan aptižcu wilta Jesusižquiz čhajcz pecatča. ³² Nekztan Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Wejrqui Yooz Ejpž aztan zuma obranacal ančhucacquiz tjezinča. Nii zuma obranaca Yooz kuzcama paachinča. ¿Jakzilat nii zuma obranacquiztan wejr maztan čhajcz pecjo?

³³ Nii judío žoñinacaqui tuž kjaaziča:

—Anal am čhacača, zuma obriquiztan. Yooz quintra chiitiquiztan am čhacača. Amqui žoñimkazza. Pero Yooztakam cjiicjiča.

³⁴ Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz tuž cjichiča:

—Ančuca liiquizpacha tuž cjiirtapanča: “Yoozqui cjiča: ‘Ančhucqui Yooztakazza.’ ” ³⁵ Cjiirta Yooz takuqui anaž niiqui atasacha. Jalla nii zizza učhumqui. Yoozqui niž taku catokñi žoñinacž puntuquiztan cjichiča, “Ančhucqui Yooztakazza”, cjicanaqui. ³⁶ Yoozqui wejr ut'aychiča tii muntuquiz cuchanžquizjapa. Jalla nižtiquiztan wejrqui cjichinča, “Wejrtča Yooz Majchtqui”. Jalla nuž chiitiquiztan, ¿kjažt ančhucqui Yooz quintra chiiñi cjeejo? ³⁷ Wejrqui wejt Yooz Epiž mantita obranaca ana paayiñ cjitasaž niiqui, wejtzquiz criiz ana waquiziča. ³⁸ Pero wejt Yooz Epiž mantita obranaca paayiñča. Jalla nižtiquiztan wejtquin criya. Weriž chiitiquiztan anača wejtzquiz criyačhaj niiqui, weriž paata obranacquiztan mekaž wejtzquiz criyalla. Wejtquin criyaquiz niiqui, ančhucqui intintazaquiča, wejttan Yooz Ejpžtan tsjiikazza, jalla nii. Wejt Yooz Ejpqui wejt kuzquiz žejlča, nižaza wejrqui wejt Yooz Ejpž kuzquiz želuča. —Jalla nuž chiičiča Jesusaqui.

³⁹ Nekztanaqui wilta Jesusa preso chjitz pecatča. Pero Jesusaqui ninacžquiztan atipassiča.

⁴⁰ Jalla nekztanaqui Jesusaqui Jordán pujž tuuna ojkchiča. Jakziquin Juanqui primero bautistčhaja, jalla nicju želatča. ⁴¹ Walja žoñinacaqui niiztan zali ojkchiča. Ninacaqui tuž cjichiča:

—Chekapan, tjapa Juanž chiita tiž puntuquiztan werarapanča. Ana čhjul milajru paachi cjenami, Juanqui tiž puntuquiztan werarapan chiiñitakalala.

⁴² Jalla nicju želan walja nekz žejlñi žoñinacaqui Jesusižquiz criichiča.

11

LAZARO TICZICHA

¹ Tsji laa žoñi želatča, Lázaro cjita. Betania wajtchiz žoñitača. María, nižaza naaža cullaqui, Marta, jalla nii pucultanaqui Betania wajtchizzakaztača. ² Mariiqui nii laa Lazaruž cullaquitča. Nižaza Mariiqui Jesusa Jilirž kjojchquiz zuma ulurchiz asiiti alžinchintača. Nekztan naaža persun ach charžtan Jesusiž kjojchanaca chjužinchintača. ³ Jalla nuž nii pucultan maatakanacaqui Jesusižquiz mazñi cuchanžquichiča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, amiž pecta k'aachita amigo laa cjichiča.

⁴ Jesusaqui nii mazta nonžcu, cjichiča:

—Niiž laacjitiquiztan ana ticznaquiča. Antiz niiž laacjitiquiztan Yooz azi tjeēžtaž cjequiča. Nižaza Yoozqui honorchiz cjequiča. Nižaza Yooz Majchqui honorchiz zakaz cjequiča.

⁵ Jesusaqui Martaquiz, naaža cullaqui Mariaquiz, nižaza ninacž jila Lazaružquiz, jalla ninacžquiz ančaž k'aachichiča. ⁶ Jalla nuž cjenami Lazaruž laa quintu nonžcu, Jesusaqui iya puc majžtan kamchiča, jakziquin kamatčhaja, jalla nicju. ⁷ Jalla nii puc majquiztan niiz tjaajintanacžquiz cjichiča:

—Wiltaž Judea yokquin okla.

⁸ Nekztanaqui niiz tjaajintanacaqui cjichiča:

—Tjaajiñi Maestro, ažk tsji kjaž majkaz nekzta žoñinacaqui am maztan čhajc pecatla, conzjapaqui. ¿Wilta am nicju ojkz pecya?

⁹ Jesusaqui ninacžquiz tuž kjaaziča:

—Tsji noojiqui tuncapan orchizza, majiñqui. Jakziltat kjanquiz ojkčhaja, anaž ezasača. Jalla nižta iratača wejt kjanquiz ojkñi žoñinacaqui. Ima niiz ticz ora irantižcan, walikaz cjequiča. ¹⁰ Jakziltat ween zumchiquiz ojkčhaja, jalla niiqui ezasača, kjanaž ana želanaqui. Jalla nižtača ana wejt kjanquiz ojkñi žoñinacaqui. Ana Yooz kuzcama kamtiquiztan anawalquiz tjojtsnasača.

¹¹ Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Učhum Lázaro amiguqui tjajča. Pero wejrqui Lázaro tjajil wajtskatača.

¹² Jalla nekztanaqui niiz tjaajintanacaqui cjichiča:

—Jiliri, tjajčhaj niiqui, nuž cjenauqui upallat cjissani; žetaquiz, jaz.

¹³ Niiž tjaajintanacaqui tsji kjutñi intintazziča. Jesusaqui Lázaro ticz puntuquiztan chiichiča. Niiž tjaajintanacaqui ultimu tjajz puntuquiztan intintazziča. ¹⁴ Jalla nižtiquiztan Jesusaqui kjanapacha chiichiča tuž cjican:

—Lazaruqui ticziča. ¹⁵ Ana nicju žejlchiž cjen wejrqui cuntintuča. Jalla nuž cjenča ančhucaltajapaqui waliqui, wejtquiz juc'anti criichi cjisjapa. Jazic nii cheriž ojkla.

¹⁶ Nekztanqui Tomasaqui, niiz mazinacžquiz cjichiča:

—Učhumnac zakaz ojkla, tiižtan chica ticzñi.

Tomasaqui “Pacha” cjita žoñizakaztača.

JESUSACHA JACATATSKATÑIQUI

¹⁷ Betania watja irantižcu, Jesusaqui zizziča, Lazaruž ticžtaqui nižaza tjattaqui pajkpic tjuñitača. ¹⁸ Betania watjaqui Jerusalén wajtquiztan pizc kilómetro jilallatača. ¹⁹ Jalla nii žcati želan walja žoñinacaqui Martaquiz nižaza Mariyaquiz kuzñi tjonzitača, ninacž jila ticziž cjen. ²⁰ Martiqui Jesusaž waj irantižquiñi quintu nonžcu, Jesusižquin zali ojkchinča. Mariiqui kjuyquin eclichintača. ²¹ Jesusižtan zalžcu, Martiqui paljaychinča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, am tekz žejltasaž niiqui, wejt jilaqui ana ticzi cjitasacha.

²² Jalla nuž cjenami wejrqui zizuča, čjulu amiž Yoozquiztan mayiztami tjaataž cjequiča. —Jalla nuž Jesusižquiz chiichinča Martiqui.

²³ Jesusaqui naaquiz cjichiča:

—Am jilaqui jacatataquiča.

²⁴ Martiqui cjichinča:

—Wejrqui zizuča, tii muntu tucuzinžtan, jacatatz tjuñquiziqui jacatataquiča.

²⁵ Nekztan Jesusaqui naaquiz cjichiča:

—Wejrtča jacatatskatiñtqui, nižaza arajpach žeti tjayiñtqui. Jakziltat wejtquiz criyačhaja, ticzi cjenami, wilta žetaquiča. ²⁶ Nižaza jakzilta žejtñi žoñimi wejtquiz criyačhaja, jalla niiqui anaž wira ultimu ticznasacha. Arajpachquin wiñaya žetaquiča. ¿Jalla nii crii amya?

²⁷ Naaqui tuž kjaazinča:

—Criyuča, wejt Jiliri. Nižaza criyuča, amqui Cristumča; nižaza Yooz Maatimča tii muntuquiz tjonchiqui. Jalla niiqui criyuča.

MARIAQUI JESUSIZTAN ZALI ULANCHINCHA

²⁸ Jalla nuž chiižcu, Martiqui naaža Marii cullaqui kjawzñi ojkchinča. Nekztan Mariaquiz jamazit chiichinča, tuž cjican:

—Tjaajiñi Maestruqui tekz tjonchiča. Am kjawžca cjiča.

²⁹ Jalla nuž nonžcu Mariiqui apura žaazinča. Jesusižquin zali ojkchinča.

³⁰ Jesusaqui imaž watja irantižcatča, jakziquin Marti nižtan zalčhaja, jalla niiranž želatča. ³¹ Lázaro jilaž ticziž cjen, Mariaquiz kuzcan žoñinaca kjuyquin želatča. Jalla ninacaqui María apura žaažcu ulanñi cheržcu wirquizpacha apziča. Ninacaqui cjichiča, “Lázaro jilž sipulturquin kayit ojkčhani” cjican.

³² Jesusižtan zalžcu Mariiqui niž yujcquiz quillzinča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, tekzim cjitčhaj amqui, wejt jilaqui anaž ticzi cjitasacha.

³³ Jesusaqui naa María kaañi cheržcu, nižaza naatan tjonñi judío žoñinaca kaañi zakaž cheržcu, persun kuzquiz ancha sint'ichiča, nižaza ancha llaquita cjissiča. ³⁴ Jalla nekztan pewcziča, tuž cjican:

—¿Jakziquin tjatchinčhuctaya?

Ninacaqui cjichiča:

—Jiliri, niž cheržinžcalla.

³⁵ Nekztanaqui Jesusaqui kaachiča. ³⁶ Jalla nuž cheržcu žoñinacaqui cjichiča:

—Cherzna. Lázaro jila anchaž k'aachichiča.

³⁷ Yekjapa ninacazti cjichiča:

—Tiiqui zur žoñž čhujqui čhjetinchiča. ¿Anaj tiic Lázaro jila čhjetnasaya, ana ticzi cjisjapaya?

LAZARO JACATATSKATTA

³⁸ Jalla nekztanaqui Jesusaqui ancha kuzquiz sint'ican, sipulturquin macjatchiĉha. Sipulturaqui pajk mazquiz pjetataĉha. Niĉaza pajk maztan pjucztataĉha, nii sipultur zana. ³⁹ Jesusaqui nekztan cjichiĉha:

—Nii maz cjewżna.

Martiqui, nii ticzi jilż cullaquiqui, cjichinĉha:

—Wejt Jiliri, pajkpic tjuĉni tiiż ticztaqui. Jalla niĉtiquiztan tiiqui chjonanchiĉlani.

⁴⁰ Nekztanaqui Jesusaqui naaquiz cjichiĉha:

—Amqui wejtquiz criyaquič niiqui, Yooz azi tjeeĉtam cheraquičha. ĆAnaj werj nuĉ amquiz chiichinpanejo?

⁴¹ Jalla nekztanaqui nii sipultura mazqui cjewżtataĉha. Nekztanaqui Jesusaqui arajpach kjutĉni cherĉcu, tuĉ cjichiĉha:

—Yooz Ejp, weriĉ mayizta nonzĉniĉ cjen gracias amquin cjiwĉha. ⁴² Weriĉ mayiztaqui nonzĉnampanĉha amqui. Jalla nii zizuĉha. Tekz tsijtchi Źoĉinacĉtajapa nuĉ chiyuĉha, amĉha wejr cuchanĉquichi, jalla nii criyajo.

⁴³ Jalla nuĉ mayizizcu, Jesusaqui alto tawkĉtan mantichiĉha tuĉ cjican:

—Lázaro, nekztan ulanĉca, ticchuc tjona.

⁴⁴ Nii ticziqui ulanĉquichiĉha, kjarami kjojchami jwerĉintapacha, niĉaza niĉ yujcmi tsjii paĉĉtan ch'okĉzinta. Nekztanaqui Jesusaqui nekz Źejlĉni Źoĉinacĉquiz mantichiĉha:

—Nii jwerĉina. Nekztan ojklajaj cjee.

JESUSA CONZJAPA KAZZICHA

⁴⁵ Jalla niĉtiquiztan muzpa judiŹo Źoĉinacaqui Jesusiĉquin criichiĉha. Nii nacaqui Mariaquiz cumpantiĉcu Jesusiĉ paata milajru cherchiĉha. ⁴⁶ Yekjap nekz Źejlĉni Źoĉinacĉti fariseo Źoĉinacĉquin mazĉni ojkcichiĉha. Nicju tjapa Jesusiĉ paatanaca quint'iĉquichiĉha. ⁴⁷ Jalla nuĉ nonĉcu fariseo partir Źoĉinacami timplu jilirinacami tjapa jilirinaca ajcskatchiĉha. Nekztan jilirinacĉquiz pewcziĉha, tuĉ cjican:

—Nii Źoĉiqui anchaĉ milajrunaca paaĉha. ĆUĉhumnacqui kjaĉa cjeequi nii Źoĉĉtan? ⁴⁸ Jalla nuĉkaĉ milajrunaca tira paaĉiĉlaj niiqui, tjapa Źoĉinacaqui niĉĉquincama criyaĉhani. Jalla nuĉ cjenacqui roman jilirinacaqui zultatunaca cuchanĉcaĉhani, uĉhum timplu pajljapani, niĉaza uĉhum naciona akĉjapani.

⁴⁹ Nii wataqui Caifás cjitaqui uchtataĉha timplu chawc jiliri. Jalla niiqui paljaychiĉha, tuĉ cjican:

—Anĉhucqui ana zizĉni Źoĉinacĉtakaz, Ćkjaĉtatajo? ⁵⁰ Uĉhum wajtchiz Źoĉinacĉtajapa nii Jesusac ticstanĉha, tjapa uĉhumnaca ticz cjenquiztanpacha. Jalla nuĉ waquiziĉha. Tjapa tii naciona akĉinasaz niiqui, jalla niĉ ana wali cjesaĉha. Nuĉ ana waquiziĉha.

⁵¹ Nii timplu chawc jiliriĉqui anaĉha persun kuzquiztan chiichiĉqui. Timplu chawc jiliriĉ cjen, Yoozza nuĉ chiikatchi. Jalla nuĉ chiican, Jesusiĉ puntu mazinchiĉha, Jesusaqui nii wajtchiz Źoĉinacĉtajapa ticznaquičha.

⁵² Anazaĉ nii wajtchiz Źoĉinacĉtajapakaz ticznaquičha. Tjapa Źoĉinacĉtajapa ticznaquičha. Yooz partiquiz kamĉni Źoĉinacaqui tjapa kjutĉni tii muntuquiz wichanziĉha. Jalla ninacaqui Jesusaqui tjapa nacionquiztan ricujaquičha. Tsjii Yooz jamillajapa ricujaquičha. ⁵³ Jalla nuĉ palt'iĉcu nii noojtanpacha judiŹo jilirinacaqui Jesusa conzjapa kazziĉha.

⁵⁴ Jalla niĉtiquiztan Jesusaqui chjojzacuĉni ana kjanacama ojklajchiĉha Judea cjita yokquiz. Jerusalén Źcati yokquiztan ojkcichiĉha Efraĉn wajtquin. Efraĉn watjaqui ch'ekti yok Źcatitaĉha. Jalla nicju niĉ tjaajintanacĉtan kamchiĉha.

⁵⁵ Judío žoñinacž pascua pjijzta wajillatača. Jalla nižtiquiztan walja žoñinacaqui jochinacquiztanami zkolta watjanacquiztanami Jerusalén watja ojkchiča ima pascua pjijzta tjonan. Ajunz cuzturumpi payi ojkchiča. Ana nii cuzturumpi paaquiz niiqui, ana pascua pjijzta paasača. ⁵⁶ Nii tjonchi žoñinacaqui Jesusa kjuratča. Timpluquin tsijtchi žejlcan ninacpora Jesusiž puntu pewcsassiča, tuž cjican:

—¿Am jaknužum tantii? ¿Tii pjijztiquiz Jesusac tjonasaya?

⁵⁷ Nižaza fariseo partir žoñinacami timplu jilirinacami ordena tjaachiča, jequit Jesusa cheračhaja, jalla niiqui ninacžquiz maztanča, Jesusa preso tanta cjisjapa.

12

ASIITI TJAJLZINTA QUINTU

¹ Pascua pjijzta wajilla sojta tjuñiž cjen Jesusaqui Betania watja ojkchiča, Lazaruž kjuya. Niiž tuquiqui Jesusaqui ticziquiztan nii Lázaro jila jacatatskatchitača. ² Jalla nicju Jesusižquiz rispitan zuma čhjeri tjaczinchiča. Martiqui čhjeri atintichinča. Lazaruzti mizquiz želatča, Jesusižtan chica lujlcan nii parti žoñinacžtanpacha. ³ Jalla nuž lulan Mariiqui medio litro zuma ulurchiz asiiti zjicchinča. Nii asiitiqui zuma legal nardo cjita asiititača, wali preciuchiztača. Jalla nii asiitižtan Jesusiž kjojchquiz alžcu tjajlžinčinča. Nekztan naaža persun ach charžtan chjujžinčinča. Walja zuma ulurchiztača. Tjapa nii kjuyquiziqui nii zuma ulura chjijpsitača. ⁴ Jalla nuž asiiti alžinči cheržcu, Judas Iscariote cjita Simonž majchqui chutchiča. Jalla niiqui Jesusiž tjaajinta žoñinacž partiquiztantacha. Nižaza niipacha niiž wiruñ Jesusiž quintra tarasunaž paaquiča. Jalla nii Judasqui naa Mariaquiz paljaychiča, tuž cjican:

⁵ —¿Kjažtiquiztan tii aceite ana 300 paazuñ tuytata, pori žoñinacžquiz yanapzjapajo?

⁶ Judaszi anaž porinaca importayatča. Tjañi zaañitača. Niiž kjarquiztača paaz pulsaqui. Nižaza nii utžta paaznacquiztan tjangñitača. Jalla nižtiquiztan nuž chiichiča. ⁷ Jalla nekztanaqui Jesusaqui Judasquiz cjichiča:

—Ana naaquiz nuž cjee. Ima wejt ticz tjuñi tjonan, naaqui wejttajapa tii aceite čhjojchinča, wejr zuma tjatta cjisjapa. ⁸ Tii muntuquiz porisanacac panž žejlča. Wejrzi ančhucatan ana tira želača, tii muntuquiz.

LAZARUZAKAZ CONZ PECCHA

⁹ Walja judío žoñinacaqui Jesusiž quinto zizziča, Betania wajtquin žejlči, jalla nii. Jalla nekztan nicju ojkchiča, Jesusa cheržči, nižaza Lázaro cheržči. Jesusaqui Lázaro ticziquiztan jacatatskatchiča. ¹⁰ Jalla nuž Lázaro jacatatskatta quinto nonžcu timplu jilirinacaqui Lazaruzakaz conz kazziča. ¹¹ Jalla nii Lazaruž jacatattaž cjen, walja judío žoñinacaqui nii jilirinacž chiitanaca ana cazziča. Nekztan zarakžcu, Jesusižquiz apoychiča. Nižaza nižquin criichiča.

JERUSALEN WAJTQUIN LUZTA QUINTU

¹² Walja žoñinacaqui Jerusalén watja tjonžcu, nekz želatča pascua pjijzta paazjapa. Jakatažuqui žoñinacaqui zizziča, Jesusaqui wajtquin wajillaž irantižquiča, jalla nii. ¹³ Jalla nekztan chjañinacžtanpacha ramuza cjita munti itsa kjajpchiča. Jalla nuž nii ramuz itsanac manžcu, wajtž tjiya Jesusa risiwi ulanchiča, tuž kjawcan:

—¡Yoozqui honorchiz cjila! ¡Yooz Jilirž tjuuquiz tjonči žoñi rispittaj cjila! ¡Israel chawjc jiliri rispittaj cjila!

¹⁴ Jesusaqui tsjii aznu cunsicžcu, yawchiča, jaknužt Yooz tawk liwruquiz cijirtčhaja, jalla nuž.

¹⁵ Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča:

—Sión wajtchiz zoñinaca, anaž eksna. Chertzna. Aznuquiz yawchi am chawjc jiliriž tjonča.

¹⁶ Jalla nuž watan nii ora niž tjaajintanacaqui anaž intintazatča, kjažtiquiztan nižta wat, jalla nii. Jesusa arajpacha ojktan, jalla nekztan ninacaqui intintazzi cjissiča. Jalla nii ora cjuñziča, tuquitan cjijrta Yooz takuqui tjapa nii watchinaca mazinchiča, nii. Nii cijjrtanac jaru, nužcama watchiča.

¹⁷ Niž tuquiqui Jesusaqui Lázaro ticziquiztan jacatatskatchiča. Nekztan kjawžcu sipulturquiztan ulanskatžquichiča. Jalla nii cherñi zoñinacaqui parti zoñinaczquiz walja parličiča tjapa nii milajru paatiquiztan.

¹⁸ Jalla nižtiquiztan Jesusaž paata milajru zizcu, walja zoñinacaqui Jesusižquin zali ojkiča. ¹⁹ Jalla nuž cheržcu fariseo zoñinacaqui ninacpora tuž cjichiča:

—Wejrnacqui jazicž cheruča. Tjapa zoñinacaqui nižquin ojczpanž cjiskalala. Nižaza wejrnacqui anaž čhjulumi kjaž cjiyi atchuca cjesaž, jaz.

GRIEGO WAJTCHIZ ZOÑINACA

²⁰ Nii pijzta ojkiči zoñinaczporquiz tsjii kjaž griego wajtchiz zoñinaca želatča. Ninacaqui Jerusalén watja ojchizakazza, Yooz rispiti.

²¹ Ninacaqui Felipižquin tjonchiča. Felipiqui Betsaida wajtchiztača, nižaza Galilea yokchiztača. Felipižquiz rocchiča tuž cjican:

—Señor, wejrnacqui Jesusižtan zalz pecuča.

²² Nekztanaqui Felipiqui Andrežquiz mazñi ojkiča. Nekztanaqui pucultanaqui Jesusižquiz mazñi ojkiča. ²³ Jalla nuž maztiquiztan Jesusaqui cjichiča:

—Wejrqui tsewctan cuchanzquita Yooz Zoñtča. Jaziqui wejt ticz ora wajiča. Jalla nekztanaqui wejrqui honorchiz cjeeča. ²⁴ Ančucaquiz weraral chiyuča. Tsjii čhjacta trigo semillaqui yokquiz tjažta, katča. Jalla nižta čhjacta cjen, ew zkala jecža, nižaza pookča. Ana nižta čhjacta cjequiž niiqui, nužquizkaz žejlča semillaqui. ²⁵ Jalla nižta iratača tii chiitaqui. Jakziltat persun kuzcamakaz kamz pecčhaja, jalla niiqui ultim zuma kamaña pertaquiča. Pero jakziltat tii muntuquiz žejlcan persun kuzcama ana kamz pecčhaja, nižaza Yooz kuzcama kamz pecčhaja, jalla niiqui wiñayjapa zuma kamañchiz cjequiča. ²⁶ Jakziltat wejtquiz sirwačhaja, jalla niiqui wejttan chica ojklaysa čhjul sufrizquiztanami. Nekztan jakziquin wejr želačhaja, jalla nicju wejttan chica wejt sirwiñinaca zakaz cjequiča. Nižaza jakziltat wejtquiz sirwačhaja, jalla nižquiz wejt Yooz Ejpqui honoraž tjaaquiča.

JESUSIZ TICZ MAZINTA

²⁷ ‘Anziqui wejt kuzqui ancha turwaysiča. ¿Kjaž cjisnaqui? Yooz Ejp, tii sufrisquiztanž liwriyalla. ¿Nuž cjis wali cjesaya? Anača. Wejrqui tii muntuquiz tjonchinpanča, sufrisjapaqui. ²⁸ Yooz Ejp, am munañpaj cjila; ampacha rispittaj cjila. —Nuž cjichiča Jesusaqui. Jalla nii orapacha arajpachquiztan tsjii joraqui paljayžquichiča, tuž cjican:

—Wejrqui rispittiča, nižaza rispittapan cjeeča, amiž cjen.

²⁹ Nekž žejlñi zoñinacaqui jalla nii chiiñi jora nonžcu, cjichiča:

—Tsjii jorjorñi želatča —nuž cjichiča.

Yekjapanacaqui tuž cjichiča:

—Tsjii anjilaž paljayžquichila.

³⁰ Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Anaž wejtajapa nii jora chiižquichiča, antiz ančucaltajapača. ³¹ Weriz ticztaž cjen tii muntuquiz žejlñi žoñinacaqui pjalžtaž cjequiča. Nižaza tii muntuquiz mantiñi diabluqui atiptaž cjequiča, chjatkattaž cjequiča. ³² Yooz Zoñtča wejrqui. Jaziqui tii yokquiztan cruzquiz waytital cjeeča. Nekztan tjapa wejt partir žoñinacžquiz wejtquin macjatskatača, wejtquin criizjapa.

³³ Jalla nuž chiican Jesusaqui jaknužt ticznačhaja, jalla nii chiichiča.

³⁴ Nekz žejlñi žoñinacaqui tuž cjichiča:

—Učumnacqui učum liiquiztan zizziča, Cristuqui wiñaya žetaquiča. ¿Kjaž amqui chiyasajo, Yooz Zoñi cruzquiz waytita cjequiča, cjicanajo? ¿Ject tii Yooz Zoñejo?

³⁵ Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Wejrqui tsjii upacamakal ančucatan želača Yooz kamaña tjeežcan, tsjii kjanažtakaz. Jalla nuž wejt kjana želan, ančucqui zuma kamañchiz kama. Zumchi cjis wajillača. Nii zumchi cjen, ana tsucaquiča. Jakziltat anawal zumchiquiz kamčhaja, jalla niiqui jakzitchuc ojkčhaja, jalla nii ana zizza. ³⁶ Jaziqui tsjii kjanažtakaz weriz želan, wejtquiz criya, zuma Yooz kamaña tjeežñinaca cjisjapa.

Jalla nuž chiižcu Jesusaqui ojkchiča. Nekztan ninacžquiztan čhjojziča.

ISAIAS CJIJRTA TAKU CUMPLISSICHA

³⁷ Ninacaž cheran walja milajrunaca paachiča Jesusaqui. Jalla nuž paachiž cjenami parti žoñinacaqui ana niižquin criichiča. ³⁸ Jalla nuž ana criitiquiztan Isaías cjita profetž takunaca cumplissiča. Isaías cjita Yooz cuntiquiztan chiiñi profetaqui tuž cjichiča:

“Yooz Jiliri, ¿ject wejtnacaž chiita taku criijo? Nižaza am azi tjeežnan, žoñinacaqui anapaž tintazza”.

³⁹ ¿Kjažt žoñinacaqui criyasajo? Isiasqui tuž cjichiča:

⁴⁰ “Yoozqui tii žoñinaca zur žoñižtakaz cjiskatchiča, ana cherñi žoñinacažtakaz cjeyajo. Nižaza chojru kuzziz cjiskatchiča, ana tintazñi kuzziz cjeyajo. Jalla nuž cjen ana wejtquin macjatžcaquiča, liwriita cjeyajo”.

Nuž cjiirchiča Isiasqui, ⁴¹ tuquitan Jesusaž tjeežta honora puntu zizcu.

⁴² Jila parti ana criichiž cjenami, muzpa žoñinacaqui Jesusižquiz criichiča, nižaza jilirinacami. Pero fariseo žoñinaca eksku ana kjanacama cjiicjiichiča. Jamazit criichiča, ana ajcz kjuyquiztan chjatkatta cjeyajo. ⁴³ Zoñinacaž rispitta cjis pecatča, Yoozquiztan cjen juc'anti. Jalla nižtiquiztan jamazit criichiča Jesusižquiz.

JESUSIZ CHIITA TAKU

⁴⁴ Jalla nekztanaqui Jesusaqui altu joržtan chiichiča tuž cjican:

—Jakziltat wejtquiz criiçhaja, jalla niiqui wejr cuchanžquiñižquiz nužuzakaz criiçha. ⁴⁵ Nižaza jakziltat wejr cherçhaja, jalla niiqui wejr cuchanžquiñižquiz nužuzakaz cherçha. ⁴⁶ Wejrqui tii muntuquiz tjonchinča, Yooz kamaña tjeežjapa, tsjii kjanažtakaz. Jakziltat wejtquiz criiçhaja, jalla niiqui anawal zumchiquiz ana tira kamaquiča. ⁴⁷ Jakziltat weriz chiita nonžcu ana catokačhaja, jalla niiž quintra tii ora anal chiyuča. Wejrqui žoñinacž quintra chiizjapa ana tjonchinča. Antiz žoñinaca liwriizjapa tjonchinča. ⁴⁸ Jakziltat wejtquiz ana criiçhaja, nižaza werj ana cherz pecçhaja, nižaza weriz chiita taku ana catokčhaja, jalla niiča persun quintra cjiicjiiñiqui. Pjalz tjuñquiziqui weriz chiita taku ana catoktiquiztan jalla nižtiquiztan Yooz Ejpqui ultimquiz ninaca casticaquiča. ⁴⁹ Wejrqui

anal persun kuzquiztan chiiñcha. Antiz wejr cuchanžquiñi Yooz Ejpž mantita jaru chiiñcha, nižaza niž mantitacama tjaajniñcha. ⁵⁰ Wejt Yooz Epiž mantitacama kamzqui arajpachquin Yooztan wiñaya kamzjapananča. Jaziqui weriž chiitaqui Yooz Epiž mantitacama chiichinča.

13

JESUSAQUI PIYUNAZTAKAZ KJOJCHANACA AWJZICHA

¹ Ima pascua pjizta tjonan, Jesusaqui zizziča niž ticz ora wajitača, jalla nii. Nižaza zizziča, tii muntu eccu niž Ejpžquinž okaquiča, nii. Tii muntuquiz žejlcan Jesusaqui niž pecta mazinaca walja k'aachichiča, ultim werarapan. Ticzcama k'aachichiča.

² Pascua pjizta paacan, Jesusaqui niž tjaajintanacžtan čhjeri lujlchiča. Judas Iscariote cjita Simonž majch chicapacha nezk želatča. Judas kuzqui diabluz mantuquiz cjiskatchiča. Diabluz mantitaž cjen Judasqui tarzuna paaz pinsichiča, Jesusa tankatzjapa. ³ Jesusaqui zizziča, Yooz Ejpqui tjapa mantiznaca niž kjarquiz tjaachiča. Nižaza nižqui Yooz Ejpžquiztan tjonchiča, nižaza Yooz Ejpžquin quepaquiča. Jalla nii zizziča Jesusaqui. ⁴ Jalla nuž zizziž cjenami, piyunažtakaz cjissiča. Misquiztan tsijtscu, niž juntuñta zquiti chjojksiča. Nekztanaqui toalla aptižcu, nižtan tsjaasiča. ⁵ Jalla nekztanaqui tsjii purinquiz kjaz alžcu, niž tjaajintanacž kjojcha awjžiñi kallantichiča. Nekztan nii tsjaazta toallžtan kjojchanaca chjuzinchiča.

⁶ Nižaza Jesusaqui Simón Pedro cjita žoñžquiz niž kjojcha awjžiñi macjatchiča. Nekztan Pedruqui Jesusižquiz cjichiča:

—Wejt Jiliri, žamqui wejt kjojcha awjžinz pecya? Ana wejt kjojcha awjžinz waquiziča.

⁷ Jalla nuž chiitiquiztan Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Tii weriž paataqui amqui ana intintazza anziqi. Tii jarquinam intintazaquiča.

⁸ Pero Pedruqui cjichiča:

—Wejt Jiliri, amqui wejt kjojcha anapanim awjžinasacha.

Jesusaqui nižquiz kjaaziča, tuž cjican:

—Wejrqui am kjojcha anal awjžinaž nižqui, anam wejt partiquiz cjesacha.

⁹ Jalla nekztanaqui Simón Pedro cjitaqui tuž cjichiča:

—Wejt Jiliri, ana wejt kjojcha alajakaz awjnasacha, wejt kjarami achami awjžinalla.

¹⁰ Jesusaqui nižquiz tuž cjichiča:

—Tsjii ajunta žoñiqui anaž wilta wilta ajunz pecča, antiz kjojchakaz ajunz pecča. Nekztan limpuž nižqui tjappacha. Ančhucqui limpuča, pero tsjiiqui ana limpuča ančhucqui.

¹¹ Jesusaqui zizziča, jakziltat tarsuna paazcu nii tankatačhaja, nii. Jalla nižtiquiztan nuž chiichiča Jesusaqui, “Tsjiiqui ana limpuča ančhucqui” cjicanaqui.

¹² Nekztan Jesusaqui ninacž kjojchanaca awjawjžiñžcu, niž juntuñta chjojka zquiti aptichiča. Zquiti cujtžcu wilta misquiz julziča. Nekztan ninacžquiz cjichiča:

—ŽTii weriž paata ančhucqui intintazziñčuckaya? ¹³ Ančhucqui wejr “Tjaajiñi Maestruz” cjiča, nižaza “Jiliriž” cjiča. Jalla nužupanča wejrqui. Jalla nižtiquiztan nužpan chiiz waquiziča. ¹⁴ Wejrtča werara ančuca Jiliritqui nižaza Tjaajiñi Maestrutqui. Jaziqui wejrqui ančuca

kjojcha ajunžinchinča. Jalla nižta irata ančhucmi piyunanacažtakaz, porapat yanaparassa, nižta kjojchanaca ajunz tjepi. ¹⁵ Jazic nižta paachinča, ančhuc nižtapacha paajo. ¹⁶ Ančhucaquiz ultim weraral chiyučha. Tsjii piyunaqui niž jiliržquiztan anača juc'anti Nižaza tsjii cuchanžquitaqui niž cuchanžquiñižquiztan anača juc'anti. ¹⁷ Ančhucqui tii puntu intintazzaj niiqui, jalla nii jaru kamz waquiziča. Nekztan cuntintuž cjequiča ančhucqui.

¹⁸ Wejrqui weriž illztanaca pajuča. Nižaza tsjiizuñ pajuča. Niiž puntuquiztan cijrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Tsjii wejttan chica lujlñiqui wejt quintraž cjisnaquiča”. Jalla nii cijrta Yooz takuqui cumplisnaquiča. Tjapa ančuca puntuquiztan anal chiyučha. ¹⁹ Pero anziqiu ima tankatan ančucaquiz chiyučha jaknužt wejr tanta cječhaja, nii puntu kjanzt'uča. Jalla nižtiquiztan wejr tantanaqui, ančhucqui wejtquiz criyaquiča, wejrtča Yoozquiztan cuchanžquitaqui, jalla nii. ²⁰ Ančucaquiz weraral chiyučha. Jakziltat weriž cuchanžquita žoñinaca risiwčhaja, jalla niiqui wejr zakaz risiwčha. Nižaza jakziltat wejr risiwčhaja, jalla niiqui wejr cuchanžquiñižquiz risiwtažakaz cjequiča.

JESUSAQUI TARAZUNTAZ CJEQUICHA

²¹ Jalla nuž chiižcu Jesusaqui persun kuzquiz ancha llaquita sint'ichiča. Jalla nekztan tuž kjanapacha cjichiča:

—Ančucaquiz weraral chiyučha. Tsjii ančucaquiztan wejr tankataquiča.

²² Jalla nuž chiitiquiztan niž tjaajintanacaqui porapat chersassiča, kuzquiz pinsican, “¿Jakziltižjapa chiičhaja?” jalla nii. ²³ Tsjii ancha k'aayi tjaajinta žoñi Jesusiž latuquiz žcati julzi želatča. ²⁴ Jalla nekztan Simón Pedruqui nii žcati žejlñižquiz kjaržtan paljaychiča. “¿Jeczquiztanpan chii? Maznalla”, cjicanaqui. ²⁵ Jalla nižtiquiztan nii žcati žejlñi žoñiqui Jesusižquiz pewcziča tuž cjican:

—Wejt Jiliri, ¿ject am tankatñi žoñiqui?

²⁶ Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Jeczquizkat wejrqui čher mazquiquiz t'awžcu tii t'anta tjaačhaja, jalla niž cjequiča niiqui.

Jalla nekztanaqui nii t'anta t'awžcu, Judas Iscariotiquiz tjaachiča. Niiqui Simonž majčtača. ²⁷ Jalla nii t'awžta t'anta tanžtanaqui, Satanás cjita diabluqui Judas kuzquiz luzziča. Nekztanaqui Jesusaqui Judasquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Chjulum paačhaja, apura paa.

²⁸ Nii parti mizquiz julzi žoñinacaqui ana intintichiča, nii Jesusiž chiita. ²⁹ Yekjapanacaqui tantiyatča, jalla tuž: Judas paaz pulsa tanzñiž cjen, Jesusaqui nižquiz mantichižlani pjijzta paazjapa čjulunaca kjayžjapani. Yekjapanacazti zakaz tantiyatča, jalla tuž: Judas paaz pulsa tanzñiž cjen, Jesusaqui mantichižlani, pori žoñinacžquiz paaz onanzjapani. ³⁰ Judasqui nii t'anta tanžcu nii orapacha ulanchiča. Nii oraqui weentača.

EW MANTITAQUI

³¹ Jalla nuž Judas ulantanaqui, Jesusaqui cjichiča:

—Wejrtča Yooz cuchanžquita Žoñtqui. Jaziqui wejrqui wejt Yooz tjaata kamaña tjeeznuča, honorchiz cjisjapa. Nižaza weriž cjen Yooz Ejpqui honorchiz cjequiča. ³² Jalla nižtiquiztan Yooz Ejpqui wejtquiz zakaz honorchiz cjiskataquiča. Jalla niiqui wajillaž wataquiča. ³³ Weriž pecta jilanaca, tsjii upacamakaz ančhucatan želača. Nekztan ančhucqui wejr kjuraquiča.

Pero jaknužt tuquiqui žoñinacžquiz chiitučhaja, jalla nižtapachal anziqúi ančhucaquiz tuž chiyučha: Jakziqúint wejr okačhaja, jalla nicju ančhucqui ana oki atasacha. ³⁴ Wejrqui tsjii ew mantita ortina ančhucaquiz tjaa-učha: “Porapat zuma munazizpančha, jalla nii. Jaknužt wejrqui ančhucatan zuma munazitučhaja, jalla nižta ančhucqui porapat zuma munazaquičha”. ³⁵ Ančhucaž nii ortina mantita jaruž kaman, tjapa žoñinacaqui zizaquičha, ančhucčha weriž tjaaajinta žoñinacapan.

PEDRUQUI K'OTAQUICHA

³⁶ Jalla nekztanaqui Simón Pedruqui nižquiz cjichičha:

—Wejt Jiliri, ¿am jakzim okaquiya?

Jesusaqui nižquiz kjaazičha, tuž cjican:

—Jakziqúint wejr okačhaja, jalla nicju anaž apžni atasacha anziqúi. Tii jarquinaqui amqui wejtquin tjonaquičha.

³⁷ Pedruqui cjichizakazza:

—Wejt Jiliri, ¿kjažtiquiztan anzic ana am apžni atasajo? Anzimi amquiztanami weril ticznasacha.

³⁸ Jesusaqui tuž kjaazičha:

—¿Wejtquiztan ticznasaya? Ultim weraral amquiz cjiwčha: Ima quer wallpaž kjawan, amqui čhjep wilta wejr ana pajnim toscara chiyaquičha.

14

ARAJPACHA OJKZ PUNTU

¹ Wejt tjaaajinta žoñinaca, Yooz Ejpžquin criyiñčhucčha nižaza wejtquiz zakaz criya. Ana turwayzi kuzziz cjee. ² Wejt Ejpž arajpach kjuyquin wacchi campu žejlčha, kamzjapa. Ana nižta žejltasaž niiqui wejrqui ančhucaquiz maztasacha. Jaziqúi wejrqui okačha ančhucaltajapa campu tjaczquizjapa. ³ Jalla nuž campu tjaczni ojkžcu, wital quejpcacčha ančhuc chjichi, wejtta kamzjapa. Jakziqúint wejr želačhaja, jalla nicju ančhuc zakaz želaquičha, weriž chjichtaž cjen. ⁴ Ančhucqui jakziqúint wejr okačhaja, niiqui zizza. Nižaza wejt ojkz jicz zizza.

⁵ Nekztanaqui Tomasqui cjichičha:

—Wejt Jiliri, jakziquinam am okačhaja, anal zizučha wejrnacqui. ¿Kjažt am ojkz jicz zizasaya?

⁶ Jesusaqui nižquiz tuž kjaazičha:

—Wejrtčha jicz cuntitqui, arajpachquin irantizjapaqui. Nižaza wejrtčha werarapankaztqui. Weriž cjen werar Yooz kamaña zizasacha. Nižaza wejrtčha žeti tjaaayitqui, Yooztan winaya kamzjapa. Weriž cjenpankaz Yooz Ejpžquin iranti atasacha. ⁷ Ančhucqui wejr ultimu pajtasaž niiqui, ančhucqui wejt Yooz Ejp zakaz pajtasačha. Jaztanpacha weriž cjen ančhucqui wejt Yooz Ejp pajčha, nižaza weriž cjen ančhucqui Yooz Ejp cherčha.

⁸ Nekztanaqui Felipiqui cjichičha:

—Wejt Jiliri, Yooz Ejp cherkatalla, nužquiz niimi bastakal cjeečha.

⁹ Jesusaqui tuž kjaazičha:

—Felipe, ančhucatan ažkpacha žejlchinzala. ¿Anapanim wejr pajjo? Jakzilat wejr cherčhaja, nižaza Yooz Ejp cherčha. ¿Kjažt am nuž cjeejo, “Yooz Ejp cherkata”, cjicanajo? ¹⁰ Wejrmi Yooz Ejpmi tsjii kuzzizza. ¿Jalla nii anam crii amya? Weriž ančhucaquiz chiitaqui anaž persun kuzquiztan chiyučha, antiz Yooz Ejpž cuntiquiztan chiyučha. Yooz Ejpqui wejt kuzquiz žejlčha. Jalla nižtiquiztan niž cjen obranacal paa-učha. ¹¹ Wejrmi Yooz Ejpmi tsjii kuzzizza. Jalla nii criyaquičha, jaziqúi. Weriž chiitiquiztan ana

criyasaž niiqui, weriž paata obranaca cheržcu mekaz criyalla. ¹² Werarapan ančhucaquiz chiyučha. Jakziltat wejtquiz criican tjapa kuzziz cječhaja, jalla niiqui weriž paata obranaca irataž zakaz paaquičha, nižaza weriž paata obranacquiztan juc'ant pajk obranaca paaquičha, weriž Yooz Ejpžquin ojktiquiztan. ¹³ Wejtquiz tjapa kuzziz cjen, ančhucqui čhjul mayiztami Yooz Ejpžquiztan mayačhaj niiqui, jalla nii mayiztiquiztan wejrkal čhjulumi tjaa-ačha. Jalla nuž tjaa-ačha, weriž cjen Yooz Ejp juc'ant honorchiz cjisjapa. Werjtčha Yooz Majchqui. ¹⁴ Ančhucqui wejtquiz tjapa kuzziz cjen čhjul mayiztami mayačhaja, jalla nii mayiztiquiztan wejr tjaa-ačha.

ESPIRITU SANTUZ PUNTU

¹⁵ 'Ančhucqui wejttan tjapa kuztan munazaquiž niiqui, weriž tjaata ortinanaca cazaquičha. ¹⁶ Wejrqui Yoozquiztan mayačha, tsjii tjurt'iziñi cuchanžquizjapa. Nii tjurt'iziñi ančhuca kuzquiz wiñayaž kamaquičha. Yooz Espiritu Santučha niiqui. ¹⁷ Nii tjurt'iziñi werara intintazkataquičha. Ana criiči žoñinacž kuzquiz anaž luzasačha. Ninacaqui nii tjurt'iziñi ana cherasačha, nižaza ana pajasačha. Nii tjurt'iziñi ančhuca kuzquiz žejlčha. Jalla nižtiquiztan nii pajčha ančhucqui. Nižaza wiñaya ančhuca kuzquizpacha želaquičha. ¹⁸ Wejrqui ančhuc anal ečačha maa ejp wajchallažtakaz. Ančhucaquin wilta tjonačha. ¹⁹ Tsjii upacamakaz, nekztan ana criiči žoñinacaqui ana iya wejr cheraquičha. Anchuczi wejr wilta cheraquičha. Nižaza jacatatžcu wiñayjapa žetačha. Weriž žejtchiž cjen, ančhuc zakaz wiñaya žetaquičha Yooztan kamcan. ²⁰ Jacatatžtanaqui ančhucqui zizaquicha, wejrqui wejt Yooz Ejpžtan tsjii kuzzizza. Nižaza ančhucqui wejttan tsjii kuzzizza. Nižaza wejrqui ančhucatan tsjii kuzzizza. ²¹ Jakziltat weriž mantita ortinanaca catokčhaja, nižaza cumpličhaja, jalla niiqui ultimuz wejttanž munazičha. Nižaza jakziltat wejttan munazičhaja, jalla nižtan zakaz wejt Yooz Ejpqui munazičha. Nižaza wejrzakal nižtan munazučha. Nižaza wejrqui nii žoñžquiz kjanacama wejt puntu zizkatačha.

²² Nekztan Judas (anačha Iscariotiqui) tuž pewczičha:

—Wejt Jiliri, ¿kjažtiquiztan amqui wejtnacaquizkaz pajkataquiya, am puntuiztan zuma zizjapaya? Nižaza ¿kjažtiquiztan parti žoñinacžquin am persuna ana pajkataquiya? ¿Kjažtiquiztan nuž cjeejo?

²³ Jesusaqui tuž kjaazičha:

—Jakziltat wejttanpan munazičhaja, jalla niiqui weriž chiita taku cazza, nižaza wejt Yooz Ejpqui nižtan munazičha, nižaza wejrnacqui nižžquin tjonučha, niž kuzquiz kamzjapa. ²⁴ Jakziltat wejttan ana munazičhaja, jalla niiqui weriž chiita taku ana cazza. Weriž chiita takuqui anačha wejt persun kuzquiztan. Antiz wejr cuchanžquiñi Yooz Ejpž kuzquiztanpančha weriž chiita takuqui.

²⁵ 'Ančhucatan iya žejlcan ančhucaquiz tii puntunaca chiyučha. ²⁶ Wejt wiruñ weriž cjen Yooz Ejpqui tsjii tjurt'iziñi cuchanžcaquičha. Yooz Espiritu Santučha nii tjurt'iziñi. Jalla niiqui wejt cuntiquiztanž cjequičha. Niiqui ančhucaquiz tjapa Yooz puntunaca tjajnaquičha, nižaza tjapa weriž chiita takunaca cjuñkataquičha.

²⁷ 'Wejrqui ančhuca kuznaca jeejzkatučha. Ančhuca kuznaca jeejzkatžcuqui okačha. Žoñinacaqui anapanž žoñž kuz nižta jeejzkatasačha. Ančhuca kuznacaqui anačha turwaysi cjee, nižaza anačha eksna. ²⁸ Ančhucqui weriž chiita nonzinčhucčha: Okačha, nižazal ančhucaquiz wital tjonačha, jalla nii. Ančhucqui wejttan zuma munaztasaz niiqui, chipchiž cjitasačha, nii weriž chiitaž cjen. Wejrqui wejt Yooz Ejpžquin okačha. Wejt Yooz Ejpqui wejtquiztan juc'antičha. ²⁹ Ima ojkan

ančucaquiz anziqumaz mazinčinča, jalla nuž wattan wejtquiz tjapa kuztan criyajo.

³⁰ Tii muntuquiz žejlñi žoñinacaž mantiñiqui tjoncha. Jalla nii anawal mantiñi diabluqui Judasquiz cuchanžquiča, wejr tankatzjapa. Jalla nižtiquiztan tsjii upacamakaz ančucatan parluča. Pero nii anawal mantiñiqui wejtquiztan anača juc'ant azzizqui. Jazic niiqui wejr anaž mantasača. ³¹ Wejrqui wejt Yooz Epiž mantitacama okača. Jalla nižtiquiztan tii muntuquiz žejlñi žoñinacaqui zizaquiča, wejrqui Yooz Ejpžtan zuma munaziča, jalla nii. Jaziqui žaažna. Tekžtan ojkla.

15

UWAS MUNTI PUNTU

¹ Wejrtča chekan lijitumtqui, tsjii zuma uwas muntižtakaz. Wejt Yooz Ejpqui nii munti cwitiñiča. ² Nii uwas muntiquiztan skoz uwas piz itzanacaž pajkča. Jakzilta uwas piz itzat ana čherchiz pajkčhaja, nii ana čherñi itzaqui c'utžtaž cjequiča. Nižaza nii munti cwitiñiqui čherñi itzanaca zumpachaž azquichaquiča, juc'ant čheri pookajo. Yooz Ejpča nii munti cwitiñiqui. ³ Weriz čhiitiquiztan ančucqui zuma kuzziz cjissinčucča. ⁴ Nižaza wejrqui ančucatan tsjii kuzziztča. Jalla nižta ančucqui wejttan tsjii kuzziz cjee. Tsjii muntiquiztan ojknii piz itzaqui nii muntiquiztan apakta cjequiz niiqui, ana čherchiz cjisnasača. Antiz nii zuma muntiquiz pajknii itzanacakaz čherasača. Jalla nižta nii munti itzanaca irataž ančucqui. Ančucqui wejttan ana tsjii kuzziz cječhaj niiqui, ana zuma kami atasača. Antiz wejttan tsjii kuzziz cječhaj niiqui, nekzipanž zuma kamaña nižaza zuma obranaca tjeeznasača.

⁵ Wejrtča nii zuma uwas muntižtakaztqui. Ančuczti nii uwas piz pajknii itzanacažtakazza. Jakziltat wejttan ultimu tsjii kuzzižlaj niiqui, nižaza wejrmi nižtan tsjii kuzziz cjesaž niiqui, jalla niiča ancha zuma kamaña nižaza zuma obranaca tjeezñiqui. Jakziltat wejttan ana tsjii kuzzižlaj niiqui, Yooz yujcquiz ana čhjul zum obranacami tjeeznasača. ⁶ Jakziltat wejttan ana tsjii kuzzižlaj niiqui, Yoozquiztan chjatkataž cjequiča. Nekztanaqui ana zuma kamañchiz cjen kjoñchi itsanacažtakaz cjequiča. Jalla nižtiquiztan nii kjoñchi itsanacažtakaz ricujtaž cjequiča ujquin ujjapa.

⁷ Ančucqui wejttan tsjii kuzzižlaj niiqui, nižaza weriz tjaajinta takunaca catokaquiz niiqui, nekztan wejtquiztan čhjulumiž mayasača. Nekztanaqui amiž mayiztiquiztan tjaataž cjequiča. ⁸ Ančucqui walja zuma obranaca tjeezñiž cjen, Yooz Ejpqui honorchiz cjequiča. Nižaza ančuca zuma obranacchiz cjen ančucqui weriz tjaajinta žoñinacčucča, jalla nii kjanapachaž tjeeznaquiča. ⁹ Jaknužt wejt Yooz Ejpqui wejttan zuma munazičhaja, jalla nižtapacha wejr ančucatan zuma munazuča. Weriz ančucatan munazñiž cjen, jalla niipanž cjuñžna. ¹⁰ Ančucqui weriz mantita ortinanaca cumplaquiča. Jalla nekztan wejrqui ančucatan tirapan munaziñil cjeeča. Wejrqui wejt Yooz Epiž mantita ortinanaca cazzinča. Jalla nižtiquiztan niiqui wejttan tirapanž munaziča. Jalla nižta irata ančucatan wejttan cjequiča.

¹¹ Jalla nii puntunaca ančucaquiz chiyuča, wejttan chica cuntintuž cjisjapa, nižaza ančuca kuznacami ancha cuntintu cjisjapa. ¹² Weriz mantita ortinaqui tužuča, jaknužt wejr amtan zuma munazitučhaja, jalla nižta irata ančucqui porapat munazaquiča. ¹³ Jakziltat persunpacha niž mazinacž laycu ticžaja, jalla niiqui, ancha munaziñi kuz tjeeža. Jalla nižta žoñžquiztan

anaž juc'anti munaziñi kuzziz žoñic želasača. ¹⁴ Ančucqui weriž mantitacama kamaquiž niiqui, nekzipanča ančucqui wejttan munaziñiqui. ¹⁵ Tekztan najwcchuc anal ančucaquiz “wejt piyunanacača” cjican cjesača. Tsjii piyunaqui čhjulut patruna paačhaja, ana zizza. Wejrqui tjapa wejt Yooz Epiž chiitaqui ančucaquiz zizkatchinča. Jalla nižtiquiztan tekztan najwcchuc ančucaquiz “wejt mazinacapanča” cjeeča. ¹⁶ Ančucqui ana wejr illzinčucča. Wejrzi ančuc illzinča, nižaza apóstol puestuquiz utchinča, Yooz taku parli okajo, nižaza walja žoñinaca wejtquiz criiskatajo. Nižaza nii wejtquiz criichi žoñinacaqui wejtquiz tiraž tjurt'aquiča. Wejtquiz kuzziz cjen, čjul mayiztami Yooz Ejpžquiztan mayačhaja, jalla nii mayiztaqui tjaataž cjequiča. ¹⁷ Wilta ančucaquiz mantuča:

Porapat zuma munazaquiča.

CRIICHI ŽOÑINACAQUI CHJAAWJKATTA CJEQUICHA

¹⁸ ‘Ana criichi žoñinacaž ančucatan chjaawjkatan, cjuñzna, jalla nižta ninacaqui wejttan chjaawjkatchiča. ¹⁹ Ana criichi žoñinacž partiraž cjitasadž niiqui, ančucqui ninacžquiz munazita cjitasadž. Pero wejrqui ančuc illzinča. Jalla nižtiquiztan anača ana criichi žoñinacž partira ančucqui. Nižaza nižtiquiztan ančucqui ana criichi žoñinacžquiz ana munazita cjequiča, nižaza chjaawjtaž cjequiča. ²⁰ Weriž chiitac cjuñzna. Wejrqui cjichinča, “Tsjii piyunaqui niiž patrunžquiztan anača juc'anti”. Ana criichi žoñinacaqui wejtquiz sufriskatchiča. Nižaza ninacaqui ančucaquiz zakaz sufriskataquiča. Weriž tjaajinta taku ana catokchiča. Jaziqui ančucaž tjaajinta taku ana zakaz catokaquiča. ²¹ Pero ana criichi žoñinacaqui ančuca quintra cjequiča, ančucaž wejtquiz kuzziz cjen. Nii quintranacaqui wejr cuchanžquiñi anaž pajča. Jalla nižtiquiztan ančucaquiz quintraža.

²² Wejrqui ninacžquiz Yooz taku mazñi ana tjontasaž niiqui, ninacaqui ana nii pajk ujchiz cjitasadž. Pero wejrqui wejt puntuquiztan kjana-pacha ninacžquiz chiichinča. Jalla nižtiquiztan ninacaqui ana čhjulumi chiyi atasadž, casticz tjuñquiziqui. Nižaza ninacžquiziqui anaž pertunac želasača. ²³ Jakziltat wejtquiz chjaawjkatchaja, jalla niiqui wejt Yooz Ejpžquiz zakaz chjaawjkatcha. ²⁴ Wejrqui ninacž yujcquiz walja milajru obranaca paachinča, jakzilta wali žoñžquiztanami juc'anti. Pero anapanča wejtquiz criiz pecchiča. Jaziqui pajk ujchiz cjissiča. Jalla nižta obranaca anal paatasadž niiqui, ninacaqui ana nii pajk ujchiz cjitasadž. Pero nižta obranaca paachinča. Nižaza ninacaqui weriž paata milajrunaca cherchiča. Jalla nuž cheržcumí, wejtquizimi wejt Yooz Ejpžquizimi chjaawjchipanča. ²⁵ Jalla nuž ninacaž chjaawjtaqui cjjirta Yooz taku cumplisiča. Ninacž liiquizpacha cjjirta Yooz takuqui, tuž cjiča: “Wejtquiz chjaawjchiča ana čjul razunžtan”.

²⁶ ‘Wejrqui Yooz Ejpžquiztan ančucaquiz Yooz Espíritu Santo cuchanžcača. Jalla nii Yooz Ejpžquiztan tjonchi Espíritu Santuqui wejt puntuquiztan weraraž intintazkataquiča, nižaza ančucaltajapa tjurt'ižinaquiča. Jalla nii Espíritu Santuqui tjonžcu wejt puntuquiztan zizkataquiča. ²⁷ Primirquiztanpacha ančucqui wejttan chica ojklaychinčucpanča. Jalla nižtiquiztan ančuczakaz wejt puntuquiztan zizkataquiča.

16

PRUEBANACAZ TJONAQUICHA

¹ 'Tjapa weriž chiitanacaqui ančhucaquiz chiichinča, čhjul sufrisquiztanami tirapan wejtquin kuzziz cjisjapa, nižaza ana wejtquiztan zarakzjapa. ² Jazta timpuquiz ančhucqui ajcz kjuyanacquiztan chjatkattaž cjequiča. Nižaza tsjii sufris ora tjonaquiča. Jalla nii oraqui jecmit ančhuc conačhaja, jalla nii conñi žoñiqui cjequiča, "Wejrtča Yooz sirwintqui. Jalla nižtiquiztan nii žoñi conchinča", nuž cjequiča. ³ Nii ančhuc conñi žoñinacami wejtquizimi wejt Yooz Ejpžquizimi anapan pajča. Jalla nižtiquiztan ančhuc conasača. ⁴ Tjapa weriž chiitanacaqui ančhucaquiz chiichinča, ančhucaquiz yanapzjapa. Nii sufris ora tjontanaqui jalla tii weriž chiitanaca cjuñznaquiča. Primirquiztanpacha tii sufris puntuquiztan ančhucaquiz kjanacama ana chiichinča. Ančhucatan kamiñtača. Jalla nižtiquiztan tii sufris puntu ana chiiz pecchintača.

ESPIRITU SANTUZ PUNTU

⁵ 'Pero anz wajilla wejr cuchanžquiñizquin okača. Ančhucaquiztan anaž jakziltami wejr pewcža, "¿Jakzit okačhaja?" jalla nii. ⁶ Ančhucqui ancha llaquita cjissinčhucča, jalla nuž weriž chiiñiž cjen. ⁷ Pero wejrqui werara takunaca chiyučha. Weriz ojktanaqui waliž cjequiča ančhucaltaqui. Wejrqui anal okasaž niiqui, tjurt'iziñi Espiritu Santuqui anaž tjonasača. Pero wejr ojkžcuqui nii Tjurt'iziñi cuchanžcača. ⁸ Jalla niiqui tjonžcuqui, ana criichi žoñinacž kuzquiz ninacž persun uj tantiyaskataquiča. Nižaza Yooziž mantita kamañ puntu tantiyaskataquiča, nižaza nii Espiritu Santuqui Yooz casticz puntu tantiyaskataquiča. ⁹ Espiritu Santuqui ana criichi žoñinacž kuzquiz persun uj tantiyaskataquiča, wejtquiz ana criichiž cjen. ¹⁰ Nižaza nii Espiritu Santuqui ana criichi žoñinacž kuzquiz Yooziž mantita kamañ puntu tantiyaskataquiča, weriž Yooz Ejpžquin ojkchiž cjen. Jalla nižtiquiztan ančhuc zakaz wejr ana iya cheraquiča. ¹¹ Tii muntuquiz mantiñi diabluiqui Yooziž yatisinžtača, ana walipanča, nii. Jazic niiqui castictaž cjequiča ultim juyzuquiz. Jalla nižtiquiztan Espiritu Santuqui ana criichi žoñinacžquiz Yooz casticz puntu tantiyaskataquiča.

¹² 'Iya juc'anti kjažumi ančhucaquiz chiižinznaca žejlča wejttaqui. Pero anziqui ančhucqui anaž nii intintazasača. ¹³ Werar intintazkatñi Espiritu Santuqui tjonžcu, ančhucaquiz tjaajnaquiča tjapa weraranaca. Anaž persun kuzquiztan tjaajnaquiča, antiz Yoozquiztan nonžtanaca tjaajnaquiča. Nižaza tekztan najwecchuc čhjulut watačhaja, jalla nii zakaz tjaajnaquiča. ¹⁴ Espiritu Santuqui wejt puntuquiztan ančhucaquiz tjaajnaquiča. Jalla nuž tjaajinñiž cjen wejrqui honorchiz cjeeča. ¹⁵ Tjapa Yooz Epiž chiitaqui wejrpankazza chiiñtqui. Tsjiikaztča wejrnaqui. Jalla nižtiquiztan wejrqui chiichinča, Espiritu Santuqui wejt puntuquiztan ančhucaquiz tjaajnaquiča, nii.

CUNTINTUZ CJEQUICHA

¹⁶ 'Upaquižtancama ančhucqui wejr ana cheraquiča. Nekztanaqui tsjii kjaž majquiztan wejr wilta cheraquiča.

¹⁷ Nekztanaqui yekjap tjaajintanacaqui porapat pewcsassiča, tuž cjican: —¿Kjažt cjii tjeejo, tuž cjicanajo? "Upaquižtancama ančhucqui wejr ana cheraquiča. Nekztanaqui tsjii kjaž majquiztan wejr wilta cheraquiča". Nižaza tiiqui "Wejrqui Yooz Ejpžquin okača", cjiča. Jalla nuž cjican, ¿kjažt cjii teejo? Čhjul puntut chii teejo?

¹⁸ Ninacaqui cjichizakazza:

—"Upaquižtancama" chiicanaqui, ¿kjažt cjii teejo? Anača intintazzuca tiiž chiitaqui.

¹⁹ Jesusaqui persun kuzquiz zizatĉha, ninacaqui niižquin tsjii pewcz pecatĉha, jalla nii. Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz tuž cjichiĉha:

—Wejrqui chiichinĉha, tuž cjican: “Upaquižtancama anĉhucqui wejr ana cheraquiĉha, nekztanaqui tsjii kjaž majquiztan wejr wilta cheraquiĉha”. Jalla nuž chiican, ĉkjažt cjii? ĉJalla niiĉha ziz pecya? ²⁰ Ultim weraral anĉhucaquiz cjiwĉha. Anĉhucqui llaquita cjequiĉha, nižaza kaaquiĉha. Ana criichi žoñinacazti cuntintuž cjequiĉha. Anĉhucqui llaquita kuzziz cjenami, tsjii kjaž majquiztan anĉha chipchipcan cuntintuzakaz cjisnaquiĉha. ²¹ Nonžna. Majtz ora irantižcan tsjaa maatak žonqui janchinaca walja mizkatiñĉha. Nekztan wawa majtžcuqui, naa maatak žonqui wawchiz cjen ana janchi mizkattami cjuñiñĉha. Wawchiz cjen, anĉha cuntintuĉha naaqui. ²² Jalla nižta irataž anĉhucqui anziqui llaquita kuzzizza. Pero wejrqui am wilta cheraĉha. Jalla nii oraqui anĉhuca kuznaca cuntintuž cjequiĉha. Nižaza nii anĉhuca cuntintu cjis kuzqui anaž jecmi wilta nižta llaquita cjiskatasāĉha.

²³ ‘Nii orquiztan najwcchuc anĉhucqui zizñi cjiscu wejr anaž iya pewcnaquiĉha. Anĉhucaquiz weraral chiyuĉha. Wejtquiz tjapa kuztan cjen, anĉhucqui Yooz Ejpžquiztan ĉjulumi mayaĉhaja, jalla nekztan weriž cjen nii mayiztaqui tjaataž cjequiĉha. ²⁴ Tii oracama anĉhucqui anaž ĉjulumi maychinĉhucĉha wejt tjuuquiz. Mayiza, nekztanaqui tjaataž cjequiĉha, anĉhuca kuz juc'anti cuntintu cjisjapa.

JESUSIZ CHIITANACA

²⁵ ‘Tii oracama wejrqui anĉhucaquiz ch'aman intintazzuc takunaca chichinĉha. Tsjii tjuñiqui tjonĉha. Jalla nii tjuñiquiztan nižta ch'aman intintazzuc takunacami anal iya chiyāĉha. Antiz Yooz Ejpž puntuquiztan jalla niil kjanacama chiyāĉha. ²⁶ Nii oraqui anĉhucqui wejt tjuuquiz ĉjulquiztanamiž mayizaquiĉha. Nekztan wejrqui anĉhucaltajapa anal iya maynaĉha wejt Yooz Ejpžquiztanqui. ²⁷ Anĉhucqui wejttan munazichinĉhucĉha. Nižaza wejtquiz criichinĉhucĉha, wejrqui Yooz Ejpžquiztan tjonchi, jalla nii. Jalla nižtiquiztan Yooz Ejppacha anĉhucatan munaziĉha. ²⁸ Wejrqui Yooz Ejpžquiztan tii muntuquiz tjonchinĉha. Nižaza tii muntuquiztan, wejt Yooz Ejpžquin quepaĉha.

²⁹ Jalla nekztanaqui niiž tjaajintanacaqui cjichiĉha:

—Jaziqui ultimu kjanacama chiichamĉha, ana ch'aman intintazzuc takunacžtan. ³⁰ Jaziqui zizuĉha, amqui tjapa ĉjulumi zizñampanĉha, nii. Ampankam wejtnaca kuzmi zizza. Jalla nižtiquiztan wejrnacqui anal iya pewcnasaĉha. Nižaza wejrnacqui ultim chekpacha criyuĉha, amqui Yooz Ejpžquiztan tjonchamĉha, jalla nii.

³¹ Jesusaqui ninacžquiz tuž kjaaziĉha:

—ĉJaziqui anĉhucqui ultim chekpacha criichinĉhucjo? ³² Tsjii ora wajiĉha. Anzpachaĉha nii oraqui. Nii oraqui anĉhucqui wichanziž cjequiĉha, nižaza zina zina wichanziž cjequiĉha. Wejrqui zinalla ectal cjeeĉha. Pero wejr zina ecta cjenami, wejrqui ana zina cjeeĉha. Wejt Yooz Ejpž wejttan čica cjequiĉha. ³³ Jaziqui tjappacha tii takunaca anĉhucaquiz chiichinĉha, wejtquiz kuzziz cjen, cuntintu cjisjapa. Tii muntuquiz žejlcan anĉhucqui sufraquiĉha. Walja tjup kuzzizpan cjee. Wejrqui tjapa liju atipchinĉha.

17

JESUSIZ YOOZ EJPŽTAN PARLITA

¹ Jalla nuž chiižcu Jesusaqui tsewcchuc arajpach kjutñi cherziĉha. Nekztan Yooz Ejpžtan parlichinĉha, tuž cjican:

—Yooz Tatay. Wejt sufris ora tjonča. Wejrtča am Majchtqui. Wejtquiz honorchiz cjiskatalla. Nekztan wejrqui amquiz juc'ant honorchiz cjiskatača. ² Tjapa zoñinaca mantizjapa, jalla nii poder wejtquiz tjaachamča. Jakziltami amqui wejtquiz intirjičhaja wejt parti cjisjapa, jalla ninaczquiz arajpachquin wiñaya kamkatača wejrqui. ³ Amča zinta werara Yoozqui. Nižaza wejrtča Jesucristutqui; amiž cuchanzquita Zoñtča. Wejt parti zoñinacaqui amquizimi wejtquizimi pajča. Jalla nižtiquiztan arajpachquin učumtan wiñaya kamaquiča.

⁴ Tii muntuquiz kamcan amquiz honorchiz cjiskatchinča. Nižaza amiž mantita obranaca žerzinča. ⁵ Jaziqui, Yooz Tatay, amquin wilta quejpžcu, arajpachquin amtan chica želaquiča. Nekztan wejtquiz honorchiz cjiskatalla. Ima tii muntu želan, wejrqui amtan chica honorchiztala. Jalla nižta tuquita honorchiz irata wilta wejtquiz honorchiz cjiskatalla.

⁶ Amqui zoñinaca illzamča, wejt partiquiz cjisjapa. Jalla nii zoñinaczquiz intintazkatchinča am puntuquiztan. Ninacaqui amtača. Nižaza wejt parti cjisjapa wejtquiz tjaachamča. Nižaza ninacaqui am takunac jaru kamča. ⁷ Jaziqui wejt partir zoñinacaqui zizza, tjapa weriž chiitaqui amquiztan tjonñicamča, jalla nii. ⁸ Amiž chiita takunacacama ninaczquiz tjaajinchinča. Jalla nekztan ninacaqui weriž tjaajinta catokchiča. Nižaza weriž tjaajinta zoñinacača zizñipanqui, wejrqui amquiztan tjonchinča, jalla nii. Nižaza criichipanča, amqui tii muntuquiz wejr cuchanzquichamča, nii.

⁹ Jaziqui ninacztajapa amquiz mayizuča. Ana criichi zoñinacztajapa anal mayizuča. Antiz wejt partir zoñinacztajapakaz mayizuča, amiž illžniž cjen. ¹⁰ Amtača tjapa wejt partir zoñinacaqui. Nižaza wejttača ninacaqui. Jalla ninacaž cjen wejrqui honorchizza.

¹¹ Wajilla ana iya tii muntuquiz kamača. Nii wejt partir zoñinacaž eclaquiča. Tii muntuquiz tira želaquiča ninacaqui. Wejrzi amquin quejpžcača. Zuma arajpach Yooz Tatay, tii zoñinaca wejtquiz tjaachamča. Jaziqui am aztan tinaca tirapan cwitalla, tsjii kuzziz cjeyajo, jaknužt učumqui tsjii kuzzizlaja, jalla nižta. ¹² Tii muntuquiz tinacztan kamcan, tii zoñinaca cwitichinča, am aztan. Nižaza tinaczquiztan tsijsinčinča čjulquiztanami ana kjaž cjisnajo. Tsjiiqui pertissipanča. Jalla nuž pertisjapa nii Judas Iscariotiqui žejltkalča. Jalla nuž cjen tuquita cijirta Yooz taku cumplissiča.

¹³ Anziqui wejrqui amquin quejpžcača. Iya tsjii zkolucztan tii muntuquiz kamcan wejrqui tinaczquiz chiižinuča, wejtquiz criichi zoñinacaž wejržtapacha cuntintu cjeyajo. ¹⁴ Wejrqui tinaczquiz am taku tjaajinchinča. Jaknužt wejrqui ana criichi zoñinacz partiquiz ana želatučhaja, jalla nižta irata wejtquiz criichi zoñinacaqui ana žejlča ana criichi zoñinacz partiquiz. Jalla nižtiquiztan ana criichi zoñinacaqui ninaczquiz chjaawjča. ¹⁵ Amquiztan ana mayizuča, wejt zoñinacaž tii muntuquiztan chjichtaž cjisjapa. Antiz amquiztan mayizuča, ana wal diabluzquiztan wejt zoñinaca tsijsinta cjisjapa. ¹⁶ Jaknužt wejrqui ana criichi zoñinacz partiquiz ana želatučhaja, jalla nižta irata wejt zoñinacaqui ana žejlča, ana criichi zoñinacz partiquiz. ¹⁷ Amiž chiitaqui ultim werarača. Am takuž cjen wejtquiz criichi zoñinaca zuma kamañchiz cjiskata. Čjul ana zuma kamañquiztanami zarakskata. ¹⁸ Jaknužt amqui tii muntuquiz žejlñi zoñinacz kjutñi wejr cuchanzquičhaja, jalla nižaza wejrqui tii muntuquiz žejlñi zoñinacz kjutñi wejt zoñinaca cuchnuča. ¹⁹ Wejtquiz criichi zoñinacztajapa ancha kuztanča wejrqui ticzjapa. Nižaza am werar tawk jaru kamtiquiztan tii zoñinaca t'akžinuča amta cjeyajo.

20 'Wejrqui tii tekžta žoñinacžtajapa alaja anal mayizuča, antiz tjapa wejtquiz anzimi wiruñami criichi žoñinacžtajapa mayizuča. Tii tekžta žoñinacž Yooz taku paljaytiquiztan yekjapanacaqui wejtquiz criyaquiča. Jalla ninacžtajapa zakaz mayizuča. 21 Jalla tjapa ninacžtajapa mayizuča tsjii kuzziz cjisjapa. Yooz Tatay, amqui wejttan tsjii kuzzizza. Nižaza wejrqui amtan tsjii kuzziztča. Jalla nižta irata ninacaqui učumnacaquiz tsjii kuzziz cjila. Jalla nuž mayizuča, tii muntuquiz žejlñi žoñinaca criyajo, am wejr cuchanžquichi, jalla nii. 22 Amiž wejtquiz tjaata arajpach kamaña, jalla nii kamaña ninacžquiz cjiskatchinzakazza, tsjii kuzziz cjejajo, jaknuž učumqui tsjii kuzzizzalaja, jalla nižta. 23 Jaknužt amqui wejttan žejlčhaja, jalla nižtača wejrqui ninacžtan želača, ninaca tsjii kuzzizpan cjejajo. Jalla nižtiquiztan žoñinacaqui zizaquiča, amqui wejr cuchanžquichiča, jalla nii. Nižaza žoñinacaqui zakaz zizaquiča, amqui ninacžtan munaziča, jaknužt amqui wejttan munazičhaja, jalla nižta.

24 'Yooz Tatay, amqui wejtquiz tii žoñinaca tjaachamča, wejtquiz criyajo. Jalla tinacaqui wejttan chica kamñijapa pecuča, jakziquin wejr želačhaja, jalla nicju. Jalla nužuntu žejlcan tinacaqui wejt arajpach kamaña kjana cheraquiča. Ima tii muntu želan, wejttan munaziñiž cjen amqui wejtquiz nii arajpach kamaña tjaachamča. Jalla nii kamaña cheraquiča wejt partir žoñinacaqui. 25 Ultim lijitum Tatayi ana criichi žoñinacaqui am anaž pajča. Wejrzi am pajuča. Nižaza jalla tinacaqui zizza, amqui wejr cuchanžquichamča, jalla nii. 26 Am puntuquiztan tinacžquiz zumpacha intintazkatchinča. Nižaza wejrqui tiral intintazkatuča, ninacaž zuma munazizjapa, jaknužt učumqui zuma munazičhaja, jalla nižta. Nižaza am puntuquiztan ninacžquiz intintazkatuča, wejr ninacžtan tsjii kuzziz cjisjapa.

18

JESUSAQUI TARAZUNTACHA

1 Jesusaqui nuž chiižcu niž tjaajintanacžtan ojkchiča. Cedrón cjita k'awž tsjii latuquin ojkchiča. Jalla nicju ch'ojñi muntinaca želatča. Nijcchuc luziča. 2 Jesusaqui nii yokquin kjaž wilta ajczñipantakalča niž tjaajintanacžtan. Tarazuñi Judasqui nii yoka pajchiča. 3 Jalla nicju Judasqui zultatunacami, nižaza timplu wijilñi zultatunacami, jalla ninaca chjitchiča. Timplu jilirinacami, fariseo žoñinacami jalla ninacača nii timplu wijilñi zultatunaca cuchanchiqui. Ninacaqui irantichiča michanacžtan teyanacžtan pajk cuchillunacžtan, nižaza wjajtz carotinacžtan. Jalla nižtanacžtan irantichiča. 4 Jesusaqui čjulut watačhaja, jalla nii tjapa zizatča. Nii tjonchi žoñinacžquiz macjatžcu, pewcziča, tuž cjican:

—¿Jectča kjur ančhucjo?

5 Jalla ninacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejrnacqui kjuruča Jesusa, nii Nazaret wajtchiz žoñi.

Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Wejrtča niitqui.

Judas, nii tarazuñi žoñiqui ninacžtan chica tsijtchi želatča. 6 Jesusaž "Wejrtča niitqui" cjitiquiztan nii tanñi žoñinacaqui wir kjutñi atžcu porapat tewksarascu yokquiz tjojtassiča. 7 Jesusaqui wilta pewcziča:

—¿Jectpan ančhuc kjurjo? —cjican.

Ninacaqui wilta kjaaziča, tuž cjican:

—Wejrnacqui kjuruča Jesusa, nii Nazaret wajtchiz žoñi.

8 Jesusaqui nekžtan zakaz cjichiča:

—Wejrtča cjichinsala. Ančhucqui wejr kjurča. Jaziqui tii parti zoñinaca cutznaquiča.

⁹ Jalla nekztan Jesusaž tuqui chiita taku cumplissiča. Tuquiqui Jesusača chiichiqui, jalla tuž: “Yooz Epiž wejtquiz tjaata zoñinacaqui ana tsjiimi pertichinča”. ¹⁰ Simón Pedruqui pajk cuchillchiztača. Jalla nii cuchillu jwescu, Pedruqui timplu jilirž piyunž žew cjuñi pootžcu chjajtžinchiča. Jalla nii cjuñi chjajtžinta zoñiqui Malco cjitatača. ¹¹ Nekztanaqui Jesusaqui Pedružquiz cjichiča:

—Am cuchillu cuchillž žejlžquiz quijtžna. Wejt Yooz Ejpž pinsita kuz jaru wejtlaqui sufristanča. ¿Anaj wejr tii sufrasajo?

JESUSAQUI CHJICHTACHA

¹² Jalla nekztanaqui zultatunacami, zultatž comandantimi, nižaza judío timplu wijilñi zultatunacami, jalla ninacaqui Jesusa tanžcu kjara jweržinchiča. ¹³ Nekztan Anás cjita jilirž kjuyquiz chjitchiča. Anasqui Caifás ajmuž ejptača. Jalla nii wata Caifasqui timplu chawjc jiliritäča. ¹⁴ Nii Caifasqui tuquiqui tuž cjitkalča: “Učhumnacaltajapa tsjii zoñi ticstanča, tjapa zoñinaca ana conta cjeyajo”.

¹⁵ Jesusa chjichan, Simón Pedružtan tsjii tjaajinta zoñžtan Jesusa apziča. Nii tsjii Jesusiž tjaajinta zoñiqui timplu jiliriž pajtatača. Jalla nižtiqiztan Jesusižquiz apžcu nii timplu jilirž patiuquin luzziča. ¹⁶ Pedruqui ana pajtaž cjen zancu eclichiča. Nekztan nii tsjii luzzi tjaajinta zoñiqui ulanžquichiča, naa ulanz zanquiz cwitiñi zonaquin paljayzjapa. Jalla nuž paljayžcu patiuquiz Pedro luzkatchiča. ¹⁷ Nekztan naa cwitiñi žonqui Pedružquiz pewczinča, tuž cjican:

—¿Anaj am zakaz nii zoñžtan chica ojklayñamtajo?

Nekztan Pedruqui chiichiča:

—Anaž wejr, —cjican.

¹⁸ Ch'uñuriž cjen piyunanacami timplu zultatunacami uj taaziča carpunžtan. Nekztan nii uj parazquiz tsijtchi kutnatča. Ninacžtan chica Pedruqui tsijtchi zakaz želatča, kutuncan.

TIMPLU CHAWJC JILIRZQUIN APANTITA

¹⁹ Jalla nekztanaqui timplu chawjc jiliriqui Jesusa pecunchiča, niž tjaajinta zoñinacž puntuqiztanami nižaza niž persun tjaajintami. ²⁰ Jesusaqui nižquiz kjaaziča, tuž cjican:

—Tjapa zoñinacž yujcquiz tjaajinčinča. Učhum ajcz kjuyquizimi timpluquizimi tjaajinčinča. Timpluquiz tjapa zoñinaca ajczñiča. Ana chjozjaka tjaajinčinča. ²¹ ¿Kjažtiqiztan nuž wejr pecunjo? Weriž tjaajinta nonžñi zoñinacžquiz pewczna, čhjulut tjaajintučhaja, jalla nii. Jalla ninacaqui weriž tjaajintanaca zizza.

²² Jalla nuž chiitan, tsjii nekz tsijtchi žejlñi zultatuqui Jesusa yujcquiz kjaržtan tsjajpchiča, tuž cjican:

—¿Jalla nuž timplu jiliržquiz kjaazkaya?

²³ Jesusaqui nii zultatžquiz kjaaziča, tuž cjican:

—Wejr ana zuma chiitučhaj niiqui, ¿jaknužt cjican ana zuma chiichintajo? Zumal chiyučha. ¿Kjažtiqiztan am wejr tsjajpjo?

²⁴ Jalla nekztanaqui Jesusa kjara jweržintapacha cuchanchiča Caifás timplu chawjc jiliržquin.

PEDRUQUI K'OTCHICHA

²⁵ Jalla nii oraqui Simón Pedruqui tsijtchi želatča nii ujquiz kutuncan. Tsjii tsjii nekz žejlñi zoñiqui Pedružquiz cjichiča:

—Amqui nii zoñžtan chica ojklayñamča, ¿ana jaa?

Pedruqui toscara chiichiča:

—Anača wejrqui, —cjican.

²⁶ Jalla nekztanaqui tsjii timplu jilirž piyunaqui Pedružquiz pewczizakazza. Nii piyunaqui nii cjuñi chjajtžinta piyunž familiatača. Jalla tuž cjican pewczyča:

—Nii munti yokquin nii zoñžtan chica am cherchinla, ¿ana jaa?

²⁷ Pedruqui wilta toscara chiichiča. Jalla nuž wilta toscara chiyan, nii orapacha tsjii querwallpi jora kjawchiča.

PILATUZQUIN CHJICHTA

²⁸ Jalla nekztanaqui Caifás cjita zoñžquiztan Jesusaqui chjichtača pajk mantiñiž kjuyquin. Waj kjantatitača. Nii judío zoñinacapacha nii pajk mantiñiž kjuyquin ana luzziča, ninacž cuzturumpi cjen. Jalla nuž luztasaz niiqui, pascua pijzta čhjeri ana lujltasača. ²⁹ Jalla nižtiquiztan Pilatuqui ninacžquiz paljayi ulanžquichiča, tuž cjican:

—Ančhucqui, ¿čhjul ujž tii zoñž quintra jwes pecya?

³⁰ Zoñinacaqui tuž kjaaziča:

—Tii zoñiqui ana čhjul pajk ujnacami paatasaz niiqui, anal wejrnacqui tii intirjitasacha.

³¹ Nekztanaqui Pilatuqui ninacžquiz cjichiča:

—Ančhuckaz chjicha, ančuca lii jaruž justicia paažca.

Nii zoñinacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejtnacalta zoñi conzqui lii quintrača.

³² Niiž tuquiqui Jesusaqui chitkalča, persun ticz puntuquiztan, jaknužt ticznačhaja, jalla nii. Nižaza niiž chiitaqui cumplisnaquiča. ³³ Pilatuqui wilta niiž kjuyquin luzquichiča. Jesusa kjawžcu, niižquiz pewczyča, tuž cjican:

—¿Judío zoñinacž chawc jilirimkaya?

³⁴ Jesusaqui niižquiz kjaaziča, tuž cjican:

—¿Amqui jalla nuž persun kuzquiztan wejr pewczya? Už ¿yekja zoñinaca amquiz nuž pewczna cjichi jaa?

³⁵ Pilatuqui tuž kjaaziča:

—Wejrqui judío zoñt, ¿jaa? Am persun wajtchiz zoñinacami nižaza am persun timplu jilirinacami, jalla nii zoñinacača wejtquin am intirjichiqui. ¿Čhjul uj paachamt, amjo?

³⁶ Jesusaqui nekztan cjichiča:

—Wejtla mantizqui anača tii muntuquiztan. Tii muntuquiztan wejtla mantiz cjesaz niiqui, wejt piyunanaca kichaskatasača wejt quintra zoñinacžquiz, ana wejr intirjita cjisjapa. Pero wejtla mantizqui anača tii muntuquiztanaqui.

³⁷ Nekztan Pilatuqui cjichiča:

—¿Nižtaqui amčhalani mantiñi jiliringui?

Jesusaqui cjichiča:

—Jesalla, wejr mantiñi jilirtchiya, am chiiča jalla nuž. Tii muntuquiz tjonžcu nassinča, werara puntu tjaajinzjapa. Jakziltat nii werara tjaajinta jaru kamčhaja, jalla niiqui weriž chiita taku nonža.

³⁸ Jalla nuž chiitiquiztan Pilatuqui cjichiča:

—Werara puntuqui, ¿čhjulut neejo?

Jalla nuž pewczcu Pilatuqui wilta ulanchiča judío zoñinacžquin parli. Ninacžquiz cjichiča:

—Wejrqui tii žoňžquiz ana čjul ujmi jwesi atuča. ³⁹ Pascu pjižtquiz ančhucalta tsjii custurumpi žejlča, wejtla tsjii preso tanta žoňi cutzqui. ¿Tii judío wajtchiz chawjc jiliri cutznaquiya? ¿Jalla nuž cutskatz pecya?

⁴⁰ Judío žoňinacaqui kjawchiča:

—¿Tii žoňi ana cutzna! ¡Barrabás cutzna! —cjican. Barrabasqui tsjii anawal tjaňi žoňitača.

19

PILATUQUI JESUSA CUTZ PECCHA

¹ Jalla nekztanaqui Pilatuqui wilta kjuylchuc Jesusa majcchiča. Nekztanaqui Jesusižquiz wjajtajo mantichiča. ² Nekztan zultatunacaqui ch'apquiztan tsjii pillužtakaz paachiča. Jalla nii paatižtan Jesusiž achquiz tewžinchiča. Nižaza jilirž murat zquiti tjutziča. ³ Jalla nuž paažcu nižquin macjatchiča,

—¡Viva, judío žoňinacž chawjc jiliri! —cjican.

Nižaza Jesusiž yujcquiz kjaržtan tsjajpchiča.

⁴ Nekztan Pilatuqui judío žoňinacžquin wilta ulanžquichiča. Nekztan ninacžquiz cjichiča:

—Cherzna. Ančhucadž intirjita žoňi ticju jwescača, ančhuc zumpacha intintazajo. Wejrqui tii žoňžquiz anal čjul ujmi jwesi atuča.

⁵ Jalla nekztan Jesusaqui ulanzkatžquichiča. Ch'apquiztan paataqui achquiz tewžinta, nižaza jilirž murat zquiti tjutžta. Nekztanaqui Pilatuqui ninacžquiz cjichiča:

—Tiiča ančhucadž intirjita žoňiqui.

⁶ Timplu jilirinacami, nižaza timplu wijilňi zultatunacami nii cheržcu, alto joržtan kjawcan, chiichiča:

—¡Cruzquizkaz ch'awczna! ¡Cruzquizkaz ch'awczna! —cjican.

Pilatuqui ninacžquiz cjichiča:

—Way, nižtacž čjicha ančhucqui, nižaza cruzquiz ch'awczca. Pero wejrqui ana čjul ujmi tiižquiz jwesi atchinča.

⁷ Nekz žejlňi judionacaqui tuž kjaaziča:

—Wejrnacqui liichiztča. Wejtnaca lii jaru tii žoňic ticstanča, tiiqui “Wejrtča Yooz Majch” cjican ojklaychiž cjen.

⁸ Jalla nii čhiita taku nonžcu, Pilatuqui tsjan eksiča Jesusižquiztan. ⁹ Jalla nižtquiztan Pilatuqui niž kjuya wilta luzziča Jesusižquin pewczjapa. Jalla tuž pewziča:

—¿Jakziquiztan žoňipant amya?

Jesusazti ana čjulumi kjaaziča.

¹⁰ Jalla nižtquiztan Pilatuqui nižquiz wilta paljaychiča, tuž cjican:

—¿Kjažtquiztan am ana wejtquiz kjaazjo? Wejrqui mantasača, am cutzjapa. Nižaza mantasača cruzquiz ch'awczjapa, ¿Jalla nii ana ziz amjo?

¹¹ Jesusaqui nižquiz kjaaziča, tuž cjican:

—Yoozqui amquiz mantiz poder ana tjaatasadž niiqui, amtaqui mantiz poder ana žejltasača. Yooz amquiz mantiz poder tjaachiž cjenkaz wejr mantasača. Jalla nižtquiztan jecčhalaj amquiz wejr intirjichi, jalla ninacača amquiztan juc'ant ujchizqui.

¹² Jalla nuž nonžcu Pilatuqui Jesusa ančaž jaknužumi cutz pecatča pero nii judío žoňinacazti kjawžcan chiichiča, tuž cjican:

—Tii žoňi cutznaquiž niiqui, am zakaz César tsjan chawjc jilirž quintra paaquiča. Jakziltat “Wejrtča chawjc jiliritqui” cjican čečhaj niiqui, César chawjc jilirž quintraž paača.

13 Pilatuqui jalla nuž nonžcu, zultatu mantichiča, Jesusa zancchuc jwescajo. Zancchuc jwesquichiča Gabata cjita patiuquin. Gabata tuž cjiča, maznacžtan curta, jalla nii. Jalla nicju Pilatuqui jusjiiz julzquiz julziča. 14 Jalla nii tjuñiqui tjacz tjuñitača jaka pascua pjiztaž cjen. Nižaza taypurutača. Nekztanaqui Pilatuqui nii judío žoñinacžquiz cjichiča:

—Tiiča ančuca chawjc jiliriqi.

15 Ninacaqui kjawchiča, tuž cjican:

—¡Ticzla tiiqui! ¡Ticzla tiiqui! ¡Cruzquiz ch'awczla!

Nekztan Pilatuqui ninacžquiz cjichiča:

—¿Kjažt ančuca tsjan chawjc jiliri ch'awcznas?

Nii timplu jilirinacaqui tuž kjaaziča:

—Wejtnacaltaqui zinta tsjan chawjc jiliri žejlča, César cjitača.

16 Jalla nekztanaqui Pilatuqui ninacž kuzcama Jesusa intirjichiča cruzquiz ch'awcta cjisjapa.

CRUZQUIZ CH'AWCTACHA

17 Jalla nekztanaqui Jesusaqui chjichtatača. Persuna cruza kuzi ojkkatchiča Ach Tsjij cjita tjuuchiz yokquin. Nii yokaqui hebreo tawkquiz Gólgota cjitatača. 18 Jalla nicju cruzquiz ch'awctatača, nižaza nižtan chica tsjii pucultan žoñinaca yekja cruzanacquiz ch'awctazakaztača, Jesusiž porap kjuttan, Jesusazti ninacž taypiquiz. 19 Nižaza Pilatuqui tsjii letrero paakatchiča, tuž cjican: “Jesusa Nazaret wajtchiz žoñi. Judionacž tsjan chawjc jiliri”. Jalla nii paažcu Jesusiž ach juntuñ cruzquiz ch'awczinchiča. 20 Chawc wajt žcati Jesusaqui cruzquiz ch'awctatača. Jalla nižtiquiztan walja judío žoñinacaqui niž letrero liichiča. Nii letreruqui čhjep tawkquiztan cijrtatača, hebreo tawkquiztanami, griego tawkquiztanami, nižaza latín tawkquiztanami. 21 Nii letrero cheržcu timplu jilirinacaqui Pilatužquiz cjichiča:

—Ana cijra, “Judionacž tsjan chawjc jiliri” cjicanaqui. Antiz cijra, “Tii žoñiqui cjiča, ‘Wejrtča judionacž tsjan chawjc jiliritqui’”. Jalla nuž cijra.

22 Pilatuqui tuž kjaaziča:

—Jaknužt cijrchinžlaja, nužupanikaz cjequiča.

23 Zultatunacaqui Jesusa cruzquiz ch'awczcu niž zquiti ricujchiča. Nižaza pajkpic partiquiz tojziča, nii pajkpaltan zultatunacaqui. Tsjii pajk tol zquitiqui ana ch'ucuchiz watzatača, tsewcchuc kozzuc pakjipacha.

24 Jalla nižtiquiztan nii zultatunacaqui porapat kazassiča, tuž cjican:

—Anačhum wjajrla. Antiz surtiila. Tii zquitiqui jeczquizkat surti cayačhani nižtaž cjequiča.

Jalla nuž paatan cijrta Yooz takuqui cumplissiča. Cijrta Yooz taku tuž cjiča: “Ninacžpora wejt zquiti tojziča, nižaza parti zquitquiztan surtiyas-siča”. Jalla nuž paachiča nii zultatunacaqui.

25 Jalla nekz Jesusiž cruz žcati tsijtsiñ želatča, Jesusiž maa; nižaza niž maa cullaqui; nižaza María (Cleofas tjuntača); nižaza María Magdalena; nii pajkpaltan želatča. 26 Jesusaqui niž maa cherchiča. Nižaza niž pecta tjaajinta žoñi naža žcati tsijtchi želatča. Jalla nuž cheržcu Jesusaqui niž maaquiz cjichiča:

—Maataka, tiiča am maati cunta.

27 Nekztanaqui nii tjaajinta žoñžquiz cjichizakazza:

—Taača am maaqui.

Jalla nekztanpacha nii tjaajinta žoñiqui Jesusiž maa ricujžcu persun kjuya chjitchiča.

JESUSAQUI TICZA

²⁸ Jalla nekztanaqui Jesusaqui zizziča, tjapa Yooz Epiž tjaata langznaca liwj žeržtapantača, jalla nii. Nekztan cjichiča:

—Kjaz kjaral paznuča.

Jalla nuž cjican, cjiirta Yooz takuqui cumplissiča.

²⁹ Jalla nekzi tsjii ojch želatča jar vinchiz. Jalla nekztanaqui kjaz ch'umñi esponja t'awziča nii vinqiz. Nekztan hisopo cjita munti parquiz chjapžcu, Jesusiž atquin ch'iizinchiča. ³⁰ Jesusaqui nii jar vinu licžcu, nekztan cjichiča:

—Tjapaž cumplissay. —Jalla nuž chiižcu Jesusaqui acha colžcu ticziča.

³¹ Pascua pjijzta tjacz tjuñitača. Niiž jakatažu jeejz tjuñitača, nižaza chawc pjijzti tjuñitača. Jalla nižtiquiztan judío žoñinacaqui nii cruzquiz ticziž curpunaca anaž nuž tsjijptapacha čjelinz pecatča. Jalla nižtiquiztan nii judionacaqui Pilatužquin maychiča, cruzquiz ch'awcta žoñinacž lis tsjij kjolkjolžinajo, apura ticskatsjapa. Nekztan ticžtan cruzquiztan apakznasača. ³² Nekztan Pilatuqui zultatunaca mantichiča, nii cruzquiz ch'awctanacž lis kjolžjapa. Primir tjañž listi kjolžinchiča. Nižaza tsjii tjañž listi kjolžinchizakazza. ³³ Nekztanaqui Jesusižquiz macjatžcu, nii zultatunacaqui cherziča, ticzi, jalla nii. Jalla nižtiquiztan niiž listi ana kjolkjolžinchiča.

³⁴ Pero tsjii zultatuqui Jesusiž ch'ill kjuttan chjapžinchiča pajk cuchillžtan. Jalla nuž chjaptan ljocmi kjazmi lewchiča. ³⁵ Wejrpacha jalla nii cherchinča. Jalla nižtiquiztan werara tielarchinča nii puntuquiztan, ančuczakaz criyajo. Weriz tielarta takuqui werarapanča. ³⁶ Jalla tii watchi puntunacquiztan cjiirta Yooz takuqui cumplissiča. Cjiirta Yooz takuqui jalla tuž cjiča: “Anaž jakzilta niiž tsjijmi kjoltaž cjequiča”. ³⁷ Nižaza tsjii cjiirta Yooz takuqui tuž cjiča: “Ninacaqui ninacž chjapta žoñiqui cheraquiča”.

JESUSAQUI TJATZTACHA

³⁸ Jalla nekztanaqui tsjii Arimatea wajtchiz žoñiqui, José cjita, Pilatužquin mayi ojkchiča. Josequi Jesusiž curpu maychiča tjatzjapa. Josequi chjojzaka Jesusiž chiita tjaajintanaca catokchiča, ana jeczquizimi mazcu. Parti judío jilirinacžquiztan eksiča. Jalla nuž maytan Pilatuqui permiso tjaachiča. Jalla nekztanaqui Josequi ojkchiča Jesusiž curpu chjichi. ³⁹ Nižaza Nicodemo cjita žoñiqui Jesusiž curpu tjaczni tjonchiča. Jalla nuž Jesusiž curpu tjaczjapa zjijcchiča, tsjii quintala zuma ulurchiz mirržtan aloestan t'ajžta. Niiž tuquiqui Nicodemuqui Jesusižquin ween tjonzitača. ⁴⁰ Josežtan Nicodemžtan Jesusiž curpu tjacziča. Nižaza nii mirržtan aloestan jalla ninacžtan zuma pañunacžtan Jesusiž curpu capziča, jaknužutažlaj nii judío žoñinacž cuzturumpi, jalla nuž. ⁴¹ Jesusiž cruzquiz ch'awcta yokquin muntinaca želatča. Nii muntinac yokquiz tsjii ew sepulturu želatča, ana jec ticzimi tjatztatača nii ew sepulturquiz. ⁴² Judionacž jeejz tjuñimi pascua pjijzta tjuñimi wajillatača. Pero nii ew sepulturuqui žcatillatača. Jalla nižtiquiztan nii sepulturquin Jesusiž curpu tjatchiča.

20

JESUSAQUI JACATATCHICHA

¹ Semana kalltiznan nii tuming wenz chawjc kjantati María Magdalena sepulturquin ojkchinča. Nekztan cherchinča sepultura pjuczta maz, cjetztatača. ² Jalla nekztan María Magdalenqui zati pariju ojkchinča, Simón Pedružquin, nižaza nii Jesusiž pecta tjaajinta zoñžquin. (Jalla niiča

tii liwru cjiirñi Juan cjiitaqui.) Jalla naa Mariiqui ninacžquiz paljaychinča, tuž cjican:

—Jesús Jilirž curpu sepulturquiztan chjichtača. Nižaza jakziquin chjichcu tjažtakazlani anača zizzuca.

³ Jalla nekztanaqui Pedružtan nii tsjii pecta tjaajinta žoñžtan ulanžcu sepultura chertzni ojkchiča. ⁴ Ninacac pucultan juntu zatatača. Nii tsji-iqui tsjan apura zajtchiča Pedružquiztan. Jalla nuž zajtžcu Pedruž tuqui sepulturquin irantichiča. ⁵ Irantižcu sepulturquiz colžcu chercherziča, nii Jesusiž curpu tejlžta pañunaca nekzikaz cherziča. Pero ana luzziča. ⁶ Niiž wiruñ Simón Pedruqui irantichizakazza. Jalla niiqui sepulturquiz luzziča. Nižaza niiqui Jesusiž curpu tejlžta pañunaca cherziča. ⁷ Jesusiž acha jeržinta pañu morokpachalla tsjii latu nonžtatača. Parti pañunacžtan anatača juntu. ⁸ Jalla nekztanaqui nii tuqui irantiñi žoñi-iqui sepulturquiz luzzizakazza. Jalla nii pañunaca cheržcu, criichiča, Jesusa jacatatchi, jalla nii. ⁹ Cjiirta Yooz takuqui Jesusaž ticziquiztan jacatatz puntuquiztan chiiča. Pero Jesusiž tjaajintanaquui nii cjiirta Yooz taku imaž intintazatača. ¹⁰ Jalla nekztanaqui Pedružtan Juanžtan, jalla nii pucultanaqui kjuya quejpciča.

MARIA MAGDALENAZ QUINTU

¹¹ Maria Magdalena cjitiqui sepultur zancu želatča, kaacan. Jalla nuž kaacan sepultur kjutni colžcu cherzinča. ¹² Nekz sepulturquiz pucultan anjilanaca chiw zquiti cutchi želatča. Jakziquiz Jesusa tjažtatažlaja, jalla nekz julzi želatča. Tsji-iqui ach kjuttantača, tsji-iqui kjojch kjuttantača.

¹³ Nii anjilanacaqui naaquiz pewcziča:

—Cullacalla, ¿kjažtiquiztan am kaa? —cjican.

Naaqui tuž kjaaziča:

—Wejt Jilirž curpu chjitchiča. Jakziquin chjitztakazlani, anal zizi atuča.

¹⁴ Jalla nuž chiižcu, kjutzquichinča. Jalla nuž kjutžcu Jesusa tsijtsi cherziñča. Pero Jesusa ana pajchinča nii ratu. ¹⁵ Nekztan Jesusaqui naaquiz pewcziča, tuž cjican:

—Cullacalla, ¿kjažtiquiztan am kaa? ¿Jequim kjurya?

Mariiqui persun kuzquiz pinsichinča: “Munti yoka cwitiñi žoñiž caa”, cjican. Jalla nižtiquiztan nižquiz cjichinča:

—Señor, amqui Jesusiž curpu chjitchamžlaj niiqui, maznalla, jakziquin nii curpu cjichamta. Nekztan wejrqui niž curpu chjichasača.

¹⁶ Jesusaqui nekztan naaquiz cjichiča:

—¡María!

Mariiqui nuž chiiñi nonžcu zumpacha kjutzinča. Nekztan Jesusižquiz chiičinča:

—¡Raboni! —cjican. Nii takuqui hebreo tawkquiz “Maestro” cjiča.

¹⁷ Nekztanaqui Jesusaqui naaquiz cjichiča:

—Wejr cutzna. Wejrqui imazil Yooz Ejpžquin okuča. Jaziqui mazni okaquiča weriž tjaajinta jilanacžquin. Tuž cjican maznaquiča: “Wejrqui Yooz Ejpžquin okača. Jalla niiqui wejt Ejpča, nižaza ančuca Ejpzakazza. Nižaza niiča wejt Yoozqui, nižaza ančuca Yoozqui”.

¹⁸ Jalla nekztanaqui María Magdalenqui Jesusiž tjaajintanacžquin mazni ojkchinča, tuž cjican:

—Jesusa Jiliri cherchinča.

Nekztan ninacžquin Jesusiž chiitanaca mazzinča.

JESUSAQUI WILTA PARIZICHICHA

¹⁹ Tumincuqui jalla nii nooj ween niž tjaajintanaquui tsjii kjuyquiz želatča. Kjuya zuma chawjchitača, quintra žoñinaca eksu. Jalla nuž

cjen Jesusaqui tsijtsi ninacž taypiquiz parizichiča. Nekztan ninacžquiz tsaanchiča, tuž cjican:

—Ančhucqui walikaz cjee.

²⁰Jalla nuž tsaanžcu, Jesusaqui ninacžquiz tjeezicha niiž pjetta kjaranacaž, nižaza niiž chjapta ch'illa. Jalla nekztanaqui ninacaqui Jesús Jiliri cheržcu, ancha chipchi cuntintutača. ²¹Jalla nekztanaqui Jesusaqui wilta ninacžquiz tuž chiichiča:

—Walikaz cjee. Jaknužt Yooz Ejpqui wejr cuchanžquichiča, jalla nižta zakaz wejrqui ančhucquiz cuchanžcača.

²²Jalla nuž chiican, Jesusaqui ninacž kjutñiž pjuziča, tuž cjican:

—Ančhucqui, Yooz Espíritu Santuž tanzna. ²³Jakzilta žoñž ujnaca ančhucqui pertunaquiž niiqui, Yooz Epiž pertuntaž cjequiča. Nižaza jakzilta žoñž ujnaca ančhucqui ana pertunaquiž niiqui, ana pertuntaž cjequiča.

WILTA PARIZICHICHA, TOMAS ZELAN

²⁴Nii oraqui nii tuncapan illzta žoñinacžquiztan tsjiiqui ana želatča, Tomás cjita. Niiž tsjii tjuuqui “Pacha” cjitatača. Jesusa tjonz, nii ora ana želatča. ²⁵Wiruñaquei parti tuncapan tjaajintanacaqui Tomasquiz quint'ichiča, tuž cjican:

—Jesús Jiliri wejrnac cherchinča.

Pero Tomaszi tuž cjichiča:

—Anal criyasača. Wejrqui Jesusiž clawžtan pjetta kjarami ana cheraž niiqui, nižaza nii pjetquiz ana wejt kjar loc'ana chjapznaž niiqui, nižaza niiž ch'ill pjetquiz wejt kjara ana chjapznaž niiqui, jalla nižtiquiztan anal criyasača.

²⁶Quinsakal tjuñquiztan nii tjaajintanacaqui wilta kjuyquin želatča, Tomastanpacha. Kjuy chajwcchiž cjenami, Jesusaqui ninacž taypiquiz tsijtsi parizichiča. Nekztan ninacžquiz tsaanchiča, tuž cjican:

—Ančhucqui walikaz cjee.

²⁷Jalla nekztanaqui Tomasquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Wejt kjara chertzna. Am kjar loc'ana tekz chjapzna. Nižaza am kjara zijjca, wejt ch'illquiz chjapzna. Anapan tira ana criiñi kuzziz cjee. Antiz criya, wejtquiz kuzziz cjee.

²⁸Tomasqui tuž kjaaziča:

—¡Wejt Jiliri! ¡Wejt Yooz!

²⁹Jesusaqui nekztan niižquiz cjichiča:

—Jaziqui Tomás, amqui wejr cheržcu criichamča. Ana wejr cheržcu criichinacaqui, juc'ant waliž cjequiča.

³⁰Jesusaqui niiž tjaajintanacaž cheran walja milajrunaca paachiča. Parti milajrunacakaz tii libruquiz cijirtatača. ³¹Jalla tekz cijirta milajrunacaqui wejrqui cijirchinča ančhucqui criyajo, Jesusaqui Cristučha, nižaza Yooz Majchča, jalla nii. Nižaza cijirchinča, ančhuc Cristužquin kuzziz cjisjapa, arajpachquin wiñaya kamzjapa.

21

JESUSAQUI WILTA PARIZICHICHA

¹Niiž wiruñ Jesusaqui niiž tjaajintanacžquiz wilta parizichiča, Tiberias kot atquin. Jalla tuž watchiča. ²Nekz želatča, Simón Pedružtan, “Pacha” cjita Tomastan, Caná de Galilea wajtchiz Natanaelžtan, Zebedeož majchnacžtan, nižaza tsjii pucultan iya tjaajintanacžtan. Jalla ninaca juntu želatča. ³Nekztan Simón Pedruqui cjichiča:

—Wejrqui ch'iz tani okučha.

Nii partinacaqui cjichiča:

—Wejrnacmi amtan chical okača.

Jalla nekztan kotquin ojkchiča. Nicju tsjii warcuquin luzziča. Pakara langzcanami ana čhjul ch'izmi tani atchiča. ⁴ Kjanžcanalla, Jesusaqui kot atquin parizizquichiča. Nii tjaajintanacaqui ana zizatča, nii Jesusažlaj, jalla nii. ⁵ Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Jilanaca, ¿ana čhjul ch'izmi tanchinčuckaya?

Ninacaqui kjaaziča:

—Ana čhjul, —cjican.

⁶ Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Nii warcuž žew latuquiz ch'iz tanz tjojtzna. Jalla neksz ch'iznaca tanznaquiča.

Jalla nuž tjojtztiquiztan wacchi ch'iznaca tanziča. Wacchi ch'iznaca tanchiž cjen, wirataž ana warcuquin joozuca. ⁷ Nii Jesusaž ancha k'aachita žoñiqui Pedružquiz cjichiča:

—Niiča Jesús JiliriQui.

Nuž chiitiquiztan nii orapachalla Pedruqui niž chjojka zquti cutžcu, kot kjazquin luzziča, kjaz juntun narcan Jesusižquin ojkzjapa. Warcuquiz langzcan, ana zquitchiztača, calzunsillo alaja. ⁸ Parti tjaajintanacaqui warcuquiz ojkchiča ch'iz tanzquiz ch'iznaca joozan. Nii ch'iz tanzqui ch'iznacžtan chjijppachatača. Nii joozan kot atquin macjatžquichiča. Ninacaqui kot atquiztan patac metruž jalla nužquinkaztača. ⁹ Nekztanaqui kot atquin irantižcu, warcuquiztan ulanchiča. Nižaza uj paraza cherchiča, ch'iz tjucta. Nižaza t'anta želatča. ¹⁰ Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Tsjii kjaž ančucaž tanta ch'iznaca zijca.

¹¹ Jalla nuž maytiquiztan Simón Pedruqui warcuquiz luzcu nii ch'iznaca kot atquin joožquichiča. Nii ch'iz tanzqui pajk ch'iznacžtan chjijpitača, patac pjijska tunca quinsani ch'iznacchiztača. Jalla nuž wacchi tanchiž cjenami, nii ch'iz tanzqui ana wjajrzyča. ¹² Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Picha. Chjeriž lujl-lay.

Ana ultimu pajžcumi anaž jecmi nii tjaajintanacžquiztan pewczni atatča, “¿Ject amya?” cjicanaqui. Ninacaqui “Jesús Jilirižlani” nuž kuzquiz pinsichiča. ¹³ Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninacžquin žcatžinžquichiča. T'anta tanžcu, ninacžquiz tjaachiča, nižaza ch'iz zakaz ninacžquiz tjaachiča.

¹⁴ Ticziquiztan jacatatžcu, tii čhjep wiltiquiziqui Jesusaqui niž tjaajintanacžquiz parizichiča.

SIMON PEDRUZQUIZ CHIICHICHA

¹⁵ Jalla nuž čjeri lujltiquiztan, Jesusaqui Simón Pedružquiz pewczyča, tuž cjican

—Simón, Jonás maati, ¿amqui tii žoñinacžquiztan wejttan juc'anti munazkaya?

Pedruqui tuž kjaaziča:

—Jesalla, wejt Jiliri. Amqui zizza, wejr am pecučha, jalla nii.

Nekztan Jesusaqui nižquiz cjichiča:

—Wejt žoñinacžquiz arajpach čjeri tjaa. Ninacača uzanacažtakazqui.

¹⁶ Nekztan Jesusaqui Pedružquiz wilta pewczyča, tuž cjican:

—Simón, Jonás maati, ¿amqui wejttan zuma munazkaya?

Pedruqui tuž kjaaziča:

—Jesalla, wejt Jiliri. Amqui zizza, wejr am pecučha, jalla nii.

Jesusaqui niižquiz cjichiča:

—Wejt žoñinaca cwita. Ninacača uuzanacažtakazqui.

¹⁷ Nekztanaqui Jesusaqui čhjep wiltiquiziqui Pedružquiz pewcziča:

—Simón, Jonás maati, ¿amqui wejr peckaya? —cjican.

Pedruqui jalla nuž čhjep wilta pewcztiquiztan llaquita cjissiča. Jalla nekztanaqui Pedruqui tuž kjaaziča:

—Wejt Jiliri, amqui tjapa zizñampanča. Amqui zizza, wejr am pecučha, jalla nii.

Nekztan Jesusaqui niižquiz cjichiča:

—Wejt žoñinacžquiz arajpach čhjeri tjaa. ¹⁸ Ultim weraral amquiz chiyučha. Amqui tjowa cjicanaqui zquiti cujtžcu jakziquinam ojkz pecčhaja, ojknāmtača. Pero chawcžcuzti, amqui kjaram waaznaquiča. Yekja žoñiqui am zquiti tjutznaquiča, nižaza ana amiž ojkz pecta, jalla nijcchuc chjichta cjequičha.

¹⁹ Jalla nuž chiižcu, Jesusaqui mazinchiča, jaknužt Pedro ticstančhalaja, nižaza jaknužt Pedruž cjen Yoozquin honora tjaataž cječhaja, jalla nii. Nekztan nuž chiižcu, Jesusaqui Pedružquiz tuž cjichiča:

—Wejt kamañquizka kama.

TJAAJINTA K'AYI ZOÑI

²⁰ Nekztanaqui Pedruqui wir kjutñi kjutžcu, Jesusiž tjaajinta k'ayi žoñž kjutñi cherziča. Nii tjaajinta k'ayi žoñiqui pascu pijztiquiz čhjeri lulan, Jesusiž latuquiz želatča. Niiqui Jesusižquiz pewczitača, tuž cjican: “Wejt Jiliri, ¿ject am tankataquiya?” ²¹ Jalla nii tjaajinta žoñž kjutñi cheržcu, Pedruqui Jesusižquiz pewcziča, tuž cjicha:

—Wejt Jiliri, ¿tii žoñžquiz čhjulut wataquiya?

²² Jesusaqui Pedružquiz tuž kjaaziča:

—Wejt tjonzcama tii žoñž žejtz munaž niiqui, ¿čhjulut amquiz importiya? Wejt kamañquizka kama amqui.

²³ Jalla nuž Jesusaž chiitiquiztan, tii quintu ojkchiča, nii tjaajinta k'ayi žoñiqui ana ticznaquiča, jalla nii. Pero Jesusaqui ana nižta chiichiča, “Amqui ana ticznaquiča” cjican. Pero Jesusaqui cjichiča, “Wejt tjonzcama tii žoñž žejtz munaž niiqui, ¿čhjulut amquiz importiya?” Jalla nužkaz cjichiča.

²⁴ Wejrpachača nii tjaajinta k'ayi žoñiqui. Wejrqui tii cartiquiz cijjrtanaca maznuča. Nižaza tii liwruquiz cijjruča. Nižaza criichi žoñinacaqui zizza, weriž mazta taku werarapanča.

²⁵ Nižaza iya juc'anti Jesusaž paatanaca žejlča. Tjapa niiž paatanaca cijjrta cjesaž niiqui, nii cijjrta liwrunaca tjapa tii muntuquiz chjijpsnasača. Nižaza iya juc'anti želaquiča. Nužkazza. Amén.

LOS HECHOS DE LOS APOSTOLES

¹ Zuma Teófilo, tuqui wejrqui tsjii libro cjiirchinča tjapa Jesucristuž puntuquiztan. Jesusiž ojklaytanacami tjaajintanacami cjiirchinča, nasta tjuñquiztan, ² arajpacha quejpsquiz tjuñicama. Ima arajpacha quejpžcan Jesusižtan Espíritu Santužtan apostolonacžquin mantichiča, jaknužt kamz waquizičhaja, jalla nii. ³ Jesusaqui ticziquiztan jacatatžcu tii yokquiz iya pusi tunc tjuñi žejlchiča niž apostolonacžquiz persuna tjon tjonzjapa. Tjon tjonžcan, kjanapacha tjeziča, “Jacatatchinča”, cjican. Nižaza jaknužt Yooz mantuquiz kamz waquizičhaja, jalla nii tjaajinchiča.

⁴ Tsjii nooj niž apostolonacžtan juntjapžcu, Jesusaqui ninacžquiz chiižinchiča, tuž cjican:

—Anača tii Jerusalén wajtquiztan ulnaquiča. Tekziča tjewznaquiča ančhucqui, wejt Yooz Epiž chiita taku cumpliscama. Niiqui Espíritu Santo cuchanžcaquiča; jalla niicamaž tjewznaquiča. Tuquitan wejrqui anchucaquiz nii puntu paljaychinpantača. ⁵ Juan Bautistaqui kjaztan bautissipanča. Anziqui tsjii kjaž majquiztan ančhucqui Espíritu Santužtan bautistaž cjequiča. —Nuž cjichiča Jesusaqui.

JESUCRISTUQUI ARAJPACHQUIN QUEJPCHICHA

⁶ Apostolonacaqui Jesusižtan juntjapsi cjen, pewcziča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, ¿anzpacha amqui tii Israel wajtchiz žoñinaca ninacž quintranacžquiztan liwriyaquiya? ¿Tii žoñinaca persuna mantisjapaya?

⁷ Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz kjaaziča, tuž cjican:

—Yooz Ejppankazza timpunacaqui mantiñiqui, čhjulatorat tii tii watačhaja, jalla nii. Nižaza Yoozqui ančhucaquiz ana zizkatz munča, čhjulatorat tii Israel žoñinaca liwriita cječhaja, jalla nii. ⁸ Pero Espíritu Santuž ančhuca kuzquiz luztan, ančhucqui tjup kuzziz cjequiča. Jalla nekztan ančhucqui wejt puntuquiztan paljayñi ojklayaquiča Jerusalén wajt yokaran, nižaza Judea yokaran, nižaza Samaria yokaran, nižaza tjapa kjutñi. —Jalla nuž cjichiča Jesusaqui.

⁹ Nekztan apostolonacaž cheran Jesusaqui ninacž taypiquiztan tsewcchuc waytissiča. Yooz Epiž chjichtatača arajpacha. Nužquiz tsjir taypiquiz katchiča Jesusaqui. Ana iya tjenchiča. ¹⁰ Nekztanaqui tsewcchuc cheksnan, pucultan chiw zquitchiz žoñinacažtakaz jeczquichiča ninacž žcati.

¹¹ Nii pucultan anjilanacaqui tuž cjichiča:

—Galilea žoñinaca, ¿kjažtiquiztan ančhucqui tsewcchuc chekžqui? Jesusaqui ančhucaquiztan arajpacha chjichtača. Pero tsjii nooj nii Jesusapacha wilta tii muntuquiz quejpžcaquiča, jaknužt tsjir taypiquiz katčhaja, jalla nuž tsjir taypiquizzakaz jeczcaquiča. Nuž tjonaquiča. —Nuž cjichiča anjilanacaqui.

MATIASQUI ILLZTA APOSTOL CJISSICHA

¹² Jalla nekztanaqui apostolonacaqui Olivos cjita curullquiztan chjiwžquiču, Jerusalén watja quejpchiča. Jerusalén watjaqui nii curullquiztan žcatitača, jeejz tjuñquiz jaknužt judiuž lii jaru ojcz waquizičhaja, jalla nužullquin ojcztača. ¹³ Jerusalén watja irantižcu apostolonacaqui alujta kjuya luzziča; tsewcta altu pisuquin alujtatača. Nii apostolonacaqui tinacatača: Pedrotacha, Jacobotacha, Juantacha, Andrestacha, Felipitacha, Tomastacha, Bartolomitacha, Mateotacha, Jacobo cjita Alfeož majchtača,

Simonatača (niiqui cananista cjita partir zoñitača), nižaza Judas cjita Jacobož majchtača. Jalla ninacatača apostolonacaqui. ¹⁴ Tjapa ninacaqui tsjii kuzziz Yoozquin mayizizjapa ajcajczñipantača. Ninacžtan chica želatča Jesusiž lajknacžtan, Jesusiž maatan, nižaza yekja maatakanacžtan. Tjappacha Yoozquin mayizican želatča.

¹⁵ Tsjii noojiqui jalla nuž chicapacha želan Pedruqui tsijtsiča, nii Yoozquin criichi zoñinacž taypiquiz. Nii oraqui tsjii patac paatuncani nužquintakalča nii criichi zoñinacaqui. Pedruqui ninacžquiz cjichiča:

¹⁶ —Jilanaca, cullaquinaca, Judasqui Jesusa tanñi zoñinaca irpichiča. Tuquitan jalla nii Judas puntuquiztan Espíritu Santuqui Davidžquiz maz-inchiča, Yooz tawk liwruquiz cjiirta cjisjapa. Nižaza nii Espíritu Santuž mazintaqui cumplispantača. Jaziqui cumplissiča. ¹⁷ Judasqui učum partiquiztantača. Nižaza Yoozta langzñiquiz uchtatača. ¹⁸ Nii anawali paañi Judasqui Jesusa tarasunta paaztan tsjii yoka kjaychiča. Nekztan, kozzuc achchiz tjojtscu, walu pjatsi ticziča. ¹⁹ Tjapa Jerusalén wajtchiz zoñinacaqui nii Judas quintu zizza. Jalla nii quintu nonžcu, Judas kjayta yoka tjuuskatchiča, Acéldama cjican. Acéldama tjuuqui ninacž tawkquiztan “Ljoc Yoka” cjiča. ²⁰ Judas puntuquiztan Salmos cjita liwruquiz tuž cjiirtača: “Niiž kjuyaqui jaytitaj cjila. Nižaza ana jecmi nii kjuyquiz kamla”. Salmos cjita liwruquiz tuž zakaz cjiirtača: “Niiž puestuquiz yekja uchtaj cjila”.

²¹ Pedruqui tira chiichiča, tuž cjican:

—Jalla nii Yooz takuž cjen učumnacquiztan tsjiiqui illza, Judas puesto tanzñijapa. Jaziqui nii puesto tanzñi zoñiqui tjapa wejrnacaž Jesusižtan ojklayta timpu cumpant'ichi zoñinacžquiztan illzta cjistanča. ²² Juanž bautis timpu jalla nijctanpacha Jesusa arajpacha ojkzcama, jalla nii timpu cumpant'ichi zoñinacžquiztan nii zoñiqui illzta cjistanča. Nekztan nii zoñiqui wejtnacatan chicapacha cjequiča, Jesusaž jacatatta puntu paljayzjapa. —Nuž cjichiča Pedruqui.

²³ Nekztanaqui pucultan zoñi illsiča, tsjiiqui Judas puesto tanzñijapa. Tsjiiqui José cjitatača, nižaza Josiqui Barsabás cjitazakaztača. Nižaza Josiqui Justo tjuuchizzakaztača. Tsjiizuñiqui Matías cjitatača. ²⁴ Nekztan nii ajczñi zoñinacaqui mayizichiča, tuž cjican:

—Jesús Jiliri, amqui tjapa zoñinacž kuz zizza. Jaziqui tii pucultiquiztan amiž illzta apóstol tjeeznalla. ²⁵ Niiqui Judas puestuquiz uchtaž cjequiča, amquin sirwiñiž ojklayzjapa. Judasqui nii puestuqui pertichiča anawali uj paažcu. Jaziqui infiernuquin ojkchiča. Jalla nuž niižtaqui waquizichiča. —Jalla nuž mayizichiča.

²⁶ Nekztanaqui ject Jesusiž illzta, jalla nii zizjapa, zurtiassiča, nii pucultiquiztan jakziltižquiz nii zurti cayačhaja, jalla nii. Jalla nuž zurtiascu, nii zurtiqui Matiasquiz caychiča. Jalla nekztan Matiasqui nii parti tuncaman illzta apostolonacžtan juntu cjissiča. Lijitum apóstol nužquiz cjissiča.

2

YOOZ ESPIRITU SANTUQUI TJONCHA

¹ Pentecostés cjita pijsta tjuñquiz tjapa Jerusalén žejlñi criichi zoñinacaqui juntassiča tsjii kjuyquizkaz. ² Tiripintit tsewctan tsjii chawc tjamž joražtakaz nonziča. Tjapa nii kjuya zmali kjaazkatchiča. ³ Jalla nekztanaqui uj lastakaz jeczquichiča zapa mayni ninacž juntuñcama t'akžta, yekja yekja. Jalla nuž zapa maynižquiz nii ujnacaqui želatča. ⁴ Jalla nuž tjonžcu Espíritu Santuqui tjapa ninacžquiz luzziča. Nekztan ninacaqui parijunaca yekja yekja taku chiichičiča, jaknužt nii Espíritu Santuž chiikatčhaja, jalla nii.

⁵ Nii timpunacaqui Jerusalén wajtquin wacchi judío zoñinaca kamñi želatča, ninacz cuzturumpi jarupan paañi. Nii judío zoñinacaqui tjapa kjuttan ajczquichitača. ⁶ Jalla nii suyniñi jora nonžcu, zoñinacaqui jun-tassiča. Zapa mayni nii zoñinacaqui persun taku nonziča. Nekztan ana tantiichuca, čhjulut watačhaja, nii. ⁷ Jalla nižtiquiztan ninaca ancha kuz turwaysi cjissiča. Ispantichi ninacpora parlassiča, tuž cjican:

—¿Tjapa nižta chiichiiñinacaqui anaj Galilea wajtchiz zoñinacajo? ⁸ Zapa mayni učum persun takuž nonža. ¿Jaknužupan teejo? —Jalla nuž cjichiča.

⁹ Nekz želatča Partia zoñinaca, nižaza Media zoñinaca, nižaza Elam zoñinaca, nižaza Mesopotamia zoñinaca, nižaza Judea zoñinaca, nižaza Capadocia zoñinaca, nižaza Ponto zoñinaca, nižaza Asia yokchiz zoñinaca, ¹⁰ nižaza Frigia zoñinaca, nižaza Panfilia zoñinaca, nižaza Egipto zoñinaca, nižaza Africa zoñinaca, nii Afric yokaqui Cirene yokž nawjktuñtan. Nižaza Roma wajtquiztan tjonñi zoñinaca želatča. Yekjapanacaqui judío maa ejpchiz zoñinacatača. Yekjapanacaqui ana judío maa ejpchiz cjenami judionacz cuzturumpi paañi zoñinacapantača. ¹¹ Nižaza želatča Creta wajtchiz zoñinaca, nižaza Arabia zoñinaca. Nii zoñinacaqui parlassiča, tuž cjican:

—Wacchi watjanacchiz zoñinacala učumtanaqui. Pero zapa mayni učum persun takunacaz nonžla. ¡Nii tjapa takunacžtan chiiñinacaqui Yooziž ispantichuca paatanaca quint'ila!

¹² Jalla nuž chiichiiñi nonžcu tjappacha ispantichiča. Kuz turwaysi cjissiča. Nekztan pewcsassiča, tuž cjican:

—Nii puntuquiztanac, ¿kjažt cjeejo?

¹³ Yekjapanacaqui iñarchiča, tuž cjican:

—Aaaa, ninacaqui licchikazza.

PEDRUQUI ZOÑINACŽQUIZ PALJAYCHICHA

¹⁴ Nekzpacha tsijtsi želatča nii tuncapan illzta apostolonaca. Jaziqui Pedruqui altu joržtan paljaychiča, tuž cjican:

—Judea yokquiz kamñi zoñinaca, nižaza Jerusalén wajtquiz žejlñi zoñinaca, wejt taku zumpachaž nonžna. Čhjulužlaja, jalla niil kjanzt'ača.

¹⁵ Ančhucqui “Tii zoñinaca licchikaz” cjican pinsiča. Pero tii zoñinacaqui anača licchi. Anzic wenzlakača. ¹⁶ Anziqui Joelž cijirta Yooz taku cumplissa. Nii Joelqui Yooz cuntiquiztan mazinchiča, tuž cjican:

¹⁷ “Yoozqui tuž cjiča, Tii timpu tucuzinžtan wejrqui tii muntuquiz žejlñi zoñinaczquiz wejt Espiritul tjaača. Wejt Espiritu Santuž kuzquiz luzziz cjen, ančhuca maatinacaqui lucmajch cjiñi tjunmata cjiñi wejt takuž parlaquiča. Nižaza Espiritu Santuž cjen tjojowaqui visionanaca cheraquiča. Nižaza chawc chawcwanacaqui wiyquin chju-uznaquiča. ¹⁸ Jalla nii timpuquiz wejt sirwiñinaczquiz luctaka cjiñi maataka cjiñi wejt Espiritu cuchanžcača. Nii Espirituž cjen, ninacaqui wejt takuž parlaquiča. ¹⁹ Tsewc arajpachquinami tii yokquizimi wejrqui ispantichuca siñalanaca tjeeznača, ljocnaca, ujnaca, tsokchi tsjirinaca, uj žketižtakaz, jalla nuž. ²⁰ Ima Jesucristo Jiliriz tjonan, tjuñiqui zumchi cjisnaquiča. Nižaza jiižmi ljocžtakaz cjisnaquiča. Jalla nižtanaca watan, wajillaž Yooz chawc tjuñiqui tjonaquiča, Yooz wali azi tjeežni tjuñi. ²¹ Nii timpuquiziqui jakziltat liwriita cjisjapa Yooz Jiliržquin mayizičhaja, jalla niiqui liwriitaž cjequiča”.

Jalla nuž cijirchiča Joelqui.

²² Israel wajtchiz zoñinaca, wejt taku nonžna. Jesusaqui Nazaret wajtchiz zoñitača. Ančhuca watjanacquiz ojklaycan Jesusaqui Yooz aztan

ispantichucanacami, milajrunacami, siñalanacami, jalla ninaca tjeeziča. Nii tjeežta obranaca ančhucqui zizza. Jalla nii obranacaqui kjanapacha tjeeziča, Jesusaqui Yooz Epiž cuchanžquita žoñipankazza, jalla nii. ²³ Jalla nuž pajk obranaca paachiž cjenami ančhucqui Jesusa conkatchinčhucča. Nekztanaqui ančhucqui uj paañi žoñinaczquiz Jesusa intirjichinčhucča cruzquiz ch'awczjapa. Tuquitanpacha Yooz Ejpqui jalla tižtanaca watzpan zizatča. Nižaza niž muntacama tii watzjapa mantichiča. ²⁴ Ančhucqui Jesusa conkatchinčhucča. Yooz Ejpzi Jesusa jacatatskatchiča. Anawal ticzquiztan liwriichiča. Nii ticzqui Jesusižquiztanaqui anapantača atipchuca. ²⁵ Tuqui ažk watanaca David cjita jiliriqui Jesusiž puntu cji-rchiča tuž cjican:

“Yooz Jiliri wejttan chica željñipanča. Jalla nuž wejt kuzquiz Yoozquin zint'iñpanča. Yoozqui wejt žew latuquiz žejlča, wejr yanapzjapa, nižaza wejr ana čhjulquiztanami eksnajo. ²⁶ Jalla nižtiquiztan wejt kuzqui wali cuntintutča. Chipchipcan wejt tawkžtan Yoozquin honor oral tjaa-uča. Ticz cjenami, Yoozquin kuzziztča, Yooz Ejpqui wejr jacatatskataquiča. ²⁷ Yooz Tata, amqui ticzi žoñinacztan wejt alma anam ecaquiča. Wejrqui am lijitum sirwiñi žoñtqui. Jaziqui wejt curpuqui anam ecaquiča sipulturquiz mokajo. ²⁸ Nižaza wejtquiz arajpach kamaña tjajinchamča. Tii muntuquiz amtan chica kamcan ancha cuntintul cjeeča”.

Jalla nuž Jesusiž puntuquiztan cji-rchiča Davidqui.

²⁹ Jilanaca, učhum David cjita tuquita atchi ejpž puntuquiztan kjanapacha intintiskats pecuča. David jiliriqui ticziča. Nižaza tjattatača. Anzcama niž sipulturquiqui učhum yokquiz žejlča. ³⁰ Davidqui illztatača Yooz taku chiiñijapa. Yooz Ejpqui nižquiz juramintužtan compromitkalča tuž cjican: “David, tsjiiqui am majchmaatquiztan (Cristo cjita) pajk jiliri cjequiča. Ni-iqui mantiz puestuquiz uchtaž cjequiča, tii wajtchiz žoñinaca mantizjapa.” Jalla nuž Yoozqui Davidžquiz compromitchiča. ³¹ Jalla nii zizcu, Davidqui tuquitanpacha Cristuž jacatatz puntuquiztan čhiichiča, tuž cjican: “Cristuž almaqui ticzi žoñinacztan anaž ecta cjequiča. Nižaza Jesucristuž curpumi anaž mokaquiča.” Jalla nuž Cristuž puntuquiztan čhiichiča. ³² Jaziqui Yooz Ejpqui nii Jesucristo jacatatskatchiča. Jacatattan, wejrnapachača Jesucristo cherchintqui. Jaziqui tisticu cjican, nii puntu weraral chiyasača. ³³ Jesucristuqui jacatatzcu, Yooz Ejpž žew latuquiz walja honorchiz cjissiča, Yooz Ejpžtan chica mantiñi. Nižaza Yooz Epiž tuquita čhiita tawk jaru Jesucristuqui Espíritu Santo žoñinaczquiz cuchanžquichiča arajpachquiztan. Nii Espíritu Santuž tjonchiž cjen tii ančucaž chertanacami nonztanacami watchiča. ³⁴ Davidqui persun puntuquiztan ana čhiichiča. Davidča tsewc arajpachquin ana ojkchiqui, Yooztan mantizjapa. Davidpachača tuž cjichiqui:

“Wejt Yooz Ejp Jiliriqui wejt Yooz Majch Jiliržquiz čhiichiča: ‘Honorchiz cjisjapa, wejt žew latuquiz julzna wejttan chica mantizjapa. ³⁵ Tsjii noojiqui am quintra žoñinaca k'ala atipžtaž cjequiča. Am kjojch koztan tječžtažtakaz cjequiča. Jalla nii oracama wejt žew latuquiz julzna’ ”.

³⁶ ‘Ančhucqui Jesucristo cruzquiz ch'awcchinčhucča. Pero anziqiu Yooz Ejpqui tii Jesusa tsjan chawc jiliri utchiča žoñinaca liwriizjapa. Jalla nuž intintiñi waquizila tjapa Israel wajtchiz žoñinacaqui. Ultim werarača tii takuqui. —Nuž cjican Pedruqui paljaychiča.

³⁷ Jalla nuž nonžcu nii zoñinacaqui persun kuzquiz ancha zint'ichiča. Jalla nižtiquiztan Pedružquizimi parti apostolonacžquizimi pewcziča, tuž cjican:

—Jilanaca, ¿kjažt cjisnaqui? ¿Čhjulut wejrnac paaqui?

³⁸ Nekztanaqui Pedruqui kjaaziča, tuž cjican:

—Ančhucqui persun uj pajžcu, kuz campiya. Nekztanaqui Jesucristuž tju-uquiz bautistaž cjee. Jalla nekztanaqui ančuca ujnaca pertuntaž cjequiča. Nižaza Yooz Espíritu Santuqui ančuca kuzquiz nužukaz luzaquiča. ³⁹ Nii compromitta Espíritu Santuqui tjaataž cjequiča ančucaquizimi ančuca maatinacžquizimi, ažkquin wajtchiz zoñinacžquizimi, nižaza tjapa učum Yooz Jiliriž kjawžta zoñinacžquizimi. Jalla ninacžquizimi Yooz Espíritu Santo tjaataž cjequiča. —Jalla nuž kjaaziča Pedruqui.

⁴⁰ Wacchi takunacžtan Pedruqui ninacžquiz chiižinchiča, tuž cjican:

—Liwriita cjis waquiziča, Cristuž quintra uj paañi zoñinacžtan ana casticta cjisjapa.

⁴¹ Jalla nekztanaqui walja zoñinacaqui Pedruž chiita taku tjapa kuztan catokchiča. Jalla nuž catoktiquiztan tjapa ninaca bautistaž cjissiča. Nii noojiqui tsjii čhjep warank zoñinacaqui yapžquichiča parti Yoozquin criichi zoñinacžquin. Jalla nuž mirchiča. ⁴² Tjapa nii criichi zoñinacaqui apostolonacaž tjaajintanacžquiz walja tjapa kuztača. Ninacaqui tsjii kuzzizpan cjissiča. Chica juntasñitača Yoozquin mayizizjapa, nižaza čjjeri lujljjapa.

CRIICHI ZOÑINACŽ KAMTA

⁴³ Apostolonacaqui walja milajrunacami siñalanacami paachiča. Jalla nuž paatiquiztan tjapa zoñinacaqui ispantichiča. ⁴⁴ Tjapa Yoozquin criichinacaqui juntu kamchiča. Nižaza tjapa ninacž cusasami tsjiuquiz junt-japñitača, zapa maynižquiz tojunzjapa. ⁴⁵ Parti cusasa tuyžcu, nii paaz tojunñitača, ana želinchiz zoñinacžquiz. ⁴⁶ Zapuru timpluquiz ajczñipantača Yoozquin sirwizjapa. Nižaza criichi zoñinacž kjuyquiztan kjuya okatča, juntu čjjeri lujljjapa. Humilde kuzziz zuma cuntintu lujlñipantača. ⁴⁷ Nižaza Yoozquin honora tjaañipantača. Jalla nuž nii criichinacaž zuma kamtiquiztan parti zoñinacaqui ninaca zuma rispitiñitača. Zapuru zoñinacaqui criichiča, liwriita cjisjapa. Nekztan parti criichi zoñinacžquiz juntassiča. Jaziqui Jesucristo Jiliriqui criichi zoñinaca mirkatchiča.

3

ZUCH ZOÑI ČHJETINTA

¹ Tsjii noojiqui majñakak ora, Pedružtan Juanžtan pucultan timplu kjutñi yawchiča. Nii oraqui Yoozquin mayiziz oratača. ² Nicju tsjii zuch zoñi želatča. Zucha nassipantača. Zapuru timpluquin chjitžtatača. Hermosa cjita timplu zanquiz žejlñitača, timplu luzni zoñinacžquiztan paaz tomangzjapa. ³ Nii zuch zoñiqui Pedružtan Juanžtan timplu luzni cheržcu, paaz tomangziča. ⁴ Nekztanaqui Pedružtan Juanžtan nii zuch zoñž kjutñi cherziča. Nekztanaqui Pedruqui cjichiča:

—Wejtnaca kjutñi cheržca.

⁵ Jalla nuž chiitiquiztan nii zuch zoñiqui “Paaz onaá” cjican cherziča.

⁶ Pedruqui cjichiča nekztanaqui:

—Anaž wejta paaz žejlča. Antis wejta Jesucristuž azi žejlča, jalla nižtan yanapasača. Jesucristo cjita Nazaret wajtchiz zoñž aztan amquiz cjiwča, tsijtsna. Oka.

⁷ Nižaza Pedruqui nii zuch zoñž žew kjarcu tanžcu, tsijtskatchiča. Nii tsijtskatan nii orapacha niž kjojchanacaqui tsijtsni cjissiča. ⁸ Jalla nekztanaqui

nii zuch žoñiqui layžcu tsijtsičha, nižaza ojklayñi cjissičha. Nekztanaqui Pedružtan Juanžtan chica timplu luzzičha, ojkan, laylaycan, nižaza Yooz tjuu alawazcan. ⁹ Tjapa timpluquiz žejlñi žoñinacaqui nii zuch žoñi ojklayñi cherchičha, nižaza Yooz tjuu alawazñi nonzičha. ¹⁰ Nekz žejlñi žoñinacaqui nii žoñi pajchičha. Nii žoñipacha zapuru Hermosa cjita timplu zanquiz žejlñitačha, paaz tomtomangžcan. Nii čhjetinta žoñi cheržcu ispantichi cjissičha.

PEDRUZ PALJAYTA

¹¹ Nii čhjetinta žoñiqui Pedružquiztan Juanžquiztan anaž eclawk cjetčha. Ninaca Portal de Salomón cjita timplu kjuyquiz želatčha. Jalla nijcchuc tjapa nii timpluquiz žejlñi žoñinacaqui zati pariју juntassičha. Ispantichičha. ¹² Nekztanaqui Pedruqui nii juntasquiñi žoñinaca cheržcu, ninacžquiz paljajchičha, tuž cjican:

—Israel wajtquiz žoñinaca, ¿kjažtiquiztan ančhucqui ispantiya? ¿Kjažtiquiztan ančhucqui wejrnaca chekžjo? Wejrnacpacha anačha tii žoñi čhjetinchintqui. Anal wejtnaca aztan ojklayskati atchinčha. Nižaza wejrnacaž persuna zuma kamtiquiztan anal tii žoñi čhjetinchinčha. ¹³ Antiz Yoozkaz tii žoñi čhjetinchiqiu. Nii Yoozqui učhum tuquita ejpnacž Yoozza, Abraham, Isaac, Jacobo, ninacž Yoozza. Jalla nii Yoozpacha niž Majch Jesusižquiz pajk honorchiz cjiskatchičha. Nii Jesusaž cjen, tii žoñic žejtchičha. Ančhuczi jilirinacžquiz nii Jesusa intirjichinčhucčha. Nekztanaqui Pilatuž cutz tantiižtan, ančhucqui ana cutskatz pecchinčhucčha. “Tiiqui anapančha Yooziž cuchanžquitaqui” cjican chiichinčhucčha. ¹⁴ Jesusaqui ana čhjul ujchizza. Yooz Ejpž kuzcama kamñičha. Nii Jesusa cuts cjenpacha, ančhucqui tsjii pajk ujchiz žoñi cutskatz pecchinčhucčha. ¹⁵ Jalla nuž nii žeti tjaañi Jesucristo conchinčhucčha ančhucqui. Yooz Ejpzi Jesusa ticziquiztan jacatatskatchičha. Jalla nii puntuquiztanaqui wejrnacpachačha cherchintqui. Jaziqui nii puntu zuma werara chiyasačha. ¹⁶ Tii Jesucristučha azzizqui. Jesucristužquiz tjapa kuztan cjican, wejrnacqui Jesucristuž aztan tii ančhucaž pajta žoñi čhjetinchinčha. Jesucristužquin tjapa kuzziz cjen tii žoñiqui zumpacha žejtchičha. Jalla nuž ančhucqui tjappachaž cheržcu, nayaquičha.

¹⁷ Jaziqui jilanaca, ančhucmi ančhuca jilirinacami Jesusa conchinčhucčha. Jalla nii ora ančhucqui čhjulut paatčhaja anaž zizatčha. ¹⁸ Jalla nuž cjenami Yoozqui niž persun taku cumpliskatchičha. Tuquiqui Yoozqui tjapa niž taku chiiñi profetanacžquiz chiikatchičha, tuž cjican, “Yooz cuchanžquita Cristuqui sufristančha”. Nii takuqui cumplissičha. ¹⁹ Jaziqui ančhucqui Yoozquin kuzziz cjee, persun uj pajžcu. Yoozquin quejpžca, ančhuca ujnaca pertunta cjisjapa. Jalla nekztanaqui Yooz Jiliriqui ančhuca kuznaca cuntintu cjiskataquičha. ²⁰ Nižaza Yooz Jiliriqui wilta cuchanžcaquičha Jesucristo ančhucalta uchta liwriiñiqui. ²¹ Ima Jesucristuž wilta tjonan Yooz Ejpqui tjappacha azquichaquičha, jaknužt tuquita zuma kuzziz Yooz taku chiiñi žoñinacaž mazinčhaja, jalla niicama cumpliskataquičha. Jalla nii cumplis oracama Jesucristužlaqui tsew arajpachquin kamspančha. ²² Moisesqui učhum tuquita ejpnacžquiz cjichičha: “Yooz Jiliriqui ančhucaquiz tsjii Yooz taku chiiñi profeta cuchanžcaquičha. Nii žoñiqui ančhuca wajtchiz žoñinacžquiztanpacha ulnaquičha. Jaknužt Yooz Ejpqui wejr cuchanžquitčhaja, jalla nužuzakaz tsjii cuchanžcaquičha. Ančhucqui nii Yooz Epiž cuchanžquita žoñž taku tjapa kuztan nonžna, čhjulut chiyachaja, jalla nii. ²³ Jakziltat ana niž

taku nonznawk cječhaj niiqui, Israel wajtchiz žoñinacžquiztan pjaltaž cjequiča. Nižaza walja castictaž cjequiča”. Nuž cjiča Moisesqui. ²⁴ Nižaza tii timpu puntuquiztan tjapa Yooz taku chiiñi profetanacaqui parlichipanča Samuelžquiztanpacha jecchuc. ²⁵ Nii profetanacž taku Yooz Ejpqui ančhucaltajapa chiikatchiča. Ančhucaltazakaz Yooz Ejpqui tsjii zuma taku tjaachiča učhum tuqita ejpnacžquiz. Jalla tuž cjican, Yoozqui Abrahamžquiz taku tjaachiča: “Am majchmaatiz cjen, tjapa tii muntuquiz žejlñi žoñinacžtajapa favora paa-ača wejrqui”. ²⁶ Yooz Ejpqui niž Majch jacatatskatžcu, ančhucaquiz primira cuchanžquichiča, favora paacan. Jazic tjapa ančhuc anawali paaznaca apatatspanča.

4

PEDRUŽTAN JUANŽTAN

¹ Pedružtan Juanžtan jalla nuž parlan, timplu jilirinacaqui, timplu zultatž jiliržtan saduceo parti žoñinacžtan tjonchiča. ² Pedružtan Juanžtan žoñinaca tjaajnatča, tuž cjican:

—Jesusaqui ticziquiztan jacatatchiča. Jalla nuž kjanapacha tjeeža, tjapa ticzi žoñinacaqui jacatataquiča, jalla nuž. —Jalla nižta chiitiquiztan anča žawjchiča nii jilirinacaqui. ³ Jalla nekztanaqui Pedružtan Juanžtan preso chjitžtatača. Nižaza carsilquiz majctatača, jakatažcama. Nii oraqui zeziqueyatača. ⁴ Jalla nuž Pedružtan Juanžtan Yooz puntu chiichiichiz cjen, tama nonžni žoñinacaqui tjapa kuztan Yoozquin criichiča. Luctak criichi žoñinacaz tsjii pjijska warankatača.

⁵ Jakatažuqui Jerusalén wajtquin ajczitača wajt jilirinacami, timplu jilirinacami lii tjaajiñinacami. ⁶ Nii oraqui timplu chawc jiliritača Anasqui. Niimi ajczitača, nižaza Caifastan, Juanžtan, Alejandružtan. Nižaza tjapa timplu chawc jilirinacž famillanacami ajczitača. ⁷ Jalla nuž ajcziž cjen Pedružtan Juanžtan zijjckatchiča. Nekztanaqui nii jilirinacž taypiquiz apantiskatžcu pewcziča, tuž cjican:

—Ančhucqui, žjakzilta jiliriž mantitaž cjen nižta ančhuc paajo?

⁸ Jalla nekztanaqui Espíritu Santuqui Pedružquiz tuž chiikatchiča:

—Israel wajtchiz jilirinaca, timplu jilirinaca, ⁹ wejrnacqui ančhucaž yujcquiz zijjctača, tsjii wali paata zumpacha zizajo. Jaknužt tii zuch žoñi žejtchizlaja, jalla nii ziz pecaquiz niiqui, niil quint'asača. ¹⁰ Wejrnacqui ančhuca yujcquiz weraral chiyača, ančhuc nii quintu zumpacha zizajo; nižaza tjapa Israel wajtchiz žoñinaca zumpacha zizajo. Jesucristuž aztan tii žoñi čhjetinta žejlča tjapa ančhuca yujcquiz tsijtchi. Ančhucqui nii Nazaret wajtchiz Jesucristo cruzquiz ch'awcchinčhucča. Nekztanaqui Yoozqui ni- ipacha ticziquiztan jacatatskatchiča. ¹¹ Ančhucqui kjuy pirkiñinacažtakaz nii zuma maz tjojtchiča, “Ana cusa” cjican. Jalla nii tjojtta mazqui Jesusapanča. Nii tjojtta mazti anča cusala, isquinquiz nonžta maz irata cjissiča. Yoozqui cjichiča, “Tii mazza tsjan juc'ant chekanaqui”. ¹² Jesucristupankazza Liwriiñi. Yooz Ejpqui anaž iya jakziltami utchiča liwriiñi cjisjapa. Tii muntuquiz žejlñi žoñinacžquiztan ana iya liwriiñi žoñi žejlča. Jesucristupankaz učhum liwriiñi atasacha.

¹³ Jalla nuž Pedruqui chiichiča Juanžtan. Nii pucultanaqui ana istutiñitača, campuquin kamñi žoñikazza. Jalla nuž cjenami Pedružtan Juanžtan tjup kuzziz chiichiča, ana ekscan. Jalla nii nayžcu nii jilirinacaqui is- pantichiča. Nižaza pajchipan cjissiča, nii pucultanaqui Jesusižtan chica ojklaychitača, jalla nii. ¹⁴ Nekz chica nii čhjetinta žoñimi tsijtchi želatča. Jalla nižtiquiztan ana čhjul quintrami chii atchiča. ¹⁵ Jalla nekztanaqui

nii čhjepultan žoñinaca ajczquiztan ulanskatchičha. Ninacaž ulantan, nii jilirinacaqui ninacpora zmali parlassičha, ¹⁶ tuž cjican:

—¿Čhjul učhum tii žoñinacžtan paaquejo? Tjapa Jerusalén žoñinacaqui tinacaž paata milajru zizkalala. Tinacaqui pajk siñala tjeezičha. Anačha ničucha učhumqui. ¹⁷ Tii chiitaqui ana iya zizta cjisjapa, učhumqui ninacžquiz mantiz waquizičha, ana iya Jesusiž puntu parlajo. “Nižta parlaquiž niiqui, ančhucqui casticta cjequičha” jalla nuž chiižinz waquizičha.

¹⁸ Nekztanaqui nuž parli žeržcu, nii jilirinacaqui Pedružtan Juanžtan kjawzičha. Nekztan tuž chiižinčičha:

—Jaziqui ančhucqui anaž iya parlaquičha nii Jesusiž tjuužtan. Nižaza anaž jeczquizimi tjaaajnaquičha Jesusiž puntuquiztan. —Jalla nuž mantičičha.

¹⁹ Jalla nuž mantitiquiztan Pedružtan Juanžtan kjaazičha, tuž cjican:

—Ančhucpachaž tantiyasa. ¿Čhjulut walikaz Yooz yujcquiziya? ¿Ančhucaž mantita caz wali cjesaya? už ¿Yooz mantita caz wali cjesaja? ²⁰ Wejrnacqui anal weriž chertanacami nonžtanacami parlis jaytasachha. Jalla nuž parlispančha wejrnacqui.

²¹ Jalla nekztanaqui nii jilirinacaqui Pedružquiz Juanžquiz zuma ch'aančičha. Pero nižtami ninacaqui cutztatačha. Jalla nužquiz nii jilirinacaqui ana castiqui atčičha. Parti žoñinacami Yoozquin alawazzičha, nižaza Yoozquin honora tjaačičha jalla nii milajru paatiquiztan. ²² Nii čhjetinta žoñiqui pusi tunc wata jilchiztačha.

CRICHI ŽOÑINACAQUI MAYIZICHICHA

²³ Nekztanaqui Pedružtan Juanžtan carsilquiztan cutztiquiztan niž maz-inacžquin ojkičičha. Tjapa ninacž ojklaytanaca quint'ičičha, jaknužt nii timplu jilirinacami wajt jilirinacami chiitčhaja, jalla nii liwj quint'ičičha.

²⁴ Jalla nuž quint'itiquiztan, tjapa ninacaqui tsjii kuzziz Yoozquin mayizičičha, tuž cjican:

—Yooz Jiliri, tjapa mantiñi Jiliri. Amqui arajpachami yokami, kot kjazmi, nižaza tjappacha paachamčha. ²⁵ Amtan Espiritu Santužtan am David cjita sirwiñi tuž chiikatchamčha:

“¿Kjažtiquiztan Yooz quintra žawjchi chiichii nacionanacchiz žoñinacaqui? ¿Kjažtiquiztan tii muntu žoñinaca ana zuma tantii? ²⁶ Nižaza tii muntuquiz chawc jilirinacaqui Yooz quintra tsijtsa, nižaza chawc jilirinacaqui Yooz Jilirž quintra nižaza niž uchta Jesucristuž quintra parlizjapa juntassa”.

Nuž cjican cjiirčičha Davidqui. ²⁷ Jalla tižta weraračha. Herodestan, Poncio Pilatužtan, Israel wajtchiz žoñinacžtan, yekja wajtchiz žoñinacžtan, jalla tjapa ninacaqui tii wajtquin juntassičha wali zuma Jesusiž quintra paazjapa. Pero am Majch utchamčha, tsjan chawc jiliri cjisjapa. ²⁸ Jalla nuž juntascu ninacaqui am kuzquiz pinsitacama cumplissičha. Nužquiz cjissičha. Amiž tuquitan pinsita jaru, jalla nužpacha watchičha. ²⁹ Anziqui, Yooz Jiliri, wejtnaca quintra ch'aanita taku am zizza. Jaziqui wejtnacaquiz, amiž mantita ojkiñi žoñinacžquiz, zuma tjup kuz tjaažcalla, ana ekscan am taku parlajo. ³⁰ Nižaza am azi tjaažcalla, laa žoñinaca čhjetinzjapa, nižaza zuma obranacami, nižaza siñalanacami, nižaza milajrunacami paazjapa, am zuma Majch aztan. —Jalla nuž chiican Yoozquin mayizičičha.

³¹ Jalla nekztanaqui Yoozquin mayiziz žeržtan jakziquin ajczitažlaja, jalla nii kjuya čhekjinčičha. Nižaza tjapa ninacaqui Espiritu Santuž azi tanzičha ninacž kuzquiz. Jalla nižtiquiztan walja tjurt'iñi kuzziz Yooz taku parličičha.

CRIICHI ZOÑINACŹ KAMTA

³² Tjapa nii wacchi criichinacaqui tsjii kuzziztača. Nižaza ninacž pinsamintuqui tsjiipanikaztača. Jakzilta žoñit cusasanacchiz želatčaja, nii žoñinacaqui ana cusasquiztan chiiñitača, “Wejt cusasaž tiic” cjicanaqui. Antis tjapa ninacž cusasanacaqui tsjiiztakaz želatča, tjapa criichi žoñinacžtajapa. ³³ Nii Jesusiž illzta apostolonacaqui Jesús Jiliriž jacatatz puntuquiztan tirapan paljayñitača, zuma atipñi tawkžtan. Zuma wali azziz tawkžtan atipñipantača. Nižaza Yoozqui ninaca walja yanapchiča. ³⁴ Ninacžquiztan anaž tsjii t'akjir žoñi želatča. Jakzilta criichi žoñižlaja yokchizimi kjuychizimi, jalla ninacaqui nii tuyžcu paaz zjijcñipanikazza. ³⁵ Nii paaz zjijcžcu apostolonacžquin intirjiñipanikaztača. Nižaza ninacaqui nii paazqui chicata tojzñitača ana želinchiz žoñinacžquiz. ³⁶ Nižaza tsjii José cjita levita t'akquiztan žoñi želatča, Chipre cjita isla yokchiz žoñi. Nii José cjita criichi žoñiqui yekja tjuuchizzakaztača Bernabé cjita. Jalla nuž tjuuskatchiča apostolonacaqui. Nii Bernabé tjuuqui tuž cjiča, “Zuma Kuzñi”, jalla nii. ³⁷ Nii Bernabé cjita žoñiqui tsjii yokchiztača. Nekztanaqui nii yoka tuychiča. Nii yoka tuyžcu, paaz zjijcchiča. Nekztanaqui apostolonacžquin nii paaz intirjichiča.

5**ANANIAS, NIZAZA SAFIRA UJ PAACHICHA**

¹ Yekja žoñi želatča, Ananías cjita. Safira cjiti tjunchiztača. Ninacaqui persun yoka tuychizakazza. ² Nii yok tuyta paazqui t'ecžcu, persunaltajapa parti čhojchiča. Partillakaz chjitchiča apostolonacžquin, jalla nužuñ yoka tuychižtakaz. Niiž tjunqui nii t'ecžta paaz zizatča. ³ Jalla nekztanaqui Pedruqui cjichiča:

—Ananías, ¿kjažtiquiztan am kuzquiz Satanás luzzita? ¿Espíritu Santužquiz tižta k'otsjapaqui? Nii yok tuyta paazqui t'ecsamča. ⁴ Ima tuycan nii yokaqui amtapantakaya, ¿ana jaa? Tuyžcu, nii yoka tuyta paazqui amtazakazaž, ¿ana jaa? ¿Kjažtiquiztan tižta ana wali pinsichamtajo? Amqui Yoozquiz k'otchamča; ana žoñžquiz k'otchamča.

⁵ Pedruž nuž chiitiquiztan, Ananiasqui ticzi tjojtsiča. Jalla nižtiquiztan nii quintu nonchi žoñinacaqui ancha eksñi cjissiča. ⁶ Jalla nuž ticstan, tsjii kjažt tjojtjowanacaqui macjatchiča, Ananías ticzi curpu murtajzjapa. Nekztan nii tjojtjowanacaqui tjati chjitchiča.

⁷ Tsjii čhjep orquiztan, Ananías tjunqui tjonchinča. Naaža lucu ticzi quintu ana zizatča. ⁸ Nekztanaqui Pedruqui naaquiz pewcziča, tuž cjican: —Wejtquiz maznalla. ¿Ančuca yoka tuyta paaz nužullakazkaya?

Nekztanaqui naaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Jesalla, nužullapanča.

⁹ Nekztanaqui Pedruqui naaquiz cjichiča:

—Ančhucqui Yooz Espiritu Santo incallz pecatča. ¿Kjažtiquiztan ančhucqui pucultan nuž kaasjo? Nii zancucž tjonča nii am lucu tjažžquiñinacaqui. Nižaza anziqui amzakaz chjichaquiča.

¹⁰ Nii orapacha Pedruž kjojchquiz tjojtžcu ticzinča. Nii tjojtjowanacaqui kjuya luzcu naa ticzin cherchiča. Nižaza jwezcu tjati chjitchiča naaža lucž latuquin. ¹¹ Jalla nižtiquiztan tjapa nii iclizziz žoñinacami, nižaza nii quintu nonchi žoñinacami ancha eksñi cjissiča.

MILAJRUNACA PAATA

¹² Nii tjuñinacquiz apostolonacaqui walja siñalanacami milajrunacami paañitača žoñinacž cheran. Nižaza tjapa criichinacaqui Portal de Salomón

cjita kjuyquiz ajczñitača. ¹³ Ana jakzilta ana criichi zoñinacami criichinacžtan mazi pajas, ancha eksnatča. Jalla nuž cjenami zoñinacaqui walja rispitchiča criichinacžquiz. ¹⁴ Nižaza tsjan tsjan zoñinacaqui Yooz Jiliržquin kuzziz cjissiča, luctaka cjiñi maataka cjiñi. Walja zoñinacaqui Yoozquin criichiča. ¹⁵ Nižaza laa zoñinacami callquin jweztatača. Callquin tjajz zquti chjinžcu, t'apžtatača. Nižaza camillquiz zakaz nonžtatača. Jalla nuž nonžta žejlcan Pedruž tjonz tjewziča, tsjii kjažta čhjetinta cjeajo. Pedruž siwsallamekaj laa zoñinacž juntuñ wat jaa, cjiñitača. ¹⁶ Nižaza nii wajt vicin watjanacquiztan walja zoñinacaqui tjontjonatča Jerusalenquin. Laanacami zajraž tantanacami zjič zjičatča. Nižaza tjapa laa zoñinacaqui čhjetintatača.

PEDRUZTAN JUANZTAN CARSILQUIZ CHAWJCTA

¹⁷ Jalla nižtiquiztanaqui timplu chawc jiliri qui saduceo parti zoñinacžtan ancha iñizichiča. ¹⁸ Jalla nuž iñizižcu, apostolonaca preso tanchiča, carsilquiz chawjczjapa. ¹⁹ Jalla nuž carsilquiz chawjctaž cjen ween tsjii Yooz Jilirž anjilaqui tjonchiča. Nižaza carsil zan chawjcz cjetsiča. Cjetžcu, apostolonaca jwessiča tuž cjican:

²⁰—Timpluquin oka. Jalla nicju tsijsna. Jesucristuž kamaña puntuquiztan tjapa zoñinacžquiz paljayaquiča.

²¹ Jalla nii anjilaž chiita jaru, jakatažuqui wentanalla timplu ojkchiča. Timpluquin luzcu, tjaajñi kallantichiča. Jalla nii orazakaz timplu chawc jiliri qui niž mazinacžtan parliz kjuyquiz ajczyča. Tjapa Israel wajtchiz jilirinaca kjawziča. Nižaza zultatunaca mantichiča, nii chawjcta apostolonaca zjičajo. ²² Jalla nuž carsilquin irantižcu, nii cuchanta zultatunacaqui ana čhjulumi wajtchiča. Quejpžcu quint'ichiča, ²³ tuž cjican:

—Wejrnacqui carsilquin irantižcu, zuma chawjcta zalchinča. Nižaza ichñi zultatunacaqui želatča carsil zawnctan. Nekztanaqui carsila cjetžcu, luzzinča. Nii kjuyltanaqui cherassinča anaž zinta pres žoñi želatča.

²⁴ Jalla nii quintu nonžcu timplu chawc jilirimi timplu zultatž jilirimi nižaza parti timplu jilirinacami, jalla tjappacha ninacaqui zuma kuz turwayzi cjissiča, ¿Kjažt cjequejo? cjican. ²⁵ Jalla nii orazakaz tsjii žoñi qui irantižquichiča, tuž cjican:

—Ančucaž carsilquiz chawjcta zoñinacaqui timpluquin zoñinacžquiz tjajinča. —Nuž cjican quint'ichiča.

²⁶ Nekztanaqui nii guardiñi zultatž jiliri qui ojkchiča zultatunacžtan. Nekztan apostolonaca zjičchiča, ana chjojritžcu. “Chjojritžtaž cjesaž ni iqui, parti zoñinacaqui wejrnacž maztan čhjacasaka”, jalla nuž pinsichiča nii zultatunacaqui. ²⁷ Jalla nuž zjičžcu, nii parliz kjuyquin tsijskatchiča chawc jilirinacž yujcquiz. Jalla nuž želan nii timplu chawc jiliri qui chiižinchiča, tuž cjican:

²⁸—Wejrnacqui ančucaquiz ana iya parljaj cjichintala. Nižaza nii žoñž puntuquiztanaqui ana iya tjajnaj cjichintala. Jazi qui, ¿čhulu paachinčuctajo? Ančucqui tjapa tii Jerusalén watja chjičpchinčucča ančuca tjajintižtan. Nižaza nii žoñi contiquiztan wejtnacaquiz uj tjojtunz pecchinčucča.

²⁹ Jalla nekztanaqui Pedružtan parti apostolonacžtan kjaaziča, tuž cjican: —Primiraqui wejrnacqui Yooz castanča. Niiž jarukaz žoñimi cazasača.

³⁰ Ančucqui cruzquiz ch'awczcu Jesusa conchinčucča. Nekztan učhum tuquita atchi ejpž Yooz tii Jesusa jacatatskatchiča. ³¹ Jacatatskatžcu Yoozqui nii Jesusa pajk honorchiz cjiskatchiča. Niiž žew latuquiz želan, Yooz Ejpqui mantis poder tjaachiča, Jesusa tsjan chawc jiliri cjisjapa. Nižaza Jesusača

Liwriiñiqui, tii Israel wajtchiz zoñinaca kuz campiiskatajo, ninacz uj pertunta cjeyajo. ³² Jalla tii puntunacquiztan wejrnacqui zizuča. Nižaza tisticu cjican wejrnacqui nii chiyučha Espíritu Santužtanpacha. Yoozqui nii Espíritu Santo tjaacha niž kuzcama kamñi zoñinaczquiz. —Nuž cjican cjichiča Pedruqui.

³³ Jalla nii nonžcuqui, nii jilirinacaqui apostolonaczjapa ancha žawjchiča. Conz pecatča. ³⁴ Pero nii jilirinaczquiztan tsjii Gamaliel cjita fariseo želatča. Nižaza lii tjaajiñi maestrutača niiqui. Tjapa zoñinacaqui nižquiz walja rispitiñitača. Jalla nii Gamaliel cjita zoñiqui tsijtsičha. Nuž tsijtsu mantichiča apostolonaca zancu jwescajo tsjii ratu. ³⁵ Nekztan parti jilirinaczquiz tuž cjichiča:

—Israel wajtchiz zoñinaca, ančhucqui tii zoñinaczquiztan cwitazaquiča. Anaž čhjulumi paaz waquiziča. ³⁶ Ančhucž cjuñzna, tsjii tuquiqui Teudas cjita zoñiqui jeczquichiča. Nii zoñiqui “Wejrtča chekan zoñtqui”, tuž cjican ojklaychiča. Jalla nekztanaqui pajcpic patac zoñinacaqui nii apziča. Pero nii Teudasqui contatača. Nekztanaqui nii apžni zoñinacaqui wichanziča. Nužquiz niž tjaajintaqui tjabatatača. ³⁷ Niž wiruñ censo tjuñinaczquiz tsjii Judas cjita zoñiqui jeczquichiča. Galilea wajtchiztača. Zoñinacaqui nii apzquichiča. Ultimquiziqui contazakaztača. Nekztanaqui niž apžninaqui wichanzi cjissiča. ³⁸ Jalla nižtiquiztan nižta wattanaca cjuñžcu, tii zoñinacz quintra anača čhjulumi paa. Ana tinaczquiz mitis waquiziča. Tii zoñinacaqui persun kuzcamakat paačhaja, nuž cjenaqui anaž tjurasacha. Orallaž kataquiča. ³⁹ Yooz kuzcamat tii zoñinacaqui paačhaja, jalla nekziqui tinacaqui anaž tjabatanchuca cjesača. Tinacaqui Yooz parti zoñinaczlaja, jalla nii quintra paasaž niiqui, Yooz quintraž cjesača. Jalla nižtiquiztan tii zoñinacz quintra anaj paala. —Jalla nuž cjican nii zoñinaczquin chiižinchiča Gamaliel cjita zoñiqui.

⁴⁰ Nižtiquiztanaqui tjapa jilirinacaqui naazi cjissiča. Jalla nekztanaqui kjawziča apostolonaca. Kjawžcu, ninaca wjajtchiča. Nižaza chiižinchiča ana iya parlajo nii Jesusiž puntuquiztan. Nekztan ninacaqui cutztatača. ⁴¹ Jalla nuž cutztan, jilirinacz yujcquiztan ulanchiča. Yoozqui jalla nuž munchiča, Jesusiž laycu sufrichi ninacaqui, jalla nuž. Jalla nuž cjenaqui ancha cuntintutača apostolonacaqui. ⁴² Nekztanaqui zapuru Jesucristuž puntuquiztan tira tjaajnatča, nižaza tiraž paljayatča timpluquinami kjuyquinami, “Jesusaqui Yooz cuchanzquita Cristučha” cjiñitača.

6

PAKALLAK CRIICHI JILANACA ILLZTA

¹ Nii timpuquiz Yoozquin criichinacaqui waljaž yapatča. Nuž yaptiquiztan tsjii quija žejlchiča. Griego taku chiiñi judionacaqui hebreo taku chiiñi judionacz quintra quižičha, tuž cjican:

—Wejtnaca žew maatakanaca ana cusa atintitača. Zapuru čhjeri tojzquiz upa čhjeri onantača.

² Jalla nuž quižtiquiztan nii tuncapan apostolonacaqui tjapa Yoozquin criichinaca kjawziča. Nekztanaqui tjappacha juntjapžcu ninaczquiz cjichiča:

—Wejrnacqui Yooz taku parli apatatsqui anaž waquiziča, čhjerikaz atintisjapaqui. ³ Jilanaca, pakallak zoñinaca ančhucacquiztan kjurzna. Zuma kuzziz zoñi, nižaza Yooz Espíritu Santuž irpita zoñi, jalla nižaza zuma intintazzi zoñi, nižta zoñinaca kjurzna. Nekztan ninacaqui tii čhjeri atintiz

puestuquin uchta cjequiča. ⁴ Wejrnaczi Yoozquin mayiziz, nižaza Yooz taku tjajinz tiral atintača. Nii langzquiz tiral kuz tjaa-ača.

⁵ Jalla nii parlita jaru tjappacha asiptichiča. Nekztanaqui pakallak zuma žoñinaca illztatača, čheri atintisjapa. Primeruqui Esteban illztatača. Estebanaqui Yoozquin tjapa kuzziztača, nižaza Yooz Espiritu Santuž irpita kamñitača. Nižaza illztatača Felipižtan, Procoružtan, Nicanoržtan, Timonžtan, Parmenastan, nižaza Nicolastan. Nicolasqui Antioquia wajtchiz žoñitača. Ima Jesucristužquiz kuzziz cjican Nicolasqui judío cuzturumpichiztača, ana judío žoñi cjenami. ⁶ Jalla nuž illzcu nii pakallak žoñinaca apostolonacžquin chjichtatača. Nekztanaqui apostolonacaqui ninacžta mayizichiča, nižaza ninacž achquiz kjaržtan lanziča, nii puestuquiz cjeajo.

⁷ Jalla nekztanaqui Yooz taku paljayta cjen, Jerusalén wajtquin criichi žoñinacaqui ančaž miratča. Nižaza wacchi judiuž timplu jilirinacami tjapa kuztan Yooz taku catokchiča.

ESTEBAN PRESO TANTA

⁸ Estebanaqui walja Yooz aztantača, nižaza Yooziž yanaptatača. Jalla nižtiquiztan walja milajrunacami siñalanacami paachiča žoñinacaž cheran. ⁹ Tsjii nooj tsjii kjaž judío cuzturumpi paañi žoñinacaqui Estebanžtan ch'aasi kallantichiča. Nii judío cuzturumpi paañi žoñinacaqui “Liwriita žoñi” cji-tatača. Ninacžtan, tsjii kjažt Cirene wajtchiz žoñinacžtan, nižaza Alejandría wajtchiz žoñinacžtan, nižaza Cilicia wajtchiz žoñinacžtan, nižaza Asia yokquin kamñi žoñinacžtan, jalla nii žoñinacaqui Estebanžtan ch'aassiča. ¹⁰ Jalla nuž ch'aascan, Estebanžquiz ana atipi atchiča. Estebanqui Espiritu Santuž tjajinta taku chiiñipantača. ¹¹ Jalla nižtiquiztan nii quintra žoñinacaqui toscar tisticunacaž taku kjaychiča, tuž chiican k'otajo:

—Tii Estebanqui ana wali tawkžtan Moisés quintrami nižaza Yooz quintrami chiichiča. Wejrnacqui nuž chiyanacqui nonzinpanča. —Jalla nii takunacžtan tisticunacžquiz tjajziča.

¹² Jalla nekztanaqui nii Estebanž quintra žoñinacaqui parti žoñinacžquiz walja žawjkatchiča. Žoñinacami, wajt jilirinacami, nižaza judío lii tjajjiñi maestrunacami, tjapa ninacaqui žawjchi cjissiča. Nuž žawjchi cjiscu Esteban tanchiča. Nekztanaqui Esteban tanžcu, pajk parliz kjuya chjitchiča. ¹³ Nižaza toscar tisticunaca apantižquichiča. Nii toscar tisticunacaqui tuž cjichiča:

—Tii žoñiqui tirapan tii Yooz timplu quintra chiiñiča, nižaza Yooz lii quintra chiiñiča. Nužupanž parliñiča. ¹⁴ Nižaza wejrnacqui nonzinča, “Nii Jesús cjita Nazaret wajtchiz žoñiqui tii timplu pajlznaquiča”, nuž cjican tiiqui chiiñiča. Nižaza tiiqui cjiñiča, “Nii Jesusaqui Moisés tjataa cuzturumpinaca campiyaquiča”. Nuž cjiñiča tiiqui.

¹⁵ Jalla nekztanaqui tjapa nii julzi jilirinacami Estebanž kjutñi cherziča. Nii oraqui Estebanž yujcqui anjilž yujcžtakaz cherziča.

7

ESTEBANQUI TJURT'ICHICHA

¹ Nekztanaqui timplu chawc jiliriqi Estebanžquiz pewcziča, tuž cjican: —¿Ultimu nužupanza amya?

² Nekztanaqui Estebanqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejt jilanaca, ejpnaca, jilirinaca, nonžna. Učhum zuma honorchiz Yoozqui učhum tuquita atchi ejp Abraham cjita žoñžquiz persuna tjeeziča. Nii oraqui Abrahamqui Mesopotamia yokquin kamñitača. Imaž Harán

yokquin kami okat'cha. ³ Nii oraqui Yoozqui Abrahamžquiz cjichi'cha: "Am yoka eca, nižaza am parintinacami eca. Jakzi yokquinam okačhaja, jalla nicju am tjaajzna'cha". ⁴ Jalla nižtiquiztan Abrahamqui Caldea yokquiztan ulanchi'cha, Harán yokquin kami ojkchi'cha. Nekz kaman Abrahamž ejpqui ticzi'cha. Nekztanaqui tekzi tii učhumž kamz yokquiz Abraham tjonchi'cha. Yoozza nii irpichiqui. ⁵ Jalla tekz kaman, Yoozqui ana čhjul yok irinsami tjaachi'cha. Abrahamžtajapa persun yoka ana želat'cha. Jalla nuž cjenami Yoozqui taku ecchi'cha, tuž cjican: "Tii yoka amtapanž cjequi'cha. Nižaza am ticžtanaqui tii yokaqui am maatinacaž tanznaqui'cha". Jalla nuž cjican Yoozqui Abrahamžquiz taku tjaachi'cha. Nii oraqui Abraham ana ocjalchiz cjenami, Yoozqui nuž chiichi'cha. ⁶ Nižaza Yoozqui nižquiz cjichi'cha, "Wiruñauqui am majchmaatinacaqui yekja yokquin kamaqui'cha, nacjuñta žoñinacažtakaz. Nekziqui pusi patac wata kamaqui'cha. Jalla nii yokquin am majchmaatinacaqui yekja žoñž mantakaz paaqui'cha. Nižaza sufrican kamaqui'cha". ⁷ Nižaza Yoozqui cjichi'cha: "Am majchmaatinaca sufriskatchiž cjenauqui, wejrqui nii sufriskatñi žoñinaca castica'cha. Nekztanaqui am majchmaatinacaqui nii yokquiztan ulanžcaqui'cha. Ulanžcu tii yokquiz wejr sirwaqui'cha". ⁸ Nižaza Yooz Ejppqui tsjii compromiso paachi'cha Abrahamžtan. Nii compromis jaru Abrahamqui persun janchiquiz chimpuskatchi'cha. Nižaza quinsakal tjuñquiztan Isaac majch nastan, Abrahamqui niž persun majchquiz chimpuchi'cha. Wiruñauqui Isaacqui niž majch Jacobžquiz chimpuchi'cha. Wiruñauqui nižazakaz Jacobqui niž tuncapan lucmajch maatinacžquiz chimpuchi'cha. Jacobž lucmajch maatinacžquiztan tjonchi'cha učhum tuncapan t'akanaca.

⁹ Nii Jacobž majchnacaqui učhum tuquita atchi ejpnacata'cha. Ninacaqui José cjita lajkž quintra iñiziñita'cha. Jalla nižtiquiztan ninacž lajk tuychi'cha. Nekztanaqui nii tuyta lajkqui Egipto yokquin chjichta'cha. Pero Yooz Ejppqui Josižtan chicapachata'cha nii oraqui. ¹⁰ Nekztan sufrichi želan Yoozqui José liwriichi'cha. Nižaza walja zizñi cjissi'cha. Jalla nuž cjen Faraón chawc jiliriqui Josižtan cuntintuta'cha. Nekztanaqui Faraonqui José utchi'cha, Egipto wajtchiz žoñinaca mantiñijapa, nižaza Faraonž kjuychiz žoñinaca mantiñijapa.

¹¹ Wiruñ tsjii kjaž watquiztan tsjii mach'a žejlchi'cha, ancha sufrichi'cha tjapa Egipto yokquin kamñi žoñinacami, nižaza tjapa Canaán yokquin kamñi žoñinacami. Jalla nuž cjen učhum tuquita ejpnacaqui ana čhjulu lujlsmi nii timpunacac wachat'cha. ¹² Pero Jacobqui tsjii quintu nonchi'cha, Egipto yokquin trigo žejlchi. Nuž nonžcu niž majchnaca cuchanchi'cha. Niiž majchnacaqui učhum tuquita ejpnacata'cha. Jalla niita'cha primer ojkaqui Egipto yokquinaqui. ¹³ Nekztanaqui pizc wilta ojkžcu, Josequi niž jilanacžquiz pajkatchi'cha. Jalla nižtiquiztan Egipto chawc jiliriqui Josiž familia pajchi'cha. ¹⁴ Jalla nekztanaqui Josequi mantichi'cha niž ejp Jacobo zjijcajo, nižaza tjapa familianacžtanpacha. Ninacaqui pakallak tunca pjijskani žoñita'cha. ¹⁵ Jalla nekztanaqui Jacobqui kami ojkchi'cha Egipto yokquin. Nekzi ticzi'cha Jacobqui. Nii yokquin ticzizakazza učhum tuquita atchi ejpnacaqui. ¹⁶ Wiruñauqui nii atchi ejpnacž tsjijnaca chjichtata'cha Siquem cjita yokquin. Nicju tjattata'cha Abrahamž kjayta yokquin. Abrahamqui nii Siquem yoka paaztan kjaychi'cha Hamor cjita maatinacžquiztan.

¹⁷ Tuquitan juramintužtan Yoozqui Abrahamžquiz taku tjaachi'cha, tuž cjican: "Am majchmaatinacžquiz tii yoka tjaa'cha". Nii tjaata taku cumplis ora žcatžinžcan Israel wajtchiz žoñinacaqui waljaž mirat'cha Egipto yokquinaqui. ¹⁸ Nii oranaca Egipto yokquinaqui tsjii chawc jiliriqui mantiz

kallantichiĉha, ana José pajĉi. ¹⁹ Nii jiliriĉqui uĉhum wajtchiz Źoĉĉ quintra pinsichiĉha. Nekztan anawal quintra paachiĉha uĉhum tuquita atchi ejpnacĉquiz. Nii jiliriĉqui mantiĉiĉha, Israel lucmajch maatinaca majttan zawnc uchla, ticzi cjisjapa. ²⁰ Jalla nii timpu Moisesqui majttataĉha. Ancha c'achja wawataĉha niĉqui. Yoozqui nii wawĉtan wali cuntintutaĉha. Niiĉ maa ejpqui ĉhjep jiiz kjuyquiz mantiĉiĉha. ²¹ Ana iya nii wawa ĉhjoj ĉhjoj atĉcu, kjuyquiztan ĉhjĉtichiĉha. Nekztanaĉqui Egipto chawc jilirĉ persun majtqui nii Moisés wawa wajtchinĉha. Jalla nuĉ wajtĉcu, persun maatiĉtakaz uywazzinĉha. ²² Jalla niĉtiquiztan Moisesqui tjapa nii Egipto Źoĉinacĉ tjaaĉjintanaca zizĉi cjisĉiĉha. Niĉzaza zuma paatiquiztanami niĉzaza zuma ĉiĉtiquiztanami walja rispittataĉha Moisesqui.

²³ 'Niiĉ pusi tunc watchiz cjican Moisesqui parti Israel Źoĉinacĉquin tsjii tjonzĉi oĉkz pecĉiĉha. ²⁴ Jalla nuĉ tjonzĉi oĉkĉcu cherĉiĉha, tsjii Egipto Źoĉiĉqui tsjii Israel Źoĉi wĉajtatĉha, jalla nii cherĉiĉha. Nii Israel Źoĉĉtan cĉatĉcu ĉiĉtichiĉha. Nekztan nii Egipto wĉajtĉi Źoĉĉquiz ayni tĉepuncan conĉiĉha. ²⁵ Nekztanaĉqui Moisesqui kuzquiz zizziĉha, Yoozqui nii utĉiĉha, Israel Źoĉinaca Egipto Źoĉinacĉ mantuquiztan liwriizjapa, jalla nii. Niĉzaza Moisesqui pinsichiĉha, Israel Źoĉinacaĉqui niĉtazakaz zizziĉha. Pero nii Israel Źoĉinacĉzti ana niĉta naaziĉha, Moisesqui Yooz uchta liwriiĉi, jalla nii. ²⁶ Jaka taĉuĉqui Moisesqui tsjii pucultan Israel Źoĉinacĉtan ch'aasĉi zalĉiĉha. Jalla nuĉ zalĉcu, pertunaskats pecĉiĉha, tuĉ cjican: "Jilanaca, pucultan anĉhucqui Israel Źoĉinacĉhucĉha. ĉKĉaĉtiquiztan anĉhucpora ch'aasjo?" ²⁷ Nekztanaĉqui ana wal uj paaĉi Źoĉiĉqui Moisés tewkziĉha, tuĉ cjican: "ĉJect am jiliri utĉhejo, weĉrnac mantiĉiĉjapajo?" ²⁸ Zeĉcu Egipto Źoĉi conĉamĉha. ĉJazic weĉzam conz pecjo?" ²⁹ Jalla nii nonĉcu Moisesqui atipassiĉha Madián yokquin. Jalla niĉĉu kamĉiĉha nacjuĉta Źoĉi cĉenaĉqui. Niĉĉu tjunatan zalĉcu, pucultan ocjalchiz cjisĉiĉha, nii yokquin kaman.

³⁰ 'Pusi tunc watquiztan nekztan tsjii ch'ekti yokquintaĉha Moisesqui, Sinaí cĉita cur ĉcati. Jalla nekz Źelan, tsjii anĉilaĉqui niĉĉquin jecĉquichiĉha, tsjii kalu ujĉtan taaztaĉtakaz, nii taypiquiz. ³¹ Jalla nii cherĉcu, Moisesqui ispantichiĉha. Jalla nii uj cheri macĉatcan, nonziĉha Yooz Jilirĉ jora. Nii joraĉqui tuĉ ĉĉiĉiĉha: ³² "Weĉrqui am tuquita atchi ejpnacĉ Yooztĉha. Abrahamĉ Yooztĉha, niĉzaza Isaacĉ Yooztĉha, niĉzaza Jacobĉ Yooztĉha". Nekztanaĉqui Moisesqui tsucĉi ĉĉarcĉati kallantichiĉha. Iya ana cherĉiĉ atĉiĉha. ³³ Nekztanaĉqui Yooz Jiliriĉqui ĉĉiĉiĉha: "Am ĉhjata ĉhjoĉkzna. Tii amiĉ tecĉta yokaĉqui weĉt yokaĉha. ³⁴ Weĉrqui weriĉ illzta Źoĉinacaĉ sufriĉi cherĉinĉha nii Egipto yokquin kamĉi. Niĉzaza ninacaĉ llaquizan ninaca ĉĉawĉi nonzinĉha. Jalla niĉtiquiztan ninaca liwrii ĉhjijwĉquichinĉha. Pĉha, ninaca liwriizjapa am cuĉnaĉha Egipto yokquin".

³⁵ "Tuĉui Israel wajtchiz Źoĉinacaĉqui Moisesquiz ana rispĉtichiĉha. Niiĉquiz ĉĉiĉiĉha: "ĉJect am jiliri utĉhejo, weĉrnaca mantiĉiĉjapajo?" Jalla nuĉ cĉenami Yoozqui nii Moisespacha jiliri utĉiĉha, Israel Źoĉinaca liwriyajo. Israel Źoĉinaca liwriizjapa, nii taazta kalquiz jecĉquichi anĉilaĉqui Moisesquiz yanaĉquiĉha. ³⁶ Jalla nekztanaĉqui Moisesqui uĉhum tuquita atchi ejpnaca jwesĉiĉha nii Egipto yokquiztan. Ima nii yokquiztan ulanskatan milajrunacami Yooz siĉalanacami paachiĉha, niĉzaza Lĉoc cĉita kot taypiquiz tjakziĉha, jalla nuĉ milajru paachiĉha. Nekztan pusi tunc wata ch'ekti yokquin oĉklaycan milajrunacami Yooz siĉalanacami paachiĉha. ³⁷ Jalla tii Moisespacha Israel wajtchiz Źoĉinacĉquiz ĉĉiĉiĉha: "Yoozqui weĉr cuĉanĉquichiĉha anĉhuc liwriizjapa. Jalla niĉta irata Yoozqui Israel Źoĉinacĉquiztan yekĉa liwriiĉi profeta cuĉanĉcaquiĉha. Jalla niiĉ tjontan anĉhucqui niĉĉquiz caza". Jalla

nuž cjichiča Moisesqui. ³⁸ Nižaza Moisesqui Israel žoñinacžtan ch'ekti yokquin žejlchiča, Sinaí cjita cur latuquiz. Jalla nekz tsjii anjilžtan parlichicha. Nižaza učum tuquita atchi ejpnacžquiz palt'ižinchiča. Jalla nižtiquiztan Yooz taku tanzicha, tjurñi Yooz taku. Učumnacaltajapa nii tanzicha. Nižaza učumnacaquiz nii taku tjaajinchiča.

³⁹ 'Učum tuquita ejpnacaqui Moisesquiz ana caz pecchiča. Ana pajz pecatča, Yooziž uchta jiliri, jalla nii. Egipto yokquinpanž quejps pecatča. ⁴⁰ Jalla nekztanaqui učum tuquita ejpnacaqui Aaronžquiz paljaychiča, tuž cjican: "Yooznaca paažinalla, wejnaca tucquin chjichñijapa. Nii Moisesaqui wejrna ulanskatchiča Egipto yokquiztan. Pero anziqiu anal zizi atuča, čjulukat nižquiz watčhani. Cunamit curquiztan ana quejpžcačhani". ⁴¹ Jalla nekztanaqui nii žoñinacaqui korquiztan tsjii wac chul turu paakatchiča ninacžtajapa, tsjii yooz cjisjapa. Nekztan nii paata yoozquiz wilana conchiča. Nižaza ninacaž paata yoozquiztan ancha cuntintutača. ⁴² Jalla nižtiquiztan Yoozqui ninaca jaytichiča, ninacž persun kuzcamakaz kamajo. Jalla nižtiquiztan persun kuzcama cjcjican arajpach tjuñimi, jiizimi, warawaranacami sirwichiča. Jalla nii puntuquiztan Yooz taku čiiñi profetanacaž cijjrta liwruquiz tuž cijrtatača:

"Israel žoñinaca, ančhucqui pusi tunc wata ch'ekti yokquin kamcan, wilana conchinčhucča. ¿Wejtquin sirwisjapa nižta paachinčhucjo? ⁴³ Anapanča. Antis Moloc cjita žoñiž paata yoozquin jawkchinčhucča nii wilananaca. Nižaza Renfán cjita warawara yooztakaz cherchinčhucča. Jalla nii warawar yoozquin rispitchinčhucča wilana tjaacan. Nižaza ančuca tuqui nii žoñiž paata yooznaca chjitskatiñchuctača. Ančhucpachaž nižta yooznaca paachinčhucqui, nekz sirwizjapa. Jalla nižtiquiztan ančhuc jwesača ančuca kamz yokquiztan. Jalla nuž jwescu Babilonia cjita yokquiztan nawjctuñtan chjichača".

Jalla nuž Yooz tawk liwruquiz cijrtatača.

⁴⁴ 'Ch'ekti yokquin ojklaycan učum tuquita ejpnacaqui zkiz timpluchizatača. Yoozqui Moisesquiz nii timplu plano tjeeziča. Nekztanaqui Yooz mantita plan jaru, nii timpluqui paatatača. Nekziqiu Yoozqui sirwitatača. ⁴⁵ Nii zkiz timplu učum tuquita ejpnacaqui tanzicha irinsažtakaz. Josuež irpita, učum tuquita ejpnacaqui nii timplu chjitchiča, Canaán yokquin luzcan. Nekz žejlñi žoñinacžquiztan nii yoka tanzicha. Yooz pacha nii žoñinaca chjatkatchiča, učum tuquita ejpnacžquiz tjaazjapa. Nii yoka tanžcu jalla nekz kamchiča Davidž kamtacama. ⁴⁶ David cjita jiliriqiu Yooziž ancha okžtatača. Jalla nižtiquiztan Davidqui tsjii timplu kjuya kjuyz pecatča Yooz sirwizjapa. Niiž tuquita ejp Jacobqui nii Yooz sirwichizakazza. ⁴⁷ Pero ultimquiziqui Salomón cjita Davidž majch, ničha Yooz timplu cjican kjuychiqui. ⁴⁸ Jalla nuž timplu kjuyta cjenami, werar Yoozqui anaž žoñiž kjuyta kjuyquiz želasača. Jalla nuž cjichizakazza tsjii Yooz taku čiiñi profet žoñiqui. Yooz puntuquiztan jalla tuž cijjrchiča nii profet žoñiqui:

⁴⁹ "Wejt mantis julzza arajpachaqui. Tii yokaqui wejt kjojcha jeejzkatzjapažtakazza. ¿Čjuluz čeechi kjuya ančhucqui wejtajapa kjuyasajo? Jalla nuž cjiča Yooz Jiliriqiu. ¿Jakziquint wejt jeejz yoka žejljo? ⁵⁰ Wejrtča tjappacha paachintqui".

Jalla nuž Yooz puntuquiztan cijrtatača.

⁵¹ Nižaza Estebanqui tira čiičhiča, tuž cjican:

—Ančhucqui ancha chojru kuzzizčhucpanča, ana Yoozquin kuzzizčhucča. Cjuñchizčhucča pero ana Yooz taku nonzinčhucča.

Nižaza ančhucqui Yooz Espíritu Santužquiz anapan caziñchucča. Tuquita ejpž nižtazakazza ančhucqui. ⁵² Ančuca tuquita ejpnacaqui Yooz taku chiiñi profetanaczquiz ana rispitchipanča. Antis sufriskatchipanča. Nii profetanacaqui tsjii tsjan zuma žoñiž tjonz mazinchiča. Ančuca tuquita ejpnacazti ninaca conchiča. Jaziqui nii zuma žoñiqui tjonchiča. Ančhuczti nii žoñi preso tankatchinčhucča, y nižaza conkatchinčhucča. ⁵³ Anjilanacaqui ančucaquiz Yooz lii tjaachiča. Jalla nii tjaata lii ana cazziñchucča. —Jalla nuž Estebanqui paljaychiča.

ESTEBAN CONTA

⁵⁴ Estebanž chiita taku nonžcu, ancha žawjchiča. Nižaza Estebanž quintra izke jojchiča, ninacaž žawjchi tjeezjapa. ⁵⁵ Estebanzti Espíritu Santuž irpitapankaztača. Nekztanaqui Estebanqui arajpach kjutñi cherziča. Nekztan Yoozquiztan walja c'ajžquiñi cherchiča. Nižaza Yooz Ejpž žew latuquiz Jesusa tsijtsi cherchizakazza. ⁵⁶ Nekztan Estebanqui cjichiča:

—¡Arajpach kjutñi cheržna! Arajpacha cjetzil cheruča. Nižaza Yooz Ejpž žew latuquiz tsijtsi žejlča Jesusa Yooz Maatiqui.

⁵⁷ Ninacazti ana nonžni yujchiča. Cjuñi chawcziča. Nižaza altu joržtan kjawcan apura zalchiča tanzjapa. ⁵⁸ Jalla nuž tanžcu, wajtquiztan jwessiča. Nekztan wajtž tjiiquin, maztan čhajcchiča. Nii maz čhajcni žoñinacaqui tsjii Saulo cjita tjowžquiz ninacz zquiti cwitzinajo ecchiča. ⁵⁹ Jalla nuž maztan čhajcan, Estebanqui Yoozquin mayizichiča, tuž cjican:

—Wejt Yooz Jesús Jiliri, wejt animu chjichalla.

⁶⁰ Jalla nekztanaqui Estebanqui quillziča. Altu joržtan kjawchiča, tuž cjican:

—Wejt Yooz Jiliri, tii žoñinaca tii ujquiztan pertunalla amqui.

Jalla nuž kjawžcu, ticziča.

8

CRIICHI ŽOÑINACA WICHANZI

¹ Nekztanaqui nii Saulo cjita tjowaqui Esteban conzjapaqui tjapa kuztača. Jalla nii noojpacha Yoozquin criichinacz quintra juc'anti juc'anti sufriskati kallantichiča Jerusalén wajtquiz. Jalla nižtiquiztanaqui tjapa criichi žoñinacaqui wichanziča tjapa Judea yokaran nižaza Samaria yokaran. Nii Jesuziž apostolonacazti ana wichanziča. ² Tsjii kjažultan Yoozquin zuma sirwiñinacaqui Estebanž curpu tjatziča. Nižaza ancha kaachiča nižquiztan. ³ Nekztan nii Saulo cjita žoñiqui criichinacz quintra ancha anawali paachiča. K'ala tjatanz pecchiča. Nižaza kjuyquiztan kjuya ojklaychiča luctaka cjiñi maataka cjiñi tanzjapa, nižaza carsilquiz chawjckatsjapa.

SAMARIA WAJTQUIN YOOZ TAKU PALJAYTA

⁴ Jakziquin nii wichanzi criichinacaqui ojektčhaja, jalla nicju liwriiñi Yooz taku paljayñitača. ⁵ Tsjii wichanzi žoñiqui Felipe cjitatača. Jalla nii žoñiqui tsjii Samaria yokquiz žejlñi watja ojkičiča. Jalla nicju Cristuž puntuquiztan paljayi kallantichizakazza. ⁶ Jalla nuž paljayan žoñinacaqui walja ajcziča. Tjapa nii žoñinacaqui Felipiž paljayta taku tjapa kuztan nonznatča. Nižaza Felipiž paata milajrunaca cheržcu, niž chiita taku tjapa kuztan catokchiča. ⁷ Walja zajraž tanta žoñinacaqui čhjetintatača. Nii laa žoñinaczquiztan zajraqi kjawcan ulanchiča. Nižaza walja zuch žoñimi cojumi čhjetintazakaztača. ⁸ Jalla nižtiquiztan tjapa nii wajtchiz žoñinacaqui cuntintutača.

⁹ Jalla nii wajtquiz tsjii Simón cjita wayt'ir zoñi želatča. Tuquitanpacha wayt'iri ojklayñi zoñitača, nii Samaria wajtchiz zoñinaca incallcan.

—Wejrtča chekan zoñtqui —cjican ojklayñitača.

¹⁰ Jalla niiž taku walja nonz pecñitača. Nižaza kolta cjiñimi pakji cjiñimi tuž cjiñitača:

—Tii zoñiča walja Yooz aztanaqui. Yooztakazza tiiqui. —Nuž cjican cjiñitača.

¹¹ Azk watanaca nii wayt'ir zoñiqui zoñinaca incallžcu, walja cazkatñitača.

¹² Jalla nekztanaqui Felipiqui tjonchiča Yooz taku paljayi. Yooz Epiž mantiz puntuquiztan nižaza Jesucristuž puntuquiztan jalla nuž paljayčiča. Jalla nuž paljaytiquiztan walja luctaka cjiñi maataka cjiñi tjapa kuztan criičiča Yooz Ejpžquin. Nekztan criitiquiztan bautistatača. ¹³ Nižaza Simonpachača criičiqui, nižaza bautistatača. Jalla nekztanaqui Felipžquiz cumpanti kallantichiča. Felipž milajrunaca paan, walja ispantichiča nii Simonaqui.

¹⁴ Nekztanaqui Jerusalenquin žejlñi apostolonacaqui quintu nonchiča, Samaria wajtchiz zoñinaca Yooz taku catokčiča, jalla nii. Jalla nuž nonžcu nicju tsjii pucultan cuchanžquichiča, Pedružtan Juanžtan. ¹⁵ Jalla nuž irantžcuqui, nii pucultanaqui Samaria wajtchiz criichinacžtajapa Yoozquin mayizichiča, Espiritu Santu tanznajo. ¹⁶ Tuquiqui anaž jakziltižquizimi Espiritu Santuqui luztkalča. Jesucristuž tjuužtan alajakaz bautistatakalča. ¹⁷ Jalla nekztanaqui Pedružtan Juanžtan ninacž juntuñ kjaržtan lanziča. Jalla nižtiquiztan Espiritu Santuqui ninacžquiz luzziča.

¹⁸ Jalla nuž kjaržtan lanztiquiztan Espiritu Santuž luzni cheržcu, Simonaqui paaz tirziča, ¹⁹ tuž cjican:

—Wejtquin zakaz nii am azi tjaalla. Jalla nekztanaqui wejrzakaz kjaržtan lanžcu zoñinacžquiz Espiritu Santo luzkatača.

²⁰ Jalla nekztanaqui Pedruqui Simonžquiz cjichiča:

—Am paazmi amtanpacha k'ala katžla. Yooz onanta Espiritu Santo anaž kjayasača paaztan. ¿Kjažtiquiztan nižta am pinsejo? ²¹ Amqui tii langzquiz anaž mitisiz waquiziča. Tii Yooztajapa langzquiz anaž amta cjesača. Yooz yujcquiziqui am kuzqui anača zuma. ²² Jalla nii am anawali pinsisnaca jayta, nižaza apatata. “Wejrqui anawali pinsichinpanča” cjican Yoozquin rocaza, am kuz pinsitanaca pertunta cjisjapa. Nekztan cunami pertunta cjis atčhani. ²³ Amqui ana zuma kuzzizamča. Anawali pinsiskaz am kuzquiz tjonča. Wejrqui am ana wali int'iskatča.

²⁴ Jalla nekztanaqui Simonaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejtajapa Yooz Jiliržquin mayiziñalla, ana čhjulumi tii amiž chiita takunacquiztan wejtquiz watajo.

²⁵ Nekztanaqui nii apóstol zoñinacaqui Jesucristo Jilirž puntuquiztan zuma chiichiča, nižaza Yooz taku zuma parličiča. Jalla nekztanaqui Samaria yokquiz wacchi kolta watjaraan liwriñi Yooz taku paljayñi ojklayčiča. Jalla nuž ojklayžcu quejpchiča Jerusalén watja.

FELIPZTAN ETIOPIA WAJTCHIZ ZOŇŽTAN

²⁶ Niiž wiruñ tsjii Yooz anjilaqui Felipžquiz cjichiča:

—Zaažna. Jerusalén wajtquiztan warchuc oka, Gaza ojkñi jiczquin.

Ch'ekti yoka nuž watča nii jiczqui. ²⁷ Nekztanaqui Felipiqui žaažcu, ojkičiča. Nii jiczquiz ojkan tsjii Etiopía wajtchiz zoñžtan zalčiča. Nii zoñiqui eunucutača. Nižaza jilirž cusasanaca cwitiñi zoñitača. Candace cjita žonqui tsjan chawc jiliritača Etiopía wajtquin. Jalla naa chawc jilirž mantuquiztača nii cusasanaca cwitiñi zoñiqui. Nii zoñiqui Jerusalén watja

ojkchitača werar Yooz rispitsjapa. ²⁸ Jaziqui persun watja quepi ojkchiča. Niiž persun cawall autuquiz julzi želatča, Isaías cjiirta Yooz taku liican. Isaiastača tuquita Yooz taku chiiñi profetaqui. ²⁹ Jalla nekztanaqui Espiritu Santuqui Felipizquiz cjichiča:

—Nii cawall autuquiz macjata.

³⁰ Jalla nuž macjatžcu Felipiqui nonziča, nii žoñiqui Isaías cjiirta Yooz taku liiñi, jalla nii. Jalla nuž nonžcu Felipiqui pewczyča, tuž cjican:

—¿Nii Yooz taku am intintiya?

³¹ Nii žoñiqui kjaaziča, tuž cjican:

—Anaž wejtquiz jec tjaajñimi žejlča. ¿Jaknužt wejr intintasajo?

Nekztanaqui nii žoñiqui Felipe kjawziča, nii autu juntuñ yawzcajo, nižquiz julžinžcajo.

³² Jalla nii cjiirta Yooz taku tuž cjetča:

“Uuzažtakaz coni chjichtaž cjequiča. Uuzaqui ch'ujukaz žejlpanča tsjii čhjipñi žoñžquiziqui, jalla nižta conz oraqui ch'ujuž cjequiča niiqui. Anaž chiyaquiča. ³³ Zuma kamañchiz cjenami ombrawillta cjequiča. Ana čjul justiciami wataquiča. Niiž majchmaatquiztan, ¿jequit tii puntu watchinaca quint'izjapa želas? Tii muntuquiz niž kamz wira tucuzinžnaquiča”.

³⁴ Jalla nii ližcu nii jiliriQUI Felipizquiz pewczyča tuž cjican:

—¿Jecz puntuquiztan tii profetaž cjiirta chiijo? ¿Niiž persun puntuquiz-tankaya? už ¿yekja žoñž puntuquiztan, jaa?

³⁵ Jalla nekztanaqui Felipiqui nii liita Yooz taku puntuquiztan tjaajñi kallantichiča. Jesucristuž puntuquiztan niiqui chiyatča. Jalla nii zuma liwriiñi taku tjaajziča. ³⁶ Jalla nekztanaqui tsjii wijiña macjatcan, nii jiliriQUI cjichiča:

—Tekz kjaz žejlča. ¿Anaj tii kjazquiz bautista cjesaya?

³⁷ Felipiqui kjaaziča, tuž cjican:

—Am persun tjapa kuztan criyaquiz niiqui, bautistam cjesača.

Nii jiliriQUI kjaaziča tuž cjican:

—Jesucristuqui Yooz Majchča, jalla nii tjapa kuztan criyuča.

FELIPIQUI YOOZ TAKU KJANZT'ICHICHA

³⁸ Jalla nekztanaqui nii cawall autu tsijskatchiča. Nekztanaqui pucultan chjijwžquichiča kjaz kjutñi. Nekztanaqui Felipiqui nii jiliri bautissiča.

³⁹ Kjazquiztan ulnan, Yooz Espiritu Santuqui Felipe chjitchiča. Felipiqui ana iya tjenchiča nii jiliržquiz. Jalla nuž cjenami nii jiliriQUI tira ojkchiča cuntintu. ⁴⁰ Felipizti Azoto cjita wajtquin chjichtatača. Nižaza wajtquiztan watja ojklaycan, liwriiñi Yooz taku paljayñi ojkchiča, Cesarea cjita watja irantiscama.

9

SAULO JESUCRISTUZTAN ZALCHICHA

¹ Jalla nuž Felipe ojklayanaqui Sauluqui Yoozquin criichi žoñinaca tanzjapa nižaza conzjapa tirapan kuz tjaatča. Anapanž jaytiz pecatča. Nekztanaqui timplu chawc jiliri chertzñi ojkchiča. ² Nii chawc jiliržquiztan ortina maychiča. Damasco cjita watja ojcz pecatča. Jalla nicju ajcz kjuyaran ojklayz pecatča, Yooz jiczquiz luzñi žoñinaca kjurzjapa, criichi luctaka cjiñi maataka cjiñi kjurzjapa. Nii criichinaca wajtžcu preso tanz pecatča, Jerusalenquin chjitzjapa. Jalla nižta ojklayzjapa ortina maychiča. ³ Ortina jwescu, ojkchiča Damasco cjita wajt kjutñi. Damasco žcatilla cjen, tiripintit

tsjii wali pajk kjanaqui muzpa kjanžquichiča niiž muytata. ⁴ Sauluqui yokquiz tjojtsiča. Jalla nuž tjojtzc u tsjii jora nonziča, tuž cjiñi:

—Saulo, Saulo, ¿kjažtiquiztan am wejt quintramjo?

⁵ Nekztanaqui Sauluqui pewcziča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, ¿ject amya?

Nii tsewctan chiiñi joraqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejrtča Jesusitqui. Amqui wejt quintram paača. Nuž paacan, ampacham quintra paača. Tsjii wacaqui ar parž quintra llawkžcu, persun janchiž quintraž paača. Jalla nižta irata am persun quintram paača.

⁶ Nekztanaqui Sauluqui tsuczcu cjaminzka tjonziča niiž curpuqui. Nekztanaqui cjichiča:

—Wejt Jiliri, ¿chjulu wejr paajum cjee amya?

Yooz Jiliri qui cjichiča:

—Zaažna. Watja luzna. Jalla nicju amquiz kjana chiita cjequiča čjulut paasalaja, jalla nii.

⁷ Saulužtan chicapacha ojklayñi žoñinacaqui ancha tsucchiča. Ninacaqui nonzizakazza nii jora chiižquiñi. Pero ana cherchiča jecmi. ⁸ Jalla nekztanaqui Sauluqui žaaziča yokquiztan. Jalla nuž žaažcu čhjuyquiqui cjetziča, pero ana wira cheri atchiča. Jalla nižtiquiztan Sauluž kjarcu tanžcu Damasco watja chjitchiča niižtan chica ojklayñi žoñinacaqui. ⁹ Jalla nii wajtquin čhjep maj ana cherñi žejlchiča. Nižaza ana čhjeri lujlñi anaza kjaz licñi žejlchiča.

¹⁰ Jalla Damasco wajtquin tsjii Ananías cjita Yoozquin criichi žoñi želatča. Nii Ananiasquiz Yooz Jiliri qui jeczquichiča wiiquin, tuž cjican:

—¡Ananías!

Jalla niiqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, tekziča wejrqui.

¹¹ Nekztanaqui Yooz Jiliri qui cjichiča:

—Zaažna. Sok'o cjita call kjutñi oka. Nekztan Judas kjuyquiz pewczna, tuž cjican: “¿Saulo, Tarso wajtchiz žoñi anaj žejlya?” Jalla nuž pewcznaquiča. Nii Sauluqui Yoozquin mayizican želaquiča. ¹² Tsjii wiiquin chjuužcan, tižta cherchiča Sauluqui. Tsjii Ananías cjita žoñiqui niižquiz luzziča. Jalla nuž luzcu kjaržtan niiž juntuñ lanziča wilta cherajo. Chjuužcan Sauluqui jalla nuž cherchiča.

¹³ Jalla nuž nonžcu, Ananías cjichiča:

—Wejt Jiliri, tii žoñžquiztan wacchi quintunaca nonchinča. Jerusalén wajtquiz juc'anti anawali paachiča amquin criichinaczquiz. ¹⁴ Anzi qui tekzpacha tjonzizakazza. Timplu chawc jiliriž tjaata ortinchiz tjonchiča, tjapa amquin rispitiñi žoñinaca tanžcu preso chjitsjapa.

¹⁵ Pero Jesucristo Jiliri qui cjichiča:

—Oka amqui. Wejrqui tii žoñi illzinča, wejt puntuquiztan parlajo. Yekja nacionchiz žoñinaczquizimi nižaza ninacz jilirinaczquizimi nižaza Israel nacionchiz žoñinaczquizimi, jalla nuž wejt puntuquiztan parlaquiča tiiqui.

¹⁶ Jalla niiqui wejt puntuquiztan parliñiž cjen ancha sufraquiča. Wejrqui niižquiz intintiskatača jalla niiž sufris puntuquiztan.

¹⁷ Jalla nekztanaqui Ananiasqui ojkičiča jakziquin Saulo želatčaja, jalla nicju. Saulužquin luzcu, kjaržtan niiž juntuñ lanziča, tuž cjican:

—Saulo, jila, amiž jiczquiz tekz tjonan Jesusa Jiliri qui amtan zalchiča. Jalla nii Jesusa Jiliri qui wejtquin mantižquiča, am wilta cherkatajo, nižaza Espiritu Santuž am kuzquiz luzajo.

¹⁸ Nii orapacha Sauluž čhjujquiztan ch'iz cjažpažtakaz tjojtsičha. Nekztan wilta cherni cjišičha. Nekztanaqui Sauluqui žaazičha, nižaza bautista cjišičha. ¹⁹ Jalla nekztanaqui čhjeri lujlžcu, wilta azi tanzičha. Nekztan tsjii kjaž maj Damasco cjita wajtquin kamčičha Yoozquin criichinacžtan.

SAULUQUI JESUSIZ PUNTUQUIZTAN PALJAYCHICHA

²⁰ Jalla nuž kamcan Sauluqui ajcz kjuyanacquižiqui Jesusiž puntuquiztan paljayi kallantichičha tuž cjican:

—Jesusaqui werar Yooz Majchpančha.

²¹ Nii nonzñi žoñinacaqui ispantichičha, tuž cjican:

—Tii žoñiqui Jerusalén wajtquin ojklayčičha Jesucristužquin rispitñi žoñinaca tani. Tekzizakaz tjončičha Jesucristužquin criichinaca tanažlani. Nižaza preso chjichažlani, timplu jilirinacžquin intirjizjapa. Jalla nii žoñipančha, ¿ana jaa?

²² Pero Sauluzti juc'anti tjup kuzziz Yooz taku parličičha. Juc'anti juc'anti atipñi takunacžtan parličičha. Zuma kjana intintiskatchičha, Jesusa Yooziž cuchanžquita Cristučha, jalla nii. Jalla nuž intintiskatan, nii Damasco wajtquin kamñi judionacami kuz inakaz turwaysi quirčičha.

SAULUQUI ATIPCHICHA

²³ Tsjii kjaž majquiztan nii žejlñi judío žoñinacaqui palt'ichičha Saulo conzjapa. ²⁴ Nii žoñinacaz conz palt'ita zizzičha Sauluqui. Majiñami weenami wajtž zana tjewsnatčha, čhjulorat wajtquiztan ulnačhaja, jalla nii ora Saulo conzjapa. ²⁵ Pero tsjii ween nii wajtchiz criichinacaqui tsjii pajk canastiquiz yaažcu, Saulo chjijunžquichičha. Tsjii pajk alto murallaž muyuntitatačha nii watjaqui. Jalla nii juntuñ chjijunchičha zawncchuc. Jalla nuž atipassičha Sauluqui.

SAULUQUI JERUSALENQUIN QUEJPCHICHA

²⁶ Sauluqui Jerusalén watja quejpžcu Yoozquin criichi žoñinacžtan ajcz pecatčha. Nii criichinacazti Saulužtan ajcz eksičha. “Ana ultimu Yoozquin criichižcaa” cjican kuzquiz pinsichičha. ²⁷ Jalla nuž cjenami Bernabé cjita jilaqui Saulo chjitchičha, apostolonacžtan zalzjapa. Nekztanaqui Bernabequi apostolunacžquin mazzičha, jaknužt Saulo jiczquiz ojkan Jesucristo Jiliržtan zaltčhaja, jalla nii. Nižaza jaknužt Jesucristo Jiliri qui Saulužquiz paljaychičhalaja, nii mazñi. Nižaza jaknužt Damascuquin Sauluqui Jesucristo puntuquiztan tjup kuzziz parličhaja, jalla nii mazzizakazza. ²⁸ Nekztanaqui Sauluqui Jerusalén wajtquin ojklayčičha; nižaza hermanonacžtan kamčičha. ²⁹ Jalla nuž žejlcan Sauluqui Jesucristuž puntuquiztan tjup kuzziz paljayčičha. Nižaza griego taku chiiñi judionacžtan ch'aascan parličičha. Nii žoñinacaqui Saulo conz pecatčha. ³⁰ Jalla nii quintu zizcu, nii parti criichinacaqui Saulo chjitchičha Cesarea cjita wajtquin. Jalla niwjctan Tarso cjita watja cuchanchičha.

³¹ Jalla nekztanaqui nii timpuqui walikaz želatčha iclizanacami, Judea yokquin žejlñi iclizanacami, Galilea yokquin žejlñi iclizanacami, Samaria yokquin žejlñi iclizanacami. Jalla nuž tjappacha walipantačha. Yoozquin criichinacami Yooz Jiliri walja tjapa kuzziz cjisnatčha. Rispitñi kuzziztačha. Nižaza Espiritu Santuqui ninaca kuzñitačha, cuntintu kamajo. Jalla nižtiquiztan walja yapčičha Yoozquin criichinacaqui.

ENEAS CHJETINTA

³² Nižaza Pedruqui criichi žoñžquiztan žoñi tjontjonžcan ojklayatčha. Nižaza Lida wajtchiz Yooz parti žoñinacžquiz tjonzñi ojkičha. ³³ Jalla nicju

Eneas cjita zoñžtan zalchiča. Eneasqui quinsakal wata laa zuchu želatča, tjajz ajpžquiz želatča. ³⁴ Nekztanaqui Pedruqui nižquiz cjichiča:

—Eneas, Jesucristuqui am čhjetnaquiča. Zaažna. Am tjajz zquiti zumpacha chjinžna.

Nii orapacha Eneasqui žaaziča. ³⁵ Nekztanaqui nii Lida wajtquiz kamñi zoñinacami nižaza Sarón wajtquiz kamñi zoñinacami nii zuch zoñi čhjetinta cherchiča. Nekztanaqui niž tuquita ejpnacž cuzturumpinaca eccu, Yooz Ejp Jiliržquin criichiča. Nižaza Yooz kamañchiz cjissiča.

DORCAS CJITI ZON JACATATSKATTA

³⁶ Jalla nii timpuzakaz Jope cjita wajtquin tsjaa Yoozquin criichi žon želatča, Tabita cjiti. Griego tawkquiz Dorcas cjiti tjuuchiztača. Naa maatak žon zuma paatanaca paacan zuma kamiñpantača, nižaza t'akjir zoñinaca okzniñtača. ³⁷ Jalla nii timpu Dorcas cjiti žonqui laa cjiscu, ticzinča. Ima tjatcan naaža curpu awjžcu, tsjii kjuyquiz tsewcta pisuquin chjichtatača. ³⁸ Jope watjaqui Lida žcatillatača. Jalla nii Lida wajtquin Pedruqui želatča. Jalla nuž zizcu nii Jope wajtchiz hermanonacaqui pucultan zoñinaca cuchanchiča Pedružquin rocajo, tuž cjican:

—Apuraj tjonla, ana enenžcu.

³⁹ Nekztanaqui Pedruqui tsijtscu ninacžtan ojkchiča. Jalla nicju iran-tižcu nekztan Pedruqui chjichtatača, Dorcas curpu majcžta kjuyquin. Nii kjuyquin Pedružtan chica žejlcan žew maatakanacaqui kaatča. Nižaza ninacaqui Pedružquiz tjeeziča Dorcas paata zquitinaca, nii. ⁴⁰ Jalla nekztanaqui Pedruqui tjappacha nii parti zoñinaca ulanskatchiča. Ninacaž ulantiquiztan quillžcu Yoozquin mayizichiča. Naa ticzin žona curpu kjutñi cheržcu chiichiča, tuž cjican:

—Tabita, žaazna.

Jalla nižtiquiztanaqui naa ticzin žonqui čhjujčqui cjetzinča. Nekztanaqui Pedro cheržcu, julzinča. ⁴¹ Pedruqui naaža kjarcu tanziča, nekztan tsijtskatchiča. Nuž tsijtskatzcu Pedruqui parti jilanacami nižaza žew maatakanacami kjawziča. Nekztan Dorcas žejtchin tjeeziča. ⁴² Tjapa nii Jope wajtchiz zoñinacaqui nii quintu zizziča. Jalla nižtiquiztan walja Yoozquin criichiča. ⁴³ Pedruqui tsjii kjaž maj nii wajtquiz kamchiča, Simón cjita zoñž kjuyquiz. Nii Simonaqui zkizinaca koñž langžniča.

10

PEDRUZTAN CORNELIUZTAN

¹ Cesarea wajtquiz tsjii Cornelio cjita zoñi želatča. Niiqui zultatž jiliritiča, Italian cjita regimientoquiztan. ² Jalla nii jiliriqiu nižž familianacžtanpacha arajpach Yooz rispitiñtača. Nižaza Yoozquin mayiziñtača. Nižaza pori judío zoñinacžquiz walja paaztan yanapt'ichiča. ³ Tsjii noojiqui majñakak ora chjuužtažokaz tsjii Yooz anjila cherziča, kjanapacha. Nii anjilaqui nižžquin tjonžquichiča tuž cjican:

—¡Cornelio!

⁴ Corneliuzti tsucchi anjilž kjutñi cherziča. Nekztan pewcziča:

—Wejt Jiliri, čhjulutaya? —cjican.

Nekztanaqui nii anjilaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Amqui Yooz Ejpžquin mayiziñamča. Nuž naychiča Yooz Ejpqui. Nižaza am t'akjir zoñinacžquiz yanaptanaca naychiča. Jalla nuž nayžcu, Yooz Ejpqui cuntintuča. Nižaza am cjuñža. ⁵ Jaziqui Jope wajtquin zoñinaca cuchanžca, Simona kjawzjapa. Nii Simonaqui Pedro cjitazakazza.

⁶ Pedruqui yekja Simonžtan alujtača. Nii yekja Simonaqui zkizi koñž

langzñi zoñiicha. Niiž kjuya pajk kot žcati žejlča. Nii Pedruž amquiz chiyaquiicha, čhjulut am paas cječhaja, jalla nii. —Jalla nuž chiichiicha nii anjilaqui.

⁷ Nii anjilaž ojktanaqui, Corneliuqui pucultan piyunanaca kjawziča. Nižaza atintiñi zultatunacžquiztan tsjii zuma cumpliñi zultatu kjawziča. Nii zultatuqui Yoozquin kuzzizzakaztača. ⁸ Nekztanaqui Corneliuqui nii kjawžta žoñinacžquiz tjapa quint'ichiča. Jalla nekztan Jope wajtquin cuchanchiča.

⁹ Niiž jaka tažuqui nii čhjepultan cuchanta žoñinaca Jope kjutñi ojkchiča. Jope watja žcatiž cjen, nii oraqui Pedruqui kjuy juntufita patiuquin yawchiča Yoozquin mayizi. Nii oraqui taypurutača. ¹⁰ Jaziqui Pedruqui ancha čhjeri eeskatatča, lujlz pecatča. Jalla nuž čhjeri kisan, Pedruqui nii tsewcta patiuquin tsjii chjuužtažokaz cherziča. ¹¹ Jalla tuž cherziča: arajpacha cjetzi tsjii pajk mantilažtakaz chjijwžquichiča yokquin. Nii mantilaqui pajkpic punta žcucžintača. ¹² Jalla nii mantiliquiz tjapaman pajkpic kojchanacchiz animalanacami, zkoranacami, wežlanacami želatča.

¹³ Nekztanaqui Pedruqui tsjii jora nonziča, tuž cjican:

—Pedru, tsijtsna. Conžna. Lujlzna.

¹⁴ Pedruzti kjaaziča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, nižta anal paasača. Nii punta animalanaca ana lulasacha. Lii quintrača. Jaziqui nižta anal lulasacha wejrqui.

¹⁵ Jalla nuž kjaaztiquiztanaqui nii joraqui wilta chiižquichiča, tuž cjican:

—Yoozqui amquiz chiichiča, “Zumača niiqui, lujlzjapa” cjican. Jalla nii Yooziž chiita taku anam amqui nicasača, “Ana zumača lujlzjapa. Lii quintrača” cjicanaqui.

¹⁶ Jalla tižta čhjep wilta watchiča. Nekztanaqui nii mantilaqui arajpach kjutñi waytitatača. ¹⁷ Nekztanaqui Pedruž kuzquiz pinsichiča, tuž cjican: “Nii chjuužtakaz cherta žjaknužt cji? Čhjulut Yoozqui wejtquiz intintiskatz pec?” Nii orapacha Simonž kjuya pewcpewczyča Corneliuž cuchanžquita žoñinacaqui. Nekztanaqui Simonž kjuy zanquin irantichiča. ¹⁸ Irantižcu, nii žoñinacaqui altu joržtan pewczyča, tuž cjican:

—¿Simón anaj tekz alujya? Simonž tsjii tjuuqui Pedro cjitača.

¹⁹ Pedruqui tirapanž pinsatča nii chjuužta puntuquiztan. Jalla nuž pinsan, Espíritu Santuqui niiž kuzquiz cjichiča:

—Cheržca, Pedro. Čhjepultan žoñinaca am kjurča. ²⁰ Tsijtsna. Chjijwžca. Ana paysnakcan ninacžtan oka. Wejrtča ninaca cuchanžquichintqui.

²¹ Jalla nekztanaqui Pedruqui chjijwžquichiča, nii Corneliuž cuchanžquita žoñinacžtan zali. Ninacžquiz cjichiča:

—Ančhucqui tsjii žoñi kjurča. Wejrtča niitqui. Čhjulquin ančhucqui tjonchinčhuctay?

²² Nekztan ninacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Cornelio cjita zultatž jiliriž cuchanžquita tjonuča wejrnacqui. Ni-iqui walja rispitta žoñiča. Nižaza niiqui Yooz rispitiča. Tjapa judío žoñinacaqui niiž zuma kamañ wira quint'iñiča. Tsjii Yooz anjilaqui niižquin mantichiča, tuž cjican: “Žoñinaca cuchna, Pedro cjitaqui tekz am kjuyquiz kjawzjapa. Pedruž chiita taku nonžna amqui”. Jalla nuž Corneliužquiz cjichiča nii Yooz anjilaqui.

²³ Nekztanaqui Pedruqui kjuyquiz kjawziča atintita cjisjapa. Tsjii arama nekz tjajžinčiča. Jaka tažuqui Pedruqui ninacžtan ojkchiča. Nižaza tsjii kjaž Jope wajtchiz hermanonacaqui niižtan chica ojkchiča.

²⁴ Niiž kat tažu Cesarea watja irantichiča, Corneliuž kjuyquin. Jalla nicju Corneliuqui tjewznatča niiž parintinacžtan, nižaza tsjii zuma mazi-nacžtan. Corneliuqui ninaca kjawziča, ninacazakaz Pedruž taku nonzjapa. ²⁵ Pedruž kjuyquin luztan Corneliuqui niižtan zalchiča. Nekztan Pedruž yujcquiz quillziča, nii amzjapa. ²⁶ Pedruzti tsijskatchiča, tuž cjican:

—Tsijsna amqui. Wejrmi am irat žoñizakaztča. Anača Yooztakaztča.

²⁷ Jalla pucultan parlican, luzziča. Nii kjuyquin walja ajczi žoñinaca zalchiča. ²⁸ Pedruqui ninacžquiz cjichiča:

—Ančhucqui zizza. Tsjii judío žoñiqui yekja wajtchiz žoñžtan anaž mazi cjisnasača, anaž ninacžtan ajcznasača. Nižaza yekja wajtchiz žoñž kjuyquin anaž tjonznasača. Jalla nuž judiož lii cjiča. Pero Yoozqui wejr intintiskatchiča. Anziqui čhjul žoñimi Yooz partiquiz cjesača, nii. Jalla nižtiquiztan wejrqui anal čhiiz waquizuča, “Nii žoñiqui ana Yooz partiquiz cjesača” cjicanaqui. ²⁹ Nekztan amiž kjawžtiquiztan wejrqui ana kjaž čhižcu tjončinča; judionacž lii quintra cjenami ana nicčinča. Pero ziz pecuča, ¿kjažtiquiztan wejr kjawzinčhucta ančhucqui?

³⁰ Jalla nekztanaqui Corneliuqui kjaaziča tuž cjican:

—Ažk pajkpic tjuñi wattan tii majñakak ora wejrqui kjuyquiz želatuča, Yoozquin mayizican, nižaza ayunazcan. Jalla nuž želan, tsjii walja llijñi zquitčiz žoñiqui wejtquiz jeczquichiča. ³¹ Nižaza wejtquiz cjichiča: “Cornelio, Yoozqui am mayizita nonziča. Nižaza amiž t'akjir žoñinacžquiz okztanaca cjuñziča. ³² Jaziqui Jope wajtquin žoñinaca cuchna, Simona zjij- cajo. Nižaza niiž tsjii tjuuqui Pedro cjiča. Yekja Simonž kjuyquiz alujazi žejlpachača, pajk kot žcati. Nii yekja Simonaqui zkizi koñž langžni žoñiča. Nii Pedruqui tjonžcu, amtanž parlaquiča”. Jalla nuž wejtquiz čhičiča nii anjilaqui. ³³ Jalla nuž nii čhiita tawk jaru, apura cuchanchinča am kjuri. Walim tjonchamča. Jaziqui tekzi tjappacha wejrnacqui Yooz Ejpž yujcquiz žejlča. Jaknužt Yoozqui wejrnacalta amquiz cjitčaja, jalla nii tjappacha nonz pecasuča wejrnacqui.

PEDRUZ PALJAYTA TAKUNACA

³⁴ Jalla nekztanaqui Pedruqui paljayi kallantichiča, tuž cjican:

—Jaziqui intintazuča. Ultim wereraž, Yoozqui tii muntuquiz žejlñi žoñinaca anaž yekja yekja illilza. ³⁵ Yoozquin rispitznaquiž niiqui, nižaza Yooz kuzcama kamaquiž niiqui, Yoozqui jakzilta čhjul wajtchiz žoñžquizimi asiptasača. Anziqui jalla nuž intintazuča. ³⁶ Yooz Ejpqui Israel žoñinacžquiz amigo pajassiča. Nekztan niiž zuma kamañ puntu zizkatchiča. Jesucristuž cjen zuma cuntintu kuzziz cjisni atasacha, jalla nii. Jesucristuča čhjulquiztanami chekan Jiliriqi, wali azziz. ³⁷ Ančhucqui zumapanž zizza, jaknužt judío yokquiz watčaja, jalla nii. Primero Juan- qui Yooz taku mazmazziča. Nižaza žoñinaca bautissiča. Nekztanaqui Jesucristuqui niiž persun Galilea yokquiz obranaca tjezñi kallantichiča. ³⁸ Jesusaqui Nazaret wajtchiz žoñitača. Yooz Ejpqui niižquiz walja Espíritu Santuž azi tjaachiča. Jalla nižtiquiztan ojklayčiča, walinaca paacan, nižaza zajraž tanta žoñinaca liwriican. Jalla nuž paachiča, Yooz Ejpžtan niižtan chicapahaž nuž cjen. ³⁹ Tjapa Jesusaž ojklaytanacami paatanacami cheržcu, jalla nii maznasača wejrnacqui, Judea yokaran ojklaytanacami, nižaza Jerusalén watjaran ojklaytanacami. Wiruñauqui Jesusaqui cruzquiz ch'awctiquiztan conta ticziča. ⁴⁰ Jalla nuž contiquiztan čhjep majquiztan Yooz Ejpqui Jesusa jacatatskatchiča. Jacatatskatžcu Yoozqui wejtnacaquiz parizizkatchiča. ⁴¹ Jesusaqui parti žoñinacžquiziqui ana parizichiča. Antiz

wejtনাচকুইজ অলাজা পৱিচিচিচা. নিজা জেচনাত য়ুজ এজ ঈল্‌ত্‌চহা, জালা নি-
নাজ্‌কুইজ পৱিচিচিচা জেসুচকুই. নিজা জেজ্নাচমি জেসুচজ জাচাত্তিকুইজ্তান
নিজ্তান জন্তু লুচাচিচিচা, নিজা জাজমি জন্তু লিচাচিচিচা. ⁴² নেজ্তানাচকুই
য়ুজ এজকুই তি জেসুচাপাচা ওলি জেজ জিৱিৰ্‌জকুইন উত্‌চিচা. জেজ চেন নি
জেসুচ চাওচ জিৱিকুই জেজ্‌নি জোঁমি তিচি জোঁমি জুজিজাচকুইচা. জালা নি মাজ-
মাজ্‌নিজা জেজ্নাচ চুচাচজ্‌কুইচিচা জেসুচকুই. ⁴³ নিজা তুগুইতানপাচা
য়ুজ তাকু পৱিচিচিচা জেসুচজ পুন্তুগুইজ্তান পৱিচিচিচা, তুজ চ্‌জিচা:
“জাক্‌জিত্তান নি জেসুচজ্‌কুইজ ত্‌জা কুজ্তান ক্‌ৰিচাচহা জি কুই উজনাচকুইজ্তান পুৰ্ত্ত-
তাচ জেগুইচা”.

ESPIRITU SANTUZ LUZTA

⁴⁴ জালা নুজ পেড্ৰুজ চিযান, এচ্পিৰিটু সন্তুকুই ত্‌জা নিজ চিইতা তাকু
ননজ্‌নি জোঁনাচজ্‌কুইজ লুজ্‌চিচা. ⁴⁵ জালা নুজ চেন নি পেড্ৰুজ্তান ত্‌জোঁচি
জুদীও জোঁনাচকুই ঈপান্তিচি কুৱিৰ্‌চিচা, এচ্পিৰিটু সন্তুকুই ত্‌জাাতাজাক্‌জাচা
ানা জুদীও জোঁনাচজ্‌কুইজকুই. ⁴⁶ এচ্পিৰিটু সন্তো তান্‌জু, নি জোঁনাচকুই যেক্‌জা
ানা পাজ্‌তা তাকু চিইচিযাত্‌চা. নিজা জ়ুজকুইন ওলিজা অলাওত্‌চা. জালা
নিজ্‌তিকুইজ্তান ঈপান্তিচি চ্‌জিচিচা নি জেজ্‌নি জুদীওনাচকুই. ⁴⁷ নেজ্তানাচকুই
পেড্ৰুকুই চ্‌জিচিচা:

—ওজ্‌তনাচকুইজ এচ্পিৰিটু সন্তো ত্‌জাাতাচা. নিজা তিনাজ্‌কুইজ এচ্পিৰিটু সন্তো
ত্‌জাাতাজাক্‌জা. জাজিকুই তিনাচা বাউতিচা চ্‌জিচা, জ্‌জেক জোঁনিত অতাজা?

⁴⁸ জালা নেজ্তানাচকুই পেড্ৰুকুই মন্তিচিচা, জেসুচক্ৰিষ্টুজ ত্‌জুগুইজ তিনাচা
বাউতিচা চ্‌জিচা. নেজ্তানাচকুই নি জোঁনাচকুই পেড্ৰুজকুই ৱোচিচিচা ত্‌জি ক্‌জাজ
মাজ নিনাজ্‌কুইজ কাম'অো.

11

PEDRUZ JUDIO ZOÑINACZQUIZ MAZTA

¹ নি জুদেচা য়োকৱান জেজ্‌নি ঈল্‌জতা অস্তোনাচামি, জিলাচামি, জালা
নিচাচকুই কুইন্তু ননচিচা, যেক্‌জা ওজ্‌ত্‌চি জোঁনাচকুই য়ুজ তাকু
চাতোক্‌চিচা, জালা নি. ² পেড্ৰুকুই জেৰুচালেঁন ওজ্‌তা ক্‌জেজ্‌জ্‌কুইচিচা. জালা
নুজ ক্‌জেজ্‌তান পৱিচিচা জুদীও ক্ৰিচিচিচাচকুই পেড্ৰুজ কুইন্ত্ৰা চুচুচিচা, ³ তুজ
চ্‌জিচা:

—জ্‌ক্‌জাজ্‌তিকুইজ্তান উচুম লি কুইন্ত্ৰা অমকুই যেক্‌জা ওজ্‌ত্‌চি জোঁনাচজ্‌কুইন
ত্‌জোঁজ্‌নি অক্‌চামতাজো? জ্‌ক্‌জাজ্‌তিকুইজ্তান উচুম লি কুইন্ত্ৰা নিনাজ্‌তান লুজ্‌চাম-
তাজো?

⁴ নেজ্তানাচকুই পেড্ৰুকুই নি পৱিচিচিচা জুদীওনাচজ্‌কুইজ কুইন্ত'ইচিচা, জাক্‌নুজ্‌ত
ওত্‌চহা প্ৰিমেৰিকুইজ্তানপাচা কৰ্নেলিউজ পুন্তু, জালা নি. তুজ চ্‌জিচা,
কুইন্ত'ইচিচা:

⁵ —ওজ্‌ৰকুই জ়েপে ওজ্‌তকুইন জ়েলাত্‌চা. য়ুজকুইন মাজিজান, ত্‌জি
চ্‌জুজ্‌জ্‌তাচক্‌চা চ়েৰ্‌চিচা, জালা তিজ্‌তা. ত্‌জি পাজ্‌ক মন্তিলাজ্‌তাক্‌জ
ত্‌সেওতান চ্‌জিচিচা. নিজ পাজ্‌কপিক পুন্তুগুইজ্তান জ্‌চুচ্‌জিন্তাতাচা.
জাক্‌জিকুইজ্‌তাজ্‌লাজ ওজ্‌ৰকুই, জালা নেজ্‌ ওজ্‌ তিৰিচুচ ঈৱন্তিচিচা. ⁶ জালা নুজ
ঈৱন্তিচিচাচকুই জুপাচা চ়েৰ্‌জিচা, চ্‌জুলুত নি ক্‌জুইল্তান জ়েজ, চ্‌জিচা.
জালা নুজ ওজ্‌ৰকুই চ়েৰ্‌চিচা ত্‌জাপান পাজ্‌কপিক ক্‌জোঁচ্‌চিচা অণিমালাচা,
ক'ই অণিমালাচামি, জক্‌ৱানচামি, ওজ্‌লাচামি, জালা নুজ চ়েৰ্‌চিচা. ⁷ নি
ৱাজাক্‌জ ত্‌সেওতান ত্‌জি জোঁজ্‌ জ়াজ্‌তাক্‌জ ননজিচা. ওজ্‌তকুই চ্‌জিচিচা
তুজ চ্‌জিচা: “পেড্ৰো, ত্‌জিচ্‌না. কনজ্‌না. নিজা লুজ্‌জনা”. ⁸ ওজ্‌ৰজ্‌তি ক্‌জাজিচা,
তুজ চ্‌জিচা: “ওজ্‌ত জিৱি, নিজ্‌তা অণি পাসাচা. নি পুন্তা অণিমালাচা অণি
অতাসাচা, অণি লি কুইন্ত্ৰাচা. জাজিকুই নিজ্‌তা অণি পাসাচা ওজ্‌ৰকুই”. ⁹ জালা
নুজ ক্‌জাজ্‌তিকুইজ্তানাচকুই নি জ়োচকুই ওলিতাক্‌জ চ্‌জিচিচা, তুজ চ্‌জিচা:
“য়ুজকুই চ্‌জিচিচা, ‘জুমাচ্‌ তি কুই লুজ্‌জা’ চ্‌জিচা. নি য়ুজ জুমা চ্‌জিত্তাকুই
অণি অমকুই ‘অণি লুচাচ’ চ্‌জিচা. য়ুজিচ্‌ চ্‌জিচা তাকু অণি নিচ ওজ্‌কুইজিচা,
‘অণি লুচাচ. লি কুইন্ত্ৰাচা’ চ্‌জিচাচকুই”. ¹⁰ জালা নুজ চ্‌জিচা ওলিতাচিচা,

nekztanaqui nii mantilaqui waytitatača tsewcchucpacha. ¹¹ Nekztanaqui čhjepultan žoñinacaqui weriž alujta kjuyquiz irantižquichiča. Cesarea wajtquiztan cuchantatača wejr kjuri. ¹² Nižaza Espíritu Santuqui wejr mantichiča ninacžtan ana paysnakcan okajo. Nižaza sojtaltan jilanacaqui wejtta chica ojkchiča. Jalla nicju irantižcu, tjappacha wejrnacqui tsjii žoňž kjuyquiz luzazzinča. ¹³ Nižaza nii kjuychiz žoñiqui wejtnacaquiz quint'ichiča, jaknužt nižž kjuyquiz tsjii anjila chertčhaja, jalla nii. Nii anjila tsijtsi cherchiquiča. Nižaza nii anjilaqui nižžquiz tuž cjichiquiča: “Jope wajtquin žoñinaca cuchanžca, Simona kjawznajo. Niiž tsjii tjuuqui Pedro cjitača. ¹⁴ Jalla niiqui amquiz chiyaquiča, jaknužt ammi nižaza tjapa am familianacami liwriita cječhaja, jalla nuž”. ¹⁵ Nekztanaqui wejrqui ninacžquiz parli kallantitan, Espíritu Santuqui ninacžquiz luzziča, jaknužt tuquiqui učumnacaquiz lutzčhaja, jalla nuž. ¹⁶ Jalla nekztanaqui wejrqui Jesusaž nižž tuqui chiita taku cjuñzinča. Jesucristo Jiliri qui cjichiča, “Juanqui kjaztan bautisñipantača. Ančhucqui antis Espíritu Santužtan bautistaž cjequiča”. ¹⁷ Jesucristo Jiliržquiz criichiž cjen Yoozqui učumnacaquiz Espíritu Santo tjaachiča. Nižta iratapacha Yoozqui ninacžquiz Espíritu Santo tjaachiča. Jaziqui wejrqui anal Yooz quintra cjesača. —Nuž quint'ichiča Pedruqui.

¹⁸ Jalla nii quintu nonztiquiztan nii Jerusalén wajtchiz criichinacaqui ana iya chutchiča. Nužquiz ch'ujquichiča. Yoozquin alawazziča, tuž cjican:

—Nižazakaz yekja wajtchiz žoñinacaqui persun ujnaca pajžcu, nižaza persun kuznaca campižcu, jalla nekztan ninacaqui persun ujnacquiztan pertuntazakaz cjequiča. Nižaza wiñaya Yooztan kamaquiča.

CRIICHI ZOÑINACA WICHANZI

¹⁹ Esteban conžcuqui, yekja Yoozquin criichinaca zakaz walja tanzquin cjissiča. Jalla nuž cjen criichinacaqui yekja watjanacquin atipassiča. Fenicia, Chipre, Antioquía, jalla nii yokanac kjutni wichanžiča. Jalla nicju liwriiñi Yooz takunaca parličiča. Judío žoñinacžquiz alaja parličiča, ana yekja žoñinacžquiziqui. ²⁰ Yekjapa criichi jilanacaqui Chipre yokquiztan nižaza Cirene yokquiztan ojkchiča. Nekztanaqui nii yokanacquiztan Antioquía watja irantichiča. Nekztan Antioquía wajtquin yekjapa criichinacaqui ana judío žoñinacžquiz parlichizakazza Liwriiñi Jesucristo Jiliržpuntu takunacquiztan. ²¹ Jesucristo Jilirž aziqui ninacžquiztača. Nižaza nii parlitiquiztanaqui walja žoñinacaqui tuquita cuzturumpinaca jaytižcu, Jesucristo Jiliržquin tjapa kuztan criichiča.

²² Nekztanaqui Jerusalén iclizziz criichinacaqui nii quintu nonchiča. Jalla nii quintu nonžcu, Bernabé cjita žoñi cuchanchiča Antioquía watja. ²³ Jalla nicju irantižcu, Bernabequi cherchiča, jaknužt Yoozqui nekz žejlñi criichinacžquiz okztčhaja, jalla nii. Nii criichinacaqui walja cuntintutača. Jaziqui Bernabequi tjappachquiz chiižinčiča, tuž cjican:

—Yoozquin criichinaca, zuma tjapa kuztan Yooz jiczquiz kamaquiča.

²⁴ Nižaza Bernabequi wali zuma žoñitača. Niiqui Espíritu Santužtan tsjii kuzziztača. Nižaza Yoozquin tjapa kuzziztača. Jalla nuž zuma kamcan walja žoñinaca Yoozquin macjatskatžquichiča Bernabequi.

²⁵ Jalla nekztanaqui Bernabequi Tarso watja ojkchiča Saulo kjuri. Saulo wajtžcu Antioquía chjitchiča. ²⁶ Jalla nicju tsjii wata intiru criichinacžtan žejlchiča. Tama žoñinacžquiz Yooz taku tjaajinčiča. Antioquía wajtquiziqui criichinacaqui cristiano tjuuchiz cjissiča. Tuquiqui nižta tjuuchiz ana želatča.

²⁷ Jalla nii timpuqui tsjii kjažultan Yooz taku parliñi žoñinacaqui Jerusalén wajtquiztan Antioquía ojkchiča. ²⁸ Tsjiiqui Agabo cjitatača. Niiqui nii ajczñi criichinacž taypiquiz tsijtsiča. Tsijtscan Yooz Espíritu Santuqui nii Agabo chiikatchiča, tuž cjican:

—Tjapa tii yokquiz wali čhjer mach'a želaquiča.

Jalla tižta watchiča, Claudio cjita chawc jiliriž mantiz timpuqui. ²⁹ Jalla nižtiquiztan nii Antioquía wajtchiz criichinacaqui acuerdo luzziča Judea wajtchiz jilanacžquin tsjii yanapñi cuchanzjapa. Zapa mayniqui jaknužt onanchucažlaja jalla nuž onanchiča, nii Judea wajtchiz criichi jilanacžquin yanapzjapa. ³⁰ Nižaza nii onantanaca apaychiča Judea wajtchiz icliz jilirinacžquin. Bernabežtan Saulužtan nii apayanacaqui chjitchiča.

12

JACOBO CJITA APOSTOL CONTACHA

¹ Jalla nii timpu Herodes cjita chawc jiliriui yekjap Yoozquin criichi žoñinaca tanchiča. ² Nižaza Herodesqui Jacobo conkatchiča pajk cuchillžtan. Jacobqui Juanž jilatača. ³ Jalla nuž contiquiztanaui judío žoñinacaui muzpa chipchipchiča. Jalla nuž nayžcu Herodesqui Pedro preso tanchizakazza. Jalla nii oraui ana liwaturchiz t'anta lujlz pjištatača. ⁴ Pedro preso tantiquiztan, carsilquiz chawctatača. Carsilquiz pajkpic t'ak zultatunaca wijilñi uchtatača. Zapa t'akaui pajkpic zultatuchiztača. Pascua pjišta pastanalla Herodesqui Pedro jwes pinsičiča, nii Jerusalén wajtchiz žoñinacžquiz tjeezjapa. ⁵ Nuž Pedruqui tirakaz carsilquiz chawcta želatča, zultatuž cwitita. Nii parti Yoozquin criichi jilanaca cullaquinaca nižtajapa walja tjapa kuztan Yoozquin mayizatča.

PEDRO CARSILQUIZTAN LIWRIITA

⁶ Jaka tažuui Herodesqui Pedro jwes pecatča žoñinacžquiz tjeezjapa. Ima jwesan nii ween Pedruqui tjajatča, carinžtan čhejlta pucultan zultatž taypiquiz. Yekja zultatunacaui carsil zanquiz wijilatča. ⁷ Jalla nii weenpacha tiripintit Yooz anjilaui tjonchiča. Nižaza nii carsil kjuyltan muzpa waljaž kjančiča. Nekztanaui nii anjilaui Pedruž latuquiztan lanziča. Nuž lanžcu tjaji wajtskatchiča. Nekztanaui Pedružquiz paljaychiča:

—Uri žaažna, —cjican.

Jalla nii orapacha Pedruž kjara čhejlta carinaui jutztoka tjojtsiča.

⁸ Nižaza nii anjilaui cjichiča:

—Cinturuna zumpacha yajkzna. Nižaza am čhjata čhjatzna.

Jalla nuž Pedruž paan, nii anjilaui cjichiča:

—Am irs irsna. Wejt wirquiz apžca.

⁹ Nekztanaui Pedruqui anjilž wirquizpacha ulanchiča carsilquiztan. Nii ora Pedruqui werara ana werara, ana zuma zizi atchiča. “Chjuuznoka wejrqui” cjican pinsatča. ¹⁰ Jalla nekztanaui primera wijilñi zultatu watchiča. Nekztanaui nii jaru wijilñi zultatu watchizakazza. Nekztanaui carsil zanquin irantichiča. Nekztan carsil jir chawjczqui jutztoka cjetsiča. Jalla nekztanaui callquinpacha ulanchiča, nižaza ojkchiča. Jalla nuž cjen yekja callquin zina ectača. Anjilaui nužquiz jutztokaz katchiča. ¹¹ Pedruqui nekztan zumpacha naaziča, carsilquiztan liwriita, nii. Nekztanaui cjichiča:

—Ultim werara liwriitaž wejrqui. Anal chjuuznukalala. Wejt Yooz Ejp Jiliriui niž anjila cuchanžquichiča wejr liwriizjapa Herodes kjarquiztan, nižaza nii anawali paaz pecñi judío žoñinacž kjarquiztan.

¹² Jalla nuž pinsican, Pedruqui María kjuya ojkchiča. Naa Mariiqui Juanž maatača. Juanž tsjii tjuuqui Marcos cjitazakaztača. Jalla naaža kjuyquin walja Yoozquin criichi žoñinacaqui ajczitača, nii ora Yoozquin mayizatča. ¹³ Pedruž kjuy patio zana t'okt'okan, tsjaa tur cullaqui Rode cjiti ulanžquichinča, ject tjonchi, cjican. ¹⁴ Pedruž jora čhajzcu, ancha cuntintu zajtčinča partinacžquin mazñi, Pedruča tjonchi, cjican. Tjatzintača, nii patio zana cjetzinz. ¹⁵ Nii quintu nonžcu, criichi žoñinacaqui cjichiča:

—¡Amqui lucuratača!

Jalla nuž chiyan, naaqui werarapanča cjichinča. Nii partinacazti cjichiča:

—Anaž nii cjesača. Niiž animužlani anjilažlaj.

¹⁶ Pedruzti tira zanquiz t'okžinchiča. Nekztan chawjcz cjetžinchiča. Pedro cheržcu, walja tsucchi cjissiča. ¹⁷ Pero Pedruqui kjaržtan siñala utchiča nii ajczi žoñinaca ch'uj cjeyajo. Jalla nekztanaqui Pedruqui quint'ichiča, jaknužt Yoozqui nii carsilquiztan liwriitčhaja, jalla nii. Nižaza cjichiča:

—Ančhucqui nužuzakaz quint'aquiča Jacob jilžquin nižaza parti criichi-nacžquin. Wejr okaž, —cjichiča.

Jalla nekztanaqui Pedruqui ulanchiča, yekja kjutñi ojkzjapa.

¹⁸ Tjuñiž tewjctanalla, Pedro ana žejlñi cheržcuqui, nii wijilñi zultatunacaqui ancha tsucchiča, nižaza kuz turwayskatchiča. Pedruqui jaknužt ulantčhaja, jalla nii ana wira jaknuž zizi atchiča. ¹⁹ Nekztanaqui Herodesqui Pedro kjuri cuchanchiča. Ana wachi atchiča. Jalla nekztanaqui Herodesqui nii wijilñi zultatunacžquiz zumpacha pewcpewcziča. Jalla nuž pewc pewčcu, nii zultatunaca conajo mantichiča. Jalla niž wiruñ Herodesqui Judea yokquiztan ojkchiča, Cesarea wajtquin želi.

HERODES TICZICHA

²⁰ Herodesqui žawjchiča Tiro Sidón wajtchiz žoñinacž quintra. Jalla nižtiquiztanaqui ninacaqui acuerdo palt'ichiča Herodes yujcquiz prisintisjapa. Nii Tiro Sidón watjanacchiz žoñinacaqui Herodes tjaata čheržtan kamñitakalča. Nižaza tsjii Blasto cjita žoñi želatča. Niiqui Herodes secretariotača. Jalla nii žoñinacaqui Blasto cjita secretario roct'ichiča ninacžta favora tjurt'izinajo, Herodes ana quintra cjeyajo. ²¹ Herodesqui tsjii tjuñi citchiča ninaca nekzi prisinti cjeyajo. Jalla nii cita tjuñquiziqui Herodesqui niž wali jilir zquiti cujtsiča audiencia watzjapa. Jalla nuž zquiti cujtžcu, niž mantiñi sillquin julziča. Nekztanaqui tsjii kjaž takunaca chiichiča. ²² Jalla nuž chiitiquiztanaqui nii nonžñi žoñinacaqui kjawi kallantichiča, tuž cjican:

—Tii chiiñi žoñiqui anača ina žoñi. ¡Antis yoozpanča!

²³ Jalla nuž kjawtiquiztan Herodesqui cuntintutača, nii žoñinacž kjawta taku ana nicz pecatča, “Anača wejrqui Yooztqui” cjicanaqui. Ana werar Yooz Ejpžquin honora tjaachiča. Jalla nižtiquiztan nii orapacha Yooz Ejp Jiliriqiu niž anjila cuchanžquichiča, Herodes chawc laa cjisnajo. Jalla nekztanaqui nuž laacjizcu Herodesqui lak'uz liwj mirta ticziča.

²⁴ Pero nii liwriiñi Yooz takuqui tjapa kjutñi parlita cjissiča. Nekztanaqui tsjan tsjan žoñinacaqui tjapa kuztan nii parlita Yooz taku criichiča.

²⁵ Bernabežtan Saulužtan nii pucultanaqui apayta onantanaca intirjižcu, Jerusalén wajtquiztan Antioquía quejpcchiča. Nižaza Juan chjichcu ojkchiča. Juanqui niž tsjii tjuuqui Marcos cjitazakaztača.

13

BERNABEZTAN SAULUZTAN CUCHANTA

¹ Antioquía wajtchiz Yoozquin criichi zoñinacžquiztan Yooz puntu tjaa-jiiñinaca, nižaza Yooz taku chiiñi profetanaca želatča. Jalla tinacatača: Bernabé, Saulo, Simón (Negro cjitazakaztača), Lucio (Cirene wajtchiz zoñitača), nižaza Manaén (niiqui junto pajkchiča Herodestan. Herodesqui Galilea kjuttan mantiñitača). ² Tsjii nooj Yoozquin alawazjapa ajczitača, nižaza nii ora ayunasatkalča. Jalla nuž cjen Espíritu Santuqui ninacžquiz cjichiča:

—Ančhucqui Bernabé nižaza Saulo yekja t'akžina, weriž munta trabajo paañijapa.

³ Jalla nekztanaqui Yoozquin mayizizcu, nižaza ayunascu, nii Yoozquin criichinacaqui Bernabežtan Saulužtan ninacž juntun kjaržtan lanziča. Nekztanaqui nii pucultanaqui cuchanchiča, Yooz trabajo trabajžcajo.

BERNABEZTAN SAULUZTAN CHIPRE YOKQUIN OJKTA

⁴ Nekztanaqui Espíritu Santuž cuchanžquitan Bernabežtan Saulužtan ojkchiča Seleucia cjita watja. Jalla nicju warcu zalchiča Chipre cjita yoka ojkzjapa. ⁵ Jalla nicju irantižcu Salamina cjita watja luzziča. Jalla nicju judionacž ajcz kjuyanacquiz Yooz taku parli kallantichiča. Juan Marcos ojkchizakazza ninaca yanapi. ⁶ Tjapa nii Chipre cjita yokaran ojklaychiča. Nižtami Pafos cjita watja irantichiča. Jalla nicju tsjii judío zoñžtan zalchiča. Nii zoñiqui Barjesús cjitatača. Nii zoñiqui laykatalča. Nižaza toscara chiiñitakalča, “Wejrqui Yooz taku chiichiyuča” cjiñitakalča. ⁷ Jalla nii layka zoñiqui chawc jiliri Sergio Paulo cjita nižtan chicatalča. Jalla nii jiliri qui cusa zizni zoñitača. Nii zoñiqui Yooz taku nonz pecatča. Jalla nižtiquiztan Bernabežtan Saulužtan kjawskati cuchanchiča. ⁸ Nii layka zoñiqui ninacž quintra chiichiča, nii jiliri qui ana Yooz taku nonznajo, nižaza Yoozquin ana kuzziz cjeajo. Nii layka zoñž tsjii tjuuqui Elimas cjitazakaztača. ⁹ Nižaza Sauluž tsjii tjuuqui Pablo cjitazakaztača. Nii Pabluqui Espíritu Santuž irpitapantača. Nii layka zoñž Yooz tawk quintra chiitiquiztan, Pabluqui nii zoñž kjutni zumpacha cherziča, ¹⁰ tuž cjican:

—Amqui anawalimča. Incallñamča. Amqui zajriž maatimča. Nižaza Yooz kuz quintramča. Amqui Yooz Ejpž taku tsjii kjutni intintiskatz pecñampanča. ¿Kjažtiquiztan nižta amjo? ¹¹ Jaziqui Yooz Ejp Jiliri qui am casticaquiča. Zuram cjequiča. Tsjii kjaž maj tii tjuñ sii anam cheraquiča.

Jalla nii orapacha zura cjissiča, zumchiquizpan. Ana zinta cheri atžcu, nii layka zoñiqui tsjii zoñi kjurchiča niž kjarcu tanžcu chjichñijapa. ¹² Jalla nižta cheržcu, nii chawc jiliri qui Yoozquin criichiča. Yooz taku puntu tjaajintiquiztan walja ispantichi quirchiča nii jiliri qui.

ANTIOQUIA OJKTA

¹³ Jalla nekztanaqui Pabluqui niž mazinacžtan warcu zalchiča Pafos wajtquiztan ojkzjapa. Nekztan Perge cjita watja irantichiča. Perge watjaqui Panfilia yokquintača. Nekztan Juanqui ninaca ecchiča, Jerusalén watja quejžquichiča. ¹⁴ Nekztanaqui ninacaqui Pergequiztan watchiča Antioquía watja. Antioquía watjaqui Pisidia yokquintača. Jalla nicju tsjii jeejz tjuñquiz luzziča tsjii judionacž ajcz kjuyquiz. Nekztanaqui luzcu, julziča. ¹⁵ Jalla nuž želan cjižta Yooz tawk liwruqui liitatača, Moisés cjižta Yooz takumi, nižaza Yooz cuntiquiztan chiiñi profetanacž cjižta takumi, jalla nii liitatača. Jalla nuž ližcu ajcz kjuy jilirinacaqui Bernabežquiz Pablužquiz chiyajo nuž cjichiča, tuž cjican:

—Jilanaca, ančhucalta tsjii zuma taku želanaqui, anzpachaž chiya.

¹⁶ Nekztanaqui Pabluqui tsijtsičha. Nižaza kjara waytižcu ch'uj cjiskatchičha. Jalla nuž ch'uju želan, paljayčičha tuž cjican:

—Israel wajtchiz žoñinaca, nonžna. Nižaza werar Yooz rispiti žoñinaca, nonžna. ¹⁷ Israel wajtchiz žoñinacž Yoozza werar Yoozqui. Jalla nii Yoozqui učhum tuquita atchi ejpnaca illzičha nižquin sirwajo. Nii timpuquin Egipto yokquin tirapan kamčičha yekja wajtchiz žoñinacažtakaz. Jalla nižta želanami Yoozqui walja mirkatchičha. Wiruñauqui Yooz Ejpqui niž azi tjeecan jwezquichičha nii yokquiztan. ¹⁸ Pusi tunc watanaca ch'ekti yokaran ojklayan, Yoozqui ninacž anawali kamzquiztan awantichičha. ¹⁹ Nii timpupacha pakallak nacionanacaqui Canaán yokquin žejlñitačha. Jalla tjappacha nii yokquiz žejlñinaca tjatanchičha Yoozqui, nižaza ninacž yoka tjaachičha učhum tuquita atchi ejpnacžquiz, tsjii irinsažtakaz. ²⁰ Nekztanaqui pusi patac pjijska tuncan watanaca juezanaca utchičha učhum ejpnacžquiz mantiñijapa, Samuelž timpu irantisquizcama. Samuelqui Yooz cuntiquiztan chiiñi profetatačha. ²¹ Jalla nii Samuelž timpuquiz učhum ejpnacaqui tsjii pajk jiliri mayčičha ninaca irpiñijapa. Jalla nuž maytiquiztan Yoozqui Saúl illzičha ninaca mantiñijapa. Nii Saúlqui Cis majčtačha, nižaza Benjamín t'akquiztantačha. Nii Saúlqui pusi tunc watajapa mantiñitačha. ²² Nekztanaqui Yoozqui niž puestuquiztan Saúl jwessičha. Jalla nekztanaqui nii rey puestuquin David utchičha. Davidž puntuquiztan Yooz-pachačha tuž cjichiqui: “Wejrqui tii David cjita žoñi nayučha Isaíž majččha. Tii žoñiž cjen ancha cuntintutčha. Wejt kuzcamapanikaz kamñipančha ti-iqi”. Jalla nuž cjichičha Yoozqui. ²³ Tsjii Davidžquiztan majchmaati ojkñiqui Jesusa cjitačha. Tuquiqui Yoozqui taku ecchičha Israel wajtchiz žoñinaca liwriizjapa. Jalla nii taku cumplisjapa, Yoozqui tii Jesusa cuchanžquichičha Israel žoñinacžquiz. ²⁴ Ima Jesusaž Yooz langz kalltan, Juanqui tjapa Israel žoñinacžquiz parliñitačha, tuž cjican: “Ančhucqui persun ujnaca pajžcu, kuznacaž campiya, nekztan bautistaž cjesačha”. ²⁵ Juanž ticz tjuñi žcatžincan, Juanqui cjichičha: “Ančhucqui jaknužt wejt puntuquiztan pinsičhaja, niiqui anačha niit wejrqui. Wejt wirquin tjončha tsjiiqui, wejtquiztan juc'ant jiliričha. Nii atintizjapa, anal waquizučha, nižaza wejrqui inakaztčha.”

²⁶ Jilanaca, Abrahamž majchmaatinaca, nižaza Yooz rispitsñinaca, ančhucqui nonžna. Ančhucaltajapaž tii liwriiñi Yooz taku žejlčha. ²⁷ Jalla nii Jerusalén wajtquiz kamñi žoñinacami, nižaza niž jilirinacami, jecčhalaja Jesusaqui, nii ana zizatčha. Zapa jeejz tjuñquiz judionacž ajcz kjuyquin tuquita profetanacž cijirta taku liiñipančha. Jalla nuž liyanami nii taku anaž intintazñipantačha. Nii žoñinacapachačha tuquita Yooz taku cumpliskatchiqui, Jesusa conta cjiskatchičha, nuž. ²⁸ Nii Jesusižquiz ana čhjul ujmi watchičha, nii conzjapaqui. Jalla nuž cjenami ninacaqui Pilato chawc jiliržquiztan mayčičha, nii Jesusa conzjapa. ²⁹ Nekztanaqui Jesusiž puntuquiztan jaknužt tuquitanpacha Yooz tawk liwruquiz cijirtatažlaja, jalla tjapa nii cijirta takunaca cumplissičha. Nii taku cumplistiquiztan Jesusiž curpu cruzquiztan apakčičha. Nekztanaqui niž curpu tjattatačha. ³⁰ Yooz Ejpzi Jesusa ticziquiztan jacatatskatchičha. ³¹ Nekztanaqui tsjii kjaž majquiztan Jesusaqui niž mazinacžquiz tjontjonzičha. Niiž mazinacaqui nižtan chica ojkčičha Galilea yokquiztan Jerusalén watja. Nižaza ninacaqui anziqui žoñinacžquiz niž puntuquiztan tiraž parličha.

³² Jaziqui Yoozqui učhum tuquita atchi ejpnacžquiz taku ecchičha. Wejrnacqui nii cumplista takunaca zjičchinčha ančhucquiz mazjapa. Jalla nii zuma mazta ančhucquiz parlučha. Yoozqui učhum ejpnacžquiz taku

ecchiča. ³³ Učhumqui nii tuquita atchi ejpnacžquiztan tjonchinča. Učhumnacalta Yoozqui niž ecta taku cumplissiča, Jesusa jacatatskatchiqui, nii. Nižaza nižtapacha segundo salmuquiz cijirtatača tuž cjican: “Amqui wejt maatimča. Tonj tjuñi žejtkatchinča”. ³⁴ Nižaza Yooz Ejpqui niž jacatatz puntuquiztan chiichiča, tuž cjican: “Ticziquiztan am curpu jacatatskatača, ana wira sipulturquiz mojkzjapa”. Jalla nii puntuquiztan chiča cijirta Yooz takuqui, tuž cjican: “Yoozqui Davidžquiz taku ecchiča, jalla nii tawk jaru ančhucaquiz zuma favora paasača Yoozqui”. ³⁵ Jalla nužpan chiča tsjii salmuquiziqui, tuž cjican: “Am zuma sirwiñiž curpu ana ecta cjesača mokajo”. ³⁶ Jalla nuž werarača. Davidqui niž timpu žejlñi žoñinacžquiz yanapchiča, jaknužt Yooz mantičhaja, jalla niicama. Nekztanaqui Davidqui ticziča niž ejpnaca irata. Nekztan niž ticzi curpu tjattiquiztan mojkchiča. ³⁷ Jesucristuzti Yooziž jacatatskatchiča. Niiž curpuzti ana mojkchiča. ³⁸ Jilanaca, ančhucqui tuž ziz waquiziča. Jesusiž cjen ujnaca pertuntaž cjesača. Jalla nii zuma taku ančhucaquiz parluča. ³⁹ Moisés mantita lii jaru kamcanami, ana pertunta cjisñi atča. Jesusižquiz macjatchi cjenaqui jalla nižtakaz tjapa ujnacami pertuntaž cjesača. ⁴⁰ Jaziqui ančhucqui cwit'aza, ana nii tuquita cijirta casticu sufrisjapa. Tuquitan Yooz taku parliñi profetanacaqui cijirchiča, tuž cjican:

⁴¹ “Nonžna, Yooztan quintražñinaca, azzucaž ančhucqui, nižaza chjatkatchucaž ančhucqui. Wejrqui Yooz Ejptča. Ančhuca kamz timpuquiz wali pajk obranaca paachinča. Jalla nuž ančhucaquiz quint'ichi cjenami ančhucqui ana criyasača. Jalla nižtiquiztan ispantichi cjisna, nižaza casticta cjequiča, ančhucqui Yooz quintra tjasñinaca”.

⁴² Nuž chiižcu Pabluqui niž mazinacžtan judionacž ajcz kjuyquiztan ulanchiča. Yekjap ana judionacž ejpchiz žoñinaca želatča. Jalla ninacaqui roct'azziča, tuž cjican:

—Tii jar jeejz tjuñquiz tii puntunacquiztan wejtnacaquiz wilta tjaaznalla.

⁴³ Nii ajcz kjuyquiz nii cultu žeržcu walja judío žoñinaca, nižaza judiož cuzturumpi paañinaca, jalla ninacaqui Pablužtan Bernabežtan chica apziča. Nii pucultanaqui zuma taku tjaachiča, tuž cjican:

—Ančhucqui Yoozquin tjapa kuztanž cjee. Nižaza tjurt'iñi kuzziz cjee.

⁴⁴ Jalla nii wiruñta jeejz tjuñquiziqui joz tjapa nii wajtchiz žoñinacaqui ajcziča Yooz taku nonzjapa. ⁴⁵ Jalla nuž ajczi cheržcu, nii judío žoñinacaqui iñizichiča. Nekztanaqui Pabluž quintra chiichiča, niž taku ana walkatzjapa. Nižaza Pablo iñarchiča. ⁴⁶ Nekztanaqui Pablužtan Bernabežtan ana ekscu chiichiča, tuž cjican:

—Ančhucqui judío žoñinacžhucča. Nižtiquiztan ančhucaquiz primer-aqui tii liwriiñi Yooz taku chiistanča. Ančhuczi tii Yooz taku anaž nonz pecča. Nižaza Yooziž tjaata wiñaya žeti anaž risiwz pecča, jalla nuž tantiichinčhucča ančhucqui. Jalla nižtiquiztan anziqui ana judío ejpchiz žoñinacžquiz tii Yooz taku paljayača. ⁴⁷ Jalla nuž mantičiča Yooz Ejp Jiliriqui, tuž cjican:

“Wejrqui ančhucaquiz utchinča, tjapa nacionanacquin žoñinacžquiz wejt puntu kjanzt'ajo. Ančhucaž cjen tjapa kjuttan tii muntuquiz yok tjiquin kamñi žoñinacami liwriitaž cjequiča”.

⁴⁸ Jalla nuž nonžcu, nii ana judío ejpchiz žoñinacaqui ancha chipchiča. Nižaza Yooz tawk puntuquiztan, tuž cjichiča: “Tii Yooz takuqui zuma panča”. Jakziltat arajpachquin wiñaya kamzjapa Yoozqui illzaja, tjapa ninacaqui nii parlita Yooz taku criichiča. ⁴⁹ Tjapa yokaran Jesucristo

Jilirž puntuqui parlitatača. ⁵⁰ Judío žoñinacazti quintra aptazziča. Nekztan ninacaqui tsjii kjaž rispitta judío cuzturumpi paañi maatakanacžtan, nižaza tsjii kjaž wali zuma rispitta wajt jilirinacžtan palt'ichiča. Nii judío žoñinacaž cjen ninacaqui Pabluž nižaza Bernabež quintra aptazzizakazza, nii yokquiztan chjatkatzcama. ⁵¹ Jalla nižtiquiztan Pablužtan Bernabežtan ninacž kjojchquiztan zcatchi pulpu tsajtsiča. Jalla nii tsajtstaqui tsjii siñalažtakaztača nii wajtchiz žoñinacž quintrajapa. Nii yokquiztan ulanžcu, Iconio cjita watja ojkchiča. ⁵² Pero nii Yooz taku catokñi žoñinacaqui ancha cuntintutača. Nižaza Espiritu Santuž irpitapanž cjissiča.

14

ICONIO WATJA OJKTA

¹ Iconio cjita wajtquin kamcan Pablužtan Bernabežtan luzziča nii judionacž ajcz kjuyquin. Nekztan Jesucristuž puntuquiztan parlitiquiztan, walja judío žoñinacžtan, nižaza ana judío žoñinacžtan, walja ninacaqui Yoozquin criichiča. ² Pero nii ana criichi judío žoñinacazti ana criiz pechipantača. Nekztan ninacaqui parti žoñinaca Yoozquin criichinacž quintra aptazziča, nižaza criichinacž quintra pinsiskatchiča, “Nii Yoozquin criichi žoñinacaqui anawalipanča” cjicanaqui. ³ Jalla nižtiquiztan Pablužtan Bernabežtan ažk tjuñi kamchiča nii wajtquin. Nižaza zuma tjurt'iñi kuzziz paljaychiča. Nižaza Jesucristo Jiliržquin tjapa kuzziztača. Jalla nižtiquiztan Jesucristuqui azi tjaachiča, siñalanacami milajrunacami paajo. Jalla nuž paatiquiztan kjanapacha tjeežtatača, Yooz okzñi takuqui werarača, jalla nii. ⁴ Nii wajtchiz žoñinacaqui pizc partiquin t'akziča. Parti žoñinacazti judío žoñinacžquin apuychiča. Parti žoñinacazti apostolonacžquin apuychiča. ⁵ Jalla nekztanaqui judío žoñinacaqui parti žoñinacžtan, nižaza nii wajt jilirinacžtan, tsjii parla asiptichiča Pablo Bernabé ch'aanizjapa, nižaza ninaca maztan čhajczjapa. ⁶ Pablužtan Bernabežtan jalla nii quintu zizcu, atipasčiča. Litra wajt kjutñi ojkchiča. Nižaza Derbe wajt kjutñi ojkchizakazza. Nii pizc watjanacaqui Licaonia cjita yokquintača. ⁷ Tjapa nii Licaonia yokaran zuma liwriñi Yooz taku parličiča.

PABLO MAZTAN ČHAJCTA

⁸ Nii Litra wajtquin tsjii zuch žoñi želatča. Majttiquiztanpacha nižtapantača, wira ana ojklajniča. Jalla nicju julzi želatča. ⁹ Nii zuch žoñiqui Pabluž chiita taku nonziča. Nii žoñiqui “Pabluqui wejr čhjetnasaz jaz” cjican pinsičiča. Nižaza Pabluqui niž kuzquiz naychiča, Yoozquin tjapa kuzziz cjeta, jalla nii. ¹⁰ Jalla nižtiquiztan Pabluqui nižquiz zuma chekžcu, altu joržtan chiižinčiča, tuž cjican:

—Sok'opacha tsijtsna, am persun kjojchtan.

Jalla nižta chiitiquiztanaqui nii zuch žoñiqui tsjii layzcu tsijtsiča, nekztan ojklayi kallantičiča. ¹¹ Jalla nii Pabluž paata cheržcu, žoñinacaqui walja kjawi kallantičiča. Licaonia tawkquiztan kjawchiča tuž cjican:

—Yooznacaqui žoñižtakaz tsewctan chjijwžquičiča učumnacaquiz.

¹² Nii žoñinacaqui cjetča, Bernabequi Júpiter cjita yoozza. Pabluqui parliñipantača, jalla nuž cjen nii žoñinacaqui cjičiča, Pabluqui Mercurio cjita yoozza. ¹³ Wajt tjiuquin Júpiter yooz timpluquiz želatča. Nii timplu fabriqueruqui wac turunaca nižaza pjajkjallanaca zjijcchiča, wajt zanquiz, jalla nekz. Nii fabriqueržtan nii wajtchiz žoñinacžtan Pablužquiz Bernabežquiz sirwiz pecatča Yooztakaz. Wac turunacžtan wilana ljokt'iz pecatča. ¹⁴ Nekztanaqui Pablužtan Bernabežtan jalla ninacaqui nižta paaawc cjen naaziča. Jalla nuž naažcu persun zquiti wjajrsiča, anal nii

pecučha cjican. Nižaza nii žoñinacž taypiquin kjawcan luzcu, altu joržtan chiichiča, tuž cjican:

¹⁵ —Zoñinaca, ¿kjažtiquiztan wejtnacaltajapa tižta paajo? Wejrnacqui ančhuca irata žoñizakaztča. Ančhucqui jalla tižta paaz cuzturumpinaca jaytiz waquiziča. Inapanikazza tii ančhuc cuzturumpinacaqui. Werar žejtñi Yoozza tjapa kuztanqui sirwizqui. Jalla nuž cjican ančhucaquiz mazñi tjonchinča. Nii werar Yoozqui paachiča arajpacha, yokanaca, kotanaca, nižaza tjapa žejlñinaca paachiča. ¹⁶ Tuqui timpuqui žoñinacaqui persun kuzcama ojklayñitača. Jalla nuž ojklayan Yoozqui ana kjaž cjiñitača. ¹⁷ Yoozqui chijñi apayžquiča, zuma zkala pookajo. Nižaza Yooz cjen wali čhjeri žejlča, učumnaca lujlžjapami, nižaza cuntintu kamzjapami. Jalla nuž zumanaca tjaača Yoozqui. Nižtiquiztan žoñinacaqui Yooz pajz waquiziča.

¹⁸ Jalla nuž chiyanami nii wajtchiz žoñinacaqui tira wilana conawkkaz cjetča, Pablužquiz Bernabežquiz sirwizjapa. Ch'aman tii custurumpinacquiztan apatatskatchiča. Ultimquiziqui nižtami ana wilana conchiča.

¹⁹ Jalla nekztanaqui tsjii kjaž judionacaqui tjonchiča Antioquía wajtquiztan, nižaza Iconio wajtquiztan. Jalla nii tjonchi žoñinacaqui nii wajtchiz žoñinacžquiz kazzinchiča Pabluž quintra. Nekztanaqui maztan Pablo muzpa čhajcchiča. Nekztan nii čhajcñi žoñinacaqui, “Ticziča” cjican Pablo wajtž tjiya joochiča. ²⁰ Wajtž tjiiquin ectaž cjen jalla nekzi criichinacaqui ajcziča Pabluž muytata. Jalla nuž želan, Pabluqui žaaziča. Nekztan wajtquin wilta luzziča. Nekztanaqui jaka tažuqui Bernabežtan Pablužtan ojkchiča Derbe cjita wajt kjutñi.

²¹ Jalla nicju zuma liwriiñi Yooz taku paljaychiča. Jalla nuž paljayan walja žoñinacaqui Yooz taku criichiča. Nekztanaqui Listra Iconio Antioquía nii watjanac kjutñi quejpcchiča. ²² Jalla nii watjanacquin Pablužtan Bernabežtan Yoozquin criichi žoñinaca tjurt'iñi kuzziz cjisjapa walja chiižinchiča, tuž cjican:

—Yoozquin kuzzizpankaz tira kamaquiča. Yooz mantuquiz kamchiž cjen, tii muntuquiz ancha sufrispanča učumnacaqui.

²³ Nižaza zapa iclizquin jilirinaca nombrichiča. Nekztanaqui Yoozquin mayizizcu ayunazcu Pabluqui nii nombritanaca Yoozquin cumpjiichiča. Nii nombrita jilirinacaqui Yoozquin tjapa kuzziztača.

PABLUŽTAN BERNABEŽTAN ANTIOQUIA QUEJPCCHICHA

²⁴ Jalla nekztanaqui Pabluqui Bernabežtan Pisidia cjita yokaran watchiča. Nekztanaqui Panfilia cjita yokquin irantichiča. ²⁵ Jalla nicju Perge wajtquin Yooz taku paljaychiča. Nekztanaqui Atalia cjita wajt kjutñi ojkchiča. ²⁶ Jalla nicju warcu zalchiča, Antioquía ojkzjapa. Tuquiqui ima okan, Antioquía wajtchiz criichinacaqui Pablužtan Bernabežtan, nii pucultan Yoozquin cumpjiichiča Yooz taku paljayajo. Jalla nuž Yooz taku paljayz trabajo žeržcu, Antioquía watja quejpcchiča. ²⁷ Jalla nicju irantižcu, Pabluqui Bernabežtan nii wajtchiz criichinaca juntaskatchiča. Nekztan nii criichinacžquiz quint'ichiča, tjapa Yooz aztan paatanaca. Nižaza quint'ichiča, jaknužt yekja wajtchiz žoñinacaqui Yoozquin criichiča; nižaza Yooz jiczquiz luzziča. ²⁸ Nižaza ažk tjuñinaca Pablužtan Bernabežtan nicju žejlchiča criichinacžtan.

15

JERUSALENQUIN AJCZTA PUNTU

¹ Jalla nii timpuqui tsjii kjaž žoñinacaqui Judeaquiztan Antioquía ojkchiča. Jalla nicju ninacaqui Yoozquin criichinacžquin tjaajñi kallantichiča, tuž cjican:

—Moisés mantita cuzturumpinaca paastanča, liwriita cjisjapa.

² Pablužtan Bernabežtan nižta tjaajñi žoñinacžtan walja ch'ayi ch'ayi parličiča nii cuzturumpi paaz puntuquiztan. Ultimquiziqui Pablužtan Bernabežtan yekjap criichinacžtan nombrita cjissiča, Jerusalén watja ojkzjapa. Jalla nicju nii parlita puntuquiztan wilta parlaquiča apostolonacžtan nižaza icliz jilirinacžtan.

³ Jalla nijapa nii Antioquía criichinacaqui ninaca cuchanchiča. Jalla nuž ojkan, Fenicia yokaran Samaria yokaran watchiča. Jalla nuž wajtcan Pablužtan Bernabežtan quint'ichiča, jaknužt yekja nacionchiz žoñinacaqui ninacž tuquita cuzturumpinaca jaytičhaja, nižaza jaknužt Yoozquin kuzziz cjistčhaja, jalla nii quint'ichiča. Jalla nii quintu nonžcu žoñinacaqui “Ancha cuzala” cjican cjichiča.

⁴ Pablužtan Bernabežtan Jerusalén watja irantitan, nii wajtchiz criichinacami apostolonacami nii icliz jilirinacami tjapauntu Pablužtan Bernabežtan risiwchiča. Jalla nekztanaqui Pabluqui Bernabežtan quint'ichiča jaknužt ninacaqui Yooz aztan paatčhaja, jalla nii. ⁵ Nekztanaqui yekjap fariseo partiquiztan criichinacaqui tsijtsiča, tuž cjican:

—Nii yekja nacionchiz criichinacaqui judionacž chimpuz custurumpi jalla nii paastanča. Nižaza Moisés mantita liicama kamlu.

⁶ Jalla nekztanaqui apostolonacami icliz jilirinacami ajcziča jalla nii puntu parlizjapa. ⁷ Jalla nuž ažkpacha ch'ayi ch'ayi parližcu, Pedruqui tsijtsiča, tuž cjican:

—Jilanaca, ančhucqui tižta zizza. Tuquiqui Yoozqui ančhucquiztan wejr illzipanla, yekja nacionchiz žoñinacžquiz nii zuma liwriiñi Yooz taku paljayajo, ninaca nii liwriiñi taku criyajo. ⁸ Nižaza Yooz Ejpqui tjapa žoñinacž kuz zuma zizza. Nii yekja nacionchiz žoñinaca criiñi kuzziz cjen, Yoozqui ninacžquiz Espíritu Santo luzkatchiča. Jaknužt učumnacaquiz Espíritu Santo luzkattčhaja jalla nužuzakaz. Nižaza Espíritu Santo tjaacan, Yoozqui tjeeziča, yekja nacionchiz criichinaca persun maati cunta ricujchizakazza, jalla nii. ⁹ Yoozqui ninacžtan učumnacatan ana pjalpjalziča. Yoozquin tjapa kuz cjen ninacaqui kuz campiichiča. Nižaza Yoozqui ninaca pertunchiča, zuma kuzziz cjejajo. ¹⁰ Jaziqui Yooz Ejpqui nižta munchiča. Ančhucqui Yooz quintra cjequiz niiqui, casticta cjequiča. Ančhucqui nii yekja wajtchiz criichinaca učum cuzturumpi tjuz pecča, tsjii liczi kuzižtakaz. Učhumpachaž nii cuzturumpinaca ana tjapa payi atchiča, nižaza učum tuquita atchi ejpnacžquiztanpacha ana tjapa payi atchiča. Jaziqui, ¿kjažtiquiztan nižta ninaca paakatz pecjo? ¹¹ Nii cuzturumpi paañiz cjen anaž jakziltami ujnacquiztan liwriita cjesača. Jesucristo Jiliri qui okzñi kuzziz cjen žoñinacž laycu ticziča. Jalla nižtiquiztan Jesucristužquin criichiž cjen učumnacami ninacami ujnacquiztan liwriita cjesača.

¹² Jalla nuž Pedruž chiitiquiztan tjappacha ch'uju cjissiča. Nekztanaqui Pablužtan Bernabežtan ninaca quint'ichiča, jaknužt yekja nacionanacaran ojklaycan Yooz aztan siñalanacami milajrunacami paatčhaja, jalla nii. ¹³ Jalla nuž quint'i žeržtan, Jacoboqui cjichiča:

—Jilanaca, nonžna. ¹⁴ Simón Pedruqui učumnacaquiz quint'ichiča jaknužt tuquiqui Yoozqui persun maati cunta ana judío žoñinaca ricujchizlaja, jalla nii. ¹⁵ Nižaza Yooz taku parliñi profetanacž cijjrta tawk jaruča niiqui. Cijjrta Yooz takuqui tuž cjiča:

16 “Tii wattanaqui quejppžcača. Davidž kjuyquiztan ojkñi žoñinacaqui pajlzi kjuyažtakaz žejlča. Jaziqúi Davidž pajlzi kjuyaqui wital kjuyača. Wital waytača, ew žoñinaca cjisjapa. 17 Jalla nekztanaqui tjapaman nacionchiz žoñinacaqui Yooz Ejp Jilirž kamaña pecaquiča. Jakzilitat Yooz kjawztažlaja, jalla nii žoñinacaqui Yoozquin tjonauquiča. 18 Jalla nuž cjichiča Yooz Jiliriqúi tuqúi timpuquiztanpacha, žoñinacaž zizajo”.

19 Jalla nižtiquiztan wejr cjiwča. Nii ana judío žoñinacaqui ana molistis waquiziča. Ninacaqui ninacž tuquita cuzturumpinaca jaytichiča, Yooz kuzcama kamzjapa. Jalla nuž cjenauqui ana kjaž cjis waquiziča, nii učum cuzturumpinaca paaz puntuquiztan. 20 Tiikaz učumqúi ninacžquin cji-jrasača, tuž cjian: “Žoñiž paata yoozquin wilana jawkta chjizwi anača lujlsqúi. Nižaza anača adulteriuquíz ojklayzqúi. Nižaza jora zkenzcu conta animal chjizwimi anača lujlsqúi. Nižaza čjul animal ljocmi anača lujlsqúi”. Jalla niikaz cumplistanča nii yekja wajtchiz criichinacaqui. 21 Tuquitanpacha zapa wajtquiziqui Moisés liiqui parlitatača. Nižaza zapa ajcz kjuyquíz liitatača zapa jeejz tjuñquiziqui.

22 Jalla nekztanaqui apostolonacami icliz jilirinacžtan nižaza tjapa criichinacžtan palt'ichiča, tsjii tsjii ninacžquíztan illzjapa. Nekztan Judas illztatača, niž tsjii tjuuqúi Barsabás cjitazakaztača. Nižaza Silas illztazakaztača. Jalla nii pucultanaqui walja zuma jilanaca cjitatača niž mazi jilanacžquíztan. Nekztanaqui nii illzta žoñinacaqui Pablužtan Bernabežtan cuchantatača Antioquía wajtquin, nii cuzturumpi paaz parlita puntu mazjapa. 23 Jalla ninacžtan tsjii carta apaychiča. Nii cartiquíz tuž cjichiča:

“Wejtnaca jilanaca, wejrnacqui Jesuziž illzta apostolonactča, nižaza icliz jilirinactča, nižaza Yoozquin criichinactča. Wejrnacqui ančucaquin tsaanznuča. Ančucqúi ana judío žoñinacčucča. Antioquía wajtchiz žoñčucča, nižaza Siria yokquin kamiñčucča, nižaza Cilicia yokquin kaminčuczakazza. 24 Wejrnacqui tsjii quintu zizzinča. Tekztan tsjii kjaž žoñinacaqui ančucaquin ojktkalča, ana jec jiliriž mantita ojkchiča. Jalla ninacaž chiita taku ančuca kuz turwayskatčhani. Ninacaqui cjičhani, “Judionacž chimpuz cuzturumpi paastanča. Nižaza tjapa Moisés liiqui cumplistanča”. Jalla nuž chiižcu, paysnakñi kuzziz cjissinčuczłani. 25 Jalla nii quintu zizcu, nii puntuquiztan wejrnacqui zuma palt'ichinča. Nekztanaqui wejrnacqui kazzinča, tsjii pucultan wejtnacaquíztan illzjapa. Nii pucultanaqui illztatača ančuc chertzni okajo. Ninacaqui Pablužtan Bernabežtan čica okaquiča. Nii Pablo Bernabé, jalla ninacaqui anča zuma pecta jilanacača. 26 Nii Pablužtan Bernabežtan Jesucristo Jilirž mantita ojklaycan joz conkatchiča. 27 Nižtiquíztan wejrnacqui Judastan nižaza Silžtan cuchanchinča, ančucatan tii puntu parlizjapa. Nižaza ančucaquíz tjapa tii puntuquiztan paljayaquiča. 28 Wejtnacquízimi Espíritu Santužquízimi walikaztača tinacaqui. Wejrnacqui ančucaquíz anaž tsjii liczi kuzi tjuz waquizasacha, anaž wejtnac liczi cuzturumpi paakatz waquizasacha. Jalla tiikaz paakatz waquiziča. 29 Žoñiž paata yoozquíz wilana jawkta chjizwi anača lujlsqúi. Nižaza čjul animal ljocmi anača lujlsqúi. Nižaza jora zkenzcu conta animal chjizwimi anača lujlsqúi. Anača adulteriuquíz ojklayzqúi, luctaka cjiñimi maataka cjiñimi. Zuma lucutiñipan kamsa. Jalla nuž kamaquíz niiqui, walikaz cjequiča ančucqúi. ¡Zumakaz ojklaya!” Jalla nuž cjiirtatača nii cartaqúi.

30 Nekztanaqui nii cuchanta žoñinacaqui cartižtan ojkchiča Antioquía watja. Jalla nicju irantižcu, tjapa nii wajtchiz criichi žoñinaca juntazziča.

Nekztan nii carta intirjichiča. ³¹ Jalla nii carta ližcu, nii jilanacaqui walja chipchiča, nii zuma takunaca cijržquitaž cjen. ³² Nižaza nii Judastan Silžtan Yooz taku paljayñitača. Jalla nuž paljaycan walja žoñinaczquiz kuzziča. Nižaza nii criichinacaqui tjurt'iñi kuzziz cjiskatchiča ninacz tawkžtan. ³³ Jalla tsjii kjaž tjuñinaca nicju kamchiča, Judastan Silžtan. Nekztanaqui ninaca cuchanzquiñi jilanaczquin quejtz pecatča. Jalla nuž peccan parti criichinacaqui cjichiča:

—Yooz Ejpžtan ančucqui zumakaz okalla.

³⁴ Jalla nekztanaqui Judasqui ojkchiča. Ultimquiziqui Silasqui eclis tantiichiča. ³⁵ Nižaza Pabluqui Bernabežtan Antioquia wajtquin eclichizakazza. Nekztanaqui parti jilanacztan Yooz taku walja tjajnatča ana criichi žoñinaczquiz, nižaza liwriiñi Yooz taku paljayatča.

PABLUQUI WILTA YOOZ TAKU PALJAYI OJKCHA

³⁶ Jalla niž wiruñ Pabluqui Bernabežquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Wiltaž jaziqui ojklalla. Jakzi watjanacquin učhumqui liwriiñi Yooz taku parlitažlaja, jalla nii jilanaczquin tjontjonžquilalla. Jaknužt kamčhaja jalla ničhum cheržquilalla.

³⁷ Bernabequi Juan chjitz pecatča. Juanž tsjii tjuuqui Marcos cjitazakaztača. ³⁸ Niž tuquiqui Panfilia wajtquin žejlcan, Marcosaqui Pablužquiztan Bernabežquiztan quepi zarakchiča. Ana iya chica ojklaychiča Yooz taku parlican. Jaziqui Pabluqui Marcos ana chjitz pecatča. ³⁹ Jalla nižtiquiztan Pablužtan Bernabežtan ch'aassiča. Nekztanaqui jaljtichiča. Bernabequi Marcos chjitzcu tsjii warcu luzziča Chipre kjutñi ojkzjapa. ⁴⁰ Pabluži Silas cjita žoñi illziča nižtan chica ojknijapa. Nii žejlñi jilanacaqui Pablužtan Silžtan Yoozquin cumpjiichiča, Yooz zuma yanapajo. ⁴¹ Nekztan ninaca Siria yok kjutñi ojkchiča. Siria yokaran nižaza Cilicia yokaran ojklaychiča, iclizquiztan icliza ojklaychiča, criichi jilanaca tjurt'iñi kuzziz cjeyajo.

16

TIMOTEOQUI PABLO CUMPANT'ICHICHA

¹ Nekztanaqui Pablužtan Silžtan irantižquichiča Derbe Listra cjita watjanacquiz. Jalla nicju tsjii Yoozquin criichi žoñžquiz zalchiča, Timoteo cjita. Niž maaqui judío žontača, Yoozquin criiñtača. Niž ejpqui griego žoñitača. ² Nižaza Listra wajtchiz criichi žoñinacami Timoteo rispitchiča. Iconio wajtchiz žoñinacaqui Timoteo rispitchizakazza. ³ Nekztanaqui Pabluqui Timoteo kjutzñi pecatča. Jalla nižtiquiztan Pabluqui judionacz cutzturumpi jaru Timoteo chimpuskatchiča, nii yokaran kamñi judionacz ana quintra chiyajo. Timoteož ejpqui griego žoñitača, anatača judío. Jalla nuž cjen Timoteoqui ana chimpuchiztača, judionacz irata. Jalla nii zizziča nii yokaran kamñi judionacaqui. ⁴ Nekztanaqui tjapa watjanaca ojklaycan, Pabluqui niž mazinacztan Jerusalén parlita quintu mazziča. Apostolonacami Jerusalén icliz jilirinacami, jalla ninacz chiita taku quint'ichiča tjapa Yoozquin criichi jilanaczquiz. ⁵ Jalla nižtiquiztanaqui niiran žejlñi criichinacaqui Yoozquin walja tjapa kuzziz cjissiča. Nižaza zapuru Yooz jiczquiz luzatča iya žoñinacaqui. Jalla nižtiquiztan tsjanž yapatča Yoozquin criichi jilanacaqui.

PABLUZ CHJUUSTA

⁶ Jalla nekztanaqui Espiritu Santuqui Pablužquizimi niž mazinaczquizimi atajchiča, ana Asia yokaran Yooz taku parliñi ojklayajo. Jalla nižtiquiztan ninacaqui Frigia, nižaza Galacia cjita yokanacaran ojklaychiča. ⁷ Jalla

nuž ojklajzcu, Misia cjita lintiquin irantichiča. Jalla niwjctan Bitinia yokquin luzquiz pecatača. Jalla nuž pinsan Jesucristužtan Espíritu Santužtan nii yoka luz ana munchiča. ⁸ Jalla nižtiquiztan Bitinia yokquin ana luzziča. Antis Misia yokquin watžcu, Troas cjita watja irantichiča. Jalla nii watjaqui pajk kot tjiiquiz želatča. ⁹ Jalla nicju tsjii ween Yoozqui Pablo chjuuzkatchiča. Chjuuzcan jalla tuž Pabluqui cherchiča, tsjii Macedonia wajtchiz žoñi cherchiča. Tsijsi želatča. Nižaza rocatča, tuž cjican: “Macedonia yok kjutñi kajžcalla amqui. Yanapt'alla”. ¹⁰ Jalla nuž wiiquin chjuuzcuqui Pabluqui tjacziča Macedonia ojkzjapa. Nižazakaz wejrnacmi tjaczinča Pablužtan ojkzjapa. Ultimupanž Yoozqui wejrnaca kjawziča, nawjk ojklajajo liwriiñi taku paljayajo.

PABLUŽTAN SILŽTAN FILIPOS CJITA WAJTQUIN OJKTA

¹¹ Jalla nekztanaqui Troas wajtquin tsjii warcu zalazzinča. Nekz luzcu ojkchinča. Nii pajk kot taypiquiz tsjii kolta yoka želatča, Samotracia cjita. Jalla nii tirichuc ojkchinča. Niiž jaka tažuqui Neápolis cjita watja irantichinča. ¹² Jalla nekztan ojkchinča Filipos cjita watja. Nii watjaqui tuquitanpacha romano cjita wajtchiz žoñinacaž julžtatača. Jalla Macedonia yokquin nii watjaqui tsjan chekan pakjitača yekja watjanacquiztanaqui. Jalla nicju tsjii kjaž maj kamchinča. ¹³ Tsjii jeejz tjuñquiz wajtquiztan ulanchinča, nižaza puj atquin. Jalla nicju žoñinacaqui ajczñitača, Yoozquin mayizi. Jalla nuž žejlcan wejrnacqui julzinča. Nekztanaqui liwriiñi Yooz taku palt'ican, nii ajczi maatakanacžquiz paljaychinča. ¹⁴ Tsjaa maataku Lidia cjititača. Naaqui Tiatira cjita wajtchiz žontača. Nižaza naaqui fin murat telanaca tuiñtača. Naa žonqui Yoozquin walja kuz tjaachintača. Jalla nuž cjen, Yoozqui naaža kuzquiz Pabluž chiita taku catokskatchiča. ¹⁵ Jalla nižtiquiztan naa žonqui bautistatača naaža familianacžtanpacha. Nekztanaqui wejtnacaquiz roct'ichinča, tuž cjican:

—Ančhucqui ultimupan wejrqui Jesucristužquin criichinčhataqui cjičhaj niiqui, wejt kjuyquin tjonžcalla alujazjapa. —Nuž roctiquiztan naaža kjuyquiz wejrnacqui alujazzinča.

¹⁶ Tsjii noojiqui wilta Yoozquin mayiziz yokquin ojkcan, wejrnacqui tsjaa zajriž tanti turatan zalchinča. Naa turqui ariwiñi zizzintača. Naaqui patrunž manta payiñtača. Jalla nižtiquiztan walja paaz ganiñtača naaža patrunžjapa. ¹⁷ Naa turqui Pablužquiz nižaza wejtnacaquiz apzñi kallantichinča. Jalla nuž apzcan kjawiñtača, tuž cjican:

—Tii žoñinacaqui arajpach Yooz sirwiñiča. Nižaza ančhucaquiz liwriiñi Yooz taku paljayñiča. —Jalla nuž kjawcan chiichinča.

¹⁸ Zapuru nižta kjawcan wejtnacaquiz apzñiñtača. Jalla nižtiquiztan Pabluqui naažajapa tsjii zkoluc žawjznawcž cjetča. Jalla nuž cjen naaža kjutñi quejpžcu cherziča. Nižaza naa tanñi zajrižquiz chiichiča, tuž cjican:

—Zajra, Jesucristuž tjuuquiz am ulna cjiwča taa turaquiztan.

Jalla nii orapacha nii zajraqui naa turaquiztan ulanchiča.

¹⁹ Jalla nižtiquiztan naa tura patrunanacaqui naaža ariwiñiquiztan ana iya paaz gani atchiča. Jalla nuž cjetča nii patrunanacaqui. Jalla nižtiquiztan ninacaqui Pablužtan Silžtan tanchiča. Nekztanaqui pajk plazquin chjitchiča nii wajt pajk jilirinacž yujcquin. ²⁰ Juez jilirinacžquin prisintiskatchiča, tuž cjican:

—Tii judío žoñinacaqui učum žoñinaca aptjapča. ²¹ Nižaza ninacž tsjemmat cuzturumpinaca tjaajinča. Jalla nii cuzturumpinaca učumqui anaž catokz waquiziča. Nižaza ana niicama kamz waquiziča. Lii quintrača. Učumnacaqui roman žoñinacčhumča.

²² Jalla nuž chiitiquiztan nii wajtchiz žoñinacaqui Pabluž nižaza Silž quintra tjojtchiča. Nižaza nii juez jilirinacaqui mantichiča, ninacž cujtta zquiti chjojčžinajo, nekztan paržtan wjajtajo. ²³ Jalla nuž walja wjajtžcu, carsilquiz chawjčchiča. Nižaza nii carsila itzñi žoñi mantichiča, ninaca zuma wjilajajo. ²⁴ Jalla nuž mantitiquiztan, nii carsila itzñi žoñiqui ninaca carsil kjuyl majcchiča, nawjk c'utžjati. Jalla nekzi pajk mazu madera želatča, niiqui žoñi castics maderapantača. Nii maderquiz ninacž kjojcha majcžinchiča.

²⁵ Jalla nuž cjenami chica arama Pablužtan Silžtanaqui Yoozquin mayizican želatča. Nižaza Yooz wirsu itscan želatča. Jalla nuž mayizan, nuž itsan, nii parti carsilquiz chawjcta žoñinacaqui nonziča. ²⁶ Jalla nekztanaqui tiripintit tsjii tembloraž tjonchi. Nekztan nii carsil yokanacami pirkanacami liwj chekjinskatchiča. Jalla nuž chekjintiquiztanaqui tjapa nii carsil zananacami justokaz cjetsiča. Nižaza nii preso žoñinacž čhejlta carinanacami justokaz jersiča. ²⁷ Jalla nižta watžcu, carsil itzñi žoñiqui tjaji wajtsiča. Nii carsil zananaca cjetsi cheržcu, “Pris žoñinacaqui atipchiž caa” nuž cjican pinsičiča. Jalla nuž pinsiscu, niž pajk cuchillu jwessiča, cuchillžtan persuna conzjapa. ²⁸ Nekztanaqui Pabluqui kjawchiča, tuž cjican:

—Anam persunpacha čhojrichaquiča. Tjapa chawjcta pris žoñinacami tekz žejlča.

²⁹ Jalla nekztanaqui nii carsila itzñi žoñiqui micha tjeesnaj cjichiča. Nekztanaqui carsil kjutñi zati pariju luzziča, walja tsucchi chekjincan. Nekztan Pabluž Silž kjojchquiz tuzi t'oksiča. ³⁰ Nekztanaqui zancu jwescu, pewcziča, tuž cjican:

—Jilanaca, wejr liwriita cjisjapa, ¿čhjulut wejr paaz waquizasaya?

³¹ Pablužtan Silžtanaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Jesucristo Jiliržquiz tjapa kuztan criya. Jalla nuž cjenauqui liwriita cjequiča am familianacžtanpacha.

³² Jalla nekztanaqui Pablo Silasqui nižquizimi niž kjuy familianacžquizimi Yooz taku paljaychiča. ³³ Nii weenpacha nii carsila itzñi žoñiqui ninacž čhojri awjžinchiča. Jalla nekztanaqui niimi tjapa familianacami bautista cjissiča. ³⁴ Nekztanaqui nii carsila itzñi žoñiqui Pablužtan Silžtan jalla ninaca chjitchiča persun kjuya. Niž kjuyquin čhjeri tjaachiča. Nii žoñiqui familianacžtanpacha walja cuntintutača Yoozquin crižcu.

³⁵ Nii wenziqui juez jilirinacaqui zultat policianaca mantichiča carsilquin, Pablužtan Silžtan cutz ortinžtan cuchanchiča. ³⁶ Ninacaž carsilquin irantitan, nii carsila itzñi žoñiqui Pablužquiz cjichiča:

—Nii juez jilirinacaqui wejtquin ortina apayžquichiča, ančhuc cutznajo. Nižtiquiztan ančhucqui jazic liwriiž okaquiča.

³⁷ Pabluži nii zultat policianacžquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Wejrnacqui roman parti žoñinacžča. Tjapa tii wajtquiz žejlñinacž yujcquiz wejrnaca wjajtchiča, ana wejtnacaquiz zumpacha pewčcu. Nekztanaqui inapacha wejrnac carsilquiz majcchiča. ¿Jaziqui ančhucqui wejrnaca chjojzaka cuts pecya? ¡Anaž cjesača! Antiz ninacaj persuna wejrnac tii carsilquiztan jwesi tjonla.

³⁸ Nekztanaqui nii policianacaqui ojkžcu nii juez jilirinacžquiz tjapa nii puntuquiztan quint'ichiča. Pablužtan Silžtan roman parti žoñinacquiztan, jalla nii quintu zizcu, ancha tsucchi cjissiča. ³⁹ Jalla nižtiquiztan pertuna mayizi ojkchiča. Nekztanaqui nii jilirinacaqui tjonžcu jwessiča. Nekztan Pablužquizimi Silžquizimi rocchiča, tuž cjican:

—Tii wajtquiztanž ulna.

⁴⁰ Jalla nekztanaqui carsilquiztan ulanžcu Pablužtan Silžtan Lidia kjuya ojkchiča. Jalla nekztanaqui criichi jilanaca cheržcu, “Tjurt'iñi kuzziz cjee ančhucqui” cjican chiižinchiča. Nekztanaqui ojkchiča.

17

ZOÑINACAŽ APTJAPZTA TESALONICA WAJTQUIN

¹ Jalla nekztanaqui wilta ojkchiča, Pablužtan Silžtanaqui. Anfípolis nižaza Apolonia jalla nii yokanaca watchiča. Nekztanaqui Tesalónica cjita pajk watja irantichiča. Jalla nekzi tsjii judionacž ajcz kjuya želatča. ² Nii wajtquin Pabluqui nii acjz kjuyquin ojkchiča, niž cuzturumpi jaru. Tsjii čhjep jeejz tjuñinacquiziqui Pabluqui nii ajczñi žoñinacžquiz paljaychiča, nii tuquitan cjjirta Yooz tawk jaru. ³ Yooz tawkquiztan tjaajinchiča Jesucristuž puntuquiztan, tuž cjican:

—Jesucristuqui sufrispantača, niž ticzcama. Niiž ticziquiztan jatatspantača. Nii Jesusapachača Yooziž cuchanžquita Cristuqui. Jalla nuž ančhucaquiz paljajuča.

⁴ Jalla nii paljaytiquiztan yekjap judionacaqui Jesucristužquin criichiča. Nekztanaqui ninacaqui Pablužtan Silžtan juntu cjissiča. Nižaza walja griego parti žoñinacaqui Jesucristužquiz criichizakazza. Tuquiqui Yooz Ejp-kaz sirwichiča. Nižaza walja rispitta maatakanacaqui Jesucristužquin criichizakazza. ⁵ Jalla nuž cjen ana criiñi judionacaqui ancha iñiziñi cjissiča. Nekztanaqui nii ana criiñinacaqui yekjap ñejo kuzziz žoñinaca juntjapchiča, Pabluž Silž quintrá parlizjapa. Nekztanaqui ninacaqui juc'anti žoñinaca juntichiča. Nii žoñinaca juntižcu, žoñinaca aptjapchiča Pabluž Silž quintrá. Nekztanaqui tjapa nii quintrá aptjapzñi žoñinacaqui Jasonž kjuya ojkchiča. Jalla nuž ojkžcu, nii kjuya muyuntichiča, Pablo Silas kjurcan. Nii pucultan žoñinaca jwes pecatča, parti žoñinacžquiz intirjizjapa. ⁶ Pero Jasonž kjuyquiz Pablo Silas ana watchiča. Nižtiquiztanaqui nii quintrá žoñinaca Jason tanchiča, nižaza yekjap nekz žejlñi jilanacžtan. Nekztanaqui nii criichinacaqui chjichtatača wajt jilirinacž yujcquin. Nii jilirinacž yujcquiz želan, nii quintrá žoñinacaqui altu joržtan chiichiča, tuž cjican:

—Tii žoñinacaqui jakziquin ojektčhaja, nekz žejlñi žoñinacž kuz turwayskatča. Jalla tinacaqui tekz tjonchizakazza, ana wal kamaña quejpskatzjapa. ⁷ Jasonqui niž kjuyquiz Pablo Silas alujchitakalča. Nižaza tinacaqui cjiča, yekja chawc jiliri žejlča, Jesusa cjita. Nužukaz cjiča tinacaqui. Jalla nuž cjenaqui niiqui ancha učhum lii quintráča, nižaza učhum roman chawc jilirž quintráča. —Nuž cjican quintrá chiichiča.

⁸ Jalla nuž nonžcu, tjapa nii wajtchiz žoñinacami jilirinacami walja žawjchiča. ⁹ Ultimquiziqui Jasonqui niž mazinacžtanpacha tsjii wali printa tjaachiča, ninaca cutta cjeyajo.

PABLUZTAN SILZTAN KAMTA BEREJA CJITA WAJTQUIN

¹⁰ Jalla nii nooj weenpacha criichi jilanacaqui Pablužquiz Silžquiz nii wajtquiztan ulanskatchiča. Nekztan Berea cjita watja ojkchiča. Jalla nicju irantižcu, judionacž ajcz kjuya luzziča. ¹¹ Jalla nii judionacaqui tsjan zuma kuzziztača nii Tesalonic wajtchiz judionacžquiztan. Tjapa kuztan Yooz taku catokñitača. Nižaza zapuru ninacaqui tuquita cjjirta Yooz taku liižcu liižcu zumpacha tantiichiča, nii Pabluž Silas chiita taku, werara ana werara, jalla nii zizjapa. ¹² Jalla nižtiquiztan walja nii judionacaqui Jesucristužquin criichiča. Nižaza walja griego parti žoñinacaqui criichizakazza, rispitta luctakanacami maatakanacami criichizakazza. ¹³ Jalla nekztanaqui

nii Tesalónica wajtchiz judionacaqui nonziča, Pabluqui Berea wajtquin Yooz taku paljayñi ojkchiča. Jalla nii quintu zizcu, Berea watja ojkchiča. Jalla nicju ninacaqui žoñinaca žawjwaž zjijcanchiča, Pabluž quintra. ¹⁴ Jalla nuž cjen nii criichi jilanacaqui ana enenskatžcu Pablo cuchanzquichiča pajk kot kjutñi. Silžtan Timoteožtan, jalla ninacazti Berea wajtquiz eclichiča. ¹⁵ Nekztanaqui Pablužtan cumpant'iñi žoñinacaqui Pablo chjitchiča Atenas cjita watja. Jalla nekztanaqui quejpžquichiča tii takunacžtan: “Silžtan Timoteožtan, jalla ninacaqui Pablužquin apura irantiz waquiziča”, cjican.

PABLUZ KAMTA ATENAS CJITA WAJTQUIN

¹⁶ Nekztan Pabluqui Silas Timoteo tjewsnatča. Atenas cjita wajtquiz žejlcan, wacchi žoñiž paata yooznaca cherchiča. Nii wajtquiziqui jakzimi žoñiž paata yooznacapanikaz želatča. Jalla nuž cheržcu niž kuzquiz ancha sint'ichiča. ¹⁷ Jalla nižtiquiztan Pabluqui judionacž ajcz kjuyquin paljaychiča. Judionacžquizimi Yooz rispitiñi žoñinacžquizimi paljaychiča. Nižaza zapuru pajk plazquin paljaychiča, ojklayñi žoñinacžquiz. ¹⁸ Jalla nii plazquiz tsjii istutiiñinaca želatča. Parti nii istutiiñinacaqui Epicúreos t'akquiztantača. Parti nii istutiiñinacazti Estoicos cjita t'akquiztantača. Jalla ninacaqui Pablužquiz paljaychiča. Nekztanaqui yekjap istutiiñinacazti cjichiča:

—¿Jaknužkat tii žoñic chiičhani, waljaž chiiča pero? ¿čhjulut intintiskatz pecjo?

Yekjap istutiiñinacazti cjichiča:

—Niiča yekja yooznacž puntuquiztan paljayñiqui.

Pabluqui Jesusiž puntuquiztan nižaza ticzquiztan jacatatz puntuquiztan chiičiča. Jalla nuž čhiitiquiztan nii istutiiñinacaqui nižta chiičiča. ¹⁹ Nekztanaqui nii istutiiñinacaqui Pablo chjitchiča tsjii Areópago cjita yokquin. Jalla nicju ajczñitača parlizjapa. Nekztan Pablužquiz chiičiča tuž cjican:

—Nawjctan amqui tsjii ew tjaa jintanaca zjijcchamča. Jalla nii ew taku ziz pecuča wejrnacqui. ²⁰ Amqui tsjemat istrañchuc takunaca chiiča. Kjažt cjii nii takunacaya, jalla nii intintaz pecuča wejrnacqui.

²¹ Nii Atenas wajtchiz žoñinacaqui nižaza nii parti wajtquin kamñi žoñinacaqui čjul ew takunacami nonzkaz pecatča. Nižaza čjul ew takunacami čhiiz kaz pecatča. Jalla nii ew takunacquizkaz ninacž kuz tjaañitača.

²² Jalla nii Areópago yokquin Pabluqui ninacž taypiquin tsijtsiča. Jalla nuž tsijtsu, tuž cjichiča:

—Atenas wajtchiz žoñinaca, ančhucqui wacchi yooznaca rispitiñchucča, jalla niil cheruča. ²³ Tii wajtquiz ojklaycan, wejrqui ančuca silunaca cherchinča. Nižaza tsjii silquin cherchinča tuž cjiirta: “Tii siluqui ana pajta Yooz sirwizjapača”. Nii ana pajta Yooz ančhucqui rispitcha, ana pajžcupacha. Jalla nii ana pajta Yooz puntuquiztan chiyuča.

²⁴ ‘Nii Yoozqui tii muntu paachiča, nižaza tjapa tii muntuquiz žejlñi cusasanaca. Jaziqui arajpachquinami yokquizimiž mantiča. Nii Yoozqui žoñinacž kjuyta timplunacquiz ana kamča. ²⁵ Anaž čhulumu pecča, žoñiž sirwita paataqui. Niipachaž zapa maynižquiz žeti tjaača, nižaza quera atquiztan jeejsjapa tjaača, nižaza tjappacha tjaača žoñinacžquiz.

²⁶ ‘Tsjii lucutiñi žoñžquiztan tjapa tii muntuquiz žejlñi žoñinaca tjonkatchiča Yoozqui, tjapa kjutñi tii muntuquiz kamajo. Nižaza žoñinacž žejtz timpumi ticz timpumi, jalla nii Yoozpachaž mantiča. Nižaza jakziquin

tsjii žoñiqui kamslaja, jalla niimi zakaz mantiča Yoozqui. ²⁷ Jalla nuž mantichiča Yoozqui, žoñinaca nii kjurajo, nižaza wachajo. Ultimupanča Yoozqui učumnacaquiztan anaž ažkquin žejlča. ²⁸ Yooziž cjen učumqui žejtča, nižaza ojklajča. Jalla nižtazakaz yekjap ančhucacquiztan cjiirchiča, tuž cjican: “Yooziž paatača učumqui”. ²⁹ Nekztanaqui učumqui Yooz paatiquiztan, učumlaqui anaž pinsis waquiziča, tuž cjican: “Ultim Yoozza žoñiž paataqui, korquiztan, paazquiztan, mazquiztan, jalla nižta žoñiž paataqui”. ³⁰ Tuqui timpuqui žoñinacaqui Yooz puntuquiztan ana zumpacha zizziča. Jalla nuž cjen Yoozqui žoñinacž uj awantichiča. Anziqui tjapa tii jazta žoñinacžquiz mantichiča, tuž cjican: “Persun uj pajžcu, kuzza campiya”. ³¹ Nekztanaqui Yoozqui tsjii tjuñi utchiča, tjapa tii muntuquiz žejlñi žoñinaca werara pjalzjapa. Tsjii Yooziž illzta žoñiqui tjapa žoñinaca pjalaquiča, Yooz Ejpž cuntiquiztan. Yoozqui nii illzta žoñi ticziquiztan jacatatskatchiča. Jalla nižtiquiztan Yoozqui kjanapacha tjeeziča, nii žoñiqui illztatača pjalñijapa, jalla nii. Jaziqui nižquin criya. —Nuž paljaychiča Pabluqui.

³² Jalla nii ticziquiztan jacatatchi quintu nonžcu, yekjapanacaqui tjassiča. Yekjapanacazti cjichiča:

—Tii jarquin tii amiž chiita puntuquiztan wilta nonznačani.

³³ Jalla nekztanaqui Pabluqui ninacžquiztan ojkchiča. ³⁴ Yekjapanacazti Pablužquiz apziča, niž taku criižcu. Ninacžquiztan tinaca želatča: Dionisiotača tsjiuqui, nižaza niiqui Areópago cjita t'akquiztantača. Nižaza Dámaris cjiti tsjaa maatak žonqui criichintača. Nižaza tsjii kjaž iya žoñinacaqui criichiča.

18

PABLUZ KAMTA CORINTO CJITA WAJTQUIN

¹ Wiruñiqui Pabluqui Atenas wajtquiztan ulanchiča. Corinto cjita watja ojkchiča. ² Jalla nicju tsjii judío žoñžtan zalchiča. Nii žoñiqui Aquila cjitatača. Ponto yokquiztan tjonchitača. Niiž tuquiqui Claudio cjita chawc jiliriqui mantichiča tjapa judío žoñinaca Roma wajtquiztan ulnajo. Jalla nižtiquiztan Aquilaqui Italia yokquiztan ulanspantača, niiž tjunatanpacha, Priscila cjiti. Ninacžquin Pabluqui tjonžñi ojkchiča. ³ Pablužtan ninacžtan tsjii oficiuchiztača, tultu kjuya paañitača. Jalla nižtiquiztan Pabluqui ninacžtan kamchiča junto nii tultu kjuya langzjapa. ⁴ Zapa jeejz tjuñquiz Pabluqui judionacž acjz kjuya ojkñitača. Jalla nicju judionacžquiz Yooz taku paljayñitača, nižaza ana judío žoñinacžquizimi. Zuma razunchiz tawkžtan paljaychipanča ninacaž zumpacha intintazñi cjisnajo.

⁵ Nekztan Silžtan Timoteožtan Macedonia yokquiztan irantižquichiča. Nekztanaqui Pabluqui Yooz takupanž paljayatča. Yekja langžñijapa timpu ana želatča. Nižaza Pabluqui judío žoñinacžquiz kjanacama intintiskatchiča, Jesusaqui ninacaž tjewžta Cristuča, jalla nii. ⁶ Nii judío žoñinacazti quintra cjissiča Pablužjapa. Nižaza niiž quintra anawalinaca chiichiča. Jalla nižta niiž quintra chiitiquiztan Pabluqui niiž zquiti tsajttsajtsinchiča, ninacž quintra tsjii siñala cjeyajo. Nižaza cjichiča:

—Ančhucqui infiernuquinž tjojttaž cjequiča, liwriiñi Yooz taku ana nonzinčucča, nekztan. Jalla nuž castictaž cjen, ana wejtquiz uj tjojtñasacha. Ančhucqui kuzinpan Yooz taku ana criiz pecča. Tonjtan nawjčchuc wejrqui yekja wajtchiz žoñinacžquin okača, ninacžquin liwriiñi Yooz taku paljayžcača.

⁷ Nekztanaqui nii ajcz kjuyquiztan ulanžcu tsjii Justo cjita zoňž kjuya ojkchiča. Nii zoňiqui Yooz sirwiñitača, nižaza ajcz kjuy latuquiz kjuychiztača. Jalla nekz žejlñitača. ⁸ Nii ajcz kjuy jiliriQUI Crispo cjitatača. NiiQUI niíž familianacžtanpacha Jesucristužquin criichiča. Nižaza walja Corinto wajtchiz zoñinacaqui Yooz taku nonžcu criichiča. Nekztanaqui bautista cjissiča. ⁹ Jalla nekztanaqui tsjii ween Yooz JiliriQUI Pablo chjuuzkatchiča. Nii chjuužtiquiztan YoozQUI PablužQUI cjichiča:

—Ana eksna amqui. Tirapan Yooz taku parla. Yooz taku paljayñi langzquiztan ana jayta. ¹⁰ WejrQUI amtan chicapachača. Anaž jakziltami amQUI tani atasacha, ana wali paazjapaqui. Nižaza tii chawc wajtQUI muzpa zoñinacaqui wejtquin criaquiča.

¹¹ Jalla nuž chjuuzcu PabluQUI nii Corinto wajtQUI tsjii wata tizruchiz kamchiča, Yooz taku tjaajincan.

¹² Jalla niíž wiruñ judío zoñinacaqui Pabluž quintra tsjii kuzziz ajczyča. Nekztanaqui Pablo tanžcu, chawc jilirž yujcquin chjitchiča. Galión cjitatača nii Acay yok jiliriQUI. ¹³ Jalla nuž chjichcu, nii chawc jiliržQUI cjichiča:

—Tii zoňiqui učumnaca lii quintraž ojklayča. TiiQUI zoñinacžQUI ana wal tawkžtan intintiskatča, niíž Yooz sirwizjapa. Pero niíž Yooz sirwizQUI učumnaca lii quintrača.

¹⁴ Pabluž chiyawc cjen Galión cjita jiliriQUI judionacžQUI paljaychiča, tuž cjican:

—Judío zoñinaca, tii zoňiqui ana wejtnaca lii quintra paachiča. Nižaza ana chawc uj paachiča. Tsjii anawali paatasacha, nekztan ančhucaž quijta razuna nonžtasacha. ¹⁵ Tii asuntuQUI ančhuca takucamakazla; nižaza zoňž tjuu puntuquiztan parlakazla; nižaza ančhuca liiquiztankazla. JaziQUI ančhucporaž parlasa; nižaza ančhucporaž kjažmi arreglasa. WejrQUI anal tii ančhuca lii puntuquiztan arreglis želuča.

¹⁶ Jalla nekztanaqui nii jiliriQUI nii zoñinaca tjirkatchiča niíž oficinquiztan. ¹⁷ Nii ajcz kjuya jiliriQUI Sóstenes cjitatača. Jalla niiča quijchiQUI. Jalla nuž nii jilirž tjirkattiquiztan, tjapa nii wajtchiz zoñinacaqui nii quijñi zoňžtan kichi tansiča, jalla nekzpacha, nii jilirž yujcQUIzpacha. Nii Galión cjita jilirizti nuž kichjasanami ana importichiča.

PABLUQUI ANTIOQUIA QUEJPCHICHA

¹⁸ Nekztanaqui PabluQUI iyapan kamchiča. Nekztan nii criichi jilanacžQUI “Okuča” cjican ulanchiča. Nekztanaqui tsjii warcu zali ojkchiča, Siria yoka ojkzjapa. Priscilatan Aquilžtan chica ojkchiča. Cenecea cjita wajtQUI, ima warcuQUI luzcan, PabluQUI niíž ach chara k'ala murchiča, tsjii compromitta cuzturumpi cumplisjapa. ¹⁹ Nekztanaqui warcuQUI ojkžcu, Efeso cjita watja irantichiča. Jalla nicju PabluQUI Priscilatan Aquilžtan, jalla ninaca ecchiča. Nekztan PabluQUI judionacž ajcz kjuya ojkchiča. Jalla nicju nii ajczñi judionacžtan parličiča. ²⁰ Nekztanaqui nii judionacaQUI Pablo roct'ichiča, iya tsjii kjaž majžtan kamt'ajo. Pabluzti ana munchiča. ²¹ Jalla nekztan ima ninacžQUIztan ojkcan, PabluQUI cjichiča:

—Jerusalén watja irantistanča, pijjsta paazjapa. Pero Yooz munanaQUI wejrQUI quejpžcača ančhucatan wilta zali.

Jalla nuž chiižcu, warcuQUI luzziča. Nekztanaqui Efeso wajtQUIztan ojkchiča. ²² Nekztanaqui Cesarea cjita watja irantižcu, PabluQUI warcuQUIztan ulanchiča. Jalla nuž ulanžcu Jerusalén watja ojkchiča, criichi jilanacžquin zalzjapa. Nekztan AntioQUIa wajt kjutñi ojkchiča. ²³ Jalla nekz tsjii kjaž tjuñi kamžcu, wilta ojkchiča. Galacia nižaza Frigia yokanacaran

ojklaychiča. Jalla niiran iclizquiztan icliza ojklaychiča, criichi jilanaca tjurt'iñi kuzziz cjiskatzjapa.

APOLOS CJITA YOOZ TAKU PALJAYÑI

²⁴Jalla nii timpuqui tsjii judío zoñiqui Efeso cjita watja irantichiča. Apolos cjita tjuuchiztača. Niiqui Alejandría pajk wajtchiz zoñitača. Nižaza niiqui Yooz taku walja zuma paljayñitača. Nižaza cjirta Yooz taku zumaž zizatča. ²⁵Nii Apoložquiz Yooz kamañ puntu walja tjaajintatača. Jaziqui walja tjapa kuztan Yooz taku parliñitača. Juanž bautistakaz cjenami Jesucristuž puntuquiztan walja kjana tjaajinchiča. ²⁶Nekztanaqui Efeso wajtquiz žejlcan, Apolosqui ajcz kjuyquiz tjurt'iñi kuzziz tsijtsiča, Yooz taku paljayzjapa. Niiž paljayta taku nonžcu, Priscilatan Aquilžtan jalla ninacaqui tsjii latu Apolos chjitchiča, Yooz kamaña puntu tsjan kjana tjaajinzjapa. ²⁷Jalla nekztanaqui Apoložquiz Acaya cjita yokaran ojklayz pecatča. Jalla nuž cjen jilanacaqui walja apoychiča, nižaza tsjii carta credencial apaychiča nii yokquin žejlñi jilanacžquiz, ninaca zuma risiwajo. Nii yokchiz jilanacaqui Yooz okžñiž cjen criichiča. Acaya irantiscuqui Apolosqui nii criichi jilanacžquiz zuma tjaajinchiča. ²⁸Nižaza zuma razunquiztan chiican, tjapa zoñinacž yujcquiz nii quintra judionacž pinsitanaca tjeeziča, anapan zumaž ninacž razunaqui. Ninaca atipchiča. Nii quintra judío zoñinacaqui ana kjaž cji atchiča. Cjirta Yooz tawk jaru intintiskatchiča, Jesusaqui ninacaž tjewzta Cristuča, nižaza Yoozquiztan cuchanžquita Cristuča, jalla nii.

19

PABLUZ KAMTA EFESO CJITA WAJTQUIN

¹Acayquiztan quejpžcu, Apolosqui Corinto wajtquiz želatča. Pabluzti curunac yoka watžcu, Efeso watja irantichiča. Jalla nicju tsjii kjaž Yoozquin criichi zoñinacžtan zalchiča. ²Jalla nuž zalžcu, Pabluqui pewcziča, tuž cjican:

—¿Ančhuc criiz oraqui Espíritu Santuqui ančhuca kuzquiz luzzikay?

Ninacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Anaž. Nii Espíritu Santo puntuquiztan anawira nonzinča.

³Jalla nižtiquiztanaqui Pabluqui pewcziča, tuž cjican:

—Ančhucqui, ¿chjul bautismo tanzinčhuctaya?

Ninacaqui kjaaziča:

—Juanž bautismo tanzinča —cjican.

⁴Nekztanaqui Pabluqui cjichiča:

—Walikazza. Juanqui kuz campiiñi zoñinacžquiz bautisñitača. Pero nii Juanž wirquin tsjiiqui tjonchiča. Jalla niiča Jesusaqui. Niiqui Yooz Ejpžquiztan cuchanžquita Cristuča. Jalla niižquin criiz waquiziča. Jalla nižtazakaz Juanqui zoñinacžquiz chiižiñitača.

⁵Jalla nii taku catokžcu, nii zoñinacaqui Jesucristo Jilirž tjuuquiz bautis-tatača. ⁶Nekztanaqui Pabluqui ninacž juntuñ kjaržtan lanchiča. Jalla nuž lanznan Espíritu Santuqui tjonchiča. Jalla nižtiquiztan yekja takunacžtan parli kallantichiča. Nižaza Yooziž zizkatta puntunaca parličiča. ⁷Jalla ninacaqui tsjii tuncapan zoñinacatalča.

⁸Chjep jiiz Pabluqui jalla nicju kamchiča. Jalla nuž kamcan ajcz kjuya ojknipantača. Nii ajcz kjuyquin zuma tjurt'iñi kuzziz paljayñipantača, Yooz mantita kamañ puntuquiztan intintiskatcan. ⁹Yekjap zoñinacazti wira ana criichipanča. Ninacaqui chojru kuzziz cjissiča. Yooz kamañ quintra parličiča. Jalla nižtiquiztan Pabluqui ninacžquiztan zarakchiča. Nižaza criichi zoñinaca chjitchiča tsjii escuel kjuyquin. Nii escuelchiz zoñiqui

Tiranno cjita tjuuchiztača. Jalla nicju Pabluqui tjaajinchiča zapuru. ¹⁰ Jalla nuž tjaajincanaqui pizc wata kamchiča. Jalla nižtiquiztan tjapa nii Asia provincia yokquin kamñinacaqui Jesusa Jilirž liwriiñi quintu nonchiča. Judío žoñinacami, nižaza ana judío žoñinacami nii quintu nonchiča. ¹¹ Nižaza Yooz aztan Pabluqui wali pajk milajrunaca paachiča. ¹² Jalla nižtiquiztan žoñinacaqui pañumi zquitimi Pablužquiz lanskatčiča. Jalla nuž lanskatžcu, nii pañumi zquitimi chjitchiča, laa žoñinacžquin. Jalla nižtiquiztan nii laanacaqui chjetintatača, nižaza nii žoñinaca tanñi zajranacami ulanskatchiča.

¹³ Tsjii kjaž judío žoñinacaqui ojklayatča, zajranaca chjatkatcan. Jalla nuž chjatkatcan, nii žoñinacaqui Jesusa Jilirž tjuužtan ojklayz pecatča. Nekztanaqui zajranacžquiz cjichiča:

—Zajranaca, ančhuc ulnaj cjiwčha, Pabluž parlita Jesús tjuuquiz.

¹⁴ Jalla nižta paachiča pakallawk judío jilazullcaqui. Ninacž ejpqui Esceva cjita tjuuchiztača. Niiqui judiuž timplu chawc jiliritača. ¹⁵ Nii pakallawk jilazullca nižta paan, tsjii žoñi tanñi zajraqui ninacžquiz cjichiča:

—Jesús pajuča. Nižaza Pablo pajuča. Ančhucqui žjectčhuctajo?

¹⁶ Jalla nižtiquiztan nii zajra tanta žoñiqui tsjii layžcu ninacžquiz tanzičha, kijchjapa. Nii zajraž tanta žoñiqui walja azziztača. Jalla nii aztan ninaca atipchiča. Nižaza k'alapacha chjojritchipanča. Nižtami chjojrichta ana zquitichiz atipassiča nii pakallawk žoñinacaqui. ¹⁷ Jalla nekztanaqui tjapa nii Efeso wajtchiz žejlñi žoñinacaqui nii quintu zizziča, judionacami, ana judionacami. Jalla nekztan walja eksnatča. Nižaza Jesucristo Jilirž tjuu walja alawazziča.

¹⁸ Nižaza walja criichi žoñinacaqui ninacaž tuquita persun uj paatanaca pajžcu, kjanacama mazziča. ¹⁹ Nižaza yekjap žoñinacaqui ima Yoozquin criican, laykican ojklayñitača. Jalla ninacaqui ninacž layka ojklayz liwrunaca zjicchiča. Nekztan k'ala nii liwrunaca ujkatchiča tjapa žoñinacaž cheran. Pjijska tunc waranka pajk ultimu paaz, nuž valorchiztača nii liwrunacaqui. ²⁰ Jalla nekztan nii criichi žoñinacaqui tjapa kjutñi Yooz taku paljayi ojklaychiča. Nekztan tsjan tsjan žoñinacaqui Yooz taku catokchiča.

²¹ Jalla niiž wiruñ Pabluqui niiž kuzquiz Macedonia nižaza Acaya yokanacquin tjonzpanž tantiichiča. Jalla nuž wattan Jerusalén watja irantspanž tantiichiča. Nižaza Pabluqui cjichiča:

—Jerusalén watja ojžcuqui, wejtlaqui Roma watja irantistanča.

²² Jalla nižtiquiztanaqui Pabluqui pucultan yanapñinaca cuchanchiča Macedonia. Nii pucultanaqui Timoteotača, nižaza tsjiiqui Erastotača. Pabluzti tsjii kjaž majjapa eclichiča Asia yokquin.

ZOÑINACA APTJAPZTA EFESO WAJTQUIN

²³ Jalla nii timpuqui walja žoñinaca aptjapziča, Yooz kamañ jicz puntuiztan paljaytaž cjen. ²⁴ Nii aptjapñi achaqui Demetrio cjitatača. Jalla niiqui paazquiztan yooznaca paañitača. Jalla nuž paatiquiztan walja paaz canchiča, nižaza parti nižta paañinacaqui. Diana cjiti žoñiž paata yooz timplu irata jalla nii paachiča ninacaqui. ²⁵ Nekztan Demetrio cjita žoñiqui tjapa nii yooznaca paañi žoñinaca juntichiča, nižaza niiž langzñi mazinaca juntichizakazza. Nekztanaqui tuž cjichiča:

—Jilanaca, ančhucqui zizza. Tii oficiuquiz langzcan, zuma paaz canča učhumnacaqui, zuma kamzjapa. ²⁶ Tii Pabluqui ojklayča, “Žoñiž paata yooznacaqui anača ultim yoozqui”, cjican. Jalla nuž chiyan, walja žoñinacaqui niiž taku criičha, tii Efeso wajtquinami, nižaza tjapa tii

Asia provincia yokquinami. Niiž taku criižcu, učum yooznacquiztan zarakchiča. Jalla nii quintu nonchinčucča, nižaza cherchinčucča. ²⁷ Jalla nižtiquiztan tii učum langznacaqui anat cusa cjisnačhani. Nižaza učumž cansmi pertisnačhani. Anziqiu tjapa tii Asia provincia yokquin žejlŋi žoñinacami nižaza tjapa tii muntuquiz žejlŋi žoñinacami naa yooz siñuri sirwiñiča. Pero Pabluž cjen, Diana cjiti pajk yooz siñuri timplumi ana rispittat cječhani.

²⁸ Jalla nuž Demetriuž chiita taku nonžcu, walja žawjchi cjissiča. Jalla nuž žawjžcu, kjawchiča tuž cjican:

—¡Viva Diana yooz siñura! ¡Viva tii Efeso wajtchiz yooz! —nuž cjican kjawchiča.

²⁹ Nekztan tjapa nii wajtchiz žoñinacž kuz turwayskatchiča. Nižtiquiztan nii wajtchiz žoñinacaqui Gayžtan Aristarcužtan, jalla ninaca kichi tanziča. Nii pucultanaqui Macedonia yokquiztan Pablužtan chica ojkchitača. Jalla nii pucultan tanžcu, pajk parliz kjuya chjitchiča. ³⁰ Nižaza Pabluqui nii kjuya luz pecatča, žoñinacžquiz paljayzjapa. Criichi žoñinacazti Pablo atajchiča, ana luzkatajo. ³¹ Nižaza yekjap Asia jilirinaca želatča, Pabluž amigonacatakalča. Jalla ninacaqui tsjii žoñi cuchanžquichiča Pablužquin rocžinajo, nii parliz kjuyquiz ana luzajo. ³² Tampachquiztan juntazcu žoñinacaqui kjawchiča tjapaman razunanaca chiican. Aptjapziž cjen nekztan nižta kjawchiča žoñinacaqui. Ancha pajk ch'awjwa paatča. Jila manka žoñinacaqui čjul puntu ajcztažlaja ana zizziča. ³³ Yekjap žoñinacaqui nii ajczta puntu zumpacha intintiskatchiča Alejandružquiz. Nekztan niiqui tucquin tsijskatchiča, nii judionacžquiztan tjurt'izinajo. Nekztanaqui Alejandruqui kjara waytižcu ch'uj cjeej cjichiča. Nekztanaqui niiqui tjapa žoñinacž yujcquiz tjurt'iziñž tawkžtan chiiz pecatča. ³⁴ Parti žoñinacazti Alejandro judío žoñi cjican zizcu, wila kjawchiča tsjii pizc ora. Tsjii joržtan tuž cjican:

—¡Viva Diana yooz siñura! ¡Viva tii Efeso wajtchiz yooz!

³⁵ Jalla nekztanaqui nii wajt secretariuqui žoñinaca ch'uj cjiskatžcu, paljaychiča tuž cjican:

—Efeso jilanaca, tii pajk yooz Diana siñura timplu tii Efeso wajtchiz žoñinacžquiz cumpjiitača. Nižaza arajpachquiztan tjojtžquichinča taa yooz siñuriqui. Tsjii maz cheechi tjonžquichinča. ³⁶ Jalla nii puntuquiztanaqui anaž jecmi nicasača. Jaziqiu ch'ujča cjee. Ima zuma tantiyazcan anača čjulumi paa. ³⁷ Tii ančuca zjijcta žoñinacaqui ana čjulumi chiichiča naa Diana siñurijapaqui, anazaž naa quintra čjulumi paachiča. ³⁸ Demetriužtan niiž langzŋi mazinacžtan quijz pecčhaj niiqui, nijapa juez jilirinaca žejlča. Nii jilirinacžquinkaz ojkla, nii quija arreglisjapaqui. ³⁹ Tsjii yekja puntu parliz pecčhaj niiqui, zumpachaž ajczcuž parla. ⁴⁰ Tii aptjapzi puntuquiztan učum chiiz razunanacaqui ana žejlča. Jaziqiu učum gobiernuqui učumnac quintra uj tjojtNASAča, tii nooj aptjapztiquiztan. ⁴¹ Tii parlaqui žeržta cjila, —nuž cjichiča nii secretariuqui.

Nekztanaqui žoñinaca liwj cuchanchiča, persun kjuya okajo.

20

PABLUZ OJKTA MACEDONIA NIZAZA GRECIA

¹ Jalla nekztanaqui nii aptjapzta žoñinacž ojktan, Pabluqui criichi žoñinaca kjawziča, ninacžquiz tjaaajnzjapa. Nekztanaqui Pabluqui “Okaz” cjichiča, Macedonia yoka ojkzjapa. ² Jalla nii yokquin ojklaycan, criichi jilanacžquin

zuma tawkžtan ancha p'ekin chaychiča, tjurt'iñi kuzziz cjeajo. Nekztanaqui Grecia yoka irantichiča. ³ Jalla nicju čhjep jüz žejlchiča. Nekztan warcu zalz pecatča, Siria yoka ojkzjapa. Warcu tanawc cjen, Pabluqui quintu zizziča, judionacaqui niž quintra parlassitaquiča, jalla nii. Jalla nižtiquiztan niž warcuquiz ojkz cjitaqui nužquiz tijsiča. Yokaranpacha ojkchiča. Nekztan Macedonia yoka irantichiča. ⁴ Nižaza Pablužtan chica ojkchiqui tinacatača: Sopatertača (niiqui Berea wajtchiztača), nižaza Aristarcutača, nižaza Segundutača (niiqui Tesalónica wajtchiztača), nižaza Gayutača (niiqui Derbe wajtchiztača), nižaza Timoteotača, nižaza Tiquicutača, nižaza Trofimutača. (Jalla Tiquicužtan Trofimužtan Asia provinciquiztantača). ⁵ Jalla nii jilanacaqui wejtnaca tuqui okjaychiča. Jalla nuž okjayžcu Troas cjita wajtquin wejrnac tjewziča. ⁶ Wejrnacqui ana liwaturchiz t'anta lujlz pijsta paztan, Filipino cjita wajtquiztan zarakchinča tsjii warcuquiz. Tsjii pjijska tjuñquiztan Troas watja irantichinča. Jalla nicju kamchinča tsjii simana.

PABLUZ KAMTA TROAS WAJTQUIN

⁷ Dominguqui wejrnacqui ajczinča, Santa Cena paazjapa. Jalla nuž ajczcu Pabluqui tjaajinchiča criichi jilanaczquiz. Jaka tažu zarakz cjen, chica aramacama tjaajinchiča. ⁸ Wejrnacqui tsewcta pisuquin ajczintača tsjii kjuyquiz. Kjanzjapa wacchi michanaca tjeestatača. ⁹ Nižaza Eutico cjita tjowa ventanquiz julzi želatča. Pabluž ažkapacha chiyan, nii tjowaqui ancha tjaji tjonkatchiča. Nekztan nii ventanquiztan kossuc tjojtsiča, čhjep pisu kjuyquiztan. Ticzi waytitatača nii tjowaqui. ¹⁰ Nekztanaqui Pabluqui chjijwžquichiča. Nii tjowž juntuñ chutjatžcu žcojrziča. Nekztanaqui parti jilanaczquin cjichiča:

—Anača tsucaquiča. Zejtča tiiqui.

¹¹ Jalla nekztanaqui Pabluqui wilta yawchiča tsewcta pisuquin. Nekztan Santa Cena paachiča. Jalla nuž paažcu, Pabluqui tirapan parličiča kjantatscama. Nekztan ojkchiča. ¹² Partinacazti zuma kuzta eclichiča. Nii tjowa vivož cjen, cuntintu nii tjowa chjitchiča.

¹³ Nekztanaqui wejrnacqui warcuquiz okjaychinča Asón yokacama. Pabluzti kjojchuñ ojkz pecatča. Asón wajtquiztan Pablo zakaz warcuquiz ojkz tantiichiča. Jalla nuž cjican kaztatača. ¹⁴ Nekztanaqui Asón wajtquin Pablužtan zalzinča. Nekztanaqui Pabluqui wejtnacatan chica warcuquiz luzziča. Nekztanaqui Mitilene kjutñi ojkchinča. ¹⁵ Mitilenequiztan ojkan, jaka tažuqui Quío latuquin watchinča. Kat tažuqui Samos cjita watja irantichinča. Nekztanaqui Trogilio cjita wajtquin jeejsassinča. Niiž jaka tažuqui Mileto cjita watja irantichinča. ¹⁶ Jalla nuž ojkchinča, Asia yokquin ana wacchi tjuñi žejljapa. Efeso wajtquin ana ojkz pecatča. Antiz Jerusalén watja apura ojkz pecatča Pabluqui. Jalla nicju irantis pecatča ima Pentecostés tjuñi tjonan. Jaknužquiztanami irantisquizpanž pecatča.

EFESO ICLIZ JILIRINACZQUIN CHIZINTA

¹⁷ Mileto wajtquiz žejlcan, Pabluqui Efeso icliz jilirinaca kjawžquiñi cuchanchiča. ¹⁸ Jalla nii jilirinacaz tjontan, Pabluqui ninaczquiz tuž chiižinchiča:

—Weriž Asia yokquiz tjontan, nii tjuñquiztanpacha jaknužt ančhucatan chica kamtučhaja, jalla nii ančhucqui zizza. ¹⁹ Jalla nuž ančhucatan kamcan, humilde kuzziz Yooz Jiliržquiz sirwichinča. Nižaza criichi žoñinaczquiztan wejt kuzquiz sint'itiquiztan ancha kaachinča, nižaza ancha pruebanacami

sufrichinča. ²⁰ Tsjan zuma kamañchiz cjisjapa ančhucaquiz tjapa zumanaca tjaajinchinča, tjup kuzziz. Plazquinami callquinami tjaajinchinča, nižaza ančhuca persun kjuyquiztan kjuya tjaajinchinča. ²¹ Nižaza judionacžquizimi ana judionacžquizimi paljaychinča wejrqui, tuž cjican: “Ančhucqui persun uj pajžcu, kuznaca campiya. Jesucristo Jiliržquin tjapa kuztan criya”. ²² Anziqui wejrqui Jerusalén watjal okača. Espíritu Santuž mantital okača. Jalla nicju čhjulut watačhaja, anal zizuča. ²³ Jalla tii puntukal zizuča. Tjapa watjaran weriž ojklayan Espíritu Santuqui wejtquiz chiichiča, tuž cjican: “Amqui carsilquiz chawctam cjequiča. Nižaza ancham sufraquiča”. ²⁴ Pero nii mazintiquiztanaqui wejr anal turwasnuča. Tii muntuquiz žejtzjapa anaž importiča wejrqui. Wejt wiraqui anaž chekanaqui. Jesucristo Jilirž tjaata apóstol cargo, jalla nii cumplistanča chekanaqui. Yooziž tjaata kamañ jaru ojklayz pecuča, ticzcama. Liwriiñi Yooz taku parliz pecuča, Yooz zuma okzñiča cjican.

²⁵ Yooz mantuquiz kamz puntuquiztan ančhucaquiz mazzinča. Anziqui ančhucqui wejttan anaž iya zalaquiča tekztan nawjcchuc. ²⁶ Jalla nižtiquiztan ančhucaquiz chiyuča, tuž cjican: Anaž jecmi ančhucaquiztan wejtquin uj tjojtasača, tuž cjican: ²⁷ “Pabluqui anaž tjapa Yooziž tjaata taku tjaajinchiča” cjicanaqui. Wejrqui tjapa Yooziž tjaata takunaca ančhucaquiz mazzinča. ²⁸ Jalla nižtiquiztanaqui ančhucqui persunpachquiz cwitaza, nižaza parti ančhuca iclizziz jilanaca cwitaquiča ančhucqui. Espíritu Santuqui ančhuc jiliržtakaz utchiča Yoozquin criichinaca cwitajo, nižaza Yooz tawk čhjeri tjaajo. Nii criichi jilanacž laycu Jesucristo Yoozqui niž persun ljoc tawkchiča, cruzquiz ch'awcžcu. Jaziqui criichi žoñinacača Jesucristužtaqui. ²⁹ Tsji zakal zizuča. Weriž ojktan, yekja žoñinacaqui ančhucaquin tjonaquiča ančhuc wichanzjapa, nižaza ančhuca icliza akskatzjapa. Ninacaqui uuzi tanñi kitižtakaz luzcaquiča. ³⁰ Nižaza ančhucaquiztan toscara chiiñinaca želaquiča tsji kjutñi criichi jilanaca chjitzjapa toscar tawkžtan. ³¹ Jaziqui ančhucqui zumpacha cwitaza. Wejrqui čhjep wata intiru majiñami weenami zapa mayni ančhucaquiz tjaajinchinča. Nižaza ančhucaquiz chiichiižincan, ancha kaachinča.

³² Jaziqui jilanaca, ančhucqui Yoozquin cumpjiyuča. Nižaza Yooz zuma taku zumpachaž catoka. Jalla nuž cjen ančhucqui tjurt'iñi kuzziz cjequiča. Nekztan Yoozquiztan irinsa tanznaquiča tjapa Yooziž t'akžta žoñinacžtan. ³³ Wejrpachača paazmi zquitimi anapan pecchintqui jeczquiztanami. ³⁴ Antiz wejrtča persun kjaržtan langziñtqui, čhjulut pecatučhaja, jalla niijapa, nižaza wejttan chica ojklayñi žoñinacžjapami. Jalla nii puntuquiztanaqui ančhucqui zumpachaž zizza. ³⁵ Jalla nužupan ančhucqui langz waquiziča, t'akjir žoñinacžquiz yanapzjapa. Jalla nuž kjana tjeezinča persuna langzcan. Nižaza Jesús Jilirž chiita taku cjuñzna. Jalla tuž cjiča nii chiitaqui: “Onanñi žoñinacaqui juc'ant cuntintuča tanzñi žoñinacžquiztanaqui”.

³⁶ Jalla nuž chiižcu, Pabluqui quillziča, tjapa nii žejlñi hermanonacžtan, Yoozquin mayizizjapa. ³⁷ Jalla nekztanaqui tjapa nii jilanacaqui kaachiča Pabluž ojcz cjen. Pablo žcojrziča, nižaza chjulziča. ³⁸ Pabluqui cjichiča: —Wejrqui okača, jaziqui anaž iya wejr cheraquiča. —Jalla nižtiquiztan nii jilanacaqui ancha llaquita cjissiča.

Jalla nekztanaqui warcu luzcama chica ojkiča.

21

PABLUQUI JERUSALEN WATJA OJKCHICHA

¹ Jilanaca eccu, warcuquiz luzzinča. Nekztan Cos cjita yok tirichuc ojkchinča. Jaka tažuqui Rodas cjita yokquin ojkchinča. Jalla niwjctan Pátara cjita watja ojkchinča. ² Jalla nii Pátara wajtquiztan tsjii Fenicia kjutni ojkni warcu zalchinča. Nekztan nii warcuquiz luzcu ojkchinča. ³ Jalla nuž ojkan Chipre cjita yoka ažkquin cherchinča. Chipre yokaqui zkar latuquintača. Tira ojkchinča Siria yoka irantizcama. Tiro cjita wajtquiz kuzi ecz želan, nekztan Tiro watja luziča. ⁴ Jalla nicju criichi jilanaca kjurchinča, zalañcama. Nekztanaqui ninacžtan kamchinča tsjii simana. Ninacaqui Espíritu Santuž cjen chiikatchiča Pablužquiz, tuž cjican:

—Amqui anatača ojkzqui Jerusalén watja.

⁵ Simanaž wattan, Tiro wajtquiztan ulanchinča. Nižaza tjapa nii wajtchiz criichi žoñinacaqui maatakanacžtanami ocjalanacžtanami wejnacaquiz cumpant'ichiča wajtž tjiya. Jalla nicju tsjii k'ara želatča, kot atquin. Nii k'arquiz quillžcu Yoozquin mayizassinča. ⁶ Nekztanaqui zumpacha kjara tansascu, jaljtassinča “Kjažllami okall” cjican. Nekztanaqui wejrnacqui warcuquiz luzzinča. Ninacazti kjuya quejpchiča.

⁷ Nekztanaqui Tiro wajtquiztan zarakchinča, Tolemaida cjita watja iraniscama. Jalla nicju criichi jilanacžquin tsaani ojkchinča. Jalla nekztanaqui tsjii nooj kamchinča nii jilanacžtan. ⁸ Niiž jaka tažuqui Pablužtan wejtnacatan ulanchinča. Nekztan Cesarea cjita watja irantichinča. Jalla nii wajtquiz irantižcu Felipž kjuya ojkchinča. Jalla niitača liwriiñi Yooz taku parliñiqui jalla nii oficiuchiztača. Niiž tuqui Jerusalenquin pakallawk jilanaca illztatača, Yooztajapa langzjapa. Tsjiiqui nii Felipitača. Jalla niiž kjuyquin kamchinča. ⁹ Nii Felipiqui pajkpaltan ana zalzi tjunmatanacchiztača. Nižaza ninacaqui Yoozquiztan zizta taku parliñi profetanacatača. ¹⁰ Jalla ninacž kjuyquin tsjii kjaž maj kamžcu, tsjii Agabo cjita žoñiqui tjonchiča Judea cjita yokquiztan. Nii žoñiqui Yooz taku parliñi profetatača. ¹¹ Jalla nii žoñiqui wejrnac tjonžni tjonchiča. Nekztanaqui Pabluž jweranta kojch aptichiča. Nii kojchtan persun kojcha kjara jwersiča tuž cjican:

—Espíritu Santuqui tuž cjiča: “Jalla nižtapacha Jerusalén wajtquin judío žoñinacaqui tii kojch tuyni žoñi jwernaquiča. Jalla nuž jweržcu, yekja wajtchiz žoñinacžquiz intirjaquiča”. —Nuž cjichiča Agabo cjita profetaqui.

¹² Jalla nuž nonžcu, wejrnacmi nižaza nii Cesarea wajtchiz criichinacami tjappacha Pablužquiz rocassinča ana Jerusalén watja okajo. ¹³ Pabluzti kjaaziča, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan ančhuc kaajo? ¿Kjažtiquiztan ančhuc wejr llaquizkatjo? Wejrqui Jesucristuž cjen listuča čejlta cjisjapami nižaza Jerusalén wajtquin ticzjapami.

¹⁴ Jaziqui wejtnaca razunžtan Pabluž taku ana atipi atchinča. Jalla nuž cjen ana tira chiichinča. Tiikazza cjichinča:

—Yooz Jilirž munañpaj cjila.

¹⁵ Jalla nekztanaqui ojkzjapa tjaczinča. Nekztan Jerusalén wajt kjutni ojkchinča. ¹⁶ Nižaza yekjap Yoozquin criichi jilanacaqui wejtnacaquiz cumpant'ichiča. Tsjii ninacžquiztan Mnasón cjita žoñi želatča. Niiqui Chipre cjita wajtchiz žoñitača. Ažk wata Yoozquin criichipantača. Niiž kjuyquin alujazjapatača Jerusalén wajtquin.

PABLUQUI JACOBZQUIZ TJONZICHA

¹⁷ Jerusalén watja irantižcu, Yoozquin criichi jilanacaqui wejrnac ancha cuntintu risiw't'ichiča. ¹⁸ Niiž jaka tažu Pabluqui wejtnacatan Jacobžquin tjonžni ojkchiča. Jalla nicju tjapa nii Jerusalén icliz jilirinacaqui želatča. ¹⁹ Pabluqui jilanacžquiz tsaanžcu, tjappacha niiž ojklayta quint'ichiča.

Yoozqui Pablužquiz wali pajk obranaca paakatchiĉha ana judío žoñinacž yokaran ojklayan. Jalla nii quint'ichiĉha Pabluqui. ²⁰ Jalla nii takunaca nonžcuqui, Yooz honora chiichiĉha. Nižaza Pablužquiz cjichiĉha:

—Jila, walikazza niiqui. Nižaza tekzi tsjii kjaž warank judionacaqui Jesucristužquin criichizakazza. Jalla nii zizzamĉha. Nižaza tjapa ninacaqui cjichipanĉha, “Moisés lii jaru ojktanĉha” jalla nii. ²¹ Nižaza ninacaqui nonziĉha tii quintu: Amqui yekja yokquin kamñi judionacžquiz tjajinñamĉha, “Moisés mantita lii ana cumplis waquiziĉha”, jalla nii. Nižaza ninacaqui am puntuquiztan tuž nonziĉha: Amqui “Lucmajch wawanaca ana chimputa cjis waquiziĉha”, cjican tjajinñamĉha. Nižaza amqui “Uĉhum judío cuzturumpinac jaru ana paaz waquiziĉha” cjican tjajinñamĉha. Jalla nuž am puntuquiztan nonziĉha tekz žejlñi hermanonacaqui. ²² Anziqui nii hermanonacaqui am tjonchi zizcu ajcznaquiĉha. Jaziqui, ĉjaknužum cjeequi? ²³ Amqui jalla tužum paaĉhaj. Tii Jerusalén wajtquiz pajkpaltan žoñinaca žejlĉha. Ninacaqui compromitta taku cumplistanĉha. ²⁴ Amtan chica ninaca chjiĉha. Nekztan ninacžtan chica am uĉhum cuzturumpi paa. Nižaza ninacž gasto pacna, ninaca persun ach chara k'ala murta cjisjapa. Jalla nižtiquiztan tjappacha intintiskataquiĉha, amqui uĉhumnaca cuzturumpi ana quintraĉha, jalla nii. Jalla nuž chiichiñinacaqui toscara cjitaž cjequiĉha. Ampachazakazim uĉhum lii jaru paaĉha. Jalla nuž intintaquiĉha tjappachaqui. ²⁵ Nižaza wejrnacqui nacjuñta wajtchiz ana judío criichinacžquiz cjiirchinĉha, tuž cjican: “Žoñiž paata yoozquiz wilana jawkta chjizwi anaĉha lujlsqui. Nižaza jora zkenzcu conta animal chjizwimi anaĉha lujlsqui. Nižaza luctakžtanami maatakžtanami anaĉha adulteriuquiz ojklayzqui”. — Jalla nuž Pablužquiz chiichiĉha nii icliz jilirinacaqui.

PABLUQUI PRESO TANTATACHA

²⁶ Jalla nekztanaqui Pabluqui nii pajkpaltan žoñinaca chjitchiĉha. Niiž jaka tažuqui ninacžtan chica cuzturumpi paachiĉha. Nekztanaqui timpluquin luzziĉha ĉhjolorat nii cuzturumpi paaz tjuñinaca žerznaĉhaja, jalla nii mazjapa. Nii cuzturumpi paaz tjuñinaca žerztan, Pabluqui persunjapami ninacžtajapami ofrenda tjaastanĉha. Nii puntu zakaz timpluquin mazñi luzziĉha.

²⁷ Nii pakallawk cuzturumpi paaz tjuñinaca žeržmayataĉha. Jalla nii ora tsjii kjažt judionacaqui želatĉha Asia provinciquiztan tjonchi. Ninacaqui Pablo cherchiĉha timpluquiz žejlñi. Jalla nuž cheržcu, ninacaqui tjapa žoñinaca aptjapchiĉha Pabluž quintra. Nižaza Pablo tanzjapa jirchiĉha. ²⁸ Nekztan kjawchiĉha tuž cjican:

—Israel wajtchiz žoñinaca. Yanapt'alla. Tiiĉha anawal žoñiqui. Tiiqui tjapa kjutñi ojklayan, žoñinacžquiz tjajinñamĉha uĉhum nación quintrami, nižaza Moisés lii quintrami, nižaza tii timplu quintrami. Nižaza anziqui tii timpluquiz ana judío žoñinaca chjitchiĉha. Jalla nižtiquiztan tii Yooz timplu quintraž paaĉha. Uĉhum alajakazza tii arajpach Yooz timpluquiz luzpanqui. Ana judío žoñinacaqui ana luztanĉha. —Jalla nuž kjawchiĉha Pabluž quintra.

²⁹ Niiž tuquilla Pabluqui Tróximo cjita žoñžtan želatĉha. Trofimuqui Efeso wajtchiz žoñitaĉha. Niiž pucultan chica cheržcu, nii judío žoñinacaqui tuž pinsatĉha, Pabluqui timpluquin nii Tróximo chjitchižlani, cjican. Jalla nižtiquiztan Pabluž quintra kjawchiĉha.

³⁰ Tjapa žoñinacaqui Pabluž quintra žawjchi tjojtichiĉha. Zati pariju tjonchiĉha timplu kjutñi. Nekztanaqui Pablo tanchiĉha. Timplu kjuyltan tanžcu zawncĉhuc joochiĉha. Nekztanaqui nii timplu zanami chawjczĉha.

³¹ Ninacaqui Pablo conzmayataĉha. Nekztan žoñinaca walja aptjapzi cjen,

zultatž jiliržquin maztatača. ³² Jalla nii quintu zizcu, walja apura zultatunaca juntassiča ninacž sargentunacžtan. Nekztan zati pari ju jirchiča jakziquin tama žoñinaca želatčaja, jalla nicju. Nekztanaqui žoñinacaqui nii zultatunaca sargentunacžtanpacha cherchiča. Nuž cheržcu Pablo kijtž cjen nužquiz apatatchiča. ³³ Jalla nekztanaqui nii zultatž jiliri qui macjatžcu Pablo preso tanchiča. Nižaza mantichiča, pizc carinžtan chelajo. Nekztanaqui žoñinacžquiz pewczyča:

—¿Ject teejo? ¿Čhjulu paachita tii žoñejo?

³⁴ Nii žoñinacazti tjapaman puntunaca chiican kjawchiča. Ancha altu joržtan arnan, nii zultatž jiliri qui ana intintasi atatča. Jalla nižtiquiztan mantichiča, cuartilquin chjicha, cjican. ³⁵ Zultatž cuartil guardanacžquiz macjatžcan, zultatunacaqui Pablo waytižcu chjitchiča, ana nii žoñinacžquiz kijchkatzjapa. ³⁶ Niiž wirquiz tama žoñinacaqui apzquichiča, kjaw jawi:

—¡Ticzla tiiqui! ¡Panj ticzla! —cjican.

PABLUQUI PERSUNA TJURT'ICHICHA

³⁷ Nekztanaqui Pabluqui cuartilquiz makawc cjen zultatž jiliržquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Wejrqui tsjii chiiz pecuča. ¿Wejr chiyasaya?

Nekztanaqui nii zultatž jiliri qui kjaaziča tuž cjican:

—¿Amqui griego taku chiiñam jaa? ³⁸ Jaziqui amqui anaž nii anawal egipt wajtchiz žoñimča. Niiqui ažk tjuñinaca gobiernuž quintra žoñinaca tjojk-tiskatchiča. Ch'ekti yokquin tsjii pajkpic warank guerrillero juntichiča gobierno niiž puestuquiztan chjatkatžjapa. ¿Ana nii egipto žoñimya?

³⁹ Nekztanaqui Pabluqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejrqui judío žoñtča. Cilicia cjita yokquin Tarso cjita wajtquin nassinča wejrqui. Nii pajk wajtchiz žoñtča wejrqui. Jalla nižtiquiztan tii žoñinacžquiz paljayskatalla. —Nuž permiso maychiča.

⁴⁰ Nekztanaqui zultatž jiliri qui permiso tjaachiča, žoñinacžquiz paljayajo. Nekztanaqui Pabluqui tsijtsiča nii gradanac juntuñ. Nižaza kjara waytižcu žoñinaca ch'ujquizkatchiča. Jalla nuž žoñinaca ch'ujquizkatžcu, Pabluqui hebreo tawkquiztan paljaychiča, tuž cjican:

22

¹ —Jilanaca, ejpnaca, wejrqui persunal tjurt'ača. Wejt takuž nonžna.

² Jalla nuž hebreo tawkžtan paljayan, walja ch'uj žejlchiča nii žoñinacaqui. Nekztanaqui Pabluqui paljaychiča, tuž cjican:

³ —Wejrqui judío žoñtča. Nawjc Cilicia cjita yokquin Tarso cjita wajtquin nassinča. Pero tekzi tii Jerusalén wajtquiz pajkchinča. Gamaliel cjita maestruqui wejr tjaajinchiča, učum atchi ejpnacž tuquita lii jarupanča tjaajinchi qui. Nižaza wejrqui tjapa kuztan Yoozquin sirwiñpanča, jaknužt ančhucqui tjapa kuztan učum cuzturumpi jaru paačhaja, jalla nuž.

⁴ Tuquiqui wejrqui Yooz jiczquiz ojklayni žoñinaca taniñtača, conañcama. Nižaza Yoozquin criichi luctaka cjiñimi maataka cjiñimi preso tanžcu, cheliñtača carsilquiz chawjckatzjapa. ⁵ Nižaza timplu jilirinacami tjapa wajt jilirinacami zizza, weraral chiyuča, nii. Ninacaqui wejtquiz carta credencial tjaachiča, Damasco wajtquin učum judío jilanacžquiz tjeezjapa. Nekztan nicju ojckchinča, Yoozquin criichi žoñinaca tanzjapa. Tekzi Jerusalén wajtquiz zjičcu, casticz pecchinča. Jalla tii weriž ojklayta puntuquiztanaqui tii Jerusalén jilirinacaqui kjanacama declarasača.

PABLUQUI JESUCRISTUZTAN ZALCHICHA

⁶ ‘Carta credencial tanžcu, wejrqui Damasco watjal ojkchinča. Nižaza taypur ora irantiz cjen, tiripintit arajpachquiztan tsjii wali pajk ispijužtakaz kjanžquichiča wejt muytata. ⁷ Wejrqui yokquin tjojtzinča. Jalla nuž tjojtžcu tsjii jora nonziča, tuž cjican: “Saulo, Saulo, ¿kjažtiquiztan am wejt quintramjo?” ⁸ Jalla nekztanaqui wejrqui pewczinča, tuž cjican: “Wejt Jiliri, ¿ject amya?” Jalla nekztanaqui wejtquiz kjaaziča, tuž cjican: “Wejrtča Jesusitqui. Nazaret wajtchiz žoñtča. Amqui wejt quintram paača”. ⁹ Wejttan chica cumpant’iñi žoñinacaqui walja tsucchiča. Nižaza nii kjanžquiñi cherchizakazza. Pero nii wejtquiz chiizquiñi jora ana nonziča. ¹⁰ Nekztanaqui wejrqui cjichinča: “Wejt Jiliri, ¿chjulu wejr paajum cjii amya?” Nekztanaqui wejt Yooz Jiliri qui kjaaziča, tuž cjican: “Zaažna. Tiraka amqui Damasco watja oka. Jalla nekz amquiz mazinta cjequiča chjulut paasalaj, jalla nii”. ¹¹ Jalla nii kjanaž cjen zuranzinča. Jalla nekztanaqui wejt cumpant’iñi žoñinacaqui wejt kjarcu tanžcu Damasco watja irantizcama chjitchiča.

¹² ‘Jalla nii wajtquin tsjii Ananías cjita žoñi želatča. Jalla niiqui Moisés lii jaru walja cumpliñitača. Nižaza tjapa nii Damasco wajtquin kamñi judionacami nii žoñž puntuquiztan “Zumapanča nii žoñiqui” cjiñitača. ¹³ Nekztanaqui Ananiasqui wejtquiz tjonžni tjonchiča. Jalla nuž tjonžcu wejt latuquiz tsijtsiča. Nekztan wejtquiz cjichiča: “Saulo jila, wila cherñim cjequiča”. Jalla nii orapacha wejrqui cherñi cjissinča. Nekztan Ananías kjutñi cherzinča. ¹⁴ Jalla nekztanaqui Ananiasqui wejtquiz cjichiča: “Tuquitanpacha učum ejpnacž Yoozqui am illziča, niž pinsita zizajo, nižaza niž ancha zuma Majch cherajo, nižaza niž jora nonžnajo. ¹⁵ Nižaza amqui niž puntuquiztan paljayaquiča tjapa tii muntuquiz žejlñi žoñinacžquiz. Nižaza ninacžquiz amiž chertanaca, nižaza amiž nonztanaca declaraquiča. ¹⁶ Jaziqui apura žaažna, Yooz Jiliržquin tjapa kuztan cjee, am ujnaca pertunta cjisjapa. Nižaza bautista cjee”.

¹⁷ ‘Wiruñauqui Jerusalén watja quejpcinča. Jalla nuž quejpcu, timpluquin ojkchinča Yoozquin mayizizjapa. Jalla nuž mayizican Yoozqui tsjii chjuužtažokaz wejt kuzquiz tjonskatchiča. ¹⁸ Nekztan Yooz Jiliri cherchinča. Nižaza Yooz Jiliri qui wejtquiz cjichiča: “Tii Jerusalén wajtquiztan apura ulna. Amiž wejt puntuquiztan chiita takunaca anaž nonz pecča”. ¹⁹ Nekztanaqui wejrqui cjichinča: “Wejt Jiliri, ninacaqui zizza weriž ojklaytanacaqui. Tjapa ajcz kjuyaran ojklayiñtača, amquin criichinaca kjurcan. Jalla nii criichinaca wachtiquiztan, wejrqui ninaca wjajtkatchinča. ²⁰ Nižaza am puntu declarñi Esteban conan, wejrqui nicju tsijtsi želatuča. Nižaza wejt kuzmi tjapa kuztača nii conan. Nižaza nii conñi žoñinacž zquitinaca cwitichinča”. ²¹ Pero Yooz Jiliri qui wejtquiz chižinchiča, tuž cjican: “Oka amqui. Ažkquin nacjuñta wajtchiz žoñinacžquin am cuchnača”.

PABLUZTAN COMANDANTI JILIRZTAN

²² Jalla niicama žoñinacaqui Pabluž paljayta taku nonziča. Nekztanaqui kjawi kallantichiča, tuž cjican:

—¡Ticzla tii žoñiqui! ¡Ana žejtz waquiziča!

²³ Jalla nuž tirapan kjawcan, persun zquitinaca wewcwewczinchiča, polvo žketinchizakazza. ²⁴ Jalla nižtiquiztan zultatž jiliri qui mantichiča, Pablo cuartelquin majkžnajo. Nižaza mantichiča, Pablo wjajtžcu mazkatzjapa, “¿Kjažtiquiztan nii žoñinacaqui niž quintra nižta kjaw?” jalla nii puntuquiztan zizjapa. ²⁵ Pablo wjajtzjapa čhejlžtaž cjen, Pabluqui nekz žejlñi tenientizquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Ima zumpacha zizcan, ¿tsjii roman žoňi wjajtž waquiziya? Anapaž waquiziča.

²⁶ Jalla nii taku nonžcu, nii tenientiqui niiž comandantižquiz ojkchiča, nii puntu mazjapa. Jalla nekztanaqui tuž cjichiča:

—Tii žoňiqui roman žoňipanzača. Anaž čjulumi nižtaqui kjaž cjila.

²⁷ Nekztanaqui nii comandante jiliriqui Pablužquin macjatžquichiča. Nekztan pewcziča, tuž cjican:

—¿Roman žoňim panj amya?

Pabluqui kjaaziča, tuž cjican:

—Jesalla.

²⁸ Nekztan nii comandantiqui cjichiča:

—Wacchi paaz wejrqui pacchinpanča roman wajtchiz žoňi cjisjapaqui.

Nekztan Pabluqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejrqui nastiquiztanpacha roman wajtchiz žoňtča.

²⁹ Jalla nuž Pabluž taku nonžcu, nii Pablo wjajtajo mantita zultatunacaqui nužquiz wir kjutňi atziča. Nižaza Pablo roman žoňi zizcu, nii comandantiqui nii wjajtžjapa čejlchiž cjen, tsucchi quirchiča.

PABLUQUI JUDIO JILIRINACZQUIZ PRISINTISKATCHICHA

³⁰ Niiž jaka tažuqui nii comandantiqui ancha ziz pecatča Pabluž puntuiztan. Ultimu, ¿kjažtiquiztan nii judío žoňinacaqui Pablo conkatž pecatjo? Jalla nekztan Pablo čejlta carina apakžinchiča. Nižaza timplu chawc jilirinacami wajt jilirinacami juntjapznajo mantichiča. Jalla nuž juntjapztiquiztan nii comandantiqui Pablo ninacž yujcquin prisintisjapa chjitchiča.

23

¹ Nekztanaqui Pabluqui nii ajczi jilirinacž kjutňi cherziča. Jalla nuž cheržcu, tuž cjichiča:

—Jilanaca, wejt kuzquiz zizuča, tii noojcama wejrqui Yooz yujcquiziqui walika kamchinča, nii.

² Nuž chiitiquiztan, Ananías cjita chawc jiliriqui Pabluž žcati žejlňi žoňžquiz mantichiča Pabluž atquiz kijchnajo.

³ Pabluzti kjaaziča, tuž cjican:

—Pizc kuzziz žoňi, Yoozqui am casticaquiča. Amqui tekž julzamča, učum lii jaru wejr jusjizjapa. Jaziqui, ¿kjažtiquiztan amqui učum lii quintra wejr kijchnajo mantichamtajo?

⁴ Jalla nii žejlňi žoňinacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—¿Jalla nuž Yooz chawc jiliriqui chayskazkaya?

⁵ Nekztan Pabluqui cjichiča:

—Jilanaca, anal wejrqui zizatuča tiiqui Yooz chawc jilirižlaja, jalla nii. Cjijrta Yooz takuqui tuž cjicha: “Tsjii wajt jilirž quintraqui anača chiizqui”.

⁶ Jalla nekztanaqui Pabluqui naaziča, parti ajczňi žoňinacaqui saduceo partiquiztantača, nižaza parti ajczňi žoňinacazti fariseo partiquiztantača. Jalla nižtiquiztan altu joržtan nii žoňinacžquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Jilanaca, fariseo parti žoňtča wejrqui. Wejt familiaqui fariseo partizakazza. Tsjii noojiqui ticzi žoňinacaqui jacatataquiča. Jalla nii tjuňi wejrzakal tjewznuča. Jalla nii puntuiztan ančhucqui wejr jusjiča.

⁷ Jalla nuž chiitiquiztan fariseo partinacžtan saduceo partinacžtan porapat aptjapziča. Nekztanaqui nii ajczňi žoňinacaqui t'akziča. ⁸ Nii saduceo žoňinacazti cjiňitača, “Ticziquiztanaqui anaž wira jacatatasacha. Nižaza anaž anjilanacami zajranacami želasacha”, nuž cjiňitača. Nii fariseo žoňinacazti jacatatz puntumi anjilanacž puntumi, zajranacž puntumi, tjapa

nii puntunaca criiñitača. ⁹ Jalla nižtiquiztan altu joržtan ch'aasi kallantichiča. Nekztan tsjii kjaž lii tjaajiñi maestronacaqui tsijtsiča. Ninacaqui fariseo partiquiztantača. Ninacaqui paljaychiča tuž cjican:

—Tii žoñžquiz ana čjul ujmi wachuča wejrnacqui. Cunamit tsjii anjilača Pablužquiz chiižinchini, už ispiritužlaj tižquiz chiižinchi.

¹⁰ Juc'ant juc'ant ch'aascan aptjapsiča. Jalla nuž cjen comandante jiliri qui eksnatča Pablo chjojritžta cječaj, jalla nii. Nekztan nii comandantiqui zultatunacžquiz mantichiča nii judionacž taypiquiztan Pablo jwescu wila cuartilquin chjichajo.

¹¹ Niiž jaka zeztažu nii arama Yooz jiliri qui Pablužquiz jeczquichiča, tuž cjican:

—Pablo, tjup kuzziz cjee. Jaknuž tii Jerusalén wajtquiz wejt puntuquiztan paljayčhamžlaja, nižaza Rom wajtquin wejt puntuquiztan paljaystanča.

PABLO CONZ KAZTA

¹² Jalla niiž jaka tažuqui tsjii kjaž judío žoñinacaqui Pablo conzjapa juramentužtan tsjii acuerduquiz asiptassiča. “Pablo ana ticznaquiž niiqui, wejrnac contal cjeeča”. Nuž cjican asiptassiča. Nižaza ninacaqui palt'assiča ninacpora, tuž cjican:

—Anaž čjul čjerimi lujls, Pablo conañcama, —jalla nii.

¹³ Jalla nii parla asiptiñi žoñinacaqui pusi tunc jilatača. ¹⁴ Nižaza ninacaqui mazñi ojkchiča timplu chawc jilirinacžquinami nižaza wajt jilirinacžquinami. Ninacžquiz mazziča tuž cjican:

—Tsjii acuerduquiz asiptassinča tuž cjican: “Pablo ana ticznaquiž niiqui, wejrnac contal cjeeča”. Nižaza palt'assinča wejrnacpora, tuž cjican: “Anaž jecmi čjul čjerimi lujls, Pablo conañcama”, jalla nii. ¹⁵ Jaziqui ančhucqui parti jilirinacžtanami nii comandante jiliržquiztan nii Pablo mayaquiča, tuž cjican: “Wila Pablo cuchanžcalla wejtnacaquin. Wejrnacqui Pabluž puntuquiztan tsjan zumpacha intintiz pecasuča”. Jalla nuž cjican Pablo mayaquiča. Wejrnacqui listuž cjeeča Pablo conzjapa. Ima ančhucaquiz irantižcan, wejrnacqui nii Pablo conača. —Jalla nuž cjichiča.

¹⁶ Jalla nekztanaqui Pabluž cullaca majchqui Pablo conz puntuquiztan nonziča. Jalla nii nonžcuqui cuartilquin ojkchiča Pablužquiz mazñi.

¹⁷ Nekztanaqui Pabluqui tsjii zultatž teniente kjawziča, tuž cjican:

—Tii tjowa chjicha comandantižquin. Tiiqui quintuchizza.

¹⁸ Nekztanaqui nii teniente nii tjowa chjitchiča tuž cjican:

—Nii Pablo prisita žoñiqui wejr kjawziča. Nekztan wejtquiz chiichiča tii tjowa amquin chjichajo. Tiiqui amquiz quint'iz pecča.

¹⁹ Nekztan nii comandantiqui kjarcu tanžcu nii tjowa tsjii latu chjitchiča. Jalla nekztan pewcziča, tuž cjican:

—¿Čhjulum amqui wejtquiz chiiz pecya?

²⁰ Jalla nekztanaqui tjowaqui kjaaziča tuž cjican:

—Judío žoñinacaqui tsjii acuerduquiz asiptassiča. Jaka wenz amquiztan mayaquiča Pablo chjitzjapa judío jilirinacž yujcquin. Jalla tuž mañžtan mayaquiča, “Wejrnacqui Pabluž puntuquiztan tsjan zumpacha intintiz pecasuča”. Jalla nuž cjican mayaquiča. ²¹ Amzti ana ninacžquiz juyzu paaz waquiziča. Tsjii pusi tunc jil žoñinacaqui juramentužtan tsjii acuerduquiz asiptassiča, tuž cjican: “Pablo ana ticznaquiž niiqui, wejrnac contal cjeeča”. Nižaza ninacpora palt'assiča, tuž cjican: “Anača čjeri lujls Pablo conañcama”. Nii žoñinacaqui čjojziž tjewža Pablo irantisquizcama. Anzpacha listuča, amiž asiptita takukaz tjewža.

²² Jalla nii quintu nonžcu nii comandantiqui nii tjowa cuchanchičha. Nižaza mantichičha:

—Anaž jeczquizimi amiž quint'itaqui chiichiyaquičha, —jalla nuž cjican cuchanchičha.

PABLUQUI FELIX CJITA JILIRZQUIN CUCHANTA

²³ Jalla nekztanaqui nii comandantiqui pucultan teniente kjawzičha. Jalla nuž kjawžcu tsjii ortina mantichičha, tuž cjican:

—Zultatunaca tuž tjaczna, paa patac zultatu kjojchiñ ojkñijapa, nižaza pakallawk tunca zultatu cawallquiz yawchi ojkñijapa, nižaza paa patac zultatu lanzižtan ojkñijapa. Ispir ora listu tjaczta cjequičha Cesarea watja ojkzjapa. ²⁴ Nižaza tsjii cawallu tjaczinaquičha Pablo yawchi chjitzjapa. Nižaza Pablo chjichaquičha ana čhjul kjaž cjižcu. Nekztanaqui Félix cjita chawc jiliržquiz intirjaquičha. —Jalla nuž mantichičha nii comandantiqui.

²⁵ Nižaza nii Pablo chjichñi zultatunacžtan tsjii carta apaychičha, tuž cjican:

²⁶ “Al señor excelentísimo chawc jiliri Félix: Wejrqui amquin tsaanučha; Claudio Lisias wejrtčha. ²⁷ Judío žoñinacaqui tii žoñi preso tanchičha. Nižaza konz cjichitakalčha. Jalla tiiqui roman žoñičha. Jalla nii zizcu, wejrqui zultatunacžtan ojkchinčha, tii liwrii. Wejr irantan, judío žoñinacaqui tii conzmayatačha. ²⁸ Wejrqui ziz pecatučha, ultimu kjažtiquiztan nii judío žoñinacaqui tii conkatz pecatjo, jalla nii. Nižtiquiztan judío jilirinacž yujcquin chjitchinčha. ²⁹ Nekztanaqui zizzinčha nii judionacž lii puntuquiztankaz tii quintra uj tjojtunchičha. Anaž konz razunami nižaza ana carsilquiz chawjcz razunami želatčha tii judionacžquiztanaqui. ³⁰ Jalla nekztanaqui nii judío žoñinacaqui tsjii acuerduquiz asiptassitakalčha tii Pablo konzjapa. Jalla nii zizcu, nekztan wejrqui amquin apura cuchanžcučha. Nižaza nižta quintra žoñinacžquiz mantichinčha, am yujcquiz parlajo, čhjul puntuquiztan quintra aptazaja, jalla nii. Jalla nužukazza”.

³¹ Jalla nekztanaqui ortin jaru zultatunacaqui ween Pablo chjitchičha, Antípatris cjita watjacama. ³² Niiž jaka tažuqui kjojchiñ ojkñi zultatunacaqui cuartilquin quejpžquichičha. Cawallquiz ojkñi zultatunacakaz tira Pablužtan ojkchičha. ³³ Cesarea watja irantižcu, carta tjaachičha chawc jiliržquiz. Nižaza nii jiliržquiz Pablo intirjichičha. ³⁴ Carta liižcu, nii chawc jiliriqui Pablo pewczičha, jakzi wajtchiz žoñitažlaja, jalla nii. Cilicia wajtchiz žoñi, nii zizcu, ³⁵ tuž cjichičha:

—Am quintra aptažñi žoñinacž tjonchiž cjen, am puntuquiztanaqui wejrqui atintačha.

Nekztanaqui nii jiliriqui mantichičha Herodes pajk kjuyquiz Pablo zuma wijilta želajo.

24

PABLUQUI FELIX YUJCQUIZ PRISINTICHICHA

¹ Nekztan pjijska tjuñquiztan, Ananías cjita timplu chawc jiliriqui Cesarea watja irantichičha Jerusalén wajt jilirinacžtanami nižaza tsjii Tértulo cjita tjurt'iziñi awjatžtan. Jalla ninacaqui chawc jilirž yujcquin prisintichičha Pabluž quintra chawc uj tjojtunzjapa. ² Tsjii audiencia cjetžtanaqui jilirž yujcquiz Pablo chjichtatačha. Nekztan nii Tértulo tjurt'iziñi awjatuqui Pabluž quintra chii kallantichičha tuž cjican:

—Wejt excelentísimo chawc jiliri: Walikazza wejt watjaqui, nižaza cuntintu kamasučha. Sparaquičha amquin. Am walja zizñiž cjen zuma irpiñamčha wejtnacaquiz. Čhjul necesidad žejlčhaja, jalla nii atintichamčha.

³ Tjapa watjanacquin amiž uchta obranacquiztan ancha sparaquiča, zuma excelentísimo Félix. Nižaza tjapa žoñinacaqui nuž amquiz sparaquiča cjiñipanča. ⁴ Wejrqui am ana ancha molistis pecuča, tii puntuquiztankaz am atintalla. Nižaza tsjii ratu wejt taku nonžnalla. ⁵ Nuc ažka kamcan, wejrnacqui zizzinča, tii žoñiqui wira anawalipanča. Nižaza tjapa kjutñi judío žoñinacaž aptjapča, t'aka t'aka. Nižaza tiiqui walja achača nii nazaren cjita t'akquiztan. ⁶ Nižaza wejtnaca timpluquin yekja wajtchiz žoñi luskatz yanchiča. Jalla nižta anawalipanča. Jalla nižtiquiztan wejrnacqui tii preso tanchinča. Nižaza wejtnac lii jaru tii žoñi casticskatz pecatuča. ⁷ Nii Lisias cjita comandantizti fuerzižcu wejtnacaquiz mitissiča. Tama zultatunacžtan tii kjañchiča. ⁸ Nekztanaqui nii comandantiqui wejrnacqui tii žoñž uj tjeezjapa tekzi am yujcquiz tjonkatča. Jazic amza tii pewczna. Jalla nekztanaqui tiižquiztanpacha zizaquiča wejrnaca ultim werara chichinča, wejtnacaž tjojunta uj puntuquiztan zumpacha zizaquiča. Tii žoñiqui walja ujchizza.

⁹ Nii žejlñi judío žoñinacaqui cjichizakazza:

—Tiiž chiita takunaca werarača.

¹⁰ Nekztanaqui nii chawc jiliriQUI kJara waytižcu Pablo chiikatchiča. Jalla nuž cjen Pablo paljaychiča, tuž cjican:

—Nuc ažk wata tekz tii nacionquiz amqui jiliri tsijtsamča. Jaziquiz wejrqui ancha cuntintuča am yujcquiz tjurt'izjapaqui wejt puntuquiztan. ¹¹ Ampacham wejt puntuquiztan averiguasača. Tuncapan tjuñikaz weriž irantisquitaqui, nii Jerusalén wajtquin Yoozquin sirwizjapa tjonchintača. ¹² Anaž jec žoñimi wejr žoñžtan ch'assni cherchiqui, nižaza wejrqui ana žoñinaca aptjapchinča, Jerusalén wajtquizimi. ¹³ Tii wejt quintr žoñinacaqui anaž čjul ujmi amquiz tjeezñi atča. ¹⁴ Jalla tiiča ultim weraraqui. Wejrqui wejtnac ejpnacž Yoozpacha sirwuča Yooziž tjeezta kamaña jaru. Jalla nii Yooz kamañaqui yekjaž t'aka cjiča tinacaqui. Nižaza wejrqui criyuča tjapa Moisés cijjrta liimi, nižaza tjapa profetž cijjrta Yooz takunacami. ¹⁵ Nižaza criyuča Yoozqui ticziquiztan jacatatskataquiča zuma kamñi žoñimi ana zuma kamñi žoñimi. Jalla nii jacatatz tjuñi tjewznuča, tinacami nižazakaž tjewža. ¹⁶ Jalla nuž tjewžcan, Yooz yujcquizimi žoñž yujcquizimi wejt kuz zuma iwjt'ican persunpacha cwitasuča, ana ujchiz cjisjapa.

¹⁷ 'Tsjii kjaž watanaca yekja nacionaran wejr cjklayžquichinča. Jalla nuž ojklayžcu wejrqui wejt persun yoka quejpcinča, limosnami ofrendanacami timpluquin uchjapa. ¹⁸ Jalla nuž paan, tsjii kjaž Asia provinci-quiztan tjonchi judionacaqui wejttan zalchiča. Timpluquin žejlchinča judíož cuzturumpi jaru paacan. Timpluquin žoñinacaqui anatača wacchi, nižaza anatača čjulumi aptazzi. ¹⁹ Jalla nii Asiaquiztan tjonchi judionacaqui jalla ninacžla tekziQUI am yujcquiz prisintisquizlani wejt quintrauqui, čjul uj paatučhaja, jalla nii. Ninacaqui tsjii uj tjeeznachaj niiqui, tekz am yujcquiz tjeezla. ²⁰ Jalla nii ana atchucažlaj niiqui, tii žejlñi žoñinacaj weriž paata uj kjanacama chiilalla. Wejr judío jilirinacž yujcquiz želan, uj paachinžlaj niiqui kjanaj chiilalla. ²¹ Judío jilirinacž yujcquiz žejlcan, tiikaz altu joržtan chichinča: "Ticziquiztan jacatatz tjuñi tjewznuča. Jalla nižtiquiztan tonj ančhucqui wejr jusjiča". Jalla niikazza weriž chiitaqui. — Nuž cjican Pabluqui chiichiča.

²² Jalla nuž nonžcu, Félix chawc jiliriQUI nii cjetžta audiencia nužquiz suspintiskatchiča. Nii jiliriQUI Yooz jicz puntuquiztan zuma zizziča. Jalla

nižtiquiztan Pabluž quintra žoñinacžquiziqui ana juyzu paachiča. Nekztan cjichiča:

—Chjulorat Lisias comandante tjonachaja, jalla nekztanz tii ančuca qui-jaqui wilta atintita cjequiča. Nii nooj azquitžta cjequiča.

²³ Nekztanaqui Félix chawc jiliriqiu teniente capitanzquin mantichiča Pablo tira kjuyquiz chawjcta cwitajo. Pero Pabluž amigonacžquiz permiso tjaachiča, Pablo atintizjapa.

²⁴ Tsji kjaž majquiztan Félix chawc jiliriqiu Drusila cjiti tjunatan tjonžquichiča Pabluž taku nonzjapa. Jalla naaqui judioquiztan žontača. Nekztanaqui Pablo kjawzñi mantichiča. Niiž yujcquiz prisintižcu, Pabluqui Jesucristužquin kuzziz puntuquiztan paljaychiča. ²⁵ Nii jiliriž nonznan, Pabluqui parličiča tii čhjep puntuquiztan: Yooz zuma kamaña puntuquiztan, nižaza persun kuz zuma irpiz puntuquiztan, nižaza Yooz casticz tjuñi puntuquiztan. Jalla nii parlita nonžcu Félix chawc jiliriqiu muzpa tsucchiča. Nekztanaqui cjichiča:

—Oka amqui. Wejttaž timpu želan, wilta am kjawznača.

²⁶ Félix chawc jiliriqiu “paaz pac jaa” cjican jalla nuž Pablužquiztan pecatča. Paaz pactiquiztan Pabluqui cuctaž cjitasacha. Jalla nižtiquiztan nii jiliriqiu kjaž wilta Pablo kjaw kjawatča, “Cunamiž paaz pacasa jaa” cjican. Pablo kjawžcu, niižtan parličiča. ²⁷ Félix jiliriqiu judionacž kuz wali cjiskats pecatča. Jalla nižtiquiztan Pablo preso ecchiča. Pizc wata nuž watchiča. Jalla nekztanaqui Félix chawc jiliriqiu niiž puestuquiztan ulanchiča. Nii puestuquiz tsjiizuñ luzziča, Porcio Festo cjita tjuuchiztača.

25

PABLUQUI FESTUZ YUJCQUIZ PRISINTICHICHA

¹ Festuqui chawc jilirž puestuquiz luzcu, niiž čhjep majquiztan Cesarea wajtquiztan Jerusalén watja ojkchiča. ² Jalla nicju timplu chawc jilirinacami walja acha wajt jilirinacami, jalla ninacaqui Pabluž quintra quichiča. ³ Nižaza rocchiča:

—Tsjii favora paalla —cjican. —Tii Jerusalén watja Pablo cuchanžcalla.

Nii oraqui ninacž kuzquiz pinsichiča, Pablo jiczquiz tjonan conzjapa.

⁴ Nekztanaqui Festo chawc jiliriqiu kjaaziča, tuž cjican:

—Pabluqui Cesarea wajtquin preso žejlča. Tsjii kjaž majquiztan wejr-pachal quepača nicju. ⁵ Jaziqiu ančuca jilirinacaqui wejtta chica Cesarea ojkla. Jalla nicju nii žoñiqui ujchizpanžlaj niiqui, jalla niiž uj tjeezpanikazza ančhucalaqui.

⁶ Nii Festo jiliriqiu quinsakal tjuñižlaj už tunca tjuñižlaj, jalla nuž žejlchiča Jerusalén wajtquiz. Jalla nekztanaqui Cesarea watja quejpchiča. Niiž jaka tažuqui niiž jusjiz oficinquiz luzziča. Jalla nekztan Pablo zijcajo mantichiča. ⁷ Pablo zijctiquiztan Jerusalén wajtquiztan tjonchi judionacaqui jusjiz oficinquiz luzzizakazza. Pabluž muytata tsijtscu, wali chawc ujnaca tjojtunchiča. Pero ana čjul uj tjeezñi atchiča. ⁸ Jalla nekztanaqui Pabluqui persuna tjurt'ican takunaca chiichiča, tuž cjican:

—Wejrqui ana čjul ujmi paachinpanča, ana judionacž lii quintrami, nižaza ana timplu quintrami, nižaza ana roman chawc jilirž quintrami. Anapan uj paachinča.

⁹ Nekztanaqui Festo jiliriqiu judionacž kuz wali cjiskatzjapa tsjii favora paaz pecatča. Jalla nižtiquiztan Pablužquiz pewcziča, tuž cjican:

—¿Jerusalén watjam okasaya? Jalla nicju am quintra quijta puntuquiztan atintasača.

¹⁰ Jalla nižtiquiztan Pabluqui kjaaziča, tuž cjican:

—Roman chawc jilirž jusjiz oficinquiz želuča. Tekzpacha wejrqui jusjita cjistanča. Amqui zumpacham zizza wejt puntuquiztan. Wejrqui ana čjul ujmi paachinča tii judionacž quintrami. ¹¹ Jaziqui wejrqui ujchizpančhalaj niiqui, casticta cjis anal jiwjatuča. Nižaza uj paachiž cjen ticz waquizichaj niiqui, ticzmi anal jiwjatuča. Pero wejt quintra tjojtunta ujnacami ultimu ana tjeezkattača. Nižtiquiztan anaž nii judionacž kjarquiz wejr intirjita cjesača. Jaziqui roman chawc jiliržquinpan watz mayučha wejt puntuquiztan zumpacha arreglita cjisjapa.

¹² Jalla nekztanaqui Festo jiliriqui niž tantiiñinacžtan palt'ichiča. Jalla nuž palt'izcu, Pablužquiz chiichiča, tuž cjican:

—Amqui roman chawc jiliržquin watz maychamča. Jaziqui jalla nii jiliržquinpanikam watačhani.

PABLUQUI AGRIPZ YUJCQUIZ PRISINTICHICHA

¹³ Jalla tsjii kjaž majquiztan tsjii Agripa cjita chawc jiliriqui Cesarea watja tjonchiča Berenice cjiti tjunatan. Jalla ninacaqui tjonchiča Festo tsaanzjapa. ¹⁴ Jalla nicju tsjii kjaž maj kaman Festo jiliriqui ninacžquiz quint'ichiča Pabluž puntuquiztan, tuž cjican:

—Tekz tsjii pres žoñi žejlča, Félix jiliržquiztanpacha. ¹⁵ Wejrqui Jerusalén wajtquiz želan, timplu jilirinacami wajt jilirinacami jalla ninacaqui tii žoñž quintra quijchiča. Ninacaqui wejtquiz tii žoñi conkatz pecatča. ¹⁶ Jalla nižtiquiztan wejrqui kjaazinča tuž cjican: “Romanž liiqui tuž cjiča: Quijta žoñžtan quijñi žoñžtan pucultan declarskatzpanikazza, čjulut watčhaja, jalla nii. Nekztan nii quijta žoñiqui persun takunacžtan tjurt'asača werarquiztanaqui. Nekztan chawc ujchizlaj niiqui, contaž cjesača”. ¹⁷ Jalla nižtiquiztan ninacaž tiwc tjonchiž cjen, ana timpu pertižcu, niž jaka tažuqui quija atintichinča wejt jusjiz oficinquiz. Nii quijta žoñi zjijcajo mantižcu zuma atintichinča. ¹⁸ Nii quijñi žoñinacaqui prisintichizakazza. Wejrqui pinsichintača, ninacac chawc ujan nii žoñžquiz tjeeznaa, cjican. Ultimu ninacazti ana čjul chawc ujmi tjeezkati atchiča. ¹⁹ Nii žoñž quintra chiichiča religiön puntuquiztankaz. Tsjii Jesusa cjita žoñiqui ticziča. Pabluzti “Zejtča niiqui” cjiñitakalča. ²⁰ Wejrqui nižta quija atintizjapa anal zuma zizatuča. Jalla nižtiquiztan Pablužquiz pewczinča, tuž cjican: “¿Jerusalén watja okasay? Jalla nicju tii am quintra quij puntuquiztan atintasača”. Jalla nuž chiichinča wejrqui. ²¹ Jalla nekztanaqui niiqui maychiča roman chawc jiliržquin watzjapa. Jalla nižtiquiztan Augusto cjita chawc jiliržquin watajo mantichinča. Nižaza tirapan preso želajo mantichinča, čjulorat chawc jiliržquin mantichuca cječhaja, jalla niicama.

²² Jalla nekztanaqui Agripa jiliriqui Festo jiliržquiz cjichiča:

—Wejrzakal nii žoñž razuna nonz pecučha.

Festo jiliriqui kjaaziča, tuž cjican:

—Jakapacham nonznaquiča.

²³ Niiž jaka tažuqui Agripa cjita jiliriqui Berenice cjiti tjunatan pajk audienca kjuyquin luzquichiča, ancha zuma honorchiz. Zultatž jilirinacžtanami wajt jilirinacžtanami luzzizakazza. Nekztanaqui Festo jiliriqui Pablo zjijcajo mantichiča. ²⁴ Pablo zjijctiquiztan Festo jiliriqui tuž paljaychiča:

—Agripa chawc jiliri, nižaza tekz ajczi zuma žoñinaca. Tekziča tii žoñiqui. Walja judionacaqui tii žoñž quintra chiichiča Jerusalén wajtquinami tii Cesarea wajtquizimi. Jalla ninacaqui wejr rocrocchiča tii žoñi conzjapa, “Tii

žoñiqui ana žejtz waquiziča” cjan. ²⁵ Wejrpacha tii zuma pewcpewczcu, anapan čjul uj wači atchinča, ticzkatajo. Nižaza tiiqui roman chawc jiliržquin watz maychiča jusjita cjeajo. Jalla nuž maytiquiztan tantiižcu, watajo mantichinča. ²⁶ Wejrqui roman chawc jiliržquin čhjul puntut tii žoñž puntuquiztanaqui cijras? Anal zizuča. Jalla nižtiquiztan am yujcquiz prisintiskatuča, señor Agripa, wejt chawc jiliri. Nižaza tjapa ančucaquiz prisintiskatuča. Jaziqui ančucqui tii žoñi zumpachaž pewczina. Nekztan wejrqui aptachani čjul puntut cijras, nii. ²⁷ Tii pres žoñž quintra puntuquiztan kjanapacha cijrz waquiziča. Ana nižta cijraquiz niiqui, anapal cuchni atasacha. —Jalla nuž paljayichiča Festo jiliriqui.

26

PABLUQUI TJURT'INĪ TAKUNACA WILTA CHIICHICHA

¹ Jalla nekztanaqui Agripa jiliriqui Pablužquiz tuž cjichiča:

—Amqui am persunquiztan zuma tjurt'iz taku chiya.

Jalla nekztanaqui Pabluqui kjara chjinžcu paljayi kallantichiča, tuž cjan:

² —Excelentísimo Agripa, chawc jiliri, ancha cuntintuča wejrqui, am yujcquiz wejt puntunaca werara chiizjapa. Judío žoñinacaqui wejt quintra ujnaca tjojtunchiča. Jaknižlaj nii werara chiyasača. ³ Amqui tjappacha učum judionacž cuzturumpinaca zumam zizza. Nižaza učumpora čjul puntu ch'aasaj, nii ch'aastanacami zizza amqui. Jalla nižtiquiztanaqui wejrqui ancha cuntintuča, am yujcquiz tjurt'izjapaqui. Zuma pasinsistanž nonžnalla.

⁴ “Tjapa judionacaqui weriž kamta zizza. Wejt yokquiz ojklajtami nižaza Jerusalén wajtquiz ojklajtami jaknuž ocjalquiztanpacha kamiñtažlaja, nii zizza tjapa judionacaqui. Ninacžtan kamiñtača. ⁵ Tjowanstiquiztanpacha fariseo t'akquiz žejlchinča. Nii fariseo t'akaqui učum judionacž lii jarupan walja estricto kamñiča yekja judionacž t'akanacquiztan cjenami. Jalla nii ažktan zizza nii wejt quintra judionacaqui. Jaziqui ninacakaj declarla, declarz pecčhaj niiqui. ⁶ Tuquiqui Yoozqui učum tuquita ejpnacžquiz taku ecchiča, ticziquiztan jacatatz puntu, jalla nii. Jalla nii jacatatzpan tjewznuča. Jalla nuž weriž tjewztiquiztan, judionacaqui wejt quintra quijchiča. ⁷ Pero Israel wajtquiziqui wejtnac tuncapan t'akanacaqui Yooziž ecta taku cumplis zakaz tjewža. Jalla nižtiquiztan Yoozquin rispitñiča, nižaza majiñami weenami nižquin sirwiča. Wejt chawc jiliri, jalla niipan tjewzñiž cjen judionacaqui wejt quintra tjojktichiča. ⁸ Ančucmi zakaz criičhani, Yoozqui ticziquiztan žoñinaca jacatatzquiča, nii.

⁹ “Tuquiqui wejrqui pinsiñtača, nii Nazaret wajtchiz Jesusižquin criichi žoñinacž quintra čjul anawalinacami paaz waquiziča. ¹⁰ Jalla nuž wejrqui criichinacž quintra anawalinaca paachinča Jerusalén wajtquin. Učum timplu jilirinacž mantita jaru walja criichinaca carsilquiz chawjcskatchinča. Nižaza criichinaca conajo, wejr zakal taku utchinča. ¹¹ Nižaza kjaž wilta criichi žoñinaca sufriskatchinča, Jesucristuž quintra chiikatzjapa, nižaza Jesucristužquiztan quejpskatzjapa. Wejrqui nižtapacha paachinča judionacž ajcz kjuyquizimi. Nižaza walja žawjwiñtača nii criichinacž kjutni. Jalla nuž žawjžcu wejrqui criichinaca tani ojklayiñtača yekja watjaranami.

¹² “Jalla nijjapa Damasco watja ojkcchinča, timplu chawc jilirinacž mantita jaru. Nižaza ninacaqui wejtquiz carta credencial tjaachiča, nii criichi žoñinaca tanzjapa. ¹³ Jiczquiz okan, taypur ora tiripintit arajpachquiztan tsjii wali pajk ispijužtakaz kjanžquichiča, tjuñ siiquiztan juc'anti. Wejt

muytatami wejt cumpant'iñi žoñinacž muytatami kjančiča. ¹⁴ Niiž cjen, wejrnacqui yokquiz tsucaña tjojtsinča. Nekztanaqui wejrqui tsjii jora nonzinča. Hebreo tawkquiztan wejtquiz paljayžquichiča, tuž cjan: “Saulo, Saulo, ¿kjažtiquiztan am wejt quintramjo? Ampacha persun quintra paača. Tsjii wacaqui ar parž quintra llawkžcu, persun janchiž quintra paača, jalla nižta irata am persun quintra paača”. Jalla nuž paljayžquichiča nii tsewctan chiiñi joraqui. ¹⁵ Nekztanaqui wejrqui pewczinča, tuž cjan: “Wejt Jiliri, ¿ject amya?” Nekztan Yooz Jiliri qui wejtquiz cjichiča: “Wejrtča Jesusitqui. Amqui wejt quintram paača. Wejrtča niitqui. ¹⁶ Zaažna. Tsijtsna. Amqui wejr sirwaquiča. Nižaza tii amiž chertanacami declaraquiča muzpa žoñinacžquiziqui. Wiruñaquei iyam cheraquiča wejt puntuquiztan. Jalla nekztan tjapa wejt puntuquiztan parlaquiča. Jalla nižtajapa am illzinča. Jalla nuž cjen amquiz pariscuča. ¹⁷ Jaziqui am cuchnača ana judío žoñinacžquin wejt puntuquiztan parližcajo. Nekztanaqui amiž parlan, wejrqui am cwitača, judionacžquiztanami, nižaza nacjuñta žoñinacžquiztanami. ¹⁸ Nacjuñta žoñinacžquiz am cuchnača, wejt puntuquiztan parlajo. Jalla nuž amiž parlitiquiztan nii žoñinacž kuzqui cjetžintaž cjequiča wejt puntu intintazajo, nižaza ana zumchiquiz kamajo, antiz zuma kamañquiz kamzjapa. Nižaza amiž parlitiquiztan ninacaqui liwriita cjequiča, Satanás cjita diabluz mantita jaru ana ojklajajo, antiz Yooz mantita jaru ojklajajo. Nižaza wejtquin criyaquiča, ninacž ujnaca pertunta cjisjapa, nižaza Yooz kamaña tanzjapa parti Yooz illzta žoñinacžtan”.

¹⁹ ‘Nekztanaqui, Agripa chawc jiliri, nii arajpachquiztan paljayta takunaca catokchinča, nii jaru kamzjapa. ²⁰ Primiraqui Damasco wajtquin žejlñi žoñinacžquiz liwriiñi Yooz taku parli kallantichinča. Nekztanaqui Jerusalén wajtquin nii Yooz taku parlichinzakazza. Niiž jaru Judea yokaran parlichinča. Niiž jaru nacjuñta žoñinacžquin Yooz taku parlichinča. Judío žoñinacžquizimi ana judío žoñinacžquizimi tjappachquiz parlichinča, ninacž kuznaca campiyajo, Yooz sirwiz quejpnajajo, nižaza Yoozquin quejptiquiztan zuma kamaña tjeežnajo. ²¹ Jalla nižta Yooz takunaca parlitiquiztan judío žoñinacaqui wejr preso tanchiča timpluquiz, wejr conajo. ²² Anzcama Yoozqui wejr yanapča. Jalla nižtiquiztan wejrqui tjurt'iñi kuzziz tii zuma Yooz taku parluča humilde žoñinacžquizimi pajk jilirinacžquizimi. Tuquitan Yooz taku parliñi profetž chiita tawk jaru nižaza Moisés chiita tawk jaru, jalla niicama parluča. Jalla ninacaqui mazinčiča, tuž cjan: ²³ “Cristuqui sufristanča ticzcama. Nekztan ticziquiztan jacatatstanča. Jalla niiqui primer ticziquiztan jacatatchi žoñiča. Jalla nii Jesucristuž cjen tii zuma liwriiñi Yooz takuqui parlitapantača učum wajtchiz žoñinacžquizimi yekja wajtchiz žoñinacžquizimi”. Jalla nii liwriiñi taku zaka wejr parluča.

PABLUQUI AGRIPZQUIZ CHIIZINCHICHA

²⁴ Pablo jalla nuž tjurt'iñi taku paljayan, Festo jiliri qui altu tawkžtan cjichiča:

—Pablo, ¡lucuratažtakazza amqui! Zmali istutiižcu, jalla nižtiquiztan lucurata cjissamčhalani amqui.

²⁵ Pabluqui kjaaziča, tuz cjan:

—Festo, zuma chawc jiliri. ¡Wejrqui anača lucuratqui! Antiz weriž paljayta takunacača razunaqui, nižaza werarača. ²⁶ Tekzimi Agripa chawc jilirimi žejlča. Niimi zumaž tii puntuquiztan zizza. Jalla nižtiquiztan wejrqui tjup kuztan tiiž yujcquiz chiižinuča. Tii Agripa chawc jiliri qui tjapa weriž paljayta puntunacaqui zizzipanča. Nižaza tii puntunacaqui watchiča tjapa žoñinacž zizan, anača tsjii chjozjak watchi quintu. ²⁷ Señor

Agripa, chawc jiliri, ¿profetaž parlita takum criya? Amqui criiž caa kal cjiwchiya.

²⁸ Agripa chawc jiliriqúi Pablužquiz kjaazičha, tuž cjican:

—¿Tsjii koluc takunacžtankam wejr cristiano cjiskatz pecya?

²⁹ Nekztanaqúi Pabluqúi cjichičha:

—Tsjii kjaž takunacžtan už wacchi takunacžtan wejrqui ančhuc tuž cristiano cjiskatz pecučha. Ammi nižaza tjapa tonj nonzñi žoñinacami wejr irataj cjisla. Jalla nuž Yooz munañpaj cjeequi. Wejr irata Yoozquin criichej cjisla, pero ana tižta carinžtan mokta.

³⁰ Jalla nuž Pabluž chiitan, tjappacha nii julzi žejlñi jilirinacaqúi tsi-jtsičha, Agripa chawc jilirimi, nižaza Festo jilirimi, nižaza Berenice cjiti tjunmi. ³¹ Nekztanaqúi ninacaqúi Pabluž puntuquiztan parlizjapa tsjii latu ojkičičha ninaccama palt'i. Jalla nekztanaqúi ninaccama kazzičha:

—Tii žoñiqúi ana čjul ujmi paachičha, conkatajo. Anaž conta cjesačha. Nižaza anaž carsilquizimi chawjcta cjesačha.

³² Nižaza Agripa chawc jiliriqúi Festo jiliržquiz cjichičha:

—Tii žoñiqúi ana roman jiliržquin watz maytasaz niiqui, cutztaž cji-tasačha.

27

PABLUZ QUIJAQUI ROMA TJATZTACHA

¹ Jalla nekztanaqúi nii jilirinacaqúi tantiichičha, Pabluž quija roman chawc jiliržquin tjatzjapa. Jalla nižtiquiztan Pablumi parti presonacami intirjitatačha tsjii Julio cjita capitanžquiz, Italia watja chjitzjapa. Nii capitanaqúi Augusto cjita batalionquiztan jiliritičha. Wejrqui Pablužquiz cumpant'ichinčha. ² Adramitio cjita wajtquiz tsjii warcu želatčha. Nii oraqui nii warcuqúi ojzpacatačha Asia kjutñi. Jalla nuž cjen nii warcuquiz luzzinčha. Nižaza wejtnacatan Aristarco cjita žoñitačha. Niiqui Tesalónica wajtchiz žoñitačha. Tesalónica watjaqúi Macedonia yokquintačha. ³ Jaka tažuqúi Sidón cjita wajtquin irantichinčha. Jalla nicju Julio capitanaqúi Pablužquiz tsjii favora paachičha, Pablužquiz permiso tjaachičha niž maz-inacžquin tjonznajo atintita cjisjapa. ⁴ Nekztanaqúi Sidón wajtquiztan ulanžcu Chipre cjita zkolta yoka watchinčha. Zkar latu watchinčha tjamiž cjen. ⁵ Jalla nekztanaqúi Cilicia nižaza Panfiliaž niž waruñ chawc kota kajkchinčha Mira cjita watjacama. Mira watjaqúi Licia cjita yokquintačha.

⁶ Jalla nicju zultatž capitanaqúi tsjii Italia ojkiñi warcu zalchičha. Nii warcuqúi Alejandría wajtquiztan ulnatčha. Jalla nii warcuquiz capitanaqúi wejrnac luzkatchičha tira ojzjapa. ⁷ Nekztanaqúi tsjii kjaž maj ojkičhinčha zumat. Ancha tjamiž cjen ch'aman irantichinčha Gnido cjita yokž wartuñtan žcati. Nižaza nii ancha tjamiž cjen Salmón cjita yok žcati watchinčha. Nekztanaqúi Creta yok žcati irantican tajachuc muytižcu ojkičhinčha. ⁸ Tjamiž cjen, ch'aman ojkan Creta cjita yok žcati ojkičhinčha. Nižtami wejrnacqui irantichinčha Buenos Puertos cjita watja, Lasea wajtž žcati.

⁹ Jalla nicju irantizjapaqúi walja timpuqúi pertitačha. Auti timpu iran-tisquiz cjen, tjamiqúi tirapan tjamchičha. Jalla nižtiquiztan anawalitačha chawc kotquiz ojzqui. Jalla nižtiquiztan Pabluqúi chiižinchičha, ¹⁰ tuž cjican:

—Jilanaca, wilta ojzqui anawaliž cjequičha. Warcumi cargami per-tisnačhani nižaza učhumiz ticznasačha.

¹¹ Nii zultatž capitanazti Pabluž chiita ana cazzičha. Warcuchiz tuyñumi, nižaza warcuž capitanami, jalla ninacž takukaz nonzičha. ¹² Nii wajtquiz

auti timpu watzjapa, warcužtaqui anatača cuza. Jalla nižtiquiztan jos tjappacha ninacaqui pinsatča nawjctan ojkz tsjan cusa, nii. Fenice cjita wajtquin irantis pecatča jaknužumi. Fenice watjaqui Creta yokquinzakaztača. Nii wajtquiztan cheržtaqui pajk kota tjenča warutuñtan, užatuñtan. Jalla nicjuñtača waliqui auti timpu watzqui.

PAJK KOTQUIZ ANAWALI WATCHICHA

¹³ Jalla nekztanaqui warutan zuma queržcan ninacaqui pinsichiča, tira ojkzjapa. Jalla nekztan ninacaqui zarakchiča. Creta yok tjiyaranpan ojkchiča. ¹⁴ Tsji kjaž majquiztan tsji walja pjursanti tjamiqi tjonchiča užatan tuwantan cheechi. ¹⁵ Nekztanaqui tjamiqi warcu chjitchiča chawc kot mor kjutni. Tjamž kjutniqi anataž wira ojkchuca. Jalla nižtiquiztan jakzichuckat tjamiqi učum chjichačhani, jalla nicjupankaz okačhani. ¹⁶ Jalla nekztanaqui Clauda cjita kolta yokž waruñ watchinča. Jalla nicjuñ watan tjamiqi anatača ancha pjursanti. Tsji kolta warcuqi pajk warcuž wirquiz mojkžtatača. Ana ancha tjamiž cjen nii kolta warcuqi pajk warcuquiz tewziča ch'aman. ¹⁷ Jalla nuž tewžcu, nii pajk warcu kojchnacžtan zumpacha t'ejžtatača, ana cjacsnaajo. Jalla niiran yok pjila želatča Sirte cjita. Tjamiž cjen nii yok pjilquiz julz eksnatča. Jalla nižtiquiztan nii pajk pañuz cherchi pajk tultu apakchiča warcu tsewctan. Nekztanaqui tjamžquiz warcu chjitskatchiča. ¹⁸ Niiž jaka tažuqi nii tjam queraqui tira walja pjursantitača. Jalla nižtiquiztan nii warcuquiz žejlñi kuzinacaqui pajk kotquiz tjojtatača. ¹⁹ Jalla niipa tažuqi warcuž cusasanaca kot kjazquiz tjojtchinča wejtnaca kjaržtan. ²⁰ Tsji kjaž majquiztan ancha ch'orawitača. Jalla nuž ch'orawiž cjen anaž tjuñimi warawarami tjenatča. Nižaza nuž ch'orawiž cjen wejrnacqui “Ticznačhani. Anaž jaknužumi liwriyasača”, nuž cjican chiichinča.

²¹ Tsji kjaž maj ana čjjeri lujlchi cjen Pabluqui ninacž taypiquiz tsijtsiča, tuž cjican:

—Jilanaca, anatača učumqui Cretquiztan ulansquiz, wejt taku cazpantača ančhucalaqui. Nižaza anaž carganacami pertitasacha, nižaza učumqui anaž tižta sufritasacha. ²² Anziqi ančhucqui tjup kuzziz cjisna, anača llaquiza. Tii warcuž katanami, anaž jakziltami ticznaquiča. ²³ Wejrqui Yooz sirwuča, nižaza Yooz partitča. Zez ween Yoozqui tsji anjila wejtquiz cuchanžquichiča. Nii anjilaqui wejtquiz jeczquichiča, ²⁴ tuž cjican: “Pablo, ana eksna amqui. Roman chawc jilirž yujcquiz prisintistanča amqui. Jaziqi amiž cjen tjapa amtan chica ojkni žoñinaca žetaquiča”. ²⁵ Jilanaca, anača llaquiza. Wejrqui Yoozquin tjapa kuztanča. Jaknuž nii anjilaqui chiitčaja, jalla niicamaž cumplisnaquiča. ²⁶ Kot taypiquiz tsji kolta yoka žejlča. Jalla nii yoka irantiž cjen warcuqi yokquiz čjakžcu, tsijtsnaquiča kjazquizpacha. —Jalla nuž paljaychiča Pabluqui.

²⁷ Jalla nekztanaqui pizc simana ojktiquiztan, Adria cjita kot kjazquiz želan, tjamiqi warcu chjichatča. Jalla nii ween chica arama warcu joojooñinacaqui pinsichiča, yokquin irantičhani, cjican. ²⁸ Jalla nižtiquiztan kjazquiztan kozzuc yokquin tupžcu, zizziča quinsa tunc sojtan metro. Nižaza tsji kjažtapacha ojkžcu wilta tupzizakazza. Jalla nuž tupžcu, zizziča paatunc pakallakun metro. ²⁹ Kjaz kostan maz akji želačhani cjican pinsichiča. Nekztan warcu wirquiztan tsji pajkpic pajk jirunaca quijtsiča ana nii maz ajkquin čjakajo. Ekscan tjuñi tjewks tjewznatča. ³⁰ Jalla nuž tjewžcan, nii warcu joojooñinacaqui pinsichiča, warcuquiztan atipasjapa. Jalla nuž pinsižcu, nii tewžta kolta warcu kjazquiz chjijwnatča. Jalla nuž

chjijuncan nii pajk jirunaca quijtžtažokaž cjetčha nii warcuž yujcquiztan. ³¹ Jalla nuž cheržcu, Pabluqui zultatž capitanžquiz paljaychičha nižaza zultatunacžquizimi, tuž cjican:

—Nii warcu joojooñinacaqui ana tii warcuquiz eclaquiž niiqui, ančhucqui ticznasačha.

³² Nuž nonžcuqui zultatunacaqui nii kolta warcu mojka kojchnaca pootžinchičha kolta warcu kjazquin tjojtsnajo.

³³ Jalla nii kjantati Pabluqui taku tjaachičha čhjeri lulajo, tuž cjican:

—Pizc simana tjontačha ančhucmi kuz turwayzi ana tjajchi nižaza ana lujlchi. ³⁴ Nižtiquiztan ančhucqui čjulullamekaz lujlznalla, azi tanzjapa. Anaž jecmi wira apt'isnasačha. Nižaza ana zinta čhjojricta cjequičha.

³⁵ Jalla nuž chiižcu Pabluqui tsjii t'anta tanzičha. Nižaza Yooz Ejpžquin sparaquiž cjichičha tjapa nii žejlñi žoñinacž yujcquiz. Jalla nekztanaqui nii t'anta kjolžcu lujlchičha. ³⁶ Jalla nižtiquiztan tjapa nii žoñinacaqui lujlsquin kuzziz cjissičha. Nekztan lujlchizakazza. ³⁷ Nii warcuquiz paa patac pakallawk tunca sojtan žoñinacatačha. ³⁸ Jaknužt zapa mayni pecčhaja jalla nuž lujlchičha. Jalla nuž lujlžcu nii parti trig kuzinaca kjaz kotquin tjojtchičha nii warcu cježu cjejajo.

WARCU KJAZQUIZ KATCHICHA

³⁹ Tjuñi tjewktanalla, warcu joojooñinacaqui nii yoka cheržcu ana pajatčha. Pero tsjii puj atquin pjila iñžta k'ar yoka želatčha. Nii yokquin warcu tsijtskatz pecatčha. ⁴⁰ Jalla nekztanaqui nii pajk quijtžta jirunacžquiz mojka kojchmi pootchičha. Kjazquizpacha cutzičha. Nižaza kochnaca jweržcu, warcu irpiñi maderanaca cutsičha. Nekztan pajk tultu, warcu juntun tucquin tsijpsičha tjami tanzjapa. Jalla nižtiquiztan warcuqui puju iñžta yoka žcatžinchičha. ⁴¹ Jalla nuž žcatžincan, pizc curinti ojkñi kjaz jalla nekz cjissičha. Jalla nižtiquiztan nii warcuqui kjaz koztan yokquiz quijtsičha. Warcu tucquiztanaqui pjilquiz luzzitačha. Ana jaknužquin kissičha. Nižaza warcu wirquiztanaqui kjaz ljojkikaž warcu kjolatčha. ⁴² Jalla nuž cjen preso itžñi zultatunacaqui preso žoñinaca konz pecatčha, ana atipskatzjapa kjazquiz narcan. ⁴³ Zultatž capitanazti Pablo liwriiz pecatčha. Jalla nižtiquiztan presonaca conawc cjen atajichičha. Nekztan mantichičha, tuž cjican:

—Kjazquiz narñi zizñi žoñinaca, ančhucqui primiraqui kjazquiz luzna, yokquin irantizjapa. ⁴⁴ Parti žoñinaca, ančhucqui tabla tanžcu kjazquiz zakaz luzna. —Jalla nuž mantichičha nii capitanaqui.

Jalla nuž tjappacha yokquin irantichičha. Ana zinta ticzičha.

28

PABLUZ MALTA YOKQUIN KAMTA

¹ Jalla nuž yokquin ulanžcu, nii kolta yokž tjuu zizzinčha Malta cji-tatakalčha. ² Jalla nii yokquin žejlñi žoñinacaqui wejrnaca ancha wali atintichičha. Nižaza tsjii pajk uj taazinchičha wejrnac kutnajo. Chijniž cjen zaquiž cjen wejtnacaltajapa uj taazinchičha. ³ Nekztanaqui Pabluqui kjoñ žup aptichičha. Nii žup ujquin tjojtan, tsjii zkoraqui uj kjakiž cjen ulanžquichičha Pabluž kjarquin ch'atzi chejchipacha. ⁴ Jalla nuž cheržcu nii yokchiz žoñinacaqui tuž cjejassičha:

—Tii žoñiqui žoñi conñizlani. Kot kjazquiztan liwriitaž cjenami Yoozqui anat munčhani, tiž žejtzmi.

⁵ Pabluqui kjarquiztan zkora tsajtsajtsičha ujquiz. Zkoraž ch'attaž cjenami anapan kjaž cjissičha Pabluqui. ⁶ Tjapa nii žoñinacaqui Pabluž kjarat tjuwačhani cjican chekznatčha. Nižaza tsjii ratuquiztan ticzit cjee tiiqui,

jalla nuž pinsatčha nii žoñinacaqui. Jalla nuž ažk tjewžcu, Pablo ana kjaž cjissi cherzičha. Jalla nižtiquiztan pinsita campižcu, nii žoñinacaqui cjichičha:

—Tii Pabluqui cheka Yoozzalani —cjan.

⁷ Ulanta yok žcati nii yokchiz jilirž yokanaca želatčha. Nii jiliri qui Publio cjitatačha. Jalla niiqui wejrna zuma risiwchičha. Chjep maj wejrna zuma atintichičha. ⁸ Publiož ejpqui laa želatčha, tsjii ch'ujlñi conžtan, nižaza jawžtan. Pabluqui nižquin tjonzñi ojkchičha. Nekztanaqui Pabluqui nii laa žoñžta Yoozquin mayizichičha, čhjetinzjapa. Nekztanaqui niž juntuñ kjaržtan lanžcu, čhjetinchičha. ⁹ Jalla nižtiquiztan parti nii yokquiz žejlñi laanacaqui tjonchizakazza, jalla ninacami čhjetintatačha. ¹⁰ Nuž čhjetintiquiztan nii žoñinacaqui wejtnacquiz walja rispitchičha. Chjep jizquiztan wila tsjii warcuquiz luzzinčha. Ima nii warcu luzan, nii žoñinacaqui walja zuma žaka cjižinchičha, wejrna ojkzjapa.

PABLUQUI ROMA WAJTQUIN IRANTICHICHA

¹¹ Warcuqui nii yokquiz auti timpu watchičha. Alejandría wajtquiztan tjonchitačha. Nii warcuž tucquin pizc yooznacchiztačha. Cástor y Pólux cjitatačha nii pizc yooznacaqui. ¹² Nekztanaqui warcuquiz ojkcan, Siracusa wajtquin irantichinčha. Jalla nicju čhjep maj kamchinčha. ¹³ Jalla nekztan warcuquiztan tira ojkchinčha. Nekztan yok žcatiran ojkcan, Regio cjita wajtquin irantichinčha. Niiž jaka tažuqui wartan queržquichičha. Jalla nuž queržcan pucmajquiz irantichinčha Puteoli wajtquin. ¹⁴ Jalla nicju tsjii kjažultan Yoozquin criichi jilanacžtan zalchinčha. Jalla ninacaqui wejtnacquiz invitchičha ninacžtan tsjii simana kamajo. Jalla nekztanaqui Roma wajt kjutñi zarakchinčha. ¹⁵ Roma wajtchiz Yoozquin criichi jilanacaqui wejtnacaž tjonz quintu zizzitakalčha. Jalla nekztan wejtnacatan zali ulanžquichičha. Jalla ninacaž nuž zalzquichiquiztan, Pabluqui Yoozquin sparaquiz cjichičha. Nižaza juc'ant tjup kuzziz cjissičha. Wejrnacqui ninacžtan zalchinčha Foro de Apio cjita yokquin, nižaza Tres Tabernas cjitazakaztačha. ¹⁶ Jalla nekztanaqui Rom watja irantitanaqui nii capitanaqui preso žoñinaca intirjichičha roman zultatž jiliržquiz. Pero nii capitanaqui Pablo kamkatchičha yekquin tsjii guardiñi zultatžtan.

PABLUZ KAMTA ROMA WAJTQUIN

¹⁷ Chjep majquiztan nuž irantižcu, Pabluqui kjawzkatchičha Roma žejlñi judío jilirinaca. Jalla nuž Pablužquin tjontan, Pabluqui ninacžquin paljaychičha, tuž cjan:

—Jilanaca, wejrqui roman zultatžquiz preso intirjitatačha Jerusalén wajtquin, ana čhjulumi judionacž quintra paachi cjenami. Nižaza ana čhjulumi učum tuquita ejpnacž cuzturumpi quintra paachi cjenami. ¹⁸ Wejr zumpacha pecunžcu, ninacaqui wejr cuts pecatčha. Wejt quintra ana čhjul ujmi watchičha, wejr conzjapaqui. ¹⁹ Judío partinacasti ana munchičha. Jalla niztiquiztan roman chawc jiliržquin wejt quija tjatnajo maychinčha. Jalla nuž cjenami, wejrqui wejt wajtchiz žoñinacž quintra ana čhjul uj tjeeskatz pecučha. ²⁰ Jalla nižtiquiztan ančhuc kjawzkatučha ančuca cherzjapa, nižaza ančhucatan parlizjapa. Učumqui Israel wajtchiz žoñinacčhumčha. Jalla učumqui Yooziž cuchanžquita žoñi tjewža. Jalla nii tjewža žoñi sirwiñiž cjen wejrqui tii carinžtan čhejlta želučha.

²¹ Jalla nekztanaqui nii judionacaqui cjichičha:

—Wejrnacqui am puntuquiztan ana čhjul cartami risiwchinčha Judea wajtquiztan. Nižaza nii nawjctan tjonchi judío jilanacami anaž am quintra chičha. ²² Wejrnacqui amiž pinsita takunaca nonz pecučha. Tjapa wajtquizimi tii ew yekja t'akž quintra chičha. Jalla nuž zizučha.

²³ Jalla nekztanaqui tsjii tjuñi citchiča. Jalla nii citta tjuñquiziqui walja žoñinacaqui tjonchiča jakziquin Pablo alujassi želatčhaja, jalla nicju. Jalla nuž žoñinacaž tjonžcu Pabluqui ninacžquiz paljaychiča wenstanpacha zezi-cama Yooz mantita kamañ puntuquiztan. Pabluqui ninaca zumpacha intintiskatz pecatča Jesucristuž puntuquiztan. Moisés liiquiztanami nižaza profetanacaž cjiirta liwrunacžquiztanami punta punta chiižinchiča, ninaca zuma intintazajo Jesusiž puntuquiztan. ²⁴ Yekjapanacaqui Pabluž nuž chiita takunaca catokchiča. Yekjapanacazti niiž takunaca ana nonziča. ²⁵ Jalla ninacpora Jesucristuž puntuquiztan ch'aascan, nužquiz ninacaqui wichanzi kallantichiča. Ima okan, Pabluqui cjichiča:

—Espíritu Santuqui Isaías cjita profetžquiz paljaychiča učhum tuquita ejpnacžjapa. Ančhuca puntuquiztan werarapan chiichiča, tuž cjican:

²⁶ “Oka, tii žoñinacžquiz paljayžca, tuž cjican: Ančhucqui nonzñeeka nonznaquiča, pero ana intintazasača. Nižaza chekzñeeka chekznaquiča, pero ana cumprintasasača. ²⁷ Jalla nuž cjequiča. Tii žoñinacž kuznacaqui walja tjupiča, ana Yooz taku intintizjapa. Nižaza oñižtakazza ninacaqui, Yooz taku ana nonzjapa. Nižaza zuražtakazza Yooz paatanaca ana chertzjapaqui. Jalla nižtakaz žejlča ana intintiñi kuzziz cjisjapa. Nižaza ana wejtquin cut'iscaquiča, liwriita cjisjapa”.

²⁸ Jalla tekztan nawjcchuc tii liwriiñi Yooz takuqui parlitaž cjequiča ana judío žoñinacžquin. Jalla nii ziza ančhucqui. Nii yekja wajtchiz žoñinacaqui tii liwriiñi Yooz taku nonznaquiča.

²⁹ Jalla nuž Pabluž chiitiquiztan, judionacaqui ojkchiča, ninacpora ancha ch'aascan.

³⁰ Pabluqui pizc wata intiru nii aquilta kjuyquiz kamchiča. Jakzilta niižquin tjonzñi žoñimi zuma risiwñipanikaztača. ³¹ Jalla ninacžquin parličiča Yooz mantita kamañ puntuquiztan, nižaza Jesucristo Jilirž puntuquiztan. Tjapa kuztan kjana tjaaajnatcha. Nižaza anaž jecmi Pablo atajchiča, Yooz taku ana paljayajo.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS ROMANOS

¹ Wejr Pabluqui ančhucaquin tii cartal cjiřzcuča. Jesucristuž mantitacama okiñ žoñtča. Yooz Ejpqui wejr kjawžcu apóstol puestuquin utchiča, liwriiñi Yooz taku parlajo.

² Tuquitanpacha Yoozqui tsjii liwriiñi žoñi cuchanžquiz compromitchičha. Jalla nii compromittaqi Yooz cuntiquiztan chiiñi profetanacaqui maz-inchiča zuma Yooz tawk libruquiz. ³ Nii liwriiñi žoñiqui Jesucristo Jiliriča. Yooz Majchča niiqui. Jesucristuqui žoñi cjicanaqui Davidž majch maatinacquiztan tjonñitača. ⁴ Nižaza Jesucristuqui ticziquiztan jacatatchičha; nižaza zuma Yooz Espirituchizza. Jalla nii kjanapacha tjeeža, niča walja azziz Yooz Majchqui, nii. Jesucristo Yooz Majchča učum Jiliriqui. ⁵ Jesucristuž cjen wejrqui zuma Yooz kamaña tanzinča. Nižaza Jesucristuž cjen Yooz Ejpqui wejr apóstol puestuquiz utchiča, tjapa wajtchiz žoñinaca Jesucristužquin kuzziz cjeyajo, nižaza nižquiz cazajo. Jalla nuž apóstol kamañquiz kamcan, Jesucristužtajapa langznuča. ⁶ Ančhuc zakaz Jesucristužquiz kuzziz cjissinčhucča. Yooz Epiž ančuca kuzquiz kjawžtan Jesucristuž partiquiz cjissinčhucča.

⁷ Wejrqui tjapa ančhucaquin cjiřzcuča, Roma wajtquin žejlñi žoñinacčhucča. Yooz k'ayi žoñinacaž cjen, Yoozqui ančhucaquiz kjawziča, Yooz zuma kamañchiz cjeyajo. Učum Yooz Ejpmi, nižaza Jesucristo Jilirimi ančhucaquiz zumaj yanapt'ila; nižaza cuntintu kuzziz cjiskatla.

PABLO ROMA WAJTQUIN TJONZ PECCHA

⁸ Jaziqui ančucaž zuma kamtiquiztan Yooz Ejpžquin ancha gracias cjican chiyučha. Tjapa wajtchiz žoñinacaqui ančhuc puntu chiiča, ančhucqui ancha Jesucristužquin kuzzizza, nii. Jesucristuž cjen Yoozquin gracias cjican chiyučha. ⁹ Wejrqui tjapa kuz Yooz sirwuča, Yooz Majch liwriiñi puntu parlican. Jaziqui Yooz zizza, oracionžtan ančhucaquiz tirapan yanapuča, nii. ¹⁰ Nižaza Yoozquin mayizuča. Yooz munan, ultimu ančhucaquin jaknužquiztanami tjonzquiz atučhani. Ažka ančhucaquin tjonzquiz pecatuča. ¹¹ Ančhucatan ancha zalz pecučha, Yooz kamañquiz ančhucaquiz tsjan zuma kami yanapzjapa, nižaza Yooz tjup kuzzizpan cjiñi yanapzjapa. ¹² Ančhucmi wejrmi Jesucristužquinkaz kuzzizčumča. Jalla nižtiquiztan zalzcu porapat chiižinascu, Yoozquin juc'ant kuzziz cjesača učumqui.

¹³ Jilanaca, cullaquinaca, ančhucaquiz zizkatz pecučha, kjaž wiltami wejrqui ančhucaquin tjonz pecatuča. Pero tii orcama ana atchinča. Ančhucaquin tjonz pecatuča, Rom wajtquiz zakaz Yooztajapa obranaca payi. Rom wajtquizimi, nižaza yekja watjanacquizimi Jesucristužtajapa langz pecučha, žoñinaca nižquin kuzziz cjeyajo. ¹⁴ Wejrqui liwriiñi Jesucristuž puntu parlistanča, k'ar žoñinacžquizimi campuquiz žejlñi žoñinacžquizimi, zizñi žoñinacžquizimi, ana zizñi žoñinacžquizimi. Jalla tjapa žoñinacžquizimi liwriiñi Jesucristuž puntu parlistanča. ¹⁵ Jalla nižtiquiztan wejrqui ančhucaquiz zakaz nii puntu parliz anchal pecučha.

ANCHA AZZIZZA LIWRIIÑI TAKUQUI

¹⁶ Jakziltat liwriiñi Yooz taku catokačhaj niiqui, liwriita cjequiča. Tuquiqui judío žoñinacžquiz nii liwriiz puntu parlitatača. Nekztan yekja wajtchiz žoñinacžquiz parlitazakaztača. Jakziltat nii liwriiz puntu

catokačhaja, jalla niiqui liwriitaž cjequiča. Nižta azzizza liwriiñi Yooz takuqui. Jalla nižtiquiztan nii Yooz taku parlizjapa anal azučha; nii ancha zuma taku parlizjapa ancha jutzaznuča. ¹⁷ Liwriiñi takuqui tuž cjiča; Yoozqui ancha zumača; nižaza žoñinacžquiz nižta zuma nižaza ana ujchiz cjiskatasacha. Jalla nuž cjiča nii liwriiñi Yooz takuqui. Jaknužt žoñinaca Yooz yujcquiz ana ujchiz, nižaza zuma cječhaja, jalla nii zizkatučha, nii liwriiñi taku chiican. Jesucristužquiz kuzziz cjen, jalla nii alajakaz Yooz yujcquiz ana ujchiz, nižaza zuma kuzziz cjesača. Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Jakziltat Yoozquin kuzziz cječhaja, jalla niiča Yooz yujcquiz ana ujchizqui, nižaza zuma kuzzizqui. Nekztan Yooztan wiñaya kamaquiča”.

YOOZ JAYTIZCU ŽOÑINACAQUI UJPAN PAACHA

¹⁸ Arajpachquiztan Yooz casticuqui tjonča tjapa ana Yooz kuzcama kamñinacž quintra, nižaza anawali paañinacž quintra. Jalla nii anazum kamañchiz žoñinacaqui anawali paaznacapan pecča, Yooz zuma kamaña anaž importičha. Nekztan Yooz kuzcama ana kamča. Yooz puntu werara zizawc cjen, atajča. ¹⁹ Pero ninacž kuzquiz Yooz puntu zizasacha. Yoozqui žoñinacžquiz kjanapacha tjeziča, niiž puntu. ²⁰ Ana Yooz cheržcumi tii mundo paatiquiztanpacha Yooz puntu zizta cjesača. Niiž paatanaca cheržcu, tjapa žoñinacaqui Yooz puntu zizasacha, Yoozqui wiñaya azzizza, nižaza werar Yoozpankazza, tii mundo paachi Yoozqui. Jalla nii kjana zizta cjesača. Jalla nižtiquiztan Yooz kuzcama ana kamcanaqui anazuma kamañchiz žoñinacaqui ana razunchizza. ²¹ Žoñinacaqui Yooz puntu persun kuznacquiz zizza. Jalla nuž zizcumi, Yooz ana rispitcha, nižaza ana čjulquiztanami “Gracias, wejt Yooz” cjican chiiča. Nekztan žoñinacaqui ina kaz pinsitanacchiz cjissiča. Nižaza ninacž chojru kuzziz cjen ana wali zumchiquiztakaz kamča. ²² Žoñinacaqui “Wejrnacča ziziñtqui” cjicanami, zumzužtakaz cjissiča. ²³ Ancha zumapankazza Yoozqui. Pero žoñinacaqui nii wiñaya žejtñi Yoozquiz rispitz jaytichiča. Nekztan žoñinacaqui žoñiž paata yoozquizkaz rispitiñi cjissiča. Nii žoñiž paata yooznacaqui ticzñi curpuchiz žoñinacž irata paatača, nižaza wežlanacž irata paatača, nižaza pajkpic kjojchchiz animalanacž irata paatača, nižaza zkoranacž irata paatača. Jalla nižta paatanacquiz rispitcha.

²⁴ Jalla nižtiquiztan Yooz Ejpqui ninacžquiz jaytichiča. Nekztan ninacž anazuma pecñi kuzcama čjul ujmi paañiča. Žoñinacpora azzucanaca paachiča. ²⁵ Ninacaqui Yooz puntuquiztan werar razunanaca criichi ecchiča. Nekztan toscar razunanaca criichiča. Jalla nekztan ninacaqui Yoozquin ana rispitchiča. Yooziž paata obranacquizkaz rispitchiča, nižaza sirwichiča. Pero Yoozqui tjappacha paachiča. Jalla nii tjapa paañi Yoozqui wiñaya honorchizza. Jalla nužoj cjila. Amén.

²⁶ Jalla nižta anawali kuzziz cjen Yoozqui ninaca jaytichiča, ninacaž anazum kuzcama azzucanaca paajo. Jalla nuž azzucanaca paacan maatakanacaqui porapat želassiča, jaknužt lucutiñi želas, jalla nižta. ²⁷ Luctakanacaqui nižaza porapat ana wali želassiča, jaknužt lucutiñi želas, jalla nižta. Ninacpora ancha peccu, azzuca ujnaca paachiča. Ancha akñi ujnacquiz tjojtsiča. Jalla nižtiquiztan ninacž persun curpuquizpacha casticu sufriča, nii ana wali paatiquiztan. Nižaza nižta sufris waquiziča ninacaqui.

²⁸ Werar Yooz zizzucatača, pero ninacaqui Yooz ana pajz pecatča. Jalla nižtiquiztan Yoozqui ninaca jaytichiča, ninaca ana zuma pinsiñi kuzziz cjisjapa, nižaza ana zuma cjujchi kamañchiz cjisjapa. ²⁹ Ninacž kuzquiz walja tjapaman ana zumanaca želatča, chjijpipacha. Jalla tižta ana zumanaca

želatčha; ana Yooz kuzcama kamz, adulteriuquiz ojklayz, žoňž quintra ana wali paaz, yekja žoňžquiztan zmaz, nižaza tjapa ana walimi paaz pecni kuz želatčha. Nižaza ninacž kuznaca tižtačha: iñiziñi kuz, žoñi coñi kuz, žoňžtan quija ojklayz kuz, incallñi kuz, ana wal paaz pecni kuz, nižaza ana wal quintu joojooñi kuz. Jalla nižta anawali kuzziz žoñi žejlčha. ³⁰ Ninacaqui žoňž quintra chiiñinacačha. Yooz quintra chjaawjkatñičha. Nižaza žoñi iñarñičha, nižaza mitarazi kuzzizza, persunpacha honora waytisñičha. Nižaza ana zuma paazjapa tantiiñičha, nižaza maa ejp ana cazñičha. ³¹ Nižaza Yooz puntu ana intintiz pecničha, nižaza chiižcupacha niž taku ana cumpliñičha. Nižaza ana jec žoňžtanami munaziñičha. Nižaza ana pertunñičha. Nižaza ana jec žoňžquizimi okzñi kuzzizza. ³² Yoozqui mantichičha, jalla nižta žoñinacaqui ticzpan waquizičha. Jalla nuž Yooz mantita zizcumipacha, nii ana wali žoñinacaqui nižta ana wali paazkaz pecničha, nižaza yekjaž nižta ana wali paanami, “Walikazza” cjiñičha.

2

YOOZZA LIJITUMA PJALZÑIQUI

¹ Jakzilta žoñit tsjii uj paachi žoňžquiztan “Yooz nii casticla” cjican chiičhaja, jalla nii žoñiqui ana nižta ujpacha paaz waquizičha. Jalla nižta ujpacha paaquizñi niiqui, persun casticu chiičha. Nižaza Yooz yujcquiziqui anaž razunchiz cjesačha niž persun paata ujquiztan. ² Yoozqui uj paañinaca lijituma pjalznaquičha, casticzjapa. Jalla nii učhum zizza. ³ Jequit yekja uj paañi žoňž quintra chiičhaja, nižaza nižta uzbekaz persuna paačhaja, jalla niiqui anapanž atipasačha Yoozquiztan. Panž castictazakaz cjequičha. Uj paažcu, anapan pinsa, “Ana Yooziž casticta cjeeka” cjican. ⁴ Jalla nižta pinsiñi žoñinacaqui Yooz puntu ana zuma intintičha. Yoozqui ancha zumačha, nižaza tsjan juc'anti okzñi kuzzizza, nižaza tsjan juc'anti pasinsis kuzzizza. Jalla nii werar razunačha. Pero jalla nižta kuzziz cjen, Yoozqui žoñinacžquiz persun uj sint'iskatz pecčha. Nuž sint'iskatzcu ujnaca paazqui eca. Jalla nuž pecčha Yoozqui. Jalla nii zizza ančhuc, ¿ana jaa? ⁵ Ančhucqui ana persun uj sint'iñiž cjen, nižaza chojru kuzziz cjen, juc'anti castictaž cjequičha Yooziž ultimu pjalz tjuñquiziqui. Jalla nii tjuñquiziqui Yoozqui žoñinacž paata ujnaca tjeznaquičha; nekztan ultimuz casticaquičha. ⁶ Jalla nii tjuñquiziqui Yoozqui tjapa žoñinaca pjalznaquičha ninacaž paatiquiztan jama. ⁷ Jequit pasinsis kuzziz zuma kamañchiz kamčhaja, jalla ninacaqui Yooztan wiñaya kamaquičha. Jalla nii zuma kamñinacaqui Yooziž tjaata honorchiz cjis pecčha, nižaza Yooziž rispitta cjis pecčha, nižaza Yooztan wiñaya kamz pecčha. ⁸ Pero yekjapanacaqui persun kuzcamakaz kamz pecčha, werar Yooz kamaña anaž pecčha. Anawalinacž mantuquizpanž žejlčha. Jalla ninacž quintra Yoozqui juc'anti žawjžcu casticaquičha. ⁹ Tjapa anawali paañinacžtami sufris želaquičha, nižaza wali llaqui želaquičha. Anawali paañi judío žoñinacaqui juc'anti sufraquičha. Pero tjapa anawali paañi žoñinacaqui zakaz sufraquičha, infiernuquinaqui. ¹⁰ Tjapa zuma kamñinacazti Yooziž tjaata honorchiz cjequičha, nižaza Yooziž rispittaž cjequičha, nižaza llan kuzziz cuntintu cjequičha. Nii zuma kamñi judío žoñinacaqui juc'ant waliž cjequičha. Pero tjapa zuma kamñi žoñinacaqui zakaz waliž cjequičha, arajpachquinaqui.

¹¹ Yoozqui žoñinaca ana illillžcu lijituma pjalznaquičha. ¹² Yekjapanacaqui Moisés lii ana zizza. Jalla nižtiquiztan Yoozqui nii lii jaru ana casticaquičha; persun uj paatiquiztanjama casticaquičha. Yekjapanacaqui Moisés lii zizza. Jalla nižtiquiztan Yoozqui nii lii ana cumplitiquiztan jama casticaquičha.

¹³ Jakzilta žoñinacat Moisés lii nonžcu, ana nii lii jaru kamčhaja, jalla niiqui Yooz yujcquiziqui tira ujchizza. Pero jakzilta žoñinacat Moisés lii cazzaja, jalla niiqui Yooz yujcquiziqui ana ujchizza. ¹⁴ Ana judío žoñinacaqui Moisés lii ana zizza. Jalla nuž ana zizcumi, ninacpacha persun kuzquiz zuma paaz zint'asača, jaknužt Moisés lii zuma paaz mantičhaja, jalla nuž. Nekztan nii kuzquiz zint'ita jaru zuma kamcan, ninacžtaqui liižtakazza nii kuzquiz zint'itaqui. ¹⁵ Jalla nuž zuma kamcan kjanapacha tjeeža, Yoozqui ninacž kuzquizpacha niž mantitanaca zizkatcha, nii. Nii Yooziž zizkattacama ana kamtiquiztan casticta cjequiča. Nižaza nii zizkattacama kamchižlaja, nekztan ana casticta cjequiča. Yooz pjalz tjuñquiziqui ninacaž kamtanacquiztan jama pjaltaž cjequiča. ¹⁶ Yoozqui Jesucristužquiz žoñinaca pjalzkataquiča, chjozaka paatiquiztanami, nižaza pinsitaquiztanami. Wejrqui niipan chichinča liwriiñi Yooz puntu parlican.

JUDIO ŽOÑINACAQUI MOISES LIICHIZZA

¹⁷ Yekjap ančhucaquiztan judío žoñinacčhucča. Ančhucqui Moisés liichiz cjen “Walikaztča wejrqui” cjiñčhucča. Nižaza mitarazi kuzziz cjiñčhucča, “Werar Yoozza wejt Yoozqui”, cjicanaqui. ¹⁸ Ančhucqui jaknužt Yooz munčhaja, jalla nii zizza. Ančhucqui Moisés lii tjaajintaž cjen Yooz zuma kamaña panž zizza. ¹⁹ Yooz puntu ana zizñi žoñinaca želan, ančhucqui cjiča, “Nii zuražtakaz žoñinacžquiz tjaajznasak” cjican. Nižaza ana wal zumchiquiztakaz kamñi žoñinaca želan, ančhucqui cjiča, “Nii ana wal kamñi žoñinacžquiz Yooz zuma kamaña tjaajznasak” kaž cjiča; “Werjtča ninacžtaqui kjanažtakaz” cjican. ²⁰ Nižaza ančhucqui cjiča: “Zumzu kamñi žoñinacžquiz Yooz kamaña sok'o tjaajznasak, ana tsjii kjutñi kamajo”, kaž cjiča. Nižaza ančhucqui cjiča: “Yooz puntu koloculla zizñi žoñinacžquiz tjaajznasak”, kaž cjiča. Yooz puntu razunanacaqui Moisés liiquiz kjana žejlča. Jakziltat Moisés lii zuma zizaja, niiqui Yooz puntuquiztan zuma zizñi zizñi cjequiča. ²¹ Jaziqui ančhucqui yekjžquiz tjaajznasaz niiqui, žkjažtiquiztan amiž tjaajinta jaru ana kamjo? Nižaza yekjap ančhucaquiztan chiižiniñčhucča, tuž cjican: “Anača tjañi zaazqui”. Jalla nuž chiižcu, žkjažtiquiztan ančhucpacha tjañi zaajo? ²² Nižaza ančhucqui cjiñčhucča; “Anača adulteriuquiz ojklayzqui”. Jalla nuž chiižcu, žkjažtiquiztan ančhucpacha adulteriuquiz ojklayjo? Ančhucqui žoñiž paata yooznaca chjaawjča. Jaziqui, žkjažtiquiztan ančhucqui timplu cusasanaca cijžjo? ²³ Ančhucqui mit kuzziz cjiñčhucča: “Wejrnaqui Moisés liichiztča”. Jalla nuž chiižcu, žkjažtiquiztan ančhucqui nii lii ana cazjo? Ančhucqui nižta ana cazziž cjen Yoozquiz ana rispitcha. ²⁴ Cjijrta Yooz takuqui razunapanž chiiča. Yooz takuqui tuž cjiča: “Ančhucaž uj paachiž cjen yekja wajtchiz žoñinacaqui ultim werar Yooz quintraž chiiča”.

²⁵ Tsjii chiižinuča. Ančhuc judío jilanacaqui Moisés lii jaru janchiquiz chimputa cjissinčhucča. Moisés lii jaru kamchiž cječhaj niiqui, ančhucžtaqui nii chimputa walča. Pero Moisés lii jaru ana kamchiž cječhaj niiqui, nii chimputaqui anaž walča. ²⁶ Jaziqui tsjii ana chimputa žoñiqui Moisés lii jaru kamchi cječhaja, jalla niiqui Yooz yujcquiziqui chimputažtakaz cjequiča, niž janchiquiz ana chimputa cjenami. ²⁷ Nižaza jakzilta ana chimputa žoñit Moisés lii jaru kamchi cječhaja, jalla niiqui ančuca uj tjeeža. Ančhucqui chimputaž cjenami nižaza Moisés cjijrta liichiz cjenami, jalla nii lii ana cazza. ²⁸ Jakziltat juntuñkaz lii jaru paačhaja, jalla niiqui anača ultimu Yooz maatiqui. Nižaza jakziltat janchiquiz alaja chimputa cječhaja, jalla niiqui anača ultimu Yooz maatiqui. ²⁹ Pero jakziltat tjapa kuztan Yooz kuzcama kamčhaja, jalla niiča ultimu Yooz maatiqui.

Nižaza niiqui persun kuzquiz ultimu Yooziž chimpatača. Tsii cjiirta lii jaru juntunīkaz kamz anača chekanaqui. Zoñž kuzquiztanča kamz chekanaqui, lijituma Yoozquin kuzziz, už ana lijituma Yoozquin kuzziz, nii. Jalla nižta lijitum kuzziz zoñiqui Yooziž tjaata honorchizza. Zoñž tjaata honora anaž importiča.

3

¹ Yooz yujcquiziqui judío zoñinacaqui yekja wajtchiz zoñinaczquiztan tsjan walasaž niiqui, ¿chjuljapat waljo? Nižaza janchiquiz chimpataqui, ¿chjuljapat waljo? ² Judío wajtchiz zoñinacz cjican, zuma walča. Tužuča primer razunaqui. Judío zoñinaczquiz Yoozqui niž cjiirta taku cumpji-ichiča. ³ Nii Yooziž tjaata lii jaru yekjap judío zoñinacaqui ana lijituma kamchiča. Jalla nuž ana lijituma kamchiž cjen, ninacz compromitta taku ana cumplissiča. Jalla nuž cjenami Yoozqui niž persun compromitta taku cumpliča. ⁴ Nužupanča. Yoozqui taku chiižcu panž cumpliča, tjapa zoñinacz chiita taku ana cumplichiž cjenami. Cjiirta Yooz takuqui tuž cjiča: “Yooz, amiž chiitaqui lijitumača. Jalla nii ziztaj cjila. Zoñinacz am quintra uj tjojtunchiž cjenami amqui lijitumapankaz tjeežtaj cjila”.

⁵ Zoñinacz toscara chiitaqui juc'ant tjeeža, Yoozza lijitumaqui, nii. Jaziqui, ¿kjaž cjeequi? Yoozqui nii toscara chiiñi zoñinaca ana casticz waquiziča. ¿Nuž chiyasajo? ⁶ Anapanča. Yoozqui lijitumapanča. Nižaza Yoozqui uj paañi zoñinaca ana casticaquiž niiqui, inakaz jusjasača.

⁷ Yekjapanacaqui tuž cjiñiča: “Wejt toscara chiitaqui, Yooz lijitumaž, nii tjeznaquiž niiqui, ¿kjažtiquiztan wejrqui casticta cjesajo? Weriz toscar chiitiquiztan Yoozqui juc'anti rispitta cjesača”. ¿Jalla nuž pinsichinchucjo? Jalla nii razunaqui ancha zumzuča. ⁸ Nižaza yekjapanacaqui cjiñiča: “Anazuma paatiquiztan zuma paaznaca tsjan kjana tjeežta cjesača. Nekztan nii anazumanaca paaz waquiziča”. Nižaza cjiñiča: “Pablo zakaz nuž tjaajñiča”. Jalla nuž cjican, yekjap zoñinacaqui wejtnac quintra chiiča, wejnacaz ana rispitta cjeajo. Jalla nižta chiiñi zoñinacaqui casticta cjis waquiziča.

TJAPA ZOÑINACAQUI UJ PAACHA

⁹ Nekztan, ¿kjaž cjii? ¿Učhum judío zoñinacaqui parti zoñinaczquiztan tsjan wali zoñinacajo? Anapanž cjesača. Wejrqui kjanapacha tjezinča, judío wajtchiz zoñinacami nižaza yekja wajtchiz zoñinacami tjappacha už mantuquiz žejlča, nii. Tjapa zoñinacami uj paazquin kuz tjaača. ¹⁰ Jalla nižtapacha cjiirta Yooz takuqui cjiča:

“Anaž jec lijitum kamañchiz zoñimi žejlča, ana zintallami. ¹¹ Anaž jec Yooz kamaña intintiñimi žejlča, anaž jecmi Yoozta kamzquin kuz tjaača. ¹² Tjapa zoñinacaqui Yoozquiztan tsii kjutñi zarakča, nižaza ana zum kuzziz cjissa. Anaž jakziltami zuma paañic žejlča, ana zinta. ¹³ Ninacz joranacquiztan anazuma chiitanaca ulanča, ticzinacz sipultura cjetžtažokaz. Chiican, zoñinaca incallča. Zkorž atquiz žejlñi venenožtakazza ninacz atquiztan chiitaqui. ¹⁴ Ninacz chiitaqui zoñž quintrapanča, nižaza zoñžtan chjaawjkatča. ¹⁵ Ninacz kjojchaqui apura zajtča, zoñi conzjapa. ¹⁶ Ninacaqui zoñi akz pecča, nižaza zoñžquiz llaquit kuzziz cjiskatča. ¹⁷ Nižaza llan kuzziz kamaña anapan zizza. ¹⁸ Nižaza werar Yooz rispits puntuquiztan anaž pinsiča”.

¹⁹ Jakziltat tuquita Moisés lii mantuquiz žejlčhaja, jalla niiqui nii lii jaru kamstanča. Pero tjapa nii liichiz zoñinacaqui ana nii lii jaru kamča. Jalla

nižtiquiztan ch'uju cjissiča. Ana chiyasača, “Wejrqui ana ujchiztča” cjicanaqui. Tjapa žoñinacaqui, jaknužt kamčhaja, jalla nii cuenta Yoozquin tjaastanča. Tjapa žoñinacaqui Yooziž casticta cjis waquiziča. ²⁰ Anaž jakziltami Moisés lii jaru zumpacha lijituma kamča. Jalla nižtiquiztan Yooz yujcquiziqui anaž jakziltami ana ujchizza. Moisés lii zizcumi uj paaspanča. Jalla nižtiquiztan nii lii jaru ana kamtiquiztan tjapa žoñinacaqui zizza, panž ujchizza, nii.

¿ŽOÑINACAQUI, JAKNUŽT ANA UJCHIZ CJESAJO?

²¹ Moisés liiquiztan Yoozqui yekjat lii jaru žoñinaczquiz ana ujchiz nižaza zuma cjiskatča. Pero nii puntu Moisés liimi nižaza profetanacaž cjiirta takumi zakaz chiiča. ²² ¿Jaknužt žoñinacaqui ana ujchiz cjesajo? Jalla tužuča. Jakziltat Jesucristužquiz kuz tjaačhaja, jalla niiqui Yooz yujcquiziqui ana ujchiz nižaza zuma cjequiča. Yoozqui žoñinaca ana illilla. ²³ Tjapa žoñinacaqui tsjii pariju ujchizza. Jalla nižta ujchiz cjenauqui Yoozqui ana jeczquizimi honorchiz cjiskatasacha. ²⁴ Pero Jesucristuqui ujchiz žoñinaczta persun wiržtan pacchiča, ninaca ana casticta cjejajo, nižaza Yooz yujcquiz zuma cjejajo. Yoozqui Jesucristo cuchanzquichiž cjen žoñinaczquiz pajk favora paachiča. Jalla nuž cjen Yoozqui inat žoñinaca liwriyasacha, ninaca ana čjulu paažcu. ²⁵ Yooz Ejpqui Jesucristo cuchanzquichiča ujchiz žoñinacz laycu ticzjapa. Niiž ticziž cjen jakziltat Jesucristužquin kuz tjaačhaja, jalla niiqui persun ujquiztan ana castictaž cjequiča. Tuquitan ima Jesucristuž ticznana Yoozqui niižquin kuzziz žoñinaczta japa pasinsis kuzziztača; ninaca ana casticchiča. Pero Yoozqui uj paañinaca casticstanča. Jalla nuž cjenami Jesucristuž cjen Yoozqui ujchiz žoñinaca pertunasacha. Jalla nižtiquiztan Jesucristo cuchanzquichiž cjen Yoozqui, persun kuz zuma lijitumaž, jalla nii tjeeziča. ²⁶ Uj paañi žoñinaca ana castictaž cjenami, Yoozqui lijitumača. Uj paañi žoñinacaqui Jesucristuž ticziž cjen ana castictača. Jakziltat Jesucristužquin kuz tjaačhaja, jalla niiqui Yooz yujcquiziqui zuma cjissa, ana ujchiz, Jesucristuž cjen.

²⁷ Jaziqui žoñinacaqui anapanž mitarazi kuzziz cjis waquiziča, “Yooz yujcquin walikaztča wejrqui” cjicanaqui. ¿Kjažtiquiztan mit kuzziz ana nuž chiyas? Anaž jecmi Moisés lii jaru zuma kamchucaqui. Jalla nižtiquiztan ana lii jaru kamchiž cjen tjapa žoñinacaqui Yooz yujcquiz ujchizza. Jesucristužquin kuz tjaachiquiztan, jalla nužquizkaz Yooz yujcquiz zuma cjesača, ana ujchiz. Jalla nižtiquiztan žoñinaca ana mitaraz kuzziz cjis waquiziča. ²⁸ Wejrqui kjanapacha tjaajinchinča, Jesucristužquin kuz tjaachiž cjen Yooz yujcquiz ana ujchiz nižaza zuma cjesača, jalla nii. Moisés lii jaru kamchiž cjen Yooz yujcquiz anapanča zuma kuzziz cjichuca.

²⁹ ¿Yoozqui judío žoñinacz Yooz alaja cjesajo? Anapanča. Yoozqui parti žoñinacz Yoozzakazza. ³⁰ Zinta Yoozqui žejlča. Jalla niiž yujcquiziqui chimputa judío žoñinacami ana chimputa yekja wajtchiz žoñinacami Jesucristužquin kuz tjaachiž cjenkaz zuma cjesača, ana ujchiz. ³¹ Jalla nižtiquiztan nuž tjaajincan wejrqui, “Moisés liiqui anaž walča”, ¿nuž cjican tjaajnojo? Anazal nižta tjaajnuča. Liiqui panž walča, cjiwča.

4

ABRAHAMZ PUNTU

¹ Wejrnacqui Abrahamž majch maatinacquiztan tjoniñčhumča. Tuquita atchi Abraham ejpž puntuquiztan, ¿kjaž cji? ² Abrahamqui Moisés lii jaru kamtasaz niiqui Yooz yujcquiz ana ujchiz cjitasacha. Nižaza “Wejrtča Yooz yujcquiz zumtqui” cjican chii attasacha. Pero ana nuž chii atatča Yooz

yujcquiziqui. ³ Cjirta Yooz takuqui tuž cjiča: “Abrahamqui Yoozquin kuz tjaachiča. Jalla nižta kuz tjaatiquiztan Yooz yujcquiz zumaž cjissiča, ana ujchiz”. ⁴ Tsji zakal chiyuča. Jakziltat langznačhaja, jalla niiqui paca tanznaquiča. Nii pactaqui anača onanta, pero langztiquiztan nižta pacta cjis waquiziča. ⁵ Pero jakzilta ujchiz žoñinacat ana čhulu paažcu, Yoozquin kuz tjaachaja, jalla niž kuz tjaatiquiztankazza Yooz yujcquiz ana ujchiz, nižaza zuma kuzziz. Ujchiz cjicanpacha kuz tjaatiquiztan Yoozqui cjiča, “Nii žoñž uj pertunuča. Wejt yujcquiz ana ujchizza”. ⁶ Ana čhulu paažcu nii kuz tjaañi žoñiqui ana ujchiz cjissa. Jalla nižta kuz tjaañi žoñž puntu David cjita tuquita ejpqui ⁷ tuž cjičiča:

“Jakzilta žoñinacž ujnacat Yooziž pertunta cječhaja, nižaza ninacž ujnacat Yooziž ana iya tjeežta cječhaja cuntintuž cjila.

⁸ Nižaza jakzilta žoñinacat ujnacquiztan Yooz Jiliriz ana casticta cječhaja, jalla nii žoñiqui cuntintuž cjila”.

⁹ Nii Davidž chiitaqui ¿jec žoñž puntuquiztantajo? ¿Chimputa žoñinacž puntuquiztan alajakazkaya? ¿Už yekja wajtchiz ana chimputa žoñinacž puntuquiztan jaa? Wejrqui cjiwča pizcquiztanpachača. Abrahamqui Yoozquin kuz tjaachiž cjen Yooz yujcquiz ana ujchiz cjissiča. ¹⁰ ¿Čhjolorquiztanpacha ana ujchiz cjissitaya? ¿Ima chimpuchiz cjen? už ¿chimpuchiz cjen jaa? Wejrqui cjiwča, anača chimpuchiz cjen Yooz yujcquiz ana ujchiz cjissiqui, pero ima chimpuchiz cjen. ¹¹⁻¹² Ima chimputa cjican Abrahamqui Yoozquin tjapa kuz tjaachiča. Jalla nižtiquiztan Yooz yujcquiz ana ujchiz nižaza zuma cjissiča. Jalla niž wiruñ Yoozqui nii chimputa lii mantichiča tjeezjapa kuz tjaachiž cjen Yooz yujcquiz ana ujchizza, zuma kuzzizza, jalla nii tjeezjapa. Jalla nižtiquiztan Abrahamqui tjapa Yoozquin kuz tjaañinacžta ejpžtakazza, ana chimputa žoñinacžtami, nižaza chimputa žoñinacžtami. Jalla nuž pinsichiča Yoozqui. Jakziltat kuz tjaachiž cjen Yooz yujcquiz ana ujchiz, nižaza zuma kuzziz cjisnačhaja, jalla ninacaqui Abrahamž ultim majchmaatinaca cjequiča. Učhum Abraham ejpqui ima chimputa cjican Yoozquin kuz tjaachiča. Jakzilta chimputa žoñinacat Abrahamžtapacha Yoozquin kuz tjaachaja, jalla ninacaqui Abrahamž ultim majchmaatinaca cjequiča. Chimputakaz ana walča, Yooz yujcquiz zuma cjeyajajo.

YOOZIZ TJAATA TAKU

¹³ Yoozqui Abrahamžquizimi niž majchmaatinacžquizimi comprometcan taku tjaachiča, tii muntuquiz cuntintuž cjequiča, jalla nii. Abrahamž lii jaru kamtiquiztan Yoozqui ana nižta taku tjaachiča. Pero Yoozquin kuz tjaachiž cjen nižaza zuma kuzziz cjen, Yoozqui nižta taku tjaachipanča.

¹⁴ Moisés liichiz kamñi žoñinacaqui tii muntu irinsa tanznačhaj niiqui, jalla nižtiquiztan Yoozquin kuz tjaažqui inakazza. Nižaza Yooziž tjaata taku anaž walkatča. Pero anača nižta. Anaž jecmi nii lii jaru zuma kamasacha.

¹⁵ Jaziqui lii jaru ana kamtiquiztan žoñinacaqui casticta cjistanča. Lii ana žejltasacha, nekztan lii quintra ana kamtasacha.

¹⁶ Jalla nižtiquiztan Yoozquin kuz tjaatiquiztankaz Yooz yujcquiz ana ujchiz, nižaza zuma kuzziz cjesacha. Nižaza Yoozqui žoñinacžquiz okziž cjen žoñinaca ana ujchiz cjiskatča. Jalla nii wali pajk favora paachiča Yoozqui. Jalla nuž cjen Yooziž tjaata takuqui tirapanž walča tjapa Abrahamž majchmaatinacžtaqui, Moisés liichiz žoñinacžtami, ana Moisés liichiz žoñinacžtami. Yooziž tjaata takuqui walča tjapa Abrahamžtapacha Yoozquin kuz tjaachinacžtaqui. Abrahamqui tjapa učhum Yoozquin kuz tjaachi žoñinacž ejpžtakazza. ¹⁷ Jalla nužupanž cjirta Yooz takuqui chiča,

tuž cjican: “Amqui wacchi nacionchiz žoñinacž epim cjequiča”. Jalla nižtiquiztan Abrahamqui učum ejpžtakazza, Yooz yujcquiziqui. Abrahammi učumnacami nii zinta Yoozquin kuz tjaachinčhumča. Nii zinta Yoozqui ticzinacami jacatatskatča, nižaza ana žejlñinaca žejlzkatča.

¹⁸ Abrahamžquiz Yoozqui cjichiča: “Amqui wacchi nacionchiz žoñinacž epim cjequiča”. Jalla nii puntuquiztan zakaz Yoozqui Abrahamžquiz cjichiča: “Jalla nuž amqui wacchi majchmaatinacchiz cjequiča”. Yooz taku criichiz cjen Abrahamqui wacchi majchmaatinaca tjew tjewziča, chawcwacama. Tsji žoñinacž “Amiž tjaata Yooz taku ana cumplita cjesača” nuž chiiñi cjenami Abrahamzti tira tjewziča, Yooz taku cumplispanž cjican. ¹⁹ Abrahamqui jos patac watchiz cjen ticz orquiztača. Ana majchchizpan cjichucatača. Nižaza niž maatakaqui ana zinta majtchucatača. Jalla nuž pucultan ana majtchuca cjicanami, Abrahamqui Yoozquin anača upa kuzziz. ²⁰ Nižaza ana kuz turwayskatchiča. Yooziž compromitta taku cumplis ora tirapan tjewziča, cumpliscama. Tirapantača Yoozquin kuzziz. Nižaza Yooz honora waytican, juc'anti Yoozquin kuzziz cjissiča. ²¹ Abrahamqui zizziča, Yoozqui niž compromitta taku ultimupan cumpli atasacha. Jaziqui tirapan tjewznatča, ana kuz paysnakžcu. ²² Jalla nižtiquiztan nižta Yoozquin kuz tjaatiquiztan Abrahamqui Yooz yujcquiz ana ujchiz cjissiča, nižaza ancha zuma kuzziz. ²³ Jalla nuž Yooz tawk liwruquiz cijrtatača. Nii cijrtaqui anatača Abrahamž cjen alajakaz, ²⁴ učumnacaltajapa zakaz cijrtatača. Jakziltat Yoozquin kuz tjaachaj niiqui, Yooz yujcquiz ana ujchiz cjisnasača. Nii Yoozqui učum Jesucristo Jiliri ticziquiztan jacatatchiča. ²⁵ Jesucristuqui učum ujquiztan contatača; nižaza niž jacatatchiz cjen učumqui Yooz yujcquiz ana ujchiz nižaza zuma cjissinčhumča, nižquin kuz tjaachiž cjen.

5

YOOZQUIN KUZIZ ŽOÑINACA

¹ Jalla nižtiquiztan Yooz yujcquiz ana ujchiz, nižaza zuma kuzziz cjen, Yoozqui anača učum quintra. Jesucristo Jiliriž cjen, nižaza nižquiz kuzziz cjen učumtan Yooztan walikazza. ² Jesucristužquin kuzziz cjen učumqui Yooz partiquiz luzzinčhumča. Jalla nii partiquiz učumnacaqui panž žejlča. Jalla nuž žejlcan cuntintuž tjewža, Yooziž tjaata honora tanz ora, Yooztan honorchiz cjisjapa. ³ Nii Yooz zumanaca tjewžcan, učumqui cuntintučumča. Nižaza sufris želanaqui cuntintuzakazza. Sufrisquiztan pasinziz kuzziz cjissa. Jalla niiqui učumqui zizza. ⁴ Nižaza pasinziz kuzziz žejltiquiztan Yoozquin tjurt'iñi kuzzizpan yatisinsa. Jalla nekztan zumquin yatisinžcu, Yooz honora tjaaz ora tjewža. ⁵ Yoozqui niž Espiritu Santo učumnaca kuzquiz luzkatchiča. Nii Espiritu Santuqui učum kuzquiz luzcu, Yooz ancha zuma munaziñi kuz učumquiz intintiskatča. Jalla nižtiquiztan Yooziž tjaata honora tjewžcan učumqui zizza, ultimquiziqui panž tanznaquiča, nii. Ana inakaz tjewznaquiča.

⁶ Učumpacha ujquiztan anatača liwriizuca. Jalla nižtiquiztan Yooziž pinsita timpuquiz Cristuqui ujchiz žoñinacž laycu ticziča. ⁷ Anaž jakzilta žoñimi tsji žoñtajapa pjasila ticznasača, zuma žoñi cjenami. Cunamit tsji ancha zuma kuzziz žoñtajapa ticz pecačani. ⁸ Yoozti niž zuma okzñi kuz tjeeziča, jalla tižta. Učumnaca ujchiz cjenami Yoozqui niž Majch Jesucristo cuchanžquichiča, učumnacaltajapa ticzjapa. ⁹ Jalla nižtiquiztan Yooz Majch ticziž cjen anziqui učumqui Yooz Ejpž yujcquiz ana ujchizza, nižaza zuma kuzzizza. Jalla niic zuma razunača. Jaziqui

uĥumqui zuma kuzzizza. Jalla niĥtiquiztan tiizakaz zuma razunaĥa: Jesucristuĥ ticziĥ cjen uĥumqui ultim casticz tjuñquiziqui liwriitaĥ cjequiĥa Yooz casticzquiztan. ¹⁰ Tuquitan uĥumnacaqui Yooz quintrataĥa. Jalla nuĥ Yooz quintra ťelanami, Yoozqui niĥ Majĥ cuchanĥquichiĥa, ťoñinacĥ laycu ticzjapa, ťoñinacĥ pertunta cjejajo. Jalla niĥqui razunaĥa. Niĥaza anziĥqui uĥumqui Yooz pertuntaĥa. Jalla niĥtiquiztan uĥumtan Yooztan walikazza. Niĥaza Yooz Majĥ jacatattiquiztan uĥumqui ultimquiziqui tjapa anawalinacquiztan liwriitapanĥ cjequiĥa, Yooztan wiñaya kamzjapa. Jalla niĥqui zuma razunazakazza. ¹¹ Ultimquiziqui liwriitaĥ cjequiĥa. Niĥaza anzimi liwriitazakaz uĥumqui. Jalla niĥtiquiztan uĥumqui Yooztan tsjii kuzziz cjican, cuntintuĥa, Jesucristo Jiliriĥ cjen. Jesucristuĥ cjen uĥumqui Yooziĥ pertunta cjissiĥa. Jalla niĥtiquiztan uĥumtan Yooztan walikazza.

ADANZTAN JESUCRISTUŽTAN

¹² Tsjiilla cjesaĥa. Tsjii ťoñiĥ cjen uj ťejlĥa tii muntuquiz. Niĥaza nii ujquiztan ticz ťejlĥa. Niĥaza tjapa ťoñinacami uj paaĥa. Jalla nuĥ uj paaĥcu, ticĥa. ¹³ Moisés liĥ tuquiqui uj paazqui ťelatĥa tii muntuquiz. Pero ana liĥizlaj niĥqui, ťoñinacaqui nii lii quintra paata ujquiztan ana castictataĥa. ¹⁴ Adanĥ timpuquiztanpacha Moisés timpucama ťoñinacaqui ticziĥa uj paatiquiztan. Jaknuĥt Adán primera uj paatĥaja, jalla nii ujpacha ana paachiĥa parti ťoñinacaqui. Jalla nuĥ cjenami yekja ujnaca paachiĥa. Adanqui tjonñi Jesucristuĥtakaz tjapa tii muntuquiz ťejlñi ťoñinacĥquiz contajiĥa. Jalla nii puntuquiztan Adanĥtan Jesucristuĥtan cassa.

¹⁵ Pero tii puntuquiztan anaĥ cassa. Adanĥ uj paatiquiztan anawalinaca ťejlĥa. Cristuĥ ticztiquiztan zumanaca ťejlĥa. Tsjii ťoñiqui uj paachiĥ cjen tjapa ťoñinacĥquiz ticskatĥa. Jalla niĥa Adanqui. Niĥaza tsjii ťoñiĥ cjenkaz walja ťoñinacaqui ujquiztan liwriitaĥa. Jalla niĥa Jesucristuqui. Jesucristuĥ cjen Yoozqui ťoñinaca okziĥa. ťoñinacĥ ana okĥta cjichuca cjenami, Yoozqui ťoñinacĥquiz okziĥa. Jalla nuĥ okztiquiztan Yoozqui Jesucristuĥ cjen ťoñinaca liwriiĥiĥa niĥ yujcquiz ujchiz ana cjisjapa. Nuĥupanĥa. ¹⁶ Adanĥ uj paatiĥtan Jesucristuĥ liwriiñiĥtan anaĥ cassa. Punta puntaĥ ťoñinacĥquiz contajiĥa. Adanĥ zinta ujquiztan tjapa ťoñinacaqui pjalĥtaĥa, casticta cjisjapa. Pero Jesucristuĥ liwriitiquiztan walja ťoñinacaqui Yooz yujcquiz ana ujchiz niĥaza zuma cjissa, walja ujnaca paachiĥ cjenami. Jesucristuĥ cjenkaz niĥta cjissa. ¹⁷ Tsjii ťoñiĥ ujquiztan tjapa ťoñinacaqui ticstanĥa. Jalla niĥ razunaĥa. Tiiĥi tsjan zuma razunaĥa. Jakziltat Jesucristuĥ cjen ujquiztan liwriita cjeĥaja, jalla niĥqui Yooz yujcquiz ana ujchiz cjequiĥa. Niĥaza ujquiztan ticziĥ cjenpacha, Yooztan wiñaya kamaquiĥa. Niĥaza honorchiz cjequiĥa.

¹⁸ Jaziqui tsjii ťoñiĥ ujquiztan tjapa ťoñinacaqui pjalĥtaĥa casticta cjisjapa. Niĥaza tsjii ťoñiĥ ticztiquiztan tjapa ťoñinacaqui ninacĥ ujquiztan pertunta cjesaĥa, ninacĥ ujquiztan ana casticta cjejajo, niĥaza Yooztan wiñaya kamajo. ¹⁹ Yooz mantita ana cumplichiĥ cjen Adanqui tjapa ťoñinacĥquiz ujchiz cjiskatĥa. Jesucristuzti Yooz kuz cumplichiĥ cjen walja ťoñinacĥquiz Yooz yujcquiz ana ujchiz, niĥaza zuma cjiskatĥa.

²⁰ Yoozqui Moisesquiz tsjii lii tjaachiĥa, ťoñinacĥquiz persun ujnaca kjanapacha tjeezjapa. Nii lii zizcuqui ťoñinacaqui lii quintra juc'anti uj paachiĥa. Jalla nuĥ juc'anti uj paachiĥ cjenami, Yoozqui niĥ okĥni kuz ťoñinacĥquiz juc'anti tjeeziĥa Jesucristuĥ cjen. ²¹ Uj paaĥcu ťoñinacaqui ticstanĥa, niĥaza casticta cjistanĥa. Pero ťoñinacĥ ujnacquiztan infiernuquin castictaĥ cjenpacha Yoozqui ťoñinaca liwriiĥiĥa Jesucristo Jiliriĥ

cjen. Zoñinacaqui Jesucristuž cjen Yooz yujcquiz ana ujchiz, nižaza zuma cjisnasača, Yooztan wiñaya kamzjapa.

6

EW KAMAÑA PUNTU

¹ Uj puntuquiztan yekjapanacaqui chiiñičha. Učhumqui tira uj paaz waquiziča, Yooz okzñi kuz juc'anti tjeežta cjisjapa. ² Pero wejr cjiwča, anapanž uj paaz waquiziča. Tuquitan ticzi zoñinacažtakaztača učhumqui, anazum kamañchiz kamcan. Pero učumž tuquitan anazuma uj paañi kamañquiztan jaytichinčhumča. Jalla nižtiquiztan uj paañi kamañchiz anapanž kamz waquiziča. ³ Tjapa učumnacaqui, Jesucristužtan tsjii kuzziz cjissinčhumča. Bautistaž cjen nekz tjezinčhumča. Jesucristuqui ticžcu, tjatzatača. Jalla nižta irata učhumqui anazum uj paaznaca tjazt waquiziča. Jalla nii učumnacaqui panž zizza. ⁴ Bautista cjiscu, nižaza Jesucristužtan tsjii kuzziz cjiscu, učumnacaqui uj paañi kamañquiztan jaytichinčhumča. Nekztan zuma ew kamañchiz cjissinčhumča. Yooz Ejpqui persun aztan Jesucristo ticziquiztan jacatatskatchičha. Jalla nižta irata Yoozqui učumnaca anazuma kamañquiztan liwriičičha, zuma ew kamañchiz cjeajajo.

⁵ Jakziltat Jesucristužtan tsjii kuzziz cječhaja, jalla niiqui Jesucristužtan ticziča, anazum uj paañi kamañquiztan liwriita cjisjapa. Nižaza jakziltat Jesucristužtan tsjii kuzziz cječhaja, jalla niiqui Jesucristužtan jacatatchičha, ew zuma kamañchiz cjisjapa. ⁶ Jaknužt Jesucristuqui cruzquiz ch'awcta ticzižlaja, jalla nižta irata učhumqui ticzižtakaz cjissičha uj paaz pecñi kuzquiztan. Jalla nižtiquiztan učhum anazum uj paaz pecñi kuzqui nužquiz ana azziz cjissičha. Nižaza nii uj paaz pecñi kuzqui ana iya mantasača učhum kuzquizpacha. Jalla nii učhumqui panž zizza. ⁷ Jakziltat uj paaz pecñi kuzquiztan ticzi cječhaja, jalla niiqui uj paañi kamañquiztan liwriita cjequiča. ⁸ Nižaza jakziltat Jesucristužtan tsjii kuzziz cjissič cjen uj paañi kamañquiztan liwriita cječhaja, jalla niiqui ew kamañchiz cjequiča, Jesucristužtakaz. Nižaza Jesucristužtan chica kamaquiča. Jalla nii razuna cričinčhumča. ⁹ Jesucristuqui ticziquiztan jacatatchičha. Jalla nižtiquiztan ana wilta ticznaquiča, niižtaqui ana iya ticz žejlča. ¹⁰ Jesucristuqui zoñinacž ujquiztan ticziča, tsjii wilta. Ana wilta ticznaquiča. Jaziqui žejtča, nižaza Yooztajapa kamča. ¹¹ Jalla nižtiquiztan ančhucqui cjuñzna, uj paañi kamañquiz liwriitaž, nii. Jaziqui Jesucristo Jiliriz cjen Yooztajapa ew kamañchiz kamla.

¹² Uj paaz pecñi kuzqui ana mantiskata, anazumanaca paajo. ¹³ Nii uj paaz pecñi kuzqui curpu mantis pecčhaj niiqui, panž ewjasa. Pero ančhucqui curpu zuma paazjapa, nižaza Yooz sirwizjapa kuz tjaa. Ančhucqui anazum uj paañi kamañquiztan liwriita cjiscu ew zuma kamañchiz cjissinčhucča. Jalla nižtiquiztan ančhucqui Yooz kuzcama kamajo Yooz mantuquiz cjee, tjapa curpumi, nižaza kuzmi. ¹⁴ Ančhucqui anača iya Moisés lii mantuquiz. Okzñi Yooz mantuquizza ančhucqui. Jalla nižtiquiztan nii uj paaz pecñi kuzqui ana mantiskata.

YOOZ MANTUQUIZPANKAZ CJEE

¹⁵ ¿Kjaž cjesajo? Moisés lii mantuquiz ana žejlcan, nižaza okzñi Yooz mantuquiz žejlcan, ¿uj paañi kamañchiz želasajo? Anapanž cjesača. ¹⁶ Jakziltat tsjii zoñž mantuquiz žejlčhaja, jalla nii patrunž mantitanaca caspanikazza. Jalla nižta irata jakziltat uj paaz pecñi kuz mantuquiz žejlčhaja, ujnaca paasača; jalla nekztan Yooziž castictaž cjequiča. Nižaza jakziltat Yooz

mantuquiz žejlčhaja, jalla niiqui Yooz kuzcama cumplis waquiziča. Jalla nekztan tsjan tsjan zuma kamañchiz cjequiča. ¿Nii ana ziz ančhucjo? ¹⁷ Tuquiqui ančhucqui uj paaz pecni kuz mantuquiz žejlñitača. Nekztan Yooz puntu zuma werar razunanacaqui ančhucacqui tjaajintatača. Jaziqui jalla nii tjaajintanac jaru tjapa kuztan kamča. Jalla nižta ančuca zuma kamañchiz cjen Yoozquin gracias cjican chiyuča. ¹⁸ Jalla nižtiquiztan nii uj paazquiztan liwriitača ančhucqui. Nižaza zumanaca paazjapa tjapa kuz tjaachinčhucča. Yooz manta paaz cjissinčhucča. ¹⁹ Zoñž wirquiztan punta punta chiyuča, Yooz puntu intintazkatzjapa. Ana nižta chiitasaz niiqui, ančhucqui anaž intintaztasača. Tuquiqui ančhucqui uj paaz pecni kuz mantuquiz želatča, ujnaca paacan. Jalla nuž žejlcan juc'anti juc'anti uj paachinčhuctača. Jazizti Yooz mantuquiz tsjan tjapa kuztan žela, tsjan zumanaca paazjapa. Jalla nuž žejlcan Yooztakaz tsjan tsjan zuma kuzziz cjisnaquiča.

²⁰ Tuquiqui ančhucqui uj paaz pecni kuz mantuquiz žejlcan, zumanaca paazjapa ana importiča. ²¹ Jalla nuž kamcan, ančhucaltajapa ¿chjul walitajo? Jaziqui ančucaž tuquita paatanacquiztan ančhucaltaqui azipanča. Jalla nižta anazum kamchi žoñinacaqui wiñayjapa Yooziž castictapanž cjequiča. ²² Pero ančhuczti nii anazum uj paañi kamañquiztan liwriitača. Yooz mantuquiz cjissinčhucča. Jalla nižtiquiztan ančhucqui tsjan tsjan zuma kamañchizza. Nižaza Yooztan wiñayaž kamaquiča. ²³ Jakziltat anazum uj paañi kamañquiz kamčhaja, jalla niiqui Yooziž castictaž cjistanča. Nuž waquiziča. Pero Yoozqui žoñinacžtajapa tsjii pajk favora paachiča, žoñinacaž ana waquizan. Nužukaz paachiča niž zuma okzñi kuzziz cjen. Jaziqui jakziltat Yooziž liwriita cječhaja, jalla niiqui Jesucristo Jiliriz cjen Yooztan wiñayaž kamaquiča.

7

LII PUNTU

¹ Moisés lii zizni jilanaca, cullaquinaca, ančhucqui zizza, ima ticzcan, žoñinacaqui Moisés lii mantuquiz žejlča. ² Nižaza tsjaa maatakqui zalz kamz lii mantuquiz žejlča, naaža lucu ticzcama. Naaža lucuž ticznaquiz niiqui, nekztan naaqui nii lucutiñi kamañ liiquiztan liwriitača. ³ Jaziqui naaža persun lucu žetan, naaqui yekja luctakžtan želaquiz niiqui, jalla naaqui adulterio paača. Naaža lucu ticznaquiz niiqui, jalla nekz lucutiñ kamañ liiquiztan liwriitača. Jalla nižtiquiztan yekja lucžtan zalžnanami, anaž adulterio cjesača.

⁴ Wejt jilanaca, cullaquinaca, jalla nižta iratača Moisés lii puntuquiztanaqui. Jesucristuqui ančuca ujnacquiztan ticziča. Niž cjen ančhucqui Yooz yujcquiz ana ujchizza, zuma kuzzizza. Moisés lii mantuquiz žejlcan, anapan zuma kuzziz cjisni atchucatača. Jaziqui ančhucqui ticzi žoñižtakazza nii lii puntuquiztan. Jalla nižtiquiztan yekjaž mantuquiz žejlča, Jesucristuž mantuquiz, tsjii yekja lucžtan zalzižtakaz. Jesucristuqui ticziquiztan jacatatchiča, ančucaž Yooztajapa zumanaca paajo. ⁵ Tuquiqui učum persun kuzcama kamcan, učum uj paaz pecni kuzqui učumnacaquiz mantiñitača, ujnaca paajo. Jalla nižta ujnaca paatiquiztan infiernuquin Yooziž casticta cjichucatača. Moisés liiquiz “Anača uj paazqui” cjican cjenami učum uj paaz pecni kuzqui juc'anti uj paazquin učum chjitchiča. ⁶ Ima Jesucristužquin kuz tjaacan, jalla nižta kamchinčhumča. Pero jaziqui učumqui Moisés liiquiztan liwriitača. Tuquita nii liž mantuquiz učum želatča, preso tanta žoñižtakaz. Anziqui

Espíritu Santuž mantuquiz žejlča. Niiqui učumnacaquiz ew kamaña tjaachiča.

¿JECT WEJR YANAPASAJO, ZUMA PAAZJAPAJO?

⁷ Jaziqui ¿kjažu cjeequi? ¿Moisés liiqui anawalejo? Anapanž cjesača. Moisés lii mantuquiz ana kamtasaz niiqui, wejrqui wejt ujnaca anal pajkatasacha. Moisés liiquiz “Anača zmazni kuzziz cjee” cjiča. Nekztan wejt zmazni kuz zuma pajchinča. ⁸ Moisés liiquiz nižta mantita cjen, wejt uj paaz pecni kuzqui tjapamana zmaz pinsichiča. Nii lii quintra ancha paaz pecatča. Pero nii liiqui ana žejltasaž niiqui, jalla nižtiquiztan nii zmazqui anaž pajta cjitasakalča. ⁹ Ima Moisés lii pajcan, cuntintul kamchinča. Nekztan Moisés lii mantitanaca pajtiquiztan wejt ujnaca pajchinča, nižaza juc'anti uj paachinča. Jalla nižtiquiztan persun kuzquiz weriž paata uj zint'ican, llaquita žejlchintača. Wejt persun uj paatiquiztan Yooz castictal cjis waquizuča. ¹⁰ Wejrqui Moisés lii jaru zumpacha kamtučhaja, jalla nekztan Yooztan cuntintu kamtasacha. Pero nii Moisés lii jaru ana zuma kami atchinča. Jalla nižtiquiztan nii liiž cjen wejtquiz tjeežtača, wejr castictal cjis waquizuča, jalla nii. ¹¹ Moisés liiquiz mantitanaca žejlča. Nii mantitanacaqui zizcuqui wejt uj paaz pecni kuzqui juc'ant uj paaz pecchiča. Anapan nii lii jaru kami atatuča. Incallta cjissinča. Nii lii jaru ana kamtiquiztan, Yooz casticta cjichucatača.

¹² Moisés liiqui Yooziž mantitatača. Jalla nižtiquiztan ancha zumača nii liiqui. Nižaza nii liiquiz mantitami ancha zumapanča, nižaza Yooz kuzcamača, nižaza wejtta waliča. ¹³ Nii liiqui wejtta wali zumažlaj niiqui, ¿kjažtiquiztan nii liiž cjen Yooz casticta cjis waquizasajo? Nii liiqui zumača. Pero nii zuma lii zizcuqui, wejt uj paaz pecni kuzqui juc'anti ana wal uj paaz pecchiča. Jalla nekztan wejt quintra Yooz casticz žejlča. Jalla nižtiquiztan tjeežtača, wejt uj paaz pecni kuzqui ana zumapanča, nii. Nižaza Moisés lii quintra paatiquiztan tsjan juc'ant anazumaž cjissa wejt uj paaz pecni kuzqui.

¹⁴ Učhumqui zizza, Moisés liiqui Yooz Espiritu Santuž kuzcamača. Wejrzi persun kuzcama kamz pecuča. Jalla nižta kamcan wejt uj paaz pecni kuz mantuquiz želuča. ¹⁵ ¿Kjažtiquiztan nižta ana zuma paatojo? Anal intintazuča. Jesucristužquin kuz tjaažcu, jalla nekztanpacha zuma paaz pecni kuzziz cjissinča. Jalla nižta kuzziz cjenami, uj paaz pecni kuzzizpanča. Zuma paaz peccumi, anal zuma payi atuča. Ana pecta uj paaznaca, jalla niikal wilta wilta paa-uča. ¹⁶ Jalla nižta paachiž cjenacui, wejrqui pajuča, Moisés liiqui zumača, jalla nii. ¹⁷ Ana zuma paacanami wejt kuzquiz zuma paaz pecuča. Jalla nižtiquiztan wejrpacha nii anazuma paatanaca anal iyal paaz pecuča. Pero wejt uj paaz pecni kuzqui nii ana zuma paatanaca paakatča. ¹⁸ Wejt uj paaz pecni kuzqui ana zumapanča. Yooz aztankaz zuma payi atasacha. Wejrqui zuma paaz pecanami, wejt persun aztan nii zuma paazqui anal atuča. Weriz kamtiquiztan nii razuna zizni cjissinča. ¹⁹ Wejrqui weriz zuma paaz pectanacaqui anal paa-uča. Antiz weriz ana paaz pectanacaqui, nii ana zumanacal paa-uča. ²⁰ Jalla nižta ana weriz pectanaca paacan, wejrpacha ana nižta paa-uča. Pero wejt uj paaz pecni kuzqui nižta anazuma paakatča.

²¹ Jalla nižtiquiztan wejtquiz nižtapan žejlča. Zuma paaz pecanami, wejt uj paaz pecni kuzkaz mantiz pecča. ²² Wejt kuzquizpacha Yooz kuzcapan paaz ancha pecuča. ²³ Jalla nuž cjenami uj paaz pecni kuzziztča. Wejt curpu mantiz pecča. Jalla nižtiquiztan wejt uj paaz pecni kuzqui wejt zuma paaz pecni kuz quintrača. Wejrqui anazuma paacan wejt uj paaz pecni kuz

mantuquiz želuča. Nižaza nii uj paaz pecni kuzqui wejt curpu mantiča. Weriz kamtiquiztan nii razuna zizni cjissinča.

²⁴ Ana waliča wejrqui. Jalla nižtiquiztan ¿jequit tii ana zuma paañi curpuquiztan wejr liwriyaquiya? ¿Tii casticzkatni curpuquiztanya? ²⁵ Yoozquin gracias cjican, chiyučha, učum Jesucristo Jiliriča wejt liwriñiqui. Wejr-pacha tjapa wejt zuma paaz pecni kuztan Yooz kuzcama kamuča, wejt uj paaz pecni kuz uj paaz pecanami.

8

ESPIRITU SANTO KUZQUIZ ZEJLCHA

¹ Jesucristuž partiquiz žejlñi žoñinacaqui ana Yooziž casticta cjequiča. Ninacaqui Yooz Espiritu Santuž kuzcama kamča; uj paaz pecni kuzcama ana kamča. ² Jesucristuž cjen wejrqui Espiritu Santuž mantuquiz želuča. Espiritu Santuž cjen ew kamañchiz kamuča. Nii Espiritu Santuqui uj paaz pecni kuz mantuquiztan wejr liwriičiča. Uj paaz pecni kuz mantuquiz tira žejltasaž niiqui, Yooziž wiñaya casticta cjitasacha. ³ Zoñinacaž uj paaz pecni kuz mantuquiz žejlcan, Moisés lii jaru ana kami atchiča. Jalla nižtiquiztan Yoozqui niž persun Majch cuchanžquichiča. Ujchiz žoñižtakaz curpuchiz kamchiča. Pero ana ujchizza niiqui. Zoñž curpuchiz cjican, ujchiz žoñinacž laycu ticziča. Jalla nuž cjen Jesucristuqui ujchiz žoñinacž cuntiquiztan casticta cjissiča, Jesucristužquin kuzziz žoñinaca ana casticta cjejajo. ⁴ Moisés liiquiz Yooz kuzcama kamzqui mantitača. Jakziltat uj paaz pecni kuz mantuquiz kamčhaja, jalla niiqui Yooz kuzcama ana kamča, nižaza Moisés licama ana kamča. Pero jakziltat Yooz Espiritu Santuž mantuquiz kamčhaja, jalla niiqui Yooz kuzcama kamča.

⁵ Jakziltat persun uj paaz pecni kuzcama kamčhaja, jalla niiqui persun pinsitanacžquizkaz kuz tjaača. Pero jakziltat Espiritu Santuž kuzcama kamčhaja, jalla niiqui Yooz Espiritu Santuž pinsitanacžquiz kuz tjaača. ⁶ Jakziltat uj paaz pecni kuz pinsitanacžquiz kuz tjaačhaj niiqui, Yooziz wiñaya castictaž cjequiča. Pero jakziltat Espiritu Santuž pinsitanacžquiz kuz tjaačhaj niiqui, Yooz kamañchiz kamaquiča, nižaza Yooztan nižtan walikaz cjequiča. ⁷ Jakziltat persun anazum kuzcamakaz kamz pecčhaja, jalla niiqui Yooz quintrača. Yooz kuzcama anapanž kamz pecča, nižaza anapanž atča. ⁸ Jakziltat persun kuzcamakaz kamz pecčhaja, jalla nuž kamtiquiztan Yoozqui anapanča cuntintu.

⁹ Ančhuczi persun kuzcamakaz anaž kamča. Yooz Espiritu Santuž ančuca kuznacquiz žejlchiž cjen, ančhucqui Espiritu Santuž kuzcama kamča. Jakziltat ana Jesucristuž Espirituchizlaja, anača Jesucristuž partichiz žoñiqui. ¹⁰ Jesucristuž ančuca kuznacquiz žejlchiž cjen Yooz yujcquiz ana ujchizčhucča, nizaza zuma kuzzizčhucča. Nižaza ančuca animunacaqui ew zuma kamañchizza. Uj paachiž cjen ančuca curpunacaqui ticznaquiča. Jalla nuž cjenami ančuca animunacaqui Yooztan wiñaya kamča. ¹¹ Yooz Ejpqui niž Espiritu Santuž cjen Jesucristo ticziquiztan jacatatskatchiča. Nii Yooz Espiritu Santuqui ančuca kuzquiz žejlča. Jalla nižtiquiztan Yooz Ejpqui niž Espiritu Santuž cjen ančuca ticzi curpunaca zakaz jacatatskataquiča.

¹² Jilanaca, cullaquinaca, tsjii mantuquiz kamspanča učumqui. Anača uj paaz pecni kuz mantuquiz kamzqui, persun kuzcamakaz paazjapa. Pero Yooz Espiritu Santuž mantuquiz kamsa. ¹³ Jakziltat persun kuzcamakaz kamchiž cječhaja, jalla niiqui Yooziž wiñaya castictaž cjequiča. Pero jakziltat

Espíritu Santuž mantuquiz žejlčhaja, jalla niiqui uj paaznaca jaytičha. Jalla nuž ujnaca jaytichiž cjen, Yooz kamañchiz kamaquičha.

¹⁴ Jakziltat Yooz Espiritu Santuž irpita cječhaja, jalla niiqui Yooz maatičha. ¹⁵ Ančhucqui Yooz maatinacčhucčha. Jaziqúi Espiritu Santuqui ančhuca kuznacquiz luzziž cjen, ana Yoozquiztan eksñi kuzzizza. Espiritu Santuž cjen, “Učhum Yooz Tata”, ¹⁶ jalla nuž cjican učhum kuznacaqui chiičha. Nižaza kuzquiz sint'iskatčha, učhumčha Yooz maatinacaqui, jalla nii. ¹⁷ Nižaza Yooz maatinacaž cjen Yooziž tjaata zuma irinsa tanznaquičha, jalla nii irinsačha Yooztan wiñaya kamzqui, Jesucristužtan chica. Tii muntuquiz kamcan Jesucristuqui sufrichičha. Učhumqui Jesucristužquiz sirwichiž cjen zakaz sufraquiž niiqui, nekztan arajpachquin niižtan chica honorchiz cjequičha.

¹⁸ Tii timpuquiz sufrisnacaqui anačha ancha. Cjuñzna, Yooziž tjaata honoračha ancha zuma. Jalla nuž cjuñznučha wejrqui. Jesucristuž tjonz tjuñquiziqui učhumnacaqui zuma honorchiz cjequičha. Jalla nii tjeežtaž cjequičha. ¹⁹ Tjapa tii muntuquiz žejlñinacaqui anchaž tjewža, Yooz maatinacž honora tjeez tjuñi. ²⁰ Adanž uj paatiquiztan tjapa tii muntuquiz čhjultakimi inakaz cjissičha. Yooz munan jalla nuž cjissičha. Anačha juyztokaz inakaz cjissičha. Pero tsjii noojiqui tii muntumi tii muntuquiz žejlñinacami anawalinacquiztan liwriitaž cjequičha. Jalla nii tjuñi tjewža. ²¹ Jalla nii noojiqui tii muntumi tii muntuquiz žejlñinacami tjapa ana walinacquiztanami liwriitaž cjequičha. Ticzmi anawali watñinacami ana želaquičha. Liwriitiquiztan tii muntumi tii muntuquiz žejlñinacami liwj zumacama cjiskattaž cjequičha, jaknužt Yooz maatinacaqui zumapan cjiskattaž cječhaja, jalla nižta irata. ²² Adanž timpuquiztanpacha tii timpucama tjapa tii muntuquiz žejlñinacaqui sufričha jaknužt tsjaa ic maataka majtz ora sufričhaja, jalla nižta ancha ayincan žejlčha. ²³ Učhum kuzquiz zakaz ancha sufričha, Espiritu Santuchiz cjenami. Nii Espiritu Santuqui tsjii zuma adelanto učhum kuzquiz žejlčha. Jalla nuž cjen učhumqui ancha tjewža, juc'ant tsjan zuma kamañchiz cjisjapa. Učhumqui Yooz maatinacaž cjitiquiztan nii zuma kamañchiz cjisnaquičha. Nižaza učhum Yooz maatinaca cjican, ew curpuchiz cjisnaquičha. ²⁴ Jalla nuž učhumnacaqui tjewža liwriitaž cjen. Čhjulunacat chertčhaja, jalla nii chertanaca ana tjewžta cjequičha. ¿Jec žoñit chertanaca tjewznasajo? ²⁵ Učhumnacaqui ana chertanaca tjewža. Yoozquiztan tjonñi zumanaca tjewža. Jalla nižtiquiztan pasinziz kuztan tjewstančha.

²⁶ Jaknužt učhum zuma tjewzqui sufris awantizjapa yanapčhaja, jalla nižta irata Yooz Espiritu Santuqui učhum yanapčha tjurt'iñi kuzziz cjisjapa. Učhumqui Yoozquiztan jaknužt mayiziz waquizičhaja, ana zizza. Jalla nižtiquiztan Yooz Espiritu Santupacha učhumnacalta ancha mayižinñičha, nižaza niipachaž ancha sint'ičha učhumnacalta. Nii Espiritu Santuž mayižintaqui žoñž tawkžtan ana chiita cjesačha. ²⁷ Espiritu Santuqui criichi žoñinacžta mayižinñičha Yooz Ejpž kuzcamakaz. Jalla nuž mayižinan kuzquiz zizñi Yooz Ejpqui nii Espiritu Santuž kuzquiz pinsitanaca zizza. Jalla nižtiquiztan Yooz Ejpqui Yooz Espiritu Santuž učhumnacalta mayižintanaca zizza.

YOOZ EJPQUI NIIŽ MAATINACZTAN ANCHA MUNAZICHA

²⁸ Yoozqui niiž pinsitacama žoñinaca kjawzičha, niiž maati cjiskatajo. Jalla nii kjawžta žoñinacaqui Yooztan zuma munazičha. Jalla nii munazita žoñinacžta Yoozqui čhjulu cjenami mantičha ninacžta zuma cjisjapa. Učhumqui nii zizza. ²⁹ Yoozqui tuquitanpacha zizzičha, jecnacat niiž maatinaca cjisnačhaja, jalla nii. Nižaza tuquitanpacha Yoozqui niiž maatinaca utchičha, niiž zinta Majch irata cjisjapa, jalla nižta zuma cjisjapa. Jalla nuž

Yoozqui pinsichiča, niiž zinta Majchqui jilir jila cjisjapa, tjapa Yoozquin criichi žoñinacžquiztan juc'ant honorchiz cjisjapa. ³⁰ Yooz Ejpqui jecnacat niiž maatinaca cjisnačhaja, nii pinsichiča. Ninaca kjawzizakazza. Nižaza Yoozqui jecnacat kjawztčhaja, jalla ninaca ana ujchiz cjiskatča. Nižaza Yoozqui jecnacat ana ujchiz cjistčhaja, jalla ninaca juc'ant zuma kamañchiz cjiskatča.

³¹ Tjapa nii puntuquiztan učhumqui, ¿kjaž iya cjequejo? Yoozqui učhumnacaltajapapanča. Jalla nižtiquiztan ¿ject učhum atipasajo? Anaž čhjulumi. ³² Yoozqui niiž zinta Majch ana chjojchiča, antiz učhumnacaltajapa utchiča, učhum laycu ticzjapa. Jalla nuž niiž zinta Majch utchiž cjen učhumnacaquiz tjapa niiž zumanaca zakaz tjaaquiča, juc'ant zuma kamañchiz kamajo. ³³ Nižaza Yooz illzta žoñinacžjapa anaž jecmi uj tjojtasača. Yoozpacha ninaca ana ujchiz cjiskatchiča. ³⁴ Jalla nižtiquiztan ¿ject Yooz illzta žoñinacžquiz “Casticta cjistanča” cjican chiyasajo? Anaž jecmi. Jesucristučha ninacž laycu ticziqui. Nekztan ticziquiztan jacatatchiča. Anziqui Yooz Ejpž žew kjarquiz žejlča, tjapa mantican. Jalla nii Jesucristupachača učhumnacalta tjurt'izinñiqui.

³⁵ Čhjulunacaž watanami Jesucristuqui učhumnacatan munaziča: sufris watanami, llaquinaca watanami, chjaawjkatñi watanami, mach'a watanami, ana zquiti žejlž watanami, ana waliž tjonanami, ana wali ticz watanami, čhjulunacaž watanami Jesucristuqui učhumnacatan munaziča.

³⁶ Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča:

“Yooz partiquiz žejlčiž cjen učhumnacaqui sufrican sufrican zapuru ticz-mayažtakaz žejlča. Učhum quintra žoñinacaqui tantiiča, criichi žoñinacaž contaj cjila, cjican. Conz uzanacažtakaz učhumnacaquiz nayča”.

³⁷ Pero čhjulunacaž watanami Jesucristuqui učhumnacatan panž munaziča. Nižaza čhjulunacaž watanami učhumnacaqui Jesucristuž cjen tjapa nii anawalinacžquiztan atipaquiča. ³⁸ Anaž čhjulumi Yooz učhumnacatan ana munazizkati atasača: anaž ticzmi, anaž žetimi, anaž anjilanacami, anaž mantinñinacami, anaž poderchiznacami, anaž anztan žejlñinacami, anaž jaztan žejlñinacami, ³⁹ anaž tsewcta poderanacami, anaž tii yokquiz žejlñi poderanacami, anaž čhjul paatanacami Yooz učhumnacatan ana munazizkati atasača. Yoozqui učhumnacatan panž munaziča, učhumnacatan Jesucristo Jiliržtan tsjii kuzziz cjen.

9

JUDIO WAJTCHIZ ŽOÑINACA

¹ Tsjilla cjesača. Jalla tii puntuquiztan wejrqui zuma razunapal cjiwča. Jesucristužquiz kuzziz cjen razunal chiyučha, anal toscara chiyučha. Espíritu Santuqui wejt kuz zizza. Lijituma cjiwča. ² Ancha llaquizuča, nižaza wejt kuzquiz anchal cjuñznuča wejt judío wajtchiz žoñinacžquiz. ³ Wejt judío žoñinacaqui Jesucristuž partiquiz cjiskattasaž niiqui, wejrqui Jesucristužquiztan t'akžtacama cjis pectasača. Nižaza wejrqui ninacž laycu infernuquin castictacama cjitasacha. Ninacaqui wejt parti žoñinacača. ⁴ Israel majchmaatinacquiztan tjonchiž cjen, ninacaqui Yooz illzta žoñinacača. Yoozqui judío žoñinacžquiz persun honora tjeeziča. Nižaza Yoozqui judío žoñinacžtan acuerdunacquiz luzziča. Nižaza Yoozqui Moisesquiz lii tjaachiča ninacžtajapa. Nižaza Yoozqui, jaknužt niižquiz sir-wiz waquizičhaja, jalla nii cuzturumpinaca ninacžquiz tjaachiča. Nižaza tuqui timpuquiz Yoozqui ninacžquiz takunaca tjaachiča, jaztanaqui tsjii

Liwriiñi tjonaquiča, nii. ⁵ Učhum judío žoñinacž tuquita atchi ejpnacaqui Yooziž illztatača. Jaziqui učhum judío žoñinacž majchmaatinacquiztan tjonñitača Cristuqui. Nekztan žoñž curpuchiz cjissiča. Cristučha tjapa mantiñi Yoozpachaqui. Nižaza wiñaya honorchiz cjila. Nužoj cjila. Amén.

⁶ Tjapa Israel cjita tuquita ejpž majchmaatinacaqui anača ultim lijitum Israel wajtchiz žoñinaca, nižaza anača Yooz wajtchiz žoñinaca. Tjapa judío žoñinacami ana Yooz maatinacaž cjenami, Yooz takuqui cumplis-sičha. ⁷ Nižaza tjapa Abrahamž majchmaatinacaqui anača ultim lijitum Abrahamž familiaqui. Cjijrta Yooz takuqui Abrahamž puntuquiztan tuž cjiča: “Am ultim majchmaatinacaqui am majch Isaacžquiztan okaquiča”. ⁸⁻⁹ Jaziqui wejrqui cjiwčha, tjapa Abrahamžquiztan ojkñi majchmaati-nacaqui anača ultim Yooz maatinaca, nii. Yoozqui Abrahamžquiz taku tjaachiča, tuž cjican: “Weriž chiita timpuquiz quejpžcača, wejt taku cumplizjapa. Jalla nii weriž quejpžquizcama am Sara cjiti tjunqui tsjii majch mataquiča”. Nekztan Abrahamqui nii taku catokchiča. Nižaza Yoozqui tjapa niž taku catokñi žoñinacžquiz nayčha, ninacaqui ultim lijituma Abra-hamž majchmaatinacača, nii.

¹⁰ Tsjilla cjesača nii puntuquiztan. Učhum Isaac tuquita atchi ejpqui Rebeca cjiti tjunchizza. Nii lucutiñiqui pucultan majchnacchiztača. ¹¹⁻¹³ Nii pucultan ocjalaž ima matan, nižaza ima zuma ana zuma paan, Yoozqui Rebecaquiz cjichiča, tuž cjican: “Am jilir majchqui niž majchmaati-nacžtanpacha niž lajkžquiz piyunanaca cjequiča niž lajkž majchmaati-nacžquizpacha”. Nižaza cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Jacob pecchinča. Esau ana pecchinča”. Jaknužt Yooz pinsitčhaja, jalla nuž illziča. Paatanac-quiztan jama ana illziča Yoozqui. Pero niž pectacama illziča, nižaza kjawziča niž partiquiz cjisjapa.

¹⁴ Jalla nii puntuquiztan ¿kjaž iya cjequejo? ¿Yooz ana lijituma paajo? Anaž cjesača. Yoozqui lijituma panž paača. ¹⁵ Yoozqui Moisesquiz cjichiča, tuž cjican: “Wejt munañpacama wejt okžni kuz tjeeznuča, nižaza wejt munañpacama favora paaznuča”. ¹⁶ Ana žoñž munañpacama, nižaza ana žoñiž langžtacama Yoozqui okža. Pero Yoozqui persun kuz munañpacama okža. ¹⁷ Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: Yoozqui Egipto nación chawc jiliržquiz cjichiča: “Wejrqui am utchinča chawc jiliri cjisjapa. Jalla nuž am utchinča, am quintra wejt azi tjeezjapa, nižaza tjapa tii žoñinacžquiz weriž paata quintu mazta cjisjapa”. Jalla nuž cjichiča Yoozqui. ¹⁸ Yoozqui persun kuz munañpacama okža, nižaza persun kuz munañpacama žoñinacž kuz chojruzakaz cjiskatča. Jalla nižta kjanapachača.

¹⁹ Cunamit tsjiiqui cječhani, tuž cjican:

—Jalla nižta cjen, ¿kjažtiquiztan Yoozqui žoñinacž ujquiztan casticaquejo? ¿Jec žoñit Yooz pinsita quintra kamasajo?

²⁰ Jalla nižta chiiñižquiz pewcznača, ¿ject amjo Yooz quintra ch'aazjapajo? ¿Tsjii ojchqui niž paañižquiz chuchasajo, “¿Kjažtiquiztan wejr nižta paajo?” cjicanajo? ²¹ Tsjii ojch paañiqui čhjulumi paasača ljocquiztanaqui. Ljoc-quiztan paasača tsjii ancha c'achja ojchlla pjiztanacžquiz joojoota cjisjapa. Nižaza ana zuma cheechi ojch paasača, zapuru joojoota cjisjapa.

²² Jalla nižta iratača Yoozqui. Yoozqui tsjii žoñinaca utchiča, casticta cjisjapa. Jalla nuž utchiča, niž azi tjeezjapa, nižaza niž uj quintra žawjz tjeezjapa. Jalla nuž tjeezñi peccanami Yoozqui pasinziz kuztan nii ana wal žoñinaca awantiča, casticz tjuñicama. ²³ Nižaza Yoozqui yekjap žoñinaca utchiča, niž okžta cjisjapa. Tuquitanpacha nii žoñinaca tjaczča, araj-pachquin zuma honorchiz cjisjapa. Nižaza Yoozqui nii žoñinacžtan okžni

kuztan žejlča, niž juc'ant okžni kuz tjeezjapa. ²⁴ Učhum zakaz Yoozqui kjawziča, niž okžta žoñinaca cjisjapa. Judío wajtchiz žoñinacami ana judío wajtchiz žoñinacami, tjapa učhumqui Yooz okžta žoñinacčhumča. ²⁵ Jalla nii puntuzakaz Yoozqui Oseas cijrta liwruquiz tuž cjiča:

“Ana Yooziž illzta žoñinacaqui Yooziž illzta žoñinaca cjequiča. Nižaza tuqui ana pecta žoñinacaqui anziqui Yooziž pecta cjequiča”.

²⁶ Nižaza tuquiqui judío žoñinacaqui cjichiča: “Ančhucča anaž Yooz wajtchiz žoñinacaqui”. Pero tii timpuquiz nii iñarta žoñinacaqui “zejtñi Yooz maatinacaž cjequiča”. ²⁷ Israel žoñinacž puntuquiztan Isaiás profetaqui tuž cjichiča: “Israelž majchmaatinacaqui ancha tama želaquiča, kot at pjilažtakaz, jalla nižta miraquiča. Jalla nuž mirchi cjenami, tsjii kjaž žoñinacakaz liwriitaž cjequiča. ²⁸ Yooz Jiliri qui tii muntuquiz žejlñi žoñinacžquiz niž chiita taku cumplaquiča, panž apura cumplaquiča”.

²⁹ Jalla nii puntuzakaz Isaiás profetaqui mazinchiča tuž cjican:

“Walja azziz Yooz Jiliri qui tsjii učhum majchmaatinaca ana liwriitasaz ni-
iqui, tjappacha ticztasača Sodoma wajtchiz žoñinacažtakaz, nižaza
Gomorra wajtchiz žoñinacažtakaz”.

JUDIO ŽOÑINACAQUI UJQUIZ TJOJ TSA

³⁰ ¿Kjaž cjequejo nekztanajo? Tuquiqui ana judío žoñinacaqui ana im-
portichiča Yooz yujcquiz ana ujchiz cjisjapa. Jaziqui Jesucristužquin kuz
tjaachiž cjen Yooz yujcquiz ana ujchiz cjissiča. ³¹ Nižaza judío žoñinacaqui
Moisés lii jaru kamz pecatča, Yooz yujcquiz ana ujchiz cjisjapa. Pero nii lii
jaru ana zumpacha kami atchiča. ³² ¿Kjažti quiztan Yooz yujcquiz ana ujchiz
cjisñi atatjo? Ninaca persunpacha lii jaru kamti quiztan Yooz yujcquiz zuma
cjis pecchiča. Pero ana atchiča. Nižaza nii lii jaru kamz peccan, juc'ant
ujchiz cjissiča, Jesucristužquin ana kuz tjaachiž cjen. Jaknužt tsjii mazquiz
težcu tjojtsaja, jalla nižta irata Jesucristužquiztan ujquiz tjojtsiča. ³³ Jalla
nužpacha cijrta Yooz takuqui cjiča:

“Žoñinaca nonžna; wejrqui Sión cjita wajtquiz tsjii utča. Jalla nižquiztan
žoñinaca ujquiz tjojtsnaquiča. Tsjii maztakaz nižquiztan žoñinaca
t'eznaquiča. Pero jakziltat nižquiz kuz tjaachaja, jalla niiqui ana
inakaz kuz tjaaquiča. Ana incallta cjequiča”.

10

¹ Jilanaca, cullaquinaca, judío žoñinaca liwriitaj cjila, jalla nužuča weriž
kuzquiz pectaqui. Nižaza jalla nužuča weriž Yoozquin mayiztaqui.
² Ninacž puntuquiztan wejrqui ticlarača, ninacaqui Yooz sirwiz pecča, nii.
Pero Yooz sirwiz puntu ana zuma intintazza. ³ Jaknužt Yoozqui žoñinaca
ana ujchiz, nižaza zuma cjiskatčhaja, jalla nii Yooz pinsita ana zizza. Ni-
nacaqui persun kuzquiz pinsitacamakaz Yooz yujcquiz zuma cjis pecča.
Jalla nižti quiztan Yooz pinsitiquiz ana importichiča; nižaza Yooz taku ana
nonža. ⁴ Jesucristuqui Moisés lii nužquiz apatatskatchiča. Jaziqui jakziltat
Jesucristužquiz kuz tjaachaja, jalla niikaz Yooz yujcquiz zuma cjisnaquiča,
ana ujchiz.

⁵ Yooz yujcquiz zuma cjis puntuquiztan Moisesqui tuž cijrchiča: “Jakzil-
tat wejt lii jaru kamčhaja, jalla niiqui Yooztan kamaquiča, lii jaru kamčiž
cjen”. Pero žoñinacaqui nuž kami anapan atča. ⁶ Jaziqui Jesucristužquiz
kuz tjaachiž cjenkaz Yooz yujcquiz zuma cjesača. Jalla nii puntuquiztan
tužuča. Ančuca kuzquiz ana pinsaquiča, tuž cjican: “¿Ject arajpacha
yawasay?” (Jalla nuž cjican, Jesucristo chjijwkatz pecča.) Ana čjul žoñimi
nižta paasača. ⁷ Nižaza ančuca kuzquiz ana pinsaquiča, tuž cjican:

“¿Ject ticzi žoñinacžquin okaqui?” (Jalla nuž cjican, Jesucristo ticziquiztan jacatatskatz pecħa.) Ana ċħjul žoñimi nižta paasaħa. ⁸ Pero ċħjul žoñimi Yoozquin kuz tjaachiž cjen Yooz yujcquiz zuma cjisnasaha. Yooz yujcquiz zuma cjisqui jalla tužuħa. Liwriiñi taku anħucalta žejlħa, Yoozquin kuzziz cjisjapa. Nii taku anħuca atžtan parlasaha, nižaza anħuca kuztan catokasaha. Jalla nii liwriiñi takuqui tužuħa: Jesucristužquiz kuz tjaaquiž niiqui, liwriita cjequiħa, nii. Jalla niipacha wejrnacqui paljayuħa. ⁹ Anħucqui ticlarstanħa, Jiliripanħa Jesucristuqui, cjicanaqui. Nižaza anħuca kuzquiz criistanħa, Yoozqui Jesucristo ticziquiztan jacatatchiħa, jalla nii. Jalla nekztan liwriita cjequiħa. ¹⁰ Žoñinacaqui tjapa kuztan criistanħa, nekztan Yooz yujcquiz zuma cjequiħa, ana ujchiz. Nižaza persun tawkžtan “Jesucristužquiz kuz tjaa-uħa” cjican ticlarstanħa, nekztan liwriita cjequiħa.

¹¹ Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiħa: “Jakziltat Yoozquin kuz tjaahaja, jalla niiqui ana inakaz kuz tjaaquiħa”. ¹² Judío žoñinacžtanami yekja wajtchiz žoñinacžtanami Yooz yujcquiziqui tsjii parijukazza. Yooz Jiliriħa tjapa žoñinacžta Jiliriqui. Jakziltat liwriita cjisjapa Yoozquiz mayiziħaja, jalla nižquiz Yoozqui okznaquiħa; nižaza liwriyaquiħa. ¹³ Jalla nužpacha cjijrta Yooz takuqui cjiħa: “Jakziltat Yooz Jiliržquiz mayiziħaja, jalla niiqui liwriita cjequiħa”. ¹⁴ Pero žoñinacaqui Yoozquin ana criyaquiž niiqui, ċkjažt nii žoñinacaqui Yoozquin mayizasajo? Nižaza Yooz puntuquiztan ana nonzitažlaj niiqui, ċkjažt Yoozquiz criyasajo? Nižaza Yooz puntu paljayñi žoñi ana želaquiž niiqui, ċkjažt nonžni cjesajo? ¹⁵ Nižaza Yooz puntu paljayñi žoñinaca ana cuchanžquitažlaj niiqui, ċkjažt Yooz puntu paljayta cjesajo? Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiħa: “Ancha zumaħa Yooz puntu paljayñi žoñinacaqui. Paljayta Yooz taku catokžcu, Yooztan žoñinacžtan wali cjiskatasaha”.

¹⁶ Pero wacchi žoñinacaqui paljayta Yooz taku ana juyzu paaha. Jalla nužupan Isaiasqui cjichiħa: “Yooz Jiliri, ċject wejrnacaž paljayta takunaca criijo? Tsjii kjažukazza criichiqui”. ¹⁷ Jaziqui Jesucristuž puntu paljaytažlaja, nii puntu nonžta cjesaha. Nižaza Jesucristuž puntu nonžcu, žoñinacaqui nižquin kuz tjaasaha.

¹⁸ Wejr pewcznuħa, ċJudío žoñinacaqui ana nonzejo? Nonzipanħa. Yooz takuqui cjiħa:

“Tjapa kjutñi tii yokchiz žoñinacžquiziqui nii liwriiñi taku mazmaztaħa. Nižaza tjapa tii muntuquiz žejlñi žoñinacaqui nii taku nonža”.

¹⁹ Tsjižtan wilta pewcznuħa, ċIsrael wajtchiz žoñinacaqui ana intintazzikaya? Tuquiqui judío žoñinacž puntuquiztan Moisesqui cjichiħa:

“Yoozqui anħucaquiz iñiziskataquiħa, yekja wajtchiz žoñinacžquiztan. Nižaza Yoozqui anħucaquiz žawjkataquiħa tuquita ana Yooz pajñi wajtchiz žoñinacžquiztan”.

²⁰ Nekztanaqui Isaiasqui ana ekscu, tuž chiichiħa:

“Ana werar Yooz pecñinacaqui ultimquiziqui Yooz pajchiħa. Nižaza Yoozqui persunpacha tjeeziħa tuquita ana nižquiz pecñinacžquiz”.

²¹ Yooz Ejpqui Israel wajtchiz žoñinacž puntuquiztan tuž cjiħa:

“Zita zita wejrqui anħuc kjawznatuħa wejtquin tjonajo. Anħuczti anaž wejt kjawžta cazza, antiz wejt quintrakazza”.

11

CRICHI JUDIO ŽOÑINACA ZEJLCHA

¹ Jalla nižtiquiztan wejrqui pewcznuħa, ċYoozqui niž tuquita illzta žoñinaca ċħjatkatjo? Anapanž cjesaha. Wejrpacha Israel

wajtchiztĉha, Abrahamž majchmaatitĉha, niŕaza Benjaminž parti ŕoñtĉha. ² Tuquitanpacha Yoozqui Israel ŕoñinaca illziĉha. Jalla niŕtiquiztan anaž ĉjatkatasatĉha. ¿Jalla Elías puntuquiztan ana cjuñjo? Elías puntuquiztan ĉjirra Yooz takuqui tuž ĉjiĉha: Eliasqui Israel ŕoñinacž ujnaca Yoozquiz tjeeziĉha, tuž ĉjican: ³ “Yooz Jiliri, ninacaqui amiž cuchanžquita profetanaca conĉiĉha. Niŕaza am sirwiz altaranaca pajlĉiĉha. Wejrqui am sirwiñi zinalla ŕeluĉha. Ninacaqui wejr zakaz konz pecĉha”. Jalla nuž ĉjichiĉha Eliasqui. ⁴ Nekztan Yoozqui Eliasquiz tuž kjaaziĉha: “Wejtajapa pakallawk warank ŕoñinaca ĉhjetzinĉha. Ninacaqui Baal ĉjita ŕoñiž paata yooz yujcquiz anapan quillziĉha”. ⁵ Jalla niŕta irata tii timpuquiz zakaz tsjii kjaž judío ŕoñinacaqui Yooz partiquiz ŕejlĉha. Yoozqui ninacžquiz okžcu, illziĉha. ⁶ Nii criichi judío ŕoñinacaqui Yooziž okziž ĉjenkaz illztaĉha. Jalla niŕtiquiztan ana ninacaž kamtiquiztan illztaĉha. Ninacaž kamtiquiztan illzta ĉjitasaz niiqui, Yooz okzqui inakaz ĉjitasatĉha.

⁷ ¿Jazic kjaž ĉjii? Israel wajtchiz ŕoñinacaqui ujquiztan liwriita ĉjis pecatĉha. Pero ana liwriitataĉha. Yooziž illztanacaqui ninaca alajakaz liwriitataĉha. Parti Israel ŕoñinacazti ĉojru kuzziz ĉjissiĉha. ⁸ Jalla nii ĉojru kuzziz ŕoñinacž puntuquiztan ĉjirra Yooz takuqui tuž ĉjiĉha:

“Yoozqui Israel ŕoñinacžquiz niiz puntu ana intintiñi kuzziz ĉjiskatchiĉha. Jalla niŕtiquiztan ninacaqui Yooz puntu chercanpacha ana cherñižtakaz ĉjiskatchiĉha, niŕaza Yooz puntu nonzcanpacha ana nonzñižtakaz ĉjiskatchiĉha. Anzta tii timpucamaž niŕta ŕejlĉha”.

⁹ Niŕaza Davidqui Yooz tawk liwruquiz tuž ĉjirĉiĉha:

“Yoozquin ana kuzziz ŕoñinaca ŕejlĉha. Yooziž tjaatanacaqui ninacžquiz ujquiz tjojtskatla. Tsjii trampažtakaz ĉjila, ujquiz tjojtskatzjapa. Niŕaza ninaca t'ezinla, ninacž uj paatiquiztan jama casticta ĉjisjapa.

¹⁰ Zur ŕoñinacažtakaz ŕejlcan Yooz puntu ana cherñi ĉjila. Niŕaza ninacž tajqui chutunzižtakaz ĉjila, ana walinacaž tjonĉiž ĉjen”.

YEKJA WAJTCHIZ ŕOÑINACž PUNTU

¹¹ Jalla niŕtiquiztan wejrqui pewcznuĉha, Israel wajtchiz ŕoñinacaqui ujquiz tjojtsiž ĉjen, ¿wiñaya ĉjatkatta ĉjesajo? Anapanž ĉjesatĉha. Israel wajtchiz ŕoñinacaž liwriiñi tawkquiz ana juyzu paachiž ĉjen, nii liwriiñi takuqui yekja wajtchiz ŕoñinacžquiz paljaytaĉha, Israel ŕoñinacžquiz p'ekinchayzjapa, Yoozquin kuz tjaajo. ¹² Israel ŕoñinacaž liwriiñi taku ana juyzu paachiž ĉjen parti ŕoñinacžtajapa zuma ĉjissiĉha. Niŕaza ninacaž Yoozquiztan jaytiquiztan yekja wajtchiz ŕoñinacžtajapa wali ĉjissiĉha. Jalla niŕtiquiztan Israel ŕoñinaca wilta Yooz partiquiz ĉjisnan tsjan juc'ant zumaž ĉjisnaquiĉha yekja wajtchiz ŕoñinacžtajapa.

¹³ Anziqui anĉhuc yekja wajtchiz ŕoñinacžquiz ĉiyuĉha. Wejrqui yekja wajtchiz ŕoñinacžquiz cuchanžquita apostoltĉha. Jalla niŕtiquiztan wejt apóstol kamaña anĉhal importayuĉha, ¹⁴ wejt judío sarchiz ŕoñinaca p'ekinchayzjapa, niŕaza tsjii kjažu liwriita ĉjisjapa. ¹⁵ Judío ŕoñinacaž ĉjatkattaž ĉjen yekja wajtchiz ŕoñinacaqui pertunta ĉjissiĉha, Yooztan wali ĉjisjapa. Jalla niŕtiquiztan nii judío ŕoñinacaž wilta Yooz partiquiz risi-wta ĉjis ĉjen, ŕoñinacaqui ticziquiztan jacatatchi ĉjisnaquiĉha. ¹⁶ Judío ŕoñinacž tuquita atĉi ejpnacaqui Yooz partiquiz ŕelatĉha. Jalla niŕtiquiztan tsjii tjonñi timpuquiz judío ŕoñinacaqui Yooz partiquiz wilta ĉjisnaquiĉha. Jaknužt primir paata t'antaqui zumažlaja, jalla nekztan tjapa nii t'anti mazaqui zuma zakazza. Niŕaza tsjii munti sep'aquei zumažlaj niiqui, nii tsijtñi muntiqui zuma zakazza.

¹⁷ Tsjii judío žoñinacaqui munti itzanacažtakaz ts'ojrtača. Nižaza ančhuc yekja wajtchiz žoñinacaqui tsjii ana pecta munti itzažtakazza. Pero ančhucqui judío žoñinacz cjenpacha apjattača, nii zuma muntiž cjen wali zakaz cjejajo. Nii zuma muntiqui Yooz partiča. ¹⁸ Ančhucqui jalla nuž apjattiquiztan, anaž judío žoñinaca iñaraquiča. Jakziltat iñaračhaja, jalla niiqui tuž cjuñž waquiziča, ančhucqui nii sep'až cjen žetiñčhucča. Ana ančhucaž cjen nii sep'a žejtča. Nii sep'ača judío žoñinacaqui. Cristučha tsjii judío žoñiqui. Jalla niž cjen ančhucqui ew žeti tanzinčhucča.

¹⁹ Yekjapanacaqui cunamit cječhani, “Nii itsanacaqui ts'ojrtača wejrna apjatžta cjisjapa”. ²⁰ Razunaž niiqui. Ana Yoozquin kuz tjaachiž cjen judío žoñinacaqui chjatkattača. Ančhuczi Yoozquin kuz tjaachiž cjen jalla nii alajakaz Yooz partiquiz žejlča. Jalla nižtiquiztan anača mitarazi kuzziz cjeella. Antiz humilde kuzziz cjee, Yooz rispitan. ²¹ Yoozqui ana kuz tjaañi judío žoñinaczjapa quintra cjissizlaj niiqui, ančhucajapa zakaz quintra cjisnaquiča ana nižquiz kuzzizlaj niiqui. ²² Yoozza okzñimi nižaza casticñimi, jalla niž tantiya. Yoozquiztan zarakñi žoñinaczjapa casticñipanča. Nižaza nižquin kuz tjaañinaczjapa okzñipanča. Ančhucqui tira Yoozquin kuzzizlaj niiqui, nekztan Yoozqui ančhuc tira okznaquiča. Ančhucqui ana tira Yoozquin kuzzizlaj niiqui, nekztan Yoozqui ančhucaquiz zakaz chjatkataquiča. ²³ Nii chjatkatta judío žoñinacaqui wilta Yoozquin kuz tjaaquiž niiqui, wilta Yoozqui ninaca ricujaquiča. Yoozqui ricujzmi atča, Yooz partiquiz cjisjapa. ²⁴ Ančhucqui yekja wajtchiz žoñinacača, ana pecta munti itzanacažtakaz. Ana Yooz partiquiz želan Yoozqui ančhuc niž partiquiz apjatchiča, yekja wajtchiz žoñinacaž cjenami. Jalla nižta watan, judío žoñinacaqui Yooz partiquiz wilta apjatžqui tsjan pjasilača, tuquiqui Yooz partiquiz žejlchiž cjen.

JUDIO ŽOÑINACAQUI YOOZQUIN KUZ TJAAQUICHA

²⁵ Jilanaca, cullaquinaca, tsjii tuquita ana zizta taku ančhucaquiz zizkatz pecučha, ana mitaraz kuzziz cjisjapa, “Wejrnacqui ziziñ žoñtča” cjicanaqui. Jalla tuž zizkatz pecučha: Yoozqui yekja wajtchiz žoñinaczquiz niž partiquiz cjiskatz pecča. Jakziltanaczquiz Yoozqui niž partiquiz luzkatz pecčhaja, jalla ninacaqui luzaquiča. Tjapa nii Yooziž pecta žoñinaca Yooz partiquiz luzcama, jalla niicama Israel žoñinacaqui chojru ana intintiñi kuzziz cjequiča. ²⁶ Jalla nekztanaqui tjapa nii timpuquiz žejlñi Israel žoñinacaqui liwriita cjequiča. Jalla nuž cijrta Yooz takuqui cjiča:

“Sión wajtquiztan tsjii Liwriiñiqui tjonaquiča. Jacobž majchmaatinacquiztan ana zum kamañanaca jaytiskataquiča. ²⁷ Jalla nekztanaqui wejrqui ninacžtan compromitača, ninacz ujnaca pertunača, nii”.

²⁸ Tii timpuquiziqui Israel žoñinacaqui Yooz liwriiñi tawk quintrača, nižaza Yooz quintrača, ančhucalta wali cjisjapa. Jalla ninaca Yooz quintraž cjenami Yoozqui ninacžtan munaziča, ninacz tuquita atchi ejpnaca illziž cjen. ²⁹ Yoozqui tjaacanpacha anaž niž tjaataqui kjañasača. Nižaza Yoozqui illžcupacha, ana chjatkatasacha. ³⁰ Tuquiqui ančhucqui Yooz ana cazziñčhucča. Anziqui ančhucqui Yooziž pertuntača, ninacaž ana Yooz cazziž cjen. ³¹ Tii timpuquiziqui Israel žoñinacaqui Yooz ana cazza. Jalla nuž cjenami tii jarquin ninacaqui Yooziž pertuntaž cjequiča, jaknužt ančhucqui pertunta cjistčhaja, jalla nižta. Jalla nižta Yoozqui niž okzñi kuz tjeznaquiča. ³² Yoozqui tsjii pariju tjapa žoñinacz ujnaca tjeziča, nižquiz ana cazta, jalla nii. Jalla nuž tjeziča tjapa žoñinaczquiz tsjii pariju niž okzñi kuz tjeezjapa.

³³ ¡Ancha juc'anti zumača Yoozqui! Ancha zuma pinsitanacchizza. Nižaza Yoozqui tjapa intintazza. Nižaza Yooziž pinsitanaca anaž jecmi zuma intintasacha. Yooz pjalan anaž jecmi nižquiz mitisasača. ³⁴ ¿Ject Yooz Jilirž pinsitanaca intintasajo? ¿Ject Yooz Jiliržquiz tjaajnasajo? ³⁵ ¿Ject Yooz Jiliržquiz ayñi cjisjapa tjaasajo? Anaž jecmi. ³⁶ Tjapa Yoozquiztan tjonča. Nižaza tjapa niž cjen žejlča. Nižaza tjapa nižtacamača. Yoozqui wiñaya honorchiz cjila. Jalla nužoj cjila. Amén.

12

YOOZ KUZCAMA KAMZ PUNTU

¹ Jilanaca, cullaquinaca, Yooz ančhuc okziž cjen ančhucaquiz chiižinuča, ančhuca persun curpu Yoozquin tjaa, tsjii žejtñi wilanažtakaz. Ančhuca persun curpu Yooztajapakaz cjee, ana zinta uj paacan. Nuž cjen Yoozqui cuntintuž cjequiča. Jalla nižtača Yooz ultim lijituma sirwizqui. ² Jaknužt tii muntuquiz ana criichi žoñinaca kamčhaja, jalla nižta ančhucqui ana kama. Antiz ančhucaz pinsitanacaž campiita cjee, Yooz pinsitanacaž irata cjeyajo. Tjapa ančhuca kamaña zuma cjee. Jalla nekztan Yooz kuz zizñiž cjisnaquiča. Yooz kuzqui zumapanča, nižaza Yooz kuzcama kamzqui Yoozquiz cuntintu cjiskatča, nižaza Yooz kuzcama kamcan ančhucqui zumapan cjequiča.

³ Yoozqui wejr okžcu apóstol puestuquiz wejr utchiča. Jalla nižtiquiztan tjapa ančhucaquiz chiižinuča, persun puntuquiztan anača pinzizqui, “Wejrqui tsjan zumtča” cjicanaqui. Jalla nuž pinziz anaž waquiziča. Antiz zapa mayni persun kamañ puntuquiztan zuma razunchiz pinziz waquiziča. Cjuñzna, Yoozqui zapa maynižquiz tsjii kamaña tjaachiča, Yoozquin kuzziz cjitiquiztan jama. Jaziqui ana mitarazi kuzziz cjee. ⁴ Tsjii curpuquiz wacchi partinaca žejlča. Punta punta žejlča, cherñi, nonzñi, lanzñi jalla nižta. ⁵ Jalla nižta irata Cristuž partiquiz žejlča. Učhumqui tamaž cjen tsjii pariju Cristuž partiquizkaz žejlča, tsjii curpužtakazza. Cristuž partiquiz žejlcan, učumnacaqui tsjii kuzziz uniru žejlča.

⁶ Yoozqui zapa maynižquiz yekja yekja kamaña tjaachiča, jaknužt munčhaja, jalla nuž. Jalla nii tjaata kamañ jaru kama. Yooziž tjaata taku parliñi kamañchižlaj niiqui, jalla nii kamañquiz zuma kama, Yoozquiz tjapa kuzquiztan jama. ⁷ Iclizquiz yanapñi kamañchižlaj niiqui, zuma yanapz waquiziča. Yooz puntu tjaajiñi kamañchižlaj niiqui, zumapan tjaajinz waquiziča. ⁸ Yoozquin kamzjapa p'ekinchayñi kamañchižlaj niiqui, zumapan p'ekinchayz waquiziča. Yoozquin cusasanaca tjaañi kamañchižlaj niiqui, tjapa kuztan tjaaz waquiziča. Icliza irpiñi kamañchižlaj niiqui, zumapan irpiz waquiziča. T'akjir žoñinacžquin okzñi kamañchižlaj niiqui, zuma cuntintu yanapz waquiziča.

ZUMAPAN KAMAQUICHA

⁹ Tjapa kuztan porapat lijitum zuma munaziñi cjee. Ana zuma paaznaca anapan peca. Pero zuma paaznaca tjapa kuztanpan paa. ¹⁰ Porapat oksaspanča. Zuma kuztan parti hermanonacžquiz rispitaquiča, anača tsjiiž rispitskaz tjewzqui.

¹¹ Ana jayrazñi kuzziz cjee, pero c'unchi kuzziz cjee Yooz sirwizjapa. Nižaza tjapa kuztanpan Yooz sirwa.

¹² Arajpach zumanaca tjewžcan, cuntintuž kama. Llaquinacaž tjonanami pasinziz kuzziz kama. Yoozquin parlicanpan žela.

¹³ Criichi žoñinacaž t'akjiri želan, panž yanapa. Tjonzñinaca tjonan, panž kjawžna.

¹⁴ Ančuca quintra žoñinacztajapa Yoozquiztan mayižinaquiča, ninaca zuma cjisjapa. Anaž quintra chiichiyaquiča. Antiz mayižinaquiča.

¹⁵ Cuntintu žejlñi žoñinacžtan cuntintuza cjee. Kaañi žoñinacžtan chicazaž kaazna.

¹⁶ Porapat zuma munazican kama. Anača mitarazi kuzziz tucquin cjis pecsqi. Pero humilde kuzziz wirquin cjican cuntintuž cjee. Anača “Wejrqui zuma ziziñ žoñtča” cjee.

¹⁷ Tsjiiqui ančuca quintra paachiž cjen, ančucqui anača nižtapacha quintra tjepunzqui. Zumapanž paazjapa tjapa kuz tjaa. ¹⁸ Nižaza ančucqui tjapa žoñinacžtan zuma kama, attacama. ¹⁹ Pecta jilanaca, cullaquinaca, ančucpacha anača quintra tanassa. Yoozpachaž ančuca quintranaca casticaquiča. Jalla nuž cjiirta Yooz takuqui cjiča: “Yooz Jiliriqui tuž cjiča, ‘Wejrtča quintra žoñinaca castiquiñtqui. Wejr casticača’”. ²⁰ Nižaza Yooz takuqui cjiča: “Ančuca quintra žoñinacaž čhjeri eecziz cjen, čhjeri ona. Nižaza kjaz kjara passiž cjen, kjaz ona. Jalla nuž paažcuqui nii žoñinacžquiz azkataquiča”. ²¹ Tsjii žoñiqui ančuca quintra paasača. Ančuczti ana nižtapacha tjepna. Pero nii quintra žoñžquiz zumžtanž paacan jalla nuž atipa.

13

¹ Tjapa žoñinacaqui gobiernuž mantitanaca caz waquiziča. Yoozqui mantiz poder tjaača tižquizimi nižquizimi. Yoozqui jilirinacžquiz poder tjaačiča mantizjapa. ² Jalla nižtiquiztan jakziltat jilirž quintra cječhaja, jalla niiqui Yooziž utžta žoñž quintrača. Nižaza nii quintra žoñinacaqui casticta cjequiča. ³ Zuma paañi žoñinacaqui anaž jilirinacžquiz eksnasača. Antiz ana zuma paañi žoñinacaqui jilirinacžquiz eksnasača. ¿Ančucqui jilirinacžquiz ana ekscan kamz pecya? Zumapan kama. Nekžtan nii jilirinacaqui ančucaquiz walikaz cjican cjequiča. ⁴ Jilirinacaqui zizcumi ana zizcumi Yooz sirwiča, ančucalta wali žejljzjapa. Pero ančucqui ana zuma paaquž niiqui, eksnasača. Jilirinacaqui casticz poderchizza, anača inakaz nii mantiz puestu tanža. Ninacaqui Yooz sirwiča, nižaza Yooz cuntiquiztan ana zuma paañi žoñinaca castičča. ⁵ Jalla nižtiquiztan jilirinacž mantuquiz cjee, Yooz ana casticta cjisjapa, nižaza jilirinacžquiz tjapa kuztan cazpanča. ⁶ Jalla nijjapa zakaz ančucqui impuestonaca pjojkz waquiziča. Mantiñi gobiernuqui Yooz sirwican impuestonaca packatča.

⁷ Tjapa jilirinacžtan zumapan cjee. Tsjii tasa tjaaslaj niiqui, panž tjaa. Tsjii impuesto pacz waquiziž niiqui, panž paca. Jakziltižquiz rispitz waquiziž niiqui, nižquiz panž rispita. Jakziltižquiz honora waytižinz waquiziž niiqui, nižquiz honora waytižina. ⁸ Ana jecžtanami kajchiz žela. Pero porapat zuma munaziz waquiziča. Jakziltat žoñinacžtan zuma munazačhaja, jalla niiqui Yooz mantitanacaž cumpliča. ⁹ Yooz mantita ortinanacaqui tuž cjiča: “Anača adulteriuquiz žejlzqui. Anača žoñi conzqui. Anača tjañi zaazqui. Anača toscara chiizqui. Anača yekja žoñžta cusasa zmazqui”. Jalla nii mantita ortinanacami nižaza tjapa mantitanacami cumplitaž cjequiča, tuž kamcan: “Jaknužta am persun kuztan zuma munazičhaja, jalla nuž žoñinacžtan zuma munaziz waquiziča”. ¹⁰ Jakziltat nižta zuma munazičhaja, jalla niiqui žoñinacž quintra anapan paaquiča. Jalla nižtiquiztan zuma munazican Yooz mantita ortinanaca cumpliča.

¹¹ Jalla nuž kamcan, tii timpu naya. Nii nii žela. Tuquiqui Jesucristužquiz kuz tjaačinčumča. Anziqui ultimu liwriiz tjuñiqui tsjan žcatžinžquiča.

¹² Tii kamz timpuqui waj tucuzinžnaquiča. Nižaza Jesucristuž tjonz tjuñi žcatžinžquiča. Jalla nižtiquiztan ana zuma paaz kamañquiztan zarakžpan

waquiziča. Zuma paaz kamañchiz kamz waquiziča, tsjii zuma armichiz zultatužtakaz. ¹³ Zuma kamcan zuma žoñizta ojklaya, kjanquiztakaz ojklaycan. Anaž pjiistanaca paacan, kama. Nižaza ana licchi kama. Nižaza ana adulteriuquiz žejlcan kama. Nižaza ana zuma kamañchiz ana kama. Nižaza žoñinacžtan ch'aascan ana kama. Nižaza žoñinacžtan iñisican ana kama. ¹⁴ Tsjii zuma armichiz zultatužtakaz Jesucristo Jilirž kuzcama kama. Uj paaz pecñi kuz pinsitanacžquiz ana kuz tjaa, nii jaru kamzjapa.

14

CRIICHI ZOÑINACAQUI PUNTA PUNTA PINSAQUICHA

¹ Tsjii llajlli kuzziz criichi žoñiqui želan, nižquiz zuma risiwaquičha, pero nižtan ana payznakkatñi puntunaca ch'aas waquiziča. ² Tsjii criichi žoñiqui tantiča, čjulumiž lulasča, nii. Yekja criichi žoñiqui tantiča, chjizwi ana lulasča, nii. ³ Nii čjulumi lujlñi žoñiqui nii yekja žoñžquiz ana iñarz waquiziča. Nižaza nii ana chjizwi lujlñi žoñiqui nii čjulumi lujlñi žoñžquiz anaž uj tjojtunz waquiziča. Yoozqui nii čjulumi lujlñiqui risiwchiča, nižquiz kuzziz cjen. ⁴ Jalla nižtiquiztan nii Yooz sirwiñi žoñžquiz anaž uj tjojtunz waquiziča. Niiž persun Yooz Patrunaqui niž uj jwesnaquičha, ana zuma paachižlaj niiqui. Yoozquiz kuzziz cjenaqui ultimquiziqui walikaz cjesača. Yooz Patrunaqui nii žoñžquiz wali cjiskatz atča niž aztanaqui.

⁵ Tsjii puntužtan chižzinučha. Tsjii criichi žoñiqui “Tsji tjuñinacaqui chawc tjuñinacača” cjiča. Yekja criichi žoñizti cjiča, “Tsji parijuča tjuñinacaqui”. Zapa mayni persun kuzquiz zumpacha tantižcuqui, jalla nii tantiita jaru kama. ⁶ Tsjii criichi žoñiqui tsjii chawc tjuñi wartaquiz niiqui, Yooz honora waytita cjisjapa wartiyaquičha. Tsjii criichi žoñizti nii tjuñi ana wartčhaja, jalla niiqui Yooz honora waytita cjisjapa nižta ana wartča. Nižaza tsjii čjulumi lujlñi žoñiqui Yoozquin gracias cjižcu jalla nuž lulaquiz niiqui, Yooz honora waytita cjisjapa lulaquičha. Nižaza yekja criichi žoñiqui ana chjizwi lulaquiz niiqui, Yooz honora waytita cjisjapa ana lujlča. Nižaza ana lujlchiž cjen niiqui Yoozquin gracias cjican chiiz waquiziča.

⁷ Anaž žoñinacaqui inakaz kamča, nižaza anaž inakaz ticža. ⁸ Učhumqui tii muntuquiz kamcan Yooz Jiliržtajapapanž kamča. Nižaza ticžcan Yooz Jiliržtajapapanž ticža. Jalla nižtiquiztan žejtcanami ticžcanami Yooz Jiliržtajapapančumča. ⁹ Jalla nijapa Jesucristuqui ticziča, nižaza jacatatchiča, žejtñi žoñžtami, ticzi žoñžtami tjapa žoñinacžta Jiliri cjisjapa.

¹⁰ Jalla nižtiquiztan žkjažtiquiztan am criichi jilžquiz uj tjojtunjo? Nižaza žkjažtiquiztan am jilž quintra iñarjo? Tjapa učhumqui Yooz yujcquiz prisintistanča, niž pjalžtaž cjisjapa. ¹¹ Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča:

“Yoozqui ultimupanž cjiča, ‘Wejt yujcquiz zapa mayni žoñiqui quillznaquičha. Nižaza zapa mayniqui wejtquin rispitaquičha; nižaza wejt honora chiyaquičha’ ”.

¹² Jalla nižtiquiztan tjapa učhumqui Yoozqui quinta tjaastanča.

UJQUIZ ANA TJOJTSKATA

¹³ Jalla nižtiquiztan učhumqui porapat ana iya ujnaca tjojtনারas waquiziča. Pero tjapa učhumqui tuž tantiiz waquiziča, yekja jilžquiz anapanž ujquiz tjojtskatz munzqui. ¹⁴ Čjul cusasami tsjii criichi žoñžquiz ana ujchiz cjiskatasča. Jalla nii razuna zizuča, Jesucristo Jiliržquiz kuzziz cjen. Jalla niic nužupanča. Jakziltat “Tii cusasaqui ujchiz cjiskatča” cjican tantiyačhaja, jalla nižquiz nii cusasaqui ujchiz cjiskatasča. ¹⁵ Ančuca lujltiquiztan tsjii criichi žoñž kuz payznakaquiz niiqui, nii čhjeriqui anaž

lujlz waquiziča. Jalla nii čhjeri tira lulaquiz niiqui, amqui nii payznakskatñi žoñžtan ana zuma munaziča. Yekja criichi žoñžquiz ana ujquiz tjojtskata, castica cjeajajo. Jesucristuqui nižtajapa zakaz ticziča. ¹⁶ Tsji žoñžtaqui čhjulu lujlzmi walikaz cjesača. Pero nii lujltaž cjen parti žoñinacaqui, “Ana zuma kamañchizza nii criichi žoñiqui” cječhaj niiqui, nekztan ana lujlz waquiziča. ¹⁷ Yooz mantuquiz kamcan, čhjerimi liczmi ana importiča. Pero Espiritu Santuž cjen ana ujchiz cjee; nižaza Yooztan ančhucatan walikaz cjee; nižaza cuntintu kuzziz cjee. Jalla nužuča chekan zuma kamañquiqui. ¹⁸ Jakziltat jalla nuž kamcan Cristužquiz sirwačhaja, jalla niž cjen Yoozqui cuntintuž cjequiča. Nižaza parti žoñinacaqui “Nii žoñiqui walikaz kamča” cjican chiyauquiča.

¹⁹ Učhumnacžtan parti žoñinacžtan zumapanž kamzjapa kuz tjaa. Nižaza parti criichinacžquiz juc'ant zuma kamañchiz cjeajajo, jalla nii kamzquiz kuz tjaa. ²⁰ Ančhucaž čhjulumu lujltiquiztan anača yekja criichi žoñžquiz Yooz zuma kamañquiztan jaytiskatzqui. Ana čjul čhjerimi ujchiz cjiskatasacha. Pero nuž čhjulumu lujlžcu yekja criichi žoñžquiz ujquiz tjojtskataquiz ni-iqui, jalla nižtiquiztan anaž čhjulumu lujlz waquiziča. ²¹ Tsji criichi žoñiqui ančhucaž chjizwi lujltiquiztan, nižaza vinu lictiquiztan, nižaza čhjulumu paatiquiztan ujquiz tjojtskatasaz niiqui, jalla nižtanaca paazqui ana waquiziča. ²² Jesucristužquiz tjapa kuzziz cjen čhjulu kamañchizlaja, jalla nii kamañ jaru Yooz yujcquiz kamz waquiziča. Yoozquizkaz quinta tjaastanča. Jalla nuž zuma kamcan persun kuzquiz uj ana sint'auquiča. Persun kuzquiz ana zinta uj sint'ican zuma kamaquiz niiqui cuntintuž cjequiča. ²³ Pero jakziltat paysnakñi kuztan lujlčhaja, jalla nii paysnakžcu lujltiquiztan persun kuzquiz uj sint'auquiča, “Ujžcaa nii lujlzqui” cjican. Yoozquin ana tjapa kuztanžlaj niiqui, čhjulumu ujž cjesača. Yoozquin kuzzizpan cjee.

15

PORAPAT YANAPARASAQUICHA

¹ Yekjap učhumqui tjapa kuztanpan Yoozquinča. Yekjapanacaqui Yooztan kamcan llajlla kuzzizza. Učhum kuzquiz pecta jarukaz anaž kamz waquiziča. Nii llajlla kuzziz criichi žoñinacaž pinsitanaca panž cjuñzna, zuma kami yanapajo. ² Zapa mayni criichi žoñiqui parti criichi žoñinacžtajapa kamz waquiziča, ninaca tsjan zuma kamañchiz cjisjapa. ³ Jesucristuqui nižta kamchiča, anača persun kuz wali cjisjapa kamchiqui. Cjijrta Yooz takuqui Jesucristuž puntuquiztan tuž cjiča: “Yooz quintra iñarñi žoñinacaqui wejt quintra iñarchiča”. ⁴ Yooz takuqui učhumnacalta cjijrtkalča, učhumnacaquiz tjaajinzjapa. Jalla tuž učhumnacaquiz tjaajinča, zuma tjurt'iñi kuztan, pasinsis kuztan, nižaza p'ekinchayta kuztan, Yoozquin arajpachquin ojkz tjewzjapa. ⁵ Yoozqui učhumnacžtan pasinsis kuzzizza; nižaza učhumnacaquiz p'ekinchayča. Nii Yoozpacha učhumnacaquiz yanapt'ila, tsji kuzziz cjeajajo, nižaza zuma kamajo Jesucristuž munañpacama. ⁶ Jalla nuž tsji kuzziz kamcan, učhumqui tsji kuzziz Yooz honora waytaquiča. Yoozqui učhum Jesucristo Jilirž Ejpča. Jalla niž honora waytaquiča.

CRISTUZ PUNTU

⁷ Jalla nižtiquiztan tsjiimi tsjiimi zumaž risiwžcu munazaquiča, jaknužt Cristuqui učhumnacatan zuma munazičhaja, jalla nuž, Yooz honora waytita cjisjapa. ⁸ Ančhucaquiz cjiwča. Jesucristuqui judío žoñinaca liwrii nižaza yanapñi tjonchiča. Nuž tjontiquiztan Yooz niž taku lijituma cumpliñpan,

jalla nii tjeeziča. Yoozqui tuqitanpacha judío žoñinacž atchi ejpnacžquiz taku tjaachiča. Jalla nii taku cumplichiča, Jesucristuž tjonchiž cjen. ⁹ Nižaza Jesucristuqui tjonchiča, yekja wajtchiz žoñinacžquiz Yooz honora waytiskatzjapa. Yooz ancha okzñi kuzziz cjen niž honora waytitača. Jalla nužupan cijirta Yooz takuqui chiča, tuž cijan:

“Jalla nižtiquiztan wejrqui yekja nacionchiz žoñinacžtan žejlcan, am honora waytača. Nižaza am honora waytican, itsnača”.

¹⁰ Yooz tawk liwruquiz tuž cijirtazakazza:

“Yekja nacionchiz žoñinaca, Yooz parti žoñinacžtan chica cuntintuž cjee”.

¹¹ Yooz tawk liwruquiz tuž cijirtazakazza:

“Yekja nacionchiz žoñinaca, tjapa ančhucqui Yooz Jilirž honora wayta. Tjapa žoñinacaqui Yooz zuma paatanacquiztan nižquin honora tjaala”.

¹² Nižaza Yooz tawk liwruquiz Isaiasqui tuž cijirchiča:

“Isaiž majchmaatinacquiztan tsjiiqui tjonaquiča. Jalla nii tjonžcu yekja nacionchiz žoñinacž mantaquiča. Nižaza niž cjen ninacaqui liwriiñiž tjewznaquiča”.

¹³ Yoozza liwriiñi tjewzkatñiqui. Nii Yoozqui ančuca kuz ancha cuntintu cjisatla. Nižaza Jesucristužquiz kuzziz cjen walikaz cjisatla. Nekztan ančhucqui Yooz Espíritu Santuž aztan zumpacha liwriiñiž ancha tjewznasača.

¹⁴ Wejt jilanaca, cullaquinaca, ančhucqui ancha zuma kamañchizza, nižaza Yooz puntu zuma zizza, nižaza tsjiižquizimi tsjiižquizimi Yooz puntu zuma intintiskatča. Jalla nužupanča ančuca kuzqui. Jalla niiqui zumpachal zizuča. ¹⁵ Jalla nuž cjenami ana jiwjatžcu tsjii kjaž puntunaca cijiržcuča, ančucaquiz cjuñkatzjapa. Yoozqui wejtquiz favora paacan apóstol puestuquiz utchiča, tii puestuquiz Jesucristo sirwizjapa. Jalla nižtiquiztan ančucaquiz cijiržcuča. ¹⁶ Jesucristo sirwican, yekja wajtchiz žoñinacžquiz liwriiñi Yooz taku paljayuča. Jalla nuž Yooztajapa langznuča, nii yekja wajtchiz žoñinaca Yoozquin kuz tjaajo. Ninaca tsjii zuma ofrendažtakaz Yoozquiz prisintis pecuča. Nižaza Espíritu Santuž ninacžquiz zuma kamañchiz cjisatchiž cjen, Yoozqui ninacžquiztan cuntintuž cjequiča.

¹⁷ Jesucristo sirwican wejt Yooztajapa langžtiquiztan cuntintutča wejrqui, tama žoñinaca nižquin kuz tjaachiž cjen. ¹⁸ Jesucristuž puntuquiztankaz wejrqui chiiz pecuča. Jesucristuqui wejtquiz wacchi zuma obranaca paakatchiča, yekja wajtchiz žoñinaca nižquin kuz tjaakatzjapa. Jesucristuž cjen, wejrqui milajru paatanacami Yooz puntu chiitanacami nii yekja wajtchiz žoñinaca Yooz kuzcama cazkatchinča. ¹⁹ Espíritu Santuž aztan ninaca cazkatchinča wacchi milajrunaca paacan. Jalla nuž paacan, nižaza tjapa Jesucristuž puntuquiztan parlican, wejrqui tjapa kjutñi ojklaychinča, Jerusalenquiztan Ilírico yokaran. ²⁰ Wejrqui kuzquiz tantiichinča, jakziquin Yooz puntu parlitažlaja, jalla nicju ana ojcz pecchinča. Pero jakziquin Jesucristuž puntu ana parlitažlaja, jalla nicjuñ liwriiñi Jesucristuž puntuquiztan parlican ojklayača, yekja žoñž iclizanaca ana mitiscu.

²¹ Cijirta Yooz takuqui tuž cjiča:

“Tuquiqui Yooz puntu ana nonziča. Jaziqui nii žoñinacaqui Yooz puntu nonžcu catokaquiča. Nižaza ninacaqui Yooz puntu intintazaquiča”.

PABLUQUI ROMA CJITA WAJTQUIN OJKZ PECCHA

²² Jalla nuž ojklaycan wejrqui ančucaquiz ana tjonzñi atchinča. Walja tjonz pecayuča, pero anal atchinča. ²³ Ažk watanacquiztanpacha wejrqui ančhucatan zalz pecayuča. Anziqui tii yokaran ojklayzqui žerzinča.

²⁴ Jalla nižtiquiztan ančucaquin ojcz cjisnuča; España ojkan tjonznača.

Tsjii kjaž maj ančhucatan cuntintu kaman, ančhucqui wejr yanapasača, wilta jiczquiz ojkzjapa España irantajo. ²⁵ Pero anzpacha wejrqui Jerusalén watja okača, ofrendanaca chjichača nicju žejlñi criichinaca yanapzjapa. ²⁶ Macedonia wajtchiz žoñinacami Acaya wajtchiz žoñinacami kazziča ofrendanaca utzjapa, Jerusalén pori criichinaczquiz yanapzjapa. ²⁷ Jalla nuž ofrendanaca tjaaz puntuquiztan ninacapachača “Waliča niiqui” cjichiqui. Nižaza ninacaqui judío žoñinaczquiz kajažtakazza. Judío žoñinacaqui ninaczquiz Yooz zuma tjaajintanaca tojunchiča, ninaca liwriita cjisjapa. Jalla nižtiquiztan nii yekja wajtchiz žoñinacaqui judío wajtchiz žoñinaczquiz ninacz cusasanaca tojunz waquiziča. ²⁸ Primiraqui tii ojkz cumplistanča ofrendanaca intirjizjapa. Jalla nuž ojktazu ančhucaquiz tjonznača, España ojkcan. ²⁹ Nekztan liwriiñi Jesucristuž puntuquiztan zumpacha ančhucatan parliz pecuča. Jalla nekztanaqui Jesucristuž cjen wejtquizimi ančhucaquizimi wali cjequiča. Nužupanž cjequiča.

³⁰ Jilanaca, cullaquinaca, ančhucaquiz rocuča učhum Jesucristo Jiliriž cjen, nižaza munaziñi kuz cjiskatñi Espíritu Santuž cjen, oracionžtan yanapalla. Wejrqui ancha Yoozquiztan mayuča, ³¹ Judea wajtchiz quintra žoñinaczquiztan anapan tanta cjisjapa. Nižaza oracionžtan yanapalla, tii weriž chjitžta ofrendanaca wali risiwta cjisjapa. Pecuča, judío criichi žoñinacaqui tii ofrendanaca zuma risiwčhaja, nii. ³² Jalla nuž zuma wataquiz niiqui, ančhucaquin tjonžcača Yooz munan. Wejr cuntintu irantižquizjapa, mayižinaquiča. Nižaza ančhucatan tjonžcu porapat cuntintu kuzziz yanaparasjapa mayižinaquiča. Jalla nijapa oracionžtan yanapalla. ³³ Yoozqui ančhuc walikaj cjiskatla. Jalla nužoj cjila. Amén.

16

PABLUZ TSAANTANACA

¹ Tsjaa criichi cullaquiqui žejlča, Febe cjiti, jalla naa cullaquiqui ancha zumča cjiwča. Naaqui Cencrea iclizquiz Yooztajapa sirwiča. ² Yooz Jiliriž cjen naa cullaqui zuma risiwaquiča. Jalla nuž waquiziča Jesucristužquiz kuzziz jilanacaqui. Jalla naa cullaquiz yanapaquiča čjulu pecanami. Naaqui wacchi criichi žoñinaczquiz yanapchinča, nižaza wejtquizimi.

³ Priscilaquizimi Aquilžquizimi tsaanžinalla. Ninacaqui Jesucristužquin sirwiñi mazinacača. ⁴ Wejr ticznawc cjen ninacaqui wejr liwriiskatchiča. Jalla nuž liwriiskatcan ninacaqui joz ticzizakazza. Jalla nižtiquiztan ninacz cjen Yoozquin gracias cjican chiyuča. Nižaza tjapa nacjuñta jilanacaqui ninacz cjen Yoozquin gracias cjiča. ⁵ Nižaza Priscila Aquilž kjuyquiz ajczñi jilanaczquiz tsaanžinaquiča. Nižaza weriž pecta Epeneto tsaanžinaquiča. Acaya wajtchiz žoñinaczquiztan primirpacha niiqui Cristužquin kuz tjaachiča. ⁶ Nižaza Mariaquiz tsaanžinaquiča. Naaqui ančhucatan žejlcan ancha langzinča. ⁷ Nižaza wejt wajtchiz žoñinaczquiz, Andrónico, nižaza Junias, tsaanžinaquiča. Ninacaqui wejttan chica carsilquiz žejlchi compañerunacatača. Apostolunacazakaz ninaca rispitcha. Weriž ima Jesucristužquiz kuz tjaan, ninacaqui Jesucristužquiz kuz tjaachiča.

⁸ Nižaza Ampliasquiz tsaanžinaquiča. Jalla niiča weriž pecta mazičiqui. Niiqui Jesucristo Jiliržquin kuz tjaachizakazza. ⁹ Nižaza Urbanžquiz tsaanžinaquiča. Niiqui Jesucristužquiz sirwiñi maziča. Nižaza weriž pecta Estaquizquiz tsaanžinaquiča. ¹⁰ Nižaza Apelesquiz tsaanžinaquiča. Jalla niiqui Jesucristužquiz kuz tjaadžcu, Yooz kamaña pankaz kamča. Nižaza Aristóbuluž kjuychiz žoñinaczquiz tsaanžinaquiča. ¹¹ Wejt wajtchiz žoñžquiz, Herodión, tsaanžinaquiča. Nižaza Narcisož kjuychiz

Yoozquin criichi žoñinacžquiz tsaanžinaquiča. ¹² Nižaza Trifenaquiz, nižaza Trifosaquiz tsaanžinaquiča. Ninacaqui Yooz Jiliržtajapa sirwiča. Nižaza učum pecta Persidaquiz tsaanžinaquiča. Naaqui Jesucristo Jiliržtajapa juc'anti langzinča. ¹³ Nižaza Rufžquiz tsaanžinaquiča. Niiqui Jesucristužquiz tjapa kuz tjaažcu, parti hermanonacžquiz rispitta cjis-siča. Nižaza niiž maaquiz tsaanžinaquiča. Naaqui wejt maa cuntitača. ¹⁴ Nižaza tsaanžinaquiča tinacžquiz, Asincritužquiz, Flegontizquiz, Hermasquiz, Patrobasquiz, Hermesquiz, nižaza ninacžtan chica kamñi jilanacžquiz. ¹⁵ Nižaza tsaanžinaquiča Filologužquiz, nižaza Juliaquiz, nižaza Nereožquiz, nižaza niiž cullacaquiz, nižaza Olimpasquiz, nižaza tjapa ninacžtan kamñi criichi žoñinacžquiz.

¹⁶ Nižaza porapat zuma tsaanassaquiča, tjapa kuztan. Nižaza tjapa Jesucristužquiz kuz tjaañi žoñinacaqui ančhucaquiz tsaanz apayžquiča.

¹⁷ Jilanaca, cullaquinaca, ančhucaquiz rocuča, zumapanž ančhucqui cwitazaquiča, nii t'akt'aksñi žoñinacžquiztan. Nižaza zumpacha cwitazaquiča tsjii kjutñi tjajjñi žoñinacžquiztan. Nii žoñinacaqui, jaknužt ančhucaquiz Yooz puntu tjajjinta cječhaja, jalla nii tjajjinta quintra tjajjinča. Ninacžquiztan ančhucqui zaraka. ¹⁸ Ninacaqui Jesucristužtajapa ultimu ana sirwiča. Antiz ninacaqui persun kuzcamaž sirwiča. Ninacaqui humilde criichinacžquiz incallča, zuma chiican, žoñinacž kuz wali cjisjapa. ¹⁹ Tjapa žoñinacaqui ančhuca puntu zizza, jaknužt ančhucqui Yoozquin cazzaja, jalla nii. Jalla nižtiquiztan wejrqui chipznuča. Nižaza zumanaca paazjapa zizñi zizñi cjee. Ana zumanaca paachucaž cjen, ana mitisa. ²⁰ Jalla nuž zuma kaman, Yoozqui ančhucaltajapa Satanás diablužquiz tjecžcu, atipaqueiča. Yoozza ančhuc walikaz cjiskatñi. Nižaza učum Jesucristo Jiliriqi ančhucaquiz yanapt'ila. Amén.

²¹ Timoteuqui ančhucaquin tsaanz apayžquiča. Niiqui wejt compañeruča, wejr Yooztajapa langznan. Nižaza wejt wajtchiz žoñinaca, Lucio, Jasón, Sosípater, jalla ninacaqui ančhucaquin tsaanz zakaz apayžquiča.

²² Nižaza wejrqui, Tercio cjita žoñtča ančhucaquin tsaanz zakaz apayžcuča, Jesucristo Jilirž tjuuquiz. Wejrqui Pabluž chiitiquiztan tii cartal cijjruča.

²³ Nižaza Gayuqui ančhucaquin tsaanz apayžquiča. Niiž kjuyquiz alujassinča. Nižaza niiqui čjul criichi žoñimi kjawzñipanikazza, niiž kjuyquiz alujazjapa. Nižaza Erastuqui ančhucaquin tsaanz apayžquiča. Jalla niiča wajt paaz tanzñi tesoreruqui. Nižaza učum jila Cuarto cjitaqui ančhucaquin zakaz tsaanz apayžquiča.

²⁴ Učum Jesucristo Jiliriqi tjapa ančhucaquiz zumaj yanapt'ila. Jalla nužoj cjila. Amén.

ZERZ TAKUNACA

²⁵ Ima žerzcan Yooz honora waytuča. Yoozqui ančhuc tjurt'iñi kuzziz cjisnasača. Nii liwriiñi Yooz puntumi, Jesucristuž puntumi parluča. Jalla nii parlita puntunacaqui Yoozqui ančhucaquiz zizkatchiča. Tuquitan nii puntunaca ana ziztača. ²⁶ Tii timpuquizkaz Yoozqui nii puntunaca zizkatchiča. Nižaza profetanacaqui nii puntunaca cijjričiča Yooz tawk liwruquiz. Tii timpuquiz wiñay žejtñi Yoozqui mantichiča, tjapa žoñinacžquiz nii puntunaca zizajo. Jalla nuž mantichiča, žoñinaca Jesucristužquiz kuz tjajajo, nižaza casajo.

²⁷ Yoozkazza zizñi zizñi. Jesucristuž cjen Yooz honoraqui wiñaya waytataj cjila. Jalla nužoj cjila. Amén.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS CORINTIOS

¹ Wejrqui Pablutcha. Jesucristuž cuchanzquita apostoltcha. Jalla nuž Yoozqui munchiicha, wejr apóstol puestuquiz uchi. Wejrqui Sóstenes cjita jilžtan tii cartal cjižcuča ančhuc criichi žoñinacžquin. ² Ančhucqui Corinto wajtchiz criichi jilanacchuccha. Werar Yooz iclizziz žoñinacchuccha. Jesucristuž cjen Yoozqui ančhuc t'akziča niž zuma kamañchiz cjisjapa. Jalla niijapaqui Yoozqui ančhuc kjawziča. Nižaza Yoozqui tjapa criichi žoñinaca kjawziča niž zuma kamañchiz cjisjapa. Ančhucatan parti criichi žoñinacžtan Jesucristo Jiliržquin sirwiča. Jesucristo Jilirž mantuquizza ninacami, nižaza učhummi. ³ Učhum Yooz Ejpžtan Jesucristo Jiliržtan, ančhucaquiz zumaj yanapla. Nižaza ančhucžtajapa walikaj kamkatla.

YOOZQUI ŽOÑINACŽQUIZ YANAPCHICHA

⁴ Jesucristuž cjen Yoozqui ančhucaquiz ancha okziča. Ančhucaž okžtaž cjen tirapan Yoozquin gracias cjican chiyučha. ⁵ Jesucristuž cjen Yoozqui ančhucaquiz zumpacha yanapchiča, Yooz puntu zuma zizajo, nižaza Yooz taku zuma paljayajo. ⁶ Wejrnacaž Jesucristuž puntuquiztan paljaytan ančhucqui persun kuzquiz zumpacha catokchinčhuccha. ⁷ Jalla nižtiquiztan ančhucqui tjapaman Yooziž tjaata kamañchizza. Jalla nuž kamcan, Jesucristo Jilirž tjonz tjuñi tjewža ančhucqui. ⁸ Jesucristo Jiliripacha ančhucaquiz tjurt'iñi kuzziz cjiskataquiča niž tjonz tjuñicama. Tjurt'iñi kuzziz tjewznan, Jesucristo Jilirž tjonz tjuñiquiziqui ančhuca quintra anaž jecmi kjaž cjesača. Yoozqui ančhuca ujnaca pertunchiča Jesucristuž cjen. ⁹ Nižaza ančhuc kjawziča niž Majch Jesucristo Jiliržtan tsjii kuzziz cjeyajo. Nižaza Yoozza niž kjawžta taku cumpliñiqui. Niž tawkcama ančhucaquiz cwitaquiča Jesucristuž tjonz tjuñicama.

T'AKA T'AKA CH'AASSICHA

¹⁰ Jilanaca cullaquinaca, učhum Jesucristo Jilirž tjuuquiz ančhucaquiz rocuča, porapat tsjii kuzziz cjeyajo, nižaza ana pjali cjeyajo. Tsjii kuzziz cjen tsjii pinsamintuchiz cjis waquiziča. ¹¹ Wejt jilanaca cullaquinaca, tsjii kjaž žoñinacaqui Cloé famill žoñinacžquiztan wejtquiz quint'ichiča, ančhucpora ch'aasiñchucquiča, jalla nii. ¹² Ch'aascan, t'aka t'aka chiichiiñchucquiča, tuž cjican: “Wejrtča Pabluž t'akquiztanqui”. Tsjiizti cjiñizakazquiča: “Wejrtča Apolos t'akquiztanqui”. Tsjiizti cjiñizakazquiča: “Wejrtča Pedruž t'akquiztanqui”. Yekjapanacazti cjiñizakazquiča: “Wejrtča Cristuž t'akquiztanqui”. Jalla nužupan ančhucqui ch'aasiñchucquiča.

¹³ Nonžna ančhucqui. Cristuqui anača t'aka t'aka. Ančhuca laycu wejrqui anača cruzquiz ch'awctaqi. Nižaza wejt tjuuquiz anača bautistaqui, wejt t'akquiz cjisjapa. ¹⁴ Crispo, nižaza Gayo, jalla ninaca bautissinča. Walizat ana iya bautistučhaja. Jalla nižtiquiztan Yoozquin gracias cjican chiyučha. ¹⁵ Nižaza wejt tjuu ana waytasacha, “Pabluqui wejr bautissičha”, cjicanaqui. ¹⁶ Aaa, tsjiilla wejr tjazinča; Estéfnas familia zakaz bautissinča. Anal iya jec bautistac cjuñučha. ¹⁷ Cristuqui anača wejr bautisajo mantizquichi. Antis liwriñi Yooz taku paljayajo mantizquichiča. Jalla nuž Yooz taku paljaycan wejrqui anača chawjc takunaca chiichintqui. Chawjc takunaca chiitasaž niiqui, wejtquiz kuz tjaatasacha. Jalla nižtiquiztan ančhucqui

anaž učhum laycu conta Jesucristužquiz tjapa kuztan cjitasača. Nižaza Jesucristužquin tjapa kuz ana criitasača.

JESUCRISTO CRUZQUIZ CH'AWCTA PUNTU

¹⁸ Jesucristuqui cruzquiz ch'awctatača. Jalla nii puntu paljaytiquiztan infiernuquin ojkñi žoñinacaqui zumzu takunacažtakaz nayča. Liwriita, arajpachquin ojkñi žoñinacazti Yooz takupanž nayča. Nii Yooz taku paljaytaž cjen, Yoozqui niž azi tjeeža. ¹⁹ Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča:

“Yoozqui tjeeznaquiča, ana criichi žoñinacaž ziztaqui inakazza, jalla nii. Nižaza Yoozqui tjeeznaquiča, ana criichi žoñinacaž intintitaqui tsjii kjutñiča, jalla nii”.

²⁰ Nonžna. Chawjc taku chiiñi žoñinacami, judío cuzturumpinac puntu tjaajiñi žoñinacami, nižaza partir puntu parliñi žoñinacami, jalla ninacaqui inakazza; Yooz puntuquiztan ana zizñinacača. Jalla nuž tjeeziča Yoozqui; ninacž takunacami pinsitanacami zumzukazza. ²¹ Tii muntuquiz žejlñi žoñinacaqui persun kuzquiz pinsican anapan Yooz pajasacha. Jalla nuž Yoozqui munchiča. ¿Jaknuž žoñinacaqui Yooz pajasajo? Jalla tižtača. Wejrnacqui Jesucristuž puntuquiztan paljayuča. Nii paljayta taku catokžcu žoñinacaqui werar Yooz pajasacha. Nižaza liwriita cjesača. Ana criichi žoñinacaqui nii liwriiñi taku zumzu takužtakaz nayča. Jalla nuž ninacaž zumzu taku nayanami, Yoozqui muncha, paljayta Yooz taku criižcu, žoñinacaqui liwriita cjequiča, nii.

²² Judío wajtchiz ana criichi žoñinacaqui milajrunacakaz pecča. Griego wajtchiz ana criichi žoñinacazti ninacaž pinsita jarukaz liwriita cjis pecča.

²³ Ana walipanča nižta kuzziz žoñinacaqui. Jesucristuqui ticziča, žoñinaca ujquiztan liwriizjapa. Jalla nii Jesucristuž puntuquiztan wejrnacqui paljayuča, žoñinaca liwriita cjejajo. Pero wejrnacaž Jesucristuž ticžta puntu paljaytiquiztan, Judío wajtchiz žoñinacaqui ana criiz pecča, “¿Kjažt niiča liwriiñi cjesajo?” cjicanaqui. Parti žoñinacazti wejrnacaž paljayta takunaca nonžcu zumzu takužtakaz nayča. Pero lijitum liwriiñi takupanča.

²⁴ Jakzilta Judío wajtchiz žoñinacami yekja wajtchiz žoñinacami Yooziž kjawžta nonžaja, jalla ninacaqui Jesucristuž puntu takunaca zumaž nayča. Nižaza Yooz taku nayča, walja zizñiž taku, nii. Nižaza Jesucristuž cjen liwriiñi Yooz aziž pajcha nii Yooziž kjawžta nonžni žoñinacaqui. ²⁵ Ana criichi žoñinacazti Yooz taku zumzu takužtakaz nayča. Pero Yooz takuqui tsjan zumača tjapa zizñi žoñinacž tawkquiztanami. Nižaza Yoozqui žoñinaca ujquiztan liwriizjapa juc'ant azzizza čjul žoñinacžquiztanami. Cruzquiz ch'awctaž cjen Cristo ana azziztakaz nayča ana criichi žoñinacaqui. Pero cruzquiz ch'awctiquiztan Cristuqui žoñinaca ujquiztan liwriyasača. Ana criichi žoñinacaqui persun aztan anaž liwriyasača. Cristupankazza liwriiñi azzizza.

YOOZIZ KJAWZTA ŽOÑINACA

²⁶ Jilanaca, cullaquinaca, ančhucž cjužzna. Yoozqui ančhuc kjawziča. Jalla nii kjawžta oraqui jila parti ančhucacquiztan ana zizñi žoñinacatača tii muntuquiz žejlñi žoñinacž yujcquiziqui. Nižaza ana mantiñi žoñinacatača. Nižaza zuma rispitta familianacquiztan anatača jila parti ančhucqui.

²⁷ Yoozqui ančhuc illziča ana zizñi žoñinaca cjenami. Nuž muncha ana criichi zizñi žoñinaca azkatsjapa ultimquiziqui. Nižaza Yoozqui ančhuc illziča ana mantiñi žoñinaca cjenami. Nuž muncha ana criichi mantiñi žoñinaca azkatsjapa. ²⁸ Nižaza Yoozqui ana rispitta nižaza iñarta žoñinaca illziča, liwriizjapa. Nii žoñinacž puntuquiztan tii muntuquiz ana criichi žoñinacaqui cjiñiča, “Ana čjuljapa sirwiča”, cjican cjiñiča. Pero ultimquiziqui iñarta

žoñinacaž liwriitiquiztan ana criichi rispitta žoñinacaqui inakaz cjiskattaž cjequiča. ²⁹ Jalla nuž Yoozqui žoñinaca illz munchiča, niž yujcquiz anaž jecmi mitarasi kuzziz cjeajajo. ³⁰ Yoozqui Jesucristuž cjen ančucaquiz tsjii ew kamañchiz cjiskatchiča. Nižaza Jesucristuqui učumnacaquiz Yooz zuma pinsitanaca tjeeziča. Jesucristuž cjen učumqui zuma cjis-siča Yooz yujcquiziqui. Nižaza Jesucristuž cjen učumqui Yooz kuz-cama kamča. Nižaza ultimquiziqui tjapa ana walinacquiztanami li-wriitaž cjequiča učumqui. Jalla nužuča Yooz zuma pinsitanacaqui učumnacaltajapaqui. ³¹ Jalla nižtiquiztan cijirta Yooz takuqui tuž cjiča: “Jakziltat honora waytiz pecħaja, persunpachquiziqui honora anaj waytila, antis mañtiñi Yoozquizkaz honoraj waytila”.

2

YOOZ TAKU PALJAYZ PUNTU

¹ Jilanaca, cullaquinaca, wejrqui ančucaquiz liwriiñi Yooz taku paljayi tjonchinča. Jalla nuž paljaycan ana chawjc tawkžtan paljaychinča, tsjii walja zizñi žoñižtakazzi. ² Ančucatan želan, Jesucristuž puntuquiztan nižaza Jesucristuž ticžta puntuquiztan jalla niipanikazza weriž paljaytaqui. Jalla nuž wejrqui persun kuzquiz tantiichinča, ima ančucaquiz tjoncan. ³ Ančucatan žejlcan, wejrqui humilde kuzziztača, nižaza Yooz eksñi kuzziztača. ⁴ Ančucaquiz Yooz taku paljaycan ana chawjc tawkžtan atips pequiñtača, tsjii walja zizñi žoñižtakaz. Pero paljayan, Espiritu Santuča niž aztan ančuca kuznaca atipchiqui, Jesucristužquin criyajo. ⁵ Yooz aziž tjeežtiquiztan ančucaquiz criiskatz pecatuča. Ana chawjc taku paljay-tiquiztan ančucaquiz criiskatz pecatuča.

YOOZ PUNTUQUIZTAN INTINTAZ PUNTU

⁶ Pero tsjii tsjii Yooz puntunacaqui ch'amača intintazqui. Jalla nii puntunacazakaz tjaajinz pecuča. Pero walja Yooz kuzcama kamñi criichi žoñinacakaz nii puntunaca intintazasača. Jalla nii Yooz puntunacaqui anaž tii muntuquiz kamñi žoñinacž kuzquiz pinsitiquiztan tjonča. Nižaza anaž tii muntuquiz mantiñi jilirnacžquiztan tjonča. Jalla ninacaqui kataquiča, ninacaž pinsitanacžtanpacha. ⁷ Ima tii muntu paacan Yoozqui persun kuzquiz pinsichiča, jaknužt žoñinaca liwriyačħaja, jalla nii. Ažk watanaca Yoozqui nii liwriiñi puntu ana kjanapacha intintazkatchiča žoñinacžquiz. Jaziqui tii timpuquizkaz Yoozqui intintazkača, učum nižtan wiñaya kamzjapa. Yoozpachača liwriiñi puntuquiztan tjaajinchiqui wejtquiziqui. Jalla nii tjaajinta kjanzt'uča. ⁸ Tii timpuquiz mantiñi žoñinacžquiztan anaž jecmi liwriiñi Yooz pinsita intintazziča. Intintaztasaz niiqui zuma honorchiz Jesucristo Jiliri anaž cruzquiz ch'awctasača ninacaqui. ⁹ Cjirra Yooz takuqui tuž cjiča:

“Yoozqui zumanaca tjaczinchiča nižquin sirwiñi žoñinacžtajapa. Nii Yooz tjaczinta zumanacača anaž jecmi cherchi, nižaza anaž jecmi nonzi, nižaza anaž jecmi persun kuzquiz tantiyi atchiqui”.

¹⁰ Anzimi Yoozqui niž zumanaca Espiritu Santuž cjen učumnacaquiz intintazkatchiča. Espiritu Santuqui Yooz puntuquiztan zumpacha intintazza, tjapa Yooz puntumi. Jalla nižtiquiztan učumnacaquiz intintazkatasacha.

¹¹ Žoñinacaqui persun kuzquiz persun pinsitanacami zizza. Yekja žoñiqui ultimu ana zizza. Jalla nižta irata Yooz Espiritu Santuqui Yooz Ejpž pinsitanacami zizza. Ana čħjul žoñimi Yooz pinsitanaca zizi atasacha, ¹² Yoozqui učum kuznacquiz niž persun Espiritu Santo luzkatchiča, niž persun

pinsita intintazkatajo. Ana criichi zoñž kuzqui Yooz pinsitanaca anapan intintazkati atasacha. Jalla nižta kuz učumnacaltaqui ana žejlča. ¹³ Wejrnacqui Yooz puntu intintazcu, ančhucaquiz Yooz pinsitanaca tjajinchinča. Zoñž tjajinta jaru nižaza zizni zoñž chawjc tawk jaru anal tjajnuča. Pero Yooz Espiritu Santuž tjajinta jaru, jalla niil tjajnuča. Jaziqui Yooz pinsitanaca tjajnuča Espiritu Santuž irpita criichinacžquin.

¹⁴ Jakzilta zoñit ana Yooz Espiritu Santuž irpitažlaj niiqui, Espiritu Santuž tjajintanaca anaž catokča. Zumzu tjajintanacažtakaz nayča. Jalla nižtiquiztan ana Espiritu Santuchiz zoñinacaqui anapanž Yooz tjajintanaca intintazasača. Yooz Espiritu Santuž irpita zoñinacapankaz Yooz puntu tjajintanaca intintazasača. ¹⁵ Espiritu Santuž irpita zoñinacaqui tjapa tjajintanaca tantiyasača, Yoozquiztan tjonni taku cjicu, už zoñžquiztan tjonni taku cjicu, jalla nii. ¿Pero ana Espiritu Santuž irpita zoñinacaqui Espiritu Santuž irpita zoñž taku ana tantiyasača, nižaza criichi zoñinacžquiz Yooz puntu ana tjajnasacha? ¿Kjažtiquiztan nižta cjesajo? ¹⁶ Yoozqui niž Espiritu Santuž cjen učumnacaquiz Cristuž pinsitanaca tjajža. Jaziqui zizza. Cjijrta Yooz takuqui, tuž cjiča: “Anaž jecmi persun kuzquiztan Yooz pinsitanaca zizasacha. Jaziqui anaž jecmi Yoozquiz tjajnasacha”.

3

ANA CRIICHI ZOÑINACAŽTAKAZ ANACHA KAMZQUI

¹ Jilanaca, cullaquinaca, wejrqui ančhucaquiz tjapa Yooz puntu imazil tjajžni atuča. Ančhucqui imazi zuma intintazasača. Cristužquiz criichi cjenami Yooz Espiritu Santuž tjajinta jaru ana zuma kamiñchucča. Persun kuzcama kamiñchucča, kolta ocjalanacažtakaz. ² Jalla nižtiquiztan wejrqui Cristuž puntuquiztan tsjii kjaž tjajintanacakaz ančhucaquiz tjajinchinča. Jaknužt tsjii wawaqui lichicča, nižaza anaž čhjeriqui luli atča, jalla nižta irataž ančhucqui. Imazi Yooz tawk čhjeri intintazasača. Imaziča Yooz tawk čhjeri lujlžquinaqui ančhucqui. ³ ¿Kjažtiquiztan nižtajo? Ančhucča ana criichi zoñinacažtakazqui. Ančhucpora quintras pequiñchucča, nižaza ch'aas pequiñchucča, nižaza pjali cjicjiz pequiñchucča. Jalla nuž anawali kamcan iyaziča Yoozquin zuma sirwiñinacčhucqui. Nuž anawali kamcan, ana criichi zoñinacažtakazza. ⁴ Yekjapanacaqui ančhucaquiztan cjiča, “Wejrqui Pabluž t'akquiztanča”. Yekjapanacazti cjiča, “Wejrqui Apolos t'akquiztanča”. Jalla nuž chiichiican ana criichi zoñinacažtakaz kamča.

YOOZ TAKU TJAJIÑINACŽ PUNTU

⁵ ¿Ject Apolosjo? ¿Ject Pablojo? Wejrnacaž Yooz taku paljaychiž cjen ančhucqui Jesucristužquin criichinčhucča. Wejrnacqui Yoozquin sirwiñkaztča. Yoozqui zapa mayniž wejtnacaquiz sirwiz langz tjachiča. ⁶ Jalla nižtiquiztan Yooz taku paljaychinča, tsjii zkal čhjaqui kalltažokazzi. Wiruñaquí Apolosqui ančhucaquiz iya Yooz taku paljaychizakazza, jaknužt zkalquiz kjaztan jawiyaz, jalla nižta. Ultimquiziqui Yoozpachača zuma kamañchiz ančhucaquiz cjiskatchiqui, tsjii zuma zkalažtakaz. ⁷ Jalla nižtiquiztan nii čhjaciñimi nii jawiñimi anaž čhjulumi. Yoozpanča chekanaqui. Yoozqui zoñinacž kuzquiz langža, tsjii čhjacta žkalažtakaz zuma pakzjapa. ⁸ Čhjaciñimi jawiñimi tsjiikazza ninacaqui. Yoozqui zapa maynižquiz pacaquiča niž langztiquiztan jama. ⁹ Wejrnacqui Yooztajapa langžni mazinactča. Ančhucqui Yooz langžta yok cuntičhucča. Nižaza ančhucqui Yooz kjuyta kjuya cuntičhucča.

YOOZTAJAPA LANGZ PUNTU

¹⁰ Yoozqui niiž kuzcama wejr apóstol puestuquiz utchiča. Jalla nekztan Yooz taku paljaychinča, zoñinaca Jesucristužquin criyajo. Wejrqui kjuya kjuyñi maestružtakaztča. Yooz kjuy simintu langzinča. Nekztan Yooziž tjaata langzquiztan jama yekjapaqui Yooz kjuya pirkichiča. Weriž kalltita kjuy simint juntuñ jakziltat pirkačhaja, zumpachaž pirkiz waquiziča. ¹¹ Wejrqui Jesucristuž puntuquiztanpankaz tjaajinchinča. Jalla nii tjaajintaqui Yooz kjuy simintužtakazza. Tsjemat simintuqui anača Yooz kjuyjapaqui. ¹² Nii Yooz kjuy simint juntuñ punta punta pirkitamiz cjesača. Koržtan, paaztan, zuma maznacžtan, jalla ninacžtan pirkitaž cjesača. Nižaza pirkitaž zakaz cjesača tabližtan, cañžtan, pjitžtan jalla ninacžtan. ¹³ Pero zapa mayniž langžtaqui kjanapacha tjeežtaž cjequiča Yooz pjalz tjuñquiziqui. Yoozqui ujžtanžtakaz tankataquiča. Nii ujžtan zapa mayniž langžta yatizinskataquiča, zuma langžta, ana zuma langžta, jalla nii. ¹⁴ Jakziltiž langžtat ujžtan tankattiquiztan tjuračhaja, jalla niiqui zuma pactaž cjequiča. ¹⁵ Jakziltiž langžtat ujsnačhaja, jalla niiqui ana pactaž cjequiča. Pero nii zoñž wirakaz infiernuquiztan liwriita cjequiča, niiž langžta pertissi cjenami.

CRICHI ZOÑINACAQUI YOOZ TIMPLU CUNTACHA

¹⁶ Ančhucqui Yooz timplu cuntača. Yooz Espiritu Santuqui ančuca kuznacquiz kamča. ¿Jalla nii ana ziz ančhucjo? ¹⁷ Yooz timpluqui Yooztajapapanča. Ančhucpachača Yooz timplučhucqui. Jalla nižtiquiztan jakziltat ančhuc akačhaja, nii ančhuc akñi zoñiqui zakaz akta cjequiča; Yooziž castictaž cjequiča.

ANA CRICHI ZOÑINACŽ ZIZTAQUI

¹⁸ Ančhucqui anaž jeczquizmi incallskata. Jakziltat ančucaquiztan zoñinacž tjaajintanaca zuma zizñižlaja, jalla niiqui nii tjaajintanacžquiz anača kuz tjaazqui. Pero Yooz puntuquiztan tjaajintanacžquizkaz kuz tjaaz waquiziča, nekztan litum zizni zoñi cjequiča. ¹⁹ Zoñž kuzquiztan ziztaqui zumzu ziztažtakazza Yooz yujcquiziqui. Cjirta Yooz takuqui tuž cjiča: “Jakzilta zoñit zoñiž pinsita jarukaz kamčhaj niiqui, jalla nižta kamtiquiztan Yooziž tantaž cjequiča, casticta cjisjapa”. ²⁰ Nižaza cjirta Yooz takuqui, tuž cjiča: “Tjapa ana criichi zoñinacž pinsitanaca inakazza. Jalla nii zizza Yooz Jiliriqui”. ²¹ Jaziqui anača zoñž kuzquiztan tjaajintaqui kuzquiz sint'izqui, “Jalla nii zoñiqui zumaž tjaajinča”, cjicanaqui. Yoozqui tjapa ančucaquiz tjapa zumanaca tjaacha. ²² Tjappachača ančhucaltaqui, Pablumi, Apolosmi, Pedrumi, tii muntuquiz žejlñimi, žetimi, ticzmi, tii anzta žejlñimi, tii jazta žejlñimi, tjappacha ančhucaltača, Yoozquin sirwiz yanapzjapa. ²³ Nižaza ančhucča Cristužtajapaqui. Nižaza Cristučha Yooz Ejpžtajapaqui.

4

YOOZ SIRWIZ PUNTU

¹ Wejrnacqui Yooz sirwiñi zoñinacakaztča. Wejrnacaž Yooz sirwan, Yoozqui wejtnacquiz niiž tuqita chjozaka pinsitanaca tjaajinchiča, parti zoñinacžquiz tjaajnajo. Jalla nuž ančhucqui wejtnaca puntuquiztan pinsiz waquiziča. ² Jakziltižquiz Yoozqui tjaajinčhaja, jalla nii tjaajintacama parti zoñinacžquiz tjaajinstanča nii zoñiqui. Jalla nužupan waquiziča. ³ Weriž tjaajintaqui yatisinžtaž cjequiča. Pero ančhucqui weriž tjaajinta yatisinžnaquiž niiqui, čjul zoñimi weriž tjaajinta yatisinžnaquiž niiqui, wejtquiz anaž importičha. Werjpachami ultimu ana yatisinžnasača. Yoozkazza

ultimu yatisinskatñiqui. ⁴ Wejrqui persun kuzquiz ana čhjul uj wachučhaj niimi, Yooz yujcquiziqui cunamižlani wejr ujchiztni. Ultimquiziqui Yooz JiliriQUI wejr yatisinskataquiča. ⁵ Jalla nižtiqiztan ančhucqui Yooztakaz anaž yekjapanacžquiz tantiiz waquiziča, ima pjalz tjuñi tjonanaqui, nižaza ima Jesucristo Jiliriž tjonanaqui. Ultimquiziqui Jesucristo JiliriQUI chjojta anawalinaca kjanapacha tjeeznaquiča. Nižaza tjapa žoñinacž kuzquiz pinsitanaca tjeeznaquiča, zumpacha pjalzjapa. Jakziltami zuma lijituma ulnačhaja, jalla niiqui honorchiz cjequiča; Yooziž tjaata honoržtan.

MITARAZI KUZIZ ZOÑINACA

⁶ Jilanaca, cullaquinaca, Apolužtan wejttan jalla nii wejtnaca puntuquiztan chiyučha, ančhucaquiz tjaajznajo. Wejtnacaž tjaajintami nižaza kamtami Yooz tawk jaručha. Jalla nuž nayžcu, ančhucmi Yooz tawk jaru kamñi kuzziz cjee. Anača mitarazi kuzziz cjiicjiisqui, “Wejt Yooz taku tjaajiñiqui juc'ant zumača; am Yooz taku tjaajiñiqui anal pecučha”, cjicanaqui. ⁷ ¿Ject ančhuca t'aka parti žoñinacžquiztan tucquin uchjo? Ančhuca t'akaž juc'ant walizlaj niiqui, Yoozpankaz juc'ant wali cjiskatchiča. Ančhucqui anača persunpacha wali cjisnasača. Jalla nižtiqiztan anača atinaru kuzziz chiichiizqui, “Juc'ant waliča wejt t'akaqui”, cjicanaqui.

⁸ ¿Ančhucqui wejrnac wirquin ecchinčhucjo? ¿Ančhucqui tjapa Yooz puntunaca zizjo? ¿Wali chawjc jilirinacažtakaz ančhucqui kuzquiz sint'ejo? ¿Wejrnac wirquin ecchinčhucjo? Ultimquiziqui ančhucqui anača nižta. Jalla nižta cjenaqui walipanž cjesača. Neesaj wejrnacmi ančhuca partiquiz cjiwčhani, ančhucatan chica jilirinaca cjisjapa. ⁹ Ančhucqui nayča, Yoozqui wejrnac apostolonaca wirquin ectača, conta cjisjapa utžta žoñižtakaz, jalla nii. Zoñinacami anjilanacami nižaza tjapa tii muntuquiz žejlñinacami wejtnacaquiz chekža. Ana wali žoñinacažtakaz wejtnacaquiz chekža. ¹⁰ Wejrnacaž Jesucristuž puntuquiztan paljayan ana criichi žoñinacaqui cjiñiča, “Zumzu žoñinacčhucča”. Nuž cjicanž wejtnacaquiz iñarča. Ančhuczi persun puntuquiztan pinsiñčhucča, “Cristuž cjen zuma zizñi žoñinacčha wejrnacqui”, cjicanaqui. Wejrnac apostolanacaqui humilde kuzziztča. Ančhuczi persun puntuquiztan pinsiñčhucča, “Tjup kuzziztča”, cjicanaqui. Wejrnacqui iñartača. Ančhuczi rispitta žoñižtakazza. Ultimquiziqui ančhucqui anača nižta. ¹¹ Anzama wejrnac apostolanacaqui anča sufručha čhjerquiztanami kjazquiztanami, nižaza zquitquiztanami. Nižaza wejrnacqui kichtača. Nižaza anača wejrnacqui žejlž kjuychiztqui. ¹² Nižaza persun kjaržtan očañcama langznuča. Zoñinacaž wejtnacaquiz iñaranami zuma tawkžtan kjaaznuča. Nižaza žoñinacaž wejtnacaquiz ana wali paanami, zuma tjurt'iñi kuzziz awantuča. ¹³ Zoñinacaqui wejtnaca puntuquiztan quintra chiiča. Jalla nuž quintra chiyanami, wejrnacqui zuma pazinziz kuzziz chiižinuča. Nižaza žoñinacaqui wejtnacaquiz tsjii cjujchi irataž cherča, nižaza wirquinpanž tewjčža tsjii juc'ant ana zuma kamñi žoñižtakaz. Jalla nuž wejtnacaquiz watača.

¹⁴ Jalla nuž cjiiržcuča ana ančhuc azkatzjapa, antiz ančhucaquiz chiižinžcuča wejt k'ayi maatinacaž cjen. ¹⁵ Weriž Jesucristuž puntuquiztan paljaytiquiztan, ančhucqui Jesucristužquin criichinčhucča. Jaziqui wejrqui ančhuca ejp cuntitča. Kjažtamit ančhucaquiz wacchi tjaajiñinaca, nižaza irpiñinaca želačhani, tsjii ejpchizčhuckazza. ¹⁶ Jalla nižtiqiztan jaknužt wejr zuma kamučhaja, jalla nižta ančhucqui zuma kamz waquiziča.

17 Jalla nižtiquiztan wejt k'ayi Timoteo cuchanžcuča, ančhucaquiz cjuñkatzjapa, jaknužt wejrqui Jesucristo sirwican kamtučhaja, jalla nii. Nižaza tjapa kjutni tjapa iclizziz zoñinacžquizimi tjajnuča, jaknužt zoñinacžlaqui Cristuž kamañchiz kamzlaja, jalla nii. Jalla nuž Timoteoqui ančhucaquiz cjuñkataquiča. Timoteoqui zuma cumpliñi zoñiča. Timoteoqui weriž cjen Jesucristužquin criichiča. 18 Yekjapanacaqui ančhucaquiztan mitarazi kuzziz cjissinčhucča. Tuz pinsichinčhucča, “Pabluqui anapanž tjonzni tjonasaka”, cjican. 19 Yooz munan, wejrqui wajillaž tjonacha. Nekztan wejrqui nii mitarazi kuzziz zoñinacž langžta obra pajača, nižaza jaknižta kamañchizlaja, jalla nii. Nii zoñinacž chiitami wejtquiz anaž importiča. 20 Yooz mantuquiz kamcan, Yooz aztan zuma kamstanča. Jalla niiča chekanaqui; chiita takunacakazza anaž chekanaqui. 21 ¿Jaknužt ančhuc pecjo? ¿Ančhuc casticzjapa, wejrqui tjonz waquiziya? ¿Už humilde kuzziz k'ayachtican tjonz waquiza ja'? ¿Weriž tjontanaqui kjaž cjiñiž pec ančhucjo?

5

ANA WALI KAMTA QUINTU

1 Jilanaca, cullaquinaca, wejtquin tsjii ana wal quintu tjonchiča, ančhucaquiztan tsjiiqui niž wiri maa persun tjun tjacsiquiča. Jalla niiqui juc'ant anawaliča. Ana criichi zoñinacami ana nuž paacha. 2 Jalla nuž cjenami ančhucqui tirapan mitarazi kuzzizčhucča. Pero ančhucalaqui llaquit kuzziz cjis waquiziča. Jalla nižta ana wali paañi zoñiqui ančhucaquiztan jaytitaj cjila. 3 Wejrqui ančhucatan ana chica želuča. Jalla nuž cjenami, kuzquiz llaquita sint'ižcuča. Nuž sint'ižcu wejrqui nii uj paañi zoñiž puntuquiztan tantiichinča, ana wali paacha, jalla niiqui. 4 Ančhuczi wejt llaquita kuz cjuñžcan, Jesucristo Jilirž tjuuquiz ajcznaquiča nii uj paañi zoñiž puntu tantiizjapa. Jalla nuž ajczcu, Jesucristo Jiliriqui niž aztan ančhucatan chicaž cjequiča. 5 Nekztanaqui ančhucqui nii uj paañiqui Satanasquiz intirjaquiča, niž curpu t'akjisajo. Niiž curpu t'akjistiquiztan cunamit niž kuzqui azquichta cječhani. Jalla nekztanaqui Jesucristuž tjontanaqui niž animuqui liwriita cječhani.

6 Ančuca mita kuzziz cjisqui anawaliča. Jalla tii chiita taku cjuñzna, “Koloculla liwraturaqui tjapa t'anti maza t'amcha”. Jalla nižta iratača nii anawal zoñiqui ančhucatan chica kamcan parti zoñinacžquiz anawali cjiskatasacha. 7 Tjapa ančuca anawali kamañanaca eca, zuma kamañchizpan cjisjapa. Jesucristuqui učhum cuntiquiztan tsjii wilanažtakaz ticziča, učhum ujquiztan ana casticta cjeyajo. Jalla nižtiquiztan ančhucqui ana ujchizza Yooz yujcquiziqui. Tsjii zuma t'anti maza cuntiçhucča. 8 Jaknužt pascua pjijsta paañinaca zuma kamañchiz cjis pecchaja, jalla nižta irata učhumqui zuma kuzziz cjis waquiziča, nižaza Yooz kuzcama lijituma kamz waquiziča. Anazuma kuzziz, nižaza anazuma kamañchiz, jalla nižta kamz ana waquiziča.

9 Tuquiqui cartiquiz cijržquichinča tuž cjican: “Adulterio paañinacžquiztan jaytaquiča, nižaza nižta paañinacžtan anaž cumpant'iz waquiziča”. 10 Jalla nuž cijržcu wejrqui ultimupan anal cjiwča, tjapa ana criichi adulterio paañinacžtan ana želajo. Ana criichi zoñinacaqui anawaliž paacha, adulteriuquiz ojklayča, nižaza cusanacžquiz kuz tjača, nižaza tjañi zaača, nižaza zoñiž paata yooznaca sirwiča. Tii muntuquiz nižta anawali paañi zoñinaca panž žejlča. 11 Yekjapanacazti “Yoozquin criyuča” cjican, anawali paacha; adulteriuquiz ojklayča, nižaza cusasanacžquiz

kuz tjaacha, nižaza žoñiž paata yooznaca sirwiča, nižaza anawal takunaca joojooča, nižaza licča, nižaza tjañi zaača. Jalla nižta anawali paacan jakziltat Yoozquin criyuča” cječaj niiqui, jalla nižta žoñinacžtan ana ojklayaquiča. Nižaza anača nižta paañinacžtanaqui čherimi lujlsqui. Panž ana cumpant'aquiča.

¹² Wejrqui ana criichi žoñinaca anača wejtlaqui tantiistanqui. Antiz učhumqui icliz žoñinaca tantiistanča, ujchiz ana ujchiz, jalla nii. ¹³ Nii uj paañi žoñi jaytitaj cjila. Pero Yoozqui nii ana criichi žoñinaca tantiyaquiča, casticzjapa.

6

QUIJZ PUNTU

¹ Jakziltat tsjii jilž quintra quijačhaja, jalla niiqui ana criichi juez yucquiziqui anaž quijz waquiziča. Pero criichi jilanacžquin quijspanča.

² Jesucristuž tjontan criichi jilanacaqui tjapa ana criichi žoñinacž puntu jusjsaquiča. ¿Nii ana ziz ančucjo? ¿Tjapa ana criichi žoñinacž puntu jusjsaquiž niiqui, kjažt tsjii quija ana azquichi atasajo? ³ Criichi žoñinacaqui anjilanacž puntu zakaz jusjsaquiča. ¿Nii ana ziz ančucjo? Jaziqui anjilanacž puntu jusjsaquiž niiqui, ¿kjažt tii muntuquiz žejlñi quija ana azquichi atasajo? ⁴ Ančucaquiz quijanaca želaquiž niiqui, ¿kjažt ančucqui ana criichi žoñžquin quijjo? Criichinacžquiztanaqui anaž čjulumi ninacaqui. ⁵ Jalla nuž tii puntuquiztan chiižinuča ančuc azajo. Ančucaquiz quijanacača anaž cjichuca. ¿Tsjii quija želan, ančucaquiztan anaj azquichi atñi žoñi žejl, kjažtatajo? ⁶ Ana criichi jilirž yucquiz quijas, ¿kjažtatajo?

⁷ Quija želanaqui, kjanapacha tjeeža, ančucaquiz ana waliča, jalla nii. Nii criichi jilaž uj paatiquiztanaqui nuž pasinza paachucakazza. Nižaza awantichucakazza. ⁸ Pero ančucpachača persun criichi jilanacž quintra payiñčucqui, ana walinaca paacan nižaza tjañi zaacan, jalla nuž.

ARAJPACHQUIN KAMZ PUNTU

⁹ Ana wali kamañchiz žoñinacaqui anaž arajpach wajtquin Yooztan chica kamašača. ¿Jalla nii ana ziz ančucjo? Jaziqui ančucqui anača incallta cjisqui. Arajpachquin anaž okaquiča tii žoñinacaqui: adulteruquiz ojklayñinaca, nižaza žoñiž paata yooz sirwiñinaca, nižaza pampa cjicjiñi zultirunaca, nižaza luctakpora tsjii luctakžtan tsjii maatakžtantakaz cjeyasñinaca. ¹⁰ Nižaza tjañinaca, nižaza cusasanacquin kuz tjaañinaca, nižaza licchinaca, nižaza quintra chiichiiñinaca, nižaza žoñinacžquiztan kjañž pecñinaca. Jalla tjapa nižta žoñinacaqui arajpachquin anapan okasača Yooztan wiñaya kamzjapa. ¹¹ Ima Yoozquin criicanaqui yekjap ančucqui nižtatača. Anziqui Jesucristo Jiliriz cjen, nižaza Yooz Espiritu Santuž cjen ančuca ujnacaqui pertuntača. Jalla nižtiquiztan ančucqui Yooz partiquiz cjissiča, nižaza Yooz yucquiziqui walikaz ana ujchiz cjissiča ančuca ujquiztan liwriita.

YOOZTAJAPACHA UCHUMQUI

¹² Jilanaca, cullaquinaca, tsjiilla cjesača. Yekjapa ančucqui chiičhani, criichi žoñiqui liwriitaž cjen čjulu paazmi paasača. Pero čjulu paazmi zuma kamañchiz kamzjapa anaž yanapča. Čjulu paazmi paasača, pero čjul paazami ana wejt kuz atipskatz pecuča. ¹³ Tužuča razunaqui. Čheriqui pjuchjapača. Nižaza pjuchqui čherijapača. Ultimquiziqui Yoozqui piscpacha liwj tucuzinkataquiča. Tužuzakazza razunaqui,

uĥum persun curpuqui anaĥa adulterio paazjapaqui. Antiz uĥum curpuqui Jesucristo Jilirĥquiz sirwiñijapaĥa. Niĥaza Jesucristo Jiliriĥa uĥum curpuĥ mantiñiqui. ¹⁴ Yooz Ejpqui Jesucristo Jiliri jacatatskatchiĥa. Niĥaza Yoozqui niĥ persun aztan uĥum curpunaca jacatatskataquiĥa.

¹⁵ Uĥum curpunacaqui Jesucristuĥtajapaĥa. ĤJalla nii ana ziz anĥucjo? Jalla niztiquiztan ĥkjaĥt criichi ťoñĥ curpuqui putirii maatakĥquin tjaata cjesajo? Anapanĥ cjichuca. ¹⁶ Jakzilta ťoñit putirii maatakĥtan adulterio paaĥhaj niĥqui, nuĥ pucultan tsjii curpuchiztakaz cjissa. Cjijrta Yooz takuqui tuĥ cjiĥa: “Luctakĥtan maatakĥtan lucutiñi cjequiĥ niĥqui, tsjii curpuchiztakaz cjisnaquiĥa”. ĤJalla nii Yooz taku ana ziz anĥucjo? ¹⁷ Niĥaza jakzilta ťoñit persun kuz Jesucristo Jilirĥquin tjaaquiĥ niĥqui, nuĥ pucultan tsjii kuzziz cjissa.

¹⁸ Adulterio cjiĥisqui anapanĥ pecalla. Jalla niĥta paaquiĥ niĥqui, persunaĥtajapa quintraĥ paaĥa. Parti paata ujnacaqui, anaĥ nii adulterio ujĥtapachaqui. ¹⁹ Anĥuca curpuqui Yooziĥ tjaata Espĥritu Santuĥ kjuya timpluĥa. Jalla niztiquiztan Espĥritu Santuqui anĥucaquizpacha ĥejlĥa. ĤJalla nii ana ziz anĥucjo? Anĥucqui patrunchizpanĥa. ²⁰ Yoozqui anĥuc kjayĥiĥa, wali preciuĥtan, Jesucristuĥ ljocĥtan. Jalla niztiquiztan anĥuca curpuquiztanami kuzquiztanami Yooztajapa honora waytiz waquiziĥa. Jalla nuĥ pizcpacha Yooztajapapanĥa. Jilanaca, anaĥa uj paazqui.

7

ZALZ PUNTU

¹ Jaziqui amiĥ cjiĥrta pewĥĥtanacquiz kjaaznasaĥa. Jaziqui tii chiiĥinuĥa. Ana zalzqui walikazza. ² Jalla nuĥ cjenami tii timpuquiz zalz waquiziĥa, ana adulterio ujquiz tjoĥtsjapa. Jalla niztiquiztan zapa luctaka tsjaa maatakĥtan zalz waquiziĥa. Niĥaza zapa maataka tsjii luctakĥtan zalz waquiziĥa. ³ Tsjii lucuqui zuma lucuĥta cjispanĥa persun maatakĥtanaqui. Niĥaza tsjaa tjunqui zuma tjunaĥta cjispanĥa persun luctakĥtanaqui. ⁴ Tjuna curpuqui persun lucĥtajapapanĥa. Niĥaza lucĥ curpuqui persun tjunaltajapapanĥa. ⁵ Niĥaza porapat lucutiñi curpu tjaa-asaquiĥa. Porapat tsjii acuerduquiz luzasaquiĥ niĥqui, tsjii kjaĥtallaĥ nicasasaĥa, Yoozquin mayizizquin kuz tjaaĥjapa. Nii acuerduquiz luzta timpu wattan, nii lucutiñiqui ana iya nicz waquiziĥa. Tira nicaquiĥ niĥqui persun curpu ana ewjazñi ataĥhani, nekĥtan Satanás diabluiqui nii ana ewjazñi attiquiztan niĥaza nictiquiztan adulteriuquiz tjoĥtskatasaaĥa.

⁶ Nekĥtan jalla tuĥ chiiĥinuĥa, pero anal ultimu mantuĥa. ⁷ Wejrqui ana zalzniĥa. Jalla niĥta kamñiĥ cjiĥhaj tjapa anĥucqui, jalla niĥtal pecuĥa wejrqui. Pero Yoozqui zalz kamaña, niĥaza ana zalz kamaña tjaaĥa. Jalla niztiquiztan zapa mayni niĥ persun Yooziĥ tjaata kamañ jaru kamstanĥa. Jalla niĥqui walikazza.

⁸ Zultirĥquizimi, ťew luctakĥquizimi ťew maatakĥquizimi tuĥ chiiĥinuĥa anĥucaquiz. Wejr irataĥ cjiĥhaj anĥucqui, ana zalzñi. Jalla niĥqui waliĥ cjesacha. ⁹ Anchapanĥ zalz pecĥhaj niĥqui, zalzna cjichucaĥa. Ana zalz-canpacha niĥaza anĥa maataka peccan ťelasaĥ niĥqui, ujquiz tjoĥtznasaĥa. Jalla nuĥ cjenaqui zalzla cjichucapanikazza.

JALJTIZ PUNTU

¹⁰⁻¹¹ Zalzi ťoñinaca, anĥucaquiz wejr mantuĥa, jalla tuĥ. Tsjaa tjunqui naaĥa persun luctakĥtan ana jaljtiz waquiziĥa. Niĥaza tsjii lucuqui niĥ persun tjunatan ana jaljtiz waquiziĥa. Jaljtaquiĥ niĥqui, ana iya yeĥkĥtan

zalznasača. Pero nii lucutiñ žoñiqui porapat pertunas waquiziča. Jalla tii mantitaqui anača weriž mantitakazzi, Yooz Jiliriž mantitapanča.

¹² Parti žoñinacžquiz chiižinuča, tii chiižintaqui ana Yooziž mantitača. Tsjii criichi žoñiqui ana Yoozquin criichiñ tjunchizlaj niiqui, nižaza naa tjunqui lucutiñipan kamz pecčhaj niiqui, nii criichi lucuqui ana jaljtiz waquiziča. ¹³ Nižaza tsjii criichi maatakaqui ana criichi lucchizlaj niiqui, nižaza naaža lucuqui lucutiñipan kamz pecčhaj niiqui, naa criichiñ tjunqui ana jaljtiz waquiziča. ¹⁴ Naaža cjen Yoozqui naaža ana criichi lucu cwitiča. Nižaza Yoozqui ana criichiñ tjun cwitiča naaža Yoozquin criichi lucchiz cjen. Ana nižta cjequiž niiqui, nii lucutiñ maatinacaqui ana criichi žoñinacž maatinacažtakaz cjesača. Pero Yoozqui nii lucutiñ maatinaca cwitiča. ¹⁵ Pero tsjii ana Yoozquin criichi lucumi už tjunmi jaljtizpanž pecčhaj niiqui, tsjiikaj jaljtila cjichucača. Jalla nižta wataquiž niiqui nii Yoozquin criichi lucu cjicu už tjun cjicu jaljtasača, porapat zuma kamasajo, ana wali kamchuca cjenauqui. Yoozqui učhum criichinaca kjawzicha, zuma kamajo. ¹⁶ ¿Criichi lucuqui niž ana criichiñ tjun ultimu Yoozquin criiskatasajo? Ana zizzucača. ¿Nižaza criichiñ tjunqui naaža ana criichi lucu ultimu Yoozquin criiskatasajo? Ana zizzucača.

YOOZIZ TJAATA KAMAÑ JARU KAMZ WAQUIZICHA

¹⁷ Zapa mayniqui Yooziž tjaata kamañ jaru kjažtachichimi kamz waquiziča. Yooziž kjawžtaž cjen tsjii wira kamchinčhucča. Jalla nii wira ana Yooz quintražlaj niiqui, nižta kamzquiz cjesača. Jalla nužupan mantuča tjapa iclizziz žoñinacžquin. ¹⁸ Criiz oraqui jakziltat judío žoñž chimputažlaj niiqui, chimputa žela. Nižaza criiz oraqui jakziltat ana chimputažlaj niiqui, ana chimpuskata. ¹⁹ Chimputami ana chimputami anaž importača. Yooz mantitacama kamzqui, jalla niča importaqui. ²⁰ Yoozquin criižcuqui čhjul žoñimi čhjul kamañchizlaja, jalla nii kamañquiz cuntintu žejlzkazza. ²¹ Criiz oraqui žoñž mantuquiz žejlcanami, amqui ana kuz turwayskataquiča. Nekztan, jalla nii žoñž mantuquiztan liwriita cjesaž niiqui, pan ulnaquiča, liwrii cjisjapa. ²² Jakzilta criichi žoñit žoñž mantuquizlaj niiqui, nii žoñž mantuquiz tira žejlcanami, cjuñzna, Jesucristo Jiliriž liwriitača, nii. Nižaza jakzilta criichi žoñit žoñž mantuquiz ana žejlčhaja, tii cjuñzna, Jesucristuž mantuquiz žejlča, nii. ²³ Yoozqui ančhuc kjaychiča wali jila preciužtan. Cristuž ljokča nii preciuqui. Jalla nižtiquiztan žoñž mantuquiz anača cjiskatsqui. ²⁴ Yoozquin criižcuqui čhjul žoñimi čhjul kamañchizlaja, jalla nii kamañquiz žejlz waquiziča. Kjažtachichimi cuntintu cjequiča Yooztan chica kamchiž cjen.

ZALZ PUNTU

²⁵ Yoozqui wejtquiz ana taku tjaachiča zultirunacž puntuquiztan. Pero, wejrqui tuž chiižinuča. Nižaza cjuñzna, Yoozqui wejtquiz apóstol kamaña cumpjiichiča. Nižaza nii apóstol kamañ jaru panž kamuča. Wejrqui Yooziž illztitča nižquin sirwizjapa. Jalla nižtiquiztan weriž chiižinta tawkquiz kuz tjaaz waquiziča. ²⁶ Tuž chiižinuča. Tii timpuquiz kamzqui ch'amača criichi žoñinacžtajapaqui. Jalla nižtiquiztan čhjul kamañchizlaja, jalla nii kamañquiz žejlz waquiziča. Zalzižlaja, zalzi žela; ana zalzižlaja, ana zalz waquiziča. ²⁷ Jakziltat tjunchiz cječhaja, anaž persun maatakžtan jaljtiz waquiziča. Nižaza ana zalzi žoñiqui maataka kjurz ana waquiziča. ²⁸ Pero jakziltat zalznačhaja, jalla nii zalžtaqui anača ujqui. Nižaza jakzilta turt zalznačhaja, jalla nii zalžtaqui anača ujqui. Tii ch'ama kamz timpuquiz zalžnacžquiz juc'ant llaquinaca cjequiča. Wejrqui anaj nižta llaquita kamjaa ančhuc cjiwčhiya.

²⁹ Jilanaca, cullaquinaca, tii walja ch'ama kamz timpuqui ana aźka tjuraquiĉha. Jalla niźtiquiztan tekztan nawjccchuc tjunchiz Źoñinacaqui anaź tjunaquiz juc'anti kuz tjaaquiĉha. Antiz Yoozquin juc'anti kuz tjaaquiĉha. ³⁰ Niźaza llaquita Źejlñi Źoñinacaqui anaź ancha llaquisaquiĉha. Yooztan kamchiź cjen cuntintu cjequiĉha. Niźaza ĉhjulquiztan chipsñi Źoñinacaqui anaź juc'anti kuz tjaaquiĉha chipchipsquiziqui. Yoozquin juc'anti kuz tjaaquiĉha. Niźaza cusasanaca kjayñi Źoñinacaqui anaź juc'anti kuz tjaaquiĉha kjayta cusasanacquiz. ³¹ Tii muntumi niźaza tii muntuquiz Źejlñimi tucuźinzaquiĉha. Jalla niźtiquiztan jakziltat tii muntuquiz Źelinchiz cjeĉhaja, anaź nii Źelinchizquiz kuz tjaaquiĉha. Antiz Yoozquin juc'anti kuz tjaaquiĉha.

³² Anĉhucqui tii muntu kamcan kuz turwayzquiztanaqui liwriitakaj cjejal cjiwĉhiya. Ana zalzñi Źoñinacaqui Yooz kamañquizkaz kuz tjaaŹpanĉha; Yooz kuz cuntintu cjiskatz pecĉha. ³³ Zalzñi Źoñinacazti Yoozquin sirwicanami tii muntu kamañquiz kuz tjaaĉha, persun tjun cuntintu cjisjapa. ³⁴ Niźaza zalzi maatakź kamañźtan zultir maatakź kamañźtan anaĉha tsjiikaz. Ana zalzi maatakqui Yooz kamañquizkaz kuz tjaaĉha. Curpumi kuzmi Yoozquin sirwizquin tjapa kuz tjaaĉha. Pero zalzi maatakzti Yoozquin sirwicanami tii muntu kamañquiz kuz tjaaĉha, persun lucu cuntintu cjisjapa.

³⁵ Tii weriź ĉhiizintaqui anĉhucalta wali cjisjapaĉha, anaź anĉhuca atajzjapa. Niźaza tii weriź ĉhiizintaqui anĉhucaquiz zuma kami yanapzjapaĉha, niźaza Yoozquinpankaz tjapa kuz tjayi yanapzjapa.

³⁶ Tsjilla cjesaĉha, zalz puntuquiztan zakaz. Jakzilta Źoñźtat tsjaa majt Źelaĉhaja, zalz irarquiz tjonchiñ, niźaza ancha zalz pecchiñ. Ana ĉhajalztiquiztan niiz kuz turwayskatĉhaj niiqui, tuź ĉhiizinuĉha. Niiz tur ĉhajal wali tantiiźcu, ĉhajalznasaĉha. Nii ĉhajalzqui anaĉha ujqui. ³⁷ Tii puntu iyal ĉhiizinuĉha. Naa tura ejpqui ana ĉhajalz pecĉhaj niiqui, ana ĉhajalzucaĉha. Walikaz cjesaĉha. Naa turaź cjen, ana jarita cjesaź niiqui, niźaza niiz persun kuzquiz ana ĉhajalz pinsitacamaźlaj niiqui, ana ĉhajalzucaź cjesaĉha. Jalla nii ana ĉhajalzqui waliź cjesaĉha. ³⁸ Jaziqui nii ĉhajalzñi Źoñiqui walikaz paĉha. Pero nii ana ĉhajalzñi Źoñizti juc'ant walikaz paĉha.

³⁹ Zalzñi maatakaqui persun lucźtan kamaquiĉha, ĉhjulatorat ticznaĉhaja, jalla niicama. Jalla niiqui liy jaruĉha. Jalla nuź lucu ticzi cjenaqui naa Źew Źonqui yekja lucźtan zalznasaĉha, pero Yoozquin criichi Źoñizakaz cjesaĉha. ⁴⁰ Pero naa Źew Źon ana zalznaquiiz niiqui, juc'ant cuntintu cjequiĉha. Jalla nuź pinsuĉha wejrqui. Niźaza Yooz Espiritu Santuĉha wejt kuzquiziqui, weriź pinsita zuma cjisjapa.

8

ZOÑIŹ PAATA YOOZNACQUIN TJAATA ĆHJERI PUNTU

¹ Tsjilla cjesaĉha, Źoñiź paata yooznacquin tjaata ĉhjeri puntuquiztan. Anĉhucqui cjiĉha: "Tjapa wejrnacqui nii puntuquiztan zizuĉha". Pero wejr cjiwĉha, jakziltat "Wejrĉha ziziñtqui", cjeĉhaj niiqui, mit kuzziz cjeĉhani. Niźaza jakziltat zuma munaziñi kuzziz cjeĉhaj niiqui, parti criichi Źoñinacaźquiz yanapstanĉha zuma kamañchiz cjejajo. ² Jakziltat persun kuzquiz pinsican: "Ultim weraral zizuĉha", cjican cjeĉhaja, jalla niiqui ana zuma zizza. Anapanź ultim werara zizasāĉha. ³ Jakziltat Yoozquin tjapa kuz tjaaĉhaja, Yoozqui nii Źoñi pajĉha niiz maati cunta.

⁴ Jaziqui nii Źoñiź paata yooznacquin tjaata ĉhjeri puntuquiztan, tuź cjiwĉha. Zoñiź paata yooznacaqui anapanĉha ultim Yoozqui. Niźtiquiztan anaĉha ĉhjulumi. Werar Yoozqui zintallapanikaz Źejlĉha. ⁵ Tii muntuquiz

žejlñi žoñinacž yooznacaqui wacchiča. Ana criichi žoñinacaqui tii yokquiz žejlñimi nižaza tsewc arajpachquin žejlñimi cjiča, “Niiča Yoozkaz”, nižaza “Niiča učum Jiliriqiu”, panž cjiča. ⁶ Učumnacalta tsjii werar Yoozkaz žejlča. Tsjii Yooz Ejp žejlča. Niiqui tjapa žejlñinaca paachiča. Nižaza učumnacaqui nižtajapača. Nižaza tsjii Jesucristo Jilirikaz žejlča. Niiž cjen tjapa žejlñinaca žejlča, nižaza niiž cjen učumnacaltaqui ew žejtz kamaña žejlča.

⁷ Zoñiž paata yooznac puntuquiztan yekjap criichi žoñinacaqui ana zuma intintiča. Tuquita yekjapanacaqui ančucaquiztan žoñiž paata yooznaca sirwiñitača. Jalla nižtiquiztan anziqiu yooznacquiz tjaata čjjeri lujlcan, nii paata yooznacquin pinsiča, nižaza persun kuzquiz sint'iča. Jalla nižtiquiztan nii čjjeri lujlchiž cjen ultim Yooz quintra uj paača. ⁸ Yooz yu-jcquiziqui čjjeri lujlchi cjenami ana čjjeri lujlchi cjenami anaž importiča. Jakziltat čjul čjjerimi lujlčhaj niiqui, nii čjjerquiztan anaž tsjan Yoozquin kuzziz cjesača. Nižaza jakziltat ana tjapaman čjjeri lujlčhaj niiqui, nii ana tjapaman čjjeri lujltiquiztan ana upa Yoozquin kuzziz cjesača. ⁹ Pero žoñiž paata yooznacquin tjaata čjjeri lujlquiztan cwitzaquiča, ana tsjii ana zuma intintiñi criichi jila ujquiz tjojtskatzjapa. ¹⁰ Ančucqui zizza, žoñiž paata yoozqui anača čjulmi, jalla nii. Nižaza ančucqui žoñiž paata yooznacquin ana sint'iča. Pero yekjap jilanacazti tirapan žoñiž paata yoozquin kuzquiz sint'iskatča, ultim Yoozquin criichi cjicanami. Jaziqui yekjap ančucaquiztan žoñiž paata yooz timpluquiz čjjeri lulasača. Pero tsjii jilaqui ančuc cheržcu lujl zakaz pecasača, aunquimi nii žoñiž paata yoozquin sint'icanami. Jalla nižtiquiztan nii žoñiž paata yoozquin sint'iñi jilaqui ultim Yooz quintra uj paasača, nii žoñiž paata yoozquin tjaata čjjeri lujlžcu. ¹¹ Jaziqui ančucaž lujltiquiztan nii criichi jilaqui werar Yoozquiztan zarakskatča. Jesucristuqui nii jilž laycu ticziča, jalla. ¹² Pero ančucqui nii jilž kuz ana wali cjiskatča. Jaziqui nii jilž quintrami uj paača, nižaza Cristuž quintrami uj paača. ¹³ Jalla nižtiquiztan žoñiž paata yoozquin tjaata čjjeri lujlchiž cjen wejt jila ujquiz tjojtskatasaz niiqui, anapan nii čjjeri lujl pecuča. Wejrqui anapan yekja jila ujquiz tjojtskatz pecuča.

9

PABLUZ KAMAÑA PUNTU

¹ Wejrqui liwriitča. Jalla nižtiquiztan čjulu paazmi paasača. Wejrqui Jesucristuž cuchanžquita apostoltča. Nižaza wejrqui persun čhujcžtan učum Jesucristo Jiliri cherčinča. Nižaza weriž Yooz taku paljaytiquiztan, ančucqui Jesucristo Jiliržquin criichinčucča. Jaziqui ančucqui wejt obra cuntača Yooztajapaqui. ² Cunamit yekjapanaca wejr ana apóstol pajčhani. Ančuczti wejr apóstol pajstanča. Ančucaž Jesucristužquin criichiž cjen, wejrqui kjanapacha tjeeztitča, ultim werara apóstol, jalla nii.

³ Wejt quintra chiiñinacžquiz kjaaznuča, tuž cjican: Wejrtča ligitum apostoltqui. ⁴ Jalla nižtiquiztan criichi žoñinacž tjaata čjjerimi nižaza čjul tjaatami tanznasača. ⁵ Nižaza apóstol kamañquiz ojklaycan criichiñ tjun chjichasača. Jalla nižta chjichñiča parti apostolanacaqui, nižaza Jesucristo Jilirž persun lajknacami, nižaza Pedrumi. ⁶ Wejtta Bernabežtan Yooz taku paljaycan tirapan langznuča, persuna mantinzjapa. Jalla nuž cjenami, tii mantinzjapa langzqui jaytasacha, ančucqui wejr mantinžinajo.

YOOZ TAKU PALJAYÑI ZOÑŽ PUNTU

⁷ Tsjiilla cjesača nii puntuquiztan. Zultatunacaqui anaž sirwiča, persuna mantincan. Nižaza zkala langzñi žoñiqui zkal čjjerquiztan lulasacha.

Nížaza uuza ichñi žoñiqui uuzi lichiž licasača. Jalla nužupanča tii muntuquiziqui. ⁸ Anača wejt kuzquiztankaz tii chiitaqui. Jalla nuzupanž chiiča Moisés cjiirta Yooz takuqui. ⁹ Nii Moisés cjiirta liiquiziqui tuž cjiča: “Tsjii zkala jojñi wacaqui anaž ñujcz waquiziča”. Yoozqui jalla nuž cjičan chiichiča anača wacžtajapa, ¹⁰ antiz wejrncaltajapača. Niijapa nii Yooz taku cjiirtača. Zkal yoka kjullñi žoñimi, nižaza zkala jojñi žoñimi tjewznača zkalquiztan tsjižtan tanzjapa. ¹¹ Jaziqui wejrncacqui ančhucaquiz Yooz taku paljaychinča, zkala čhjacchižtakaz. Jalla nižtiquiztan wejtnacalaqui ančhucaquiztan mantinzjapa tanzñi cjichuca, zkala langzñi žoñižtakaz.

¹² Yekja Yooz taku tjaajiñi žoñinacaqui ančhucaquiztan mantinzjapa tanchipanča. Wejtnacalaqui ančhucaquiztan juc'anti tanzuca. Wejrncaczi anapan wira mantinz exijcan kamiñča. Wejrncacqui persuna langztiquiztan mantincan kamiñča. Čhjulumi awantuča liwriiñi Cristuž taku catokz ana atajta cjeyajo. ¹³ Timpluquiz langzñi žoñinacaqui timpluquiztan mantiñiča. Nižaza timplu altarquiz wilana jawkñi žoñinacaqui wilana jawkta čhizwiquiztan mantiñitacha. Jalla nii ančhucqui zizza. ¹⁴ Jalla nižtapacha Jesucristo JiliriQUI mantichiča, jakziltat liwriiñi Yooz taku paljayačhaja, jalla niiqui nii Yooz taku paljayz langzquiztan mantinasacha.

PABLUQUI YOOZ TAKU PALJAYCHA, PERSUNA MANTINCAN

¹⁵ Wejrqui anapan mantinz exijcan kamiñča. Nižaza anziQUI anal ančhucaquin cjiiržcuča wejr mantinskatzjapa. Ana jakziltižquizimi mantinskatz pecuča. Wejrqui ima žoñžquiz mantinskatzcan ticzkal pecasacha. Tii persuna mantinz honora ana wejtquiztan kjañkatz pecuča.

¹⁶ Yooz taku paljaycan wejrqui anal mit kuzziz cjesača. Yoozqui wejtquiz nii kamaña tjaachiča. Jalla nižtiquiztan Yooz taku paljaystanča. Liwriiñi Yooz taku ana paljayasaž niiqui, wejrqui castictal cjesača. ¹⁷ Nižaza wejrqui persun kuzcamakaz Yooz taku paljaytasaz niiqui tsjii pacz tjewztasacha, weriž Yoozquiz yanaptiquiztan. Pero anača wejt kuzcama tii puestuquin kamuča. Yoozqui tii Yooz taku paljayz kamaña wejtquiz tjaachiča. Jalla nižtiquiztan Yooz taku paljaystanpanča wejrqui. ¹⁸ Nižaza liwriiñi Cristuž taku paljaycan ana jeczquiztanami cobriñča, wejr mantinzinajo. Antiz persunpacha mantinuča. Jalla nižta ojklayžcu ancha cuntintuča. Jalla niiča wejt kuzquiz pactažtakazqui.

¹⁹ Cristuž cjen wejrqui liwriitača. Jaziqui žoñž kuzquiz pinsita jaru ana kamuča. Jalla nuž liwriitaž cjenami, wejrqui tjapa žoñž kuz jaru paasacha, walja žoñinaca Cristužquin kuzziz cjiskatzjapa. ²⁰ Judío žoñinacžtan kamcan, judío žoñinacž cuzturumpi paa-uča, ninaca Cristužquin kuzziz cjiskatzjapa. Nižaza, Moisés liy jaru kamñi žoñinacžtan kamcan, Moisés liy paa-uča, ninaca Cristužquin kuzziz cjiskatzjapa. Ultimquiziqui anal nii Moisés liy mantuquiz kamuča. ²¹ Nižaza ana Moisés liy jaru kamñi žoñinacžtan kamcan, wejrqui zakal Moisés liy jaru ana kamuča, nii žoñinaca Cristužquin kuzziz cjiskatzjapa. Ultimquiziqui wejrqui werar Yooz liy jaru kamuča, nižaza Cristuž liy jaru kamuča. ²² Nižaza čhjulquizimi kuz sint'iskatñi žoñinacžtan kamcan, wejrqui nižtakaz kuz sin'tiskattažokaz cjiñča, nii žoñinaca Cristužquin kuzziz cjiskatzjapa. Jalla nižta punta punta kamuča, jaknužumi žoñinaca liwriita cjeyajo. ²³ Jalla nižta punta punta kamuča, žoñinacžquiz liwriiñi Yooz taku criiskatzjapa. Nižaza jalla nižta kamuča, persunpacha Yoozquiztan zumanaca tanzjapazakaz.

²⁴ Tsjilla cjesača. Ančhucqui tuž zizza. Tsjii zajtñiquiz tjapa zajtñi žoñinacžquiztan tsjiillapankaz ganča. Jalla nuž cjuñžcu ančhucqui Yooz jiczquiz tjapa kuztan zajtz waquiziča, premio ganzjapa. ²⁵ Tjapa piluta

uziñinacaqui walja istutiiča ima canchiquiz luzcan. Nižaza ana walinacquiztan jaytissa tsjan cusa uzinzjapa. Jalla nižta paača, tsjii chjañquiztan paata royti pillu ganzjapa. Nii premiuqui tsjii upacamakaz tjurča. Ančhuczti Yooz jiczquiz zajtča, tsjii wiñaya tjurñi premio ganzjapa. Jalla nii premiuqui cjiča, Yooztan wiñaya kamz, jalla nii. ²⁶ Wejrqui anal inapampa Yooz jiczquiz zajt zajtcan kamuča. Tsjii pucultan boxsijasñi žoñinacaqui anaž tsjii kjutñi čhajc pecča. Antiz panž čhajcza tsjiizuñž yujcquin. Wejrqui jalla nižtazakaz anal inapampa kamuča. Antiz liwriiñi Yooz takucama kamuča. ²⁷ Wejrqui persun kuzquizpacha ewjasuča čjul anawalinacami paazquiztan. Wejrqui jalla nuž paa-uča, Yooz wejr ana wirquin tjewcznajo. Yekjapanacžquiz zuma tjaajinžcu wejrqui anal wirquin tjewczta cjis pecuča, wejr ana zuma kamchinž cjen.

10

TUQUITA EJPNACZ KAMTA PUNTU

¹ Tsjiilla cjesača. Wejrqui ančhucaquiz tuž zizkatz pecuča. Egipto yokquiztan ulanžquichi tuquita ejpnacaqui tsjir koztan kamatča. Moisés irpita kamatča. Nižaza Moisesqui tjapa ninaca Ljoc Kota tjakchiča.

² Jalla nuž irpitaž cjen, nižaza Ljoc Kota tjaktaž cjen, nii žoñinacaqui Moísestan tsjii kuzziztača. Jalla nižtiquiztan tjapa ninacaqui Moisés irpiñi bautistažtakaztača. ³ Nižaza tjapa ninacaqui Yooz tjaata čhjeri lujlchiča.

⁴ Nižaza tjapa ninacaqui tsjii pajk maz ajkquiztan Yooz tjaata kjaz licchiča, curpu mantinzjapa, nižaza ninacž kuz wali mantinzjapa. Nižaza ninacž kuz wali mantinzjapa Cristutača mazquiztan ulanñi kjaztakaz. Jalla nii Cristuqui chicapacha cumpañt'atča ninacaž jiczquiz okan. ⁵ Jalla nuž Cristuž cumpañt'ita cjenami, jila parti nii žoñinacaqui anapan Yoozquin kuzziztača. Jalla nižtiquiztan Yoozqui anatača cuntintu; ninacž quintra žawjchiča. Jalla nižtiquiztan nii žoñinacaqui ch'ekti yokquin ticziča.

⁶ Jalla nii tuquita kamtaqui cijirtatača učumnaca cjuñajo, nižaza nižta ana walinaca tuquitažtapacha ana paajo. ⁷ Jaknužt yekjapa tuquita ejpnaca žoñiž paata yooznacquin sirwitčhaja, jalla nižtapachaqui anapanž kamz waquiziča ančhucqui. Nii tuquita ejpnacž puntuquiztan cijirta Yooz takuqui, tuz cjiča: “Nii žoñinacaqui čhjeri lujlžcu licžcu tsajts pijista payi waquintichiča.” Jalla nižta irata kamz anaž waquiziča. ⁸ Nižaza yekjap tuquita ejpnacaqui adulterio paachiča. Jalla nižtiquiztan ticziča 23,000 žoñinacaqui tsjii noojikaz. Jalla nii cjuñzna. Adulterio anača paazqui.

⁹ Nižaza yekjap tuquita ejpnacaqui: “Yoozza pazinziz kuzzizqui”, cjichiča. Jalla nekztan juc'anti anawalinaca paapaatča. Ultimquiziqui Yooz Ejpqui ninaca casticchiča. Jalla nii castictiquiztan walja žoñinacaqui ticziča, zkoranacaž č'h'atta. Jalla nii cjuñzna. Anača uj paazqui: “Yoozza pazinziz kuzzizqui”, cjicanaqui. ¹⁰ Nižaza yekjap tuquita ejpnacaqui Yooz quintra chutchiča. Jalla nižtiquiztan Yoozqui anjila cuchanžquichiča ninaca conzjapa. Jalla nii cjuñžcu, ančhucqui Yooz quintra chuch anaž waquiziča.

¹¹ Tjapa tuquita ejpnacaž kamtaqui Yooz tawk libruquiz cijirtatača učumnacaquiz chiižinzjapa ana nižta paajo. Tii muntu tucuzinz žcatžinžquiča. Jalla nižtiquiztan tuquita ejpnacaž kamta quintunaca zumpacha cjuñž waquiziča, ana nižta kamzjapa. ¹² Jalla tuž cjiwča. Jakziltat persun kuzquiz “walikaztča wejrqui” cjican pinsičhaja, jalla niiqui panž cwitazaquiča, ana ujquiz tjojtsjapa. ¹³ Čjul pruebanacquizimi ančhuc sufričhaja, jalla nižta pruebanacquiz zakaz tsjii tsjii criichi žoñinacaqui sufriča. Čjul pruebanacaž sufriskatta cjenami Yoozqui

anchucaquiztan nii pruebanaca ana atipskataquiča. Antiz ultimquiziqui Yoozqui čhjul pruebanacquiztan anchucaquiz atipskataquiča, ančhuc ana čhjul ujquiz tjojtjapa, nižaza tjurt'iñi kuzziz awantizjapa. Učhum Yoozza zuma yanapñiqui, učumnacaž tjapa pruebanaca tjurt'iñi kuzziz watajo.

ZOÑIŽ PAATA YOOZNACQUIZTAN ZARAKA

¹⁴ Weriz pecta jilanaca, cullaquinaca, žoñiz paata yooznacquiztan zaraka. Anapanž ninacžquiz sirwa. ¹⁵ Ančhucča zizñi žoñinacaqui. Ančhucpacha tii weriz chiita taku yatisinznasacha, werara ana werara, jalla nii. ¹⁶ Cristuqui učhum laycu ticziča. Jalla nii cjuñznajo Cristuqui cuzturumpi mantichiča, uwas kjaz liczmi, nižaza t'anta lujlzm. Nii uwas kjazza Cristuž ljoc cuntaqui. Nižaza nii t'antača Cristuž curpu cuntaqui. Nii Cristuž mantita cuzturumpi paacan Yoozquin gracias cjican chiiča. Nii uwas kjaz liccan Cristužtan tsjii kuzziz cjican tjeeža. Nižaza nii tojžta t'anta lujlcan Cristužtan tsjii kuzziz cjican tjeeža. ¹⁷ Tsjii t'anta žejlča, aunquimi t'unapacha kjolžtami. Nižtazakazza učhummi. Walja tama criichinaca želanami, tsjii curpuchiztakazza. Tsjii t'antiquiztan tjappacha lujlča, jalla nuž tjeeža, tsjii kuzzizza tjappacha, cjicanaqui.

¹⁸ Israel žoñinacžquiztan tii puntu cjuñzna. Jakziltat Yooz altarquin wilana jawkčhaja, jalla niiqui wilanquiztan lujlcan nii altarž Yooztan tsjii kuzziz cjican tjeeža. ¹⁹ Nonžna, žoñiz paata yoozqui anaž čhjulum. Nižaza žoñiz paata yoozquin tjaata chjizwimi anaž čhjulum, chjizwikazza. ²⁰ Pero jakzilta ana Yoozquin criichi žoñit wilana jawkčhaja, jalla niiqui zajranacžquin wilana onanča, anapanž werar Yoozquin onanča. Jalla nižtiquiztan ančhucqui anaž ninacžtan cumpañt'iz waquiziča. Cumpañt'aquiž niiqui zajranacžquiz kuzziz cjican tjeeža. ²¹ Anaž jakziltami Cristo Jilirž wasumi nižaza zajranacž wasumi tanznasača. Nižaza anaž jakziltami Cristo Jilirž t'antami nižaza zajranacž čhjerimi tanznasača. Anača nižta kuzziz cjichuca. Antiz tsjii Yoozquizpanikaz kuzziz cjesača. ²² Jakziltat zajranacž cuzturumpiquiz mitisaquiž niiqui, jalla nii žoñž quintra werar Yoozqui žawjwaquiča. Jalla nižtiquiztan ančhucqui nuž paaquiž niiqui, castictaž cjequiča. Ančhucqui anača Yoozquiztan juc'anti azziz jalla.

ZOÑIŽ PAATA YOOZNACZQUIZ ANA MITISA

²³ Jalla tuž werarača. Tsjii criichi žoñiqui liwriitača. Jalla nižtiquiztan čhjulum paasača. Pero tjapa paataqui juc'ant Yoozquin kuzziz cjisjapa anaž yanapča. Nižaza čhjulu paatami anaž parti criichinacžquinami yanapča zuma kamañchiz kamajo. ²⁴ Parti criichinacaž zuma kamañchiz cjisjapača kuz tjaazqui. Anača persun kamañjapakaz kuz tjaazqui.

²⁵⁻²⁶ Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Tjapa tii muntuqui Yooz Jiliržtacamača, nižaza tjapa tii muntuquiz žejlñinacaqui Yooz Jiliržtacamača”. Jalla nižtiquiztan mercatquiz kjayta čhjerimi lulasacha. Anaž persun kuz turwayskataquiča tuž pinsican, tii čhjerizlan žoñiz paata yoozquiz tjaata čhjeri, už žoñiz paata yoozquiz ana tjaata čhjerizlaj, jalla nii.

²⁷ Nižaza ana werar Yoozquin criichi žoñiqui čhjeri lujljapa am impitasaž niiqui, okasača, ojkz pecasaž niiqui. Jalla nuž okaquiž niiqui, čhjul onanta čhjerimi lujlznaquiča anaž persun kuz turwayskatcan. ²⁸⁻²⁹ Pero tsjiiqui amquiz maznachani, tuž cjican: “Tii čhjeriqui žoñiz paata yoozquiz tjaata čhjeriča. Jalla nii čhjeri ana lujl waquiziča”. Jalla nuz cjenaqui amlaqui anača nii čhjeriqui lujlsinsqui, nii mazñi žoñž sint'iñi kuz anawali cjiskatzjapa, nižaza niž kuz ana turwayskatzjapa. Am persun kuzqui walikaz

cječhani, ana turwayta. Jalla nuž cjenami amqui nii čhjeri lulasaž niiqui, am jilž kuz turwayskatasaćha.

Jalla nii weriž chiižintiquiztan yekjap ančhucaquiztan wejtquiz pewcznačhani, tuž cjican: “¿Kjažtiquiztan amqui nižta chiižinjo? Tsjii žoñiž sint'iñi kuzziz cjenami, čhjulumi paaz atučha, Cristuqui wejr liwriičiča. ³⁰ Ima čhjul čhjerimi lujlcan Yoozquin gracias cjican chiyučha. Jaziqui, ¿kjažtiquiztan weriž lujltiquiztan žoñej wejtquin uj tjojtunjo?” Nuž cjican, wejtquiz chiyáčhani. ³¹ Ančhucaquiz tuž kjaaznučha. Čhjeri lujlmi, čhjulumi paazmi Yooztajapa honora waytiz waquiziča. ³² Ančhucqui anaž jec žoñimi ujquiz tjojtskata, judío žoñinacami, ana judío žoñinacami, nižaza Yooz iclizziz žoñinacami. ³³ Wejrzi kjažllami tjapa žoñinacžquiz yanapučha zuma kamañchiz kamajo. Anal wejtajapakaz ojklayučha. Antiz parti žoñinacžtajapa ojklayučha, ninaca ujquiztan liwriita cjeyajo.

11

¹ Wejrqui jaknužt Jesucristuqui kamtčhaja, jalla nižtazakal kamučha. Nižaza jaknužt wejr kamučhaja, jalla nižtazakaz kama ančhucqui.

ACHA CH'OKCHI CUZTURUMPI PUNTU

² Jilanaca cullaquinaca, ančhucqui tjapa weriž tjaajintanaca cjuñča, nižaza weriž tjaajintacama kamiñchucčha. Jalla nižtiquiztan ančhucaquin felicitučha. Ultimu anača wejt kuzquiztan nii tjaajintaqui, antiz, wejtquiz tjaajintatača.

³ Jilanaca, cullaquinaca, persun luctakž mantuquiz žejlča maatakanacaqui. Nižaza zapa luctak žoñiqui Cristuž mantuquiz žejlča. Nižaza Cristuqui Yooz Ejpž mantuquiz žejlča. Jalla nii puntuquiztan ančhucaquiz intintiskatz pecučha. ⁴ Iclizquiz ajcžcu luctak žoñinacaqui pañžtan acha ch'okchi anapanž cjesaćha, Yoozquin mayizicanami, nižaza Yooziž tjaata taku tjaajincanami. Acha ch'okchižlaj niiqui, persunjapa ombrowillaž cjesaćha. ⁵ Nižaza iclizquiz ajcžcu, criichi maatakanacaqui panžtan acha ch'okchi panž cjesaćha, Yoozquin mayizicanami, nižaza Yooziž tjaata taku tjaajincanami. Acha ana ch'okchinžlaj niiqui, persunjapa ombrowillaž cjesaćha. Acha ana ch'okchinžlaj niiqui ach chara k'ala murtaž cjes, nižtažtakaz cjesaćha. ⁶ Iclizquiz ajcžcu, jakzilta maatakata ana acha ch'okchinžlaj niiqui, naaža persun ach chara k'ala murtaj cjila. Nekztan naaqui acha ch'okznasača. Naaža ach chara k'ala murtaž cjen ombrowillaž cjesaćha. Jalla nižtiquiztan maatakaqui acha ch'okchinpanž cjis waquiziča. ⁷ Yoozqui niž kuzcama luctak žoñi paachiča niž irata cjeyajo. Jalla nižtiquiztan luctak žoñiž cjen Yooztajapa honoraqui tjeeztača. Nižaza maatakaž cjen luctakž honoraqui tjeeztača, jalla nižtiquiztan criichi luctakaqui iclizquiz ajcžcu anapan acha ch'okchi cjis waquiziča. ⁸ Tuquita timpuqui Yoozqui luctaka paachiča, nekztan luctakžquiztan maataka paachiča. Luctakaqui ana maatakžquiztan paatatača. ⁹ Nižaza maatakaqui luctakžtajapa paatača. Luctakaqui anača maatakžtajapa paataqui. ¹⁰ Jalla nižtiquiztan maatakanacaqui acha ch'okz waquiziča, luctakž mantuquiz cjican tjeezjapa, anjilanacaž cjen. ¹¹⁻¹² Pero tii tantiya. Cristian kamañchiz cjen luctakanacami nižaza maatakanacami tsjiikazza. Yoozqui luctakžquiztan maataka paachiča. Nižaza luctakaqui maatakaž majtñiž cjen žejlča. Pero tjappachaqui Yooziž cjen žejlča. Jalla nižtiquiztan ana maataka žejltčhaja luctakaqui ana žejltasača. Nižaza ana luctaka žejltčhaja maatakaqui ana žejltasača. Nižaza anaj Yooz muntčhaja, anapanž čhjulumi žejltasača.

¹³ Ančhucpacha tantiya. Yoozquin mayizican maatakaqui acha ch'okchinžlaj niiqui, ¿wali cjesaya? uż ¿anawali cjesaj? Acha ch'okchi walipankazza maatakžtaqui. ¹⁴ Nižaza luctakaqui lajch charchizlaj niiqui persunjapa ombrawillaž cjesača. Jalla nužuča tii wirquiz kamañaqui. Tjapa žoñinacaqui persun kuzquiztan nuž zizza. ¹⁵ Nižaza maatakanacaqui pajk charchizlaj niiqui ninacžquizpacha honoraž cjesača. Pajk charchizqui acha ch'okchi cuntača. Jalla nižtiquiztan pajk charchiz cjisqui walikazza maatakžtaqui. ¹⁶ Jakziltat nii puntu ch'aas pecħaja, jalla niiqui ziz waquiziča tužu. Wejrnacqui nii cuzturumpi pajzpanča. Nižaza tjapa Yooz iclizziz žoñinacaqui nii cuzturumpi jaru paaspanča.

SANTA CENA PAAZ PUNTU

¹⁷ Tsjižtan zakal chiižinuča. Wejrqui ančhucaquiz zumpacha ewjtis waquiziča. Santa Cena paažcu ančhucqui koluculla akžta kamañchiz ulanča tsjan zuma kamañchiz cjenpacha. ¹⁸ Iclizquiz ajczcan, ančhucqui t'aka t'aka cjiicjiiñchucquiča. Nii quintu wejtquiz irantižquichiča. Cunamit nižtapan cjiicjiičhani. ¹⁹ Pero jalla nižta t'aka t'aka cjitiquiztan, kjanapacha tjeeža, jecnacat lijitum cristian kamañchiz criichinaca, nii. Jalla nižtiquiztan t'aka t'aka cjichuca cječhani. ²⁰⁻²¹ Ančhucqui Santa Cena cuzturumpi paazjapa chjeri luli ajczinčhucquiča. Nekztan chjeri lujlcan zapa mayni ančhucaquiztan persun čhjeri lujlskaz cjissinčhucquiča, ana tojunžcu. Jalla nižtiquiztan koloculla čhjerchiz žoñinacazti čhjeri eecznan žejlchiquiča. Partizti chjeku čhjeri lujlchi žejlchiquiča, nižaza yekjapazti mallzilla žejlchiquiča. Ana wali paachinčhucča. Jalla nižtiquiztan anača Jesucristo Jiliriž mantita Santa Cena cjichuca cjequiča. ²² ¿Ančhuczti lujljapapa liczjapa, ana kjuychizčhuc, kjažtatajo? Nižta ana wali paacan, ančhuqui tjeeža, ančhucaquiz Yooz iclizziz žoñinaca anaž importiča, nii. Nižaza pori criichinacaqui azkatča ana želinchiz cjenaqui. ¿Wejr ančhucaquiz kjažt cjes? ¿Wejr ančhucaquiz “Walikaz” chiyasaya? Anapan nižta chiyasača.

²³ Jesucristo Jiliripachača wejtquiz mantichiqui Santa Cena cuzturumpi paajo. Jalla nii tjaaajintacama ančhucaquiz zakal tjaaajinchinča. Ima Jesucristo Jiliriž intirjita cjen, jalla nii weenpacha tsjii t'anta tanzičha niž persun kjaržtan. ²⁴ Jalla nekztanaqui Yooz Ejpžquin gracias cjican cjichiča. Nekztanaqui t'anta kjolžcu, tojunchiča, tuž cjican: “Tii t'antaqui wejt curpu cuntača. Wejrqui žoñž curpuchiz cjen ančhuc laycul ticznača. Weriz ticžta cjuñzjapa tii cuzturumpi wilta wilta paaquiča”. ²⁵ Nekztan čhjeri lujlžcu nižtapacha Jesucristuqui niž persun kjaržtan tsjii wasu tanzičha, tuž cjican: “Tii wasquiz uwas kjazqui wejt ljoc cuntača. Wejt ljoc cjen ew acta tjulžtaž cjequiča. Chjulorat tii cuzturumpi paačhaj niiqui, wejtquiz cjuñž waquiziča”. Nuž mantichiča Jesucristuqui. ²⁶ Chjulorat tii Santa Cena cuzturumpi paachaj niiqui, ančhucqui tjeeža Jesucristo ticziča ančhuca laycu, jalla nii. Jalla nii cuzturumpi paaz waquiziča, Jesucristo Jiliriž tjonzcama.

²⁷ Jalla nižtiquiztan jakziltat nii Santa Cena cuzturumpi ana zuma paaquiz niiqui, Jesucristo Jiliriž ombrawillaž cjequiča. Nižaza Jesucristo Jiliriž quintra uj paaquiča; niž curpuquizimi niž ljocquizimi iñartažokaž cjequiča. ²⁸ Ima Santa Cena paacan, zapa mayni persun kuzquiz amayt'asaquiča, kjažtiquiztan Santa Cena cuzturumpi paa, jalla nii. Nekztan Santa Cena cuzturumpi paasača. ²⁹ Nižaza Santa Cena paacan, Jesucristuž učhum laycu ticžta, jalla niiča zapa mayni persun kuzquiz waljapanž cjuñž waquiziča. Santa Cena paacan Jesucristo ana cjuñziž cjequiz niiqui, persun casticujapa cjequiča. ³⁰ Santa Cena cuzturumpi ana wali paatiquiztan, walja

ančucaquiztan laa žejlča, nižaza ana wali žejlča, nižaza yekjapanacaqui ticziča. ³¹ Ima Santa Cena cuzturumpi paacan učumnacapacha zapa mayni persun kuzquiz zuma amayt'as waquiziča. Nekztan pertuna mayiziz waquiziča. Nekztan Jesucristo Jiliriž anaž casticta cjequiča. ³² Jesucristo Jiliriqi učum casticaquiž niiqui, azquichjapa panž casticča, zuma kamañquin cjisnajo. Nekztan ana criichi žoñinacžtan chica ana wiñaya casticta cjequiča.

³³ Wejt jilanaca, cullaquinaca, čhjeri lujlžjapami nižaza Santa Cena paazjapami ajczcu, zapa mayni tjewz waquiziča parti criichi žoñinacaž zumpacha ajczquiscama. ³⁴ Jakziltat čhjeri eeskatčhaja, persun kjuyquin zumpacha lujlžnaquiča, ima iclizquin ojkan. Nekztan lujlžcu ajczquin okaquiča, Santa Cena zuma paazjapa. Jakziltat Santa Cena ana zuma paaquiž niiqui, Yoozqui nii žoñi casticaquiča. Nužulkazza nii puntuqui. Yekja puntunacaqui wejr azquichača, ančucaquin chertzni quejpžcu.

12

ESPIRITU SANTUZ TJAATA KAMAÑANACA PUNTU

¹ Tsjii zakaz chiižinuča, Espíritu Santuž tjaata kamañanaca puntuquiztan. Jalla nii ančucaquiz zuma intintiskatz pecuča.

² Tuquiqui ima ančucaž Yoozquin criican ančucqui ana criiči žoñiž paata yooznacžquiz tsjii kjutni irpitatača, jalla nižta irpiskatchinčucča ančucqui. Jalla nii ančucqui zuma zizza. ³ Jakziltat Yooz Espíritu Santuž irpitažlaja, jalla niiqui ana chiyasača: “Jesusaqui laykjita cjila”, cjicanaqui. Nižaza jakziltat: “Jesusaqui Yooz Jiliriča”, cjican chiyachaja, jalla niiqui Espíritu Santuž irpitaž chiyaučiča. Jalla nuž intintiskatz pecuča.

⁴ Jilanaca, cullaquinaca, criichi žoñinacaqui yekja yekja Espíritu Santuž tjaata kamañanacchizza, nižaza poderanacchizza. Pero tsjii Espíritu Santukaz tjapa nii kamañanacami nižaza poderanacami tjaača. ⁵ Nižaza criichi žoñinacaqui yekja yekja Yoozquin sirwiča. Pero tsjii Yooz Jiliržquinkaz sirwiča. ⁶ Nižaza criichinacaqui yekja yekja wali obranaca paača. Pero tsjii Yooz Ejpkaz criichinacžquiz nii obranaca paakatča. ⁷ Jaziqui tjapa criichinacaqui Yooz Espíritu Santuž tjaata kamañchizza, parti criichinacžquiz juc'ant zuma kami yanapzjapa. ⁸ Tižta kamañanacaqui tjaatača: Espíritu Santuqui yekjap criichinacžquiz zuma pinsita razunanacchiz chiikatča. Nižaza Yooz Espíritu Santuqui yekjap criichinacžquiz zizni zizni chiikatča. ⁹ Nižaza Espíritu Santuqui yekjap criichinacžquiz Yoozquin juc'ant tjapa kuzziz cjiskatča, zuma obranaca paazjapa. Nižaza Espíritu Santuqui yekjap criichinacžquiz poder tjaača laanaca čhjetnajo. Pero Espíritu Santuqui tsjiikazza. ¹⁰ Nižaza Espíritu Santuqui yekjap criichinacžquiz poder tjaača wali milajrunaca paazjapa. Nižaza Espíritu Santuqui yekjap criichinacžquiz poder tjaača, Yooziž tjaata takunaca zuma kjanzt'izjapa. Nižaza Espíritu Santuqui yekjap criichinacžquiz zizni kuz tjaača, žoñinacaž čiita takunaca zumpacha tantiizjapa, Yoozquiztan tjonchižlan už zajrižquiztan tjonchižlaj, jalla nii. Nižaza Espíritu Santuqui yekjap criichinacžquiz ana pajta taku chiikatča. Nižaza nii Espíritu Santupacha yekjap criichinacžquiz zizni kuz tjaača, nii ana pajta čiita taku parti criichinacžquiz intintiskatajo. ¹¹ Tsjii Espíritu Santukaz tjapa nii yekja yekja poderanaca tjaača. Jaknužt nii Espíritu Santuqui tjaaz munčhaja, jalla niicama tjapa criichinacžquiz tjaača.

CRIICHI ŽOÑINACAQUI TSJIKAZZA

¹² Cristužtan nižquin criichi zoñinacžtan tsjii curpuchiz zoñiztakazza. Tsjii zoñžta žejlča, kjarami, lismi, čhujcquimi, cjuñimi, jalla nižtanaca žejlča, pero tsjii zoñikazza. Wacchi cjenami tsjii curpukazza. Jalla nižta iratača Cristužtan criichinacžtan. ¹³ Criichinacaqui yekja yekja žejlča, judionacami, yekja wajtchiz zoñinacami, piyunanacami, ana piyunanacami, jalla nižtanaca žejlča. Pero bautistaž cjistanaqui Espíritu Santuž cjen tjapa nižta criichinaca tsjii zoñž curpu cunta cjissiča. Nižaza Yooz Ejpqui tjapa criichinacž kuzquizimi Espíritu Santo luzkatchiča.

¹⁴ Tsjii zoñžtaqui kjarami lismi achami čhujcquimi cjuñimi jalla nižtanaca žejlča. Punta punta žejlča tsjii zoñž curpuquiziqui. ¹⁵ Jalla nižta iratača Cristužtan nižquin criichinacžtan. Jalla nižtiquiztan tjapa Cristužquin criichinacaqui tsjiikazza. Jilanaca, cullaquinaca, nonžna. Tsjii zoñž kjojchaqui ana chiiz waquiziča, tuž cjican: “Wejrqui kjojchakazza, anača wejr kjaraqui; jalla nižtiquiztan anaž tii zoñž curpuquiz želasča”. Jalla nižta chiižcumi, nii kjojchaqui tirapanča nii zoñž curpu partiquizqui. ¹⁶ Nižaza tsjii zoñž cjuñiqui ana chiiz waquiziča, tuž cjican: “Wejrqui cjuñikazza, anača wejr čhujquiqui. Jalla nižtiquiztan anaž tii zoñž curpuquiz želasča”. Jalla nižta chiižcumi, nii cjuñiqui tirapanča nii zoñž curpu partiquizqui. ¹⁷ ¿Tjapa zoñž curpuqui čhujquicamažlaj niiqui, kjažt nonžnasajo? ¿Nižaza tjapa zoñž curpuqui cjuñicamažlaj niiqui, kjažt mucžnasajo? ¹⁸ Yoozqui zoñž curpuquiz punta punta utchiča, jaknužt munčhaja, jalla nuž. Jalla nižta irata Yoozqui punta punta Espíritu Santuž kamañanacami nižaza poderanacami tjaachiča criichinacžquiz. ¹⁹ Zoñž curpuquiz anaj punta punta žejlčhaja, anaž ultim zoñž curpu cjitasča. ²⁰ Punta punta želanami, tsjii curpukazza. Jalla nižta irata criichinacaqui punta punta poderanacchizza, nižaza kamañanacchizza, pero tjapa criichinacača Yooz partiquiz, nižaza tsjiikazza.

²¹ Jalla nižtiquiztan čhujquiqui kjaržquiz ana chiiz waquiziča, “Amqui anal pecuča”, cjicanaqui. Nižaza achaqui kjojchquiz ana chiiz waquiziča, “Amqui anal pecuča”, cjicanaqui. Nižaza tsjii criichi zoñiqui yekja criichi zoñžquiz ana chiyasča: “Amqui anal pecuča”, cjicanaqui. ²² Zoñž curpuqui punta puntaž pecča. Jaziqui zoñž curpuquiz jallc'a partiqui zaka žejlča. Nii jallc'a partiqui juc'antiž pecča. ²³ Nižaza zoñž curpuquiz ana zuma chercherchiznaca žejlča. Ninacaqui zquitžtan tjutžtača zuma chercherchiz cjisjapa. Nižaza zoñž curpuquiz chjojžta partinaca žejlča. Ninacaqui zquitžtan tjutžtača, učhum ana azjapa. ²⁴ Zuma chercherchiznaca tsjii zquiti tjutzqui anaž pecča. Yoozqui zoñž curpu nižta paachiča. Nižaza Yoozqui zoñž kuz peckatchiča, ana zuma chercherchiznaca tsjii zquitžtan zuma tjutzjapa. Jalla nižta iratača iclizziz zoñinacaqui. ²⁵ Jalla nižta munchiča Yoozqui, criichi zoñinacaž ana t'aka t'aka cjisjapa. Nižaza Yoozqui nižta munchiča, porapat zuma munaziñi kuzziz yanapasjapa. ²⁶ Tsjii criichi zoñiž sufran, tjapa criichinacaqui kuzquiz sint'iča. Nižaza tsjii criichi zoñiž honorchiz cjen, tjapa criichinacaqui nižtan chica chipča.

CRIICHI ZOÑINACŽ KAMAÑ PUNTU

²⁷ Jilanaca, cullaquinaca, tjapa Yoozquin criichinacžtan Cristužtanpacha tsjii kuzzizza. Zapa mayni ančhucqui Jesucristuž partiquiz žejlča. ²⁸ Nižtiquiztan Yooz Ejpqui criichinacžquiz yekja yekja kamañanaca tjača, iclizziz zoñinacžquiz yanapzjapa. Primiraqui Yoozqui yekjap criichinacžquiz apóstol kamaña tjaachiča. Niiž jaru Yooziž tjaata taku paljayz kamaña tjaachiča yekjap criichinacžquiz. Niiž jaru Yoozqui niiž taku tjaajinz kamaña tjaachiča yekjap criichinacžquiz. Nižaza Yoozqui milajru paaz

poder tjaachiĉha. Niżaza Yoozqui poder tjaachiĉha laanaca ĉhjetnajo. Niżaza Yoozqui icliz langzquiz yanapz kamaña tjaachiĉha. Niżaza Yoozqui kamaña tjaachiĉha iclizziz Źoñinacžquiz irpiñijapa. Niżaza Yoozqui poder tjaachiĉha, ana pajta takunaca chiĉhiyajo. ²⁹ Anaĉha tjapa anĉhucqui apóstol kamañchizqui. Niżaza anaĉha tjapa anĉhucqui Yooziž tjaata taku paljayz kamañchizqui. Niżaza anaĉha tjapa anĉhucqui Yooz taku tjaajinz kamañchizqui. Niżaza anaĉha tjapa anĉhucqui milajru paaz poderchizqui. ³⁰ Niżaza anaĉha tjapa anĉhucqui laanaca ĉhjetinz poderchizqui. Niżaza anaĉha tjapa anĉhucqui ana pajta takunaca chiiz poderchizqui. Niżaza anaĉha tjapa anĉhucqui nii ana pajta chiita takunaca intintiskatz poderchizqui. ³¹ Ultim zuma kamañquiz kuz tjaa anĉhucqui. Niżaza wejrqui anĉhucaquiz nii juc'ant zuma kamañal tjaajnuĉha.

13

ZUMA MUNAZIZ KAMAÑAQUI JUC'ANT ZUMACHA

¹ Jalla tužuĉha juc'ant zuma kamañaqui. Zuma munaziz kamañaqui juc'ant zumaĉha tjapa kamañanacquiztanaqui. Tsjii Źoñiqui ana pajta Źoñž takunacami niżaza anjilž takunacami chiyasaĉha. Jalla nižta chiĉhiž cjenami ana zuma munaziñi kuzziz cjeĉhaj niiqui, jalla nii Źoñiqui inapachaž chiyaquiĉha. Ina takukazza nii Źoñž takuqui. Tsjii ina wjajtta cazažtakaz cjesaĉha. ² Niżaza tsjii Źoñiqui Yooziž tjaata takunaca paljayasaĉha; niżaza tjapa Yooz pinsitanaca zizasasaĉha; niżaza tjapa Yooz puntu zizasasaĉha. Pero ana zuma munaziñi kuzziz cjeĉhaj niiqui, anaž ĉhjulumi cjequiĉha Yooz yujcquiziqui. Niżaza tsjii Yoozquin tjapa kuzziz Źoñiqui Yoozquiztan mayizichiž cjen, tsjii curumi kiskatasaĉha. Pero jakziltat ana zuma munaziñi kuzziz cjeĉhaja, jalla niiqui ĉhjulu parlizcumi zizcumi paazcumi anaž ĉhjulumi cjequiĉha Yooz yujcquiziqui. ³ Niżaza tsjii Źoñiqui tjapa niiz želinchiznaca tojnasaž niiqui, niżaza Cristuž cjen persun curpumiž ujta cjisjapa intirjasaž niiqui, pero ana zuma munaziñi kuzziz cjeĉhaja, jalla niiqui ĉhjulu paazcumi inakaz cjesaĉha nii persunaltajapa.

⁴ Zuma munaziñi kuzziz Źoñiqui tižta kuzzizza. Pazinziz kuzzizza, niżaza okžni kuzzizza, niżaza ana iñiziñi kuzzizza, niżaza ana persun kamaña alawasni kuzzizza, niżaza ana mit kuzzizza. ⁵ Niżaza ana atinar kuzzizza, niżaza zuma munaziñi kuzziz Źoñiqui ana malcriat kuzzizza. Niżaza persun kuzcamakaz anaž kamz pecĉha. Niżaza ana žawjñi kuzzizza. Niżaza ana anawal ayñi tjepuns kuzzizza. ⁶ Niżaza tsjii jilaž ujquiz tjojtsi cjenaqui, anaž chipasaĉha zuma munaziñi kuzziz Źoñiqui. Antiz tsjii jilaž zuma paachi cjenaqui, nekztan chipsnasaĉha. ⁷ Ćjul pruebanaca tjonanami zuma munaziñi kuzziz Źoñiqui awantiĉha. Niżaza zuma munaziñi kuzziz Źoñiqui parti criichinacž puntuquiztan persun kuzquiz cjiĉha; “Zuma kuzzizlan”, cjican. Niżaza zuma munaziñi kuzziz Źoñiqui parti criichinacž puntuquiztan persun kuzquiz: “Zuma kamaĉhan”, cjiĉha. Niżaza ĉjul pruebanacaž tjonanami Yoozquin tjurt'iñi kuzziz cjequiĉha zuma munaziñi kuzziz Źoñiqui.

⁸ Nii zuma munaziz kamañaqui anawira tucuzinznaquiĉha. Nii Yooziž tjaata taku paljayz kamañaqui tucuzinznaquiĉha; niżaza nii ana pajta taku chiiz kamañaqui zakaz tucuzinznaquiĉha. Niżaza nii Yooz puntu zumpacha zizta paljayz kamañaqui panž tucuzinznaquiĉha. ⁹ Tii muntuquiz žejlcanaqui Yooz puntuquiztan anapanž tjappacha zizi atasaĉha. Niżaza Yooz puntuquiztan anapanž tjappacha intintiskati atasaĉha. ¹⁰ Wiruñaqui Yooztan kamcanaqui Yooz puntu tjappacha zizaquiĉha. Jalla nii timpuqui Yooz puntu tjaajinz kamañanacaqui kataquiĉha.

¹¹ Jalla tižta iratača Yooz puntu zizqui. Zoñiqui kolta uza cjicanaqui, ocjal chiichiiz chiiñiča, nižaza ocjal pinsi pinsiñiča, nižaza ocjalž pinsam-intuchiz tantiiñiča. Jalla nižta žejltača ocjala cjicanaqui. Jazizti pajk zoñi cjiscuqui, ocjalažtakaz chiichiiznacami, pinsiznacami jaytitača. Jalla nižta irataž Yooz puntunaca zizqui. ¹² Zur ispijquiz persun yujcqui ana zuma kjanaž tjenča. Jalla nižta iratača anziqiu Yooz puntunaca zizqui, ana kjana. Wiruñaqu Yooztan kamcan zuma kjanaž zizaquiča Yooz puntuqui. Anziqiu anaž tjappacha zizzuca Yooz puntuqui. Wiruñaqu Yooztan kamcan tjapa Yooz puntunaca zizaquiča, jaknužt Yoozqui učhum puntuquiztan zumpacha zizzaja, jalla nižta. ¹³ Ultimquiziqui criichi zoñinacaqui Yoozquin tjapa kuzziz wiñaya cjequiča. Nižaza criichinacaqui Yoozquiztan zumanaca niiž jaru niiž jaru tjewznaquiča. Nižaza criichinacaqui zuma munaziñi kuzziz wiñaya cjequiča. Pero tsjiiča chekan waliqui, zuma munaziñi kuz, jalla nii.

14

YOOZ TAKU PALJAYZ KAMAÑA PUNTU

¹ Jalla nižtiquiztan zuma munaziz kamañquiz kuz tjaa. Jalla nii kamañača juc'ant chekanaqui. Nižaza Yooz Espiritu Santuž tjaata kamañnacquiz kuz tjaa. Yooz taku paljayz kamañquiz juc'anti kuz tjaa. ² Nii anaž pajta taku chiiz kamañaqu anača chekanaqui. Nii kamañchiz zoñiqui Yoozquizkaz chiiča. Anaž zoñžquiziqui chiiča. Jalla nuž ana pajta taku chiyan parti zoñinacaqui anaž intintazi atča. Espiritu Santuqui ana zizta chjojžta taku paljayzkatča nii ana pajta taku chiiñi zoñžquiz. ³ Pero nii Yooz taku paljayñi zoñiqui parti criichinacžquiz paljayča, juc'ant zuma kamajo, nižaza Yoozquin tjurt'iñi kuzziz cjejajo, nižaza kuzta cjejajo. ⁴ Nii ana pajta taku chiiñi zoñiqui persunjapakaz yanapča Yoozquin juc'anti kuzziz cjisjapa. Nii Yooz taku paljayñi zoñizti parti criichinacžquiz yanapča Yoozquin juc'anti kuzziz cjejajo.

⁵ Wejrqui ančhucaquiz cjiwča, tjapa ančhucqui ana pajta taku chiichiiñi cjičhaja. Pero juc'ant chekanaqui, Yooz takunaca paljayñiž cjičhaja, jalla nižta anchal pecuča. Nii Yooz takunaca paljayz kamañchiz zoñiča juc'ant chekanaqui nii ana pajta taku chiichiiz kamañchiz zoñžquiztanaqui. Jalla nižtiquiztan ana pajta taku chiichiižcu, parti criichinacžquiz intintiskatz waquiziča Yoozquin juc'anti kuzziz cjejajo.

ANA PAJTA TAWKŽTAN PALJAYZ KAMAÑA PUNTU

⁶ Jilanaca, cullaquinaca, ančhucaquiz tjonžcu ana pajta tawkžtan paljayaž niiqui, nii paljaytaqui inakaz cjequiča ančhucaquiz. Ana yanapasača tsjan zuma kamañchiz cjejajo. Ančhucaquiz yanapzjapa, wejtlaqui kjana-pacha paljaystanča, tsjii Yooziž tjaata ew takumi, tsjii Yooz puntu zizta takumi, tsjii Yooziž intintiskatta takumi, tsjii Yooz puntu catokta takumi, jalla nii. Nekztan ančhucqui yanaptaž cjequiča, Yoozquin juc'anti kuzziz cjisjapa.

⁷ Tsjii pincallu pjujñi zoñiqui čhjakčhjakauiz niiqui, nii pjujta wirsu ana pajta cjequiča. Nižaza pincallu pjujñinacami quitara icñinacami čhjul musicunacami tsjii wirsu ana kjanapacha tejlznaquiz niiqui, parti zoñinacazti čhjul wirsut pjujčhaja, icčhaja, anaž tantiyi ataquiča. Jalla nižta iratača ana pajta tawkžtan chiizqui. ⁸ Tsjii quira zalzjapa trompetaž ana zuma claro tjawunaquiz niiqui, jalla nuž ana zuma tjawuntiquiztan zultatunacaqui anaž listu tjaczi cjequiča nii quirajapaqui. ⁹ Jalla nižta irata

zakaz ančhucaquiz watčha. Tsjii criichi zoñiqui ana intintazuc takuž paljayaquiz niiqui, ančhucqui ana intintichiž cjequičha, čhjulut chiitčhaja, jalla nii. Jakziltat ana intintazuc takuž chiichaj niiqui, inakaz chiichha. ¹⁰ Tii muntuquiz tjpaman takunacapanž žejlž, jaz. Nižaza zapa takuqui intintitaž cjesačha jakziltižquizimi. ¹¹ Pero wejrqui tsjii chiita taku anal intintasaž niiqui, niwjctanaqui yekja wajtchiz zoñižtakaztčha nii chiiñi zoñžquiztanaqui. Nižaza nii yekja taku chiiñi zoñiqui wejtquiztan yekja wajtchiz zoñižtakazza. ¹² Ančhucaquiz nižtakazza. Ančhucqui Espiritu Santuž tjaata kamañanacami ancha tanz pequiñchucčha. Jalla nižtiquiztan ančhucqui tsjan chekan kamañanacquiz kuz tjaaz waquizičha, parti criichinacaž Yoozquin juc'anti kuzziz cjeyajo.

¹³ Jalla nižtiquiztan jakziltat ana pajta taku chiyačhaja, Yoozquin mayiziz waquizičha, niž chiita taku zuma intintiskatzjapa parti criichinacžquiz. ¹⁴ Nižaza wejrqui ana pajta tawkžtan Yoozquin mayizaž niiqui, wejt animukaz mayaquičha. Wejt kuzpacha anaž intintičha. Jalla nižtiquiztan inakazza wejt kuzqui. Ana čhjul provechumi jwesasačha. ¹⁵ ¿Jalla nuž cjenauki kjažt cjes wejrqui? Kuztanami animužtanami Yoozquin mayiziz waquizičha. Nižaza kuztanami animužtanami Yooz wirsu its waquizičha. ¹⁶ Animukaz ana pajta tawkžtan Yoozquin gracias cjican chiyasačha. Pero jalla nuž chiyan parti nonzñi zoñinacaqui anaž intintazi atasačha. Jaziqui: “Amén. Jalla nužoj cjila”, cjican ana kjaazñi atasačha. ¹⁷ Ana pajta chiita orasunaqui walikaz cjesačha, Yoozquin gracias cjicanaqui. Pero nii orasunaqui parti criichinacžquiziqui anaž yanapčha, Yoozquin juc'anti kuzziz cjeyajo. ¹⁸ Wejrqui ana pajta tawkžtan juc'anti chiyučha tjapa ančhucaquiztan. Jalla nižtiquiztan Yoozquin gracias cjican chiyučha. ¹⁹ Jalla nuž cjenami parti criichinacžtan ajčzcu, wejrqui nii parti criichinacžquiz tjaajinz pecučha. Jaziqui ana pajta tawkžtan anal chiiz pecučha. Jalla nuž chiyan parti criichinacaqui anaž tantiyi atasačha. Jalla nižtiquiztan iclizziz zoñinacžtan ajčzcu pjijska intintita takunaca chiiz pecučha, tunca waranka ana pajta takunacquiztan.

²⁰ Jilanaca, cullaquinaca, pruebaž tjonan, anapan uj paa. Antiz zuma pinsiñiž cjee. ²¹ Cjijrta Yooz takuqui, tuž cjičha: “Wejrqui yekja wajtchiz zoñinacžquiz paljayskatačha. Ninacaqui ana intintazzuc tawkžtan tii wajtchiz zoñinacžquiz paljayaquičha. Nižta ana pajta taku nonžcanami tii wajtchiz zoñinacaqui anaž wejtquin kuzziz cjequičha. Jalla nuž cjičha Yooz Jiliriqi”. ²² Ana pajta takunaca paljayaqui jalla nii chiita takuqui ziñalažtakaz cjequičha, ana criichi zoñinacžquiziqui. Nii ana intintazuc takunacaqui anačha criichi zoñinacžtajapa. Yooziž tjaata takuž jalla niičha criichi zoñinacžtajapaqui. Nii takuqui anačha ana Yoozquin criichi zoñinacžtajapaqui. ²³ Tjapa criichi zoñinacžtan ajcziž cjen tsjii ana criichinacaqui luzasačha. Nekztan, ana pajta takunacakaz chiiñi nonznaquiz niiqui, ninacaqui criichi zoñinacžquiz chersnaquičha lucurat zoñinacžtakaz. ²⁴ Pero criichinacaqui Yooziž tjaata takunacakaz paljayaquiz niiqui, nekztan nii ana criichi zoñinacaqui persun kuzquiz sint'aquičha. Yooz taku paljaytaž cjen, nii ana criichi zoñinacž ujnaca tjeežtaž cjequičha. Nii criichinacž chiita takunaca nonžcu persun kuzquiz amayt'asaquičha, nekztan persun ana zuma kamtaž pajaquičha. ²⁵ Jalla nuž ninacaž chjozaca uj paatanacaqui tjeežtaž cjequičha. Jalla nižtiquiztan quillzcu, werar Yoozquin macjatasachha, nižquin sirwizjapa. Nekztan chiyaquičha; “Yoozqui ančhucatan kalčha”, cjicanaqui.

²⁶ Jilanaca, cullaquinaca, iclizziz žoñinacžtan ajczcan, jalla tuž waquiziča. Yekjapanacaqui Yooz wirsu tjaajnasacha. Yekjapanacazti tsjii zuma taku tjaajnasacha. Yekjapanacazti tsjii Yooziž tjaata taku intintiskatasacha. Yekjapanacazti ana pajta taku paljayasacha. Yekjapanacazti nii ana pajta chiita taku zumpacha intintiskatasacha. Jalla niiqui walikazza. Pero tjapa chiita takunacaqui criichinacžquiz yanapz waquiziča, Yoozquin juc'anti kuzziz cjeyajo. ²⁷ Nii ana pajta taku paljayni žoñiqui tsjii pucultan čhjepultanž nuž cjesacha. Nižaza niž jaru niž jaru turnasasacha. Nižaza ninacž chiita taku intintiskatta cjis waquiziča. ²⁸ Intintiskatni žoñi ana želaquiz niiqui, nekztan ana pajta takunaca ana chiiz waquiziča. Pero nii ana pajta taku chiiñi žoñinacaqui persun kuzquiz paljayasacha, Yoozquinami. ²⁹ Nižaza nii Yooz takunaca paljayni žoñinacaqui tsjii pucultan čhjepultanž nuž cjesacha. Parti criichinacaqui ninacž chiita taku zumpacha tantiyaquiča, werara ana werara paljayni, jalla nii. ³⁰ Yoozqui tsjii julzi žoñžquiz taku tjaaquiz niiqui, nekztan nii ora chiiñiqui nužquiz apatatasacha, niž chiizquiztan. ³¹ Jilanaca, cullaquinaca, paljayni žoñinacaqui niž jaru niž jaru paljayz waquiziča, parti criichinacž Yooz taku zumpacha zizajo, nižaza juc'anti Yoozquin kuzziz pek'inchayta cjeyajo. ³² Nii Yooz taku paljayni žoñinacaqui persun kuzquiz zuma ewjas waquiziča, niž jaru niž jaru paljayzjapa. ³³ Iclizquiziqui Yoozqui anaž tsjiiza tsjiiza arañi pecča. Iclizziz žoñinacžtan ajczcu zuma lijituma Yoozquin rispita. Zuma walikaz ajcz waquiziča. Jalla nuž pecča Yoozqui.

Jalla tuž criichi žoñinacaqui ajczñipanča tjapa wajtquiziqui. ³⁴ Nižaza iclizquiziqui maatak criichinacaqui ch'ujupanž želasacha, anaž chiiz waquiziča. Nižaza maatak criichinacaqui luctakž mantuquiz cjistanča. Jalla nuž cjiča cjiirta Yooz takuqui. ³⁵ Maatakaqui tsjii puntu ana zuma intintičhaj niiqui, kjuyquin persun luctakžquiz pewcznaquiča zuma intintizjapa. Nii ajcztiquizpacha ana pewcznaquiča, criichinacžtajapa ana ombrawillta cjeyajo.

³⁶ Ančhucqui nii tjaajinta jaru kamz waquiziča. Yooz takuqui ančhucaquiztan anaž kalltiča. Nižaza anača ančhuc alajquizkaz Yoozqui taku tjaachiui. Weriž tjaajintacama kamča tjapa iclizziz žoñinacaqui. ³⁷ Jakziltat Yooz taku paljayz kamañchiz cječhaja, nižaza jakziltat Espiritu Santuž tjaata kamañchiz cječhaja, jalla ninacžlaqui tii weriž cjiirta taku pajstanča. Jalla tii takuča Yooz Jilirž mantitaqui. ³⁸ Jakziltat tii weriž cjiirta taku ana pajz pecčhaj niiqui, parti criichinacaqui nii žoñžquiz anaž pajaquiča. Nii žoñiqui anapanž Espiritu Santuž tjaata kamañchizqui.

³⁹ Wejt jilanaca, cullaquinaca, tužuča chekanaqui. Yooz takunaca paljayz kamañquiz kuz tjaa. Pero tsjii žoñiqui ana pajta tawkžtan chiyaquiz niiqui, jalla nii chiiñi žoñžquiz anaž atajz waquiziča. ⁴⁰ Jilanaca, cullaquinaca, iclizquiziqui zuma jurmali cultu paaz waquiziča, nižaza ajcztiquiz paljayniacaqui niž jaru niž jaru chiiz waquiziča.

15

JESUCRISTUZ JACATATTA PUNTU

¹ Jilanaca, cullaquinaca, weriž tjaajinta takunaca cjuñskatz pecuča. Werjqui werar liwriiñi Yooz taku tjaajinchinča. Nižaza weriž tjaajintanaca nonžcu ančhucqui catokchinčhucča; nižaza nii tjaajintacama kamzjapa tjup kuzzizčhucča. ² Nižaza liwriiñi Yooz taku tiraž catokaquiz niiqui, nii liwriiñi Yooz takuž cjen ančhucqui tsjan tsjan ujnacquiztan liwriita

cjequiĉha, tsjan zuma kamzjapa. Juĉta kuzquizkaz catokchiĉlaj niiqui, nii juntuĉnallakaz catoktiquiztan ultimu ana liwriitaĉ cjequiĉha.

³ Wejrqui anĉhucaquiz juc'ant chekan takunaca tjaajinchinĉha. Tuquiui wejtquiz zakaz nii zuma takunacaqui tjaajintataĉha. Jalla tuĉuĉha nii tjaajinta takunacaqui. Jesucristuqui uĉhum uj laycu ticziĉha. Jaknuĉt Yooz tawk liwruquiz cjiirtataĉlaja, jalla nii cjiirta jaru cumplissiĉha. ⁴ Nekztanaqui Jesusiĉ curpuqui tjatĉtataĉha. Nekztanaqui nuĉ tjatĉtiquiztan ĉhjep majquiztan ticziquiztan jacatatchiĉha. Jaknuĉt Yooz tawk liwruquiz tuquitan cjiirtataĉlaja, jalla nii jaru cumplissiĉha. ⁵ Jacatatĉcu Jesucristuqui Pedruĉquiz parizichiĉha. Nekztanaqui niĉ illzta apostolanacĉquiz parizichizakazza. ⁶ Nekztanaqui niĉ wiruĉn pjijska patac jilanac ajcziquiz parizichizakazza. Jila parti ninacaqui tira ĉejtĉha, tsjii kjaĉta ŉoĉinacakaz ticziui. ⁷ Niĉ wiruĉn Jacobĉquiz parizichizakazza. Nekztanaqui tjapa niĉ illzta apostolanacĉquiz parizichizakazza.

⁸ Ultimquiziqui wejtquiz zakaz parizichiĉha. Wejrqui parti apostolanacĉquiztan wirwirilla Yooz partiqui luzzinĉha. ⁹ Wejrqui parti apostolanacĉquiztan ana ancha waquizuĉha. Tuquiui wejrqui Yoozquin criichinacĉ quintra ojklayiĉntaĉha. Jalla niĉtiquiztan anataĉha Cristuĉ apótol cjita cjichuca. ¹⁰ Yooz wejtquiz okzĉniĉ cjen, wejrqui apótol kamaĉnquiz uchtitĉha. Pero ana ina Yoozqui wejr utchiĉha. Wejrqui apótol kamaĉnquiz juc'anti jilacami langzinĉha nii parti apostolanacĉquiztan. Nii langtiquiztan wejrqui ana honorchiz cjichucaĉha, Yoozza honorchizqui. Yoozqui wejtquiz wali yanapchiĉha, apótol kamaĉnquiz zuma cumplisjapa. ¹¹ Nuĉulkazza nii puntuqui. Chekpachaĉha wejrnacqui anĉhucaquiz liwriiĉni Yooz taku paljaychintqui. Jaziui anĉhucqui nii liwriiĉni taku tjapa kuztan catokchinĉhucĉha.

ZOĉINACAQUI JACATATAQUICHA

¹² Jaziui wejrnacqui tjaajinchinĉha, Jesucristuqui ticziquiztan jacatatchi, jalla nii. Yekjap anĉhuczti chiiĉniĉha: "Zoĉinacaqui ticĉcu ana jacatatasacĉha". ĉKjaĉta niĉta cjesajo? ¹³ Ticziquiztan ana jacatattasaĉ niiqui, Jesucristuqui anapaj jacatatchi cjeĉhani. ¹⁴ Niĉaza Jesucristo ana jacatatchiĉlaj niiqui, jalla niĉtiquiztan wejrnacacĉ paljayta liwriiĉni taku nuĉ cjenaqui inapankat cjeĉhani. Niĉaza anĉhuca Cristuĉquin criichi kamaĉnaqui inapanzakat cjeĉhani. ¹⁵ Wejrnacqui "Yoozqui Cristo jacatatskatchiĉha" jalla nuĉ cjiwchiya. Ana jacatatchiĉlaj niiqui, wejrnacqui toscar tisticuĉtakazlani Yooz puntuquiztanani. Ticzi ŉoĉinacaqui ana jacatattasaĉ niiqui, Yoozqui Jesucristo anapaj jacatatskatchi cjeĉhani. ¹⁶ Ticzi ŉoĉinacaqui ana jacatattasaĉ niiqui, Jesucristupacha anapaj jacatatchi cjeĉhani. ¹⁷ Niĉaza Jesucristuqui anapan jacatatchiĉlaj niiqui, anĉhucaĉ niĉzquin tjapa kuztan criitaqui inapankat cjeĉhani. Anĉhuca ujquiztan anapan liwriita cjeĉhani. ¹⁸ Niĉaza Jesucristuĉquin criichi ticzi ŉoĉinacaqui ninacĉ ujchiz cjen casticta cjeĉhani. ¹⁹ Jesucristuĉquin criichinacaqui ultim liwriiz ora tjewĉa. Nii tjewzqui inakazlaj niiqui, uĉhumqui ana criichi ŉoĉinacĉquiztan juc'anti incalltaĉ cjeĉhani.

²⁰ Pero ultim werara Jesucristuqui ticziquiztan jacatatchipanĉha. Jalla niĉha primir ticziquiztan jacatatchi ŉoĉiqui, primira pookchi zkala ricujtaĉtakazza. ²¹ Primirquiztanpacha tsjii ŉoĉiĉ uj paachiĉ cjen, tjapa ŉoĉinacaqui ticstanĉha. Jalla niĉtakaz tsjii ŉoĉiĉ cjen tjapa Jesucristuĉquin criichi ŉoĉinacaqui jacatataquiĉha, Yooztan wiĉaya kamzjapa. ²² Adán cjita ŉoĉiĉ cjen tjappachaĉ ticĉa, jalla niĉtakaz Jesucristo cjita ŉoĉiĉ cjen tjapa

niizquin criichi zoñinacaqui jacatatskatta cjequiča. ²³ Nižaza tjapa criichinacaqui jaknužt Yooz munčhaja, jalla niicama jacatatskatta cjequiča. Jesucristo, niicha primiraqui. Nekztan Jesucristuž tjonz tjuñquiziqui niiz parti zoñinacaqui jacatataquiča. ²⁴ Jalla niiz wiruñ niiz parti zoñinacaž jacatattiquiztan, tii muntuquiz tucuzinzaquiča. Nekztan tjapa Jesucristuž quintrajilirinacami, nižaza niiz quintramantiñinacami, nižaza niiz quintrazziznacami, jalla tjappacha liwj tjatantaž cjequiča. Jalla nekztanaqui tjapa mantizqui Yooz Ejpžquin intirjitaž cjequiča. ²⁵ Pero aniziqui Cristuqui tira mantistanča niiz quintrarionaca liwj atipscama. Niiž quintranaca tjewcztažokaz cjequiča. ²⁶ Ultimquiziqui ticzqui atiptaž zakaz cjequiča. Ticzqui ana iya želaquiča. ²⁷ Yoozqui Cristo utchiča tjappacha mantizjapa. Yooz Ejpkaža ana Cristuž mantuquiz žejlča. Jalla nii puntu kjanača. Tjapa nekztanaqui Cristuž mantuquiz žejlča. ²⁸ Yoozqui Jesucristo utchiča, tjappacha mantizjapa. Ultimquiziqui Jesucristo Yooz Majchqui tjapa tii muntuquiz žejlñinacami atipžcu, niipachaž Yooz Ejpž mantuquiz cjequiča. Yooz Ejpča wiñaya juc'ant chekanaqui cjequiča, tjappachquiztanaqui.

²⁹ Tsjilla cjesača, jacatatz puntuzakaz. Ančhucaltaž tsjii cuzturumpi žejlča, criichi zoñiqui ima bautistan, ticziž cjen, žejtñi criichi zoñiqui nii ticzi criichiž cuntiquiztan bautismo tanzñiča. Ticziquiztan ana jacatatchi cječhaja, ¿Kjažtiquiztan nižta paa ančhucjo? ¿Čhjuljapa bautismo tanžjo? ¿Ticzi zoñž cuntiquiztanajo?

³⁰ Nižaza ticziquiztan ana jacatatchi cječhaj niiqui, ¿Kjažtiquiztan wejrnacqui zapuru sufrican Yooz taku paljayz kamañquiz tira ojklajo? ³¹ Apóstol kamañquiz ojklayan anchucqui Jesucristo Jiliržquin criichinčucča. Jalla nuž cjen cuntintuž wejrqui. Jalla nuž chiican werar razunal chiyuča. Nižaza zapuru wejrqui ticz llaquizican želuča, apóstol kamañquiz ojklaycan. Jilanaca, jalla nuž chiican, werar razunal chiyuča. ³² Wejrqui Efeso cjita wajtquin preso cjicanaqui anawal q'uit animalanacžtan kichjaskattatača. Ticziquiztan anažlaja jacatatñi niiqui, weriž nuž sufritaqui inakat cječhani. Ana criichi zoñž pinsita jaru inapankazza weriž sufritaqui. Ninacaqui tuž cjiñiča: “Lujlžla, licžla, jaka kat učumqui ticznačan”, jalla nuž cjiñiča ana criichi zoñinacaqui. Ticziquiztan ana jacatattasaž niiqui, nuž cjiñi zoñinacaqui zuma razunchiztakat chiičhani. Pero ultimu zoñinacaqui jacatataquiča.

³³ Jaziqui ančhucqui anaž incallskata. Ana zuma kamañchiz mazinacchizčucčhalaj niiqui, ančhucqui zuma kamañquiztan tsjii kjutñi chjichtaž cjesača. ³⁴ Ančhucqui zuma lijitum razunanacchiz cjisna; nižaza lijituma cjee; anaž uj paa. Yekjap ančhucqui Yooz puntunaca ana zuma zizza. Jalla nii ančucaquiz chiižinuča, ančhuc azajo.

JACATATCHI ZOÑINACŽ CURPU PUNTU

³⁵ Cunamit tsjii zoñiqui pewcznačan, tuž cjican: “¿Jaknužt ticzi zoñinaca jacatataquejo? ¿Čhjuluž cherchi curpuchiz cjequejo?” ³⁶ Zumzu pewczñi pewcziča. Semilla čhjaczcu, nii čjacta semillaqui ana katchi cjequiž niiqui, ew zkala ana jecznašača. ³⁷ Nii čjacta semillaqui anaž ew zkalapacha cjesača. Nii čjacta semillaqui semillakazza, trigo cjenami, yekja cjenami, semillakazza, anaž ew zkalapacha cjesača. ³⁸ Semilla čhjactiquiztan jaknužt Yoozqui munčhaja, jalla nižta ew zkala ulanskatča. Čjacta semillquiztan jama, punta puntaž ew zkala ulanča. Tjapa zkalanacaqui anača tsjiikaz. Punta punta žejlča. ³⁹ Jalla nižta iratača tii muntuquiz

žejlñi curpuqui. Zoñinacž curpuqui yekjača. Ch'iznacž curpuqui yekjača. ⁴⁰ Nižaza arajpachquin žejlñinacž curpuqui yekjača. Nižaza yokquiz žejlñinacž curpuqui yekjača. Arajpach curpuqui tsjemata cheechi tjeeža yokquiz žejlñi curpuquiztan. ⁴¹ Tjuñ kjanaqui tsjematača jiiz kjanquiztan. Nižaza tsjematazakazza warawarž kjanquiztan. Nižaza tsjii warawarž kjanaqui tsjematazakazza yekja warawarž kjanquiztanaqui. ⁴² Jalla nižta iratača jacatatzqui. Ticzi curpuqui tsjematača jacatatchi curpuquiztan. Nii ticzi curpuqui tjatža, nižazaž mojkča. Nii jacatatchi curpuzti ana ticznasača, nižaza ana mokasača. ⁴³ Nii ticzi curpuqui ana honorchizza. Nii jacatatchi curpuzti zuma honorchizza. Nii ticzi curpuqui ana azzizza. Jacatatchi curpuzti walja azzizza. ⁴⁴ Nižaza ticzucu curpuqui tii muntuquiz kamzjapa curpukazza. Jacatatchi curpuqui tsjematača, wiñaya kamzjapa. Tii muntuquiz kamcan, žoñinacaqui curpuchizza. Nižta zakaz jacatatzcu curpuchiz zakaz cjequiča, wiñaya kamzjapa.

⁴⁵ Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Tuquita žoñiqui Adán cjitatača, nižaza žejtñi curpuchiztača, tjapa niiž majch maatinacžtajapaqui”. Cristuqui Adanžtapachazakazza. Jalla niiqui wiñaya žetiž tjaača, tjapa niižquin criichi žoñinacžtajapaqui. Yooztan kamz, jalla niiča wiñaya žetiqui. ⁴⁶ Tii muntuquiz žoñinacaqui kamča žejtñi curpuchiz. Wiruñauqui jacatatzcuqui žoñinacaqui wiñaya žejtñi curpuchiz cjequiča. ⁴⁷ Tuquita žoñiqui yok pjilquiztan paatača. Wiruñta žoñiqui, Jesucristo Jiliriqui, arajpachquiztan tjonchiča. ⁴⁸ Tii yokquiz kamñi žoñinacž curpuqui Adanž curpu iratača. Nižaza Yooztan arajpachquin kamñi criichinacž curpuqui Jesucristuž jacatatchi curpu iratača. ⁴⁹ Učhumnacaqui Adán irata curpuchizza. Pero jacatatzcu Jesucristo irata kamaquiča, ew curpuchiz.

⁵⁰ Jilanaca, cullaquinaca, jalla tii puntu tjaajnuča, ančhucaquiz zizkatzjapa. Janchichiz nižaza ljokchiz curpuqui arajpach wajtquin ana luzasača. Nižaza tii mojkñi curpuqui anaž wiñaya žetasača arajpachquin. ⁵¹ Tsjii zakaz ančhucaquiz zizkatz pecuča. Tjapa criichinacaqui anaž ticznaquiča. Pero tsjii ratullakaz curpunacaqui campiižintaž cjequiča. ⁵² Tsjii čhujqui jaknužt ch'ipquiñižlaja, jalla nuž tsjii ratulla curpu campiižintaž cjequiča. Arajpach anjilaž trompeta tjawžtan, curpunacaqui campiižintaž cjequiča. Nii trompeta tjawžtan, ticzi žoñinacaqui jacatatskattaž cjequiča, ana iya ticzjapa. Nižaza žejtñi žoñinacž curpunacazakaz campiižintaž cjequiča. ⁵³ Tii yokquiz žejlñi curpuqui anaž wiñaya tjurñi cjesača. Jalla nižtiquiztan učumqui ew curpuž tanstanča wiñaya žejtzjapa. Nižaza učum ticzñi curpuqui anaž wiñaya tjurñi cjesača. Jalla nižtiquiztan učumqui ana ticzñi curpu tanstanča. ⁵⁴ Učhumnacaqui ew wiñaya žejtñi curpuchiz cjequiča, nižaza ana ticzñi curpuchiz. Jalla nuž wattan Yooz takuqui cumplissi cjequiča. Yooz takuqui tuž cjiča: “Ticzqui atipžtaž cjequiča. Jalla nižtiquiztan ana iya ticz želaquiča. ⁵⁵ Nižaza ticzqui anapanž iya atipaquiča”. Ticzqui anaž iya žoñinacžquiz llaquita cjiskataquiča. ⁵⁶ Ujchiz cjen ticz žejlča. Nižaza ticzqui žoñinacžquiz llaquita cjiskatča. Nižaza tuquita cjijrta liiqui žoñinacžquin persun ujnaca tjeeža. ⁵⁷ Wejrqui Yoozquin ancha gracias cjican tjaa-uča. Jesucristo Jilirž cjen učumqui ticzquiztan atipaquiča.

⁵⁸ Jalla nižtiquiztan, weriž pecta jilanaca, Yoozquin tjurt'iñi kuzziz cjee, nižaza Yoozquin tjup kuzziz cjee, nižaza Jesucristo Jilirž tjaata kamañquin juc'anti juc'anti kuz tjaa. Ančhucqui zizza, Jesucristo Jiliržtajapa langzqui anača inauqui.

16

CRIICHINACZTAJAPA PAAZ JUNTIZ PUNTU

¹ Tsjii zakal chiižinuča, criichinacztajapa paaz juntiz puntuquiztan. Jaknužt Galacia provinciquin wejrqui tjapa iclizziz žoñinacžquiz chiižinčinčhalaja, jalla nižta irata ančucaquiz chiižinuča, paaz juntantiz waquiziča, pori criichinacžquiz yanapzjapa, jalla nii. ² Zapa siman tumincuqui ančucqui ančucaž cantiquiztan jama t'akz waquiziča. Jalla nuž t'akžcu chjojwaquičha wejt tjonzcama. Nekztan weriž tjontan, ana žoñ žoñžquiztan apura ojklaycan paaz juntantichuca. Ančucaž t'akzta paazqui listupachakaz cjequičha. ³ Nižaza ančucqui tsjii kjaž jilanaca illz waquiziča, nii juntantita paaz chjichñijapa Jerusalén wajtchiz criichinacžquiz. Nižaza ančucqui nii illzta jilanacžquiz tsjii carta credencialž tjaaquičha. Nekztanaqui wejr tjonžcu, wejrpachal ninaca cuchanžcača Jerusalén watja. ⁴ Wejr ojkchuca cjequičž niiqui wejtta chicaž okaquičha ninacaqui.

TSJII KJAZT PUNTUNACA

⁵ Ima tjoncan, wejrqui Macedonia yokaran ojklayasaj cjiwča. Wiruñaqu Corinto irantasaj cjiwča, ančucaquiz tjonzjapa. ⁶ Irantižcu tsjii kjaž maj kamačan, uz cunamit nicju sac timpu watačhani. Nekztanaqui ančucqui wejt ojklayzjapa yanapasacha, jakzi ojz cjenami, jalla nii. ⁷ Wejrqui tsjii upacama watcankaz ana tjonz pecučha. Antiz tsjii kjaž maj ančucatan kamz pecučha, Yooz Jiliriž munan. ⁸ Pero Efes wajtquin kamača Pentecostes tjuñicama. ⁹ Tii Efes wajtquiz ancha Yooztajapa langz žejlča. Nižaza zumpachapan langznan, walja žoñinacaqui criyačhani. Nižaza walja Yooztajapa langzñi quintra žoñinaca žejlča.

¹⁰ Timoteož irantižquitan, ančucqui Timoteož kuz cuntintupanž cjiskataquičha. Niiqui Yooz Jiliržtajapa langža, wejr irata. ¹¹ Jalla nižtiquiztan anaž jecmi ančucaquiztan nii Timoteo iñarasača. Antiz ančucqui juc'antiž yanapaquičha, nii zuma cuntintu tira ojklayajo. Nižaza nii yanapaquičha, wejr chertzñi quejpžcajo. Tekzi wejrqui Timoteo tjewznuča parti criichi jilanacžtan.

¹² Apolos jilž puntuquiztan tiil maznuča. Wejrqui ancha nižquiz rocchinča, yekjap jilanacžquiz cumpañt'ajo, ančucaquin chertzñi. Parti jilanacžtan ojz cjen Apoluqui ana okawk cjichiča. Wiruñ niiqui ančuc chertzñi okačhani, atčucaž cjen.

¹³ Ančucqui persun kamaña cwitaza. Yoozquin tjurt'iñi kuzziz cjee. Yooz aztan tjup kuzziz cjee. ¹⁴ Chjulu paacanami zuma munaziñi kuzziz cjee.

¹⁵ Jilanaca, cullaquinaca, ančucqui zizza. Acaya yokquiz Estefanasqui niž jamillanacžtanpacha primira Yoozquin criichiča. Nekztanaqui ninacaqui parti criichi jilanacžquiz yanapzjapa kuz tjaachiča. ¹⁶ Jalla nižta kuzziz žoñinacž tawk jaru kama. Nižaza tjapa nižta criichinacžquiz yanapñinacami, nižaza Yooztajapa langzñinacami rispitaquičha. Nižaza ninacž tawk jaru kama. ¹⁷ Estefanastan Fortunatžtan Acaicužtan jalla ninacaž tjontan, walja cuntintutača wejrqui. Ančucaž ana wejttaž žejlčucaž cjen, ninacača ančuc cuntiquiztan wejr yanapchiqui. ¹⁸ Wejtta kamcan ninacaqui wejt kuzquiz amtaychiča, jaknužt ančuca kuzquiz amtayčhaja, jalla nižta. Nižta žoñinacaqui, rispittaj cjila.

¹⁹ Asia provinciquin žejlñi jilanacaqui ančucaquin tsaanžquičha. Aquilžtan Priscilatan, nižaza ninacž kjuyquiz ajczñi jilanacžtan, jalla tjapa ninacaqui ančuc criichinacžquin tsaanžquičha, Jesucristo Jilirž

tjuuquiz. ²⁰ Nižaza tjapa criichi jilanacaqui ančhucaquin tsaanžquiča. Nižaza ančhucaquiz porapat zuma kuztan tsaanassnaquiča.

²¹ Wejrqui Pablutča. Persun kjaržtan tii weriž tsaanta litraqui cijiruča.

²² Jakziltat Jesucristo Jiliržquin ana kuzziz cječhaja, nižaza quintra cječhaja, jalla niiqui anawalquiz uchtaž cjequiča. ¡Učhum Jesucristo Jiliri urej tjonla!

²³⁻²⁴ Nižaza Jesucristo Jiliri qui ančhucaquiz zuma yanapt'ila. Nižaza wejrqui tjapa ančhucaquin k'ayichučha Jesucristuž cjen. Jalla nužoj cjila. Amén.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS CORINTIOS

¹ Wejr Pabluqui Jesucristuž illzta apostoltča. Yoozqui niiz munañpi jaru tii apostol puestuquiz wejr utchiča. Jaziqui tii cartal apayžcuča ančucaquin Corinto wajtchiz žoñinaca. Wejttan Timoteužtan ančucaquin tsaanžcuča. Nižaza tjapa Acaya yokquin kamñi žoñinacžquin tsaanžcuča. Ančhucqui Yoozquin criichiž cjen Yooz icliz žoñinacčhucča. ² Učhum Yooz Ejpžtan Jesucristo Jiliržtan ančucaquiz yanapt'ila. Nižaza ančucaquiz walikaj kamkatla.

YOOZ EJP ANCHA OKZÑI NIZAZA KUZÑI KUZIZ

³ Učhum Jesucristo Jilirž Yooz Ejpžquiz honora waytitaj cjila. Yooz Ejpqui okzñi kuzzizpanča, nižaza sufrita žoñinacžquiz zumpacha kuzñipanča. ⁴ Wejrnacaž sufranami Yooz Ejpqui kuzñipanča, nizatpacha wejrnacaž sufrita jilanacžquiz kuzjapa. Nekztanaqui wejrnacqui sufrita jilanacžquiz maznasača, “Yoozqui amquiz kuznasača”, cjican. Nižaza wejrnacpacha ninacžquiz kuznasača. ⁵ Jesucristužquin criichiž cjen Jesucristuž irata ancha sufruča. Nižaza Jesucristuča wejrnacaquiz zumpacha kuzñiqui. ⁶ Jaziqui wejrnacqui ančucaquiz tsjan zuma kuznasača. Nižaza Yooz taku paljaycan ančhucaltajapa sufruča, ančhuc liwriyta cjisjapa. Nižaza wejrnacqui Yooziž kuztača. Jaziqui nižtazakaz ančucaquiz kuznasača. Nekztan ančhucqui kuzta kuzziz cjen sufrisnaca wataquiča, ana ančuca kuz turwayskatžcu. Jaziqui ančhucqui wejrnac irata sufrican, pasinziz kuztan awantasača. ⁷ Ančhucqui tjurt'iñi kuzzizčhucča. Jalla nužupanča ančhucqui. Ančhucqui wejrnac irata sufriča. Nižaza Yoozqui ančucaquiz zakaz kuznaquiča. Jalla nužupanž cjequiča.

⁸ Jilanaca, cullaquinaca, tii puntunaca ančucaquiz zizkatz pecuča. Asia yokaran ojklaycan, ancha sufrichinča. Jalla nuž sufrican azi upzižtakaz cjissintača, ticzmayažtakaztača. ⁹ Jalla nižta sufritiquiztan kuzquiz tantičinča, ticzucapan, jalla nii. Pero Yoozza ticzinacami jacatatskatñiqui. Jalla nižta sufrichinča, persun azquizimi nižaza pinsitanacquizimi ana kuzziz cjisjapa, antiz Yoozquin juc'anti kuzziz cjisjapa. ¹⁰ Ultimquiziqui Yoozqui wejr liwriičiča, nii ticzmaya ojklayta pruebanacquiztan. Nižaza wilita nižta prueba tjonaquiž niiqui wilita Yoozqui wejr liwriyaquiča. Yoozquin kuzziz cjican, jalla nužupanča wejt razunaqui. ¹¹ Ančhucqui wejtquiz mayizinalla, wejt pruebanacquiztan liwriita cjisjapa. Jalla nuž ančucaž ancha mayizintaž cjen liwriital cjeeča. Jalla nekztan weriž yanaptaž cjen anchucqui Yoozquin gracias cjican chiyasača. Jaziqui wejttajapa mayizinalla.

PABLO CORINTO WAJTQUIN OJKZ PECATCHA

¹² Wejrqui ančhucatan, nižaza tjapa žoñinacžtanami Yooz zuma kamañchiz kamchinča, zuma lijituma. Ana pizc kuzziz kamchinča. Wejt kuzquiz zizuča anal toscara chiyuča, weraral chiyuča. Jalla nižta zuma kamcan, ana žoñiž pinsita jaru kamchinča. Okzñi Yoozqui wejtquiz yanapchiča, nižta zuma kamzjapa. Jalla nižta zuma kamtaž cjen cuntintutča wejrqui. ¹³ Weriž cijirtaqui zuma werara zakazza. Liican, ančhucqui kjanaž intintasača. Ana incallñi kuztan cijiržcuča. ¹⁴ Yekjapanacaqui ančucaquiztan wejt kuz pajča. Wejt kuzqui juc'anti zumpacha pajspanča ančhucqui.

Nekztan Jesucristo Jiliriž tjonz tjuñquiziqui ančhucqui weriž cjen cuntintuž cjesača, jaknužt wejrqui ančucaž cjen cuntintul cjeeča, jalla nižta. ¹⁵ Ančhucatan wejtta walikazza. Jalla nužupanča. Jalla nižtiquiztan weriž ojklaytiquiz ančucaquin wilta tjonz pecaytuča. Nekztan ančhucqui pizc wilta cuntintu cjiskattaž cjitasača, weriž pizc wilta tjonztiquiztan. ¹⁶ Primiraqui Macedonia cjita provinciquin ojkan ančucaquiz tjonz pecaytuča. Nekztan Macedoniquin ojkažu wilta ančucaquiz tjonz pecaytuča. Jalla nuž ančhucqui wejr yanaptasača, Judea yokquin irantizjapa. Nužupan tantižcu ana atchinča. ¹⁷ Jalla nižtiquiztan yekjap žoñinacaqui wejtjapa chiichiča, Pabluqui p'ajpacužtakaz chiichiča, cjican. Anača werara ninacž tantiitaqui. Wejrqui ana tantiyiñča ana criichi žoñižtakaz. Ana criichi žoñinacaqui p'ajpawc razunchiz chiyasača. ¹⁸ Lijitum Yoozqui zizza, wejrqui anača p'ajpacužtakaz chiichintqui, nii ¹⁹ Silvanužtan, Timoteužtan, wejtta, jalla wejrnacqui anapan p'ajpawc razunanaca chiichintqui. Ančhucatan kamcan Jesucristo Yooz Majch puntuquiztan lijituma chiichinča. Nižaza Jesucristuqui zuma lijitumača. Niiž chiita taku cumpliñipanča. ²⁰ Nižaza tjapa Yooz taku cumpliñipanča. Jalla nižtiquiztan Jesucristuž cjen Yooz tawkuiztan “Nužoj cjila” cjiñča. Nuž cjican Yoozquin honora tjaa-uča. ²¹ Nižaza Yoozza wejtnacquizimi ančucaquizimi Jesucristužquin tjurt'iñi kuzziz cjiskatñiqui. Nižaza Yoozza wejr utchiqui, niiž apóstol cjisjapa. ²² Yoozqui nii tjeeziča, nižaza wejtnaca kuzquiz niiž Espiritu Santo luzkatchiča. Jalla nižtiquiztan kjana tjeeztača, Yooz žoñinacača wejrnacqui, nii.

UJCHIZ ZOÑI PERTUNTA

²³ Jilanaca, cullaquinaca, Corinto wajtquin tsjii tjonzñi okitača. Pero ana tjonchinča, ančhuc ana ujzjapa. Jalla niiča ana wejr tjonñi razunaqui. Yoozqui zizza, weraral cjiwča wejrqui. ²⁴ Ančhucqui Yooz mantuquiz žejlča, anaž wejt mantuquiz. Pero ančucaquiz chiižinačaj niiqui, yanapz pecuča, ultimu ančhuc juc'anti cuntintuž cjisjapa.

2

¹ Wejrqui tantiichinča, imazi ančucaquin wilta tjonzñi. Wilta llaquiskatz anal pecatuča. ² Ančucaquiz llaquiskatasaz niiqui, anaž čjulumi wejtquiz cuntintu cjiskatasacha. Ančhucča wejtquiz cuntintu cjiskatñiqui. Jalla nižtiquiztan ančucaquiz ana wilta llaquiskatz pecatuča. ³ Jaziqui ančucaquin tjonz cjenpacha tuqui cjijržquichinča zumpacha ewjt'ican, ančhuc anawalinaca azquichjapa. Nekztan wejrqui ančucaquin irantižcu, cuntintu cjeeča, ana llaquita. Ančhucča wejtquiz cuntintu cjiskatñiqui, ¿ana jaa? Weriž cuntintu cjen ančhucqui zakaz cuntintuž cjesača. Jalla nužupanž cjesača. ⁴ Tuqui cjijržquican, ančucajapa ancha kuzquiz sint'iskatchinča nizaza llaquisinča, kaazcama. Jalla nuž cjijržquican anal ančhuc llaquiskatz pecatuča, antiz wejt zuma munaziñi kuz tjeez pecaytuča. Ančhucatan ancha munazuča. ⁵ Nii ana wali kamñi žoñiqui ančucaquiz ancha llaquiskatchiča. Wejtquiz zakaz llaquiskatchiča; pero ančucaquiz juc'anti. Cunamit anaž tjapa ančucaquiz llaquiskatchižlani, pero jila partipan ančucaquiztan. ⁶ Jila parti ančhucqui nii ana wali kamñi žoñi casticchinčhucča, nižaza chjaawjkatchinčhucča. Nužquizkaz cjila. ⁷ Anziqui niižquiz pertunz waquiziča, nižaza niižquiz kuz waquiziča, nii žoñi ana juc'anti upa kuz cjisnajo. ⁸ Jaziqui ančucaquiz rocuča, niižquiz zuma munaziñi kuz wilta tjeezjapa. ⁹ Tuqui tii puntuquiztan ančucaquiz cjijržquichinča, ančhuc

zumpacha yanzjapa, tjapa weriž chiižinta cazzi, ana cazzi, jalla nii. ¹⁰ Nii ujchiz žoñiqui ančhucaž pertuntažlaja, jalla niiqui weriž pertuntazakazza. Cristuž yujcquiziqui pertunuča, añchuc juc'ant zuma cjisjapa. ¹¹ Nii ujchiz žoñi pertunta cjis waquiziča, Satanás diablu ana učumnacaquiz atipskatzjapa. Diabluž ana wal mañanaca zizza uchumqui.

QUINTU ANCHA ZIZ PECCHICHA PABLUQUI

¹² Troas watja irantichinča, Cristuž liwriiñi taku paljayzjapa. Nekztan Jesucristo Jilirižtajapa langznan, muzpa žoñinacaqui Yooz taku nonziča. ¹³ Pero Tito cjita jilžtan ancha zalz pecaytuča, ančhuc quintu zizjapa. Jalla nižtiquiztan wejt kuzqui anatača cuza. Jalla nižtiquiztan Troas wajtchiz žoñinaczquiztan eccu, Macedonia yokquin ojkchinča. ¹⁴ Nicju tjapa ančhucž quintu nonzinča, walikazza ančhucqui. Yoozquin ancha gracias cjican chiyuča. Yoozpanča anawalinacquiztan wejrnaca atipskatchiqui. Nižaza tjapa kjutñi Yooz Ejpqui Cristuž puntuquiztan paljayta cjiskatča wejrnacaž cjen. Jaknužt tjapa kjutñi tsjii zuma ulura žkejtčhaja, jalla nižta irata wejrnacaž paljayta liwriiñi taku tjapa kjutñiž ojkča. ¹⁵ Wejrnacqui zuma inzinzuztakaz Yoozquiz cuntintu cjiskatuča, Cristuž puntu paljaycan. Liwriita žoñinaczquizimi ana liwriita žoñinaczquizimi Cristuž puntu paljayuča. ¹⁶ Nii ana liwriita žoñinacaqui anapan catoktiquiztan juc'anti casticta cjequiča. Jalla nižtiquiztan weriž paljaytaqui ana wali chjonanči žketñižtakazza ninacžtajapa. Pero nii liwriita žoñinaczi weriž paljayta catoktiquiztan juc'ant zumaž cjequiča. Jalla nižtiquiztan weriž paljaytaqui zuma uluražtakazza ninacžtajapa. Jalla nižtiquiztan jequit Cristuž puntuquiztan paljayñi puesto tanznasajo?

YOOZ UCHTA ZONICHA PABLUQUI

¹⁷ Wejrqui Cristuž puntu paljaycan anal negocio paa-uča; nižaza Yooz taku anal queruča yekjap žoñinacztakaz. Wejrti zuma lijituma paljayuča zuma kuzziz. Yooz uchta apostultča. Cristužtan wejtta tsjii kuzziz cjen, Yooz Ejpqui zizza, liwriiñi Yooz taku lijituma paljayuča.

3

¹ Jalla nuž wejt puntuquiztan chiyanaqui, ančhucqui pinsačhani, wejr persunpacha honora waytiñi, jalla nii. Yekjapanacaqui tsjii carta nombramientužtan ojklayča. Nižta carta nombramientuqui wejtta ana pecza, ančhucaquiz prisintizjapa. Nižaza ančhucaquiztan nižta carta anal mayasača. ² Ančhucpachača wejt carta nombramiento cuntaqui. Ančhucqui weriž paljaytiquiztan ew kamañchizza. Tjapa žoñinacaqui nii cherasača, nižaza pajasača. ³ Cristuqui ančhucaquiz ew kamañchiz cjiskatča, weriž paljaytaž cjen. Jaziqui ančhuca ew kamañaqui tsjii carta nombramientužtakazza. Jalla nii cartaqui anača čjul tintižtanami cijirtaqui; anača čjul mazquizimi cijirtaqui. Yooz Espiritu Santuqui ančhuca kuzquiz luzziča, ew kamañchiz cjisjapa. Jaziqui ančhuca ew kamañaqui tsjii carta nombramientužtakazza.

CRISTUZ LIWRIIÑI TAKU PALJAYZ

⁴ Ančhucča kjana tjeezñiqui, wejrqui lijitum apostoltqui, nii. Jalla nužupan cjiwča. Cristuž cjen nuž chiyasača Yooz yujcquiz. ⁵ Nuž cjican, zakaz cjiwča: Wejrpacha ana čjul walimi paasača Yooztajapa. Čjul Yooztajapa wali paatami Yooz aztanpankaz paatača. Inakaztča wejrqui. Pero Yoozqui wejr illziča, niž apóstol cjisjapa. ⁶ Yoozpacha wejr utčiča niž ew compromis puntu paljayñi ojklayzjapa. Nii ew compromisuqui anača Moisés cijirta liiquiztan, antiz Espiritu Santužquiztanča. Nii cijirta

lii cjen žoñinaca infiernuquin okaquiĉha, castictaž cjisjapa. Espiritu Santuž cjen žoñinacaqui arajpachquin okaquiĉha, Yooztan wiñaya kamzjapa.

⁷ Nii Moises cjiirta liiqui maznacquiz litranacžtan cjiirtataĉha. Nii cjiirta lii tanžcu, Moises yujcqui walja c'ajĉiĉha. Jalla nuž Moises yujc walja c'ajan, parti Israel žoñinacaqui niiz yujc ana cheržñi atĉiĉha. Moises yujcqui jalla nuž c'ajñiž cjen, zumat zumat upa c'ajĉiĉha. Yoozqui jalla nižta lii tjaachiĉha, honorchiz cjisjapa, žoñinaca ana liwriiñi cjenami. ⁸ Yoozqui niiz ew compromiso juc'ant honorchiz cjiskatchiĉha. Ew compromisquiztan Espiritu Santuqui žoñinacžquiz liwriiskatĉha. ⁹ Nii honorchiz lii ana cumplitiquiztan uĉhumqui castictajapa cjissinĉhumĉha. Pero ew compromiso catokĉiž cjen uĉhumqui Yooz yujcquiz zuma cjissinĉhumĉha, ana ujchiz. Juc'ant honorchizza nii ew compromisuqui. ¹⁰ Tuquiqui Moisés liiqui honorchiztaĉha. Anzta ew compromisquiztan nii tuquita liiqui anĉha upa honorchizza, nii anzta compromisuqui juc'ant honorchiz cjen. ¹¹ Nii liiqui Cristuž tjonzcama mantizjapakaz tjaatataĉha. Nekztan ana iya walĉha. Nii ew compromisuzti wiñayaž tjuraquiĉha. Jalla nižtiquiztan juc'ant honorchiz žejlztanĉha.

¹² Jalla nii ew compromiso ut'aytaž cjen wejrnacqui uĉhtaĉha, wiñaya liwriiñi taku paljayzjapa. Jalla nižtiquiztan tjup kuztan kjanacama chiyuĉha. ¹³ Nii Moises irata anal paa-uĉha wejrnacqui. Moisesqui niiz c'ajni yujc chjojziĉha, parti Israel žoñinaca ana cherzjapa, nii yujc c'ajñi katzcama. Moises yujcqui ana tira c'ajñitaĉha. Nii tuž ĉiĉha, liiqui anaž tira walĉha, apatatta, jalla nii. ¹⁴ Wejrnacqui liwriiñi puntuquiztan kjanacama chiyuĉha. Pero Israel žoñinacazti nii puntu ana intintazziĉha. Chojru kuzzizpantaĉha anzcama ana intintazza. Moises lii liižcu nii liiquizkaz pinsiĉha. Cristužquin kuz tjaaz ana pinsiĉha. Pero Cristužquin kuz tjaachiž cjenkaz liwriiñi Yooz puntu intintazñi cjesaĉha. ¹⁵ Anzcama Moises lii liicanami ana liwriiñi Yooz puntu intintazasaĉha jila parti judío žoñinacaqui. ¹⁶ Jesucristo Jiliržquiz kuz tjaažcu, nekztanž liwriiñi Yooz puntu intintazasaĉha. ¹⁷ Jesucristo Jiliriqui Yooz Espiritužtan tsjii kuzzizza. Nižaza jakziltiž kuzquiz Jesucristuž Espiritu žejlĉhaja, jalla niiqui liwriitapanž cjequiĉha. ¹⁸ Jalla nižtiquiztan liwriitaž cjen, tjapa uĉhumqui Jesucristo Jilirž honoraž tjeeža, tsjii ispijužtakaz. Nižaza uĉhumqui zumat zumat Jesucristuž irata juc'ant zuma cjissa. Nižaza niiz irata juc'ant juc'ant honorchiz cjissa. Jalla nuž uĉhumnacaltajapa cjiskatĉha Jesucristo Jilirž Espirituqui. Nužupanĉha Yoozqui uĉhumnacaltajapa.

4

YOOZQUI PABLO UTCHICHA APOSTOL PUESTUQUIZ

¹ Jalla nižtiquiztan anal upa kuzziz cjesaĉha. Yoozqui niiz okzñi kuzziz cjen wejr apóstol puestuquiz utĉiĉha. ² Jalla nii puestuquiz kamcan, wejrqui ana wali chjojzaka paaznaca, nižaza azzuca paaznaca ana wirapan paachinĉha. Nižaza ana wali paaz mañanaca ana wira paachinĉha. Nižaza Yooz taku anal tsjii kjutñi ĉjijasāĉha. Antiz kjanacama werarapanikal chiyuĉha. Yoozza weriž ĉiitaqui zizñiĉha. Nižaza weriž ĉiitiquiztan tjapa žoñinacaqui persun kuzquiz zizasāĉha, wejrtĉha ligitum apostoltqui, jalla nii. Nuž ĉjiwĉha, ana wali žoñinacaž wejtquiz uj tjojtнанami. ³ Weriž paljaytaqui zumzu takužtakazza ana criĉhi žoñinacžjapaqui. Ninacaĉha infiernuquin ojĉñinacaqui. ⁴ Tii muntuquiz mantiñi diabluqui nii ana criĉhi žoñinacž kuz chojru cjiskatchiĉha, liwriiñi taku ana intintajo. Zur žoñižtakaz cjiskatchiĉha, Cristuž liwriiñi kjana ana cherajo, nižaza liwriiñi taku ana

catokajo. Nii liwriiñi takučha ancha zumaqui. Ancha zuma Cristuž puntu chiičha. Jesucristučha Yooz Ejpž kuz tjeezñiqui. ⁵ Jilanaca, cullaquinaca, nonžna. Wejrqui Jesucristuž puntuquiztankaz paljayučha. Ultim chawjc Jiliripankazza Jesucristuqui. Nuž cjiwčha. Jesucristuž honora waytučha; anačha wejt persun honora waytučha. Nižaza Jesucristuž mantuquiz ojklaycan wejrqui ančhuc piyunitčha, ančhuc yanapzjapa. ⁶ Tuquitanpacha Yoozqui mantichičha ween zumchiquiz kjana cjeajajo. Nii Yoozpachačha wejt kuzquiz kjanchiqui, liwriini Yooz taku zumpacha intintizjapa, ancha zuma Yoozpan pajzjapa. Jesucristuqui niž ancha zuma kamañchiz cjen Yooz kuzmi nižaza Yooz honora tjeezičha, učhum nii zuma intintajajo.

PABLUQUI ANCHA SUFRICHICHA

⁷ Jaknužt zumanaca tsjii ljoc mazquiquiz chjojta cječhaja, jalla nižta irataž Yoozqui liwriiñi puntu wejtquiz cumpjiichičha žoñinacžquiz paljayajajo. Jalla nuž Yoozqui wejr apóstol utchičha, niž juc'ant zuma azi tjeezjapa. Liwriiñi aziQUI Yoozquiztankaz tjončha, anaž wejtquiztan tjončha. Zoñikazza wejrqui. ⁸ Wejtta ancha anawalinaca želanami, ultimquiziqui wejrqui atipacha. Wejt kuz turwayskatanami, anaž wejt kuz llajllasa. ⁹ Zoñinacaz wejr chjatkatanami, Yoozqui wejr ana zinalla ecčha. Wejtquiz ancha sufriskatcanami, žoñinacaqui wejr anaž akasačha. ¹⁰⁻¹¹ Jesucristužquin sirwican jakziquinami wejr ojklayučhaja, ancha sufručha, ticzmaya cjenami. Jalla nuž sufrican, Jesucristuž cjen tira žetučha; nižtajapa tii curpuquiz kamučha. Jesucristužquin sirwichiž cjen ancha sufručha. “Waj ticznaa; ticznaa” cjiwčha. Pero tii ticzñi curpchiz žejtcanaqui, Jesucristuž cjen kamučha. ¹² Wejrqui walja sufrisnecal watučha. Wilta wilta ticzmayažtakaztačha, Cristuž puntu paljaycan. Pero weriž paljaytiquiztan ančhucqui Cristuž žeti tanchinčhucčha.

¹³ Yooz takuqui tuž cjičha: “Yoozquin kuzziz cjen, wejrqui chiyučha”. Jalla nižta irata wejrqui Yoozquin kuzzizza, sufrita kamcanami. Jalla nižta kuzziz cjen, chiichiyučha, Cristuž puntu paljaycan. ¹⁴ Nuž paljayučha, tuž zizcu: Yoozqui Jesucristo Jiliri jacatatskatchičha, nižaza Jesucristužtan chica wejrmi ančhucmi jacatatskatta cjequičha. Yooz yujcquin chjichtaž cjequičha. Chjulumi sufrican, nii cjuñznučha. ¹⁵ Tjapa wejtquiz watchinacaqui ančhucaltajapačha. Liwriiñi Yooz taku paljayučha, juc'anti juc'anti žoñinaca Yoozquin kuzziz cjiskatzjapa, nižaza ninaca Yooziž yanapta cjiskatzjapa. Jalla nuž cjen tsjan tsjan žoñinacaqui Yoozquin gracias cjican chiyaquičha, nižaza Yoozqui juc'anti honorchiz cjequičha. Jalla nuž pecučha.

¹⁶ Jalla nižtiquiztan wejrqui anal llajllazučha. Kjažtami wejt curpu sufrichani wejt kuz zapuru tsjan tjupi cjissa; juc'anti Yoozquin kuzziztčha. ¹⁷ Tii wirquiz kamcan sufrisqui tsjii ratužtakazza; nekztan watčha. Pero tii muntuquiz sufrituiztan učhumqui arajpachquin wiñaya honorchiz cjequičha. Ancha sufričcu, ancha juc'anti honorchiz cjequičha. Arajpachquin ancha zuma kamaquičha. ¹⁸ Nužupanž cjequičha, tii muntuquiz žejlñi cusasanacžquiz anačha kuz tjaazqui. Antiz arajpach zumanacžquin kuz tjaaz waquizičha. Nekztan arajpachquin ancha honorchiz cjequičha. Cherta cusasanaca wataquičha. Arajpach zumanacazti wiñaya tjuraquičha.

5

PABLUQUI ARAJPACHQUIN OJKZ PECCHA

¹ Jalla tuž zizučha wejrqui. Tii žejtñi curpuqui ticziž cjequiž niiqui, Yoozqui ew curpuž tjaaquičha, Yooz paata curpu. Nekztan arajpachquin wiñaya kamačha. ² Tii muntuquiz sufricanaqui anchal pasnučha ayincan.

Ew arajpach curpu anchal pecučha, nekz kamzjapa. ³ Wejt kuzqui nii ew curpuchiz ancha pecčha, tsjii ew zquiti cujtz pecas, jalla nižta. Ana curpuchiz anal cjis pecučha. ⁴ Tii curpuchiz sufrican, aynučha. Tii curpuqui ticznaquičha. Nižaza tii muntuquiz kamtaqui ana wiñayjapačha. Jalla nižtiquiztan ew yekja curpuchiz cjis pecučha. Arajpachquin wiñayjapa kamz pecučha. ⁵ Yoozpachačha nižtajapa wejr utchičha. Nižaza Yoozza niž Espiritu Santo wejt kuzquiz luzkatchiqui. Jaziqui arajpachquin kamspančha wejrqui.

⁶ Jalla nižtiquiztan wejrqui tjup kuzzizpančha. Tii curpuchiz kamcan, arajpachquin Yooztan chica ima žejlčha. Pero arajpach wajtchiz žoñtčha wejrqui. Jalla niil zizučha. ⁷ Tii muntuquiz kamcan, ana Yooz chercan kamučha. Pero ana cherta Yoozquin kuzzizpan kamučha ana niž cheranami. ⁸ Jalla nižtiquiztan tjup kuzziz želučha. Tii curpuquiztan ulanžcu, nižaza Yooztan chica arajpachquin kamcan, jalla nii walikaz cjesačha. ⁹ Jaziqui žejtcanami, ticz cjenami, Yoozquin kuzziztčha wejrqui. Weriz kamtiquiztan wejt Yoozquiz cuntintu cjiskatzpan pecučha. ¹⁰ Tjapa učumnacqui Cristuž yujcquiz prisintistančha, pjalžta cjisjapa. Jaknužt tii muntuquiz kamtčhaja, zuma ana zuma, jalla niit jama pjalžtaž cjequičha. Jalla nuž pjalžtiquiztan zapa maynižquiz arajpach kamaña tjaataž cjequičha.

ZOÑINACŽTAN YOOZTAN WALIKAZ CJESACHA

¹¹ Jalla nižtiquiztan Jesucristo Jiliri ekscan zuma razunžtan ančhucaquiz chiyučha, zuma kamanchiz kamiñčha, cjican. Toscara anal chiyučha. Wejt kamaña Yooz zizza. Wejr cjiwčha, ančhucqui zakaz zizza zuma kamañchiz kamiñčha, jalla nii. ¹² Jalla nuž chiican, persun honora anal waytiz pecučha. Antiz wejt puntuquiztan ančhucaquiz intintiskatz pecučha, wejtquiztan cuntintu cjisjapa. Jalla nekztanaqui ančhucqui wejt quintra žoñinacžquiz kjaaznasačha, zuma razuna tjaacan, “Pabluqui zuma kamñičha”, cjican. Wejt quintra žoñinacaqui žoñinacžquiztan honorchiz cjis pecčha. Ninacžtajapa zuma kuz anaž importayčha. Tucquin cjis, jalla niikaz importayčha ninacžtaqui. ¹³ Wejrzi zuma kuzziz cjis anchal pecučha. Wejt quintra žoñinacaqui cjiñičha “Lucuratačha Pabluqui”. Jalla nuž chiyaniami Yooztajapakal kamučha. Yekjap žoñinacžti cjiñičha, “Zuma razunžtan chiičha Pabluqui”. Ančhucaltajapa zuma razunžtan chiyučha. ¹⁴ Jesucristuqui ancha okzñi kuzziz cjen tjapa žoñinacž laycu ticzičha. Žoñinacž cuntiquiztan ticzičha. Jalla nužupančha wereraqui. Jalla nuž tjapa kuztan crižcu, wejrqui Jesucristužquin sirwistančha, liwriñi taku paljaycan. ¹⁵ Jesucristuqui tjapa žoñinacž laycu ticzičha, žoñinacž ana persunjapa kamajo, antiz Cristužtajapa kamajo. Jalla nižtiquiztan jakziltat ew kamañchiz kamčhaja, jalla ninacaqui Jesucristužtajapa kamz waquizičha. Jesucristučha ninacž laycu ticziqui, nižaza jacatatchiqui. ¹⁶ Jaziqui Jesucristužtajapa kamcan, zizučha, žoñinacž kuzza chekanaqui, nii. Tuquiqui pinsatučha: Žoñinacž cherchi, pajk puesto ocupchi, wajt honora tanchi, jalla nižtanacačha chekanaqui, nuž cjican pinsatučha, Cristuž puntuquiztanami. Ana criichi žoñinacž pinsitakaz pinsatučha. Anziqui ana iya nižta pinsučha. ¹⁷ Jaziqui tuž cjiwčha: jakziltat Cristužtan tsjii kuzziz cjissaja, jalla niiqui ew kuzzizza, nižaza ew kamañchizza. Tuquita kamaña liwj ecta, ew kamañchizpan kamčha.

¹⁸ Ew kuzmi nižaza ew kamañami Yooziž tjaatapančha. Cristuž cjen Yoozqui učumnaca pertunchičha, nižtan učumnacatan zuma cjisjapa. Nižaza Yoozqui wejrna utchičha parti žoñinacžquiz Yooz pertunz puntu paljayajo, Cristuž cjen žoñinacžtan Yooztan zuma cjesačha, cjican. ¹⁹ Yooz

pertunz puntuqui jalla tužuča. Yoozqui Cristuž cjen tjapa žoñinaca pertunasača, nižtan ninacžtan zuma cjisjapa. Zoñinaca pertunžcu, ana ujchiz cjiskatča, ana casticta cjisjapa. Nižaza Yoozqui wejrnaquiz cumpji-ichiča, Yooz pertunz puntu paljayajo. ²⁰ Jalla nižtiquiztan Cristuž cuntiquiztan ojklayuča niž takunaca paljaycan. Jalla nuž ojklayan Yoozqui weriž cjen ančucaquiz paljayča. Jaziqui Cristužtajapa ančucaquiz chiižinuča, Yoozquin kuz tjaalla, nižtan ančucatan zuma cjisjapa. Jalla nuž chiižinuča. ²¹ Cristuqui ana čjul uj paachiča. Učhum laycu Jesucristuqui Yooz yujcquiz učhum ujnacchiz cjissiča, učhumqui Yooz yujcquiz ana ujchiz nižaza zuma cjisjapa. Jalla nuž cjiskatchiča Yoozqui, niž pinsitacama.

6

¹ Jilanaca, cullaquinaca, wejrqui Yooztan langznuča, žoñinaca Yoozquin kuz tjaajo. Jaziqui ančucaquiz chiižinuča, liwriiñi Yooz takuqui anača inapankaz nonzqui, nii. Ancha okzñi kuzziz cjen, Yoozqui ančucaquiz niž liwriiñi taku paljaykatchiča. ² Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Wejrtča okzniñtqui, ančuc liwriita cjisjapa. Jaziqui tii timpuquiz okzñi kuzziz ančucaž mayizita nonzinča, nižaza tii liwriiz timpuquiz ančucaquiz yanapchinča”. Jaziqui Yoozpanča okzñi kuzzizqui. Anziqui žoñinaca liwriita cjesača.

³ Wejrqui anal jec žoñžquizimi t'ezinz pecuča, ujquiz tjojtjapa. Jaziqui ana jecmi weriž Yooztajapa trabajta iñarasača. ⁴ Yooztajapa trabajcan, jaknuž watanami, zuma Yooz kamañakaz tjeez pecuča. Yoozquin tjurt'iñi kuz tjeez pecuča, čjul sufrisquiztanami, nižaza čjulquiztan t'akjiri žejlžquiztanami, nižaza čjul ch'ama ojklayzquiztanami. Čjulunacaž watanami tjurt'iñi kuz tjeez pecuča. ⁵ Jilanaca, cullaquinaca, tižta sufrisnaca watchinča: wjajttatača, carsilquiz chawctatača; žoñinacaqui wejtnaca quintra aptichiča; nižaza muzpa ch'ama langznaca watchinča otčaň tjepi; nižaza ana tjajchi kamchinča, nižaza čjerž kjara pascan žejlchinča. Jalla nižta sufrisnaca watchinča, tjurt'iñi kuztan. ⁶ Yooztajapa langzcan, zuma Yooz kamaña tjeez pecuča, zuma lijitum Yooz kamañchiz kamcan, nižaza Yooz puntu zuma zizni nižaza pasinziz kuzziz kamcan, nižaza okzñi kuzziz kamcan, nižaza Espíritu Santuž aztan kamcan, nižaza zuma lijitum munaziñi kuzziz kamcan, ⁷ nižaza lijitum Yooz taku paljaycan, nižaza Yooz aztan kamcan. Jalla nižta kamcan zuma Yooz kamaña tjeez pecuča. Nižaza Yooztajapa kamcan, Yooz zuma razunžtan ojklayuča, tsjii zuma armichiztakaz. Yooz zuma razuna chiican, wejrqui žoñinacžquiz Yooz taku catokskatuča, nižaza quintra žoñinacžquiz Yooz zuma razunžtan kjaaznuča. ⁸ Yooztajapa kamcan, awizaqui wejrqui zuma rispittača. Awizaqui ch'aanitazakazza. Awizaqui žoñinacaqui wejt quintra ana waliž parliča. Awizaqui žoñinacaqui wejt puntu zumaž parliča. Wejt puntuquiztan yekjap žoñinacaqui “Niiča tsjii kjutñi irpiñiqui” cjican chiičiča. Jalla nuž cjenami, wejrtča werara chiiñtqui, nižaza irpiñtqui. ⁹ Yekjapanacaqui wejr ana pajz pecča. Jalla nuž cjenami, pajtapanikazza wejrqui. Yekjapanacaqui “Nii Pabluqui ticzla”, cjiñiča. Jalla nuž cjenami tiral žetuča. Wejt Yooz Epiž ujžta cjenami, ana contača wejrqui. ¹⁰ Llaquita kuzziz cjenami, Yoozqui wejt kuzquiz cuntintupan cjiskatča. Poriz cjenami, Yooz taku paljaycan walja žoñinacžquiz ricachužtakaz cjiskatchinča. Ana čjulchiz cjenami, tjapa wejtta žejlča, Yooz maatiž cjen. ¹¹ Corinto wajtchiz jilanaca, cullaquinaca, kjanapacha ančucaquiz paljayžcuča. Ančucatan zuma munazuča, tjapa kuztan. ¹² Anača juntuñalla kuz ančucatan

munazuča. Yekjapanacazti anaž tjapa kuztan wejttan munaziz pecčhani. ¹³ Pero ančhuczti tjapa kuztan wejttan zuma munaziñi cjee. Ančucaquiz chiižinuča, jaknužt tsjii ejp persun ocjalžquiz chiižinčhaja, jalla nižta.

YOOZ ZOÑINACĀHUCCHA ANCHUCQUI

¹⁴ Tsjilla chiižinuča. Ana criichi žoñnacžtan anaž ancha pajasa, tii muntuquiz kamcan. Yooz kamañchiz žoñiqui Yooz quintrā žoñžtan anapan tsjii kuzziz cjesača. Zuma žoñiqui ana zum žoñžtan anapan zuma pajasasača, tii muntuquiz kamcan. ¹⁵ Jaknužt Cristužtan Satanas diablužtan tsjii kuzzizpan cjesajo? Nižaza jaknužt criichi žoñiqui ana criichi žoñžtan tsjii kuzziz cjesajo? Anapanž tsjii kuzziz cjesača. ¹⁶ Yooz kjuyquiz žoñiž paata yooznacaqui anapanž juntū cjesača. Nižaza učhumqui žejtñi Yooz kjuyčhumča. Yoozpachača tuž cjichiqui: Ninacž kuznacquiz kamača; ninacžtan chica želača. Ninacž Yooz wejr cjeecha, nižaza ninacaqui wejt wajtchiz žoñinacaž cjequiča. ¹⁷ Jalla nižtiquiztan Yooz Jiliriqi tuž zakaz cjiča: Ana criichi žoñinacž kamañquiztan zaraka, nižaza jayta. Ana zum kamañnacchiz anapan kama. Nekžtan wejrqui ančhuc zuma risiwača. ¹⁸ Ančuca ejp cjeeča. Nižaza ančhucqui wejt maatinacaž cjequiča. Jalla nuž cjiča tjapa azziz Yooz Jiliriqi.

7

¹ Munazita jilanaca, cullaquinaca. Yoozqui učhumnacaquiz niž chiiita takunaca tjaachiča. Jalla nižtiquiztan učhumqui tjapaman ana walinacquiztanami nižaza tjapaman ana zum kamañnacquiztanami jaytistanča, zuma kamañchizpan cjisjapa, curpumi kuzmi zuma cjisjapa. Yoozquin eksan, nižaza rispitan, tjapa ana walinacquiztan jaytistanča, juc'ant juc'ant walja zuma lijituma cjisjapa, Yooz kamañchizpan cjisjapa.

PABLUZ CHIITA TAKU CATOKTA

² Wejttan zuma munaziñi cjee, tjapa kuztan. Ana jakziltiž quintrā čhjulumi paachinča. Nižaza ana jakziltižquizimi tsjii kjutñi chjitchinča. Nižaza ana jakziltižquizimi incallchinča, cusasanaca tanzjapa. ³ Jalla nuž chican, ančucaquiz uj tjojtunz ana pecuča. Tjapa kuztan ančhucatan zuma munazuča. Tuqui nuž cjetuča. Anača wejr ančuca quintrāqui. Ticz cjenami, žejtz cjenami tirapan ančhucatan zuma munazuča. ⁴ Wejr cjiwča, ančhucqui tirapan Yoozquin tjurt'iñi kuzziz cjequiča. Ančucaž cjen ancha cuntintuča. Ančuca honora waytuča. Ančuca quintu nonžcu zuma kuztaž wejrqui. Ancha sufrita cjenami anchal chipuča ančucaž cjen. ⁵ Macedonia yokquin irantižcu, ana jeejžñi atchinča. Tjapa kjutñi walja sufrisnaca želatča. Tjapa kjuttan quintranaca želatča. Wejt kuzqui turwaysnatča, “Criichi žoñinacaqui quejpsnaa”, cjichinča. Llaquita kuzziztača wejrqui. ⁶ Pero Yoozqui llaquita žoñinacžquiz kuzñipanča. Yoozqui wejr kuzziča, Tituž tjontiquiztan. ⁷ Nižaza Titžquiztan ančuca quintu nonžcu, wejrqui zuma kuztatača. Tituqui ančucaž cjen llaquita cjissitača. Nekžtan ančucaquiz tjonžcu, nižaza ančucaž zuma kamta cheržcu, kuztatača. Nižaza Tituqui quint'ichiča, ančhucqui wejr ancha cherz pecatča, nižaza weriž llaquita cjen ančhucqui llaquitazakaz cjissinčhucča. Nekžtan wejtquiz tjurt'ižinčinčhucča. Jalla nii nonžcu juc'anti cuntintu cjissinča. ⁸ Weriž cjiirta cartāqui ančhuc llaquita cjiskatchiča. Jalla nuž cjenami, anziqi ana llactazzinča. Pero tuquiqui llactazzinča; nii ančucaquiz chiižinta ana cjiirz pecatuča. Pero ančhuc tsjii upacamakaz llaquiskatchinča. ⁹ Ančhucqui llaquiskattiquiztan anazuma kamznaca

ecchinčucča. Jalla nižtiquiztan wejrqui cuntintuča. Ančucaž llactatiztiquiztan wejrqui anatača cuntintu. Antiz ančucaž anazuma kamznaca ectiquiztan jalla nekztantača wejrqui cuntintu. Ančucaž anazuma kamtiquiztan Yoozqui ančucaquiz uj cjuñkatchiča. Jaziqui weriž cjen ančucqui ana ina llaquissinčucča. ¹⁰ Yoozqui žoñžquiz uj cjuñkatča kuz campiita cjejajo. Jequit kuz campiichaja, jalla niiqui liwriita cjesača, zuma kamañchiz cjisjapa. Nižaza liwriita žoñinacaqui cuntintuča. Ana criichi žoñinacaqui ujnaca cjuñžcan nižaza llactazcan ana kuz campiyaquiz niiqui chojru kuzziz cjissa. Ultimu infiernuquin okaquiča. ¹¹ Ančuczti uj cjuñžcu Yoozquin juc'anti kuzziz cjissinčucča; oralla kuz campiichinčucča. Nižaza tjapa kuz tjaachinčucča ana wali kamznaca azquichjapa. Nii uj paañi žoñž quintra ancha žawjchinčucča. Nižaza nii ujquiztan tsucchinčucča. Nižaza wejttan ancha zalz pecchinčucča. Nižaza nii uj paañi žoñi ancha casticz pecchinčucča. Nižaza ultimu nii uj paañi žoñi casticchinčucpanča. Jalla nižtiquiztan ančucqui kjanapacha tjezinčucpanča, zuma kuzzizčucča, ana tira ujchiz. ¹² Nii uj paata puntuquiztan nonžcu ančucaquiz c'aripacha cjiržquichinča. Anatača nii uj paañi žoñžjapakaz cjiržquichinqui. Nižaza anatača nii quintra uj paažinta žoñžjapakaz cjiržquichinqui. Antiz ančucajapazakaz cjiržquichinča, Yooz yujcquiz ančucaquiz tjeezjapa, ančucqui wejttan munaziñi kuzzizza, jalla nii. ¹³ Ultimquiziqui tjappacha walikaz cjissiča. Jalla nižtiquiztan wejrqui cuntintu cjissinča. Ančucaž wilta zuma kamtiquiztan Tituqui wilta llan kuzziz cjissiča. Nižaza Tito cuntintu cjissiž cjen, wejr zakaz juc'ant cuntintu cjissinča. ¹⁴ Wejrqui Titžquiz ančuca honora waytichinča, “Ninacaqui zumača”, cjican. Jalla nuž cjican ultimquiziqui ančucaž cjen ana azkatchinča. Ančucatan žejlcan werar razunakaz chiichinča. Nižaza Titžquiz chiita razuna werara zakazza ančuca puntuquiztan. ¹⁵ Tituž tjaajintacama zuma kamchinčucča. Nižaza Tito zuma risiwchinčucča, humilde kuztan, nižaza rispitiñi kuztan. Tjapa nižta cjuñžcu Tituqui ančucaquin juc'antiž munaziča. ¹⁶ Ančucaž cjen wejrqui zakaz ancha cuntintuča. Nižaza ančuca puntuquiztan cjiwča, ancha zuma kamañchiz, jalla nii.

8

OFRENDANACA TJAAZ PUNTU

¹ Jaziqui jilanaca, cullaquinaca ančucaquiz tii zizkatz pecuča, jaknužt Macedonia yokquiz žejlñi criichinacaqui Yooz zuma kamaña tjeeziča, jalla nii. ² Nii criichi žoñinacaqui ancha pruebanaca watchiča. Ancha pori cjissiž cjenami ninacaqui ancha cuntintu želatča. Nižaza ricachužtakaz walja ofrendanaca utchiča. ³ Ninacž želinchizquiztan jama utchiča. Wejr cjiwča, jilacama utchiča ninacž persun kuzquiztan. ⁴ Ninacaqui t'akjir criichinacžquin ofrenda tjaaz ancha pecchiča, jaknužt parti criichinacaqui ofrenda tjaatčaja, jalla nižtapacha. Nižaza wejtquiz ancha rocchiča favora paajo, ninacž ofrenda chjichajo, jalla nii rocchiča. ⁵ Ninacaqui juc'ant zuma paachiča weriž tantiitiquiztanaqui. Tuquiqui Yoozquin tjapa kuz tjaachiča. Nekztan Yooz munañpi jaru wejtquiz kuz tjaachizakazza. ⁶ Jalla nižtiquiztan wejrqui Tito rocchinča, ančucaquin wilta okajo. Tuquiqui Tituqui ofrenda tjaaz puntu ančucaquiz chiižinchiča. Jaziqui Tito wilta rocchinča, ančucaquin wilta okajo, ančuca ofrendanaca cumpliskatzjapa, jaknužt tuqui ančucqui okzñi kuzquiztan tjaatčaja, jalla nuž. ⁷ Ančucqui ancha zumača; ančucča Yoozquin kuzzizpan, nižaza Yooz puntu zuma zizñi, nižaza zuma tjaajnasača, nižaza tjapa kuztan

zumanaca paayiňchuccha, nižaza wejttan zuma munaziňi kuzzizchuccha. Chjulquizimi ančhucqui ancha zumača. Jalla nižtiquiztan ančhucqui zuma ofrenda tjaz zakaz waquizicha, ančuca okzňi kuzquiztan. ⁸ Ančucaquiz anal mantuča, pero zizkatz pecuča, parti žoňinacaqui tjapa kuztan ofrenda utchiča, jalla nii. Jazic ančhucqui walja ofrendanaca tjaaquiz niiqui, ančuca okzňi kuz tjeznasača. ⁹ Učhum Jesucristo Jilirž ancha okzňi kuz zizza ančhucqui. Jesucristuqui tjappacha nižtacama žejlchiž cjenami, ančucaž cjen pori cjissiča tii muntuquiz kamcan. Jalla nuž pori cjissiča ančhuc ricachužtakaz cjiskatzjapa.

¹⁰ Jalla nižtiquiztan tii ofrenda puntuquiztan ančucaquiz chiižinuča. Waj tsjii wataqui ančhucqui t'akjir criichinacžtajapa ofrenda uch pecatča, nižaza ofrenda uchi kalltichinčhuccha. Jalla nižtiquiztan anziqiu nii ofrenda cumpliskatz waquizicha. Jalla niiqui walipanž cjesača. ¹¹ Tuquiqui ančhucqui tjapa kuztan ofrenda uch pecatča. Jalla nuž pectaquic cumpliskatz waquizicha, ančuca želinchizquiztan jama. ¹² Jakziltat tjapa kuztan ofrenda utčhaja, želinchizquiztan jama uch waquizicha. Jalla niiqui Yoozquin cuntintu cjiskatasacha. Jakziltat ana zinta želinchiz cječhaja, jalla nižquiztan Yoozqui ana ofrenda mayča. ¹³ Wejrqui anal pecuča, yekja criichinacžquiz yanaptiquiztanaqui ančhucpacha t'akjiri cjisjapa. ¹⁴ Tuž cjiwča, anziqiu ančhucqui juc'ant želinchizza. Jalla nižtiquiztan nii t'akjir criichi žoňinacžquiz yanapasača. Wiruňaqui ninacaqui ančucaquiz yanapačhani, ninacž juc'ant želinchizquiztan jama. Jalla nižtiquiztan tsjiikaz cjequiča. ¹⁵ Cjijrta Yooz taku tuž cjiča: “Juc'ant želinchiz žoňiqui anaž čhjetnasača. Nižaza ana želinchiz žoňiqui ana t'akjiri želasača”.

TITZ PUNTU

¹⁶ Yoozqui Tito ančucaquiz ancha cjuňzkatchiča, jaknužt wejrqui ančucaquiz cjuňzniča, jalla nižta. Jalla nižtiquiztan Yoozquin gracias cjican chiyuča. ¹⁷ Weriz roctiquiztan Tituqui “iyaw” cjichiča. Pero niipacha ančucaquiz cjuňziča. Jalla nižtiquiztan persun kuzquiztan ančucaquin tjonžcaquiča. ¹⁸ Titžtan juntu yekja jila cuchanžcača. Tjapa iclizziz criichinacaqui nii jilž puntu zizza, zuma liwriiňi taku parliňi, jalla nii. ¹⁹ Nižaza iclizziz criichinacaqui nii jila utchiča, wejttan chica ojklajajo, nižaza tii ofrenda Jerusalenquin chjitzjapa. Wejrqui tii ofrenda chjitz pecuča, Yooz honora waytizjapa, nižaza wejt yanapňi kuzziz tjezjapa. ²⁰ Jalla nuž tii ricujta ofrendaqui ancha tažpachača. Jalla nii paaznaca chjichcan wejrnacqui zuma kjana kamz pecuča, žoňinaca wejtnacaquiz ana uj tjojtajajo, “Pabluqui persunjapa ofrendanacquiztan paaz jwessiča”, cjican. ²¹ Yooz yujcquizimi žoňinacž yujcquizimi wejrnacqui zuma lijituma kamz pecuča.

²² Titžtan nii yekja jilžtan tsjii jilžtan zakaz cuchanžcača. Tii jilaqui wejrnacqui wawczinča, zuma lijitum kuzziz čhjultakquiztanami, jalla nii. Niiqui ančuca puntuquiztan nonžcu, ančucaquin tjonžquin ancha pecchiča. Ančucaž zuma kamtiquiztan nižta kuzzizza. ²³ Titž puntuquiztan tuž cjiwča. Niiqui wejt cumpañeruča. Nižaza wejttan chica ančhucultajapa sirwiča. Nii yekja pucultan jilanacž puntuquiztan tuž cjiwča, ninacača iclizquiztan cuchantaqui, nižaza ninacaž cjen Cristuqui ancha honorchizza. ²⁴ Nonžna ančhucqui. Tjapa criichinacžquiz ančuca zuma okzňi kuz tjezna. Jalla nuž tjeznan criichinacaqui zizaquiča, zuma razunžtan ančucaž kamtiquiztan wejrqui cuntintuča, jalla nii.

9

OFRENDA PUNTU

¹ Tsjiiztan zakal chiižinuča Yooz žoñinacztajapa ofrenda puntuquiztan. Jalla nii puntuquiztan anača ančucaquin tsjii cartami cjiiržquichuca.

² Ančucqui tjapa kuztan tjaaz pequiñchucča. Jalla nii zizuča. Nižaza Macedonia yokquin žejlñi criichinacžquiz cuntintu cjiwča, ewitanpacha Acaya yokquin žejlñi criichinacaqui ofrendižtan yanapzjapa listutača, jalla nuž chiyuča. Jalla nuž nonžcu tsjan kuzziz cjissiča ofrenda uchjapa zakaz.

³ Nižaza wejrqui tii čhjepultan jilanaca cuchanžcuča, weriž chiita ančuca puntuquiztan ana toscara cjisjapa, ultimupan ančuca uchta ofrenda tjaczta cjisjapa, jaknužt wejrqui parti criichinacžquiz cjitučaja, jalla nuž.

⁴ Cunamit yekjap Macedonia criichinacaqui wejttan chica tjonachani. Ninacžquiz ančuca ofrenda uch puntuquiztan kjaž wiltami chiižinčinča. Jalla nižtiquiztan ančuca ofrenda ana listu tjacztažlaj niiqui, wejtnacaltami ančucaltami aziž cjequiča. ⁵ Ana azi cjisjapa, wejrqui tantiichinča, tii čhjepultan jilanaca roc waquiziča wejt tuqui ančucaquin tjonznajo. Ninacaqui tjonžcu ančucaž compromitta ofrenda cumpliskataquiča. Jalla nižtiquiztan ančuca ofrenda listu tjaczta cjequiča ima wejt tjonan. Zuma okzñi kuzziz cjen ofrenda uch waquiziča, ana weriž chiižintiquiztankaz.

⁶ Ančucqui tii cjuñzna. Jequit koloculla zkala čhjacačaja, nižaza koloculla ajnaquiča. Nižaza jequit wacchi čhjacačaja, nižaza wacchi ajnaquiča. ⁷ Zapa mayni persun kuzquiz tantiižcu, ofrenda uchaquiča. Jequit zuma okzñi kuztan ofrenda utčaja, jalla niižtan munaziča Yoozqui. Ana pizc kuztan uhasača, nižaza ana žoñiz chiižintiquiztankaz uhasača.

⁸ Tiizakaz cjuñzna. Yoozqui ančucaquiz wacchi tjapaman wintizunanaca tjaaznasača. Jalla nižtiquiztan ančucqui želinchizkaz cjesača. Nižaza ančucqui želinchizquiztan ofrenda tjaasača, tjapaman zuma obranaca yanapzjapa. ⁹ Tii puntuquiztan cjiirta Yooz takuqui tuž cjiča: Zuma žoñiqui okzñi kuztan pori žoñinacžquiz tjača. Nižaza niiž zuma obranaca watay wata cjuñtaž cjequiča. ¹⁰ Yoozza semilla tjaañiqui čhjaczjapa, nižaza čhjeri tjaañiqui lujljapa. Jalla nižtiquiztan Yoozqui ančucaquiz želinchiz cjiskataquiča, juc'anti. Nekztan ančucqui juc'ant ofrenda tjaasača. Ančucaž zuma tjaatiquiztan zuma obranacchiz cjequiča. ¹¹ Yoozqui ančucaquiz tjapaman zuma cusasanacchiz cjiskataquiča, ančuca okzñi kuztan juc'anti tjaazjapa. Ančucaž uchta ofrenda intirjitiquiztan, nii ofrendižtan yanapta criichinacaqui Yoozquin ancha gracias cjican cjequiča. ¹² Jalla nuž ofrenda tjaacan Yooz sirwiča. Nižaza nii Yooz sirwitiquiztan t'akjir criichinacaqui yanapta cjequiča. Nekztan ninacaqui Yoozquin ancha gracias cjican cjequiča. ¹³ Tii ofrendaqui tjeeža, jaknužt ančucqui Cristuž liwriiñi tawk jaru kamčaja, jalla nii. Nižaza ančucaž zuma kamtiquiztan Yoozquin ancha honorchiz cjequiča. Ančucqui okzñi kuztan wali chawc ofrenda tjaaquiča. Ninacztajapa, nižaza tjapa criichi žoñinacztajapa ančucqui zuma okzñi kuzzizčhucča. Jalla nižtiquiztan Yoozqui honorchiz cjequiča. ¹⁴ Yoozqui ančucaquiz ancha zuma okzñi kuzziz cjiskatchiča. Jalla nižtiquiztan nii yanapta žoñinacaqui ančucaltajapa Yoozquiztan mayižinaquiča. Nižaza ančucatan juc'anti zuma munazaquiča. ¹⁵ Jilanaca, cullaquinaca. Tiipanž cjuñzna. Yoozqui učumnacaquiz Cristo tjaachiča. Nii Yooziž tjaataqui juc'ant zumača; ana intintazzuča. Yoozquin ancha gracias cjican cjiwča.

10

¹ Jilanaca, cullaquinaca. Wejr Pabluqui tii cjiiržcuča. Jazic nonžna. Cristuqui humilde kuzzizza. Jalla nižta kuzziz cjen wejrqui ančucaquiz chiižinžcuča. Yekjap žoñinacaqui tuž cjiča: “Ančucatan žejlcan, Pabluqui humilde kuzziztača. Pero ančucatan ana žejlcan, c'aripachača”.
² Ančucatan wilta žejlcan, ana wilta c'ari cjis pecuča. Yekjapanacaqui wejtnacaquiz uj tjojtunča. “Zoñž kuzcamakaz kamča Pabluqui”, jalla nuž cjiñiča. Jalla ninacžtajapa c'ari cjesača. Pero ančucqui ninacaž irata ana cjee. Ančucaltajapaqui anal c'ari cjis pecuča. Cristuž apostoltča wejrqui. Pero wejt persun aztan mantiz anal tjeez pecuča. ³ Wejrqui žoñi cjicanami ana žoñž kuzcamakaz paa-uča, nižaza ana žoñinacžtan kichas pecuča. Pero tjapa Yooz quintranacžtan quiražtakaz zalznasača. ⁴ Nižaza Yooz quintranacžtan zalžcu, ultim arma anal joojoo-uča. Antiz Yooz aztan anawalinacquiztan atipasača, ninacaž anawal azziz cjenami. ⁵ Yooz quintra razunanacami atipasača. Nižaza čjul mit kuzquiztan pinsita razunanacami atipasača, žoñinaca Yoozquin pajkatzjapa. Tjapa žoñinacaž pinsitanacami Cristuž tjaajintanac jaru cjiskatz pecuča. ⁶ Jalla nižtiquiztan wejrqui listuča tjapa Yooz quintra žoñinaca casticzjapa. Ančucqui Yooz mantuquizpan cjisna, tjappacha. Weriz tjonztan, jakziltat anaž Yooz mantuquizlaja, jalla niiqui casticta cjequiča. Cristuž apostoltča wejrqui.

⁷ Ančucqui žoñikaz chekža, kjažta tsijtchižlaja nižaza kjažta chiiñizlaja, jalla nii. Jakziltat mit kuzziz “Wejrqui Cristuž partiquiztča” cječhaja, jalla niiqui cjuñž waquiziča, wejzakaztča Cristuž partiquiz, jalla nii. ⁸ Wejt apóstol puesto puntuquiztan cunamit juc'anti chiyučani. Jalla nuž cjenami wejrqui anal azasača. Jesucristo Jiliriqui wejtquiz nii apóstol puesto tjaachiča, ančucalta zuma kamañchiz cjiskatzjapa. Wejtta nii poder ana žejlča, ančuc akzjapa. ⁹ Cartanaca cjiiržcu anal ančuc tsucunz pecuča. ¹⁰ Yekjap quintra žoñinacaqui tuž cjiča: “Pabluž cartanacaqui chawjc jilirž cartanacažtakazza. Pero tekz žejlcan, ana azzizza, nižaza niž razunanaca inakazza”. Nuž cjiñiča yekjapanacaqui. ¹¹ Jalla nižta cjiñi žoñinacaqui zumpacha intintaz waquiziča. Jaknužt wejrqui cartanacquiz cjiiržquitučhaja, jalla niicama paasača ančucatan žejlcan.

¹² Nii mita kuzziz žoñinacaž irata cjis anal pecuča. Ninacaqui porapat iñarascan ana intintazñi kuz tjeeža. Yooz tawk jarupankaz kamz waquiziča. ¹³ Wejrqui persun puntuquiztan anal juc'ant chiyuča. Yoozpachača wejtquiz tii apóstol langz tjaachiqui. Nii langzquiztan jama chiyuča. Nižaza nii Yooziž tjaata langzquiztan jama ančucaquin tjonzinča, liwriiñi Yooz taku paljayzjapa. ¹⁴ Ančucaquin ana tjontasaž niiqui, wejrqui Yooziž tjaata langzquiztan jama ana ojktasača. Parti Cristuž liwriiñi taku paljayñi žoñinacžquiztan wejrtča primero ančucaquin tjonchintqui. Yekja žoñiž Yooz taku langtiquiz ana mitisasača. ¹⁵ Yekja žoñiž Yooztajapa langztiquiztan anapal cjiwča, “Nii langztaqui weriz langztača” cjicanaqui. Wejrqui pecuča, ančucqui juc'anti Yoozquin kuzziz cjejajo. Jalla nižtiquiztan ančucaporquiz Yooztajapa juc'anti langz pecuča, Yooz tjaata langzquiztan jama. ¹⁶ Jalla nekztanaqui ančucaquiztan nawjkchuc yekja wajtchiz žoñinacžquiz zakaz liwriiñi Yooz taku paljayz pecuča. Pero yekja žoñiž Yooztajapa langztiquiz anal mitisis pecuča.

¹⁷ Jakziltat honora waytiz pecčhaja, nižlaqui Yooz honora waytiz waquiziča. ¹⁸ Jakziltat persun honora waytican chiiñizlaja, jalla niž puntuquiztan Yoozqui “ana zumača” cjequiča. Jakziltat “Yooz alaja zumapankazza” cječhaja, jalla niiqui Yooziž tjaata honorchiz cjequiča.

11

PABLUZTAN ANAZUM TJAAJINACZTAN

¹ Wejrqui zumzužtakaz tsjii koluc chiyacha. Nii zumzužtakaz chita takunaca nonžnalla. ² Yoozqui ančucajapa tsjii silusiñižtakaz wejtquiz cjiskatcha. Weriz Yooz taku paljaytiquiztan ančucqui Cristužquin kuzziz cjissiča. Cristužtan zalz ora wejrqui ančuc zuma kamañchiz Cristužquin prisintis pecuča, jaknužt tsjaa zuma tur naaža compromitta tjowžquiz prisintita cječhaja, jalla nuž. ³ Wejrqui ančuca puntuquiztan turwayznuča; cunamit tsjiiqui ančucaquiz incallskatačhani, Cristužquin ana tjapa kuz cjisjapani, nižaza Cristužquiztan zarakchi cjisjapani. Ančucaž pinsitanacaqui tsjii kjutñiž cjisnačhani. Tuquitanpacha nii ana wal zkoraztakaz diabluqui mañužtan Evaquiz incallchiča, cunamit jalla nižta incallta cjisnačhani ančucqui. ⁴ Wejrqui ančucaquin tjonchinča, werar liwriiñi takumi nižaza Jesuz puntuquiztanami paljayzjapa, nižaza tjonchinča Espiritu Santuž ančuca kuzquiz luzskatzjapa. Jaziqui ančucquiz chiižinuča. Tsjii žoñinacaqui tsjemat liwriiñi taku paljayñiž cjenami, ančucqui nii incallñi žoñi zuma risiwiñchucquiča. Ninacaž tsjemat tjajintanaca catokiñchucquiča. Nižaza tsjii žoñinacaqui tsjemat espiritunaca tjaz pecasaž niiqui, ančucqui nižta incallñi žoñi zuma risiwiñchucquiča. Nuž nonžcu, ispantichinča; nižaza llaquita kuzziz cjiskatchinča. ⁵ Yekjapnacaqui ančucaquiztan nii incallñi žoñinacž puntuquiztan pinsiča, zuma apostolonacača, jalla nii. Ninacaqui anača werar apostolonacaqui; anača wejtquiztan pajk jiliriui. Jalla nuž cjiwča. ⁶ Wejrqui anal altu tawkžtan paljaycan ančucatan kamchinča. Jalla nuž cjenami wejrqui Yooz puntu zuma zizuča. Jalla nii zizñi cjican kjanapacha tjezinča weriz tjapa puntunaca paljaytiquiztan. Tantiya ančucqui.

⁷ Wejrqui humilde kuzziz ančucatan kamchinča, ančuc honorchiz cjisjapa. Nižaza ana paaz paca mayžcu, liwriiñi Yooz taku ančucaquiz paljaychinča. ¿Jalla nuž anawali paachin wejrjo? ⁸ Yekja iclizziz žoñinacaqui wejtquiz paaz tjaachiča. Jalla nii ofrendanaca tanzinča, ančucaquin Yooz taku paljayñi ojczjapa. ⁹ Ančucatan kamcan ana želinchiz cjissinča. Pero ančucaquiztan ana čjulumi maychinča. Macedoniaquiztan tjonchi jilanacaqui wejtquiz onanchiča. Jalla nižtiquiztan anaž čjulumi wejtquiz pjaltatča. Tuquiqui wejrqui ančucaquiz ana mayzjapa anča cwitassinča, ančucjapa ana ch'ama cjeyajo, nižaza jaztanami mayzquiztan cwitasuča. ¹⁰ Jaknužt Cristuqui werarapan chiiñitažlaja, jalla niž cjen nižta werarapan chiyiñzakaztča wejrqui. Jalla nižtiquiztan legali cjican, wejrqui cjiwča, anaž jec Acay wajtchiz žoñiqui wejt puntuquiztan cjesača, “Pabluqui ana želinchiz cjican, wejtquiztan maychiča”, nuž cjicanaqui. Jalla nuž ančucaquiztan ana čjulumi maytiquiztan cuntintutča wejrqui. ¹¹ ¿Kjažtiquiztan nižta chiyu wejrjo? ¿Ančucatan ana zuma munazojo? Anapanž cjesača. Yooz zizza, wejrqui ančucatan munazuča, jalla nii. ¹² Wejrqui liwriiñi Yooz taku paljayiñča, ana paaz paca mayžcuqui. Nižaza tirapan nužullakaz kamača. Nekztan jakziltat paaz ganzjapa Yooz taku paljayčhaja, jalla niiqui anapanž cjichuca, “Wejrtča Pabluž irata Yooz taku paljayiñtqui”, nuž cjicanaqui. ¹³ Nii paaz tanzjapa paljayñinacaqui falso apostolonacača. Nii žoñi incallñinacaqui Cristuž apostolonacažtakaz ojklayñiča.

¹⁴ Jalla nužupan tii muntuquiz wataquiča. Satanás diablupacha tsjii Yooz anjilažtakaz ojklayča. ¹⁵ Nižazakaz Satanásquiz sirwiñi žoñinacaqui werara

Yooz sirwiñinacažtakaz ojklayčha. Jalla nižta puntu nayžcu, ana tsucaquičha. Ninacaž nižta ojklaytiquiztan jama castictaž cjequičha.

PABLUQUI ANCHA SUFRISNACA WATCHICHA

¹⁶ Wiltal cjiwčha. Jalla nuž chiyanacqui ančhucqui weriž chiita puntuquiztan anačha pinsisqui, “Niiqui zumzu taku chiičha” cjicanaqui. Jalla nuž pinsanami, wejr chiyaj cjila tsjii lucurata žoñižtakaz. Wejrqui tsjii koluculla persun honora waytaj cjila. ¹⁷ Jalla nuž chiican wejrqui lucuratu žoñižtakaz chiyachha. Anal chiyachha Yooz Jilirž ortin jaru, jalla nuž persuna honora waytican. ¹⁸ Walja žoñinacaqui tii muntuquiz čhjulunacquiztanami persun honora waytičha. Jalla nižtiquiztan wejr zakal persun honora koluculla waytačha. ¹⁹ Ančhucqui chiiñchucčha, “Ziziñ žoñinactčha wejrnacqui”, cjicanaqui. Jalla nuž chiichiž cjenami ančhucqui zumzu žoñinacž takunaca cuntintu nonzniñchucčha. ²⁰ Falso žoñinacaqui ninacž mantuquiz ančhuc cjiskatz pecčha. Nekztan ančhucqui nii žoñinacžquiz zuma cassa. Nižaza tsjii falso žoñinacaqui ančhuca cusasanacquiztan paca mayčha. Nekztan ančhucqui ninacžquiz zuma tjaačha. Nižaza tsjii falso žoñinacaqui persunal-tajapa zuma cjisjapa ančhuc mantičha. Nekztan ančhucqui nižquiz zuma cassa. Nižaza tsjii falso žoñiqui ančhuc iñarčha. Nekztan ančhucqui nižquiz zumakaz awantičha. Nižaza tsjii falso žoñiqui ančhuca yujcquiz tsjajpachani. Jalla nižakaz ančhucqui zuma awantačhane. ²¹ Wejrqui ančhucatan kamcan ana nižta kamchinčha; humilde kuzziz kamchinčha. ¿Jalla nižtiquiztan wejrqui azasajo? Anapal azasačha. Yekja žoñinacaqui čhjulquiztan persun honora waytačhaja, jalla nii žoñinacžquiztan juc'antitčha wejrqui. Jalla nuž chiicanaqui lucuratažtakaz chiyučha. ²² Yekjapanacaqui cjiñičha, “Hebreo sarchiz žoñinactčha wejrnacqui”. Werj zakal cjeečha, “Hebreo sarchiz žoñičha wejrqui”. Nižaza ninacaqui cjiñičha, “Yooz illzta Israel wajtchiz žoñinactčha wejrnacqui”. Wejr zakal cjeečha, “Yooz illzta Israel wajtchiz žoñičha wejrqui”. Nižaza ninacaqui cjiñičha, “Abrahamž majchmaatquiztan tjoniñčha”. Wejrmi zakal cjeečha, “Abrahamž majchmaatquiztan tjoniñčha”. ²³ Ninacaqui cjiñičha, “Cristuž sirwiñtčha”. Wejrmi zakal cjeečha, “Cristuž juc'ant zuma sirwiñtčha”. Jalla nuž chiicanaqui lucuratažtakaz chiyučha. Pero ninacžquiztan juc'anti langzinčha Cristužtajapa. Nižaza ninacžquiztan juc'anti wjajttatačha. Nižaza ninacžquiztan juc'anti carsilquiz chawctatačha. Nižaza tsjii kjaž wilta ticzmaya želaytučha. ²⁴ Pjijska wilta judío žoñinacaqui wejr casticchičha. Jalla nuž casticcan, quinsa tunca llatuncan laz u wjajtta mutchinčha. ²⁵ Chjep wilta wejrqui wjajtz paržtan wjajttatačha. Tsjii wilta maztan čhajttatačha. Chjep wilta warcuquiz okan nii warcu julskatchičha. Warcu julskatžcu tsjii nooj weentižtan majiñtižtan pajk kot taypiquiz žejlchinčha. ²⁶ Tirapan ojkojkchinčha, walja anawalinaca watñiž cjenami. Tižta anawalinaca watchinčha, anawal pujunaca, anawal tjañinaca, wejt wajtchiz anawal žoñinaca, yekja wajtchiz anawal žoñinaca, chawjc wajtquiz anawal žejlñinaca, ch'ekti yokquin anawal žejlñinaca, anawal pajk kotanaca, nižaza anawal falso jilanaca. Jalla nižta anawalinacami watchinčha. ²⁷ Nižaza ancha langzinčha, nižaza zuma ch'amanaca watchinčha, kjaž wilta ana tjaji atchinčha, nižaza kjaž wilta čherž kjarami kjaz kjarami passinčha, kjaž wilta ayunassinčha. Nižaza kjaž wilta zakinacquiz ch'uncan sufrichinčha, zquitž kjara. ²⁸ Tjapa nižtanaca watchiž cjenami, iyakal sufručha. Zapuru tjapa iclizziz žoñinacžtajapakal cjuñznučha, llaquita kuzziz ninaca zuma kamañchiz cjiscama. ²⁹ Jakziltat llajllasni kuzziz cječhaja, wejrqui nižtan chica zakal llaquisučha. Jakziltat ujquiz tjojtskatni cječhaja, wejrqui nii tjojtskatni žoñž quintra žawjznučha.

³⁰ Wejrqui persun honora waytaž niiqui, weriž sufritanacquiztanami nižaza inallakaz cjitiquiztanami honoral waytača. ³¹ Anal toscara chiyučha. Jesucristo Jilirž Yooz Ejpqui nii zizza. Yooz Ejpqui wiñaya honorchiz cjila. ³² Damasco wajtquin želan, Aretas cjita chawjc mantiñi jiliri qui ulanz zananacquin guardianaca mantichiča, wejr tanzjapa. ³³ Pero criichi jilana caqui wejr pajk canastiquiz yaažcu, pirkiž tsewctan kozzuc tsjii kjuya wintanquiztan wejr chjijunchiča. Jalla nižtiquiztan wejrqui ninacžquiztan atipassinča.

12

¹ Persun honora waytican, anača čhjulumi wejttaqui cusaqui. Jalla nuž cjenami tiral wejt puntuquiztan chiyučha. Ančucaquiz tii zakal quint'ača, Yoozqui niž puntuca cherkatchiča. Nižaza niž puntuca zizkatchiča. ² Wejrqui Jesucristužquin kuz tjaachinča. Niiž wiruñ ažk tunca pusin watanaca wejrqui arajpach Yooz wajtquin chjichtatača tsjii upacama. Curpužtanpacha chjichtatažlaja, už ana curpužtanpacha chjichtatažlaja, jalla nii anal naychinča. Yooz Ejpkaz zizza. ³⁻⁴ Pero wejrqui zizuča, nii zuma wajtquin chjichtatača, jalla nii. Curpužtanami ana curpužtanami, jalla nii anal naychinča. Yoozkaz zizza. Jalla nii zuma wajtquin takunaca nonzinča, jalla nii nonžta takunacaqui anača chiichuca žoñž takunacžtan. ⁵ Jalla nii Yooz puntu nonztiquiztanami chertiquiztanami honora waytasacha. Wejrqui persun sufrisnacquiztan honora zakaz waytasacha. Persunquiztan anal honora waytiz pecučha. ⁶ Wejrqui persun honora waytiz pectasaž niiqui lucuratažtakaz ana chiitasacha. Zuma werar razunžtanpan chiyučha. Jalla nuž cjenami, persun honora anal iya waytača. Weriž chiitanacquiztanami paatanacquiztanami jalla nii jarukaz wejrqui rispitta cjesača. ⁷ Nii Yooz puntu ziztanaca, chertanaca juc'ant zuma cuzača. Jalla nižtiquiztan ana mit kuzziz cjisjapa, Yoozqui wejr laa cjiskatchiča. Wejr tsjii ch'apžtan chjapchižtakaz sufriskatchiča. Yoozqui Satanás diabluzquiz nii laa cjisjapa permitchiča, wejtquiz nižta sufriskatzjapa. ⁸ Wejrqui čhjep wilta nii laa puntuquiztan Yooz Jiliržquin mayizichinča, wejt curpu laa žetajo. ⁹ Pero Yooz Ejpzti wejtquiz kjaaziča, tuž cjican: Wejrqui amtan zuma munazuča, jalla nižtiquiztan amquiz yanapača. Am inallakaz cjicanaqui wejt aztan amquiz zuma atñi cjiskatača, nižaza čhjulunacquiztanami amquiz zuma atipñi cjiskatača. Jalla nuž cjichiča Yoozqui.

Jalla nižtiquiztan wejrqui sufrisnaca watchiž cjenami, nižaza inallakaz cjenami, cuntintul cjeeča. Nekztan Cristuž aztan wejt kuzmi curpumi yanaptaž cjequiča. ¹⁰ Cristužtajapa sufricanaqui čhjulu watanami cuntintul cjeeča, inallakaz cjenami, iñarta cjenami, ana želinchiz cjenami, sufriskatta cjenami, ch'amanaca watchiž cjenami, čhjulunacaž watanami cuntintul cjeeča. Juc'ant inallakaz cjicanaqui, juc'ant tjupi kuzziztča, Cristuž aztanaqui.

¹¹ Jalla nuž chiican lucuratažtakaz chiichinča. Ančhucpachaž nižta wejr chiikatchiča. Ančhucpacha wejt puntuquiztan zumanaca chiiz waquiziča. Yekjap žoñinacaqui chiiñiča, nii Pablužquiztan juc'ant zuma apostolonactča wejr nacqui, cjican. Jalla nižta cjiñinacžquiztan juc'ant zumtča wejrqui, Yooz yujcquiz inakaz cjenami. ¹² Wejrqui ančhucatan žejlcan ultim werar apóstol puestuquiz ojklaychinča, zuma pasinsis kuztan. Ančhucporquiz wacchi milajrunacami, siñalanacami, ispantichucanacami, jalla nižtanaca paachinča. ¹³ Jaknužt parti iclizziz criichinacžtan kamtučhaja, jalla nižta irata ančhucatan kamchinča. Jalla nuž kamcan ančucaquiztan ana čhjulumi maychinča, jaknužt parti criichinacžquiztan

maytučhaja, jalla nižta. Jalla nii ana čhjulumi maytiquiztanaqui cunamiž ančhucqui žawčhani. Jalla nekztanž pertunalla.

PABLUQUI CORINTO ZOŇINACŽQUIZ ANCHA CJUŇČHA

¹⁴ Anziqui wejrqui tjacznuča čhjep wiltiquiziqui ančhucaquin tjonzjapa. Tii wilta zakaz ančhucaquiztan ana čhjulumi mayača. Ančhuca cusasa wejtquiz anaž importičha. Antiz ančhuc alaja importayuča. Ocjalanacaqui anaž cusasanaca juntasača, maa ejpžtaqui. Antiz maa ejpnacaž cusasanaca juntasača, persun ocjalanaczta. ¹⁵ Jalla nižtiquiztan wejrqui persun gasto gastača ančhuca kuznaca zuma cjisjapa. Wejrqui ančhucaquiz yanapasača ochañcama. Wejrqui ančhucatan juc'ant zuma munaziñi kuzziztča. ¿Ančhuczi upa wejtta munaziñi kuzzizčhuckaya?

¹⁶ Tsjii zoñinacaqui tuž cjiñičha, Pabluqui wejtnacaquiztan ana čhjulu may cjenami, jalla nuž maña paacan wejtnacaquiz incallchiča. Jalla nuž cjiñičha. ¹⁷ Pero wejrqui pewcznuča, ¿Wejrqui cuchanžquita jilanaczquiz ančhuc incallzkatchinjo? Anapanča. ¹⁸ Wejrqui Tito rocchinča ančhucaquiz tjonzcajo. Niižtan chica yekja jila cuchanžquichinča. ¿Nii Titžquiz ančhucqui incallchinčhucjo? Niižtan wejtta nuž pucultan ančhucatan zumpacha kamchinča, zuma kuztanami nižaza zuma kamcanami.

¹⁹ Ančhucqui cunamit wejt puntuquiztan pinsičhani, Pabluqui persun puntuquiztan tirapankaz tjurt'ičha, jalla nii. Jalla nižta pinsitaqui anazumača. Weriž pecta jilanaca, cullaquinaca. Yooz yujcquiz Cristuž tjuuquiz chiyučha, ančhuca kuznaca juc'ant zuma cjisjapa. ²⁰ Ančhucaquin tjonžcu, cunamit wejrqui ančhucaquiztan tsjii zoñinacztan anazuma kamañchiz zalačhani. Jalla nii jiwjatuča. Jalla nižta zalaž niiqui, wejrqui ančhucaquiz c'aril cjeeča. Jalla nižta c'ari takunacztan tjonzjapa anaž pecča ančhucqui. Cunamit ančhucaporquiz ch'aaznaca žejlčhani, nižaza iñiziñinaca žejlčhani, nižaza čhjaawjkatñinaca žejlčhani, nižaza mitarar kuzziznaca žejlčhani, nižaza ana zum taku joojooñinaca žejlčhani, nižaza žoñž quintra chiichiiñinaca žejlčhani, nižaza mit kuzziz žoñinaca žejlčhani, nižaza kichjasñi kuzziz žoñinaca žejlčhani. Jalla nižtanaca žejlčhani. Jalla nižtiquiztan tii cartal cjiiržcuča, ančhucaž ana zuma kamañnacquiztan jaytisjapa. ²¹ Cunamit yekjapanacaqui ana zuma kamañchizlani, nižaza adulteriuquiz ojklaychižlani, nižaza ana walinaca paachižlani. Cunamit yekjapanacaqui ančhucaquiztan uj paayiñchucžlani, nižaza ančhuca ujquiztan ana pertuna mayizichinčhucžlani. Jalla nižtiquiztan ančhucaquin tjontan cunamit wejt Yoozqui ančhucaž anazuma kamchiž cjen wejr azkatačhani. Nižta wataquiž niiqui, llaquita kuzziz cjeeča.

13

ZERZ TAKUNACA

¹ Tiižtan čhjepquiziqui ančhucaquin tjonžcuča. Ima tjoncan tiizakal chiižinuča. Tsjii žoñžquiz uj tjojtnaquiž niiqui, ima casticta cjican, pucultan čhjepultan tisticunacztan ticlarskataquiča nii uj paañi žoñž puntuquiztan. ² Tuquiqui wejrqui uj paañi zoñinaczquiz chiižinchinča, ujnaca eca, cjican. Nižaza tjapa zoñinaczquizimi nižta chiižinchinča. Jaknužt pizc wiltiquiz tjonžcu ninaczquiz chiižinchinča, jalla nižta tii cartiquiz wilta chiižinžcuča, ančhucatan ana žejlcanami. Wilta tjonžcu, uj paañi žoñinaca panž casticača. ³ Jalla nuž castictiquiztan ančhucqui kjana-pacha cheraquiča, Cristužtan wejtta tsjii kuzzizza. Jaziqui Cristuqui wejr chiikatchičha. Cristuqui anača inallakaz ančhucaltajapa. Antiz

ančhucaporquiz niiz azi tjeeža. ⁴ Ina žoñižtakaz cruzquiz ch'awctatača. Pero Yooz Ejpž aztan jacatatchiča. Cristužtakaz inallakaz wejrqui. Pero nižaza Cristužtan kamcan, wejrqui Yooz aztan tjeeznasača ančhucaltajapa.

⁵ Ančhucqui persunpacha kuz tantiyasa, Cristužquin tira kuz tjurt'iñi, uż ana tjurt'iñi, jalla nii. Persunpacha tantiyasa. Jesucristuqui ančuca kuznacquizza. ¿Jalla nii ana naazjo? ¿Ančhucqui anaj ultim criichinacajo?

⁶ Wejrqui cjiwča, wejrnacqui anača falso criichi žoñi, antiz ultim werar criiñ žoñtča. ¿Nii ana nayjo? ⁷ Wejrqui Yoozquin mayizuča, ančhuc ana ujnaca paajo. Jalla nuž mayizuča, wejt zuma razuna ana tjeezjapa, antiz ančhucqui zuma cjisjapa. Wejrqui ana zuma razunchiztakal cjež niiqui, anaž importiča. ⁸ Wejrqui werar razun quintra anal paasača čjulumi. Antiz werar razun jarukaz chiyasača. ⁹ Jalla nižtiquiztan wejrqui inallakaz cjanami cuntintuča, ančhucqui tjup kuzziz cjequiž niiqui. Wejrqui ančhucaltajapa tira Yoozquin mayizuča, ančhuc juc'ant zuma kamañchiz cjisjapa. ¹⁰ Wejrqui ančhucatan ana žejlcan, jalla tuž tii cartal cjižcuča, ančhuc zuma cjisjapa. Wejrqui ančucaquin tjonača Yooz Jilirž apóstolž aztan. Ančucaquin tjonača, ana c'aripacha cjisjapa, antiz ančhuc juc'ant zuma kamañchiz cjiskatzjapa.

¹¹ Jilanaca, cullaquinaca, jalla nuž chiižcu tiizakal chiyuča. Ančucaquiz zumaj cjila. Ančuca kamañanaca zumpacha azquicha. Zuma kamañchiz panž cjisna. Nižaza ančhucqui porapat kuzzasñiž cjee. Tsji kuzziz cjee. Porapat zuma munaza. Jalla nuž zuma kaman, Yoozqui ančhucatan cjila. Yoozqui ancha zuma okzñi kuzzizza, nižaza niča llan kuzziz cjiskatñiqui.

¹² Jilanaca, cullaquinaca, porapat zuma tsaanasaquiča. ¹³ Tekzta tjapa Yoozquin kuzziz jilanacaqui ančucaquin tsaanžquiča.

¹⁴ Jesucristo Jiliriqui tjapa ančucaquiz zumanacaj tjaala, nižaza Yooz Ejpqui tjapa ančhucatan zuma munaziñej cjila, nižaza Yooz Espíritu Santuqui tjapa ančuca kuznacquiz cjila. Jalla nužoj cjila. Amen.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS GÁLATAS

¹ Wejr Pablutcha, anchucaquin tii cartal cjiiržcuča. Jesucristužtan Yooz Ejpžtan cuchanzquita apóstol žoñtcha wejrqui, anača žoñiž cuchanzquititqui. Nižaza anača žoñiž uchtitqui tii apóstol puestuquiz. Antiz Jesucristužtan Yooz Ejpžtan wejr tii apóstol puestuquiz utchiča. Yooz Ejpča Jesucristo ticziquiztan jacatatskatchiqui. ² Wejrqui tjapa wejtтан žejlñi jilanacžtan anchucaquin tsaanžcuča. Ančhucqui Galacia provinciquin icliz žoñinacchucča. ³ Učhum Yooz Ejpžtan Jesucristo Jiliržtan anchucaquiz zumaj yanapla, nižaza anchucaquiz cuntintu kuzziz walikaj kamkatla. ⁴ Tii muntuquiz kamcan, žoñinacaqui ana zuma kamañchiz kamča. Nii ana zuma kamañquiztan liwriizjapa, Jesucristuqui ticziča. Nižaza učhum ujnac laycu ticziča Yooz Ejpž munañpi jaru. Jalla nii Yoozza učhum yanapñiqui. ⁵ Yooz Ejpqui wiñaya honorchiz cjila. Jalla nužoj cjila. Amén.

TSJIIKAZ LIWRIIÑI TAKU ZEJLCHA

⁶ Wejrqui anchuca puntu nonžcu ispantichinča. Ančhucqui ratulla Yoozquiztan zarakquiča. Jesucristuž anchucaquiz okzñiž cjen, Yoozqui ančhuc kjawziča, liwriita cjisjapa. Yoozquiztan zarakcan ančhucqui yekja tsjemat liwriiñi taku catokquiča. ⁷ Pero anaž yekja liwriiñi takuqui želasača. Tsjii tsjii žoñinacaqui ančuca kuz turwayskatz pecča. Nižaza Jesucristuž liwriiñi taku tsjematquin querz pecča. Wejrnacqui anchucaquiz werar liwriiñi taku paljaychinča. Jalla niic ančhucqui zizza. ⁸ Jalla nižtiquiztan jakziltamiž tsjemat liwriiñi taku anchucaquiz tjaajnasaz niiqui, jalla nii žoñiqui Yooziž castictaj cjila. Wejr mekaj cjila, arajpachquiztan tjonchi anjila mekaj cjila, jakziltami yekja tsjemat liwriiñi taku tjaajnasaz niiqui, castictaj cjila. ⁹ Tuquiqui nižtapan chiichinča. Jaziqui wilta nižtapachal chiyuča: Jakziltamiž yekja tsjemat liwriiñi taku anchucaquiz tjaajnasaz niiqui, jalla niiqui Yooziž castictapaj cjila. Ančhucqui werar liwriiñi taku catokchinčhucča. Ana iya žejlča. ¹⁰ Jalla nuž c'aripacha chican, ¿chjulut pecoj wejrjo? Anal pecuča “Amča zumamqui” cjiñinacaqui. Nižaza anal pecuča žoñinacž kuz wali cjiskatzjapa. Jalla nižta pecaquiz niiqui, Jesucristuž mantuquiz sirwiñi ana cjichucača.

PABLUZ OJKLAYTA QUINTU

¹¹ Jilanaca, cullaquinaca, anchucaquiz tuž tjaajinz pecuča. Weriz paljayta liwriiñi takuqui anača žoñž kuzquiztan pinsita. ¹² Ana jec žoñžquiztanami nii liwriiñi taku nonzinča, nižaza anaž jec žoñimi wejtquiz nii liwriiñi taku tjaajinchiqui. Jesucristupachača wejtquiz tjaajinchiqui.

¹³ Tuquiqui wejrqui judío žoñinacž kamañ jaru kamiñtača. Jalla nii nonzinčhucča. Tuquiqui Yooz partir žoñinaca tanžcu ninaca walja sufriskatiñtača. Yooz icliz žoñinaca k'ala akz pecaytuča. ¹⁴ Nižaza wejrqui judío cuzturumpinacž puntu juc'anti zizzinča, wejt judío mazinacžquiztan juc'anti. Wejrqui wejt tuquita atchi ejpnacž cuzturumpiquiz tjapa kuztantača. Nii cuzturumpinacž jaru kamzjapa ancha c'unchintača. ¹⁵ Jalla nuž cjenami Yoozqui wejr t'akziča, niž apóstol cjisjapa. Ima weriž maaquiztan nasan, Yoozqui wejr t'akzjapa tantiichiča. Nižaza Yoozqui wejtquiz ancha okzñiž cjen, wejr kjawziča, liwriita cjisjapa. Chjulorat wejr kjawz tantiitčaja, jalla nii ora wejr kjawziča, ¹⁶ niž zinta Majch pajzjapa, nižaza

niiž apóstol cjisjapa. Nižaza Yoozqui wejr kjawziča, ana judío wajtchiz žoñinaczquin Jesucristuž puntu paljayñi cjisjapa. Jalla nuž Yooztan niiž Majchtan pajžcu, ana jecžtanami kazñi ojkchinča. ¹⁷ Nižaza ana Jerusalén watjami ojkchinča, parti apostolanacžtan kazñimi. Ninacaqui wejt tuqui apóstol puestuquin luzzitača. Jalla nuž wejt tuqui luzziž cjenami ana ninacžtan kazñi ojkchinča. Antiz Arabia yokquin ojkchinča. Wiruñaqi niwjctan Damasco wajtquin quejpžquichinča.

¹⁸ Nekztanaqui čhjep watquiztan Jerusalén ojkchinča, Pedružtan zalzjapa. Jalla nekztan Pedružtan tsjii tunca pjiskkan tjuñi kamchinča. ¹⁹ Jalla nicju kamcan, Jesucristo Jilirž lajk Jacobo cjita apostolžtan zalchinča. Ana jakzilta parti apostolonacžtanami zalchinča. ²⁰ Yooz yujcquiz žejlcan, anal toscara chiyuča. Tii weriž cijirtaqui werarača.

²¹ Jerusalén wajtquiztan zarakžcu, Siria yokaran nižaza Cilicia yokaran ojkchinča. ²² Judea yokquin kamñi criichinacžtan ima zalchinča. Nii Cristuž partir žoñinacaqui ima wejr paj-kalča. ²³ Ninacaqui wejt puntuquiztan tii quintukaz zizziča: “Nii wejrnacaž sufriskatta žoñiqui niipachaž Jesucristužquin kuztan criichiqui. Tuquiqui liwriiñi Jesucristuž puntu k'ala tjtanz pecñitača. Anziqiu niiqui liwriiñi Jesucristuž puntu paljayla”. Jalla nuž cjetča wejt puntuquiztanaqui. ²⁴ Nii criichinacaqui Yooztajapa honora waytichiča wejt puntu nonziž cjen.

2

APOSTOLONACAQUI PABLO ZUMA RISIWCHICHA

¹ Nekztan tunca pusin watquiztan wilta Jerusalén watja ojkchinča Bernabežtan. Nižaza Tito chjitchinča. ² Yooz wejtquiz chiitan, Jerusalén watja ojkchinča. Jalla nicju jaknužt yekja wajtchiz žoñinaczquiz liwriiñi Yooz taku paljaytučhaja, jalla nii mazinž pecchinča. Primiraqui icliz jilirinacžtan ajcžcu ninaczquiz mazinčinča, nekztan parti criichinaczquiz mazinčinča weriž paljayta liwriiñi Yooz taku, jalla nii. Jalla nuž mazinčinča, weriž Yooztajapa langžta ana ina cjisjapa. Nižaza anz weriž Yooztajapa langztaqui ana ina cjiskatz pecuča. Jalla nižtiquiztan weriž paljaytaqui nii judío criichinaczquiz mazinčinča. ³ Ninacaqui wejr zuma risiwchiča. Nižaza Tituqui wejttan chica želatča. Nii Tituqui griego wajtchiz žoñi cji-can, ana janchiquiz chimpuchiztača, judío žoñinacz cuzturumpi jaru. Jalla nuž cjenami judío žoñinacz cuzturumpi ana paakatchiča, nii janchiquiz chimputa cuzturumpi, jalla nii. ⁴ Pero tsjii kjaž žoñinaca želatča, “Wejrnactča criichinacaqui” cjiñi. Jalla ninacaqui anatača lijitum criichinacaqui pero. Criichinaczporquiz chjozaka luzzitača. Jalla nii ana zum žoñinacaqui awayt'i luzzitača, jaknužt wejrnacqui Jesucristužquin kuzziz cjen Moisés liiquiztan liwriita, jalla nii. Ninacakaz Titžquiz judío chimpuchiz cjiskatz pecatča. Nižaza ninacaqui wiltaž wejrnac ninacz lii mantuquiz utz pecatča. ⁵ Anapan ninacz munañpi jaru cjiskatchinča. Wejrnacqui pecaytuča, ančhucqui werar liwriiñi Yooz tawk jaru tirapan kamzjapa, jalla nuž.

⁶ Nekz žejlñi pajta jilirinacaqui ana wejtquiz čhjul ew taku tjaajinchiča. Jiliri cjenami ana jiliri cjenami wejtquiz anal importayuča. Yoozquiz žoñinaca ana illillziča. Yooz yujcquiziqui tjapa criichinacaqui tsjii parijuča. ⁷ Jalla ninacaqui wejtquiz ana čhjul ew taku tjaajinchiča. Antiz ninacaqui wejr pajchiča, Yooziž uchta apóstol, nižaza werar liwriiñi taku paljayñi, jalla nii. Wejrqui uchtača yekja wajtchiz žoñinaczquiz liwriiñi Yooz taku paljayajo, jaknužt Yoozqui Pedro utčhaja, judío wajtchiz žoñinaczquiz

liwriiñi taku paljayajo, jalla nižtapacha. ⁸Yoozqui Pedro cuchanchiĉha, judío žoñinacžquiz liwriiñi taku paljayajo. Jalla nii Yoozpacha wejr cuchanchizakazza, yekja wajtchiz žoñinacžquiz paljayajo. Yoozqui jalla nuž pucultan cuchanchiĉha nižtajapa langznajo.

⁹Jalla nižtiquiztan Jacobžtan Pedružtan Juanžtan wejr pajĉiĉha, Yooz amt'ita jaru apóstol puestuquiz uchta, jalla nii. Nii ĉhjepultanaqui pajta chawjc jilirinacataĉha. Jalla nuž wejr pajžcu, ninacaqui wejr zuma risiwĉiĉha. Bernabequi risiwtazakazza. Jalla nižtiquiztan wejtnacatan ninacžtan wali cjiyassinĉha. Wejrnacqui tsjii zuma acuerduquiz kazzassinĉha, wejrnaca yekja wajtchiz žoñinacžquin paljayi ojkzjapa, nižaza ninaca judío žoñinacžquin paljayi ojkzjapa, jalla nuž. ¹⁰Nižaza ninacaqui wejtnacaquiz roct'ichiĉha, porí žoñinacžquin yanapzjapa cjuñznajo. Wejrqui nižtapacha zakaz anĉa tantiyuĉha.

PEDRUŽTAN PABLUŽTAN ANTIOQUÍA WAJTQUIN

¹¹Niž wiruñ Pedruqui Antioquía watja ojkĉiĉha. Jalla nicju Pedružquiz zumpacha ĉiižinĉinĉha, niž yujcquizpacha. Niiž kamtaqui ana zumquintaĉha. ¹²Antioquía wajtquin irantižcu, Pedruqui nii wajtchiz ana judío žoñinacžtan lujlĉiĉha. Nekžtan tsjii kjaž Jacobž partir žoñinacaqui irantichiĉha. Jalla ninacaqui judío cuzturumpinaca exijñitaĉha. Jalla ninacžquiz ekskcu, Pedruqui nii ana judío žoñinacžquiztan tsjii latu zarakĉiĉha. ¹³Pedruž nuž zarakžtan, parti judío criiĉinacaqui nižtapacha zakaz tsjii latu zarakĉiĉha. Pero ninacaqui kuzquiz zizatĉha, nižta zarakž ana wali, jalla nii. Bernabemi ninacžtan ĉica zarakžkattataĉha. ¹⁴Jalla nuž zarakžcu ninacaqui werar liwriiñi Yooz tawk jaru ana kamĉiĉha. Jalla ninaca zarakñi ĉeržcu wejrqui tjapa žoñinacž yujcquiz Pedružquiz zumpacha ĉiižinĉinĉha, tuž ĉjican: —Amqui judío žoñimĉha. Jalla nuž ĉjenami amqui ana judío žoñižtakaz kamñamĉha. Amqui judío cuzturumpinac jaru ana kamñamĉha. Jalla nižtiquiztan ĉkjažtiquiztan amqui tii ana judío žoñinaca judío žoñinacažtakaz kamkatz pecya? Anapanž zuma niiqui.

JESUCRISTUŽQUIN KUZUZ CJEN ŽOÑINACA LIWRIITACHA

¹⁵Wejrnacqui judío žoñinacžquiztan tjoniĉha. Yekja wajtchiz žoñinacžquiztanami, Yooz quintra paañi žoñinacžquiztanami anapan tjoniĉha. ¹⁶Jalla nuž tjonñiž ĉjenami wejrnacqui zizzinĉha, anaž jakziltami Moisés lii jaru kamĉiž ĉjen Yooz yujcquiz zuma ĉjisnasaĉha. Yooz yujcquiz zuma ĉjisjapa, žoñinacaqui Jesucristužquin kuzuz ĉjistanĉha. Jalla nuž zizzinĉha. Wejrnac zakaz Jesucristužquin kuz tjaachinĉha, Yooz yujcquiz zuma ĉjisjapa. Anaž jakziltami Moisés lii jaru kamĉiž ĉjen Yooz yujcquiz zuma ĉjisnasaĉha. Jalla nižtiquiztan wejrnac zakaz Moisés lii jaru kamĉiž ĉjen, Yooz yujcquiz anapanž zuma ĉjisnasaĉha.

¹⁷Yooz yujcquiz zuma ĉjisjapa wejrnacqui Jesucristužquin kuz tjaachinĉha. Jalla nii kuz tjaaz oraqui, wejrnacqui yekja wajtchiz žoñinaca irata persun uj pajstantaĉha, “Wejrnacmi zakaz ujĉiztĉha”, ĉjicanaqui. ĉJalla nuž wejrnacaž persun uj pajĉiž ĉjen, Jesucristuqui wejrnac nižta ujĉiz ĉjiskatjo? Anapanž ĉjesaĉha. ¹⁸Yooz yujcquiz zuma ĉjisjapa, Moisés lii ana walĉha. Jalla nuž wejrqui tjaajinĉinĉha. Anziqui wejrqui wilta ĉhiitasaž niiqui, “Moisés lii jaru kamĉiž ĉjen Yooz yujcquiz zuma ĉjisnasaĉha” jalla nižtiquiztan wejrqui ĉuc'anti ujĉizpan ĉjitasasĉha. ¹⁹Moisés lii mantuquiz kaman nii liiqui kjanapacha wejtquiz tjeziĉha, wejrqui ujĉizpantĉha, jalla nii. Jalla nižtiquiztan wejt persun uj pajžcu, Jesucristužquin kuz tjaachinĉha. Jalla nižtiquiztan Moisés liiquiztan liwriitaĉha wejrqui, Yooztajapa

kamzjapa. ²⁰ Jesucristuqui wejt ujnac laycu cruzquiz ch'awcta ticziča. Jalla nuž wejt ujnac laycu ticziž cjen, wejrqui niiztan chica ticzižtakaztča. Wejt tuqita ana zuma kamaña jaytichinča, jalla nižtiquiztan ew kamañchizza wejrqui. Pero anača wejt persun kamañchiz antiz Cristuž kamañchiz kamuča. Jaziqui tii muntuquiz žejtcan ew kamañchiz kamuča. Jesucristo Yooz Majchquin kuz tjaatiquiztan Jesucristuqui wejtquiz okzñiž cjen, wejt ticz cuntiquiztan ticziča. ²¹ Yoozqui žoñinacžquiz okžcu, Jesucristo cuchanžquichiča žoñinaca liwriizjapa. Liwriiñi Yooz taku anal nicz pecuča. Moisés lii jaru kamchiž cjen žoñinacaqui Yooz yujcquiz zuma cjissiz cjitasaz niiqui, Jesucristuqui inapankaz ticztasača. Anapanča nužuqui.

3

LIWRIIZ PUNTU

¹ Galat wajtchiz žoñinaca, ančhucča zumzužtakaz. ¿Jequit ančhuc in-callchejo? ¿Jequit werar liwriiñi tawkquiztan ančhuc tsjii kjutñi chjitchejo? Liwriiz puntu paljaycan wejrnacqui Jesucristuž puntuquiztan kjanapacha ančucaquiz tjaajinchinča, Jesucristuqui žoñinacž ujnacquiztan cruzquiz ch'awcta ticziča, jalla nii. ² Tsjii pewcz pecuča. ¿Moisés lii jaru kamchiž cjen, Espiritu Santo ančuca kuzquiz luzzikay? Anapanča. Jesucristužquin kuz tjaatiquiztan, nekztan Espiritu Santuqui ančuca kuzquiz luzziča. Jalla niiqui nužupanča. ³ ¿Kjažtiquiztan anča zumzu ančhucjo? Espiritu Santuž cjen ančhucqui Yooz kamañquiz kami kallantichinčhucča. ¿Persun kuzcama kamcanaqui Yooztajapa tsjan zuma kamasajo? Anapanča. ⁴ ¿Jesucristužquin criižcu ančhucqui inakaz sufrichinčhuc cjes kjažtatajo? Ana inakaz ančhucqui sufrichinčhucžlani. ⁵ Yoozqui ančuca kuzquiz niž Espiritu Santo luzkatchiča. Nižaza ančucaž cheran Yoozqui milajrunaca paachiča. ¿Ančucaž Moisés lii jaru kamtiquiztan jalla nižta milajrunaca Yooz paachejo? Anapanča. Ančhucqui Jesucristuž puntuquiztan nonžcu catokchinčhucča. Jaziqui ančucaž Jesucristužquin kuz tjaatiquiztan Yoozqui ančucaž cheran milajru paachiča.

⁶ Abraham zakaz Yoozquin kuz tjaachitača. Jalla nuž tjaatiquiztan Yooz yujcquiz zuma cjiskattatača. ⁷ Jalla nižtiquiztan jakziltat Jesucristužquin kuz tjaachaja, jalla niiqui ultim Abrahamž majchmaatiča. Jalla niic werar razunača. ⁸ Yoozqui tuquitanpacha tuž tantiichiča, Jesucristužquin kuz tjaañi žoñinaca Yooz yujcquiz zuma cjiskattaž cjesača, jalla nuž tantiichiča. Jalla nižtiquiztan tuquitanpacha liwriiñi Yooz puntuqui Abrahamžquiz chitatača, tuž cjican: “Amiž cjen tjapa wajtquiztan žoñinaca zumaž cjiskattaž cjequiča”. Jalla nuž cjiča cijjrta Yooz takuqui. ⁹ Jalla nižtiquiztan jakziltat Jesucristužquin kuz tjaachaja, jalla niiqui Abrahamžtan zuma cjiskattaž cjesača.

¹⁰ Jakzilta žoñinacat Yooz yujcquiz zuma cjisjapa, Moisés liiquiz kuz tjaachaja jalla ninacaqui Yooziž castictaž cjequiča. Cijjrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Jakziltat tjapa Moisés liiquiz mantitanac jaru ana zumpacha kamčhaja, jalla ninacaqui Yooziž castictaž cjequiča”. ¹¹ Anaž jecmi Moisés lii jaru zumpacha kami atasača. Jalla nižtiquiztan Moisés liiquiz kuz tjaatiquiztan anaž jecmi Yooz yujcquiziqui zuma cjisnasača. Kjanapachača nii razunaqui. Cijjrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Jakziltat Yoozquin kuz tjaatiquiztan Yooz yujcquiz zuma cjisnačhaja, jalla niiqui Yooztan kamaquiča”. ¹² Pero Moisés lii jaru kamcan, Yoozquin kuz tjaazqui ana walča. Moisés lii puntuquiztan Yooz takuqui tuž chiča: “Jakziltat Moisés lii jaru kamčhaja, jalla niiqui nii lii jaru kamtiquiztan Yooztan kamaquiča”.

¹³ Pero anaž jecmi nii lii jaru zumpacha kamasacha. Jalla nižtiquiztan tjapa žoñinacaqui Yooziž castictaž waquiziča. Pero Jesucristuqui učum liwriichiča, Yooziž ana casticta cjeajajo. Jesucristupacha učum cuntiquiztan casticta cjissiča. Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Jakziltat cruzquiz ticznačhaja, jalla niiqui tjeeža, Yooziž castictaž, jalla nii”. ¹⁴ Jesucristuqui yekja wajtchiz žoñinacž cuntiquiztan zakaz casticta cjissiča, ninaca Abrahamžtan Yooz yujcquiz zuma cjiskatzjapa. Nižaza Jesucristužquin kuz tjaachiž cjen Yoozqui tjapa učum kuznacquiz niž Espíritu Santo luzkatchiča, niž tuquita chiita takucama.

MOISES LII PUNTU

¹⁵ Jilanaca, cullaquinaca, tsjii puntul chiyača. Tiiž nonžna. Tsjii zuma legali acuerduquiz luzta, nižaza jiliriž sillta, jalla nii documentuqui ana wira campiyasacha, nižaza ana nekz yapasacha, jiliri sillta jaru. ¹⁶ Anziqui tii puntul chiyača. Yoozqui taku tjaachiča Abrahamžquizimi niž majchquizimi. Yooz takuqui anaž cjiča, “Majchmaatinacžquizimi”, cjicanaqui. Anaž wacchi žoñinacž puntuquiztan chiča. Antiz tsjii žoñž puntuquiztankaz chiichiča. Jalla nii žoñiča Cristuqui. ¹⁷ Jalla tuž chiyuča: Yoozqui Abrahamžquiz taku tjaachiča. Nekztan pusi patac quinsa tuncan watanacquiztan Yoozqui Moisesquiz niž lii tjaachiča. Jalla nii wiruñ tjaata liiqui nii tuquita Abrahamžquiz tjaata taku anapanž ana walkatasacha. ¹⁸ Moisés lii jaru kamchiž cjen Yooz zumanaca tanžtaž cjitasaz niiqui, jalla nižtiquiztan Yooziž Abrahamžquiz tjaata taku anaž waltasacha. Pero panž walča. Yoozqui Abrahamžquiz nužkaz taku tjaachiča, žoñinaca liwriizjapa.

¹⁹ Jalla nižtiquiztan, ¿chjuljapat Moisés lii sirwiya? Jalla tužuča. Moisesquiz nii liiqui tjaatatača, žoñinacž ujnaca tjeezjapa. Nižaza nii liiqui walatča, Jesucristuž tjonzcama. Jesucristuqui Abrahamž majchmaatquiztan tjonniča. Nižaza niž puntuquiztan chiča nii Yooziž Abrahamžquiz tjaata takuqui. Yoozqui anjilanaca cuchanžquichiča, niž lii Moisesquiz tjaazjapa. Nekztan Moisesqui parti žoñinacžquiz Yooz mantitanaca tjaajinchiča. ²⁰ Moisesqui nii ližtan žoñinacžquiz mantichiča, žoñinaca nii lii cumplajo. Pero Yoozqui niž persun tjaata taku cumplichiča. Yooz alaja cumplichiča.

²¹ Jalla nižtiquiztan, ¿kjaž cjii? ¿Moisés liiqui Yooziž tjaata tawk quintru cjesaya? Anapanž cjesacha. Anaž jecmi Moisés lii jaru zumpacha kamasacha, Yooztan wiñaya kamzjapa. Jalla nii lii jaru žoñinaca kamtasaz niiqui, Yooz yujcquiz zuma cjitasacha, nii lii jaru kamtiquiztan. ²² Pero cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Tjapa žoñinacaqui uj paachiž cjen castictaž cjequiča”. Jalla nuž cjenami, Jesucristužquin kuz tjaañi žoñinacaqui Yooziž tjaata taku tanznasacha, ana casticta cjisjapa, Yooztan wiñaya kamzjapa.

²³ Ima Jesucristuž puntuquiztan zizcan učumqui Moisés lii mantuquiz želatča. Nižaza nuž žejlchinčumtača Jesucristužquin kuz tjaazcama. ²⁴ Jalla nižtiquiztan Moisés lii mantuquiz želatča učumqui, Jesucristuž tjonzcama. Nekztan Jesucristužquin kuz tjaatiquiztan Yooz yujcquiz zuma cjissinčumča, nižaza ana ujchiz. ²⁵ Anziqui žoñinacaqui Jesucristuž puntuquiztan zizasacha. Jalla nižtiquiztan učumnacqui Moisés lii mantuquiz žejlzqui žeržtača.

²⁶ Jesucristužquin kuz tjaatiquiztan tjapa ančhucqui Yooz partiquiz žejlča, Yooz maatinacčhucča. ²⁷ Jakziltat Jesucristužtan tsjii kuzziz cjiscu bautista cječhaja, jalla niiqui Cristuž partiquiz cjissiča. Nižaza ew kamañchiz cjissa. ²⁸ Cristuž partiquiz žejlcan, anaž t'aka t'aka žejlča. Judío žoñinacami, yekja wajtchiz žoñinacami, žoñž mantuquiz žejlñi žoñinacami,

ana žoňž mantuquiz žejlñi žoňinacami, luctakami, maatakami, jalla tjapa žoňinacaqui Jesucristuž partiquiz žejlcan Yooz yujcquiz tsjii parijuča. Nižaza tsjii t'akquizkazza. ²⁹ Nižaza Cristuž partiquiz želaquiz niiqui, ančhucqui Abrahamž ultim ligitum majchmaatinacčhucča. Nižaza ančhucqui Abrahamž ligitum majch maatinacazlaj niiqui, ančhucqui Yooziž Abrahamžquiz tjaata taku tsjii irinsažtakaz tanznaquiča, Yooztan wiňaya kamzjapa.

4

UCHUMNACAQUI YOOZ MAATICHUMCHA

¹ Nii irinsa puntu tii zakaz chiiz pecuča. Tsjii irinsa tanzñi ocjalaqui žoňi pajkzcama anaž irinsa tanznasača. Ocjala cjicanaqui nii famillžquiz piyunaztakaz kamča. Pajkžcu, nekztan tjapa nii famillž cusasanaca nižtacama želaquiča. ² Nii ocjalaqui famillž mantuquiz tjiižta žejlča, nižaza niž irinsaqui yekja žoňžquiz cwižinajo cumpjiitača, irinsa tanz oracama. ³ Jalla nižta iratača učumnacaqui. Tuquiqui učumqui ocjalažtakaz kamcanaqui žoňiž pinsita jarukaz kamatča. ⁴ Yooziž pinsita timpu irantižcu Yoozqui niž Majch cuchanžquichiča. Nekztan tsjaa maatakquiztan majtatača, nižaza Moisés lii mantuquiz želatča. ⁵ Jalla nuž Yoozqui niž persun Majch cuchanžquichiča učumnaca Moisés lii mantuquiztan liwriizjapa, nižaza Yooz maati cunta cjisjapa.

⁶ Ančhucaž Yooz maati cjicanaqui Yoozqui niž Majch Espíritu Santo ančhuca kuzquiz cuchanžquichiča. Espíritu Santuqui ančhuca kuzquiz Yooz Ejpžquin cjuňzkatča, “Wejt Tata” cjican. ⁷ Jalla nižtiquiztan Yooz cjen ančhucqui Moisés lii mantuquiz anaž iya žejlča. Yooz maati cjican, Yooz tjaata irinsa tanznaquiča.

PABLUQUI CRIICHI ŽOŇINACŽQUIZ ANCHA CJUŇČHA

⁸ Tuqui ančhucqui werar Yooz anaž pajatča. Antiz žoňiž pinsita yooznacž mantuquizkaz želatča. Nii yooznacaqui anaž ultim Yoozza, žoňiž pinsitiquiztankazza. ⁹ Anziqui ančhucqui werar Yooz pajča. Primiraqui Yoozqui ančhuc maati cunta pajchiča. Jalla nuž Yooz maati cunta cjisju, ¿kjaž ančhucqui žoňiž pinsita yooznacquin wilta cutasajo? ¿Nii yooznacž mantuquiz wilta cjis pecjo? Nii yooznacaqui ana azzizza; nižaza inakazza. ¹⁰ Ančhucqui tirapan tjuňinacžquizimi jižnacžquizimi oranacžquizimi watanacžquizimi rispitiňhucča. Jalla nižta rispitzqui anaž waquiziča. ¹¹ Jalla nuž rispitan wejtla ančhucaquiz tjaajinzqui inapankaj cjičhani. Jalla niil jiwjatuča.

¹² Jilanaca, cullaquinaca, ančhucaquiz rocuča, wejržtapachaž cjissaja, Moisés lii mantuquiztan liwriita, jalla nižta. Wejrqui ančhuc yekja wajtchiz žoňižtakaz cjissinča judío cuzturumpinaca ana paažcu. Ančhucqui wejr zuma risiwchinčhucča, ana čjul wejt quintra kjaž cjisju. ¹³ Ančhucqui zizza, primeraqui wejr laacjichiž cjen ančhucatan kamchinča. Nižaza ančhucatan kamcan, liwriiñi Yooz puntu paljaychinča. Jalla nii zizza ančhucqui. ¹⁴ Jalla nii cona laacjitaqui wejtajapa tsjii pruebatača. Jalla nižta weriž laacjitiquiztan ančhucqui ana wejr iňarchinčhucča, nižaza wejr ana jakjurpayz pecchinčhucča. Antiz wejr ancha zuma risiwchinčhucča, tsjii Yooz cuchanžquita anjilažtakaz. Nižaza Jesucristužtakaz wejr zuma risiwchinčhucča. ¹⁵ Weriž ančhucatan kamchiž cjen ančhucqui zuma cuntintu sint'ichinčhucča. Jaziqui ančhucaquiz, ¿kjaž cjisjo? Wejrqui declaruča, ančhucatan kamcan, ančhucqui attasaž niiqui, persun čhujcquimi lecžcu

wejtquiz tjaatasácha. ¹⁶ Wejrqui ančhucquiz werar razunanaca chiich-
inča. Jalla nuž chiitiquiztan, ¿ančhucqui wejt quintra cjissinčhucjo?

¹⁷ Nii ana werar razuna chiiñi žoñinacaqui ančhuc anchaž importayča. Jalla nuž importaycan ninacaqui ančhuc ana zuma cjiskatz pecča. Wejtnacaquiztan t'akskatz pecča, ninacž partiquiz cjisjapa, nižaza ninacž honora waytiskatzjapa. ¹⁸ Tsji žoñiqui yekja žoñžquiz tsjan zuma kamañchiz cjiskatz pecasača. Jalla nuž peccanaqui nii žoñžquiz ancha importayasácha. Jalla nižta importayzqui ancha zumača. Tjapa žoñinacaqui ančhucquiz nižtaj paala. Anača wejrkaz, ančhucatan kamcanaqui, ančhuc importayz waquiziča. ¹⁹ Zuma jilanaca, cullaquinaca, ančhucaltajapa wilita wejt kuzquiz ancha cjuñuča. Nižaza wejrqui ančhucaltajapa tiral cjuñuča ančhucraž Cristuž kamañchiz zuma kamzcama. ²⁰ Wejrqui ančhucatan chical žejlz pecuča. Jalla nuž ančhucatan žejltasaž niiqui, juc'ant zuma carinchiz razuna chiižintasača. Ančhucá quintu nonžcu wejrqui kuz turwayskatchinča.

ABRAHAMZ MAATIZ PUNTU

²¹ Ančhucqui Moisés lii mantuquiz kamz pecñinaca, ¿nii lii mantuquiz kamzqui ana intintiya? ²² Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: Abrahamqui pucultan majchnacchizza. Tsjiiqui Abrahamž mantita piyunaž majttača. Tsjiizti Abrahamž zalžta tjunaž majttača. ²³ Piyunaž majtta majchqui žoñiž pinsita kuzcama majttatača. Tjunaž majtta majchzti Yooz tjaata tawk jaru majttatača. ²⁴ Nii pucultan maatakquiztan tuž cjiča. Yoozqui pizc wilita taku tjaachiča. Tsjiiqui Sinaí cjita curquiz Yoozqui Moisesquiz mantita lii tjaachiča. Jakziltat nii lii mantuquiz žejlčhaja, jalla niiqui nii lii jaru kamstanča. Tsjaa maatakquiztan nii puntu cjiča. Naa maatakaqui Agar cjititača. ²⁵ Agar cjitiquiztan Sinaí curu cjiča. Sinaí curuqui Arabia yokquin žejlča. Sinaí curquiztan Jerusalén watja cjiča. Jerusalén wajtchiz žoñinacami, nižaza tjapa judío žoñinacami Moisés lii mantuquiz žejlča. ²⁶ Učhumzti anaž Moisés lii mantuquiz žejlča. Yooziž liwriitiquiztan ultim arajpach Jerusalén wajtchiz žoñinacčhumča. Jalla nii Jerusalenqui Yooz watjača.

²⁷ Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča:

“Ana majtñi maataka, cuntintuž cjee. Majtz sufris ana pajžcumi, alto tawkžtan Yooztajapa honora waytila. Ecta maatakaqui juc'ant majchmaatinacchiz cjequiča ana ecta maatakquiztan”.

²⁸ Jilanaca, cullaquinaca, jaziqui učhumqui Yooz tjaata tawk jaru Yooz maatinacčhumča, Isaac cjita žoñižtakaz. ²⁹ Abrahamž pucultan majchnacžquiz tižta watchiča. Nii žoñiž kuzquiztan pinsita majttaqui quintratača nii Yooz Espiritu Santuž cjen majtta majchjapa. Anzimi nižta iratazakazza. ³⁰ Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Naa piyuni majchtanpacha chjatkata. Naa piyunaž majtta majchqui anaž irinsa tanznaquiča. Antiz zalžta tjunaž majtta majch, jalla niikaz irinsa tanznaquiča”. ³¹ Jilanaca, cullaquinaca, učhumqui anača naa piyunaž majtta maatinacažtakazqui. Antiz zalžta tjunaž majtta maatinacažtakazčhumča. Učhumqui lijitum Yooz maatinacčhumča.

5

LIWRIIZ PUNTU PALJAYTA

¹ Jesucristuqui učhum liwriichiča, Moisés lii mantuquiz ana iya kamzjapa. Jesucristužquiz tjup kuzziz cjee. Anača nii lii mantuquiz iya kamzqui.

² Wejr Pabluqui ančhucaquiz cjiwčha, ančhucqui judío chimpu cuzt-rumpi jaru paaquiz niiqui, jalla nižtiquiztan ančhucaltajapa Cristuqui in-akaz cjequičha. ³ Wejrqui tii puntu ticlaručha, jakziltat Yooz yujcquiz ana ujchiz cjisjapa Moisés lii jaru persuna chimpuskatčhaja, jalla niiqui tjapa nii lii mantitanaca cumplistančha. ⁴ Ančhucqui Moisés lii jaru Yooz yujcquiz ana ujchiz cjis pecčhaj niiqui, Cristužquiztan persunpachaž t'aksa. Nižaza liwriiñi Yooz kamañquiztan persunpachaž t'aksa. ⁵ Yooz Espíritu Santuž cjen, nižaza Jesucristužquiz kuz tjaachiž cjen, učhumqui Yooz yujcquiz ana ujchiz nižaza zuma kamañchiz, jalla nii tjapa kuztan tjewža. ⁶ Jesucristuž partiquiz žejlcan žoñinacaqui tsjii parijučha. Judío chimpuchiz cjenami ana judío chimpuchiz cjenami anaž importičha. Antiz Jesucristužquiz kuz tjaaz importičha. Nižaza kuz tjaazcu zuma munaziñi kuzziz cjis importičha.

⁷ Ančhucqui zumaž kamatčha. Jalla nuž zuma kaman, žject ančhuc atajchejo werar tjaajintanaca ana cazjapajo? ⁸ Jalla nii atajñiqui anačha Yoozquiztan. Yoozqui ančhuc kjawzičha, liwriita cjisjapa. ⁹ Jaknužt tsjii zkoluc liwatura tjapa t'anti maza t'amkatčhaja, jalla nižta irata zkoluc ana zuma tjaajiñinacaqui tjapa ančhuc tsjii kjutñi chjichasačha. ¹⁰ Jesucristo Jiliriž cjen wejrqui ančhucaquiztan anal kuz turwayskatučha. Ultimquiziqui jaknužt wejrqui Yoozta kamañ puntu pinsučhaja, jalla nužuzakaz ančhucqui Yoozta kamañ puntu pinsaquičha. Nižaza jakziltat ančhuca kuz turwayskatčhaja, jalla niiqui casticta cjequičha, jakziltapirimi.

¹¹ Jilanaca, cullaquinaca, tuquiqui ima Jesucristužquiz kuz tjaacan, wejrqui tjaajinchinčha, judío chimpuchiz ana želaquiz niiqui, Yooz yujcquiziqui anapanž zuma želasačha. Jalla nuž tira tjaajintasaž niiqui, žkjažtiquiztan wejt quintra ancha tanjo? Jalla nuž tjaajintasaž niiqui, Jesucristuž ticz puntuquiztan tjaajincanpacha ana wejt quintra tanasačha. Pero jalla nižta ana tjaajinchinčha. ¹² Ančhuca kuz turwayskatñinacaqui persun janchej pootpootžla.

¹³ Jilanaca, cullaquinaca, Yoozqui ančhuc kjawzičha Moisés liiquiztan liwriita cjisjapa. Jalla nuž liwriita cjican, anaž persun kuzcamakaz kamz waquizičha. Antiz zuma munazican porapat yanaparassa. ¹⁴ “Jaknužt persunpachquiz zuma okzaja, jalla nižta irata parti žoñinacžquiz zuma okzpančha”. Jalla nuž kamcan tjapa Moisés liiqui cumplissa. ¹⁵ Pero ančhucqui porapat chjaawjwasaquiz niiqui, nižaza porapat ch'aasaquiz niiqui, jalla nižtiquiztan tsjiimi tsjiimi aksnaquičha.

ESPIRITU SANTUZ IRPITA KAMZ

¹⁶ Wejrqui cjiwčha, ančhucqui Yooz Espíritu Santuž irpita kama. Nekztan persun ana zum kuzquiz pectanac jaru ana kamaquičha. ¹⁷ Nii ana zum kamañquiqui Espíritu Santuž pecta kamañ quintračha. Nižaza Espíritu Santuž pecta kamañquiqui nii ana zum kamañ quintračha. Nii pizc kamañquiqui anačha tsjiikazqui, antiz pisc punta kamañčha, zuma kamaña, ana zuma kamaña, jalla nii. Jalla nižtiquiztan nii ana zuma kamaña pecñi kuzqui ančhuc atajčha zuma kamañ jaru ana kamzjapa. ¹⁸ Pero ančhucqui Espíritu Santuž irpitaž cjequiz niiqui, anačha lii mantuquiz žejlzqui.

¹⁹ Nii ana zuma kamaña pecñi kuzqui jalla tižta paaz pecčha: adulterio paaz, yekja maatakžtan yekja luctakžtan ana wali paaz, azzucanaca paaz, ²⁰ žoñiž paata yooznacžquiz sirwiz, žoñž quintra laykiz paaz, žoñž quintra chuchas, žoñžtan ch'aas, iñiziz, chjaawjkatas, persun kuzcamapankaz paaz, t'aka t'aka cjiyas, tsjii partiquiztan tsjii partiquiztan quintras, ²¹ zmaz, žoñi conz, licz, ana wira wali pjijsta paaz, jalla nižta ana zumanaca paaz pecčha nii ana zuma kamaña pecñi kuzqui. Tuquiqui wejrqui ančhucaquiz

chiižinčinča, ana nižta paazjapa. Wilta ančhucaquiz chiižinuča, anapan nižtanaca paaz waquiziča. Jalla nižta paañi žoñinacaqui werar Yooz mantuquiz ana žejlča.

²² Espíritu Santuž kamañ jaru kamcan, jalla tižtanaca paasa: zuma munaziz, cuntintu cjis, llan kuzziz cjis, pazinziz kuzziz cjis, okzñi kuzziz cjis, zumanaca paaz, lijituma kamz, ²³ humilde kuzziz cjis, ana zuma pecñi kuz persun kuzquiz ewjaz. Jalla nii zuma paatanacaqui anapanča lii quintraqui. ²⁴ Nižaza jakziltat Cristuž partiquiz žejlčhaja, jalla ninacaqui nii ana zuma paaz pecñi kuz mantuquiz ana kamz waquiziča. Nii ana zuma pecñi kuzquiztan ticzi žoñižtakazza. Nižaza nii ana zuma pinsitanac jaru ana kamz waquiziča. ²⁵ Učhumqui Espíritu Santuž cjen liwriitazlaja nižaza ew kamañchizlaja, jalla nižtiquiztan učhumqui Espíritu Santuž cjen nii zuma kamañ jaru pan kama.

²⁶ Jalla nii zuma kamañ jaru kamcan učhumqui ana mitarazi kuzziz cjistanča. Nižaza ana žawjwa zjijcanñi kuzziz cjistanča. Nižaza anaž porapat zmazastanqui.

6

PORAPAT YANAPARAS WAQUIZICHA

¹ Jilanaca, cullaquinaca, yekjap ančhucqui Espíritu Santuž kamañchiz kamiñchucča. Jaziqiu ančhucqui tsjii criichi žoñi uj paañipacha cheraquiz niiqui, zuma kuztan chiižinaquiča, nii uj paañi žoñi wilta zuma kamañchiz cjejajo. Nižaza ančhucqui persun kuzqui zuma cwitaza, ujquiz ana tjojtsjapa. ² Pruebanacaž watan, ančhucqui porapat kuzzassa. Jalla nuž kamcan ančhucqui Cristuž lii cumpliča, zuma munaziz, jalla nii. ³ Jakziltat persun puntuquiztan mit kuzziz “Wejrqui zumtča” cjican pinsačhaja, jalla niiqui persunpacha incallča. Anaž zumača niiqui. ⁴ Zapa mayni persun kamtanaca tantiistanča, zuma ana zuma kamta, jalla nii. Jakziltat zuma kamchižlaj niiqui, cuntintuž cjesača, persuna zuma kamtaž cjen. Criichi žoñinacaqui yekja žoñž kamaña iñaržcu, anaž mitarazi kuzziz cjis waquiziča, “Wejrqui juc'ant zuma kamañchiztča” cjican. ⁵ Ultimquiziqui zapa mayni persun kamañquiztan jama Yooziž tantiitaž cjequiča.

⁶ Yooz puntu tjaajinta žoñiqui persun cusasanacquiztan tjaaz waquiziča Yooz puntu tjaajiñinacžquiz.

⁷ Ančhucqui persun kuzquizpacha anača incallzqui. Yoozquiztan ana atipasača. Jaknužt tsjii žoñi kamčhaja, jalla niit jama pjalžtaž cjequiča. ⁸ Jakziltat persun kuzcamakaz kamčhaja, jalla niiqui niž ana zuma kamtiquiztan castictaž cjequiča. Nižaza jakziltat Espíritu Santuž kamañ jaru kamčhaja, jalla niiqui Espíritu Santuž cjen Yooztan wiñayaž kamaquiča. ⁹ Učhumqui zumanaca paazjapa tjurt'ila. Ultimquiziqui pactaž cjequiča, ana jaytasaz niiqui. ¹⁰ Jalla nižtiquiztan čhjulora zumanaca payi atchucaž cjequiž niiqui, učhumqui zumaž paala tjapa žoñinacžquizimi. Criichi mazi-nacžquizimi juc'ant zuma paala.

ZERZ TAKUNACA

¹¹ Anziqui wejt persun kjaržtan cjižržcuča. Tii pajk litranaca chera. ¹² Tsjii žoñinacaqui ančhuc judío chimpuchiz cjiskatz pecča. Jalla ninacaqui nuž pecča, parti žoñinacž kuz wali cjiskatzjapa, nižaza parti žoñinacaž ninacžjapa ana quintra cjisjapa. Cristuqui cruzquiz ticziča učumnaca liwriizjapa, judiuž irata ana chimputa cjenami. ¹³ Pero nii chimputa žoñinacpacha Moisés lii jaru ana zumpacha kamča. Ninacaqui ančhuc chimpuchiz cjiskatz pecča, ančuca janchiquiz chimpuchiz cjen persun

incantiñi kuzziz cjisjapa. ¹⁴ Wejrqui anača čjulquiztanami incantiñi kuzziztqui. Jesucristo Jiliriz učum laycu ticziquiztan, jalla nekztankazza wejrqui incantiñi kuzziztqui. Jesucristuž ticziž cjen wejrqui liwriitača. Jalla nižtiquiztan tii muntuquiz žejlñinacaqui anaž wejr anča importayuča. Ninacžquiztan ticzi žoñižtakaztča wejrqui. ¹⁵ Jesucristuž partiquiz žejlcan, judío chimpuchiz cjisqui anaž importiča, nižaza ana chimpuchiz cjismi ana zakaz importiča. Ew kamañchiz cjisqui jalla niikaz importiča. ¹⁶ Jakziltat ew lii kamañ jaru kamčaja, jalla ninacaqui ultim werar Yooz partir žoñinacača. Jalla ninacžtan Yooztan zumaj cjila, nižaza Yoozqui ninacžquiz okžla.

¹⁷ Tekztan nawjcchuc tii puntunacquiztan ana jecmi wejtquiz molestila. Jesucristo Jiliržtajapa kamchiž cjen wejt janchiquiz chjojrínaca zejlča. Nii chjojrínaca kjanapachaž tježa, “Wejrtča Jesucristuž partiquiztqui”, jalla nii. Anzama nii chjojrínacaqui wejt janchiquiz cherchučača.

¹⁸ Jilanaca, cullaquinaca, učum Jesucristo Jiliriqúi ančuca kuznaca walikaj cjiskatla. Jalla nužoj cjila. Amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS EFESIOS

¹ Wejrtcha Pablutqui, anchucaquin tii cartal cjiirzcuča. Wejrqui Jesucristuž illzta apostoltča Yooz munañpi jaru. Ančhucqui Yooz partir žoñinacčhucča, Efeso wajtquiz kamñinaca. Nižaza ančhucqui Jesucristužquin kuz tjaachi žoñinacčhucča. ² Učhum Yooz Ejpmi, učhum Jesucristo Jilirimi anchucaquiz zumaj yanapla, nižaza anchucaquiz cuntintu kuzziz walikaj kamkatla.

YOOZ EJPQUI UCHUMNACALTAJAPA ZUMA PINSICHA

³ Učhum Jesucristo Jilirž Yooz Ejpztajapa honoral waytuča wejrqui. Učhum Yooz Ejpqui učhumnacaquiz ancha zuma favoranaca paachiča, Jesucristuž partiquiz cjiskatchiž cjen. Učhumqui arajpach Yooz wajtchiz žoñinacčhumča. Jalla nižtiquiztan tjpaman favoranaca učhumnacaquiz paachiča Yooz Ejpqui. ⁴ Tuquitanpacha ima tii muntu kalltican Yooz Ejpqui Jesucristuž cjen učhumnac illziča, nižtajapa t'acžta cjisjapa, nižaza niž yujcquiz ana ujchiz nižaza zuma cjisjapa. ⁵ Yoozqui niž okzñi kuzziz cjen, tuquitanpacha tantiichiča, učhumnaca niž partiquiz cjisjapa, niž maatinacjapa. Jesucristuž cjen učhumqui Yooz maatinacčhumča. ⁶ Nižaza Yooz Ejpqui niž ancha okzñi kuz tjeeziča, niž persun honora waytita cjisjapa. Niž k'ayi Majchiž cjen učhumnacaquiz nužukaz walja okziča Yooz Ejpqui. ⁷ Jesucristuž ticziž cjen, Yoozqui učhum liwriichiča. Jalla nuž liwriiču učhum ujnaca pertunchiča, niž zuma okzñi kuzquiztan. ⁸ Yoozqui učhumnacaltajapa niž okzñi kuz walja tjeeziča, zuma favoranaca paacan. Jalla nuž zuma favoranaca paacan, Yoozqui učhumnacaquiz tjapa niž puntunaca intintazñi cjiskatchiča. ⁹ Nižaza Yoozqui niž tuquita chjojta pinsitanaca učhumnacaquiz zizkatchiča. Niž kuzcama pinsita jaru, jalla nuž učhumnacaquiz zizkatchiča. ¹⁰ Yoozqui niž pinsita tjuñquiz niž persuna pinsitaqui cumpliskataquiča. Jalla niž pinsita jaru Yoozqui tjapa arajpachquin žejlñinacami, nižaza tjapa tii yokquiz žejlñinacami tjappachaž juntjapaquiča, Cristuž mantuquiz cjisjapa.

¹¹ Jesucristužquin kuzziz cjen wejrnac judío žoñinacaqui t'acžtača. Yoozqui persun kuzcama pinsita jaru nuž wejrnac t'acziča. Yoozqui tjapa niž pinsitacama cumpliskatča. ¹² Wejrnacqui ančhucž tuqui Jesucristo tjewziča. Wejrnacqui t'acžta cjissinča, zuma kamzjapa. Nekztan wejrnacaž zuma kamtiquiztan Yooztajapa juc'anti honora waytitaž cjequiča. ¹³ Nižaza ančhucqui werar Yooz taku nonžcu Jesucristužquin kuz tjaachinčhuczakazza. Jalla nižtiquiztan liwriita cjissinčhuczakazza. Nekztan Cristuž partiquiz želan, Yoozqui niž Espíritu Santo ančuca kuznacquiz luzkatchiča. Tuquitanpacha Yoozqui niž Espíritu Santo cuchanžquizjapa taku tjaachiča. Nižaza Espíritu Santuqui ančuca kuzquiz žejltiquiztan, ančuca kuzquiz Yooziž chimputapanča. Nii kjanapacha tjeeža, ančhucqui Yooz partir žoñinacčhucča, jalla nii. ¹⁴ Espíritu Santo učhumnaca kuzquiz cjen, učhumqui zizza, ultimpacha arajpach Yooz irinsa tanznaquiča. Čhjulatorat tjapa Yooz partir žoñinaca liwriita cječhaja, jalla nii ora nii irinsa tanznaquiča. Tjapa nižta zumanaca učhumnacaltajapa pinsichiča Yoozqui, nižtajapa juc'ant honora waytita cjisjapa.

PABLUZ MAYIZITA

15 Jilanaca, cullaquinaca, ančuquui Jesucristo Jiliržquin kuzzizpanča, nižaza parti criichi žoñinacžtan zuma munaziñi kuzzizpanča. Jalla nižta zizcu, 16 wejrqui ančucaž cjen tirapan Yoozquin sparaquiz cjiwča. Nižaza Yoozquin mayizican ančhucaltajapa mayizuča, ančhuc Yooz puntu zuma zizñi cjisjapa. 17 Učhum Jesucristo Jilirž Yooz Ejpžquinpan mayizuča. Yooz Ejpqui juc'ant chekan honorchizza. Ančhucaltajapa mayizuča, Yooz ančucaquiz tsjii zizñi kuzziz cjiskatajo, nižaza mayizuča Yooziž tjeežtanaca intintazñi kuzziz cjiskatajo. Jalla nižta kuzziz kamaquiz niiqui, juc'anti Yooz puntunaca zizñi cjequičha. 18 Nižaza juc'anti Yooz puntunaca intintazñi kuzziz cjequičha. Zuma intintazñi cjequiz niiqui, arajpachquin kamz puntu juc'anti zizaquičha. Yoozqui učumnaca kjawziča, arajpachquin kamzjapa. Jalla nicju kamzjapa učumqui tjewža. Arajpachquin Yooztan kamzqui juc'ant ancha zuma wali irinsažtakazza. Jalla nii irinsa Yoozqui tjapa niž partir žoñinacžquiz tjaaquičha. 19 Nižaza wejrqui mayizuča, ančhucqui Yooz aziž puntuquiztan juc'anti intintazjapa. Učhum Yoozqui juc'ant walja azzizza, čhjultakquiztanami. Niiž aztan Yoozqui učum kuznaca campiiskatchičha, ew kamañquiz kamzjapa. Yoozqui niž jacatatskatñi aztan učum kuznaca campiičičha. 20 Yooz Ejpqui niž walja azi tjeeziča, Jesucristo ticziquiztan jacatatskatcan. Nižaza niž aztan tjeeziča arajpachquin niž žew latuquiz Jesucristo tjulžcan, nižtan chica mantizjapa. 21 Yoozqui tjappacha Cristuž mantuquiz utchiča, tjapa jilirinacami, tjapa mantiñinacami, tjapa mantiñi poderchiznacami, tjappacha Cristuž mantuquizcama uchtača. Tii timpuquiz žejlñinacami, nižaza jazta timpuquiz tjonñi mantiñinacami tjappacha Cristuž mantuquiz uchtača. 22 Yoozqui mantichiča tjappacha Cristuž mantuquiz cjisjapa. Nižaza Yooziž mantitiquiztan nii tjapa mantiñi Cristuqui niž icliz žoñinacžtajapača. 23 Cristuž partir žoñinacaqui nižtan tsjii kuzziz žejlča, nižaza tsjii curpuchiztakazza. Tjapa Cristuž partir žoñinacaqui Cristuž kamañchizpankazza. Nižaza Cristuž cjen tjapa čhjultakimi tii muntuquiz žejlča.

2

YOOZ OKŽŃI KUZIZ CJEN ŽOŃINACAQUI LIWRIITACHA

1 Jaziqui Yoozqui ančucaquiz ew kamañchiz cjiskatchičha. Tuquiqui ančhucqui Yooz yujcquiziqui ticzi žoñinacažtakaz želatča ujnaca paachiž cjen, nižaza ana walinaca paachiž cjen. 2 Jalla nuž ana wali ujnaca paacan, ančhucqui kamatča ujchiz žoñinacž kamañ jaru. Nižaza ana wali paacan, zajranacž jilirž kuzcamakaz kamatča. Jakziltat ana Yooz kuzcama kamčhaja, jalla niiqui zajranacž jilirž kuzcamapankaz kamča. Nii ana wali zajra jiliriqiu žoñinacžquiz ana wal kamañchiz cjiskatča. 3 Tuquiqui učumqui ana wal kamañchiz zakaz kamatča, Yooz kuzcama ana kamcan. Učhumqui persun kuzcamakaz kamatča. Nižaza učum ana wali pecñi kuz jaru kamatča. Nižaza učum ana wali pinsitanacž jaru kamatča. Jalla nižtiquiztan učumqui Yooz casticta cjichucapantača, jaknužt Yoozqui parti ujchiz žoñinaca casticačhaja, jalla nižta. 4 Jalla nižta ana wali kamanami, Yoozti zuma okzñi kuztan učumnacaquiz okziča. Nižaza učumnacatan munaziča. 5 Nuž zuma okzñi munaziñi kuzziz cjen, Yoozqui učumnacaquiz Cristužtan zuma kamañchiz cjiskatchičha. Yooz okztiquiztankaz ančhucqui liwriitača. Tuquiqui uj paachiž cjen, učumqui Yooz yujcquiziqui ticzi žoñinacažtakaztača. 6 Jaknužt Jesucristuqui ticžcu Yooz aztan sepulturquiztan ulantčhaja, jalla nižta irata

uĥumqui Yooz aztan ana wal kamañanacquiztan ulanchinĥumĥa. Nekztan Cristužtan tsjii kuzziz cjen Yoozqui uĥumnacaquiz Cristužtan chica honorchiz cjiskatchiĥa. ⁷ Jalla nuž Yoozqui cjiskatchiĥa, wiñayjapa niž ancha zuma okzñi kuz tjeezjapa. Jesucristuž cjen Yoozqui uĥumnacaquiz zuma kuztan munazicha. ⁸ Yooz okzñi kuzziz cjen, nižaza anĥucaž Jesucristužquin kuz tjaachiž cjen, anĥucqui liwriitaĥa. Jalla nii liwriitaqui anaĥa anĥucaž cjenaqui. Antiz Yooz cjenpankazza nii liwriitaqui. Jalla niiĥa anĥucaquiz liwriiz tjaachiqui. ⁹ Anĥucaž paata obranacquiztan nii liwriizqui anaž tjonĥa. Jalla nižtiquiztan anaž jecmi mit kuzziz cjesaĥa. ¹⁰ Uĥumqui Yooz obranacĥumĥa. Jesucristužquin kuz tjaachiž cjen Yoozqui uĥum liwriiĥiĥa, zuma kamañchiz cjisjapa. Yoozqui jalla nižta zuma kamañanaca uĥumnacaltajapa tantiižinĥiĥa, ima nižquiz criiñiž cjen. Jalla nii kamañanaca tantiižinĥiĥa, uĥum zuma obranaca paazjapa.

TUQUI ANHUCQUI ANATACHA YOOZ ZOÑINACA

¹¹ Anĥucqui jalla tuž cjuñzna. Anĥucqui anaĥa judío žoñinaca. Chimputa judío žoñinacaqui anĥuca puntuquiztanž cjiĥa, “Ninacaqui janchiquiz ana chimputaĥa. Jalla nižtiquiztan anaž Yooz partir žoñinaca cjesaĥa”. Jalla nuž cjiñiĥa. Nii judionacaĥa curpuquiz chimputaqui, “Yooz illzta žoñi” cjican tjeezjapa. Žoñiž chimputaĥa nii judío žoñinacaqui. ¹² Nižaza cjuñzna. Tuquiqui anĥucqui ana Cristo pajiñĥuctaĥa. Nižaza Israel wajtchiz žoñinacžquiztan yekĥuctaĥa. Nižaza anĥucqui Yooziž tjaata takunaca anaž pajatĥa. Ujnacquiztan liwriita cjisjapa ana tjewzñi atatĥa. Tii muntuquiz kamcan anĥucqui anapan werar Yooz pajatĥa. ¹³ Pero anziqiu Jesucristužquin kuzziz cjen anĥucqui Yoozquin macjatchinĥucĥa. Tuquiqui anĥucqui Yoozquiztan ažkquin želatĥa. Cristuž ticziž cjen, anĥucqui Yoozquin macjatskattaĥa. ¹⁴ Cristuž cjen uĥumnacatan Yooztan pajaskatchiĥa. Nekztan zumanskatchiĥa. Nižaza uĥumnacatan parti criiĥi žoñinacžtan zumanskatchizakazza. Cristuqui judío žoñinacami ana judío žoñinacami tsjii partiquizkaz tjappacha cjiskatchiĥa, nižquin criiĥiž cjen. Tuquiqui judío žoñinacaqui yekja wajtchiz žoñinacžtan quintrapanikaztaĥa. Nižaza yekja t'akapanž nayatĥa. Pero anziqiu Yooz partiquiz cjican criiĥi žoñinacaqui tsjiikazza. ¹⁵ Cristuqui curpuchiz cjican Yooziž mantita lii liwj cumpližcu ticziĥa. Jaziqui Cristuž ticziž cjen Yoozqui nii tuqui timpuquiztan kamchi lii tuct'ayskatchiĥa, tjapa niž mantitanacžtanpacha. Jalla nekztan Yoozqui judío criiĥi žoñinacami ana judío criiĥi žoñinacami tjappacha tsjii ew partiquiz cjiskatchiĥa. Nii ew partiquiz žejlcan, judío žoñinacžtan yekja wajtchiz žoñinacžtan ana iya quintrasñi cjesaĥa. ¹⁶ Nižaza cruzquiz ch'awcta ticziž cjen, Jesucristuqui judío žoñinacžtanami yekja wajtchiz žoñinacžtanami pertunaskatchiĥa. Jaziqui Jesucristuž cjenkazza nii pucultan quintrasñi žoñinacžtan Yooztan zuma cjiskatchiqui. Nižaza nii pucultan quintrasñi žoñinacaqui tsjii partiquizkaz kamasatĥa, zuma munazican.

¹⁷ Nižaza Jesucristuž tjonchiž cjen, Yoozquiztan ažkquin žejlñinacžquizimi žcati žejlñinacžquizimi zuma quintunaca paljaytaĥa. Ninacaqui nii paljayta tjapa kuztan catokaquiž niiqui, jalla nekztan Yooziž pertunta cjesaĥa. Nižaza ninacžtan Yooztan zumanznaquiĥa. ¹⁸ Jesucristuž cjen nižaza Yooz Espiritu Santuž cjen judío žoñinacami ana judío žoñinacami, tjapa žoñinacaqui Yooz Ejpžquin macjatz atĥa. ¹⁹ Jalla nižtiquiztan anĥucqui anaĥa iya yekja žoñinacĥucqui, anaĥa iya Yoozquiztan yekja t'akĥucqui. Antiz Yooz partiquiz kamñi mazinacĥucĥa parti criiĥi žoñinacžtan, nižaza anĥucqui Yooz famillquizĥucĥa. ²⁰ Uĥumqui tsjii pajk kjuyažtakazza

Yooztajapaqui. Nii kjuy simintuqui apostolonacača, nižaza Yooztajapa chiiñi profetanacača. Nižaza Jesucristupachača juc'ant chekan maz cuntaqui nii kjuyquiziqui. ²¹ Jesucristuž cjen tjapa criichi žoñinacaqui arubinacažtakazza nii kjuya pirkitaqui. Tjapaman criichi žoñinacaž cjenami tsjii Yooztajapa kjuyakaz kjuytača. Jesucristuž yanaptaž cjen nii kjuychiz žoñinacaqui tsjan tsjan zuma cjissa, Yooztajapa kamcan. ²² Ančhuc zakaz nii kjuy pirkita arubinacažtakazza parti criichi žoñinacžtan. Jalla nuž učum Yooz kjuyquiz cjissiz cjen, Yoozqui učum kuzquiz žejlča niiž Espíritu Santužtan.

3

PABLUQUI YOOZ TAKU PALJAYÑI ŽOÑIČHA

¹ Jalla nižtiquiztan wejr Pabluqui ančhucaltajapa mayizuča. Wejrqui Jesucristo sirwiñiz cjen tii carsilquiz želuča. Nižaza ančhuc yekja wajtchiz žoñinacžquiz liwriiñi taku paljaytiquiztan zakaz carsilquiz želuča wejrqui. ² Ančhucqui wejt puntuquiztan zizzinčucžlani. Yoozqui tii apóstol puestuquiz wejr utchiča, ančhucquiz Yooz puntu paljayzjapa, jaknužt Yoozqui okžni kuzziz ančhuc liwriiz pecčhaja, jalla nii paljayzjapa. ³ Nižaza ančhucqui zizzinčucžlani Yoozqui niiž tuquita pinsita takunaca wejtquiz zizkatchiča, jalla nii. Tuquita anapan ziztatača nii takunacaqui. Nii wejtquiz zizkatta takunaca tuqui ančhucquin tsjii koluculla cjiirchinča. ⁴ Nižaza tii carta ližcu, ančhucqui tantiyasača, wejrtča Cristuž puntuquiztan zuma intintaziñtqui, jalla nii. ⁵ Tuqui timpuqui Yoozqui anaž jeczquizimi Cristuž puntuquiztan zuma zizkatchiča. Jazikaz Yoozqui Cristuž puntu zuma zizkatchiča, niiž illzta apostolonacžquizimi, nižaza nižtajapa chiiñi profetanacžquizimi. Niiž Espíritu Santuž cjen nuž zizkatchiča. ⁶ Nii tuquita chjojta puntuqui jalla tiiča: Cristuž puntu liwriiñi taku catokchiž cjen, čhjuluz cherchi žoñimi Yooziž liwriitaž cjesača. Tsjii irinsažtakaz nii liwriiz tanznasača. Ana judio žoñinacami Cristuž partiquiz zakaz cjisnasača. Nižaza Cristuž partiquiz žejlcanpacha Yooz tjaata taku tanznasača, liwriita cjisjapa. ⁷ Wejrqui nii liwriiñi taku paljayzjapa apóstol puestuquiz uchtača. Jalla nii puestuquiz cjis anal waquizuča. Yoozqui wejr okžcu nužukaz nii puestuquiz wejr utchiča, niiž kuzcama. Yooz poderchiz apóstol kamañ jaru kamuča. ⁸ Wejrqui tjapa Yooz partir žoñinacžquiztan upa honorchiz cjis waquizuča. Jalla nuž cjenami Yoozqui wejtquiz apóstol puestu tjaachiča, ana judio žoñinacžquiz Cristuž puntuquiztan ancha zumanaca paljayzjapa. Cristuž puntuqui ancha zumača. Tjapa nii puntuquiztan ana intintazucacača. ⁹ Yoozza tjappacha paachiui. Jalla nii Yoozqui wejtquiz niiž tuquita chjojta pinsita cumpjiichiča, tjapa žoñinacžquiz kjanzt'izjapa. ¹⁰ Jalla nuž watchiča, tjapa poderchiz spiritunacami tjapa mantiñi spiritunacami zizkatzjapa, jaknužt Yoozqui ancha zizni zizni pinsichižlaja, nii. Tuquiqui nii arajpachquin žejlñi spiritunacaqui ana zuma zizziča nii Yooziž pinsita puntuqui. Anziui criichi žoñinacaž cjen, nii spiritunacaqui Yooz tuquita pinsitaqui zizziča. ¹¹ Tuquitanpacha Yoozqui nuž zizkatz pecchiča. Jaziui učum Jesucristo Jiliriž cjen Yoozqui niiž pinsitaqui zizkatchiča. ¹² Nižaza Jesucristuž cjen učumqui Yoozquin macjati atasača, ana ekscan. Jesucristužquin kuz tjaachiž cjen, učumqui tjup kuztan Yoozquin macjati atasača. ¹³ Jalla nižtiquiztan ančhucquin tuž chiižinžcuča, weriž ančhucaltajapa sufrichiž cjen, ana upa kuzziz cjee. Jalla nuž ančhucaltajapa sufran, ančhucqui juc'ant honorchiz cjequiča.

CRISTUQUI ANCHA ZUMA MUNAZIÑI KUZZIZ

¹⁴ Nii Yooziž ancha zuma pinsitaqui cjuñzcu, wejrqui učum Jesucristo Jilirž Yooz Ejpžquiztan mayižinuča. Quillžcu, Yoozquiztan mayižinuča. ¹⁵ Yooz Ejpžquiztan tjapa Yooz partiquiz žejlñi familianacaqui tjuuchizza, arajpachquinami yokquizimi. ¹⁶ Yooz Ejpžquiztan mayižinuča, ančuca kuznaca tjupi tjurt'ichi cjisjapa. Yoozqui niž Espíritu Santuž aztanž cjen, ančuca kuznaca tjupi tjurt'ichi cjiskatasacha. Yoozqui niž juc'ant zuma kuzquiztan ančuca kuznaca tjurt'ichi cjiskatasacha. ¹⁷ Nižaza ančucaltajapa mayižinuča, Jesucristužquiz juc'ant kuzziz cjeyajo. Jalla nuž juc'ant kuzziz cjen, Jesucristuqui ančuca kuznacquiz juc'anti irpaquiča. Jesucristuž irpita cjen, ančucqui zuma munaziñi kuzzizpanž kamaquiča, tsjii zuma pookñi zkalažtakaz. ¹⁸ Nižaza zuma munaziñi kuzziz kamchiž cjen, ančucqui Jesucristuž zuma munaziñi kuz juc'antiž pajaquiča. Jalla nuž mayižinuča tjapa criichi žoñinacžtajapa. Wejrqui tuž mayižinuča, tjapa criichi žoñinacaqui Cristuž zuma munaziñi kuz zumpacha pajla cjiwča. Zmali pakjiž cjes, nižaza palaž cjes, nižaza lajchaž cjes, jalla nižta iratača Cristuž zuma munaziñi kuzqui. ¹⁹ Zoñinacaqui Cristuž zuma munaziñi kuz anaž tjapa paji atča. Jalla nuž cjenami Yoozquiztan mayižinuča criichi žoñinaca Cristuž zuma munaziñi kuz zumpacha pajzapa. Jalla nuž pajtiquiztan, ančucqui Yooz iratapankaz zuma kamañchiz kamaquiča.

²⁰ Jaziqui Yoozqui zuma honorchiz cjila. Yoozqui niž aztan učum kuznacquiz zuma obranaca trabajča. Učumž mayizitiqiztanami nižaza učumž pinsitiquiztanami juc'anti zuma kamañchiz kami yanapasača učum zuma Yoozqui. ²¹ Criichi žoñinacž cjenami, Jesucristuž cjenami, Yoozqui honorchiz cjila. Wiñay wiñaya watay wata honorchiz cjila. Jalla nužoj cjila. Amén.

4

ESPIRITU SANTUZ CJEN TSJII KUZZIZZA UCHUMQUI

¹ Jesucristo Jiliržquiz sirwiñiž cjen carsilquiz želuča. Wejrqui ančucaquin chiižinžcuča zuma kamañchiz kamajo, jaknužt Yooz kjawžta žoñinaca kamz waquizičhaja, jalla nižta. Yooz Ejpqui ančuc kjawziča nižtajapa kamajo. Jalla tuž kamz waquiziča, ² ana mit kuzziz, nižaza humilde kuzziz, nižaza zuma munaziñi kuzziz, nižaza pasinsichiz kuzziz. Jalla nuž kamz waquiziča. ³ Espíritu Santuž cjen, tsjiižtan tsjiižtan zumanskatz waquiziča. Jaziqui tsjii kuzzizpan cjee. Nužquiz tirapan kuz tjaa. ⁴ Tjapa criichi žoñinacaqui Cristuž partiquiz žejlča tsjii curpuchiztakazza. Nižaza tsjii Espíritu Santuchizza. Tjapa ančucqui Yooz kjawžtiquiztan tsjiikaz tjewža, arajpachquin Yooztan kamz, jalla nii. ⁵ Nižaza tjapa ančucqui tsjii Jesucristo Jilirchizkazza, nižaza tjapa ančucqui Jesucristužquin kuz tjaachinčucča. Jalla nižtiquiztan ančucqui tsjiikazza. Nižaza tsjii bautismokaz tanzinčucča. ⁶ Nižaza tjapa učumqui tsjii Yooz Ejpchizza. Učum Yooz Ejpž mantuquiz tjapa criichi žoñinaca žejlča. Nižaza Yooz Ejpqui trabajča tjapa criichi žoñinacž kuzquiz. Nižaza Yooz Ejpqui tjapa criichi žoñinacž kuznacquiz žejlča.

⁷ Tjapa criichi žoñinacžquiz kamañanaca tjaatača, Cristuž pectacama. ⁸ Jalla nii puntuquiztan Yooz taku tuž cjiča:

“Arjapachquin ojkan, wacchi Cristuž atipta presunaca chjitchiča. Nižaza tii muntuquiz žejlñi žoñinacžquiz kamañanaca tjaachiča”.

⁹ Yooz takuqui “Arjapachquin ojkan” ¿kjažt cji? Jalla tuž cjiča: Primeraquí Cristuqui tii muntuquiz chjijwžquichiča. ¹⁰ Jalla nii chjijwžquiniqui

Jesucristupachača. Nižaza niipachača arajpach kjutñi ojkchiqui, juc'ant tsewc arajpachquin. (Jalla nuž Jesucristuqui tsewc ojkchiča, Espíritu Santuž cjen criichi žoñinacž kuznacquiz niipacha žejlzjapa.) ¹¹ Jalla tižta kamañanacchizza criichi žoñinacaqui: apostolonaca kamañchiz, nižaza Yooztajapa paljayñi profetanaca kamañchiz, nižaza liwriñi taku parliñinaca kamañchiz, nižaza icliz irpiñinaca kamañchiz, nižaza Yooz puntu tjaajiñinaca kamañchiz. ¹² Jalla nižta kamañanaca tjaachiča Yoozqui, tjapa criichi žoñinaca Yooztajapa zuma kamajo, nižaza Yooztajapa sirwican langznajo, nižaza parti criichi žoñinaca tsjan zuma kamañchiz cjiskatajo. Criichi žoñinacaqui Cristužtan tsjii curpuchiztakazza. ¹³ Nižaza Yooz Ejpqui criichi žoñinacžquiz nižta kamañanaca tjaachiča, Yooz irata zuma cjiscama. Jalla nižta Yooz irata zuma cjican tjapa criichi žoñinacaqui tsjii kuzzizpankaz cjequiča, Jesucristužquiz tjapa kuz tjaacan, nižaza tjapa Yooz Majch puntunaca intintazcan. Jalla nuž Yooz irata zuma cjican, učumqui tsjii zuma pajk žoñiztakaz cjequiča. Nižaza jaknužt Jesucristuqui zumapanžlaja, jalla nižta irata učumqui zumapanž cjequiča. ¹⁴ Jalla nižta zuma kamñi intintazñi cjican, učumqui anaž tsjii ocjalažtakaz cjequiča, čjul ew tjaajintiquizimi criizjapaqui. Nižaza učumqui anaž tsjii kjutñi chjichta cjesača. Nižaza učumqui nii ana wal mañuz žoñinacžquiz ana incallskataquiča. Nii ana wal žoñinacaqui čjulumi paača, nižaza chiiča, parti žoñinaca incallzjapa, nižaza tsjii kjutñi chjichjapaqui. ¹⁵ Antiz učumqui zuma munaziñi kuztan werarapan chiiz waquiziča. Jalla nuž zuma kamcan nižaza zuma chiican, učumqui Cristužtan tsjii kuzzizimi tsjii kamañchizimi juc'anti cjisnaquiča. Cristupankazza učum jilir achaqui. ¹⁶ Učumqui Cristužtan tsjii curpuchiztakazza. Tsjii curpuquiz yekja yekja žejlča. Jalla nuž cjenaqui tsjii curpukazza. Jalla nižta iratača Jesucristuž partiquiz žejlñi žoñinacaqui. Yekja yekja želanami, tsjii partiquiz juntjapziča, Jesucristuž cjen. Jesucristuqui učumnaca juntjapchiča, nižaza tsjii kuzziz cjiskatchiča, nižaza ew kamaña tjaachiča. Tjapa criichi žoñinacaž zuma kamñiž cjen Cristuž curpuqui tsjan zuma pajktažokazza. Nižaza porapat zuma munaziñi kuzziz kamñiž cjen, tsjan tsjan wali zumaž cjissa.

EW KAMAÑCHIZZA CRIICHI ŽOÑINACAQUI

¹⁷ Jalla nii puntu ančucaquin chiižinžcuča. Jesucristo Jiliržtan tsjii kuzziz cjican wejrqui ančucaquin tuž cjiwča: Ana Yoozquin criichi žoñinacaqui ana zuma kamča. Jalla ninacaqui inapankaz persuna pinsitanacž jaru kamča. Jalla nižta irataqui ančucqui anača kamzqui. ¹⁸ Ana criichi žoñinacaqui ana Yooz puntu intintazñi kuzzizza. Zumchiquiz ojklayñi žoñinacača ninacaqui. Ninacž chojru kuzziz cjen, Yooz puntu ana zizza. Jalla nižtiquiztan ana Yooz kamañchizza. ¹⁹ Ninacaqui ana wali paaznacquiztan ana azñiča. Nižaza ana wal kamañquiz kuz tjaachiča. Tjapaman ana walinaca paazjapa pecñipanča. ²⁰ Pero Jesucristuž tjaajintaqui anača nižta. Jalla niž tjaajintaqui zizza ančucqui. ²¹ Ančucqui Jesucristuž puntuquiztan nonžcu niž tjaajintaqui catokchinčucča. Niž tjaajintaqui werarapankazza. ²² Ančuca tuquita ana wal kamaña eca. Ančuca ana wali pecñi kuz jarutača nii kamañaqui. Ana wal kamañchiz kamcan, žoñinacaqui persunpachaž incallča. Ana wal kamaña liwj jayta ančucqui. ²³ Kuznaca liwj campiya, zuma kamañchiz cjisjapa. ²⁴ Nižaza Yooz tjaata ew kamañchizpankaz cjisna. Nii ew kamañaqui Yooz irata zuma kamañača. Nii ew kamañ jaru kamcan, ana uj paaquiča, lijituma zumaž kamaquiča.

²⁵ Jalla nuž kamcan, ana toscar takunaca chiya. Antiz zapa mayni porapat zuma werar takunacžtan parlispančha. Tjapa criichi žoñinacaqui yekja yekja cjenami tsjii curpuchiztakazza.

²⁶ Tsjii žawjz tjonanaqui, uj paazquiztan cuitaza. Ana zita žawjz peczqui.
²⁷ Anačha Satanás diabluž jaru ujquiz tjojtskatz peczqui.

²⁸ Jakziltažlaja tjangz pecni kuzziz, nii tjañi zaaz kuz jaytila. Jalla niiqui langz waquizičha persun kjaržtan. Nekžtan ganžcu, t'akjir žoñinacžquiz onasačha.

²⁹ Ana wal takunacžtan ana chiya. Antiz zuma takunacžtan chiya, parti žoñinaca juc'ant zuma kamañchiz cjisjapa. Jalla nuž chiyant nonžni žoñinacaqui yanapta cjequičha, zuma kamajo. ³⁰ Espiritu Santuqui ančhuca kuzquiz žejlcan Yooz chimputapančha, ultim liwriiz tjuñicama. Jalla nižtiquiztan Yooz Espiritu Santužquiz ana llaquiziskata, ana wali kamcan.

³¹ Chjaawjkatni kuz jayta, nižaza culirazni kuz jayta, nižaza žawjžawjz kuz jayta, nižaza žoñi ararñi kuz jayta, nižaza žoñž quintra ana wali chiiñi kuz jayta, nižaza tjapa ana wali kuznaca jayta. ³² Nižta ana wali kuzziz cjenpacha porapat zuma munaziñi kuzziz cjee. Nižaza porapat zuma okžni kuzziz cjee. Nižaza porapat pertunni kuzziz cjee. Jaknužt Jesucristuž cjen Yoozqui ančhucaquiz pertunčhaja, jalla nižta porapat pertunassaquičha.

5

ZUMA KAMAÑANAC PUNTU

¹ Ančhucqui Yooz partiquiz žejlcan Yooz pecta maatinacačha. Jalla nižtiquiztan Yooz irata zuma kamañchiz cjee. Yooz kamañchiz yatekaza.

² Zuma munaziñi kuzziz cjee. Jaknužt učumnacatan Cristo munazičhaja, jalla nižta. Učumnacatan munazican, Cristuqui učum laycu ticzičha. Jalla nuž ticžcan Cristuqui niž persun curpu Yoozquin tjaachičha, tsjii zuma ofrendažtakaz, nižaza tsjii zuma wilanažtakaz.

³ Ančhucqui Yooz partiquiz cjicanaqui, anačha tsjii adulteriuquiz ojklazy pinsisqui. Nižaza anačha čjul anawalinacami pinsisqui. Nižaza anačha čjultakimi zmazqui. Nižta anawalinaca anapanž pinsis waquizičha.

⁴ Anačha azzuc takunaca chiichiizqui. Nižaza anačha ina takunaca chiichiizqui. Nižaza anačha ana zum takunaca chiichiizqui. Jalla nižta chiichiiznacaqui anaž učumnaca chiichiiz waquizičha. Antiz zuma takunacžtan chiichiiz waquizičha. Yoozquin sparaquiz cjis waquizičha. ⁵ Ančhucqui tuž zizza. Jakziltat adulteriuquiz ojklayni cječhaja, jalla niiqui anaž arajpach wajtquin luzasačha, Cristužtanami Yooz Ejpžtanami chica kamzjapa. Nižaza ana zuma kamñinacami, nižaza zmazñinacami, jalla ninaca zakaz ana arajpach wajtquin luzasačha. Ninacaqui Cristuž partiquizimi Yooz partiquizimi anapanž cjesačha. Tsjii zmazni žoñiqui, tsjii žoñiž paata yooz rispitni žoñi iratačha. ⁶ Nižaza ančhucqui ina takunacžtan ana incallskata. Jalla nižta ana wali paañiž cjen Yoozqui nii ana wali paañinaca casticaquičha. Ninacaqui Yooz kuzcama ana kamničha, antiz Yooz quintra paañičha. ⁷ Jalla nižta ana wali paañi žoñinacžtan chica anačha munazizqui.

⁸ Tuquiqui ančhucqui uj paacan ana wal zumchiquizkaz kamatčha. Anziqui Jesucristo Jilirž partiquiz cjican, ančhucqui kjanquiz kamčha. Jalla nižtiquiztan zuma kamcan kjanquiz kamni žoñižta cjee. ⁹ Kjanquiz kamcan, ančhucqui zuma kamaquičha, nižaza Yooz kuzcama kamaquičha, nižaza lijituma kamaquičha. ¹⁰ Čjul kamaña Jesucristo JiliriQUI jutzazzaja, jalla nii kamañchiz kamzjapa tjapa kuz tjaa. ¹¹ Ana zuma obranaca paazqui ana nekz mitisa. Zumchiquiz ojklayni žoñinacakazza nižtanaca paaz pecniQUI.

Ninacž obranacaqui ana waliž, jalla nii kjanapacha tjezna ančhucqui. ¹² Zumchiquiz ojklayñi žoñinacaqui chjozaka ana zuma paañiča. Jalla nii paatanac puntuquiztan parlizqui ancha azzucača. ¹³ Jalla nižta chjozaka paatanacaqui kjanapacha tježtažlaj niiqui, tjappacha zizasača, ana walipan, jalla nii. Werar Yooz kjanaqui čjul paatanacami tjezkatasača, zuma, ana zuma, nii. ¹⁴ Jalla nii puntuquiztan Yooz takuqui tuž cjičan: “Tjajñi žoñinaca, žaazna ančhucqui. Ticziquiztan žaažtažokaz cjee. Cristuqui ančuca kuzquiz kjanzt'aquiča, tsjii zuma kjanažtakaz”.

¹⁵ Jaziqui ančhucqui amayt'aza, jaknužt kamčhaja, jalla nii. Yooz puntu ana zizñinacažtakaz ana kamz waquiziča. Antiz Yooz puntu zizñi žoñinaca irata kamspanž waquiziča. ¹⁶ Tii timpuquiz kamñinacaqui ana wali paača. Jalla nižtiquiztan tii timpuquiz žejlcan ančhucqui parti žoñinaca yanapa, zuma kamajo. ¹⁷ Anača zumzužtakaz cjee. Antiz Jesucristo Jiliriz pecta kuz intintazñiž cjee. ¹⁸ Nižaza anača vinžtan licchi cjisqui. Jalla nuž licasaž niiqui, zuma kamañquiztan tsjii kjutñi chjichta cjesača. Antiz ančuca kuztan Espíritu Santužtan tsjii kuzziz cjee. ¹⁹ Ančhucqui porapat zuma parlaquiča Yooz tawk salmužtan, nižaza Yooz wirsu itsnacžtan. Yoozquin tjapa kuztan itsnaquiča. Nižaza itscan Yoozquin honora tjaa. ²⁰ Čjulu watanami Yooz Ejpžquin tirapan sparaquiž cjequiča, učhum Jesucristo Jiliriz cjen.

CRIICHI FAMILLZ PUNTU

²¹ Jesucristužquin rispitchiž cjen porapatž sirwasaquiča.

²² Maatakanaca, persun luctakž jaru cjee, jaknužt ančhucqui Jesucristo Jilirž jaru kamčhaja, jalla nižta. ²³ Maatakaqui luctakž mantuquiz žejlča, jaknužt icliz žoñinacaqui Cristuž mantuquiz žejlčhaja, jalla nižtača. Icliz žoñinacaqui Cristužtan tsjii curpuchizpanča. Nižaza Cristuqui ninacž ačača. Cristuqui nižquin criichi žoñinaca liwriiča. ²⁴ Jaknužt criichi žoñinacaqui Cristuž mantuquiz žejlčhaja, jalla nižta irata tsjii maatakaqui luctakž mantuquiz cjistanča čjulu cjenami.

²⁵ Luctakanaca, persun maatakžtan zuma munaza. Jaknužt Cristuqui criichi žoñinacžtan zuma munazičhaja, nižaza ninacž laycu ticztčhaja, jalla nižta irata persun maatakžtan zuma munaza. ²⁶ Jalla nižta zuma munazican Cristuqui nižquin criichi žoñinacž laycu ticziča, ninaca zuma kamañchiz cjiskatzjapa. Jalla nižta zuma kamañchiz cjisjapa criichi žoñinacaqui kjaztan ajuntažokaz cjissiča, Yooz taku catokžcu. ²⁷ Cristuqui nižquin criichi žoñinacžquiz zuma kamañchiz cjiskatchiča, nižquizpacha zumapankaz ana ujchiz prisintisjapa. Jaknužt tsjii zuma telaqui ana manchichiz, nižaza ana tjot tjotsi, nižaza ana čjul ana walinacchiz žejlčhaja, jalla nižtapan criichi žoñinacaqui Cristuž yujcquiz cjequiča, zumapankaz cjequiča. ²⁸ Jalla nižta Cristo irata tsjii luctakaqui persun maatakžquiz zuma munazizpanča. Jaknužt persun curpuquizpacha cuitazñizlaja, jalla nižta persun maataka cuitaz waquiziča. Persun maatakžtan munazican, persunpacha munazitažokazza. ²⁹ Anaž jecmi persun curpujapa quintr paasača. Antiz persun curpuquiz cuitazza, nižaza čhjeriž tjaača. Cristuqui jalla nižta irataž icliz žoñinacžtan cuitiča. ³⁰ Učhumqui icliz žoñinacača, nižaza Cristuž curpu cuntača, yekja yekja cjenami. Jalla nižtiquiztan Cristuqui učhumnacatan cuitiča. ³¹ Yooz takuqui tuž cjiča: “Tsji luctak žoñiqui persun maa ejpžquiztan zarakaquiča, persun maatakžtan zalzjapa. Persun maatakžtan zalžcu, nii pucultanaqui tsjiikaz cjissa”. ³² Cristužquiz criichi žoñinacaqui Cristužtan lucutjiñižtakazza. Jalla nižta cjenaqui ch'amača intintazqui. ³³ Pero zapa mayni ančucaquiztan persun maatakžtan zuma munaza,

jaknužt persunpachquiz zuma munazaja, jalla nižta. Nižaza maatakaqui persun luctaka rispitsa.

6

¹ Criichi maatinaca, persun maa ejpžquiz caspanča. Jalla nuž cascuqui Yooz pecta kuzcamača. ² Yoozqui tuž mantichiča: “Maa ejpžquiz rispitsa”. Nižaza maa ejpžquiz rispitaquiž niiqui Yoozqui compromitchiča, tuž cji-can: ³ “Maa ejpžquiz rispitaquiž niiqui, ančhucqui waliž kamaquiča, nižaza ažk wata žetaquiča tii yokquiziqui”.

⁴ Ejpnaca, ančhucqui maatinacžquiz ana inapankaz žawjwa zjijcna. Oc-jalanacaqui ana wali paaquiž niiqui, zumžtan chiižinaquiča zuma kamajo. Nižaza Jesucristo Jiliriž tjaajinta tjaajžna.

⁵⁻⁶ Piyunanaca, ančuca patrunanacžquiz caspanča, rispitan, nižaza ekscan, nižaza tjapa kuztan. Anača cherankaz c'unchikaz tuczqui niž kuz wali cjisjapa. Antiz tjapa kuztan nižtajapa langznaquiča. Jaknužt ančhucqui Yooz kuzcama tjapa kuztan Cristužquiz sirwičhaja, jalla nuž ančuca patrunanacžquiz sirwasača. ⁷ Zuma kuztan langznaquiča, Yooz Jiliržtajapa langztažokaz, ana žoñžtajapaqui. ⁸ Ančhucqui zizza, piyunanacami, ana piyunanacami, tjapa žoñinacami Yoozquiztan pactaž cje-quiča zuma langztiquiztan jama.

⁹ Patrunanaca, ančhuc zakaz piyunanacžtan zumapan cjee. Ana žawjñi takunacžtan chiichiya. Jalla tuž cjuñžna: ančhucmi, ančuca piyunanacami, tjappacha arajpach Yooz Patrunž mantuquiz žejlča. Nižaza Yooz Patrunaqui žoñinaca ana illillza.

YOOZQUIN TJURT'IZ PUNTU

¹⁰ Jaziqui jilanaca, cullaquinaca, Yooz wali aztan Jesucristo Jiliržquiz tjurt'iñi kuzziz cjee. ¹¹ Satanás diabluž incallzpanž pecča. Jalla nižtiquiztan tjapa Yooziž tjaata armanacchiz cjee, tjurt'iñi kuzziz cjisjapa. ¹² Učhum wali azziz quintranacaqui anača žoñinacakaz. Antiz ninacaqui ana wal jilir zajranacača, nižaza ana wal poderchiznacača, nižaza ana wal mantiñinacača. Nižaza tjapa ana wal azziznacača učhum ultim quintranacaqui. Jalla ninacaqui zumchiquizkaz ojklayñiča, tii timpuquiz ana walinaca mantican. ¹³ Jalla nižtiquiztan Yooz armanaca tanžna, nii ana walinacž quintra tjurt'izjapa tii ana wal timpuquiz. Yooztajapa tjurt'ican tjup kuzziz žela. ¹⁴ Jaziqui tii Yooz armanaca tanžna. Tsjay cinturuna tanžna. Nii cinturuna tanzqui tuž cjiča, werar Yooz tawkžtan tjurt'ichi žejlz, jalla niičha niiqui. Nižaza persun curpu atajñijapa arma tanžna. Nii arma tanzqui tuž cjiča, Yooz kuzcamapankaz kamz, jalla niičha niiqui. ¹⁵ Nižaza jaknužt zultatunacaqui quira zalzjapa zuma zapatu cujtžaja, jalla nuž ančhucqui liwriiñi taku paljayzjapa tjaczpanča. ¹⁶ Nekztan tii arma tanžna. Tii armača juc'ant chekanaqui, escudo cjita. Jalla nii arma tanzqui tuž cjiča, Jesucristužquin kuzziz kamz, jalla niičha niiqui. Jesucristužquin kuzziz cjen, ana wal diabluž quintra tjurt'aquiča. ¹⁷ Nižaza tii arma žejlča. Yooziž liwriita cjisqui tsjii tjup scarchiztakazza, acha ana chjojritžta cjisjapa. Nižaza Espíritu Santuž pajk cuchillu tanžna. Jalla nii cuchilluqui Yooz takuča. ¹⁸ Espíritu Santuž ančuca kuzquiz želan, ančhucqui Yoozquin tirapan mayiza, nižquin tjurt'ichi cjisjapa. Jalla nuž tjurt'ichi cjisjapaqui, naynay žela, ana llajlli kuzziz cjee. Nižaza tjapa Yooz partiquiz žejlñi žoñinacžtajapa mayizina. ¹⁹ Nižaza wejttajapa mayizina, Yoozqui wejr niž liwriiñi takunaca chii yanapzjapa. Wejrqui tjup kuztan liwriiñi Yooz taku zumpacha paljayz pecuča. Jalla nuž paljayzjapa wejttajapa mayizina.

²⁰ Yoozqui wejr cuchanžquichiča, niiž puntunaca paljayzjapa. Jalla nuž weriž paljaytiquiztan anziqwi wejrqui carsilquiz chawcta želuča. Jalla nižtiquiztan wejttajapa mayizina, liwriiñi takunaca tjup kuztan ticlarzjapa, jaknužt wejrqui chiiz waquizučhaja, jalla nii.

ZERZ TAKUNACA

²¹ Tíquico jilaqui ančhucaquin tjapa wejt puntunaca quint'aquiča, jaknužt želučhaja, nižaza čhjulut paa-učhaja, jalla nii. Tíquico jilaqui pecta jilača, nižaza wejt zuma yanapñiča, Jesucristo Jiliri sirwican. ²² Jaziqui tii jila ančhucaquin cuchanžcuča, wejtnaca puntuquiztan mazinžjapa, nižaza ančhuca kuznacquiz zumpacha p'ekinchayzjapa.

²³ Yooz Ejpžtan Jesucristo Jiliržtan ančhucaquiz llan kuzziz cjiskatla, nižaza juc'ant zuma munaziñi kuzziz cjiskatla, Jesucristužquin kuz tjaacan.

²⁴ Učhum Jesucristo Jiliržtan zuma munaziñi kuzziz žoñinacžquiz Yoozqui yanapt'ižquila. Jalla nužoj cjila. Amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS FILIPENSES

¹ Wejr Pabluqui Timoteo jilžtan ančhucaquin tii cartal cjiyržcuča. Wejr nacqui Jesucristuž manta payiñtča. Jaziqui ančhuc Filipos wajtchiz criichinacžquin cjiyržcuča. Jesucristužquin kuz tjaachiž cjen, ančhucqui Yooz partir žoñinacača. Ančhucaquin tsaanžcuča icliz irpiñinacžquinami, nižaza icliz jilirinacžquinami. ² Učhum Yooz Ejp, nižaza učhum Jesucristo Jiliri ančhucaquiz yanapt'ila. Nižaza ančhucaquiz walikaj kamkatla.

PABLUZ MAYIZITA

³ Čhjulatorat ančhucaquin cjuñznučhaja, ančhucaž cjen Yoozquin sparaquiz cjican chiyučha. ⁴ Nižaza čhjulatorat ančhucaltajapa mayizučhaja, cuntintul mayizuča. ⁵ Učhumqui chicapacha langzinčhumča, žoñinaca Yoozquin kuzziz cjiskatzjapa. Ančhucaž criichi tjuñquiztanpacha nižaza anzcama Yooztajapa wejttan chica langzinčhucča. ⁶ Ančhucaž criichi tjuñquiz Yoozqui ančhucaquiz zuma kamañchiz cjiskatz kalltichiča. Nižaza Yooz Ejpqui ančhuca zuma kamaña Jesucristuž kamaña irata juc'anti juc'ant cjiskataquiča, Jesucristuž tjonz tjuñicama. Jalla nužupanča cjiwča. ⁷ Nii ančhuca puntuquiztan pinsitanacaqui zuma lijitumača. Wejrqui persun kuzquiztan ančhucajapa anchal cjuñučha. Yoozqui tjapa ančhucaquizimi wejtquizimi yanapchiča, carsilquiz želanami, nižaza jilirinacž yujcquiz želanami. Jilirinacž yujcquiz liwriiñi Yooz tawk favora chiicanpan tjurt'ichinčhumča. Nižaza “Nii liwriiñi takuqui werar takupanča” cjican ticlarchinčhumča. Jalla nuž chiyan Yoozqui učhum yanapchiča. ⁸ Jaziqui wejrqui persun kuzquiz ančhucajapa anchal cjuñučha, jaknužt Jesucristuqui ančhucajapa zuma cjuñčhaja, jalla nuž. Yoozqui nuž zizza. ⁹ Jalla nižtiquiztan ančhucaltajapa Yoozquin mayizuča, ančhucqui tsjan tsjan zuma munaziñi kuzziz cjisjapa. Nižaza jalla nuž zuma munazan, zakaz mayizuča, ančhucqui Yooz puntu tsjan zizñi cjisjapa, nižaza Yooz puntu tsjan zuma intintazñi kuzziz cjisjapa. ¹⁰ Jalla nuž ančhucqui zuma zizñi nižaza intintazñi kuzziz cjequiz niiqui, zuma kamañanacakaz illznaquiča. Nuž illznaquiz niiqui, Jesucristuž tjonz tjuñquiziqui ančhucqui ana ujchiz zumapan cjequiča. Anaž jecmi ančhuca quintra tsjii ujmi tjojtñasacha. ¹¹ Nižaza ančhucqui Jesucristuž cjen zuma kamañanacakaz tjeeznaquiča Jesucristuž tjonz tjuñquiziqui. Jalla nižtiquiztan ančhucaž cjen Yoozqui zuma honorchiz cjequiča. Nižaza “Yooz ancha zumača” cjican Yooz honora chiitaž cjequiča.

KAMAÑAQUI CRISTUZ CJENPANCHA

¹² Jilanaca, cullaquinaca, ančhucaquin wejt puntuquiztan zizkatz pecučha. Wejtquiz anawali watchinacaž cjen tsjan žoñinacaqui liwriiñi Yooz taku nonziča. ¹³ Anziqui pajk jilirž kjuyquiz preso želuča. Jalla nuž želan tjapa wejr cuitiñi zultatunacaqui liwriiñi Yooz taku nonziča. Parti žoñinacaqui nonzizakazza. Tjapa ninacaqui zizza, wejrqui Jesucristuž liwriiñi puntu paljaychiž cjen, preso želuča. ¹⁴ Nižaza weriž preso žejltiquiztan, jila parti criichinacaqui Yooz taku paljayzjapa zumpacha p'ekinchaychiča. Nižaza tjup kuzziz cjissiča Yooz taku paljayzjapa, ana ekscan.

¹⁵ Yekjapanacaqui wejttajapa iñiziñi kuztan Cristuž puntu paljayča. Ninacaqui wejtquiztan juc'ant honorchiz cjis pecča. Partizti zuma kuztan

Cristuž puntu paljayča. ¹⁶⁻¹⁷ Ninacaqui zuma munaziñi kuzquiztan Yooz taku paljayča. Ninacaqui zizza, wejrqui tekz carsilquiz želuča, liwriiñi tawk favora tjurt'ichiž cjen. Yekjapanacaqui ana zuma kuzquiztan persun honora tanzjapa Cristuž puntu paljayča. Ninacaqui pinsičha, ninacž quintu nonžcu wejrqui juc'ant llaquisichucača, jalla nii. ¹⁸ Jalla nuž cjen, wejrqui ¿kjažt cjeesa? Jalla tuž cjiwča: zuma kuztan cjenami, ana zuma kuztan cjenami Cristuž puntuqui paljaytača. Jaknužt paljayta cjenami, wejttaqui walipankaz cjesača. Jalla nuž cjenacqui wejrqui chipznučha.

¹⁹ Nižaza juc'anti chipznača. Ančucaž wejttajapa mayiziz cjen, nižaza Jesucristuž Espirituž yanapz cjen, tjapa tii watchinacžquiztan wejrqui walipankal cjeeča. Wejrqui tii carsilquiztan ulnačhani. ²⁰ Jalla nuž anchal pecučha, nižaza tjewznučha. Ultimquiziqui wejrqui ana azkattal cjeeča. Pero Cristuž puntul kjana declarača, zuma tjurt'ichi kuztan. Jaziqui weriž cjen Cristuqui tsjan tsjan honorchiz cjequiča, weriž žetanami, weriž ticznami. Tuquimi anzimi weriž cjen Cristuqui honorchizpanča. ²¹ Tuž cjiwča. Cristužtajapapankaz žetuča. Wejr ticznaž niiqui, wejttajapa tsjan cusaž cjequiča, arajpachquin Cristužtan chica žejlcan. ²² Tii curpuchiz tira žetaž niiqui, Cristužtajapapankal langznasača. Jalla nižtiquiztan, žejtzm ticzmi jakziltat illz waquizas? Anal atasacha. ²³ Tii pizc partiqui ch'amača illzjapa. Tsjii kuzqui ticz pecučha, Cristužtan chica žejljapa. Jalla niiqui wejttajapa juc'ant waliž cjesača. ²⁴ Pero ančucaltajapa wejt tira žejtz waquiziča. ²⁵ Jalla nuž wejr ančucaquiztan kuzquiz zint'ican, wejrqui zizuča: tiral žetuča. Ančucatan tiral kamuča, ančucqui Jesucristužquiz juc'ant kuzziz cjisjapa, nižaza juc'ant cuntintu cjisjapa. ²⁶ Nižaza wiruñacqui ančucaquin wilta tjonznača. Jalla nuž weriž tjonz cjen, nižaza Jesucristuž cjen, ančucqui cuntintuž cjequiča.

²⁷ Jilanaca, cullaquinaca, jalla tužuča chekanaqui. Ančuca cristian kamzqui Cristužquiz honorchiz cjiskatz waquiziča, Cristuž tjaajinta jaru kama. Jalla nuž kamaquič niiqui, ančuca puntuquiztan zuma quintu okaquiča. Nekztanaqui wejrqui ančucaquin cherzñi tjonznaž niiqui, už ana cherzñi tjoni ataž niiqui, wejrqui ančuca puntuquiztan zuma quintu nonznačhani. Ančucqui tsjii kuzziz tjurt'ichi želačhani. Nižaza tjapa ančucqui tsjii kuzziz Yooz tawk favora langzcan želačhani. ²⁸ Nižaza ančucqui quintra žoñinacžquiztan anaž jaknužumi tsuctsucačhani. Anaž ninacž taku kjayačhani. Jalla nuž quintu nonžcuqui, cuntintul cjeeča. Nižaza ančucaž nuž kaman, kjanapacha tjeežtaž cjequiča, ančuca quintra žoñinaca infiernuquin Yooziž castictaž cjequiča. Nižaza kjanapacha zakaz tjeežtaž cjequiča, ančucqui ultimu liwriiču arajpachquin zuma kamañchiz cjequiča. Nii zuma kamaña Yooziž tjaata cjequiča. ²⁹ Yoozqui ančuc illziča, Jesucristužquin kuz tjaazjapami, nižaza Jesucristuž laycu sufrisjapami. ³⁰ Wejr irata ančucqui sufrichinčucča žoñinacaž quintra paan. Tuqui jaknužt wejrqui sufritučhaja, jalla nuž cherchinčucča. Anzimi zakaz wejt sufrita quintu nonzinčucča. Ančuc zakaz nižta sufraquičha.

2

CRISTUZ TII MUNTUQUIZ KAMTA PUNTA

¹ Ančucqui Jesucristužquin kuzziz cjen p'ekinchaytaž cjee. Nižaza Jesucristo ančucaquiz okzñiž cjen, ančucqui kuzta cjee. Nižaza Espiritu Santuqui ančuca kuzquiz luzziča. Nižaza ančucqui okzñi kuzzizza. ² Jalla nižtiquiztan ančucqui tsjii kuzziz cjee, porapat zuma munazican, nižaza

zuma kamcan. Jalla nuž ančhucqui kamaquiž niiqui, nekztan wejrqui juc'ant cuntintul cjeeča. ³ Anaž persun kuzcamakaz čhjulumi paa. Nižaza anaž čhjulumi mit kuztan paa. Antiz humilde kuzziz cjee. Parti criichinacaqui wejtquiztan juc'ant honorchiz waquiziča, jalla nuž cjican pinziz waquiziča. ⁴ Persunaltajapa wali cjisjapa, ančhucqui kuz tjayiňchucča. Nižaza parti criichinacžtajapa wali cjisjapa zakaz kuz tjaa.

⁵ Jaknužt Jesucristuqui zuma kuzziz žejltčhaja, jalla nižta irata zuma kuzziz cjee. Jesucristuqui zuma kuzziz žejlcan, ana paachiča persunaltajapakaz wali cjisjapa. ⁶ Jesucristuqui Yooz cjicanaqui, arajpachquin žejlñi kamaňchizpan želatča. Nii arajpach kamaňchiz cjenami ana nii arajpach kamaña jaknužumi tira tanzitača. ⁷ Nii arajpach kamaña ecchiča. Nekztan tii muntuquiz žejlñi kamaňchiz cjissiča, žoňinaca sirwizjapa. Nižaza žoňi irata nassiča. ⁸ Zoňž curpuchiz cjican, humilde kuzziz želatča. Yooz manta paacan, Yooz Ejpž kuzcamapan kamatča. Cruzquiz ch'awcta ticz cjenami, Yooz Ejpž kuzcamakaz kamatča. Yooz kuzcama kamzquiztan anapan jiwjatchiča. ⁹ Jalla nižtiquiztan Yooz Ejpqui Jesucristužquiz juc'ant zuma honora tjaachiča. Jesucristužquiz tsjan chawc jiliri utchiča, tjappachquiztanami. ¹⁰ Jalla nižtiquiztan tjappachaž nižquiz quillzcan rispitaquiča. Arajpachquin žejlñimi, tii muntuquiz žejlñimi, yok kos žejlñimi, tjappacha Jesucristužquiz rispitaquiča. ¹¹ Tjappacha ticlaraquiča, tuž cjican:

—Jesucristuqui, werarapan Jilirimča amqui. Jalla nuž cjican, Yooz Ejpžquiz zakaz honora tjaata cjequiča.

CRIICHI ZOŇINACAQUI YOOZ ZUMA KAMAŇCHIZZA

¹² Werič pecta jilanaca, cullaquinaca. Werič ančhucatan želan, ančhucqui werič chiita taku cassinčhucpanča. Nižaza jaziqui juc'antiž wejt taku casa, ančhucatan ana želanami. Arajpachquin kamzjapa nižaza ultimu liwriita cjisjapa, ancha kuz tjaa. Nižaza humilde kuzziz cjee Yoozquin ekscan.

¹³ Cjuňzna. Yoozqui ančuca kuzquiz žejlča. Jalla nuž žejlcan, niipachaž niž kuzcama zuma paaz ančucaquiz peckatča. Nižaza Yoozpacha nii zuma paaznaca cumplisjapa yanapča.

¹⁴ Čhjulu paacanami, ana Yooz quintra chucha, nižaza ana payznaka. Pero tjapa zuma kuztan kama. ¹⁵ Jalla nuž zuma kuztan kamtiquiztan, anaž jecmi ančuca quintra uj tjojtNASAča. Ana wal ujchiz žoňinacžtan kamcanami, anapan ujchiz cjesača, zuma kuztan kamcan. Nekztan ančhucqui kjanapacha tjeeža, Yooz maatinacčhucča. Zuma kamcan ančhucqui ana wal žoňinacžquiz Yooz zuma kamaña pajkatča, zuma kjanažtakaz.

¹⁶ Nižaza ančhucqui Yooztan wiňay kamz puntu paljaycan Yooz zuma kamaña pajkatča. Jalla nuž ančucaž zuma kamtiquiztan wejrqui Jesucristuž tjonz tjuňquiz ancha cuntintul cjeeča. Ančuca zuma kamaňchiz kamtiquiztan werič apóstol puestuquiz Cristužtajapa langžtaqui anača ina.

¹⁷ Ančhucqui Yoozquin tsjii wilana ofrendažtakaz ančuca zuma kamaña tjaača. Ančuca ofrenda zuma cumplisjapa, ticzNASAča wejrqui. Jalla nuž ticzcanami wejrqui cuntintul cjeeča. Ančucaž cjen Yooz sirwican cuntintuča. ¹⁸ Nižaza ančhucqui werič cjen cuntintu zakaz cjis waquiziča. Jaziqui wejttan chica cuntintuž cjee.

¹⁹ Jesucristo Jiliriz munan, wejrqui ančucaquin Timoteo jila cuchanžquiz pecuča. Nekztan Timoteož quejpžquiztan, ančuca puntu wejtquiz maznaquiča. Nekztan wejrqui persun kuzquiz zuma cuntintul cjeeča. ²⁰ Anaž iya jecmi wejr irata pinsiňi žejlča, Timoteokazza. Jalla niiča ančhucalta wali cjisjapa kuz tjaaňipankaz. ²¹ Parti jilanacaqui persunaltajapa wali cjisjapa kuz tjaača. Jesucristuž kuzcama ana zuma ojklajča. ²² Ančhucqui

Timoteo jilž puntu zizza. Niiqui zuma kuz tjeeziča. Wejttaan chica liwriiñi Yooz taku paljaycan wejr zuma yanapchiča, jaknužt tsjii majch persun ejp yanapčhaja, jalla nižta irata. ²³ Chjulut wejtquiz carsilquiz watačhaja, jalla nii zizcu, wejrqui Timoteo jila cuchanžquiz pecuča ančhucaquin. ²⁴ Nižaza Jesucristo Jiliriž munan, wejrpacha upaquiztan ančhuc cheržni tjonz pecuča.

²⁵ Tirapan carsilquiz želaž niiqui, Epafrodito jila cuchanžcača. Jalla nuž cuchanžquiz tantiichinča. Epafrodito jilaqui wejt herman jilača, nižaza Jesucristužtajapa langžni maziča, nižaza wejttaan chica tjurt'iñi maziča. Ančhucqui Epafrodito jila wejtquin cuchanžquichinčhucča, wejtquiz yanapzjapa. Wejttaan žejlcan, wejr zuma atintichiča. ²⁶ Nii jilaž tjapa ančhucaquiz ancha cjuñtiquiztan wejrqui tantiichinča, ančhucaquin nii cuchanzjapa. Ančhucqui Epafrodito jila laaquita quintu nonzinčhucča. Epafrodito jilaqui jalla niž quintu ančhucaquin irantiquiztan kuz turwaysi cjišiča, ančhuc cjuñzcu. ²⁷ Ultim werara laatača, nižaza ticzmayatača. Pero Yoozqui nižquiz ancha okžcu čhjetinčiča. Yoozqui wejtquizimi okzizakazza. Ana čhjetintaž cjitasaž niiqui, wejttaqui juc'ant llaquiz cjitasača. ²⁸ Jalla nižtiquiztan wejrqui tii jila juc'ant cuchanžquiz pecuča, ančhucqui tii jila cheržcu cuntintu cjequiča, nižaza wejrzakaz ančhucaž cuntintu cjen, upa llaquisača. ²⁹ Nii jila zuma cuntintu kuztan risiwaquiča, zuma Jesucristo Jilirižquin criichi zoñiča niiqui. Jalla nižta jilanacžquiz rispitspanča. ³⁰ Tii Epafrodito jilaqui ticzmayapantača, Cristužtajapa sirwican. Jos ticziča, ančhuca cuntiquiztan wejtquiz tii carsilquin atintican. Jalla nižtiquiztan nižquiz zuma risiwaquiča.

3

PABLUQUI JESUCRISTUŽQUIN KUZUZPANCHA

¹ Jilanaca, cullaquinaca, tsjiilla cjesača. Cristuž mantuquiz žejlcan cuntintuž cjee. Tuqui ančhucaquin cartal cjiirchinča, tsjii kjaž puntu-nacquiztan. Jalla nii puntunacquiztan wital cjiirz pecuča. Wejtta ana molističa nii wila cjiirzqui. Ančhucaltajapaqui ancha walipanča jalla nii puntunaca wila cjiirzqui. ² Ančhucqui ana wal zoñinacžquiztan cwitaza. Ana wal pacužtakazza ninacaqui. Ana wali paañinacača ninacaqui. Chimpuchiz cjisjapa zoñinacž curpu pootniča. ³ Učhumqui lijitum Yooz partir zoñinacača, nižaza učhum kuznacquiz Yooziž chimputapanča. Yooz Espiritu Santuž učhum kuznacquiz luzziž cjen, Yooz rispitiñčhumča. Nižaza Jesucristužquin kuz tjaachiž cjen učhumqui cuntintučhumča. Učhumqui anača zoñiž pinsita custurumpiquiz kuz tjaachinčhumqui, Yooz partira cjisjapaqui. ⁴ Ima Jesucristužquiz kuz tjaacan, wejttaqui razunanaca želatča, “Yooz partiquiz želuča” cjisjapaqui. Jakziltat persun razunanacquiztan pinsičhaja, “Wejrqui Yooz partiquiz želuča” cjicanaqui, jalla nižta chiiñi zoñžquiztan wejttaqui juc'anti razunanaca žejlča, “Yooz partiquiz želuča” cjisjapaqui. ⁵ Jalla tužuča wejt razunanacaqui: maaž majttiquiztan quinsakal tjuñquiztan persun curpuquiz chimputapantača. Wejrqui Israel wajtchiz zoñtča. Benjamin famillquiztantča. Hebreo tawkchiz zoñtča majttiquiztanpacha. Nižaza wejt maa ejpmi hebreo chiiñizakazza. Judío lii puntuquiztan fariseo partir tjaaajinta jaru kamiñpantača. ⁶ Ancha tjapa kuztan judionacž lii jaru kamz pecquiñtača. Jalla nižtiquiztan Jesucristužquin criichi zoñinaca sufriskatiñtača. Judionacž lii jaru kamz puntuquiztan wejrqui zuma cumpliñtača. Anaž jecmi wejt puntuquiztanaqui “Amqui anam judionacž lii jaru kamča” cjican chii atchiča. Wejt kamzqui lijituma

lii jarupantača. ⁷ Tuquiqui tjapa nii puntunacaqui wejtquiztan ancha walñitača. Anziqui tjapa nii puntunacaqui wejtquiztan ana zinta walča, Jesucristuž tjapa walchiž cjen. ⁸ Jesucristo wejt Jiliri tsjan zuma pajzpanqui, jalla niikaz wejtquiziqui walča, tjappachquiztan juc'anti. Jalla nižtiquiztan tjapa žoñiž pectanaca wejtquiztan ana zumanacažtakal nayuča. Wejtquiztan anaž iya čhjulumi walča. Jesucristuž partiquiz cjisjapa wejrqui tjapa žoñiž pectanaca ana kuz tjaa-uča. Ninaca ecchinča. Jaziqui ana criiñi žoñiž pectanaca cjujchinacažtakal nayuča Cristuž partiquiz žejlzjapa, ⁹ nižaza Cristužtan tsjii kuzziz cjisjapa. Jesucristupankaz wejtquiztanac walča wejr Yooz yujcquiz ana ujchiz cjisjapa. Wejt persun pinsita jaru kamtasaž niiqui, nižaza judionacž lii jaru kamtasaž niiqui, Yooz yujcquiz tirapan ujchiz cjitasacha. Pero Yooz yujcquiz ana ujchiz cjisjapa, Jesucristužquin ultimpacha kuzziztča wejrqui. Jesucristužquin kuzziz cjen, Yoozqui wejtquiz nayča, ana ujchiz nižaza zuma, jalla nii. ¹⁰ Wejrqui pecuča tužu, Cristo tsjan zuma pajz, jalla niiča. Nižaza Jesucristuqui jacatatcan, ancha aziž tjeeziča. Jalla nižta azziz cjis pecuča. Nižaza jaknužt Jesucristuqui sufritchaja, jalla nuž sufris zakal pecuča, niž partiquiz cjisiž cjen. Nižaza jaknužt Jesucristuqui ticztčaja, jalla nižtazakaz ticzižtakal žejlz pecuča, ana uj paacan žejlzjapa. ¹¹ Jalla nuž Cristužtajapakaz kamcan, wejrqui ticžcu tjewznuča, jacatatjapa, jalla nii.

YOOZ IRATA ZUMA KAMAÑCHIZ CJIS PECCHA PABLUQUI

¹² Tuž cjiwča. Wejrqui tii muntuquiz žejlcan, Cristužtajapa awisaqui ana zuma kamuča. Imaziča Yooz irata zuma kamañchiz žejlzquinaqui. Jalla nuž cjenami, wejrqui tirapan kuz tjaa-uča, nižaza tjurt'uča, Yooz irata zuma kamañchiz cjisjapa. Jalla nižta wejr cjisjapaqui Jesucristuqui wejr liwriichiča. Nižaza wejr liwriichiča niž mantuquiz cjisjapa. ¹³ Jilanaca, cullaquinaca, wejrqui tuž cjiwča, wejrqui imaziča Yooz irata zuma kamañchizqui cjicanaqui. Pero tuž cjiwča, wejt tuquita ana zuma kamaña ecuča. Nižaza ancha tjapa kuztan tjurt'uča, juc'ant zuma kamañchiz cjisjapa. ¹⁴ Tira tjurt'uča, Yooz irata zuma kamañchiz cjisjapa, nižaza Yoozquiztan tsjii zuma premio ganzjapa. Jesucristuž partiquiz žejlchiž cjen Yoozqui wejr arajpachquin kjawznaquiča. Nekztan juc'ant zuma kamañaž tjaaquiča.

¹⁵ Tjapa ančhuc Yoozquin kuz tjurt'ichinaca wejr irata cjee. Ančhucaž pinsitaqui tsjii puntu ana wejr iratažlaj niiqui, Yoozqui ančhucaquiz nii puntu zizkataquiča lijituma pinzizjapa. ¹⁶ Tii zakal cjiwča. Anzcama jaknužt Yoozqui učumnacaquiz niž kamañ puntuquiztan zizkatčaja, jalla nii zizkatta kamañ jaru kamstanča.

¹⁷ Jilanaca, cullaquinaca, weriž kamta irataž kama. Nižaza jakzilta criichinacat weriž kamta irata kamčaja, jalla ninacžquin yatekaza, juc'ant zuma kamañchiz cjisjapa. ¹⁸ Wejrqui kjaž wлта ančhucaquiz chiižinčinča, nižaza ancha kuzquiz zint'ican kaacan, wлта chiižinuča, jalla tuž cjican. Wacchi žoñinacaqui Cristuž quintra žejlča. Cristuž cruzquiz ticziž cjenami, jalla nii liwriiñi ana juyzu paača. ¹⁹ Ultimquiziqui nii ana Cristužquiz juyzu paañi žoñinacaqui Yooziž castictaž cjequiča. Ninacaž persun kuzquiztan pectanaca rispitcha, tsjii yooztakaz. Azzucanaca paacan, mit kuzzizkazza. Nižaza tii muntu yokquiz žejlñi cusasanacžquizkaz pinsiča. ²⁰ Učumzti arajpach wajtchiz žoñinacčhumča. Učumqui arajpachquiztan učum Liwriiñi, Jesucristo Jiliri, tjewža. ²¹ Jesucristuqui wлта tjonžcu učum ana wal curpunaca tsjemataž tuckataquiča, niž irata zuma curpuchiz cjisjapa.

Niiz persun aztan uĉumnaca curpu jalla niŕta tsjemata tuckataquiĉha. Niŕaza niiz persun aztan ĉhjultakimi niiz mantuquiz cjiskataquiĉha.

4

YOOZQUIN KUZIZ CJEN CUNTINTUPANZ CJEE

¹ Weriŕ pecta jilanaca, cullaquinaca, anĉhucaquin ancha tjonz pecuĉha. Anĉucaŕ cjen, cuntintuŕ wejrqui, niŕaza anĉucaŕ cjen honorchiz cjeeĉha. Pecta jilanaca, cullaquinaca, Jesucristo Jilirŕquin tjurt'ichi kuziz cjee.

² Evodia cullaca, niŕaza Síntique cullaca, anĉhucqui Jesucristo Jilirŕquin criichiŕ cjen tsjii kuziz cjee. ³ Wejt lijitum Cristuŕquiz sirwiŕni mazi, amquiz rocuĉha, tii pucultan cullaquinacŕquiz yanapt'alla, porapat zuma munaziŕni kuziz kamzjapa. Nii pucultan cullaquinacaqui wejttaŕn chica liwriiŕni taku paljaycan langziĉha. Niŕaza nii cullaquinacaqui Clementiŕtana, niŕaza parti wettana chica paljayŕni mazinacŕtana langziĉha. Tjapa ninacŕ tjuunacaqui listitaĉha arajpach ŕejtz liwruquiz.

⁴ Jesucristo Jilirŕ cjen cuntintupanaŕ cjee ĉhjulorami. Wilta cjiwĉha: cuntintuŕ cjee. ⁵ Tjapa ŕoŕinacaqui anĉhuc zuma kuziz pajla. Jesucristo Jiliriqui wajillaŕ tjonacuĉha.

⁶ Ana ĉhjulquiztanami llaquita kuziz cjee. Antiz ĉhjulu watanami Yoozquizkaz mayiza. Yoozquiztan ĉhjulumŕ maya, niŕaza sparaquiŕ cjee. ⁷ Jalla nuŕ kaman, Yoozqui anĉhuca kuzquiz cuntintuŕ cjiskataquiĉha. Jaknuŕt Yoozqui ŕoŕinacŕ kuzquiz cuntintu cjiskatĉhaja, jalla nii cuntintu cjiskattaqui ana intintazasaĉha, ŕoŕiŕ pinsitiquiziqui. Jesucristuŕtana tsjii kuziz cjen anĉhuca kuznacaqui cuntintu cjequiĉha, Yooz cwititiquiztanaqui.

ZUMA PINZIZNACAPANZ WAQUIZICHA

⁸ Jilanaca, cullaquinaca, tii zakal cjiwĉha. Jalla tiŕta ultim zuma pinziznaca waquiziĉha: weraranaca, niŕaza rispitsnaca, niŕaza Yooz kuzcama kamznaca, niŕaza ana uj paaznaca, niŕaza tjapa zumapan kamz pecznaca, niŕaza zuma quintuchiz cjisnaca. Jalla niŕta zumanaca pinza, niŕaza tjapa zuma walinaca pinza.

⁹ Weriŕ tjaaŕinta jarumi, niŕaza weriŕ chiita jarumi, jalla nii jarupan kama. Niŕaza jaknuŕt weriŕ kamta puntuquiztan nonŕinĉhucĉhalaj niiqui, niŕaza cherĉinĉhucĉhalaj niiqui, jalla niŕta iratapan kama. Jalla nuŕ zuma kamtiquiztan Yoozqui anĉhucatan chicapachaŕ cjequiĉha. Nekztana anĉhucqui walikaz cjequiĉha.

PABLUZQUIN PAAZNACA APAYZQUITA

¹⁰ Jaziqui anĉhucqui wilta wejtquiz cjuŕzinĉhucĉha. Jalla niŕtiquiztan anĉha cuntintutĉha wejrqui, Jesucristo Jilirŕ cjen. Jazic wejrqui anal cjis pecuĉha, wejr tŕatzikalak, cjicanaqui. Antiz anĉhucqui yanapz pecanami, ana jaknuŕumi wejtquiz yanapi atĉinĉhucĉha. ¹¹ Wejrqui anal cjiwĉha, "Ancha t'akjiri ŕeluĉha", cjicanaqui. Wejrqui aprendichinĉha, cuntintupankaz ŕejlzjapa, ĉhjulu wejtquiz watanami. ¹² Zelinchiz kamcanami, ana ŕelinchiz kamcanami cuntintu ŕeli zizzinĉha. ĉhjulu watanami, ĉhjerchiz cjicanami ana ĉhjerchiz cjicanami, walipankaz ŕeli aprendichinĉha. T'akjiriŕtakaz ŕejlcanami, ana t'akjiri ŕejlcanami walipankaz ŕeli aprendichinĉha. ¹³ ĉhjulu watanami, Jesucristuqui wejtquiz azi tjaaŕipanĉha, awantizjapa. Cristuŕ aztan ĉhjulumŕ paachucaĉha. ¹⁴ Jalla nuŕ cjenami, anĉhucqui walipankaz paachinĉhucĉha, wejtquiz yanapcan, weriŕ sufrican ŕejlchiŕ cjen.

¹⁵ Tuquiqui weriž liwriiñi taku paljayi kalltitan, nižaza Macedonia yokquiztan ulantan, ančhucqui wejtquiz ofrendanacžtan yanapžquichinčhucča. Ančuca iclizquiztankaz wejtquiz yanapchinčhucča. Wejrqui ančucaquiz zuma Yooz taku paljaychinča, nižaza ančhucqui wejtquiz cusasanaca tjaacan yanapchinčhucča. Jalla tjapa nii zizza ančhucqui. ¹⁶ Nižaza Tesalónica wajtquiz sufrican želan, ančhucqui ofrendanaca wejtquin apayžquichinčhucča, wлта wлта. ¹⁷ Wejrqui ančuca ofrendanacquiz anal kuz tjaa-uča. Ančuca ofrendanacakaz anal pecučha. Pero wejr pecučha, ančhuc arajpachquin juc'ant honorchiz cjisjapa, ančucaž ofrendanaca tjaatiquiztan. Jalla niil pecučha. ¹⁸ Ančucaž yanaptiquiztan juc'anti wejtquiz žejlča, ana iyal necesituča. Epafrodito jilaqui ančucaž apayžquita ofrendanaca wejtquiz intirjichiča. Jalla nižtiquiztan wejtta jilacamača. Jalla nii apayžquita ofrendanacaqui Yoozquiz tsjii zuma ulurchiz inzinzužtakaztača. Nižaza Yooz yujcquiziqui ančuca ofrendanacaqui tsjii zuma wilanažtakazza. Yoozqui nižtiquiztan cuntintučha. ¹⁹ Chjulorat ančhucqui čhjulunacquiztanami upsi cječhaja, jalla nii oraqui wejt Yoozqui ančucaquiz juc'anti yanapt'aquiča. Jesucristuž cjen Yoozqui ančucaquiz yanapt'aquiča, tjapa nižquiz zuma walinaca žejltiquiztanjama. ²⁰ Učhum Yooz Ejpžquiz wiñaya wiñaya honora tjaataj cjila. Jalla nužoj cjila.

²¹ Tsjii cjesača. Tjapa Jesucristužquin criichi jilanacžquin tsaanžinalla. Nižaza tii wejtta chica criichi jilanacaqui ančucaquin tsaanžquiča.

²² Tjapa tekžta criichi žoñinacaqui ančucaquiz tsaanžquiča. Juc'anti ančucaquiz tsaanžquiča tii Roman chawc jilirž kjuychiz criichi žoñinacaqui.

²³ Učhum Jesucristo Jiliriqiu ančuca kuzquiz zumapaj yanapt'ila. Amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS COLOSENSES

¹ Wejrqui Pablut'cha, an'chucaquin cjiir'zcu'cha. Wejrqui Jesucristuž illzta apostult'cha, Yooz pectiquiztan. Wejttan Timoteužtan tii carta cjiir'zcan an'chucaquin tsaanžcu'cha. ² An'chucqui Colosas wajtchiz žoñinac'chuc'cha, nižaza lijitum Yooz parti žoñinac'chuc'cha. An'chucqui lijitum Jesucristužquin kuzziz'chuc'cha. Jaziqi wejtnac mazinac'chuc'cha. U'chum Yooz Ejp an'chucaquin yanapt'ila, nižaza zuma cuntintu kuzziz cjiskatla.

PABLUZ MAYIZITAQUI

³ Wejrnacqui čhjulatorat Yoozquin parlu'chaja, u'chum Jesucristo Jilirž Yooz Ejpžquin sparaqui'cha cjiñpan'cha an'chuca zuma kamchiž cjen. ⁴ An'chucqui Jesucristužquin kuz tjaayiñ'chucqui'cha, nižaza parti jilanac'žtan zuma munaziñ'chucqui'cha. Jalla nuž zizcu, Yoozquin ancha sparaquiž cjichin'cha. ⁵ Jalla nuž zuma kamcan, an'chucqui tjewžqui'cha, čhjulut Yoozqui arajpachquin an'chucaltajapa zuma panž tjaczaja, jalla nii. An'chucqui nii Yooz tjacžta kamz puntu zizzin'chuc'cha, werar liwriiñi Yooz taku nonžcu. ⁶ Nii liwriiñi takuqui an'chucaquiz paljaytata'cha, nižaza tjapa kjutñi žoñinac'žquiz paljaytata'cha. Jalla nii taku paljaytiquiztan, tjapa kjutñi žoñinacaqui Yooz zuma kamañchiz cjissi'cha. Nižaza tjapa kjutñi tsjan tsjan žoñinacaqui liwriiñi tawkquiz kuzzizza. Nižaza tsjan tsjan an'chuca wajtchiz žoñinacaqui liwriiñi tawkquiz zakaz kuzzizza. Zuma Yooz taku nonztiquiztanpacha tii orcama tsjan tsjan an'chucqui Yoozquin kuzziz'chuc'cha. Nižaza Yooz taku nonžcu zumpacha zizñi cjissin'chuc'cha, Yoozqui žoñinaca ancha okzñi'cha, jalla nii. ⁷ Jalla nuž Epafras jilaqui an'chucaquin tjaajinchizakazza. Jalla niiqui u'chumž pecta jila'cha, nižaza niiqui wejttan chica Jesucristo Jiliržtajapa langzi'cha. Nižaza Epafras jilaqui Jesucristužquin sirwiñi'cha. ⁸ Epafras jilaqui an'chuca puntu wejtnacaquiz quint'ichi'cha, jaknužt an'chucqui parti criichinac'žtan zuma munazichin'chucžlaja, jalla nii.

⁹ Jalla nuž an'chuc zuma kamtiquiztan wejrnacqui an'chucaltajapa Yoozquin mayiziñpan'cha. An'chuca puntu nonžcu, Yoozquin mayiziñpan'cha, tsjan zuma kamajo. Nižaza mayiziñpan'cha, Yoozqui an'chuc zumpacha zizkatajo, jaknužt niiqui an'chuc zuma kamz mun'chaja, jalla nii. Nižaza mayiziñpan'cha, an'chucqui Yooz kuz zizñi cjisjapa, nižaza Yooz kuz intintazñi cjisjapa. ¹⁰ Jalla nuž zizñi nižaza intintazñi cjequiž niiqui, an'chucqui zuma kamaqui'cha, jaknužt Jesucristo Jilirž partir žoñinacaqui kamstanžlaja, jalla nii. Jalla nuž an'chucaž zuma kamtiquiztan, Yoozqui cuntintuž cjequi'cha. Nižaza jalla nuž zuma kamcan, an'chucqui t'apaman walinacaž paaqui'cha. Nižaza Yooz puntu juc'ant zuma zizaqui'cha. ¹¹ Jalla nuž an'chucqui zuma kamcan, Yooz aztan kamaqui'cha, jaknužt Yoozqui zuma tjapa aztan'chalaja, jalla nižta aztan. Yooz aztan kamcan, an'chucqui čhjulquiztanami pasinsis kuzziz Yoozquin tjurt'aqui'cha, nižaza sufricanami cuntintu kuzziz cjequi'cha. ¹² Nižaza zuma kamcan, an'chucqui Yoozquin sparaquižpanž cjequi'cha. Yoozqui an'chuc tjaczi'cha, arajpachquin irinsa tanzjapa. Yoozqui tjapa criichinac'žquin tsjii zuma irinsa tjaaqui'cha. Nii zuma irinsa an'chucaquiz zakaz tjaata cjequi'cha. Jaziqi Yoozquin ancha sparaquiž cjis waquizi'cha. ¹³ Yoozqui u'chum liwriichi'cha, jalla nižtiquiztan u'chumqui ana wal Satanás mantuquiz ana iya zejl'cha. Yoozqui u'chum niž pecta Majch Jesucristuž mantuquiz utchi'cha. ¹⁴ Jesucristuž ticztiquiztan u'chumqui

Satanás mantuquiztan liwriitača. Nižaza Jesucristuž ticztiquiztan učhum ujnaca pertuntača.

JESUCRISTUZ PUNTUQUIZTAN

¹⁵ Tii muntuquiz kamcan Yooz Majchqui ana cherta Yooz Ejpž kuz kjanacama pajkatchiča. Yooz Majchqui tjappachquiztan tsjan jiliriča. ¹⁶ Niiž cjen tjappacha žejlča, tjapa arajpachquin žejlñinacami, tjapa yokquiz žejlñinacami, tjapa chertanacami, ana chertanacami, tjapa mantiñinacami, gobiernunacami, jilirinacami, tjapa anjilanacami, tjapa zajranacami, Jesucristo Yooz Majch cjen, tjappacha žejlča. Nižaza niižtajapa tjappacha paatača, niižquiz honora waytizjapa. ¹⁷ Jesucristuqui žejlchiča, primerquiztanpacha, nižaza tjapa žejlñinacž tuquitanpacha. Niiž cjen tjappacha žejlča. ¹⁸ Nižaza Jesucristuqui Yooz partir žoñinaca mantiča. Jaknužt persun žoñž kuz persun curpu mantičhaja, jalla nižta irata Jesucristuqui niiž icliz žoñinaca mantiča. Niiž cjen niiž icliz žoñinacaqui Yooz kamañchiz cjissiča. Niiča primera ticžcuqui jacatatchiqui, tjappachquiztan tsjan jiliri uchta cjisjapa. ¹⁹ Yooz Ejpžtan Yooz Majchtan tsjii kamañchizpanča. ²⁰ Nižaza Jesucristuž ticziž cjen, tjappacha pertunta cjesača, yokquiz žejlñinacami, ana yokquiz žejlñinacami. Jalla nuž Yooz Ejpqui munchiča. Jesucristuž cruzquiz ch'awcta ticziž cjen, Yooz Ejpžtan parti žejlñinacžtan zumanskattaž cjesača. Jalla nuž munchiča Yooz Ejpqui.

²¹ Tuquiqui ančhucqui Yoozquiztan yekjatača, nižaza Yooz quinratača ančuca kuzquiz. Tuqui ančhucqui ana wali pinsiñchuctača, nižaza Yooz quintra ana wali paayiñchuctača. Jalla nuž ana wali kamta cjenami Yoozqui ančhuc pertunchiča, niižtan ančhucatan wali cjisjapa. ²² Jesucristuž cjen Yooz Ejpqui ančhuc pertunchiča. Jesucristuqui ančhuc irata curpuchiz cjican, ančuca laycu ticziča. Ančhuc laycu ticziča, Yooz yujcquiz ančhuc ana ujchiz Yooz irata zuma kamañchiz prisintiskatzjapa. Jalla nuž Yooz yujcquiz zuma cjican anaž jecmi ančucaquiz tsjii uj tjojtunz atasacha. ²³ Jalla nuž Yooztan ančhucatan wali cjisjapa, ultimu chekpacha Jesucristužquiz kuzzizpanča. Nižaza ančhucqui Jesucristužquiz tjurt'iñi kuzziz cjistanča, ana wira jaytistanča. Tii muntuquiz liwriiñi tawk jaru kamñi cjistanča, arajpach zuma kamaña tjewžcan. Nii liwriiñi taku nonzinčhucča. Nižaza nii liwriiñi takuqui tjapa kjutñi tii muntuquiz paljaytatača. Nii taku paljayzjapa, wejr Pabluqui apóstol oficiuquiz uchtača.

PABLUQUI APOSTOL KAMAÑCHIZZA

²⁴ Wejt Yooz tjaata oficio cumplican, ančhucaltajapa sufručha. Jalla nuž sufrican wejrqui cuntintutča. Ančhuc zuma kamañchiz cjisjapa yanapñiž cjen, wejrqui cuntintutča. Nižtami iya sufristanča. Jalla nuž wejt curpužtan sufrican, Cristuž partir žoñinacaltajapa wejt sufrisnaca cumpližinuča. Cristužquiz kuzziz cjen nižta sufručha. Cristuž partir žoñinacaqui Cristuž icliz žoñinacača. ²⁵ Wejrqui Cristuž partir žoñinacžquin sirwizjapa, apóstol oficiuquiz uchtača. Yoozqui ančhucaltajapa nii oficiuquiz wejr utchiča. Wejrqui uchtača Yooz taku zumpacha zizkatzjapa, ²⁶ nižaza Yooz pinsita zizkatzjapa. Jalla nii Yooz pinsitaqui tuquitanpacha chjojtatača. Jalla nižtiquiztan tjapa žoñinacaqui ana zizzucatača. Jazikaz Yoozqui niiž pinsita zizkatchiča niiž partir žoñinacžquiz. ²⁷ Yoozqui niiž partir žoñinacžquiz niiž tuquita chjojta pinsitaqui zizkatz munchiča. Nii pinsitaqui ancha zumača ana judío žoñinacžtajapaqui. Jalla tiiča nii tuquita chjojta pinsitaqui: Jesucristuqui ančuca kuzquiz žejlča. Jalla

nižtiquiztan ančhucqui Cristužtan arajpachquin ancha zuma kamaquiča. Jalla nii zuma kamaña tjewža ančhucqui.

²⁸ Jesucristuž puntu paljayučha, tjapa žoñinacžquin chiižincan, nižaza tjaaajincan. Jalla nuž chiyan, Yoozqui wejr yanapčha zizñi zizñi chiyajo, tjapa Jesucristužquin kuzziz žoñinaca Yooz irata zuma kamañchiz cjeajo. ²⁹ Nižaza apóstol oficiuquiz ojklaycan, ancha langznuča, tjapa Cristuž tjaata aztan langznuča, tjapa jilanaca Yooz irata zuma kamañchiz cjiskatzjapa.

2

¹ Jalla nuž ančhucaquin maznuča, weriž ančhucaltajapa langžta zizkatzjapa. Tjapa kuztan langznuča, ančhucaltajapami, nižaza Laodicea cjita wajtchiz žoñinacžtajapami, nižaza tjapa ana wejr cherchi criichinacžtajapami.

² Jalla nuž tjapa aztan langznuča, Yoozquin criichi žoñinacž kuzquiz zumpacha p'ekinchayta cjisjapa, nižaza tsjii kuzziz cjisjapa, nižaza porapat zuma munaziñi kuzziz cjisjapa. Nižaza langznuča, Yooz chjojta pinsita puntu zumpacha intintizkatzjapa. Jalla nuž zumpacha intintazcu, ančhucqui tjurt'iñi kuzziz cjequiča. Jalla nii tuquitan chjojta Yooz pinsitaqui Cristuž puntuča. Wejrqui Cristuž puntu paljaycan langznuča.

³ Cristupankaz Yooz puntu litituma zizñi cjiskatasacha, nižaza tjapa Yooz puntu intintazñi cjiskatasacha. ⁴ Jalla niil ančhucaquiz cjiwča, ana jakziltami ančhucaquiz incallzjapa, tsjii zuma takužtakaz chiican. ⁵ Ančhucatan ana žejlcanami, wejt persun kuzquiz ančhucaquiztan anchal cjuñznuča. Wejrqui ančhuca puntu naychinča, tsjii kuzziz kamča, nižaza Jesucristužquin criiču tjurt'ichi kuzzizčhucča. Jalla nižta nayžcu wejrqui chipznuča.

⁶ Tuquiqui ančhucqui Jesucristuž puntu tjaaajintan tjapa kuztan catokchinčhucča. Nuž catokžcu Jesucristuž mantuquiz cjissinčhucča, niiqui ančhuca jiliri cjisjapa. Jalla nuž Jesucristuž mantuquiz tirapan kama. Nižaza nižquin tsjii kuzziz cjee. ⁷ Nekztan niž puntu tsjan tsjan zizñi cjequiča, nižaza nižquin tjurt'ichi kuzziz kamaquiča. Jalla nuž ančhucqui tjaaajintatača. Nižaza čhulu watanami ančhucqui Yoozquin sparaquižpanž cjis waquiziča.

CRISTUZ CJEN EW KAMAÑA ZEJLCHA

⁸ Ančhucqui cwitazaquiča, tsjii kjutñi ana chjichta cjisjapa. Yek-japanacaqui ančhuc incallskatz pecča, zuma razunanacažtakaz chiican, nižaza toscar takunacžtan chiican. Jalla nižta tawkchiz žoñinacaqui Cristuž pinsita jaru anaž chiiča. Pero žoñiž pinsita jarukaz chiiča. Nižaza zajranacž pinsitanac jarukaz chiiča. Jaziqui nižta chiiñi žoñinacžquiztan cwitazaquiča.

⁹ Cristuqui tii muntuquiz kamcan žoñž curpuchiztača. Nižta curpuchiz cjenami, Cristuqui Yoozpankazza, nižaza Yooz kamañchizpankazza.

¹⁰ Cristužtan tsjii kuzziz cjican ančhucqui Yooz kamañchizpan žejlča. Nižaza Cristučha wali pajk jiliri tjaapa mantiñinacžquiztanami, tjapa poderchiznacžquiztanami. ¹¹ Cristužtan tsjii kuzziz cjican, ančhucqui kuzquiz chimputa cjissinčhucča. Žoñiqui ana ančhuc chimpuchiča. Pero Jesucristuqui ančhuca kuz chimpuchiča. Nii kuzquiz chimputaqui tuž cjiča: Yooz partir žoñinacača, jalla nii. Cristuqui niž partir žoñinaca uj paaz pecñi kuzquiztan jaytiskatchiča. ¹² Jesucristužquin kuz tjaatiquiztan bautista cjissinčhucča. Bautistaqui tuž cjiča: Jaknužt Cristuž curpu tjažtažlaja, jalla nižta irata ančhuca tuquita ana wal kamaña tjažtazakazza. Nižaza jaknužt Jesucristuqui jacatatzcu Yooz kamaña tanžtchaja, jalla nižta irata

zakaz ančhucqui Jesucristužquin kuzziz cjen Yooz kamaña tanzinčhucča. Yoozqui ticzinaca jacatatskatzjapa azzizza. Jalla nii azziz Yoozquin criižcu, Yooz kamaña tanzinčhucča, Yooz kamañchiz kamzjapa. ¹³ Tuquiqui ančhucqui ana curpuquiz chimputatača, judío žoñinacž partira cjisjapa. Ana chimpuchiz cjican, nižaza ujnaca paacan, ticzi žoñinacažtakaztača ančhucqui. Jaziqui Cristužtan tsjii kuzziz cjen Yoozqui ančhucquiz niž ew kamaña tjaachiča. Nižaza tjapa učhum ujnaca pertunchiča. ¹⁴ Uj paatiquiztan tsjii acta želatča učhum quintra. Jesucristuž učhum laycu ticziž cjen Yoozqui nii acta jurkatchiča, tjapa učhum quintra puntuquiztan. Anulta cjissiča, Jesucristuž cruzquiz ch'awcta ticziž cjen. ¹⁵ Cristuž cruzquiz ch'awcta ticzižquiztan, Yooz Ejpqui atipchiča tjapa anawal jilirinacami nižaza poderchiznacami. Yoozqui nii anawal azziz ispiritunaca ana azziz cjiskatchiča. Kjanapacha azkatchiča, prisu tanta žoñinacažtakaz. Yoozpanikazza tjappacha atipchiqui.

ARAJPACH KAMAÑCHIZ CJISPANCHA

¹⁶ Jalla nižtiquiztan anaž jecmi ančhucquiz uj tjojtnasača, tuquita mantitanaca jaru ana kamtiquiztan. Tuquitan Yoozqui puntu puntu mantichiča, lujlz puntu, licz puntu, pjijsta puntu, ew jiiz puntu, jeejz tjuñi puntu, jalla nuž. ¹⁷ Tuquitan Yoozqui tjapa nii puntunaca mantichiča, Yooz kuz koloculla tjeezjapa. Pero Cristupankaz ultim werara Yooz kuz tjeeža. ¹⁸ Ančhucqui Jesucristužquin kuzziz cjen, anaž jeczquizimi ančhucquiztan arajpach premio kjankataquiča. Yekjap žoñinacaqui mit kuzziz cjenami, ana mit kuzziz tjeeža. Nižaza anjilanacžquiz rispitažo tjaajža. Nuž tjaajñi žoñinacaqui anchuc incallz pecča, čjuužta puntunaca ancha paljaycan. Ninacaqui inakaz mit kuzzizza. Ana wal pinsita jarukaz tjaajža. Nuž tjaajincan mit kuzziz cjissa. ¹⁹ Ninacaqui Cristo Jiliržquiz ana tsjii kuzziz tjurt'ichi žejlča. Pero Cristupankazza criichinacž jiliriqui. Niiž cjen tjapa criichinacaqui tsjan tsjan zuma kamañchiz cjisnasača. Nižaza Cristuž cjen tjapa criichi žoñinacaqui tsjan tsjii kuzziz cjisnasača. Jaknužt žoñž curpuqui, yekja yekja cjenami, tsjii curpuchizkazza, jalla nižta irata criichi žoñinacaqui, yekja yekja cjenami, tsjii kuzzizkazza.

²⁰ Ančhucqui Jesucristužquin kuzziz cjen, ujchiz žoñinacaž pinsitanacquiztan t'akzinčhucča. Nii ana wal pinsitanacquiz ojklaz cjenpacha, ticzi žoñinacažtakaz katzinčhucča. Jalla nižtiquiztan, ¿kjažtiquiztan ančhucqui ujchiz žoñinacaž pinsita jaru wilta kamjo? ¿Nižaza ninacž lii jaru ojklajjo?

²¹ Ninacž liiqui tuž cjiča: Tiinaca ana kjaržtan tanžla, nižaza tiinaca ana lujl-la, nižaza tinaca ana čjul lanžla. Jalla nuž cjiča ninacž liiqui.

²² Nii liinacaqui tii muntuquiz žejlñi cusas puntukazza. Nii cusasanacaqui tucuzinzaquiča. Nii liinacaqui žoñiž pinsita mantita jarukazza. ²³ Ninacž liinacaqui zizñi pinsitažtakazza. Pero ultimquiziqui inakazza. Ana azzizza, žoñinaca zuma kamñi yanapajo. Cuzturumpinaca ijzijcan mantiča, nižaza humilde kuzziztakaz mantiča, nižaza persun curpu sufriskatzjapa mantiča. Jalla nuž mantita liinacaqui zizñi pinsitažtakazza. Pero ultimquiziqui inakazza. Uj paaz pecñi kuz tjonanaqui anaž nižta kuz ewjazi atasacha nii liinacaqui. Jaziqui ančhucqui ninacaž inakaz tjaajintaqui anaž nonznacquiča.

3

¹ Ančhucqui Yooz kamañchizza. Jaknužt Jesucristuqui jacatatžcuqui Yooz kamaña wilta tanzizlaja, jalla nižta irata ančhucqui Yooz kamaña tanzinčhucča. Jalla nižtiquiztan ančhucqui arajpach Yooz kamañquizkaz kuz

tjaa. Jalla nicju arajpachquin Cristo žejlčha; Yooz Ejpž žew latuquiz julzi žejlčha, mantican. ² Ujchiz žoňž kamaňquiz ana kuz tjaa. Arajpach kamaňquizkaz kuz tjaa. ³ Ančhucqui Jesucristužquin kuz tjaachiž cjen, ančuca tuquita ana wal kamaña ecchinčhucčha. Jaziqui ančuca Yooz kamañaqui Yooztajapa žejlčha. Ana criichi žoňnacžtajapa ančuca Yooz kamañaqui chjojžtažtakaz žejlčha. Ana wira intintazzucačha. ⁴ Cristuqui ančucaquiz Yooz kamaña tjaachičha. Jalla nižtiquiztan čhjulatorat tjapa žoňnacaqui Jesucristužquiz pajchi cječhaja, jalla nii ora zakaz ninacaqui ančuca Yooz kamaña pajchi cjequičha. Jalla nii oraqui ančhucatan Jesucristužtan honorchiz cjequičha.

TUQUITA KAMAÑ PUNTU, JAZTA KAMAÑ PUNTU

⁵ Jalla nižtiquiztan ančuca tuquita ana wal kamaña liwj jayta. Anaž adulteriuquiz ojklayzqui. Anačha luctak žoňiqui yekja maatak žonatan ojklayzqui. Anačha ančuca ana wal paaz pecni kuz jaru ojklayzqui. Anačha čhjul ana walimi peczqui. Anačha yekja žoňž čhjultakimi zmazqui. Jalla nuž zmaznaquiž niiqui, žoňž paata yoozquiz rispitažokazza. Jalla nii anawali paaznacquiztan liwj jayta. ⁶ Nii ana wali paañi žoňnacžquiz Yoozqui ancha casticu tjaaquičha, Yooz kuzcama ana kamtiquiztan. ⁷ Ančhucqui tuquita ana wal kamaňquiz ojklaycan, nižtanacaž paa-atčha. ⁸ Jaziqui ančhucqui nii ana wal paaznaca liwj eca. Anačha žawjchi kuzziz žejlzqui. Anačha culirazzi kuzziz žejlzqui. Anačha ana wal paaz pecni kuzziz žejlzqui. Anačha žoňž quintra ana wali taku chiizqui. Anačha ana wal tawkžtan chii chiican žejlzqui. ⁹ Anačha toscar taku chiizqui. Ančhucqui tuquita ana wal kamaña ecchinčhucčha. Jalla nižtiquiztan ančhucqui nii ana wal paaznacquiz ana iya ojklayz waquizičha. ¹⁰ Ančhucqui Yooz kamaňchiz cjissinčhucčha. Yoozpacha ančucaquiz Yooz kamaña tjaachičha. Nižaza ančhucqui Yooz irata zuma kamaňchiz tsjan tsjan cjissa, Yooz zumpacha pajañcama. ¹¹ Yooz kamaňchiz cjican, tjapa criichi žoňnacaqui Yooz yujcquizi iqui tsjiikazza. Tuquita kamaňnacaqui anaž walčha. Pero Cristo kamaňchiz kaz walčha. Tsjii griego walja zizni kamaňami anaž walčha. Tsjii judío lii jaru kamaňami anaž walčha. Tsjii curpuquiz chimputa žoňž kamaňami anaž walčha. Tsjii curpuquiz ana chimputa žoňž kamaňami anaž walčha. Tsjii k'ar žoňž kamaňami anaž walčha. Tsjii q'uit žoňž kamaňami anaž walčha. Tsjii piyunažta žoňž kamaňami anaž walčha. Tsjii patrun žoňž kamaňami anaž walčha. Cristuž kamaňapankaz walčha. Nižaza Cristupankaz tjapa criichi žoňnacž kuzquiz žejlčha.

¹² Ančhucqui Yooz illzta žoňnacžhucčha. Jalla nižtiquiztan Yooz zuma kamañ jaru kamstančha. Yoozqui ančhucatan zuma munazičha. Yooz partir žoňnaca cjican, jalla tuž kama: Okzni kuzziz, nižaza zuma kuzziz, nižaza ana mit kuzziz, nižaza humilde kuzziz, nižaza pasinziz kuzziz, nižaza ¹³ porapat pertunasni kuzziz. Jalla nižta kamz waquizičha. Tsjii criichi žoňiqui yekja criichi žoňž quintra quijchi cjesaž niiqui, zuma kuztan pertunz waquizičha, jaknužt Jesucristuqui ančucaquiz pertuntčhaja, jalla nuž. ¹⁴ Jalla tužučha chekanaqui, porapat zuma munazizza, jalla nii. Jalla nuž zuma munazican, zuma kuzziz zuma kamaquičha, Yooz irata zuma kamaña cumplañcama. ¹⁵ Ančhuc criichinacaqui, Cristuž cjen ančhucqui llan kuzziz cjesačha. Jaziqui llan kuzziz cjee, porapat zuma munazican zuma kamzjapa. Jalla nuž porapat zuma kamzjapa, Yoozqui ančhuc liwriichičha. Jalla nuž liwriiču, Yoozqui tjapa ančhuc criichinaca tsjii t'akquizkaz cjiskatchičha. Tsjii curpuchiztakazza ančhucqui. Jalla nižtiquiztan ančhucqui Yoozquin ancha sparaquiž cjican, mayiziz waquizičha.

¹⁶ Ančhucqui Cristuž puntu zuma zizcan porapat tjaajsarasaquiča, nižaza Cristuž tawkžtan porapat p'ekinčhayrasaquiča. Nižaza ančuca kuzquiz Cristuž taku zumpacha catokz waquiziča. Nižaza Yooz takumi, Yooz wirsumi itsnaquiča, ančuca kuzquiz Yooz ancha cjuñcan. ¹⁷ Ančhucqui Cristuž partir žoñinacchucča. Jalla nižtiquiztan čhjulu paacanami chiicanami, zuma kamañchiz kamz waquiziča. Nižaza čhjulu watanami Jesucristuž cjen Yooz Ejpžquin sparaquiž cjican tjaaz waquiziča.

PORAPAT ZUMA KAMZ PUNTU

¹⁸ Maatakanaca, persun luctakanacž mantuquiz cjee. Jesucristo Jiliržquin kuzziz cjican, jalla nuž waquiziča. ¹⁹ Luctakanaca, persun maatakanacžtan zuma munaziñi cjee. Nižaza anaž persun maatakanaca chjaawj chjaawjwa. ²⁰ Maatinaca, persun maa ejpžquiz casa, čhjulu mantanami. Jalla nuž maa ejpž mantita casaquiž niiqui, amiž cjen Jesucristo Jiliriqui cuntintuž cjequiča. ²¹ Ejpnaaca, anaž persun maatinaca žawjwa zjijcna, upa kuzñi ana cjisjapa.

²² Piyunanaca, am persun patruna čhjulu mantanami caspanča. Anača cherankaz c'unchikaz tuczqui. Pero tjapa kuztan nižtajapa langz waquiziča. Yooz patruna cjuñžcu, zuma langz waquiziča. Anača langzqui ančuca patrunž kuz wali cjiskatzjapakaz. ²³ Čhjulu langzcanami tjapa kuztan langznaquiča, Yooz Patrunžtajapa langznaquiča, ana žoñžtajapakaz langznasača. ²⁴ Ančhucqui tuž zizza, Yooz Patrunžquiztan arajpach irinsa tanznaquiča. Ultimu Yooz Patrunaqui ančucaquiz pacaquiča. Nižaza ultimu ančhucqui Jesucristo Patrunžquiz sirwiča. ²⁵ Nižaza jakziltat ana wali paačhaja, jalla niiqui castictaž cjequiča niž ana wali paatiquiztan jama. Yoozqui ana žoñi illilla.

4

¹ Patrunanaca, ančhucqui persun piyunanacžtan zuma lijituma cjistanča. Ančhucqui tuž zizza, ančhuc zakazza Patrunchizqui. Jalla niiča arajpach Yoozqui.

² Tjapa criichinaca, ančhucqui mayizicanpan želaquiča. Nižaza Yoozquin mayizican ana tjatzna, Yoozquin sparaquiž cjisjapa. ³ Wejtnacaquiz zakaz mayizican yanapalla, wлта Yooz takunaca paljayñi ojklajzjapa. Cristuž puntuquiztan tuquita chjojta taku paljayz pecuča. Jalla nuž paljaytiquiztan wejrqui carsilquiz želuča. ⁴ Mayizican wejtquiz yanapalla, Cristuž puntu kjanapacha paljayzjapa, jaknužt wejrqui kjana paljayz waquizučhaja, jalla nii.

⁵ Ančhucqui ana criichinacžtan kamcan, walja zizñi zizñi ojklayaquiča. Čhjulorat Cristuž puntu paljaychucažlaj niiqui, panž paljayaquiča, ana criichinacžquiz nonzkatzjapa. ⁶ Jalla nuž Yooz taku paljaycan zuma tawkžtan chiyaquiča. Jaknužt yacuqui tsjii lak'a čhjerquiz zuma saborchiz paačhaja, jalla nii irata ančuca zuma takunacaqui Cristuž puntunaca zuma saborchiztakaz paaquiča. Jalla nuž zuma takunacžtan paljaycan, ančhucqui zapa maynižquiz jaknužt kjaaz waquizičhaja, jalla niiqui zizaquiča.

ZERZ TAKUNACA

⁷ Jilanaca, cullaquinaca, učhum pecta Tíquico jilaqui tjapa wejt puntuquiztan ančucaquin quint'aučiča. Tiquicuqui wejtquiz ancha zuma yanapñipanča. Yoozquin tjurt'iñi kuzzizza. Nižaza wejttan chica Yooztajapa sirwichiča. ⁸ Wejt puntuquiztan quint'izjapa ančucaquin nii cuchanžcuča. Nižaza cuchanžcuča, ančuca kuzquiz zumpacha

p'ekinchayzjapa. ⁹ Niižtan chica Onésimo pecta jila cuchanzcuča. Onésimo jilaqui Yoozquin tjurt'iñi kuzzizzakazza. Nižaza ančuca wajtchiz žoñičha. Jalla nii pucultanaqui tjapa tekz watchinaca quint'aquiča.

¹⁰ Aristarco jilaqui wejttan chica carsilquiz chawcta maziča. Nii iqui ančucaquin tsaanžquiča. Nižaza Marcos jilaqui ančucaquin tsaanžquiča. Marcos jilaqui Barnabež famillžquiztanča. Tuquiqui wejrqui Marcos puntu ančucaquiz chiichinča. Marcos jilaqui ančucaquin tjonaquiz niiqui, ančucqui zumaž risiwaquiča. ¹¹ Nižaza Jesusaqui ančucaquin tsaanžquiča. Jesusaqui Justo cjitazakazza. Niinacakazza judío criichinacquiztan wejttan chica Yooztajapa langzñinacaqui, Yooz mantita kamañ puntu paljaycan. Ninacaqui wejtquiz ancha kuzziča. ¹² Nižaza Epafra jilaqui ančucaquin tsaanžquiča. Epafra jilaqui Jesucristužtajapa sirwiñičha. Jalla niiqui zakaz ančucaquiztanča. Jalla niiqui tjapa kuztan ančucaltajapa Yoozquin mayiziñipanča, ančucqui tjurt'ichi kuzziz cjisjapa, nižaza tjapa kuztan Yooz munañpa kamañ jaru kamzjapa. ¹³ Wejrqui Epafra puntuquiztan ticlaručha, niiqui ancha langziča ančucaltajapami. Nižaza Laodicea wajtchiz criichinacžtajapami, nižaza Hierápolis wajtchiz criichinacžtajapami Epafra jilaqui ancha langziča. ¹⁴ Nižaza Lucas jilaqui Demas jilžtan ančucaquin tsaanžquiča. Lucas pecta jilaqui kullñi medicučha.

¹⁵ Laodicea wajtchiz criichi jilanacžquin tsaanžinalla. Nižaza Ninfas jilžquiz tsaanžinalla. Nižaza niž kjuyquiz ajczñi criichinacžquiz tsaanžinalla. ¹⁶ Tjapa ančucqui tii carta ližcu, Laodicea iclizquin apayžcaquiča, nekz liyajo. Wejrqui tsjii carta cjjirchinča Laodicea criichi jilanacžquin. Ančuczakaz nii carta liyaquiča. ¹⁷ Ančucqui Arquipo jilžquiz chiižinaquiča, tuž cjican: “Jesucristo Jiliri qui am tsjii puestuquiz utchiča, nižquiz sirwizjapa. Nii Jesucristuž tjaata puestuquiz žejlcan, zuma cumplistanča”.

¹⁸ Wejr Pabluqui persun kjaržtan tii tsaanta letra cjjiržcuča. Wejrqui carsilquiz želuča, jalla nii cjuñzna. Yoozqui ančucaquiz zumaj yanapla. Jalla nužoj cjila. Amén.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS TESALONICENSES

¹ Wejr Pabluqui, Silvanužtan, Timoteožtan, tii cartal cjiiržcuča ančhuc Tesalónica wajtchiz žoñinacžquin. Nii wajtquiz icliz žoñinacčhucča ančhucqui. Nižaza Yooz Ejpžtan Yooz Majchtan tsjii kuzzizčhucča. Jalla nižtiquiztan učhum Yooz Ejpžtan, nižaza učhum Jesucristo Jiliržtan ančhucaquiz yanapt'ila. Nižaza zuma cuntintu kuzziz walikaj kamkatla.

JESUCRISTUŽQUIN ANCHA KUZIZ ŽOÑINACA

² Wejrnacqui tjapa ančhucaž cjen tirapan Yoozquin sparaquič cjiwča. Yoozquin mayizican ančhucaltajapa wiltan wiltan mayizuča. ³ Učhum Yooz Ejpžquin mayizican, cjuñznuča ančhucaž zuma Yooztajapa trabajtiquiztan. Ančhucqui Jesucristužquin kuzziz cjen Yooztajapa tjapa kuztan trabajča. Nižaza ančhucqui zuma munaziñi kuzziz cjen, Yoozquin zuma sirwiča. Nižaza Jesucristo Jilirž tjonz tjuñi tjewzcan, zuma tjurt'iñi kuzzizčhucča. Jalla nuž ančhucaquin cjuñžcu Yooz Ejpžquin sparaquič cjiwča. ⁴ Jilanaca, cullaquinaca, Yooziž pectanaca, Yoozqui ančhuc illziča. Jalla nuž zizcu, wejrnacqui Yoozquin sparaquič cjiwča. ⁵ Wejrnacqui ančhucaquin tjonžcu, liwriiñi Yooz taku paljaychinča. Anača žoñž taku alajakaz paljaytaqui; Yooz takupanča paljaytaqui. Yooz Espiritu Santuž aztan paljaychinča. Nižaza werar Yooz tawkquiz tjapa kuz tjurt'ican, Yooz puntu paljaychinča. Nižaza ančhucatan kamcan jaknužt wejrnacqui kamchinžlaja, jalla nii zuma zizza ančhucqui.

⁶ Ančhuczi wejrnaca kamaña irata jalla nižta kamñi žoñi cjissinčhucča. Nižaza Jesucristo Jilirž kamañ irata kamñi žoñi cjissinčhucča. Nižaza ančhucqui wejrnacaž paljayta Yooz taku catoktiquiztan, anča sufrichinčhucča. Walja sufris cjenami, Espiritu Santuqui ančhucaquiz cuntintu cjiskatchiča. Nižaza sufrisqui ančhucaquiz wejtnacaquiz iratazakaz watchiča. ⁷ Jalla nižtiquiztan ančhuca puntuquiztan zuma quintu ulanchiča tjapa criichi žoñinacžquin, Macedonia yokquin žejlñi criichi žoñinacžquinami nižaza Acaya yokquin žejlñi criichi žoñinacžquinami. ⁸ Ančhucaž cjen Yooz takuqui tjapa kjutñi paljaytača. Anača Macedonia yokquizkaz nižaza Acaya yokquizkaz paljaytaqui. Tjapa kjutñi paljaytača. Nižaza jaknužt ančhucqui Yoozquin kuzziz cjissinčhucžlaja, jalla nii quintu tjapa žoñinacaqui zizza. Jaziqui wejrnacqui ančhuc puntuquiztan anaž iya quint'asača. ⁹ Ninacapacha wejtnacaquiz quint'iñitača jaknužt ančhucqui wejtnacaž paljayta Yooz taku catokchinčhuctažlaja, jalla nii. Ančhucqui žoñiž paata yooznacquiztan zarakchinčhucča, werar žejtñi Yooz sirwizjapa. ¹⁰ Nižaza ančhucqui Yooz Majch arajpachquiztan tjonz tjuñi tjewža. Yoozqui niž Majch ticziquiztan jacatatskatchiča. Jalla nii Jesusaqui učhum casticunacquiztan liwriichiča. Jalla nuž quint'iñitača ančhuca puntuquiztan.

2

PABLUZ YOOZ TAKU PALJAYÑI OJKTA

¹ Jilanaca, cullaquinaca, jalla tuž zizza. Wejrnacqui ana ina ančhucaquiz tjonzinča. ² Ima ančhucaquiz tjoncan Filipos wajtquiz sufrichinča, nižaza wejrqui iñartatača. Jalla nuž sufritaž cjenami Yoozqui wejrnaca yanapchiča, ana ekscan tjurt'iñi kuzziz Yooz zuma liwriiñi taku paljayajo. Jalla nuž paljaychinča, žoñinacaž wejtnacatan quintra anča aptazanami.

³ Nižaza wejtnaca paljaytaqui anatača chekachuc, nižaza anatača ana zuma kuzquiztan, nižaza anatača ančhuc incallzjapa. ⁴ Yooz Ejpqui wejrnaca tantiičiča, walikazza. Jalla nižtiquiztan Yoozqui wejtnacaquiz niž zuma taku cumpjiičiča. Jalla nii Yooz takupan paljayuča wejrnacqui. Anal paljayuča žoñinacž kuz wali cjejajo kasi. Antiz Yooz kuz wali cjejajo paljayuča. Yoozqui učumnaca kuz zizza, nižaza tantiiča ultimu. ⁵ Ančhucqui tuž zizza, wejrnacqui anača zuma takunaca paljayčinča wejtnaca partiquiz luzkatzjapa, nižaza persunalta čhjulumi tanzjapa. Weraral chiyuča. Yooz zakaz wejtnaca puntuquiztanaqui nii zizza. ⁶ Cristuqui wejrnac apostolunaca cuchanzquičiča. Jalla nižtiquiztan wejrnacqui ančhucaquiz mantiñi cjitasača. Pero ančhuc ana mantichinča, nižaza wejtnaca honora wayt'iziñi anal pecasuča, ančhucmi yekjanacami. ⁷ Antiz wejrnacqui ančhuc zuma cwitican žejlčinča, jaknužt tsjaa maatak žonqui persun wawa cwitassaja, jalla nuž. ⁸ Nižaza ančhuc ancha k'ayachtuča. Jalla nižtiquiztan ančhucaquiz Yooz zuma liwriiñi taku paljayčinča. Nižaza ančhucaltajapa čhju paazmi listuča wejrnacqui, ticz cjenami. Jalla nuž ančhuc pecñi cjissiñča. ⁹ Jilanaca, cullaquinaca, weriž langžta cjuñzna. Majiñami weenami langzinča ochañcama, wejtnaca persun wira mantinsjapa, nižaza ančhucalta ana ch'ama cjejajo. Jalla nuž kamčinča liwriiñi Yooz taku paljaycan.

¹⁰ Nižaza ančhucatan zuma kamčinča. Yooz kuzcama kamčinča. Nižaza anaž jecmi wejtnaca quintra čhjul ujmi tjeezñi atasacha. Jalla nii ančhucqui zumpacha zizza. Yooz zakaz nii zizza. ¹¹ Ančhucmi zakaz zizza, jaknužt tsjii ejpqui niž persun maati cwitassaja, jalla nižtapacha wejrnacqui ančhuc cwitassinča. Ančhuc kuzzinča, nižaza p'ekinčayčinča, nižaza chiižinčinča, ančhuc zuma kamajo. ¹² Jaknužt Yoozquin criichi žoñinacaqui zuma kamz waquizičhaja, jalla nuž ančhucqui zuma kamz waquiziča. Yoozqui nižquin criichinaca utchiča nižtan chica mantizjapa, nižaza nižtan chica honorchiz cjisjapa. Jalla nižtiquiztan zuma kamz waquiziča.

¹³ Ančhucqui weriž paljayta Yooz taku nonzinčhucča, nižaza catokchinčhucča, tuž cjican: “Tii takuča ultim werar Yooz takuqui. Anača žoñž takukaz”. Jalla nuž catoktiquiztan tii zuma Yooz takuqui ančhuca kuznaca tsjan tsjan zuma cjiskatča. Jalla nižtiquiztan tirapan Yoozquin sparaquiz cjiwča. ¹⁴ Jilanaca, culluquinaca, ančhucqui walja sufriñčhucča ančhuca persun wajtchiz žoñinacž ana wali paañiž cjen. Jalla nižta irata sufrichiča Judea yokquiz žejlñi criichinacami. Werar Yooz icliz žoñinacž cjen nižta sufrichiča. Nižaza persun wajtchiz žoñinacž ana wali paañiž cjen, sufrichiča. Tsjiikaz ančhucaquizimi ninacžquizimi watchiča. ¹⁵ Nii Judea yokquiz žejlñi judionacaqui Jesús Jiliri conchiča. Nižaza niž tuqui Yooz taku paljayñi žoñinaca conchiča. Nižaza wejrnacqui chjatkatchiča. Nižaza jalla nuž paažcu tjapa žoñinacž quintraž paača. Jalla nuž paatiquiztan Yoozqui ninacž quintra žawjča. ¹⁶ Wejrnacqui liwriiñi Yooz taku paljayz pecatuča ana judío žoñinacžquiz, ninaca liwriita cjejajo. Nii anawali paañi žoñinacazti wejrnac atajchiča. Jalla nižtiquiztan ninacaqui juc'anti persun ujž yapkatča. Jalla nuž ujnaca yapkattiquiztan Yoozqui wiñayaž wali casticu tjonkataquiča ninacžquiz.

PABLUQUI WILTA TJONZ PECCHA

¹⁷ Jilanaca, cullaquinaca, tsjii kjažtapacha ančhucaquiztan ojkčinča. Jalla nekztan wejrnacqui ančhuc anchal cjuñznuča. Jalla nižtiquiztan ančhuc ancha cherpaz pecayuča. ¹⁸ Nižaza ančhucaquin irantisquizpan

pecaytuča. Wejrnacaž ojkz pecan, Satanasaqui wejrnac atajchiča. Wejrqui wiltan wiltan ojkz cjichintača. Jalla nuž ojkz pectaż cjen, Satanasaqui wejr atajchiča. ¹⁹ Jilanaca, cullaquinaca, Jesucristuqui tjonaquiča. Nekztan niž yujcquiziqui ančucaž cjen cuntintul cjeeča. Ančucaž cjen wejrnacqui tjewznača honora tanzjapa. Ančucaž Yooz taku criichiž cjen, juc'antiž chipznača wejrnacqui. ²⁰ Chekapan ančucqui wejtnacaquiz cuntintuž cjiskatča, nižaza wejrnac honorchiz cjiskatča.

3

¹ Jalla nuž ančucaquiztan ojkžcu, ancha ančuc cjuñchinča. Jalla nekztan Timoteo učum jila cuchanžquichinča, ančuc cherzñi. Parti wejrnaczi Atenas wajtquiz ecliz cjichinča. ² Timoteuqui Yoozquin sirwiñiča, Cristuž liwriiz puntu paljaycan. Jalla nižtiquiztan Timoteuqui cuchanžquichinča ančuc juc'anti Yoozquin tjurt'iñi kuzziz cjeajajo. Nižaza ančucaquiz zumpacha Yoozquin criizjapa p'ekinchayajo, cuchanžquichinča. ³ Nižaza Timoteuqui ančucaquin tjonžquichiča, ančuca kuz ana turwayta cjisjapa pruebanacaž watchiž cjenami. Ančucpacha zizza criichinacaqui pruebanacaquiztan sufristanča, jalla nii. ⁴ Tuquiqui ančucatan žejlcan, wejrnacqui nuž mazinčinča, učum criichinacžquiz pruebanacaž tjonaquiča, cjican. Jalla nižtapacha weriž chiita taku cumplissiča. ⁵ Jalla nuž ančucaquiz pruebanacaž watan wejrqui quintu ana zizzi atchinča. Jalla nižtiquiztan ana iya awantichinča. Nekztan Timoteo cuchanžquichinča, ančuca Yoozquin criichi kuz, jaknužt kamčhaja, jalla nii zizjapa. Pinsichinča, “Satanás diablut ančuc tsjii kjutñi cutiskatžcaa”, cjican pinsichinča. Ančuc cutiskattasaž niiqui, wejtnaca obra inakaz cjitasacha.

⁶ Tsjii kjaž majquiztan Timoteuqui quejpžquichiča Tesalónica wajtquiztan. Nižaza zuma quintunaca zjijcchiča tuž cjican: “Nii Tesalónica wajtchiz criichi žoñinacaqui ancha Yoozquin kuzzizpanča, nižaza zumaž munaziča. Nižaza ninacami učumnacž zumapanž cjuñkalča. Nižaza ninacaqui učumnacatan ancha zalz pecča, jaknužt učumqui ninacžtan ancha zalz pecčhaja, jalla nižtazakazza ninacaqui”. Jalla nuž cjican zuma quintunaca zjijcchiča ančucaquiztan. ⁷ Jilanaca, cullaquinaca, wejrnac zakaz ancha sufrisnacami pruebanacami watuča. Jalla nuž cjenami nii ančuca puntu zuma quint'itiquiztan wejtnaca kuzqui zuma cuntintutača. Ančucaž Yoozquin tjapa kuzziz cjen, ancha cuntintutča. ⁸ Jaziqui zizzinča, ančucqui Yoozquin tjurt'iñi kuzzizpanča. Jalla nuž zizcu wejrnacqui tsjii ew žeti tanžtažokazza. ⁹ Ančucaž cjen Yoozquin ancha sparaquiz cjiwča. Nižaza ančucaž cjen Yooz yujcquiz ancha cuntintuž wejrnacqui. ¹⁰ Nižaza majiñami weenami Yoozquin mayizuča ančucatan wejtnacatan persunpacha wila zalzjapa. Nekztan ančucaquiz tjaajznasača juc'ant zumpacha Yoozquin kuzziz cjisjapa. Ančuca kamaña čhjulut pjaltichaja, jalla nii tjaajznasača.

¹¹ Jaziqui učum Yooz Ejpžtan nižaza Jesucristo Jiliržtan, jalla ninacaqui wejrnaca irpijaal cjiwča ančucaquiz wila zalzjapa. ¹² Nižaza Jesucristo Jiliriqui ančucaquiz juc'anti zuma munaziñi kuzziz cjiskatla, porapatmi nižaza tjapa žoñinacžquizimi. Jaknužt wejrnac ančucatan zuma munazitučhaja, jalla nižta irata. ¹³ Jalla nuž zuma kamtiquiztan Yoozqui ančuca kuz juc'ant tjurt'iñi cjiskataquiča. Jalla nižtiquiztan ančuca kuzqui Yoozquinpanž cjequiča, Yooz Ejpž yujcquiziqui ana čjul ulchiz cjisjapa. Jalla nuž cjequiča učum Jesucristo Jilirž tjonz tjuñquiziqui. Jalla niiqui tjonaquiča niž partir žoñinacžtanpacha.

4

LUCUTJINĪ ZUMA KAMZ WAQUIZICHA

¹ Jilanaca, cullaquinaca, jaknužt zuma kamz waquizičhaja Yooz cuntintu cjisjapa, jalla nuž tjaajinchinča. Nii zuma kamañ jaru kamiñčhucča. Nižaza juc'anti niicama kamaquiča. Jalla nijjapa ančhucaquiz chiižinuča, nižaza rocuča, Jesucristo Jiliriž cuntiquiztan.

² Tuquiqui ančhucatan žejlcan, wejrnacqui Jesucristo Jiliriž cuntiquiztan tjaajinchinča. Jalla nii tjaajintanaca ančhucqui zizza. ³ Yooztajapapan zuma kamajo, jalla nižtaž kamñiž pecča Yoozqui. Jalla nuž kamcan, anača adulteriu paazqui, nižaza anača tsjii luctakaqui yekja maatakžquiz pinzizqui. ⁴ Nižaza Yooztajapa kamcan, tjapa criichi žoñiqui ziz waquiziča, jaknužt criichinacaqui persun tjunatan zalz waquizičhaja, nižaza zalžcu jaknužt zumapanž kamz waquizičhaja, jalla nii. ⁵ Ana Yoozta kamñi žoñinacazti persun tjunatan ana zuma kamča. Yekja maatakanacžquizpankaz pinsican kamñiča. Jalla nižta irata ančhucqui anaž kamz waquiziča. ⁶ Anaž jec criichimi yekja jilž maataka kjutñi pinziz waquiziča. Nižaza yekja jilž maatakatan adulteriu paaz anaž waquiziča. Nižta paaquiž niiqui, jilž quintra uj paača. Jalla nuž ana zuma kamñinaca casticaquiča Yoozqui. Jalla nuž tuquiqui wejrnacqui ančhucaquiz chiižinchinča. ⁷ Yoozqui učhumnaca kjawziča niž partiquiz cjisjapa, nižaza zuma kamajo, ana yekja kjutñi cjicjeyajo. ⁸ Jalla nii tjaajintaqui anaž žoñž kuzquiztan tjonča, Yooz kuzquiztanpan tjončiča. Jalla nižtiquiztan jequit nii tjaajinta taku ana pajčhaja, niiqui Yooz ana pajča. Yoozqui ančhuca kuzquiz niž Espíritu Santo luzkatchiča ančhuc zuma kamajo.

⁹ Tsjiilla wejr cjiwča, criichi jilanacžtan zuma munaziz puntuquiztan. Jalla nižta puntuquiztan Yoozqui ančhucaquiz tjaajinčiča porapat zuma munazizjapa. Jalla nižtiquiztan wejrnacqui ančhucaquiz nii puntuquiztan ana anča cjiirača. ¹⁰ Jalla nuž zuma munaziñčhucča tjapa Macedonia yokquiz kamñi criichinacžtan. Jilanaca, cullaquinaca, wejrnacqui ančhuc chiižinuča, ančhuca kuz juc'anti munaziñi cjisla, jalla nuž cjiwča. ¹¹ Nižaza ančhucqui zuma llan kuzziz cjee. Yekja žoñž asuntuquiz anapan mitiz waquiziča. Pero persun kamañ wirquiz kuz tjaasa. Nižaza persun kjaržtan langznaquiča. Tuquiqui nuž ančhucaquiz mantichinča. ¹² Jalla nuž ančhuc zuma langztiquiztan ana criichi žoñinacaqui ančhuc rispitaquiča. Nižaza ančhucaquizpacha ana čhjulumu pjaltaquiča.

JESUCRISTUQUI WILTA TJONAQUICHA

¹³ Jilanaca, cullaquinaca, wejrnacqui ančhucaquiz ticzi žoñinacž puntuquiztan tjaajinz pecuča, ana anča llaquita cjeyajo. Ana jacatatz wira tjewzñi žoñinacaqui llaquiziča tsjii ticzi cjenauqi. Ana nižta cjeyajo, ančhucaquiz tjaajinz pecuča. ¹⁴ Učhumqui criichinčhumča, Jesucristuqui ticziquiztan jacatatchiča, jalla nii. Nižaza criichinčhumča, Yoozqui Jesucristužquin criichi ticzinaca jacatatskataquiča. Nižaza ninaca Jesucristužtan chica tjonkatta cjequiča.

¹⁵ Nižaza tii Jesucristo Jiliriž tjaajinta taku ančhucaquiz tjaachinča. Jesucristo Jiliriž tjonz tjuñquiziqui primiraqui ticzi criichi jilanacaqui nižtan zalaquiča. Nekztan tii yokquiz žejtchi criichinacaqui tsewcchuc chjitztazakaz cjequiča, Jesucristužtan zalzjapa. ¹⁶ Učhum Jesucristo Jiliripacha tsew arajpachquiztan chjijwžcaquiča. Nii orapacha criichinaca kjawznaquiča mantiñi joržtan. Nižaza tsjii pajk jilir arc anjilaqui kjawznaquiča. Nižaza

Yooz trompeta tjawunznaquiĉha. Jalla nekztan Cristuŝquin ticzi criichinacaqui jacatatskattaŝ cjequiĉha. ¹⁷ Tii muntuquiz ŝejtchi criichinacŝ tuqui jacatatskattaŝ cjequiĉha. Nii ticzi criichinacaŝ jacatatskattiquiztan parti criichinacaqui ninacŝtan juntupacha chjittazakaz cjequiĉha. Nekztan tsewcchuc tsjir taypiquiz Jesucristo Jilirŝtan zalaquiĉha. Jalla nekztanaqui tjapa criichinacaqui tirapanŝ Jesucristo Jilirŝtan wiñaya kamaquiĉha. ¹⁸ Jalla nii zizcu, nii takunacŝtan porapat kuzasnaquiĉha.

5

¹ Jilanaca, cullaquinaca, ĉhjulatorat Jesucristuqui quejpŝcaĉhaja, niŝaza ima niiŝ quejpŝcan ĉhjulut wataĉhaja, jalla nii pizc puntuquiztan anĉucaquiz ana anchal cijruĉha. ² Anĉucqui nii pizc puntu zumpacha zizza, Jesucristo Jiliriĉqui tiripintitŝ tjonŝcaquiĉha. Zoñinacaŝ ana ĉhjulu pinsita, tiripintit tsjii tjañiqui luzza. Jalla niŝtaŝ cjequiĉha Jesucristo Jiliriŝ tjonŝqui. ³ Ana criichi zoñinacaŝ “Walikal kamok” cjenpan, niŝaza cuntintu ŝelan, tiripintit Yoozqui ninacŝquiz tsucnaquiĉha casticŝ tjuñŝtan. Jaknuŝut tsjaa ic maatak ŝon tiripintit laaquiĉhaja majtsjapa, jalla niŝtaŝ tiripintit ana criichi zoñinacaqui castictapanŝ cjequiĉha. Nii casticz tjuñquiztan ana atipa ataquiĉha. ⁴ Jilanaca, cullaquinaca, ana criichinacaqui zumchiquiz kamĉha. Anĉuczti anaŝ zumchiquiz kamĉha. Jalla niŝtiquiztan Jesucristuŝ tjonŝqui anaŝ anĉuc tsucnaquiĉha tsjii tjañiŝtakaz. ⁵ Tjapa anĉucqui Yooz zuma kjañ jiczquiz kamiñĉucĉha, anaŝ zumchiquiz kamiñĉucĉha. ⁶ Jalla niŝtiquiztan Jesucristo Jiliriŝ tjonŝ tjuñi anĉucqui listu tjaczi zuma kuzziz tjewznaquiĉha. Zuma kamcan, listupachaŝ tjewŝna, ana tjaŝtaŝokaz. Ana criichi zoñinacaqui ana juyzu paaĉha Jesucristo tjonŝ tjuñi puntuquiztan. Ana niŝta cjee. Jesucristuŝ tjonŝ tjuñi zuma listuŝ tjewŝna, tjaji watsi kuzziztakaz. Niŝaza zuma kamzjapa persun wira cwitasa. ⁷ Weenqui zoñinacaqui panŝ tjaĉha. Niŝaza weenqui zoñinacaqui licĉha, panŝ licĉha. Jalla nuŝ paacan, ana iya ĉhjulumi pinsiĉha. Jalla niŝtaĉha ana criichi zoñinacaqui. Jesucristuŝ tjonŝ puntuquiztan ana juyzu paaĉha. ⁸ Anĉucqui ana niŝta cjee. Uĉhumnacaqui Yooz kjan jiczquiz kamiñĉhumĉha. Jalla niŝtiquiztan persun kuz zuma Yooz jiczquiz kamzjapa, cwitasa. Yoozquin tjapa kuztan cjee, Yooz anĉuc Satanasquiztan tsijtsinajo. Niŝaza criichi zoñinacŝtan zuma munaziza. Niŝaza anĉucqui liwriiz tjuñi zuma listuŝ tjewŝnaquiĉha. Jalla nuŝ kaman armichiztakaz cjequiĉha. Jalla niŝtiquiztan Satanasaqui anĉuc ana atipasacĉha. ⁹ Yoozqui uĉhumnaca ana utĉiĉha casticta cjisjapa. Pero Yoozqui uĉhumnaca utĉiĉha, zuma liwriita wira tanzjapa Jesucristo Jilirŝ cjenaĉqui. ¹⁰ Jesucristuqui uĉhum laycu ticziĉha, ŝejtchi criichinacami ticzi criichinacami niiŝtan chica cuntintu kamajo. ¹¹ Jalla niŝtiquiztan porapat p'ekinchayrasaquiĉha, tjurt'iñi kuzziz cjisjapa. Niŝaza porapat yanaparasaquiĉha, zuma kamañchiz kamzjapa. Anziĉqui anĉucqui porapat yanapassa. Jalla nuŝ tirapan porapat yanaparasaquiĉha.

PABLUZ CHIIZINTA TAKUNACA

¹² Jilanaca, cullaquinaca, anĉucatan Yooz taku paljayñi zoñinaca ŝejlĉha. Jalla ninacŝquiz rispitaquiĉha. Niŝaza anĉuca irpiñinacŝquiz rispitaquiĉha. Niŝaza anĉucaquiz zuma tawkŝtan chiiŝiñi zoñinacŝquiz rispitaquiĉha. Yooz Jiliriŝ uchtaŝ cjen nii zoñinacŝ mantuquiz ŝejlĉha anĉucqui. Jalla ninacŝquiz rispitaĉo rocuĉha. ¹³ Anĉucqui tjapa nii zoñinacami anĉa rispitaquiĉha ninacaŝ Yooztajapa langztiquiztan. Ninacŝtan zuma munazaquiĉha. Niŝaza anĉucqui porapat zumapanŝ kamaquiĉha.

¹⁴ Jilanaca, cullaquinaca, ančhucaquiz chiižinžcuča, jayrazñi criichinacžquiz zumpacha trabajjapa chiižinajo, nižaza ururñi kuzziz criichinaca tjup kuzziz cjejjajo, nižaza llajllasñi kuzziz criichinaca tjurt'iñi kuzziz cjiskatajo. Nižaza tjapa criichinacžtanami pasinziz kuzziz cjee.

¹⁵ Tsjii žoñiqui ana wali paatan tsjiizuñiqui ana nižta ayni tjepunz waquiziča. Antiz zuma munaziz waquiziča porapatmi nižaza tjapa žoñinacžtanami.

¹⁶ Chjulu watanami cuntintuž cjee. ¹⁷ Yoozquin tirapanž mayiza. ¹⁸ Chjulu watanami Yoozquin sparaquičha cjee. Jalla nuž ančhucalta Yooz munča ančhucqui Jesucristužquin kuz tjaachiž cjen.

¹⁹ Espíritu Santuž obra tjeeznan, ana nii ataja. ²⁰ Nižaza Yooz taku paljayñi žoñinaca ana iñara. ²¹ Antiz nii paljayñi žoñinacž taku zumpacha tantiya, werar Yooz taku ana werar Yooz taku, jalla nii. Zuma Yooz takuž cjenaqui, kuzquiz nii taku catokaquičha. ²² Ultimu ana werar Yooz taku cjequiž niiqui, nii taku ana catokaquičha. Chjul ujmi nižaza anawalinacami anapan paa.

²³ Učhum Yoozza cuntintu kuzziz cjiskatñiqui. Jalla nii učhum Yooz ančhucaquiz niž kuzcamapankaj kamkatla. Nižaza Yoozqui ančhuca kuzmi, animumi, janchi curpumi zumapaj cwitila ana tsjii uj cjejjajo, Jesucristo Jiliriž tjonzcama. ²⁴ Yoozqui ančhuc kjawziča niž partiquiz cjisjapa. Yoozza niž taku panž cumpliñiqui.

²⁵ Jilanaca, cullaquinaca, oracionžtan yanapžcalla.

²⁶ Tjapa criichi jilanacžquiz zuma tsaanaquičha, jaknužt ančhuca tsaanz cuzturumpi žejlčhaja, jalla nuž.

²⁷ Wejrqui ančhucaquiz tjiinuča, tii carta tjapa criichi jilanacžquiz ližinaquičha, jalla nuž.

²⁸ Učhum Jesucristo JiliriQUI ančhucaquiz yanapt'ila. Nužukazza tii cartauqui. Amén.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS TESALONICENSES

¹ Wejrnacqui Pablužtan, Silvanužtan, Timoteužtan tii cartal cjižcuča ančhuc Tesalónica wajtchiz žoñinacžquin. Nii wajtquiz icliz žoñinacžhucča. Nižaza učhumča Yooz Ejpžquinami Jesucristo Jiliržquinami kuzzizqui. ² Jalla nižtiquiztan Yooz Ejpžtan nižaza Jesucristo Jiliržtan ančhucaquiz zumaj yanapt'ila. Nižaza walikaj kamkatla. Nižaza zuma contento kuzziz cjiskatla.

CRIICHI ZOÑINACAQUI SUFRISTANCHA

³ Jilanaca, cullaquinaca, wejrnacqui ančhucaž zuma kamtiquiztan tirapan Yoozquin sparaquič cjiwča. Jalla nužupan chiiz waquizuča. Ančhucqui juc'anti juc'anti Yoozquin kuzziz cjissa, nižaza juc'anti juc'anti porapat zuma munaziñi kuzziz cjissa. ⁴ Nižaza ančhucaž zuma kamtiquiztan wejrnacqui ančhuca honora parluča Yooz iclizanacquinami. Ančhucqui walja sufricanami, nižaza žoñinacaž chjaawjkatta cjenami awantichinčhucča. Ančhucča pasinziz kuztan Yoozquin tira tjurt'iñchucqui. Nižaza Yoozquinča tjapa kuztan tira žejlzqui. ⁵ Jaziqui ančhucqui Yooz partirquiz cjen sufriskattača. Jalla nižta sufritaqui kjanapacha tježa, Yooz Ejpqui ančhucjapa tantiichiča, ančhucqui Yooz arajpach wajtquin luzkatz waquiziča, jalla nii.

⁶ Yoozqui nii ančhucaquiz chjaawjkatñi žoñinaca legali casticaquiča. Anziqui ninacaqui ančhucaquiz sufriskatča. Ultimquiziqui Yoozqui ninacžquiz sufriskataquiča. ⁷ Nižaza ančhucaž sufritiqiztan Yoozqui ančhucaquiz jeejskataquiča Jesucristo Jilirž tjonz tjuñquiziqui. Nižaza wejtnacaquiz jeejskataquiča. Tsewc arajpachquiztan Jesucristuqui niž walja azziz anjilanacžtan jecžcaquiča. ⁸ Tsjii ujžtakaz kjakaquiča. Jalla nii uj irata ana Yooz pajñinacž quintra cjequiča. Ninacaqui castictaž cjequiča. Nižaza jakziltat učhum Jesucristo Jilirž zuma liwriñi taku ana cazzit cječhaja, jalla ninacami castictaž cjequiča. ⁹ Jalla tjapa nii casticta žoñinacami wiñayaž sufraquiča. Yooz yujcquiztanaqui wiñayaž chjatkattaž cjequiča. Arajpachquin Yoozqui niž zuma azi tjeznaquiča. Pero nii casticta žoñinacaqui Yooz zumanaca anaž cheraquiča. ¹⁰ Jalla nii Jesucristo Jilirž tjonz tjuñquiziqui, Yooz partir žoñinacami nižquin honora waytazaquiča. Ančhucqui wejrnacaž paljayta Yooz taku catokchinčhucča. Nižaza Jesucristuž tjonz cheržcu, Yooz taku catokchinacaqui ispantichi cjequiča. Pero contintuž cjequiča.

¹¹ Wejrnacqui tirapan Yoozquin mayizuča ančhucaltajapa, ančhuc ultimu liwriita cjejajo. Yoozqui ančhucaquiz kjawziča nižta ultimu liwriita cjejajo. Jaziqui Yoozqui ančhucaquiz liwriita cjis waquizkataquiča. Jalla nuž mayizuča. Yoozqui niž aztan ančhucaž zuma pinsitanacami cumplista cjiskataquiča. Jalla nuž zakaz mayizuča. Nižaza Yoozquin kuzziz cjen, ančhucqui zuma obranaca paača. Yoozqui niž aztan tjapa ančhuca zuma obranaca cumplista cjiskataquiča. Jalla nuž zakaz mayizuča. ¹² Jalla nekztanaqui ančhucaž zuma kamchiž cjen Jesucristo Jiliriqiu honorchiz cjequiča. Nižaza Jesucristuž cjen ančhucqui honorchiz zakaz cjequiča. Tjapa nižtanaca wataquiča učhum Yooz Ejpžtan Jesucristo Jiliržtan učumnacaquiz okzñiž cjen, nižaza yanapchiž cjen.

2

ANA WALI PAAÑI ZOÑŽ PUNTU

¹ Jilanaca, cullaquinaca, učum Jesucristo Jilirž tjontanaqui, učumqui juntjapznaquiča, nižtan zalzjapa. Jalla nii puntuquiztan ančucaquiz intintiskatz pecuča. ² Yekjap zoñinacaqui ančucaquiz incallzkatz pecča, “Jesucristuqui tjonchikalča” cjan. Jalla nižta chiita taku nonžcu, anaž ančucqui tsuca. Nii takunaca ana juyzu paa. Nižaza anaž kuz turwayskata. Ninacaqui cjiča, “Yoozqui Pablužquiz nii taku tjaachiquiča. Nekztan Pablupacha wejtquiz quint'ichiča, ‘Jesucristuqui tjonchikalča’, jalla nii. Nižaza Pabluqui nuž tsjii cartiquiz cjičiča”. Jalla nuž cjiča nii toscara chiiñi zoñinacaqui. Jalla nižta chiita taku nonžcu, ana criyaquiča. ³ Ana jaknužumi nii Jesucristuž tjonz puntuquiztanami incallta cjee. Ima Jesucristuž tjonan, walja zoñinacaqui juc'ant Yooz quintra cjistanča. Nižaza tsjii juc'ant ana wal zoñiqui jecžcaquiča. Wiruñauqui nii zoñiqui wiñaya casticta cjequiča. ⁴ Jalla niiqui čjul yooznacquiztanami juc'ant tucquin cjis pecaquiča. Nižaza ultim werar Yooz quintrami, nižaza zoñiž paata yooz quintrami aptasaquiča. Nižaza tjapa tii muntuquiz amtitanaca quintra aptasaquiča. Nižaza nii ana wal zoñiqui, “Wejrtča chekan Yooztqui” cjequiča. Werar Yooz timpluquinpankaz julznaquiča Yooztakaz.

⁵ Ančucatan žejlcan, jalla nižtapan paljaychinča. ¿Ana cjuñž ančucjo? ⁶ Tii zakaz nonžna ančucqui. Nii juc'ant ana wali paañiqui atajtača. Wiruñauqui Yooziž pinsita timpu niiqui parizaquiča. ⁷ Anziqui ana wali paañinaca žejlča. Nižaza ana walinaca paača. Nii ana walinaca paañinaca atajtača, čjul ana walimi ana paajo. Wiruñauqui nii atajñiqui ana iya atajaučiča. Nekztan čjul ana walimi paata cjesača. ⁸ Jalla nii ana atajanaqui nekztan nii juc'ant ana wali paañiqui jecžcaquiča. Nekztanaqui Jesucristo Jiliriqui tjonžcu, persun tawkžtan nii ana wali paañi conaquiča. Nižaza walja aztan tjonžcu nii ana wali paañi liwj akznaquiča Jesucristo Jiliriqui. ⁹ Satanás cjita diabluqui nii juc'ant ana wali paañi zoñi jecskataquiča. Nižaza Satanás aztan ispantichuc milajrunacami siñalanacami paaquiča zoñinacžquiz incallzjapa. ¹⁰ Niiž ana wal kuzcama kamcan tjapaman milajrunaca paaquiča, nižaza tjapaman takunaca parlaquiča, incallzjapa. Jalla nuž ojklaycan incallaquiča infiernuquin ojknii zoñinacžquiz. Jalla nii zoñinacaqui Yooz werar taku ana catokz pecchiča, liwriita cjisjapaqui. ¹¹ Jalla nižtiquiztan Yoozqui ninaca jakjurpaychiča, incallta cjejajo werar Yooz taku ana criiñiž cjen. Nižaza nii ana liwriita zoñinacaqui toscar takupan criyaquiča. ¹² Ninacača ana wali paatanacapankaz jutasñiqui, jalla nižtiquiztan tjapa nii Yooz taku ana criichi zoñinacaqui casticaž cjequiča.

ILLZTA ZOÑINACAQUI LIWRIITA CJEQUICHA

¹³ Yooz k'ayi jilanaca, cullaquinaca, wejrnacqui ančucaž cjen tirapan Yoozquin sparaquiž cjistanča. Tuqui timpuquiztanpacha Yoozqui ančuc illzipanča liwriita cjisjapa. Nižaza ultimupan liwriitaž cjequiča Espiritu Santuž cjen, nižaza werar taku criichiž cjen. Nii Espiritu Santuqui ančucaquiz anča zuma yanapča, ančuca kuz ultimu zumapankaz cjisjapa. ¹⁴ Jalla nijapa Yoozqui ančuc kjawziča. Wejrnacaž zuma liwriiñi Yooz taku paljaytaž cjen, Yoozqui ančuc kjawziča, Jesucristo Jiliržtan ančucqui zuma honorchiz cjisjapa. ¹⁵ Jaziqui jilanaca, cullaquinaca, tirapan tjurt'iñi kuzziz cjee. Wejrnacqui ančucaquiz tjaajinchinča, chiita takunacžtanami nižaza cjičirta takunacžtanami. Jalla nii tjaajinta takunaca anapan tjazna. Nii tjaajinta jaru panž kama. ¹⁶ Učum Yooz Ejpqui učumnaca okziča, nižaza niča wiñayjapa cuntintu cjiskatñi. Nižaza

uĉumnaca okžcan, anĉucaquiz tjewskatĉha, arajpachquin niiztanpan zuma kamz, jalla nii. ¹⁷Yooz Ejpžtan uĉhum Jesucristo Jiliržtan, jalla ninacapacha anĉuca kuznaca p'ekinchayaquiĉha. Nižaza ninacaqui anĉucaquiz juc'ant tjurt'iñi kuzziz cjiskataquiĉha tjapaman walinaca paajo, nižaza tjapaman wali takunaca parlajo. Jalla nuž anĉucaltajapa mayizuĉha.

3

¹ Jilanaca, cullaquinaca, tiicamakal chiižinaĉha. Wejtnacalta Yoozquin mayiza, Yooz taku tjapa kjutñi paljayajo, nižaza mayiza nii paljayta Yooz taku tjapa kuztan catokta cjeyajo. Jalla nižta anĉucqui Yooz taku catokchinĉucĉha. ² Nižaza Yoozquin mayiza, ana wal kuzziz žoñinacžquiztan wejrnac tsijsinajo. Yekjap žoñinacaqui anaĉha Yoozquin kuzziz. ³ Jesucristo Jiliriĉha cumpliñiqui. Jalla nižtiquiztan niiqui anĉuca tjurt'iñi kuzziz chejlnaquiĉha, nižaza anawalinacquiztanž zumapanž cwitaquiĉha. ⁴ Anĉucaž Yooz Jiliržquin kuzziz cjen, wejrnacqui tantiichinĉha, anĉucqui wejtnacaž mantitacama kamiñchucĉha, nižaza niicama tira kamcan želaquiĉha, jalla nii. Jalla nužupan cjequiĉha. ⁵ Jesucristo Jiliriĉha anĉuca kuz irpila, Yooz irata jilanacžtan zuma munazajo, nižaza Jesucristuž irata pasinziz kuzziz cjeyajo. Jalla nuž mayizuĉha.

ANA JAYRAZCU LANGZ WAQUIZICHA

⁶ Jilanaca, cullaquinaca, Jesucristo Jilirž tjuuquiz anĉucaquiz mantuĉha. Jayrazñi jilanacžquiztan zarakaquiĉha. Jalla ninacaqui wejrnacaž tjaa-jintacama ana kamĉha. ⁷ Jaknužt wejrnacqui kamuĉhaja, jalla niicama anĉucalacqui kamsa. Wejtnacaž kamaña yatekaza. Wejrnacqui anĉucatan žejlcan walja langzinĉha. ⁸ Nižaza kjayžcu t'antami ĉhjerimi lujlchinĉha. Majiñami weenami walja langzniĉha oĉañcama, anĉucalta ana ch'ama cjeyajo. ⁹ Anĉucaltan žejlcanaqui wejrnacqui anĉucaquiztan ĉhjeri mayiñ cjichuca cjitasacĉha. Ultimquiz anal maychinĉha. Antiz langzinĉha, tsjii kamaña tjeezjapa. Jalla niwjctanaqui tsjii zuma kamaña tjeez pecchinĉha, anĉucqui nii kamañquiz jaru kamzjapa. Jakziltat lujlz pecĉhaja, langz waquiziĉha. ¹⁰ Anĉucatan žejlcan, chiižinĉha. “Jakziltat ana langz pecĉhaja, jalla niiqui anaž lujlz waquiziĉha yejkž ĉhjerquiztan”. ¹¹ Pero tsjii quintu nonzinĉha. Yekjap anĉucaquiztan ana langžcu kamñiquiĉha. Ana langžcu, ana persun luraña paažcu, jayrazcan yekja žoñž asuntunacquiz mitisñiquiĉha. ¹² Jalla nižta žejlñi žoñinacžquiz mantuĉha ana nižta cjisjapa. Uĉhum Jesucristo Jilirž tjuuquiz ninacžquiz chiižinuĉha, zuma kuzziz nižaza ana mitisñi kuzziz langznaquiĉha persun wira mantinzjapa, jalla nii.

¹³ Jilanaca, cullaquinaca, zuma paazjapa anaž oĉhlla. ¹⁴ Jakziltat tii weriž cartiquiz cjiirta taku anapanž catokz pecĉhaja, jalla nii zumpacha cheraquiĉha, jecĉhalaj nii. Nižta žoñžquinaqui anapanĉha tjonzqui, nižaza anapanĉha niiztan ojklayzqui, nii žoñipacha azajo niiz anawal kamañquiztan. ¹⁵ Anaza niizjapa quintra cjee, antiz nii criichi jilžquiz zuma tawkžtan chiižina.

¹⁶ Jesucristo Jiliriĉha cuntintu kuzziz cjiskatñiqui. Jalla nii zakaz anĉuca kuz walikaj cjiskatla zapurumi nižaza ĉhjulu cjenami. Nižaza Jesucristo Jiliriĉha anĉucatan chicapachaj kamla. ¹⁷ Wejrqui Pablutĉha. Anziqui tii anĉucaquin tsaanz letranaca persun kjaržtan cjiiržcuĉha. Jalla nužupan zapa cartiquiz wejt firmapan firmuĉha. ¹⁸ Uĉhum Jesucristo Jiliriĉha tjapa anĉucaquiz zumaj yanapla. Nužukazza. Amén.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A TIMOTEO

¹ Wejrtcha Pablutqui. Timoteo jila, amquin tii cartal cjiirzcuča. Jesucristuž illzta apostultcha wejrqui. Jalla nii apóstol puestuquin učum Liwriiñi Yooz Ejpqui Jesucristo Jiliržtanpacha wejr utchiča. Jesucristo Jiliriz tjonz tjuñi tjewža učumqui. ² Timoteo jila, amquin tii cartal cjiirzcuča. Weriz Yooz taku paljaytaž cjen amqui tjapa kuztan Yoozquin criichamča. Jaziqui wejt maati cuntamča. Amča lijitum criichi žoñiqui. Yooz Ejpžtan učum Jesucristo Jiliržtan amquiz zumaj yanapla, nižaza amquiz okzla, nižaza walikaj kamkatla.

ANA WALI TJAAJINACA TJONAQUICHA

³ Tuquiqui ima Macedonia yokquin ojkan wejrqui amquiz rocchinča, Efeso wajtquin želajo. Anziqui wilta rocuča nicju tiraka želajo. Jalla nicju žejlcan, amqui tsjii žoñinaczquiz chiižinz waquiziča. Jalla ninaczquiz amqui mantaquiča, Yooz taku ana iya tsjii kjutni tjaajnajo. ⁴ Nižaza mantaquiča žoñiz pinsita quintunacquizimi ana kuz tjaajo. Nižaza tuquita atchi ejpnacž tjuunac puntuquizimi anapanča nijcchucqui kuz tjaazqui. Jalla nuž amqui mantaquiča. Jalla nižta parlanacaqui panž inakazza, kuznaca turwayskatni alajača. Nižta parlanacaqui anapanž učumnacaquiz yanapča, Yooziž tjaata kamañquiz juc'ant zuma kamaajo. Yooz kamañquiz kamcan, Yoozquin kuzziz cjicjiñi, jalla niiz walča.

⁵ Jalla nuž wejrqui mantuča, criichi žoñinacž porapat zuma munazajo. Zuma kuzzizpan, nižaza ana čjul ujmi cjuñzcu, zuma munaziz waquiziča. Nižaza tjapa kuztan Yoozquin criican, jalla nižta kuzziz žoñinacaqui zuma munaziz waquiziča. ⁶ Jalla nižta zuma kamañquiztan tsjii žoñinacaqui chekachuc ojkiča. Jaziqui parleeka parlis pecniča, ana čjulquiz waquiziñi. ⁷ Nižaza walja zizni Moisés lii tjaajiñi cjis pecča. Ninacazti tjaajinžcupacha, persuna chiita ana intintassa. Nižaza “Tuzupanča werar razunaqui” cjiscupacha, ana panž niiz persuna tjaajintaqui intintazasača.

⁸ Yooziž Moisesquiz tjaata liinacaqui zumača, Yooz kuz jaru lijituma tjaajintaž niiqui. ⁹ Nižaza lii puntuqui tužuča: Moisés liinacaqui anatača ut'ayta zuma kamni žoñinacžtajapa. Antiz ana zuma kamni žoñinacžtajapa ut'aytatača. Zuma paaznaca ana juyzu paañi žoñinacžta, nižaza Yooz kuzcama ana kamni žoñinacžta, nižaza ana Yooz sirwiñinacžta, nižaza uj paañinacžta, nižaza Yooz kamañ jicz ana pecñinacžta, nižaza ana Yooz rispitiñinacžta, nižaza persun maa ejp conñinacžta, nižaza žoñi conñinacžta, ¹⁰ nižaza adulteriuquiz ojklayni žoñinacžta, nižaza luctakpora ana wali paasñinacžta, nižaza žoñi tanñinacžta, nižaza toscara chiiñinacžta, nižaza toscar juramentužtan chiiñinacžta, nižaza tjapa zuma tjaajintanacž quintra paañinacžta, jalla ninacžta ut'aytatača Moisés liinacaqui. ¹¹ Zuma tjaajintanacaqui zuma liwriiñi Yooz tawk jaruča. Yooz takuqui azzizza, žoñinaca liwriizjapa. Walja zuma Yoozqui wejtquiz nii liwriiñi taku zizkatchiča, nižaza wejtquiz cumpjiichiča, žoñinaczquiz paljayajo.

JESUCRISTUQUI PABLUZQUIZ ANCHA OKZICHA

¹² Yooz taku paljayajo, Jesucristo JiliriQUI wejtquiz yanapchiča. Jalla nižtiquiztan Jesucristužquin sparaquiz cjiwča. Jesucristuqui wejr cumpliñipan cherziča. Jalla nižtiquiztan apóstol puestuquiz wejr utchiča nii sirwajo. ¹³ Tuquiqui wejrqui Jesucristuž quintra chiiñtača, nižaza

niiž quintra iñariñtača. Nižaza Jesucristužquin criichi žoñinacž quintra payiñtača. Jalla nuž paanami nižaza chiyanami, Yoozqui wejtquiz okziča. Ima Jesucristužquin criican, jalla nuž ana wali ojklaychintača ana ultim werara zizcu. Jalla nižtiquiztan Yoozqui wejtquiz ancha okziča. ¹⁴ Učhum Yooz Jiliriqi wejtquiz walja zuma okziča. Jaziqi Jesucristuž cjen, Yoozquin tjapa kuztan cjissinča wejrqui, nižaza Yooztan ancha munaziñi kuzziz cjissinča.

¹⁵ Jesucristuqui tii muntuquiz tjonchiča, ujchiz žoñinaca liwriyi. Jalla nii takuča ultim razunaqui. Nižaza tjappachaqui nii taku catokz waquiziča. Tjapa ujchiz žoñinacžquiztan wejrtča juc'ant ujchiztqui cjiwča. ¹⁶ Jalla nuž cjenami, Yoozqui wejr zumapan okziča, Jesucristuž zuma pasinziz kuz tjeezjapa. Weriz cjen, tjappacha zizaquiča, Jesucristo ancha zuma pasinziz kuzziz, jalla nii. Tjapa ujchiz žoñinacžjapa Jesucristuqui zuma pasinziz kuzzizza. Cristužquin criyaquiž niiqui, čjul žoñimi Yooztan wiñaya kamaquiča. ¹⁷ Jalla nižtiquiztan tjapa mantiñi Yooz honoraž wiñayjapa waytitaj cjila. Yoozqui wiñaya žejlča, nižaza ana ticznasača, žoñž čhujcquiz anaž cherta cjesača. Tsjiillapanikazza Yoozqui, nižaza niipanča juc'ant tjappacha zizñiqui. Jalla nii Yooz honora wiñay wiñaya tirapan waytitaj cjila. Jalla nužoj cjila. Amén.

¹⁸ Timoteo jila, wejt maati cuntamča. Zuma zultatužtakaz Yoozquin tjurt'iñi kuzziz cjee. Nižaza Satanás partiranacž quintra cjee. Tuquiqui tsjii criichi jilanacaqui am puntuquiztan Yooziž tjaata taku chiichiča. Nii takunaca cjuñzna. Jalla nii tawk jaru amqui Yooz sirwiz puestuquiz utžtača. Jaziqi amquin tii chiižinuča. ¹⁹ Tirapan Yoozquin tjapa kuzziz cjee, nižaza zumapan kama. Zuma kamcan, am kuzquiz ana ujnaca cjuñznaquiča. Yekjapaqui persun kuzquiz ujnaca cjuñžcu, ana juyzu paachiča, nii ujquiztan ana jaytichiča. Jalla nižtiquiztan ninacaqui ana uj tantiyasñi kuzziz cjis-siča, nekztan Yooz kamañ jiczquiztan zarakchiča. ²⁰ Jalla nižta paachiča Himeneužtan nižaza Alejandružtan. Jalla ninaca Satanás kjarquiz intirjichinča, ana Yooz quintra iya chii zizajo.

2

YOOZQUIN MAYIZIZ PUNTU

¹ Tsjiiztan cjiwča. Primeraqui chiižinžcuča jalla tuž: Tjapa žoñinacžta Yoozquin mayizaquiča, nižaza zuma kuztan Yooztan parlaquiča, nižaza tjapa žoñinacžtajapa Yoozquiztan roct'ižinaquiča, nižaza Yoozquin sparaquiž cjequiča. Jalla nuž mayiziz waquiziča tjapa žoñinacžtami, ² nižaza tjapa pajk mantiñi jilirinacžtami, nižaza tjapa jilirinacžtami. Jalla nuž mayiziz waquiziča, walikaz kamajo. Jalla nuž kamcan, Yoozquin sirwiñi kuzziz cjee, nižaza nižta kuzziz kamcan jilirinacžquiz rispitñi kuzziz cjee. ³ Jalla nižta kamaquiž niiqui, walikazza. Nižaza jalla nižta kamz cjen, učhum Liwriiñi Yoozqui cuntintuž cjequiča. ⁴ Učhum Liwriiñi Yoozqui tjapa žoñinaca liwriita cjis, jalla nii pecča. Nižaza tjapa žoñinaca werar taku pajñi cjis, jalla nii zakaz pecča. ⁵ Tsjii Yoozpanikaz žejlča. Nižaza žoñinacaltajapa tsjii Yoozquiz pjalt'ižiñi žejlča. Jalla niiča Jesucristuqui. Učhum irat žoñi cjiscu, ⁶ tjapa tii muntuquiz žejlñi žoñinacž laycu ticziča. Jalla nuž ticžcu ninacž ujquiztan pacchiča. Yooz pinsita timpu tjonžcu, jalla nekztan nii zuma liwriiñi quintuqui žoñinacžquiz paljaytatača. ⁷ Jalla nii Jesucristuž žoñinacž laycu ticzi quintu wejrzakaz paljayuča. Nižta paljayajo, Yoozqui wejr apóstol puestuquiz utchiča. Wejr utchiča werar liwriiñi Yooz taku tjaajnajo ana judío žoñinacžquin. Ninacžquin Yooz taku

paljajinča, ninaca Jesucristužquin kuzziz cjeajo. Wejrqui Jesucristužquin criichiž cjen weraral chiyučha. Ana toscaral chiyučha.

⁸ Tjapa kjutni žoñinacaqui Yoozquin mayiziñi cjičhaj cjiwčha. Jalla niil pecučha. Zuma kuzziz, nižaza ana žawjchi kuzziz, nižaza ana ch'aazñi kuzziz, nižaza zuma kuztan kjara waytizcu, jalla nuž mayiziñi cjičhaj cjiwčha.

MAATAKZ PUNTU

⁹ Nižaza maatakanacami zuma kuzziz cjispančha. Zuma zquitinaca anaž juc'anti cujtzni cjičhaj cjiwčha. Anačha iziwiri maatakažtakaz cujtzqui. Nižaza anačha ricachužtakaz cujtzqui. Anaž ancha ist'asaquičha. Nižaza maatakanacami anačha persun ach charquiz ancha quitsnacchiz cjequičha. Nižaza anaž ancha čjul alajanacchiz cjequičha. Nižaza anaž ancha zquitinaca cujt cutaquičha. Jalla nižta zquitinacquizimi nižaza cusasanacquizimi ana kuz tjaa. ¹⁰ Antiz zuma kamzquin kuz tjaa. Zuma kamz waquizičha Yoozquin kuzziz criichi maatakanacami. ¹¹ Nižaza maatakanacami ch'uju žejlcan tjajinta takunaca catokspančha, ana čjulu chiizcu. ¹² Nižaza žoñinaca cheran maatakanacami luctakanacžquiz anaž tjajinz waquizičha; nižaza anaž mantiz waquizičha. Nižaza maatakanacžlaqui ch'uju žejlcan luctakanacž takunaca nonspančha. ¹³ ¿Kjažtiquiztan nižta cjesajo, maatakanacž puntuquiztanajo? Jalla tužučha niiqui. Tuquiqui Yoozqui Adán paachičha. Nekztan Eva paachičha. ¹⁴ Nižaza Adanžquiz anatačha incallta. Antiz Evaquiztačha incallta. Incallskattiquiztan Evaqui ujquiz tjojtsinčha. ¹⁵ Maatakanacami maatakž kamañquiz kamz waquizičha, maatinaca majtcan. Nižaza Yoozquin kuzziz, nižaza zuma munaziñi kuzziz, nižaza ana ujchiz zuma kamañ kuzziz, nižaza humilde kuzziz, jalla nižta kuzzizpan kamaquž niiqui, liwriita cjequičha maatakanacami.

3

ICLIZ JILIRZ PUNTU

¹ Jakziltat icliz jilirž puestuquiz luz pecčhaja, jalla niiqui zuma Yooztajapa langz pecničha niiqui. Jalla nii takuqui ultim weraračha. ² Jalla nižtiquiztan jakziltat icliz jilirž puestuquiz luzaja, jalla niiqui zuma kamañchiz žoñi cjispančha. Jalla nižtiquiztan žoñinacaqui niž puntu cjiñicha, “Zuma žoñipancha, ana ujchiz” cjicanaqui. Niiqui tsjaa tjunchizpanikaz cjispančha. Nižaza ewjazñi kuzziz cjispančha. Nižaza zumapan kamni kuzziz cjispančha. Nižaza zuma kamtiquiztan rispitaž cjispančha. Nižaza tjonzñi žoñinacžquiz kjawzñi kuzziz cjispančha. Nižaza zuma tjajiniž kuzziz cjispančha. ³ Nižaza anapan licni kuzziz cjispančha. Nižaza ana kichjasni kuzziz cjispančha, antiz pasinziz kuzzizpan cjispančha. Nižaza anapan ch'aazni kuzziz cjispančha. Nižaza paaz pecni kuzziz anapan cjispančha. ⁴ Nižaza niž kjuychiz žejlñi žoñinaca zuma irpiñi cjispančha. Nižaza niž maatinacami zuma cazni nižaza walja rispitiñi, jalla nižta kuzziz cjispančha. ⁵ Tsji icliz jiliri qui niž persun kjuy žoñinaca ana zuma irpiñi atchucažlaj niiqui, jalla nižtiquiztan, ¿jaknužt Yooz icliz žoñinaca zuma irpasajo? ⁶ Nižaza tsji icliz jiliri qui anaž uzca criichi žoñi cjesačha. Uzca criichi cjesaž niiqui, mitarazi kuzziz cjisnasačha, nekztanaqui ujquiz tjojtsnasačha. Nižaza jaknužt diabluqui niž ujquiztan casticta cječhaja jalla nižta irata nii žoñiqui uj paatiquiztan casticta cjequičha. ⁷ Nižaza icliz jilirinacaqui tjapa žoñinacžquiz rispitaž cjispančha, criichi žoñinacami, ana criichi žoñinacami. Ana criichi žoñinacaqui nižquiz ana rispitaquž niiqui, juc'anti nižquin ujnacaž tjojtnasačha. Jalla nižtiquiztan diabluqui nii žoñžquiz ujquiz tjojtskatasachha.

8 Jalla nižta zuma kamañchiz zakaz cjispanča iclizquiz yanapñi žoñinacaqui. Jalla ninacaqui zuma rispitta kamañchiz cjispanča. Nižaza ninacž chiita taku cumpliñi kuzziz cjispanča. Nižaza anapan licñi kuzziz cjispanča. Nižaza paaz pecñi kuzziz anapan cjispanča. 9 Tuquiqui Jesucristuž puntumi nižaza nižquin kuzziz puntumi ana tjapa ziztatača. Anziqiu kjanacama paljaytača. Nii Jesucristuž puntu zuma zizñi kuzziz cjispanča. Nii iclizquiz yanapñi žoñinacaqui ana uj paañi kuzziz cjispanča. 10 Tsji žoñiqui iclizquiz yanapz puestuquiz luzasaž niiqui, primeraqui niž persun kamaña zumpacha tantiitaž cjispanča. Nekztan zuma kamañchiz cjequič niiqui, iclizquiz yanapz puestuquiz luzasača. 11 Jalla nižta zuma kamañchiz cjispanča iclizquiz yanapñi maatakanacami. Nii maatakanacami walja rispitta kamañchiz cjispanča. Nižaza anapan ana wal quintu joojooñi kuzziz cjispanča. Nižaza ewjazñi kuzziz cjispanča. Nižaza tjapa cumpliñi kuzziz cjispanča. 12 Nižaza iclizquiz yanapñi žoñinacaqui tsjaa tjunchiz alajakaz cjispanča. Nižaza niž persun maatinacami kjuy žoñinacami zumapanž irpiñi cjispanča. 13 Jakziltat iclizquiz yanapz puestuquiz zuma cumplačhaja, jalla niiqui zuma honorchiz cjequičha, nižaza juc'ant tjup kuzziz cjisnaquičha, Jesucristužquin criiz puntuquiztan paljayzjapa.

14-15 Wajilla wejrqui amquin ojcz pecučha. Pero anat uri tjonz atučhani. Jalla nižtiquiztan tii takunaca amquin cjižrcučha. Tii takunacaž cjen amqui zizaquičha, jaknužt Yoozquin criiči žoñinacaqui parti Yooz maatinacžtan kamz waquizichaja, jalla nii. Yooz maatinacača werar žejtñi Yooz iclizquiqui. Yooz icliz žoñinacaqui werar Yooz tawkquizimi tjurt'iñi kuzzizpanča. 16 Anaž jecmi kjaž cjesača tii puntuquiztan. Tuquiqui Jesucristuž puntumi, nižaza Yooz kamañ puntumi ana tjapa ziztatača. Anziqiu nii puntunacami kjanacama ziztača. Tii Jesucristuž puntunacača chekanaqui. Jesucristuqui učhum irat curpuchiz tjonchiča tii muntuquiziqui. Jacatatiquiztan Yooz Espiritu Santuqui ticlarchičha niž puntuquiztan, lijituma Yooz kamañchizza, jalla nii. Nižaza Yooz anjilanacaqui Jesucristo cherchiča. Nižaza tjapa tii muntuquiz žejlñi žoñinacžquiz Jesucristuž puntuquiztan paljaytača. Nižaza tjapaman žoñinacaqui nižquiz criičiča. Nižaza Jesucristuqui tsewc arajpachquin wilta quejpcičha. Jalla nii puntunacača chekanaqui.

4

ZUMA TJAAJINTA TAKUNACA

1 Tsji puntu cjesača. Yooz Espiritu Santuqui kjanapacha intintazkatchičha jalla tužu: Ima Jesucristuž wilta tjonan, yekjap criichinacaqui Yoozquin criizquiztan zarakaquičha. Tsji kjutñi irpitaž cjequičha incallñi zajranacaž cjen, nižaza nii ana wal zajranacž tjaajintaž cjen. 2 Nii zajranacaž mantita žoñinacaqui incallñi kuzziz cjican toscar takunaca paljayaquičha. Nižaza ninacž toscar takunaca nonžcu, yekjap werar Yoozquin criichinacaqui Yoozquiztan tsji kjutñi zarakaquičha. Nii zajranacaž mantita žoñinacaqui ujquiztan ana sint'iñi kuzziz cjequičha, nižaza ana uj naazñi kuzziz cjequičha. 3 Nii ana wal žoñinacaqui anapanž lucutjiñi zalzqui cjican mantaquičha. Nižaza tsji čhjerinaca lujlmi, anapanž lulzqui, cjican mantaquičha. Nii incallñi žoñinacaqui jalla nuž cjequičha, pero Yoozqui nii čhjeri tjaachiča, žoñinacaž lulajo. Jalla nižtiquiztan Yoozquin criichinacami werar Yooz tawkquiz criichinacami nii čhjeri lulasača Yoozquin sparaquiž cjižcu. 4 Tjapa Yooziž tjaata

čhjerinacaqui walipankazza. Yoozquin sparaquiž cjižcu lulasača. Anapanča “Lujlzjapača anawaliqui” cjižqui. ⁵ Yoozquin sparaquiž cjižcu, nižaza Yooz taku chiižcu, čhjul čhjerimi walipankaz cjesača, lujlzjapa. ⁶ Jalla nii weriž tjaajinta takunaca criichi žoñinacžquiz tjaajnaquiča amqui. Nekztan amqui Jesucristužtajapa zuma sirwiñim cjequiča. Yooz tawk jaru, nižaza Yooz puntu zuma tjaajintanac jaru zuma kamchamča. Nižaza zuma tjaajnaquiž niiqui, juc'ant zuma kamañchiz cjequiča. ⁷ Ana wal quintumi nižaza zumzu žoñinacž quintumi anapan nonznaquiča. Antiz Yooz kuzcamapankaz kamzquinča kuz tjaazqui. ⁸ Curpu ejercicio paakatzi curpuquizkaz yanapča. Yooz kuzcama kamzqui curpuquizimi kuzquizimi tjappachquizpanž yanapča. Nižaza tii muntuquiz kamz žejtzquizimi arajpach muntuquiz kamz žejtzquizimi yanapča. ⁹ Jalla werar razunača nii takuqui. Jalla nižtiquiztan catokz waquiziča. ¹⁰ Učhumqui žejtñi Yoozquin criichiž cjen tjewznaquiča arajpachquin Yooztan kami ojkzjapa. Jalla nuž tjewžcan, učhumqui Yoozta ancha langža nižaza sufriča. Jalla nii žejtñi Yoozza ultim werar Liwriñiqui. Niižquin criichinacaqui liwriita cjequiča. Nižaza tjapa žoñinacaqui liwriita cjesača, niižquiz criyaquiž niiqui.

¹¹ Jalla nii puntu tjaajintanaca mantaquiča, nižaza tjaajnaquiča amqui. ¹² Amqui tjowaž cjenami žoñinacžquiz rispitskataquiča, amiž zuma kamtiquiztan. Amqui zumapan kamaquiča, nižaza zumapan chiyaquiča, nižaza žoñinacžtan zuma munazaquiča, nižaza Yoozquin tjapa kuzzizpan cjequiča, nižaza lijitum kamañchiz cjequiča. Nekztan jaknužt amqui zuma kamčhaja, jalla nii cheržcu, parti criichi žoñinacaqui am iratapacha zakaz zuma kamasacha. ¹³ Nižaza wejt tjonzcama, parti criichi žoñinacžquin Yooz taku liizinzjapa kuz tjaaquiča. Nižaza Yooz taku liižcu parti criichi žoñinacžquin zumpacha chiižinaquiča. Nižaza ninacžquiz tjaajnaquiča. ¹⁴ Tuquiqui icliz jilirinacaqui kjaržtan am juntuñ lanziča. Nižaza am puntuquiztan tsjii Yooziž tjaata taku chiichiča, “Yooz tjaata kamañchiz cjequiča” cjicanaqui. Nekztan jalla nižta Yooz kamañchiz amquiz cjiskatchiča. Amqui nii Yooz kamaña ana cutznaquiča.

¹⁵ Jalla nii am kamañ puesto cumplisjapa, tjapa kuz tjaaquiča. Nii kamañ jaru kama. Jalla nižta kamz cjen, amqui juc'ant juc'ant zuma kamaquiča. Nižaza parti criichinacaqui am juc'ant zuma kamñiž cjen nayaquiča. ¹⁶ Jaziqui am persun kuzquizimi nižaza amiž tjaajintanacquizimi cuitaza, zumapan cjisjapa. Weriž chiižintanaca tirapan cjuñzna. Jalla nuž zuma cjuñznaquiž niiqui, ultimquiziqui liwriitam cjequiča. Nižaza amiž tjaajinta catokchi žoñinacaqui liwriitaž zakaz cjequiča.

5

ZEW MAATAKANACZ PUNTU

¹ Tsjiilla cjesača. Irarchiz ejpnacžquiz ana ancha ujznaquiča. Antiz persun ejpžtakaz zuma tawkžtan chiižinaquiča, niiž ana wali paatiquiztan jaytiskatzjapa. Nižaza parti luctak žoñinacžquiz persun jilanacžquiz chiižintažokaz chiižinaquiča. ² Nižaza irarchiz maatakanacžquiz persun maažtakaz zuma rispitchiz razunžtan chiižinaquiča. Nižaza parti maatakanacžquiz persun cullaquinacžquiz chiižintažokaz chiižinaquiča, zuma kuztan. Maatakanacžquiztan zumapan pinsaquiča.

³ Nižaza ultim t'akjir žewanacžquiz okznaquiča. ⁴ Tsjaa žew žonqui maatinacchiz nižaza ajlchinacchiz cjesaž niiqui, jalla ninacaqui naa žew maaquiz okz waquiziča. Jakziltat Yoozquin criichižlaj niiqui,

persun famillžquiztan žew maatakanacžquiz yanapz waquiziča. Nii žew maatakanacaqui famill ocjalanaca jwesi yanapchižlani. Zew maatakanacžquiz yanapzpanž waquiziča persun familiaqui. Jalla nuž Yooz yujcquiziqui walipanikaz cjequiča. ⁵ Jakzilta t'akjir žew žonmi zinalla žejlčhaj niiqui, jalla naača werar žewqui. Naaqui Yoozquin kuzziz cjenaqui arajpachquin kami ojkz, jalla nii tjewža. Nižta tjewžcan naaqui majiñami weenami Yoozquin ancha mayizinča. ⁶ Jakzilta žew žonmi tii muntuquiz kamzquinkaz kuz tjaachi žejlčhaja, jalla naaqui criichi žoñž cuzturumpi paachi cjenami, ana Yoozquin kuzziz zuma kamča. ⁷ Persun famillž žewnacžquiz okz waquiziča. Jalla nuž mantaquiča amqui, žewanacami ninacž familianacami ana ujchiz cjisjapa. ⁸ Persun famillžquiztan tsjii t'akjiri žejlčhaj niiqui, famillžquiztan mantinta cjis waquiziča. Ana mantintažlaj niiqui, nii famillchiz žoñinacaqui Yooz kuzcama kamz ana cumpliča. Nižaza nižta žoñinacaqui tsjan ana zuma kuzzizza ana criichinacžquiztanami.

⁹ Jakzilta žew maatakanacž tjuumi icliz listiquiz žejlčhaja jalla ninacaqui yanapta cjesača. Nižaza nii žew maatakanacaqui yanapzjapa sojta tunc wata jilchiz cjistanča. Nižaza tsjii luctakžtan panikaz zalsintača naa žewqui. ¹⁰ Nižaza žoñinacaqui naaža zuma kamtiquiztan pajta cjistanča. Nižaza naa žewqui maatinaca zuma irpiñtacha. Nižaza tjonžni žoñinacžquiz zuma atintiñi kuzziz cjispanča. Nižaza criichi žoñinacž kjojcha humilde kuzziz ajwsinintača. Nižaza sufriñi žoñinacžquiz zuma yanapñi kuzziz cjispanča. Nižaza tjapaman wali paatanacžquiz kuz tjaañi cjispanča. Jalla nižta zuma kuzziz žew maatakanacaqui iclizquiztan yanapta cjesača.

¹¹ Ima sojta tunca watchiz cjen žew maatakanacaqui anaž icliz listiquiz apuntita cjesača, yanapta cjisjapa. Listiquiz apuntita cjisjapaqui, žew maatakanacaqui tsjii icliz jilirinacž acuerduquiz luztanča. Tur žew maatakanacaqui wilta zalz pecačhani. Wilta zalaquiž niiqui, nii acuerduquiztan ulanspanča. Jalla nuž ulantiquiztan Cristuž quintražtakaz cjequiča. ¹² Nii primero acuerduquiztan ulantiquiztan ujchiz cjequiča. ¹³ Nižaza turapacha žew maatakanacaqui kjuyquiztan kjuya ojklayasaž niiqui, jayraž cjesača. Nižaza ana wali quintu joojooñiž cjesača. Nižaza yekja žoñž parliquiz mitisñi cjesača. Jaziqui ana zuma takunaca chiichiyachani. Nižta chiichiizqui inapankazza. Anapan waquiziča. ¹⁴ Jalla nižtiquiztan tur žew maatakanacaqui zalz waquiziča. Zalzcu, ocjalchiz cjesača. Nižaza kjuya luraña cwitiñi cjesača. Jalla nižta zuma kamañ quintra žoñinacaqui icliz žoñinacžquiz anaž iñarasača. ¹⁵ Yekjap žew maatakanacazti Yoozquiztan zarakchiča, nižaza Satanás diabluž kuzcama ojkča.

¹⁶ Jakzilta criichi luctakami maatakami persun famillžquiztan tsjaa žew žon žejlčhaja, naa žew žon yanapz waquiziča, icliz žoñinacžta ana ch'ama cjeyajo. Jalla nižtiquiztan ultim t'akjir chawc žew maatakanacžquiz icliz paažtan yanapta cjesača.

ICLIZ JILIRZ PUNTU

¹⁷ Jakzilta icliz jilirit zumpacha irpačhaja, parti criichi žoñinacaqui nii jiliržquin zuma honora tjaaž waquiziča, nižaza zuma pacz waquiziča. Nižaza Yooz taku paljayñi jiliržquizimi, nižaza Yooz taku tjaañi jiliržquizimi juc'ant honora tjaaž waquiziča, nižaza juc'anti pacz waquiziča. ¹⁸ Tuquitanpacha cijjrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Tsji trigo jojñi aznuqui ñujcžtan ana ñucasacha ana lulajo”. Nižaza cijjrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Jakziltat langžnižlaja, jalla niiqui pacta cjis waquiziča”.

¹⁹ Nižaza tsjii žoñikaz icliz jiliržquiz uj tjojtNASAž niiqui, jalla nii žoñž chiitaqui anača nonzqui. Antiz tsjii pucultan čhjepultan tisticu žoñinacaž ujchizpanča cjesaž niiqui, ninacž chiitaqui nonznaquiča. ²⁰ Nižaza jakzilta icliz jilirit uj paañi žejlčhaja, jalla nižquiz ujsnaquiča parti criichi jilanacž yujcquiz. Jalla nižtiquiztan nii parti žoñinacaqui uj paaz jiwjataquiča. ²¹ Jaziqui Yooz Ejpžtan nižaza Jesucristužtan nižaza Yooziž illzta anjilanacžtan, jalla ninacž yujcquiziqui amquiz mantuča, nii weriž tjaajintanac jaru kamajo, nii. Nižaza jalla nuž kamcan anapanča pjali cjcjisqui. Nižaza tjapa žoñinacžtan tsjii kuzziz cjis pecsa. ²² Nižaza ima icliz jilirž puestuquiz uchan, nii žoñž kuz zumpacha tantiižinaquiča. Ana zumpacha tantiyaquiž niiqui, tsjii amiž uchta icliz jiliriqi ujquiz tjojtNASAča. Nekztan parti žoñinacaqui amquiz zakaz uj tjojtNASAča. Jaziqui ima uchcan zumpacha tantiiž waquiziča. Nižaza am persun kuzquiz cuitasa ana ujquiz tjojtsjapa.

²³ Amiž walu ancha laa laa cjenauqi, anam kjaz alaja licača. Tsjii kulla cunta koluc vinulla licsnasača.

²⁴ Yekjap žoñinacaž uj paatanacaqui kjanapacha tjeežta cjissa ima casticta cjisnan. Yekjap žoñinacaž uj paatanacazti chjojžta cjesača, castic tjuñicama. Nekztan tjeežtaž cjequiča. ²⁵ Jalla nižtapacha yekjap žoñinacaž zuma paatanacaqui kjanapachača. Yekjap žoñinacaž zuma paatanacazti ana chertača. Pero anaž tirapan chjojžta cjequiča. Pjalz tjuñquiziqui tjeežtaž cjequiča.

6

¹ Criichi žoñinacžquiz chiižina, tuž cjican: Patrunž mantuquiz kamñi piyunanacaqui persun patrunžquiz rispitle, parti žoñinacaž werar Yooz quintra ana chiyajo, nižaza tjaajinta Yooz taku ana iñarajo. ² Nižaza jakzilta piyunanacat criichi patrunchizlaj niiqui, juc'anti rispitle, ana quintra chiila, nii patrunaž criichiž cjen. Antiz juc'anti nii patrunžta langžinspanča. Am patrunpachača criichi maziqi. Jalla nižtiquiztan zuma k'ayi jilača niiqui. Jalla nii puntunaca chiižinaquiča, nižaza tjaajnaquiča.

ANA WALI TJAAJIÑINACŽ PUNTU

³ Tsjii žoñiqui tsjemat pinsita takunacžtan tsjii kjutñi tjaajnačhani. Jalla nižta ana wali tjaajnaquiž niiqui, Jesucristo Jiliriž zuma tjaajintanacquiztan tsjemataž tjaajinča. Nižaza nii žoñiqui Yooz mantita kamañquiztan tsjemata kamaña tjaajinča. ⁴ Jalla nižta tjaajiñi žoñiqui mit kuzzizza. Yooz puntunaca ultim werara ana zizza. Nižaza nižta tjaajiñi žoñiqui ana wali kuzziz cjen žoñinacžtan ch'aazkaz pecča. Čjul taku puntuquiztan ch'aazkaz pecča. Jalla nuž ch'aazcan čjaawjkatas žejlča, nižaza t'aka t'akaž cjissa, nižaza žoñinacaqui quintra chiyas žejlča. Nižaza porapat uj tjojtNassa. ⁵ Nižaza nii millk'u kuzziz žoñinacaqui porapat ana tucuziñi ch'aasñiča. Ninacaqui Yooz pinsitanacami zuma werar razunanacami ana zizza. Tii muntuquiz wali jiru kamz cjis pinsican, Yooz jiczquin luzza. Nii wali jiru kamzqui, "Jalla nii kamkazza waliqi", cjican pinsiñiča. Jalla nii ana wal pinsitanacchiz žoñinacžtan ana munazaquiča. ⁶ Pero tsjiikaz cjiwča. Yooz jiczquiz kamzqui ancha waliča, wali jiru kamzquiztan juc'anti. Yoozquinkaz kuzziz cjican žoñinacaqui cuntintu cjequiča. ⁷ Tii muntuquiz nascuqi učhumqui ana čjulchiztača. Nižta irata ticžcuqi tii muntuquiztan ana čjulchiz okaquiča. ⁸ Jalla nižtiquiztan tii muntuquiz žejlcan, čjherchizimi zquitchizimi cuntintu cjistanča. ⁹ Jakziltat wali jiru cjis pecčhaja, ujquiz

tjojtsnasača, nižaza ana wal jiczquiz lusasača. Nekztan zumzu pinsam-intuchiz cjesača. Nižaza persun quintra ana wal kamzquizkaz pecasača. Nekztan nii ana wal kamtiquiztan tjappacha pertaquiča. Liwj akztaž cjisnaquiča nii žoñiqui. ¹⁰ Paazquin kuz tjaazqui tjapaman ana walinacquiz cjiskatča. Paazquin kuz tjaacan yekjap criichi žoñinacaqui Yoozquiztan tsjii kjutñi chjichta cjissiča. Nekztan persunpacha wira ancha sufriskatča.

TIMOTEOZQUIZ CHIIZINTA TAKUNACA

¹¹ Timoteo jila, amqui Yooz žoñimča. Jaziqui ana walinacžquiz anapan kuz tjaaquiča. Antiz zuma kamzquin kuz tjaaquiča. Yooz kuzcama kama. Nižaza Yoozquin kuzzizpan cjee. Nižaza zuma munaziñi kuzziz cjee. Nižaza pasinziz kuzziz tjurt'a. Nižaza humilde kuzziz cjee. ¹² Zuma zultatužtakaz Yoozquin tjurt'iñi kuzziz cjee, nižaza Satanás diabluž partiranacž quintra cjee. Nižaza arajpachquin Yooztan wiñaya kamzjapa, kuz tjaaquiča. Arajpachquin wiñaya kamajo Yoozqui am kjawziča. Nižaza nuž kjawztan, amqui walja žoñinacž yujcquiz tielarchamča, “Yoozquinkaz kuzziztča wejrqui” cjican. ¹³ Timoteo jila, Yoozqui tjapa tii muntuquiz žejlñinacžquiz žeti tjaača. Nižaza Jesucristuqui Poncio Pilatuž yujcquiz Yooz Ejpžquinkaz kuzziztača. Jaziqui Yooz yujcquizimi Jesucristuž yujcquizimi wejrqui amquin mantuča, ¹⁴ Yooz kamañquizkaz kama, jalla nii. Nekztan žoñinacaqui Yooz kamaña quintra ana čjul chiyasača, nižaza Yooz kamañaqui zumapankaz tježta cjequiča, Jesucristo Jiliriž tjonz tjuñicama. ¹⁵ Yooz Epiž pinsita timpuquiz Jesucristuqui wilta tjonaquiča. Yooz Ejpqui zinta zuma Yoozza. Jalla niiča tjappachquiztanami chekanaqui. Nižaza Yoozqui tsjan pajk jiliriča čjul jilirinacžquiztanami. Nižaza niiča juc'ant azziz mantiñiqui čjul mantiñinacžquiztanami. ¹⁶ Yoozpankazza wiñay žejtchizqui. Nižaza anaž jec ujchiz žoñimi Yoozquin macjati atasacha juc'ant zuma kjañquiz kamchi, nekztan. Jalla nižtiquiztan anaž jec žoñimi Yooz cherchiča, nižaza ana cherasača. Yoozqui wiñaya honorchiz cjila. Nižaza wiñaya mantiñej cjila. Jalla nužoj cjila. Amén.

¹⁷ Amqui tii muntuquiz wali jiru kamñi žoñinacžquiz mantaquiča, ancha cusasanacchiz cjenami ana mita kuzziz cjeyajo. Anaž wiñaya nižta wali jiru kamasacha. Jalla nižtiquiztan cusasanacquiz anača kuz tjaazqui. Antiz Yoozquinkaz kuz tjaa. Nii žejtñi Yoozpankaz učumnacaquiz tjapaman wintizunanaca tjaača, učumnaca cuntintu kamzjapa. ¹⁸ Nižaza nii wali jiru kamñi žoñinacžquiz mantaquiča tuž kamajo. Ninacaqui zuma obranaca paaz waquiziča. Nekztan zuma obranacaž paachiž cjen ultim werar wali jiruž cjequiča Yooz yujcquinaqui. Nižaza ninacaqui zuma kuztan ninacž cusasanacžtan žoñinacžquiz yanapz waquiziča. Ana zkutu kuzziz cjis waquiziča. ¹⁹ Jalla nuž zuma obranaca paatiquiztan arajpachquin ultim werar cusasanaca juntaquiča. Nuž juntitiquiztan, ultimupan Yoozqui arajpachquin ninacžquiz zuma kamkataquiča, wiñaya. Jalla nii arajpachquin wiñay kamzquin kuz tjaaz waquiziča. Nii kamzqui juc'ant zumača. Jalla nuž wali jiru žoñinacžquiz mantaquiča amqui.

²⁰ Timoteo jila, wejrqui amquiz tjapa Yooz puntunacquiztan tjaajinchinča. Jalla nii tjaajintanaca zumpacha cjuñzna, nižaza nii jaru kama. Nižaza ina žoñž takunaca ana nonžna. Ana Yooz takunacača ninacž takunacaqui. Nižaza zuma tjaajintanac quintra chiitaqui ana nonžna. Yekjap žoñinacaqui tsjii kjutñi chiižcuqui, “Zuma zizta takuča weriž chiitaqui”, cjiñiča. ²¹ Nižaza yekjap criichi žoñinacaqui nii ana wal taku catokžcu Yoozquiztan tsjii kjutñi zarakchiča. Ana zuma kuzziz cjissiča.

Yoozqui am wintijla. Jalla nužoj cjila. Amén.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A TIMOTEO

¹ Wejrtcha Pablutqui. Yooz muñañpi jaru Jesucristuž illzta apostoltcha. Yoozqui Jesucristuž cjen žoñinaczquiz taku tjaachiča, Jesucristužquin kuz tjaañi žoñinaczquiz wiñaya arajpachquin kamkatzjapa. Jalla nii wiñaya kamz puntuquiztan paljayajo wejrqui apóstol puestuquiz uchtitcha. ² Timoteo jila, amqui wejt k'ayi maati cuntamča. Jalla nekztanaqui tii cartal cjiřžcuča. Učhum Yooz Ejpžtan nižaza učhum Jesucristo Jiliržtan, jalla ninacaqui amquin zumaj yanapla, nižaza amquin okžla, nižaza zuma cuntintu kuzziz kamkatla.

TIMOTEOZQUIZ CHIIZINTA TAKU

³ Wejrqui majiñami weenami Yoozquin mayizican, am cjuñuča. Am cjuñžcu, wejrqui amiž cjen tirapan Yoozquin sparaquiž cjiwča. Yoozquin tjapa kuztan lijituma sirwuča. Jaknužt wejt tuquita atchi ejpnaca Yoozquin zuma sirwitčhaja, jalla nuž Yoozquin sirwuča. ⁴ Wejrqui cjuñuča, amiž wejtquiztan kaazñiž cjen. Nižaza wilta am chertz anchal pecuča. Nekztan cuntintul cjeeča. ⁵ Nižaza cjuñuča, amqui tjapa kuztan Yoozquin cričhamča, jalla nii. Primeraqui am Loida cjiti matilliqui Yoozquin kuzziz cjissintača. Nekztan am Eunice cjiti maa Yoozquin kuzziz zakaz cjissintača. Nižazakaz amqui ultimupan Yoozquin kuzziz cjissamča.

⁶ Yoozqui amquiz tsjii zuma kamaña tjaachiča, weriž am juntun kjaržtan lanžtan. Jalla nižtiquiztan amquin chiižinuča, nii zuma kamañquiz tira kamajo. ⁷ Yoozqui učhumquiz eksni kuzziz ana cjiskatchiča. Antiz tjup kuzziz cjiskatchiča, nižaza zuma munaziñi kuzziz cjiskatchiča, nižaza zuma pinsiñi kuzziz cjiskatchiča. ⁸ Jaziqui amqui anapanim azaquiča, učhum Jesucristo Jilirž favora paljaycan. Wejrqui Jesucristuž cjen carsilquiz chawjctitča. Jalla nuž cjenami amqui ana wejtquiztan azaquiča. Amqui Yooz zuma liwriiñi taku paljayñiž cjen zakam sufriča. Nii sufrisquiztan ana jiwjatalla. Yoozqui amquiz azi tjaažcaquiča tjurt'izjapa. ⁹ Nii azi tjaañi Yoozza učhum liwriichiQUI. Nekztan učhum kjawziča nižquin tjapa kuztan kamzjapa. Yoozqui učhum ana kjawziča učumnacaž zuma paatiquiztan. Antiz Yoozqui učhum kjawziča niž persun kuz munañpi jaru, nižaza niž persun okžni kuzziz cjen. Ima tii muntu želan Yoozqui tantiičiča, Jesucristužquin kuzziz žoñinaczquiz niž okžni kuz tjeeznaquiča, nii. ¹⁰ Jazizti Yoozqui učhum Liwriiñi Jesucristuž tjonchiž cjen niž okžni kuzziz tjeeziča. Jesucristuqui ticz liwj atipčiča persunaltajapami nižaza nižquin criichi žoñinacztaajapami. Nižaza liwriiñi Yooz taku paljaytiquiztan, jaknužt žoñinacaqui Yooztan wiñaya kamčhaja, jalla niiqui kjanzt'itača.

¹¹ Jalla nii zuma quintu paljayajo Yoozqui wejr utčiča apóstol puestuquiz. Nižaza wejr utčiča ana judío žoñinaczquiz tjaañajo. ¹² Jalla nižtiquiztanpacha wejrqui ancha sufruča tii carsilquiz chawjckatzcama. Jalla nuž cjenami wejrqui anapan azuča, werar Yooztan tsjii kuzziz cjen. Werar arajpach Yoozquinpanž kuz tjaachinča. Nižaza tuž cjiwča, wejt Yoozqui walja azzizza. Jaziqui niiqui weriž cumpjiita wira cuitaquiča Jesucristo tjonz tjuñicama. Jalla niiča zuma werar razunaqui.

¹³ Werjqui amquiz zuma tjaañinčinča. Jalla nii tjaañintacama amqui tirapan tjapa kuztan kamaquiča. Yoozquin kuzzizpan cjequiča, nižaza žoñinacztan zuma munaziñi kuzziz cjequiča. Jalla nuž kamaquiča Jesucristužtan tsjii kuzziz cjen. ¹⁴ Yoozqui amquin niž zuma tjaañintanaca

tjaachiċha. Jalla nii zuma taku cuitaquiċha. Uċhum kuzquizpachaċha Espiritu Santuqui. Jalla niiqui amquiz yanapaquiċha nii Yooz taku zuma lijituma tjaajnajo.

¹⁵ Tjapa nii Asia provinciquiztan tjonchi ŋoñinacaqui wejr zinalla ecchiċha. Jalla ninacquiztan Figelo, niŋaza Hermógenes, jalla ninacaqui wejr ecchizakazza. Nii zizza amqui. ¹⁶ Onesiforoŋti ancha wejr kuzziċha wiltan wiltan. Niŋaza weriŋ carsilquiz chawjctaŋ cjen ana azziċha. Jalla niŋtiquiztan zuma okŋni kuzziz Yooz Jiliriqui niŋŋquiz zumaj yanapla, niŋŋ familianacŋtanpacha. ¹⁷ Roma cjita wajtquiz ŋelan, nii Onesiforo jilaqui wejr ancha kjurchiċha zalañcama. ¹⁸ Jesucristo Jiliriŋ pjalz tjuñquiziqui Yooz Jiliriqui nii Onesiforoŋquin okŋni kuzziz cjequiċha. Efeso wajtquin ŋelan, Onesiforoqui jaknuŋumi criichi ŋoñinacŋquin yanapchiċha, jalla nii amqui zuma zizza.

2

JESUCRISTUZ ZULTATUZTAKAZ CJISPANCHA

¹ Timoteo jila, wejt maati cuntamċha. Tjup kuzziz cjee. Jesucristuqui amquiz yanapaquiċha. ² Wejrqui walja ŋoñinacaŋ ŋelan Yooz taku tjaajinċinċha. Ninacŋtanpacha amqui weriŋ tjaajintanaca nonzamċha. Jalla nii tjaajinta takunaca amqui tjaajnaquiċha zuma cumpliñi kuzziz ŋoñinacŋquizimi. Nekztan nii ŋoñinacaqui yekjanacŋquizimi tjaajnaŋaċha.

³ Amqui Jesucristuŋquin sirwiñiŋ cjen sufraquiŋ niiqui, nii sufrizquiztan ana jiwjata. Jalla nuŋ sufrican, Jesucristuŋquin tjurt'aquiċha walja tjup zultatuŋtakaz. ⁴ Jakzilta zultatut servicio militarquiz ŋejlċhaja, jalla niiqui militar asuntunacquiz tjapa kuz tjaaċha. Ana panŋ civil asuntunacquiz kuz tjaasaċha. Niŋŋ comandantiŋ mantuquiz cjissa, nii comandantiŋ kuz wali cuntintu cjiskatzjapa. Jaziqui zultat lii jaruŋ kamċha, anapanŋ civil lii jaruŋ kamċha. ⁵ Jalla niŋta irata jakziltat pelota uzinċhaja, pelot uzinz lii jaru uzinztanċha. Ana pelot uzinz lii jaru uznaquiŋ niiqui, anapanŋ premio ganasaċha. ⁶ Niŋaza jakzilta langŋni ŋoñit zkala langŋaja, jalla niiqui primeraŋ zkal ċherquiztan lulasaċha. ⁷ Jalla nii weriŋ ċhiita puntuquiztan tantiya. Jalla nekztan Yooz Jiliriqui tjapa nii puntuquiztan zumpachaŋ intintiskataquiċha.

⁸ Niŋaza Jesucristuŋ puntu cjuñzna. Jesucristuqui David cjita tuquita jilirŋ majchmaatinacquiztan tjonñiċha. Jesucristuŋ ticziquiztan jacatatchi puntu cjuñzna. Jalla nii liwriiñi takupacha paljayuċha. ⁹ Jalla nuŋ paljaytiquiztan wejrqui carsilquiz chawjcta sufruċha, criminal ŋoñiŋtakaz. Jalla nuŋ weriŋ carsilquiz chawjcta ŋelanami, liwriiñi Yooz takuqui anaċha chawjcta. Jalla niŋtiquiztan Yooz takuqui tirapanŋ paljaytaċha. ¹⁰ Jalla niŋtiquiztan wejrqui walja sufruċha Yooziŋ illzta ŋoñinacaŋquiz juc'ant wali cjiskatzjapa. Sufruċha ninacami wejrmi ultimu liwriita cjisjapa. Jesucristuŋquiz kuzziz cjen ninacami wejrmi wiñayaŋ liwriita cjequiċha, niŋaza arajpachquin wiñaya honorchiz cjequiċha.

¹¹ Jesucristuqui uċhum laycu ticziċha. Jalla niiċha ultim werar razunaqui. Uċhumqui tuquita ana wal kamañquiztan ticzi ŋoñinacaŋtakaz cjissinċhumċha, nii ana wal kamañquiz ana iya kamajo. Jaziqui ew kamañchiz cjissinċhumċha. Jalla niŋtiquiztan Jesucristuŋtan kamċha.

¹² Niŋaza Jesucristuŋquiz sirwiñiŋ cjen sufraċhaj niiqui, tjurt'ichi kuzziz kamz waquiziċha. Nekztan tjurt'ichi kuzziz tirapan cjequiŋ niiqui, uċhumqui niŋŋtan chica mantaquiċha. Uċhumqui Jesucristuŋquiz nicaquiŋ niiqui, niiqui niŋaza uċhum nicaquiċha.

¹³ Jaziqui učhumž Jesucristužquiz criiz ana cumplichiž cjenami, nii Jesucristuqui tirapanž niž ecta taku cumplaquiča. Niiqui persun taku anapanž nicasača.

YOOZTAJAPA ZUMA LANGZPANCHA

¹⁴ Amqui criichi jilanacžquiz nii puntu cjuñskataquiča. Nižaza Jesucristo Jilirž tjuuquiz ninacžquiz zumpacha chiižinaquiča, jalla tužu: Anaž ch'aazaquiča ina žoñž takunac puntuquiztan. Jalla nuž ch'aazqui anaž čjuljapa sirwiča. Nižaza nii ch'aazta taku nonžñi žoñinacaqui Yooz jiczquiz kamzquiztan tsjii kjutñi chjichtaž cjesača. ¹⁵ Amqui Yooztajapa tjapa kuztan langzna, Yooz yujcquiziqui zuma langzñi žoñi pajta cjisjapa. Jalla nižtiquiztan Yooz yujcquiz žejlcan amqui ana čjulquiztan azasača. Nižaza Yooztajapa langžcan, niž werar liwriiñi taku legali paljaya. ¹⁶ Ina žoñž takunacaqui anača chiižqui. Jalla nii ina takunaca chiyasaž niiqui, tsjan tsjan tsjii kjutñi žoñinacžquiz irpaquiča. ¹⁷ Nii ana wal chiižqui zuma kamañanaca ana wali cjiskataquiča, jaknužt tsjii laa cjiñi tjapa curpu ana wali ch'ujlkatčhaja, jalla nižta. Jalla nuž watchiča Himeneožtan Filetužtan, jalla ninacžquiz. ¹⁸ Jalla ninacaqui werar Yooz tawkquiztan tsjii kjutñi tsjemat taku parličiča, “Jacatatz tjuñiqui watchiča”, cjican. Jalla nuž chiižtiquiztan yekjap criichinacž kuznacaqui turwayskatžcu, Yooz jiczquiztan zarakskatchiča. ¹⁹ Jalla nuž cjenami Yoozqui nižquin kuzziz žoñinaca yanapča tjurt'iñi kuzziz cjejajo. Jalla nižtiquiztan Yooz icliz žoñinacaqui tirapan tjuraquiča. Jalla nii puntuquiztan Yooz takuqui tuž cjiča, “Yooz Jiliričiqi niž illzta žoñinacž pajča”. Nižaza, “Tjapa Jesucristužquin kuzziz žoñinacaqui ana wal kamañquiztan zarakstanča”. Jalla nužupanča.

²⁰ Tsjilla cjesača. Tsjii ricach žoñž kjuyquiziqui tjapaman cusasanaca žejlča, korquiztan paata, nižaza paazquiztan paata, nižaza tabliquiztan paata, nižaza ljocquiztan paata, jalla nižta cusasanaca žejlča tsjii kjuyquiziqui. Parti cusasaqui zuma visitanaca atintizjapa žejlča. Parti cusasazti zapuru kamzjapa žejlča. ²¹ Jalla nižta iratača žoñinacaqui. Yooz Jilirž atintizjapa, nižaza zuma honorchiz cjisjapa, zuma kamstanča. Nižaza nii ana wali chiiñi žoñinacžquiztan cuitasaquiča. Yooz Jiliržtajapa sirwiñipankaz cjee. Nekztan Yooz Jiliričiqi am ocupasača. Nižaza listu cjesača čjul wali paazjapami.

²² Tjotjowanacaqui ana wali pinsizcu, ana wali ojklayasača. Amqui nižta anawali kamzquiztan cuitasaquiča. Yooz kuzcama kamaquiča, nižaza Yoozquinkaz kuzziz cjequiča, nižaza zuma munaziñi kuzziz cjequiča, nižaza parti žoñinacžtan zuma kamaquiča. Amtan tjapa Jesucristo Jiliržquin kuzziz žoñinacžtan zuma kamz waquiziča. ²³ Nižaza zumzu ana zizñi žoñinacž ch'aaz puntunaca parlanacqui, ana mitisaquiča. Nii ch'aaz puntu parlaquič niiqui, ultimupan juc'anti aptjapznasača. Jalla nii zizza amqui. ²⁴ Jesucristo Jiliržquin sirwiñi žoñiqui anaž ch'aaz waquiziča. Antiz tjapa žoñinacžtan zuma munaziñi kuzziz kamz waquiziča. Nižaza zuma tjajañi kuzziz cjis waquiziča. Nižaza pasinziz kuzziz cjis waquiziča. ²⁵ Nižaza Yooz tawk quindra žoñinacžquiz chiižinaquiča zuma humilde kuztan. Jalla nuž chiižinan Yoozqui cunamit ninacž kuz campiiskatačhani, werar Yooz tawk jaru wilta kamajo. ²⁶ Anzičiqi ninacaqui diabluž kjarquiz žejlča, tsjii presužtakaz, diabluž mantita jaru ojczjapa. Amiž humilde kuztan chiižintiquiztan Yoozqui cunamit diabluž kjarquiztan ninacžquiz liwriita cjiskatačhani.

3

ANCHA ANA WALI ZOÑINACA ZELAQUICHA

¹ Jalla tižta zakaz intintazkatz pecučha. Ima Jesucristuž tjonan ch'amaž cjequičha zuma kamzjapa. ² Zoñinacaqui persun kuzcama kamzkaz pecaquičha. Nižaza paazquiz kuz tjaaquičha. Nižaza persun honorchiz cjis pecaquičha. Nižaza mit kuzziz cjequičha. Nižaza Yooz quintra chiiñi cjequičha. Nižaza maa ejpž takunaca ana casñi cjequičha. Nižaza ana jeczquizimi sparaquiž cjiñi cjequičha. Nižaza Yooz kamañ puntu ana rispitaquičha. ³ Nižaza ana okzñi kuzziz cjequičha. Nižaza ana jecztanami zuma kamaquičha. Nižaza zoñinacž quintra takunaca joojowaquičha. Nižaza jaknužt persun kuz pinsichaja, jalla niicama ojklayñi cjequičha. Nižaza zoñi sufriskatz pecñi kuzziz cjequičha. Nižaza zuma zoñinacž quintran cjequičha. ⁴ Nižaza tarasuna paañi kuzziz cjequičha. Nižaza ana eksñiž malcreados cjequičha. Nižaza persun honorchiz cjis pecñi kuzzizkaz cjequičha. Nižaza persun kuzcama kamzquinakaz kuz tjaaquičha. Yooz kuzcama kamzquin anapan kuz tjaaquičha. ⁵ Ninacaqui Yoozquin criichiž cuzturumpi jaru ojklayñiž cjenami, ultimquiziqui persun kamañ wira kaz paaquičha, anaž Yooz kamañ jaru cjequičha. Yooz aztan ana kamaquičha zuma kamzjapa. Jalla nižta kamñi zoñinacžtan anačha ancha amigo pajasqui.

⁶ Nižaza yekjapanacaqui nii ana wal kamñi zoñinacžquiztan maatakžtan kjuyquiz luz pecčha, nii kjuychiz uj paañi maatakžquiz incallzjapa. Nižta maatakanacaqui uj paazquiztan ana atipasačha. Nižaza juc'ant juc'ant ujchiz cjissa. Persun kuz ana ewjasñi atčha. Jaziqui nii maatakanacaqui čhjul ana wali pinsitanacž jaru ojklayčha. ⁷ Zizñi cjis peccu, čhjul tjaa jintanacami catokčha. Pero anawira werar Yooz taku intintazñi cjis atasachha. ⁸ Jalla nižtakaztačha pucultan yatirinacaqui, Janes cjita zoñžtan nižaza Jambres cjita zoñžtan. Jalla ninacaqui Moisés quintra paachičha. Jalla nižta irata nii ana wal kamñinacaqui werar Yooz tawk quintra paačha. Nižaza nii ana wal kamñi zoñinacaqui ana zum pinsamintuchiz tsjii kjutñipan chiiñičha “Yoozquin kuzziztčha” cjicanaqui. Pero zumpacha tantiita cjequičha. Nekztan ninacž ana zuma kuz kjanapacha tjeežta cjequičha, tjapa zoñinacž ninacž puntuquiztan werara zizajo. ⁹ Ninacaqui tsjii ratupanikaz ninacž taku walkatasachha. Nekztan zoñinacapachaž ninacž taku zuma tantižcu ninacž ana zuma razunanaca nayaquičha. Jalla nižta watchičha Janetan Jambrestan.

PABLUZ KAMTANAC PUNTU

¹⁰ Amzti weriž tjaa jintanaca zumpacha catokchamčha, nižaza weriž kamtanacami zumpacha zizzamčha, nižaza weriž kuzquiz tantiitanacami, nižaza weriž Yoozquin kuzziz kamtanacami, nižaza weriž zuma pasinziz kuzziz kamtanacami, nižaza weriž zuma munaziñi kuzziz kamtanacami, nižaza weriž tjurt'iñi kuzziz kamtanacami, ¹¹ nižaza zoñinacž wejtquiz čjaajwkatcan kamtanacami, nižaza weriž sufrican kamtanacami. Jalla tjapa weriž kamtanacami zizzamčha. Nižaza amqui zumpacha zizza, jaknužt wejtquiz watčhaja Antioquía wajtquizimi, Iconio wajtquizimi, Listra wajtquizimi. Jalla nii watjanacquiziqui ancha sufrichinčha. Jalla nuž sufrichiž cjenami Yooz Jiliriqui wejr liwriichičha tjapa nii sufrisquiztan. ¹² Jalla nižta sufraquičha tjapa criichi zoñinacaqui. Jakzilta criichi zoñinacat Jesucristuž kuzcamapan zuma kamz pecčhaja, jalla nižta sufraquičha tjapa ninacaqui. ¹³ Nižaza ana wal kamñi zoñinacami nižaza incallñi zoñinacami tsjan juc'anti ana waliž kamaquičha, zoñinacžquiz incallaquičha, nižaza ninacaqui incallta zakaz cjequičha.

¹⁴ Amzti amiž zizta Yooz tawk jaru kamcan tirapan tjurt'iñi kuzziz cjequiča. Nižaza amqui zizza jecčhalaj amquiz tjaačinchi, jalla nii. Nii tjaačintanaca zumpacha tantižcu, legali Yooz takucamača nii tjaačintanacaqui, jalla nii tantiyazzamča. ¹⁵ Koltallquiztanpacha amqui cjiřta Yooz taku zizzamča. Nii Yooz takuž istutiican, amqui liwriiñi puntu ancha zizñi cjissamča. Yooz takuqui tjaažza, jaknužt liwriita cječhaja, Jesucristužquiz criichiž cjen, jalla nii. ¹⁶ Tjapa nii cjiřta Yooz takuqui Yoozquiztancama ulanchicamača. Jalla nižtiquiztan Yooz takuča zuma tjaačiñipanqui, nižaza uj tjeezñiqui, nižaza zuma Yooz jiczquiz ojklajajo azquichñiqui, nižaza tjapa Yooz kuzcama tjaačiñipanqui. ¹⁷ Jalla nužupanča Yooz takuqui. Yooz taku zumpacha catokžcuqui, Yoozquin kuzziz žoñinacaqui zumpacha zizñi cjissa Yooz kamañquizkaz zuma kamzjapa. Nižaza Yooz taku catokžcuqui Yoozquin kuzziz žoñinacaqui zumpacha tjaczi cjissa, tjapaman walinaca paazjapa.

4

PABLUZ CHIIZINTA TAKU

¹ Jesucristo Jiliriqi mantizjapa tjonaquiča. Jalla nuž tjonžcu ticzimi žejtñimi pjalznaquiča. Jalla niž yujcquizimi Yooz Ejpž yujcquizimi am chiižinuča, Yooz taku paljayaquiča amqui. ² Nižaza timpuchiz cjicanami ana timpuchiz cjicanami tirapan Yooz tawkžtan žoñinacžquiz chiižinaquiča. Nižaza žoñinacžquiz intintiskataquiča Yooz taku werarača, jalla nii. Nižaza uj paañi žoñinacžquiz Yooz tawkžtan ujznaquiča. Nižaza zumpacha amtayaquiča. Jalla nuž chiižincan, zuma pasinziz kuzzizpan tirapan tjajañaquiča. ³ Tsjii timpuž tjonaquiča. Jalla nii timpuquiz žoñinacaqui zuma Yooz taku tjaačintanaca anaž nonz pecaquiča. Antiz jakzilta tjaačiñit ninacž persun kuz wali cjiskatačhaja, jalla nii tjaačiñinaca nonzkaz pecaquiča. Ninacž persun ana wali razun jaru, jalla nižta tjaačintanaca pecaquiča. ⁴ Werar Yooz taku anapanž nonz pecaquiča. Ina žoñž parlakaz nonz pecaquiča. ⁵ Amzti zuma werar razunanac jaru tirapan lijituma kamaquiča. Sufričanami zuma tjurt'iñi kuzziz cjequiča. Nižaza zuma liwriiñi Yooz taku paljayzquin kuz tjaaquiča. Nižaza amqui Yooziž tjaata kamaña cumplaquiča.

⁶ Wejrqui tsjii wilanažtakaz contal cjeeča. Wejt ticz tjuñiqui wajillača. ⁷ Zuma zultatuztakaz wejrqui Yoozquin zuma tjurt'iñi kuzzizpan žejlchinča. Nižaza werjqui wejt apóstol oficio zuma cumplchinča. Nižaza tirapan Yoozquin tjapa kuztan criyuča. ⁸ Jaziqui arajpachquin ojžcu weriž Yooz kuzcama kamtiquiztan, tsjii zuma premiužtakaz gansjapa tjewznuča. Jesucristo Jiliriča lijituma pjalñiqui. Jalla niiqui niž pjalz tjuñquiz nii premio wejtquiz tjaaquiča. Anaž wejtquizkaz premio tjaaquiča. Tjapa nižquin kuzziz žoñinacžquiz premio tjaaquiča. Ninacazakaz niž tjonz tjuñi ancha tjewža, ancha chertz pecča.

PABLUQUI ZINALLA CARSILQUIZ ZEJLCHA

⁹ Timoteo jila, tsjiillakaz cjesača. Tsjii wiltallami wejr chertzñipan tjonz pecall amqui. Wajilla tjonalla. ¹⁰ Demaszi wejr zinalla ecchiča. Tii muntuquiz žejlñi cusasanaca juc'anti pecča. Jalla nekztan wejtquiztan ojkičiča Tesalónica watja ojczjapa. Nižaza Crescentiqui Galacia yokquin ojkičiča. Nižaza Tituzti Dalmacia yokquin ojkičiča. Jaziqui wejtquin tjonalla. ¹¹ Lucaskazza wejtčan chicaqui. Jaziqui Marcos kjurznaquiča. Nuž wajtžcumi zjičcaquiča amtan. Marcosqui wejtquiz zuma yanapasača Yooztajapa langzquiztan. ¹² Tíquico wejrqui cuchanchinča Efeso wajtquin. ¹³ Amqui tjoncan wejt irs caputi zjičcaquiča. Wejt irs caputi ecchinča

Carpos kjuyquiz Troas wajtquin. Nižaza librunaca zjijcnaquiča. Tsjan chekanac wejt papilanaca zjijcnaquiča.

¹⁴ Alejandro, nii cobre jirunaca paañiqui ancha wejt quintrá paachiča. Jalla niž paatiquiztan Yooz Jiliriqui nii casticaquiča. ¹⁵ Amqui nižquiztan cuitasaquiča. Niiqui učhum paljayta Yooz taku ancha quintráča.

¹⁶ Weríž jilirnacž yujcquiz primera tjurt'iñi tawkžtan chiyan, anaž jecmi wejtquiz tjurt'i yanapchiča. Tjapa wejr zinalla ecchiča. Ninacaž ectiquiztan Yoozqui ninaca anakaj casticla. ¹⁷ Yooz Jiliriqui wejtquiz yanapchiča. Nižaza wejtquiz zuma tjup kuzziz cjiskatchiča, jalla nižtiquiztan wejrqui liwriiñi Yooz taku tirapankal paljayuča, tjapa ana judío žoñinaca nonznajo. Nižaza wejr konz cjen Yoozqui wejr liwriichiča. ¹⁸ Nižaza tjapa ana walinacquiztan wejr liwriyaquiča, nižaza Yoozqui wejr cuitaquiča niž arajpach wajtquin cjisjapa. Zuma Yoozqui wiñaya wiñaya honorchizkaj cjila. Amén.

¹⁹ Tsaanžinalla Priscaquin, nižaza Aquilžquin, nižaza Onesíforuž familianacžquin. ²⁰ Erasto cjita jilaqui Corinto wajtquin eclichiča. Trófimo cjita jila jalla nii laa ecchinča Mileto wajtquin. ²¹ Ima zac timpu luzan tjonžquizpan pecalla. Nižaza amquin tsaanžquiča Eubulo cjita jilami, nižaza Pudente cjita jilami, nižaza Lino cjita jilami, nižaza Claudia cjiti cullacami, nižaza tjapa criichi jilanacami.

²² Jesucristo Jiliriqui amtan chicaj cjilalla, nižaza tjapa ančucaquiz zumaj wintijla. Amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A TITO

¹ Wejrtcha Pablutqui, Yooz mantitacama okiñ zoñtcha, nižaza Jesucristuž cuchanžquita apostoltcha. Jesucristuqui wejr apóstol puestuquiz utchiča criichi zoñinacžquiz Yoozquin juc'ant kuzziz cjiskatzjapa, nižaza Yooz kamañ puntu ultim werara zizkatajo, ² nižaza arajpachquin Yooztan wiñaya kamz tjewzkatajo. Yoozqui ana toscara chiyasača. Jalla niiqui arajpachquin wiñaya kamzjapa taku tjaachiča tuqui timpuquiztanpacha. ³ Nekztan niž pinsita timpuquiz Yoozqui nii kamz puntuquiztan kjanapacha kjanzt'ichiča paljayta liwriiñi Yooz tawkquiztan. Nii liwriiñi taku paljayajo, ućhum Liwriiñi Yoozqui wejtquiz mantichiča. Jalla nižtiquiztan wejrtcha liwriiñi taku paljayñi kamañchizqui. ⁴ Tito jila, jaziqui wejrqui amquin tii cartal cijrřcuča. Wejt maati cuntamča. Amqui Yoozquin kuz lijituma tjaachamča. Jaziqui pucultan ućhumqui Yoozquin kuzzizćhumča. Yooz Ejpžtan nižaza Jesucristo ućhum Liwriiñiztan, amquiz yanapla, nižaza amquiz okzla, nižaza walikaj kamkatla.

ICLIZ JILIRINACAQUI ZUMA KAMZPANCHA

⁵ Creta yokquin wejrqui am ecchinča, criichi zoñinacžquiz juc'ant zuma kamañanacchiz cjiskatajo, nižaza weriž mantitacama zapa wajtquiz icliz jilirinaca uchajo. ⁶ Icliz jilirinacaqui zuma kamzpanča: Zuma kamañchizlaj niiqui, ana jakziltami ćjul ujmi tjeeznasača. Icliz jilirinacaqui tsjaa tjunatanpanikaz cjispanča. Nižaza niž maatinacaqui Yoozquin criiñi cjispanča. Nižaza niž maatinacaqui zuma kamañchiz cjispanča, ana malcreado. Nižaza maa ejp cazñi kuzziz cjispanča. ⁷ Jakzilta icliz jilirit Yooz icliz cwitiñi puestuquiz uchta cjećhaja, jalla niiqui zuma kamañchizkaz cjispanča, jalla nižtiquiztan ana jakziltami nižquiz ćjul ujmi tjeeznasača. Nižaza ana persun kuzcamakaz pecñi cjispanča. Nižaza ana oralla žawjñi kuzziz cjispanča. Nižaza ana licñi kuzziz cjispanča. Nižaza ana kichjasñi kuzziz cjispanča. Nižaza ana ancha paaz pecñi kuzziz cjispanča. ⁸ Nižaza ćjul tjonzninacžquizimi zuma kjawzñi kuzziz cjispanča. Nižaza zumanacapan pecñi kuzziz cjispanča. Nižaza zuma pinsamintuchiz cjispanča. Nižaza Yooz kuzcamapankaz kamñi kuzziz cjispanča. Nižaza Yoozquin tjapa kuz sirwiñi cjispanča. Nižaza persun kuz zuma ewjazñi cjispanča, ćjul uj paaz cjenami. ⁹ Nižaza apostoluž tjaajinta jaru ultim werar Yooz tawkquiz tjurt'ichi kuzziz cjispanča. Nižaza werar Yooz taku zuma tjaajincan, criichi zoñinacžquiz p'ekinchayasača, nižaza Yooz tawkquintra chiiñinacžquiz ninacž ana zuma pinsamintunaca tjeeznasača.

¹⁰ Creta yokquin walja ana zuma zoñinaca žejlča, ana jiliri cazñi. Nižaza ina razunanacaž chiiñiča. Nižaza criichinacžquiz incallča. Nižaza ninacaqui judío cuzturumpinac jaruzakaz kamz pecñiča. Ninacaqui juc'anti nižta ana waliž kamča. ¹¹ Nii ana zum zoñinacaqui ana wali tjaajinča, paaz gansjapakaz. Jalla ninacž ana zuma chiiñi ataqui chawjcsinsa, ana nižta tjaajnajo. Ninacaqui ana wali tjaajincan, kjuychiz familianaca intiru quejpskatča. Jalla nižta ana wali tjaajinz ana waquiziča.

¹² Tsjii Cret wajtchiz zoñiqui ariwiñitača. Nii Cret zoñipacha cjichiča: “Cret wajtchiz zoñinacaqui toscar zoñinacapanča, nižaza malcreado zoñinacača, nižaza walja lujlñi zoñinacača, nižaza jayranacača”. Jalla nuž cjichiča nii Cret zoñiqui. ¹³ Jalla nii zoñiqui razuna chiičiča. Jalla nižtiquiztan Cret wajtchiz anawal criichinacžquiz zumpacha

ujznaquiča, Yoozquin tjapa kuzziz werar Yooz tawkquiz tjurt'ajo. ¹⁴ Nižaza chiižinaquiča judío quintunaca ana juyzu paajo. Yekjap žoñinacaqui werar Yooz taku anaž catokz pecča. Jaziqiu Cret žoñinaczquiz chiižinaquiča nii Yooz tawk quintra žoñinacz mantitanaca ana juyzu paajo.

¹⁵ Jakziltat Yooz kuzcama zuma kamčhaja, jalla niiqui čhjulu paacanami Yoozquin kuzzizpanča. Pero ana zuma kamañchiz ana criichinacaqui čhjulu paacanami ana Yoozquin kuzzizza, persun pecta kamzquinkaz kuzzizza. Ninacača ana zuma pinsamintuchizkazqui. Nižaza persun uj paažcumi ana naazñiča. ¹⁶ Ninacaqui cjiñiča, “Yooz pajuča” cjican. Ultimquiziqui ana zuma kamñiž cjen Yooz quintrapanikaz kamča. Yoozqui ninacaž ana zuma kamtiquiztan anaž jutzazza. Ninacaqui Yooz kuzcama ana cazñipanča. Nižaza ninacaqui ana čjul zuma paazmi atasacha.

2

ZUMA TJAAJINTA PUNTU

¹ Tito jila, amqui zuma tjaaajinta jaru tjaaajnaquiča, jalla tužu: ² Chawc žoñinacaqui zuma ewjazni kuzziz cjispanča. Nižaza rispitta kamañchiz cjispanča. Nižaza zuma pinsamintuchiz cjispanča. Nižaza Yoozquin tjapa kuzziz cjispanča. Nižaza zuma munaziñi kuzziz cjispanča. Nižaza tjurt'iñi kuzziz cjispanča. ³ Jalla nižta irata zakaz cjispanča chawc maatakanacami. Zuma kamañchiz cjispanča, jaknužt Yooz yujcquiz zuma kamz waquizičhaja, jalla nižta. Nižaza ana čjul ana wal quintumi joojooñi cjispanča. Nižaza ana licni kuzziz cjispanča. Nižaza parti maatakanaczquiz zumanaca tjaaajiñipan cjispanča. ⁴ Nižaza parti maatakanaczquiz chiižinasacha, persun luctakžtanami maatinacztanami zuma munaziñi cjisjapa. ⁵ Tur maatakanacaqui zuma pinsamintuchiz cjispanča. Nižaza anapanž yekja luctaka pinsispanča. Nižaza kjuya zuma cwitiñi cjispanča. Nižaza okzni kuzziz cjispanča. Nižaza luctakž jaru cjispanča. Jalla nižta zuma kamtiquiztan anaž jecmi Yooz tjaaajinta tawk quintra chiyasacha. Jalla nižta tjaaajnaquiča chawc maatakanacaqui.

⁶ Nižaza tjowa luctakanaczquiz zakaz chiižinaquiča nižta zuma kamañchiz kamajo. Nii tjowa luctakanacaqui ewjazni kuzziz cjispanča, ana čjul uj paazjapa. ⁷ Ampacha zumapankaz kamz waquiziča. Jalla nižtiquiztan tjowa luctakanacaqui am zuma kamni cheržcu, nižta iratazakaz zuma kamasacha. Nižaza amqui tjaaajincanaqui zumapan tjaaajnaquiča zuma kuztan, nižaza humilde kuztan. ⁸ Jalla nuž amiž zuma tjaaajintiquiztan anaž jecmi amquiziqui uj tjojtNASAča, “Ana wali tjaaajinchamž amqui” cjicanaqui. Nižaza amiž zuma tjaaajintiquiztan quintra žoñinacaqui azkataquiča. Ana čjulumi am quintra uj tjeezni atasacha.

⁹ Amqui criichi piyunanaczquiz chiižinaquiča, ninacz patrunž mantita jaru cjeyajo. Nižaza čhjulu paacanami patrunžquiz cuntintu cjiskatasacha, anapanž chayni kuzziz cjispanča. ¹⁰ Nižaza anača tjañi cjispanqui, antiz lijitumapanž cjispanča, zuma cumpliñi. Jalla nižta piyunanacaž kamtiquiztan, žoñinacaqui učhum Liwriñi Yooz tjaaajinta puntuquiztan “Walipanča” cjican chiyasacha.

¹¹ Yoozqui tjapa žoñinacalta Jesucristo cuchanzquichiča. Jaziqiu jakziltat Jesucristužquiz kuzziz cječhaja liwriita cjesacha. Jalla nuž cuchanzquitaž cjen Yoozqui niž okzni kuzziz tjeeziča. ¹² Nii okzni kuzziz Yoozqui učhumnacaquiz tjaaajža, Yooz tawk quintra paatanaca eajo, nižaza ana wal kuzquiztan pectanaca ecjo. Nižaza Yoozqui tjaaajža, tii muntuquiz žejlcan persun kuz ewjazpanča čhjulu uj paaz cjenami, nižaza čhjulu ana wal

chiiz cjenami. Nižaza Yooz kuzcama kamspanča. Nižaza Yoozquin tjapa kuz sirwispanča. Jalla nuž tjaajža Yoozqui. ¹³ Učhum Liwriiñi Jesucristučha pajk Yoozqui. Jalla niiqui zuma pajk obra tjeežcan tii muntuquiz wilta tjonquičha. Jalla niž tjonz tjuñquiziqui cuntintuž cjequičha tjapa criichinacaqui. Jalla nižtiquiztan zuma kamcan niž tjonz tjewznaquičha. Jalla nižta tjewz waquizičha, jalla nii tjaajža Yoozqui. ¹⁴ Nii tjonzñi Jesucristuqui učhum laycu ticzičha, tjapa ana walinacquiztan liwriizjapa. Ana walinacquiztan učhum liwriichičha, niž partir žoñi cjiskatzjapa, nižaza učhumnacaquiz tjpaman zumanaca paaz ancha pecñi kuzziz cjiskatzjapa.

¹⁵ Jalla nii tjaajintanaca amqui zakaz tjaajinstanča, zumpacha chiižincan, nižaza p'ekinčaycan. Nižaza nii tjaajintanaca panž mantaquičha žoñinacaž nii tjaajinta jaru kamajo. Jilir puestuchiz cjen nižta mantaquičha. Nekztan amiž tjaajintiquiztanaqui anaj jecmi am iñarla.

3

PABLUZ CHIIZINTA TAKUNACA

¹ Criichi žoñinacžquiz cjuñskataquičha jalla tužupan: Ninacžlaqui gobierno mantiñi žoñinacžquizimi jilirinacžquizimi jalla ninacž mantuquiz zuma kamz waquizičha. Nižaza ninacaž mantitanaca caz waquizičha. Nižaza listupan cjispanča zuma obranaca langzjapa. ² Nižaza anaž jakziltižquizimi chjaawjkatasačha. Nižaza ana ch'aasñi kuzziz cjispanča. Nižaza llan kuzziz cjispanča. Nižaza tjapa žoñinacžtan humilde kuzziz cjispanča.

³ Tuquiqui učhumqui ana criichi žoñinacžkaztačha. Yooz puntuquiztan zumzu ana zizñi kuzziztačha. Nižaza ana Yoozquin cazñi kuzziztačha. Nižaza tsjii kjutñi cjicjiñchumtačha. Nižaza učhumqui persun kuzcama ojklaiñchumtačha, jaknužt učhum ana wal kuz pectchaja, jalla nuž. Nižaza ana wal kuzziz kamiñchumtačha. Nižaza tsjii želinchiz žoñižtakaz cjis pequiñchumtačha ana wali zmazñi. Nižaza učhum ana wali kamtiquiztan žoñinacaqui učhum quintra žawjñitačha. Nižaza žoñinacžtan porapat chjaawjkatñi kuztan ch'aasiñchumtačha. ⁴ Jalla nuž učhumnacaž ana zuma kaman učhum Liwriiñi Yoozqui niž zuma kuzmi nižaza niž okzñi kuzmi tjeezičha. ⁵ Jalla nižta okzñi kuzziz tjeežcu Yoozqui učhum liwriichičha. Učhumnacaqui tsjii lii jaru kamtiquiztan ana liwriitatačha. Pero učhum ana zum kuz awjžintaž cjen, nižaza Yooz Espíritu Santuqui učhumnac kuznacquiz luzziž cjen, Yoozqui učhum liwriichičha. Nekztan ew zuma kamaña tjaachičha. ⁶ Učhum Liwriiñi Jesucristuž cjen Yoozqui tjapa učhumnacaquiz niž Espíritu Santo ancha zuma kuztan tjaachičha. ⁷ Yooz Ejpqui niž okzñi kuzziz tjeežcu učhumnacaquiz nii favora paachičha, niž yujcquiz zumapan cjisjapa. Nižaza Yoozqui učhumnacaquiz arajpach irinsa tanzñinaca cjiskatchičha. Nižta irinsa tanzñinacaž cjen učhumnacaqui tjewznačha Yooztan chica wiñaya kamzjapa.

⁸ Ultim weraračha Yoozquiztan tjaajintaqui. Nižaza zumpacha tjurt'iñi kuztan nii tjaajintanacquiz panž tjurt'aquičha, Yoozquin criichinacaž zuma kamzquin kuz tjaajo. Jalla nii tjaajintaqui ancha zumapanča, tjappach žoñinacžta. Nižaza zumapanž yanapča Yooz kamañquiz juc'ant zuma kamzjapa. ⁹ Zumzu ch'aazñinacžquiz ana mitisa, nižaza zarakaquičha nii zumzu ch'aazñinacžquiztan. Nižaza tuquita atchi ejpnacž puntu parlita nonzquiztan zarakaquičha. Nižaza Moisés lii puntuquiztan ch'aasnan jalla nižtanaca nonzquiztan zarakaquičha. Tjapa nii ana wali parlitanacaqui inakazza. Zuma kamañchiz kami anapanž yanapča.

¹⁰ Jakzilta icliz criichinacat pjali t'akačhaja, jalla nii žoñi kjawznaquiča. Nekztan chiižinaquiča tsjii wiltami pizc wiltami. Amiž chiižinta anaž nonznaquiž niiqui, iclizquiztan chjatkattaž cjequiča. ¹¹ Niiž ana nonžtiquiztan amqui zizzaquiča, nii žoñiqui ana zuma kuzzizpanča, nižaza tsjii kjutñi chjichta kuzzizpanča, jalla nii. Persunpacha niiž uj paata naaznasača. Ancha ujnaca paaz pecñi kuzziz cjen castictaž cjequiča.

¹² Wejrqui amquin Artemas už Tíquico cučanžcača. Jalla niiž irantižquitan, amqui wejtquin uri tjonz pecalla. Wejrqui Nicópolis wajtquin želača. Jalla nicju awti timpu watz tantiichinča. ¹³ Nii tjurt'iziñi Zenas awjatu, nižaza Apolos, jalla nii pucultan žoñinaca zumpacha despachaquiča amqui, ninaca ana čjulumi pjaltizjapa. Nižaza zumpacha žaka cjižinaquiča ninaca ojczjapa. ¹⁴ Nižaza učhum criichinacaqui zuma kamznacquiz kuz tjaz waquiziča. Nekztan t'akjir criichi žoñinacžquiz yanapaquiča. Nižaza wacchi zuma obranaca tjeeznaquiča.

¹⁵ Tjapa wejttan chica kamñi žoñinacaqui amquin tsaanžquiča. Nižaza wejrmu amquin tsaanžcuča. Nižaza amqui wejtnaca k'ayi criichinacžquiz tsaanžinaquiča. Yoozqui amquiz nižaza tjapa nekz žejlñi criichi žoñinacžtan zumapaj yanapla. Jalla nužoj cjila. Amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A FILEMON

PABLUQUI FILEMONZQUIZ CARTA APAYCHICHA, ONESIMUZQUIZ ZUMA RISIWAJO

¹ Wejrtča Pablutqui. Jesucristužquin sirwiñiž cjen carsilquiz chawjtitča. Filemón jila, amqui Yoozquin sirwiñi mazimča, nižaza pecta jilamča. Wejttan Timoteo jilžtan amquin tii cartal cjižcuča. ² Nižaza cjižcuča am kjuyquiz ajczni criichi žoñinacžquin. Nižaza cjižcuča Apia cullacaquin, nižaza Arquipo jilžquin. Arquipuqui zuma zultatužtakaz tjurt'iñi kuzziz Yoozquin sirwiča. ³ Učhum Yooz Ejpžtan nižaza učhum Jesucristo Jiliržtan, ančhucaquiz zumapaj yanapla, nižaza walikaj kamkatla.

FILEMON ANCHA ZUMA TJAPA KUZZIZZA

⁴ Yoozquin mayizican am cjuñznuča. Amiž cjen wejrqui tirapan Yoozquin sparaquiž cjiwča. ⁵ Amqui zuma munaziñi kuzziz kamñamča tjapa criichi jilanacžtan. Nižaza amqui Jesucristužquin tjapa kuzziz criichamča. Jalla nii am puntu zizcu, Yoozquin sparaquiž cjichinča. ⁶ Ammi parti Jesucristužquin kuzziz žoñinacami Yooz zuma kamañchizza. Jesucristužquin kuzziz cjen učhumnacalta ancha Yooz zumanaca žejlča. Amiž zuma kamz cjen žoñinacaqui Yooziž tjaata zumanaca puntuquiztan juc'anti intintazni cjissiča. ⁷ Filemón jila, amiž cjen criichi jilanacž kuznacaqui cuntintu cjiskattača. Wejrqui zakaz nižaza cuntintu cjissinča, am zuma munaziñi kuzziz cjen.

PABLUQUI TSJII FAVORA MAYCHICHA

⁸ Wejrqui Cristuž illzta apostultča. Jalla nižtiquiztan wejrqui jaknužt am kamz waquizichaja, jalla nii amquiz mantasača. ⁹ Pero amquin ana mantača. Antiz amquiztan tsjii favora mayuča. Wejrtča chawcalla, nižaza Jesucristužquin sirwiñiž cjen carsilquiz preso želuča. Amtan zuma munazican, amquiz rocz pecuča Onesimužquiz tsjii favora paajo. ¹⁰ Tii carsilquiz žejlcan, wejrqui Onesimužquiz Yooz taku paljaychinča. Nekztan Onesimuqui Yoozquin criichiž cjen wejt maati cunta cjissiča.

¹¹ Niiž tuquiqui Onesimuqui ana wal kamañquiz luzzitača. Anziqui zuma kamañquiz luzziča. Jaziqui niiqui amtami wejttami walipanča. ¹² Jaziqui wilta amquin cuchanžcuča. Nižaza niiž irantižcu amqui zuma risiwaquiča, jaknužt wejr risiwchamča, jalla nuž. ¹³ Tekz wejttan chica eclichaj cjiwča. Carsilquiz želan Onesimuqui am cuntiquiztan wejtquiz sirwasača. Wejrqui Yooz taku paljaytiquiztan tii carsilquiz želuča. ¹⁴ Pero amtan ima zumpacha parlican, wejrqui anal Onésimo ecliskatz pecuča. Amquiz anal ancha mantiz pecuča, wejta tsjii favora paazjapa. Onésimo wejttan chica tira kamasacha. Pero am persun kuzquiztan nuž tantiitaž niil pecuča. ¹⁵ Tsjii timpuqui Onesimuqui amquiztan zarakchiča. Cunamit nižta katčani, amtan chica tsjii criichi jila watay wata cjisjapa. ¹⁶ Jaziqui anača piyunakazqui. Antiz Yoozquin criichi k'ayi jilazakazza. Wejrqui nižquin k'ayachuča. Walikazza niiqui. Amzakaz Onesimužquiz k'ayachaquiča am zuma žoñiž cjen, nižaza Yoozquin criichi jilažta cjen.

¹⁷ Nižaza amqui wejtquiz zuma amigumžlaj niiqui nekztan Onésimo zuma risiwaquiča, wejt cunta cjenauqui. ¹⁸ Tuquiqui Onesimuqui amquiz ana wali paachizlaj niiqui, weril respontača. Nižaza Onesimuqui amquiz čhjuluka cjenami, wejtquizkam cobraquiča. ¹⁹ Wejrpacha tii litranaca persun

kjaržtan cjiřžcuča, wejrqui tjapa pacača. Pero wejr am cjuńskatasäča, weriž cjen amqui Yoozquin criichamča. ²⁰ Wejt jila, jalla nii favoraž paalla, Yoozquin criichi jilažta. Wejr kuznalla, Cristužquin criichi jilažta.

²¹ Yooz kuzcama kamñamča. Jaziqi nayuča, amqui tii weriž mayta favorquiztan juc'anti paaquiča, nii. Jalla nužupanž cjequiča. ²² Nižaza wejtta tsjii alujamintu tjaczinalla. Wejrqui ančhuc cherzñi tjonz pecuča. Yooz munan nižaza ančucaž mayizitaž cjen wejrqui tjonäča, ančhuc cherzñi. Jalla nii ojkzjapa tjewznuča.

²³ Epafrasqui amquin tsaanžquiča. Niiqui wejttan chica carsilquiz žejlča, Jesucristužquin sirwiñiž cjen zakaz. ²⁴ Marcustan, Aristarcužtan, Demastan, nižaza Lucastan, jalla ninacaqui amquin zakaz tsaanžquiča. Ninacača wejt mazinacaqui, Yooz sirwiñi langzñiča.

²⁵ Učhum Jesucristo Jiliriqi amquiz zumaj yanapla. Jalla nužoj cjila. Amén.

LA CARTA A LOS HEBREOS

YOOZ MAJCH PUNTU

¹ Tuqui timpuqui Yoozqui niž puntunaca zizkatchičha učhum tuquita atchi ejpnacžquiz. Yoozqui niž cuntiquiztan chiiñi profetanacžquiz jaknužquiztanami wiltan wiltan niž taku zizkatchičha. Nekztan nii profetanacaqui učhum tuquita atchi ejpnacžquiz parličičha. ² Anziqui tii timpuquiz Yoozqui niž Majch cjen učhumnacaquiz juc'ant zizkatchičha niž puntunaca. Yooz Majchta tjapa žejlñinacaqui. Yooz Ejpqui niž Majch cjen tjappacha paachičha. Nekztan niž Majch mantuquiz tjappacha utchičha. ³ Yooz Majchtan Yooz Ejpžtan tsjii kuzzizpančha, jalla nižtiquiztan Yooz Majchkazza Yooz Ejpž juc'ant zuma kuz tjeezñiqui. Nižaza Yooz Majch kjarquiz tii muntu žejlčha. Niiž chiitaž cjen tii muntu žejlñipančha. Walja azzizza niž chiitaqui. Nii Majchpacha učhum ujnacquiztan ticzičha, učhum pertunta cjisjapa. Jalla nekztan arajpacha ojkchičha. Jalla nicju arajpach Yooz Ejpž žew latuquiz julzičha, mantiñijapa.

⁴ Nii Yooz Majchqui tjapa anjilancžquiztan tsjan chawc jiliričha. Nižaza tjapa anjilanacžquiztan tsjan zuma puesto tanzičha. ⁵ Yooz Ejpqui ana jakzilta anjilžquizimi tuž chiichičha:

“Amčha wejt Majchqui. Jaziqui amquin wejt kamañal tjaa-učha”.

Jalla nuž cjican, ana jakzilta anjilžquizimi chiichičha. Antiz niž zinta Majchquiz alajakaz nuž chiichičha. Nižaza Yooz Ejpqui niž Majch puntuquiztan cjichizakazza:

“Wejrqui nižtajapa niž Ejp cjeečha. Niiqui wejtajapa wejt Majch cjequičha”.

⁶ Wiruñ Yooz Ejpqui niž zinta Majch tii muntuquiz cuchanžquiz pinsiscu tuž chiichičha:

“Tjapa wejt anjilanacaqui wejt Majchquiz rispitle”.

⁷ Yoozqui anjilanacž puntuquiztan tuž chiichičha:

“Wejrqui wejt anjilanaca cuchničha tsjii apura ojkñi tjamižtakaz. Nižaza wejrqui wejtquiz sirwiñi anjilanacžquiz cjiskatučha tsjii uj peekstažtakaz”.

⁸ Pero niž Majch puntuquiztan Yooz Ejpqui tuž cjichičha:

“Amčha Yoozqui. Am mantiz puestuqui wiñayjapa cjequičha. Am mantizqui lijitumapankazza. ⁹ Amqui zuma lijituma mantiz pecñampančha. Yooz kuz quintra paañinaca panž chjaawjñamčha amqui. Wejrtčha am Yoozqui. Amquiz juc'ant honorchiz cjiskatchinčha, čhjul žejlñinacžquiztanami”.

¹⁰ Yooz Ejpqui niž Majch puntuquiztan cjichizakazza:

“Amqui Jilirimčha, tuqui timpuquiztanpacha amqui anaž čhjulquiztanami tii mundo paachamčha. Nižaza am kjaržtan arajpacha paachamčha.

¹¹ Amqui wiñayjapam želaquičha. Pero nii paata arajpachami yokami tucuzinzaquičha. Tsjel zquitižtakaz tucuzinzaquičha. ¹² Piižta zquitižtakaz tsjii latu ectaž cjequičha. Liwj campiitaž cjequičha. Amzti ana nižta campiyaquičha. Amqui wiñay wiñayjapa cjequičha”.

¹³ Yoozqui niž Majchquiz tuž cjichizakazza:

“Wejt žew latuquiz julzna, am quintranaca kjojchtan tjeczcama”.

Jalla nuž Yooz Ejpqui cjichiča niž Majchquiz. Ana wira tsjii anjilžquiz nuž chiichiča. ¹⁴ Tjapa anjilanacača ana cheraña ojklayñiqui, Yooztajapakaz sirwiñiča. Yoozqui ninaca cuchanča, liwriita žoñinacžquiz yanapi.

2

LIWRIINI TAKU IMPORTIČHA

¹ Jilanaca, cullaquinaca, Yooz puntu tjaajintanacžquiz juc'anti kuz tjaaz waquiziča, werar zuma kamañquiztan tsjii kjutñi ana chjitzta cjisjapa. ² Tuquiqui anjilanacaqui žoñinacžquiz chiichiča. Jalla nii chiitaqui walñitača. Jakziltat nii chiita jaru ana kamtčhaja, uj paachiča. Nekztan nii uj paañinacaqui ninacž ana zuma paatiquiztan jama castictapan cjissiča. ³ Nižaza tii timpuquiziqui zuma liwriiñi takuqui učumnacaquiz zumpacha kjanzt'itača. Jalla nii liwriiñi taku ana catokaquiz niiqui, ¿kjaž Yooz castictiquiztan atipasajo? Anapanž nii castictiquiztan atipi atasača. Primeraqui nii liwriiñi takuqui Jesucristo Jiliriž paljaytatača. Nekztanaqui Jesucristuž tjaajinta žoñinacaqui nii liwriiñi takupacha učumnacaquiz lijituma paljayčiča. ⁴ Jalla nuž paljayan Yoozqui zuma pajk obranacami nižaza ispanichucanacami, nižaza tjapaman milajrunacami paachiča. Nižaza Yoozqui criichi žoñinacžquiz niž munañpacama niž Espiritu Santuž tjaata kamañanaca tojunchiča. Jalla nižta Yoozqui tjeeziča, nii liwriiñi takumi lijitumača, jalla nii.

JESUCRISTUQUI ZOŃI CJISSIČHA

⁵ Yoozqui niž wiñayjapa mantiz puestuquiz anjilanaca ana utchiča. Jalla nii puntuquiztan cjižcuča. ⁶ Tsjii cjižta Yooz takuqui tuž cjiča: “Žoñiča anaž čjulumi. Yooz Ejp, ¿kjažtiquiztan amqui žoñinaca cjuñjo? ¿Kjažtiquiztan žoñinacžquiz honorchiz cjiskatjo? ⁷ Tii kjaž watanaca anjilanacaqui žoñžquiztan tsjan jilir puestuquiz žejlča. Jalla nuž Yoozqui munchiča. Nekztanaqui Yoozqui žoñžquiz juc'ant honorchiz cjiskataquiča anjilanacžquiztan. Nižaza juc'ant zuma kamzqui žoñžquiz tjaataž cjequiča. ⁸ Yoozqui žoñž mantuquiz tjapa tii muntupacha utča”.

Jalla nuž chiichiča Yooz takuqui. Jaziqui Yoozqui žoñž mantuquiz tjapa tii muntu žejlñinaca utchiča. Jalla nižtiquiztan žoñž mantuquiz tjappachapankaz cjequiča. Imazipanča tjappacha žoñž mantuquiz žejlča. ⁹ Pero Jesucristuž puntu naya. Niiqui tsjii kjažtapacha anjilanacžquiztan upa jilir puestuquiz cjiskattatača, žoñinacž laycu ticzjapa. Yooz žoñinacžquiz okzñiž cjen Jesucristuqui tjapa žoñinacž laycu ticziča. Jalla nuž ticztiquiztan Yoozqui nižquiz juc'ant zuma honora tjaachiča; nižaza Jesucristuqui juc'ant zuma kamaña tanziča.

¹⁰ Yooz cjen tjappacha žejlča, nižaza nižtajapa žejlča. Zuma Yoozqui pinsichiča, tjapa niž maatinacaqui pruebanaca watžcu, nižtan čica honorchiz cjequiča. Jalla nii pinsichiča. Jalla nižtiquiztan Yooz Ejpqui pinsichizakazza, Jesucristuqui sufrisnaca watžcu, ancha zuma Liwriiñi cjisnaquiča, jalla nii. Jesucristupankazza žoñinaca Liwriiñiqui. Jalla nii liwriiñi pinsitaqui ancha zumača. ¹¹ Jaziqui Jesucristuqui žoñinacžquiz Yooz irata zuma kamañchiz cjiskatasacha. Nii zuma kamañchiz cjiskatñimi, nižaza nii zuma kamañchiz cjiskattanacami tsjii Yooz Ejpchizkazza. Jalla nižtiquiztan Yooz Majchqui liwriita žoñinacžquiz “Wejt jilanaca” cjican chiizjapa anaž azza. ¹² Yooz tawk liwruquiz Jesucristuqui tuž cjiča:

“Wejrqui wejt jilanacžquiz Yooz puntu chiižinača. Yooz partir žoñinacžtan žejlcan Yoozquin honora tjaacha”.

¹³ Cristuqui zakaz cjiĉha:

“Wejrtĉha Yoozquinkaz kuzziztqui”.

Wilta zakaz cjiĉha:

“Yoozqui wejtquiz Źoĉinaca tjaachiĉha, maatinacaŹtakaz. Yooz Tata, tekz zejlĉha ninacami wejrmi”.

¹⁴ JesucristuŹ liwriita Źoĉinacaqui curpuchizza, niŹaza ljocchizza. Jalla niŹtiquiztan Jesucristuqui curpuchiz niŹaza ljocchiz zakaz cjissiĉha. Jalla niŹta curpuchiz cjiscu, ticziĉha ana wal diablu tjatanzjapa. Nii diabluqui konz poderchizza. Pero ticŹtiquiztan Jesucristuqui diabluŹ poder atipchiĉha. ¹⁵ Zoĉinacaqui ticz ekskcu diabluŹ mantuquizpan Źejlĉha. Nii Źoĉinaca liwriizjapa, Jesucristuqui ticziĉha. ¹⁶ Jesucristuqui tii muntuquiz tjonchiĉha, ana anjilanacŹquiz yanapzjapa antiz AbrahamŹ majchmaatinacŹquiz yanapzjapa. Jakziltat JesucristuŹquin kuz tjaaĉhaja jalla ninacaqui AbrahamŹ majchmaatinacaŹtakazza. ¹⁷ Zoĉinaca liwriiĉi cjisjapa, Jesucristuqui Źoĉinaca iratpacha cjistanĉha. Jalla nuŹ Źoĉinaca irata cjican, Jesucristuqui ŹoĉinacŹtajapa zuma lijitum palt'iziĉi cjissiĉha Yooz yujcquiziqui. Okzĉi kuzzizza uĉhum palt'iziĉi. ZoĉinacŹtajapa palt'iziĉi cjican Jesucristuqui Yoozta zuma wilanaŹtakaz ticziĉha. Jalla niŹta ticziĉha, ujchiz ŹoĉinacŹ laycu. ¹⁸ Jesucristupacha sufrichiĉha, niŹaza diabluqui Jesucristo yanziĉha ujquiz tjojtscatzjapa. Pero sufrisquiztanami diabluŹ yanŹtanami atipchiĉha. Jalla nuŹ tjapa atipŹcu Jesucristuqui ŹoĉinacŹquiz yanapi atasacĉha, ana ujquiz tjojtscatzjapa.

3

JESUCRISTUQUI MOISESQUIZTAN TSJAN JILIRICHA

¹ Yooz kamaĉhiz jilanaca, cullaquinaca, Yoozqui anĉhucaquiz kjawziĉha JesucristuŹquin kuzziz cjisjapa. Jalla niŹtiquiztan arajpach wajtchiz makinaca cjissinĉhucĉha. Anĉhucqui JesucristuŹ kuz zumpacha naya. Jalla niiqui uĉhumnacalta tsjan jilir apótol cuntaĉha, Yooz puntu zuma tjaa-jinchiŹ cjen. NiŹaza uĉhumnacalta timpluquiz langzĉi pajk jiliri cuntaĉha, uĉhumnacatan Yoozta zuma cjiskatchiŹ cjen. ² Tuquiqui Yoozqui Moisés utchiĉha tsjii puestuquiz. Moisesqui nii puesto zuma cumplichiĉha, Yooz kjuychiz ŹoĉinacŹquiz sirwican. Jalla niŹta irata Yoozqui Jesucristo tsjii puestuquiz utchiĉha. Jesucristo zakaz nii puesto zumapan cumplichiĉha Yooz kjuychiz ŹoĉinacŹtajapa. ³ Tsjii kjuy kjuyĉi Źoĉiĉi nii kjuyquiztan tsjan honorchizza. Jalla niŹta irata Jesucristuqui Moisesquiztan tsjan honorchizza. Jalla nuŹ waquizichiĉha. ⁴ Zapa kjuyaqui tsjii ŹoĉiŹ kjuytaĉha. Pero Yoozta tjappacha paataqui. ⁵ Yooztajapa sirwiĉi Moisesqui niŹ puestuquiz zuma cumpliĉi kamchiĉha, tjapa Yooz kjuychiz Źoĉinaca irpican. Moisesqui Yooz puntunaca tjaa-jinchiĉha. Jalla niŹta tjaa-jincan Moisequi Yoozquin sirwichiĉha. Wiruĉaqui nii Yooz puntunacaqui tsjan kjana tjaa-jintataĉha. ⁶ Jesucristuzti anaĉha Yoozquin sirwiĉikazza. Antiz Yooz Majchpanĉha. Jalla niiqui niŹ puestuquiz zuma cumpliĉi kamchizakazza, Yooz kjuychiz ŹoĉinacŹquiz mantican, tsjii jilir maatiŹtakaz. NiŹaza uĉhumnacaĉha Yooz kjuychiz Źoĉinacaqui. Jakziltat tirapan Yoozquin tjurt'ichi kuzzizlaja, jalla niĉha ultimu Yooz kjuychiz Źoĉiĉi. Jesucristuqui taku tjaachiĉha, Yooz Źoĉinacaqui arajpachquin niŹtan chica kamaquiĉha, jalla nii. Jaziqui jakziltat JesucristuŹ tjaata takuŹ cjen chipchi kuzzizlaja, jalla niĉha ultimpacha Yooz kjuychiz Źoĉiĉi.

ANA CHOJRU KUZIZ CJEE

⁷ Jalla nii puntuquiztan Yooz Espíritu Santuqui Yooz tawk liwruquiz tuž cjičha:

“Anztan Yooz kjawžta nonžcu, ⁸ anaž chojru kuzziz cjee. Ančhuca tuquita atchi ejpnacaqui ch'ekti yokquin žejlcan, chojru kuztan Yooz quintra cjissičha. Chojru kuztan persun kuzcamakaz kamz pecchičha, Yooz žawjwa zjijquinzjapa. ⁹ Pusi tunc watanaca ninacaqui Yooz pajk obranaca cherchičha. Jalla nuž cheržcumi, tirapan Yooz žawjwa zjijquinz pecchičha. Anapan criyatčha. ¹⁰ Jalla nižtiquiztan nii žoñinacž quintra žawjzičha Yoozqui. Ninacž puntuquiztan Yoozqui tuž cjichičha: ‘Ninacž kuzqui tsjii kjutñipan pinsičha. Wejt zuma kamaña ana pajz pecčha’. Nuž cjichičha Yooz Ejpqui. ¹¹ Jalla nižtiquiztan Yoozqui ninacž quintra žawjžcu, tsjii juramentužtan chiižinchičha, tuž cjican: ‘Anapan wejt famillquiz luzkatačha, wejttan chica jeejzjapa’ ”.

¹² Jilanaca, cullaquinaca, persun kuzquiz cuitasa, Yoozquin ana criichi kuzziz ana cjisjapa. Anawal kuzziz cjequiž niiqui, ultim žejtñi Yoozquiztan zarakzkatta cjequičha. ¹³ Tii timpuquizkaz Yoozqui žoñinaca kjawznaquičha, jaziqui zapurupan porapat p'ekinchayasaquičha, Yoozquin nonznajo. Anapanž ančhucqui persun uj paažcu incallskataquičha, Yooz quintra paazjapa. Jalla nižta anawali paažcu chojru kuzziz cjisnasačha ančhucqui. Nekztan Yooz kjawžta ana nonžni atasacha. Ančhucqui jalla nižta anazum kuzziz ana cjisjapa, porapat p'ekinchayasaquičha. ¹⁴ Tuquiqui učumqui Jesucristužquin kuz tjaachinčhumčha. Jakziltat tirapan ticzcama Jesucristužquin tjurt'ichi kuzziz kamčhaja, jalla niiqui ultimu Cristužtan tsjii kuzzizza.

¹⁵ “Tonjpacha tii Yooz taku nonžna: Anztan Yooz kjawžta nonžcu, anaž chojru kuztan Yooz quintra cjee. Jaknužt ančhuca tuquita atchi ejpnaca chojru kuztan Yooz quintra želatčhaja, anaž nižta cjee”.

¹⁶ Egipto yokquiztan Moisés irpita žoñinacaqui, jalla ninacatačha Yooz quintranacaqui. Yooz taku nonžcupacha ninacatačha chojru kuzzizpan.

¹⁷ Nekztan Yoozqui pusi tunc wata ninacžtajapa žawjchičha. Ninacž uj paatiquiztan žawjchičha. Nekztan ninacaqui ch'ekti yokquin walja ticzičha.

¹⁸ Nižaza Yoozqui tsjii juramentužtan chiižinchičha, “Anapan wejt famillquiz luzkatačha ančhucqui wejttan chica jeejzjapa”, cjican. Jalla ninacačha Yooz taku ana cazñinacaqui. ¹⁹ Jalla ninacaqui ana criichiž cjen, Yooz wajtquin ana luzi atchičha. Jalla nii kjanapacha intintita cjesačha.

4

YOOZ FAMILLQUIZ LUZA, NIIZTAN JEEJZJAPA

¹ Tuquiqui Yooz Ejpqui taku ecchičha tuž cjican, “Jakziltat weriž kjawžta nonžaj niiqui, wejttan chica jeejznaquičha, nižaza liwriita cjesačha”. Nii Yooz ecta takuqui tirapan walčha. Jaziqui učumqui persun kuz cuitila. Persun kuz ana cuitaquiž niiqui, ana Yooztan chica jeejznachani.

² Učumnacaquizimi tuquita ejpžquizimi nii zuma liwriiñi Yooz taku paljaytatačha. Pero ninacaqui inakaz nonzičha, ana criichiž cjen. ³ Učumqui nii liwriiñi taku catokžcu criichinčhumčha. Jalla nižtiquiztan liwriitaž cjen Yooztan chica jeejža. Pero ninacž puntuquiztan Yoozqui cjichičha:

“Ninacž quintra žawjžcu, wejrqui tsjii juramentužtan chiichinčha, tuž cjican: ‘Ninacaqui wejttan chica ana jeejznaquičha, anapan wejt famillquiz luzkatačha’ ”.

Yoozqui tii muntu paažcu, nii langz žerziča; sojta tjuñinacakaz langziča. ⁴ Pakallak tjuñ puntuquiztan tsjii Yooz takuqui tuž cjiča:

“Pakallak tjuñquiziqui Yoozqui tjapa niiž muntu paaz langzquiztan jeejziča”.

⁵ Tsjii zakaz Yooz takuqui cjiča:

“Nii uj paañi žoñinacaqui anapan wejttan chica jeejznasača, wejt famillquiz cjisjapa”.

⁶ Nii tuquita ejpnacaqui liwriiñi taku nonžcu ana Yooz famillquiz cjissiča, Yooz tawk jaru ana kamchiž cjen. Jalla nižtiquiztan anziqiu iya žoñinacaqui Yooz famillquiz cjesača. ⁷ Yoozqui anzta timpuqui sitchiča, žoñinaca wilta kjawzjapa. Ažk watanaca nii tuquita ejpnacžquiz chiižcu Yoozqui Davidžquiz chiikatchiča, tuž cjican:

“Anzta žoñinacami, nižaza jazta žoñinacami, Yooz taku nonžcu, ana chojru kuzziz cjee”.

Jalla nii Yooz takuqui tuquitanpacha chiižintača. ⁸ Josuequi žoñinacžquiz ultimu jeejskattasaž niiqui, Yoozqui ana chiitasača, iya timpu želaquiča žoñinacaž Yooz famillquiz jeejzjapa. ⁹ Jalla nižtiquiztan anzta timpuquizzakaz Yoozquin kuzziz žoñinacaqui Yooz famillquiz luzasača, Yooztan jeejzjapa. ¹⁰ Jakziltat Yooz famillquiz luzzaja, jalla niiqui ch'aman kamznacquiztan jeejža, jaknužt Yoozqui niiž mundo paaz langztiquiztan jeejztčhaja, jalla nižta. ¹¹ Jalla nižtiquiztan učumnacaqui Yoozquin tjapa kuz tjaz waquiziča, Yooztan jeejzjapa, nižaza Yooz famillquiz kamzjapa. Učum tuquita atchi ejpnacaqui ana criichiž cjen ana Yooz famillquiz luzziča, antiz castictatača. Jalla ana nižta casticta cjisjapa, učumqui criizpanž waquiziča.

¹² Yooz takuqui žejtñi Yooz azzizza, žoñinacž kuzquiz zuma, ana zuma, jalla nii tjeezjapa, nižaza cjuñskatzjapa. Nižaza nii Yooz takuqui tsjii porap latu archiz cuchilluztakazza. Pero tsjan ariča. Yooz takuča žoñž animquizimi kuzquizimi uj cjuñskatñiqui. Tsjii žoñž kuzqui parti žoñinacžquiztan chjojta cjesaž niimi, jalla nii kuzquiz Yooz takuqui uj cjuñskatasača. Nižaza Yooz takuqui žoñž kuzquiz pinsitanacami tantiitanacami kjanapacha tjeeža, zuma ana zuma, jalla nii. ¹³ Yoozqui tjappacha paachiča. Jalla nižtiquiztan anaž jakziltami niižquiztan chjojzñi atasača. Ultim pjazl tjuñquiziqui tjappacha persun kamañ puntuquiztan, nižaza kjažtat kamtčhaja, jalla nii puntunacquiztan cuenta tjaastanča. Tjapa žoñinacaž kamta puntunacquiztan Yoozqui liwj zizza, niižquiztan ana tsjii takumi chjojzñi atasača.

JESUCRISTUCHA UCHUM PALT'IZIÑIQUI

¹⁴ Jesucristuča Yooz Maatiqui. Jalla niiča učum chawjc timplu jiliri cuntača. Nižaza niiqui arajpachquin Yooz yujcquin luzziča, učumnacaltajapa tsjii wali palt'iziñi cjisjapa. Jalla nižtiquiztan učumqui Jesucristužquin kuzziz kamcan jalla nii kamzquiz tjurt'ichi kuzziz cjila. ¹⁵ Učumqui Yooz irata zuma kamzjapa panž pjaltiča. Pero Cristuqui zuma okzñi kuztan učum criichinacžquiz cjuñča, nižaza yanapasacha. Učum irata Jesucristuqui pruebanaca watchiča. Ana uj paacan tjapaman pruebanaca watchiča. Jalla nižtiquiztan, Jesucristuqui zuma okzñi kuztan učumnacaltajapa palt'izinasacha. ¹⁶ Jalla nižtiquiztan čjul pruebanaca watanami učumnacaqui okzñi Jesucristužquin tjapa kuztan cjee. Yooz yujcquin macjatz ana jiwjataquiča, učum ujnaca pertuna mayizizjapa, nižaza pruebanaca želan, Yoozquiztan mayizaquiča nii pruebanaca zuma watzjapa.

5

¹ Tjapa timplu jilirinacaqui zoñinaczquiztan illztatača, zoñinacztajapa Yoozquin palt'izinajo. Nižaza nii timplu jilirinacaqui zoñinacz wilananacami Yooz yujcquiz timplu altarquiz nonzñitača, zoñinacz ujnaca pertunta cjisjapa. Nižaza zoñinacztajapa ninacz ofrendanaca Yooz yujcquiz tjeezñitača.

² Timplu jilirinacapacha pruebanaca sufricha, parti zoñinaca irata. Nižaza uj paača parti zoñinaca irata. Jalla nižtiquiztan nii jilirinacaqui pasinziz kuzziz cjesača ana zizni zoñinacztajapami, nižaza tsjii kjutni cjicjiñi zoñinacztajapami. ³ Ujchiz zakaz cjicanaqui nii timplu jilirinacami persun ujnacquiztanami nižaza parti zoñinacz ujnacquiztanami Yoozquin wilana tjaastanča, pertunta cjisjapa.

⁴ Nižaza anaž jakziltami timplu jilirž puestuquiz persun kuzcama luzasača. Yoozqui zoñinaca kjawža, nii puestuquiz utzjapa. Jaknužt Yoozqui Aarón cjita zoñi utčhaja, jalla nižta. ⁵ Nižaza Cristuqui anaž persun kuzcama palt'iziñi puestuquiz luzziqui. Yoozpankazza nii honorchiz puestuquiz utchiqui. Nižaza Yoozqui Cristuž puntuquiztan tuž cjichiča:

“Amča wejt persun maatimqui. Amquiz wejt kamañal tjaa-uča”.

⁶ Cristuž puntuquiztan Yoozqui zakaz cjiča:

“Amča zoñinacztajapa palt'iziñi jiliri qui wiñay wiñayajapa. Jaknužt Melquisedec cjitaqui zuma palt'iziñi jiliri uchtatažlaja, jalla nižta”.

⁷ Tii muntuquiz kamcan Jesucristuqui Yooz Ejpžtan parličiča, nižaza Yooz Ejpžquin rocchiča, tjurt'iñi kuzzizpan kami yanapzjapa. Altu tawkžtan chiican nižaza kaacan Yoozquin jalla nuž mayizichiča. Yoozqui Jesucristo liwrii atatača, ana cruzquiz ticzjapa. Pero Jesucristuž ticzquiztan ana liwriitaž cjenami Yooz Ejpqui nižquiz yanapchiča, Yooz kuzcamapankaz kamzjapa. Jesucristuqui Yooz Ejpžquin kuzziz cjen yanaptatača. ⁸ Cristuqui Yooz Majch cjenami sufrichiča. Jalla nižta tii muntuquiz sufrichiž cjen Yooz Ejpž kuzcamapankaz kamchiča. ⁹ Jalla nuž tii muntuquiz sufrichiž cjenami, jalla ničiča Yooz kuzcamapankaz kamñiqui. Jalla nižtiquiztan zoñinaca liwriiñiqui cjissiča. Jakziltanacat nižquiz cazzaja, jalla tjapa ninacaqui wiñayjapa liwriitaž cjequiča. ¹⁰ Yooz Ejpqui Cristo utchicha zoñinacztajapa liwriiñi nižaza palt'iziñi cjisjapa. Jaknužt Melquisedec cjita zoñiqui palt'iziñi jiliri uchtatažlaja, jalla nižtapacha.

PERSUN KUZ CUITASAQUICHA

¹¹ Jalla nii puntuquiztan waljaž takunacaž žejlča. Pero ch'amača ančhucaquiz intintiskatzqui. ¹² Ažk watanaca ančhucqui criichinčhucča. Jaziqui Yooz puntu tjajjiñi maestrunaca cjichuca cjiwča. Pero wiltakaz ančhucqui tjajjinta cjis pecča Yooz tawk pjasilanaca zizjapa. Ančhucqui wawanacažtakaz lichikaz pecča Yooz tawk čhjeri lujlzquiztanaqui. ¹³ Lichten mantinasni wawažtakazza ančhucqui. Jaziqui lijitum Yooz kamaña ana zuma kamiñčhucča. ¹⁴ Chjeri lujlzqui pajk zoñinacztača. Jalla nižta irata ch'aman intintazuc puntunaca zuma criichi zoñinacztajapača. Jalla ninacaqui zuma kamchiž cjen zumpacha tantiyasača kamañ puntunaca, zuma, anazuma, jalla nii.

6

¹ Pjasil Yooz puntunacquiztan zizni, cjee. Jesucristuž puntuquiztan tjajjintanaca zizzinčhucča. Jalla nižtiquiztan ančhucqui nii puntunacquiztan anaž iya tjajjinz pecasača, jalla. Ančhucqui zizzinčhuctača, casticu zjijcni paaznaca puntuquiztanami nižaza kuz campiiz puntuquiztanami, nižaza Yoozquin kuz tjaaž puntuquiztanami, ² nižaza bautismo puntuquiztanami,

nižaza kjaržtan lanz cuzturumpi puntuquiztanami, nižaza ticziquiztan jacatatz puntuquiztanami, nižaza ultim pjalz tjuñi puntuquiztanami. Jalla nižtanaca zizzinčhuctača ančhucqui. ³ Yooz munan, iya Yooz puntunaca tjaašnasača, juc'ant zuma kamañchiz cjisjapa.

⁴ Jakziltat kjanzt'ita Yooz taku catoktčhaja, jalla nuž catokzpacha Yooz quintru quejpsaja, jalla niiqui ana wilta liwriita cjesača. Jakziltat Yooz taku catoktčhaja, jalla niiqui Yooz kamañquiz luzziapanča, nižaza Espiritu Santuqui niž kuzquiz luzziča. ⁵ Nižaza ninacaqui Yooz taku zuma nayžcu catokchiča. Nižaza arajpachquiztan tjonñi azi pajchiča persun kuzquiz. ⁶ Jalla nižta Yooz taku catokchi žoñinacaqui Yooz quintru quepsnaquiž niiqui, anaž wilta kuz campii atasacha zumquinaqui. Ninacž kuzqui chojrupan cjissa. Jalla nižta cjiscu, ninacapacha Jesucristo Yooz Majch wilta cruzquiz ch'awctažokazza, niž quintru žoñinacž yujcquiz cjicjiñiča. ⁷ Tii quintu nonžna. Tsjii yokaqui zkala čhjacz. Jalla nekztan chijñiž tjonča. Jalla nekztan nii zkalaqui zuma čhjeriž tanča. Nižazaž pookča, nii zkala čhjacñi žoñinacžtajapa. Nii yokaqui Yoozqui wintijchiča. ⁸ Pero nii yokaqui ch'apinacchizkaz cjisnasaž niiqui, inakaz cjequiča. Jalla nižtiquiztan pjalžta cjequiča, ana zuma. Jalla nekztan ujquin tewjkžnaquiča. Jalla nižtaž nii Yooz taku catokzpacha quejpsni žoñiui.

YOOZQUIN KUZZIZPAN CJEE

⁹ Pecta jilanaca, cullaquinaca, jalla nuž chiižcumi ančuca puntuquiztan anača nižta cjiwčhiya. Ančhucqui liwriita cjiscu ultimpacha ančhucqui zuma Yooz kamañchiz kamaquiča. Jalla niiqui nužupanča. ¹⁰ Yoozqui ancha zumapanča. Ančucaquiztan anaž tjaznasača, ančucaž zuma kamchiž cjen, nižaza ančucaž Yooztan zuma munaziñi kuzziz cjissiz cjen. Ančhucqui jalla nižta kamañchiz cjen parti criichi jilanacžquiz sirwichinčhucča Yooztajapaqui. Tuquimi anzimi zakaz ančhucqui nižta zuma kamañchizza. ¹¹ Zapa mayni ančucaquiztan nižta zuma kuzzizpan cjee, juc'ant juc'ant zuma kamañchiz cjisjapa, ticzcama. Ančhucqui tirapan tjewzna, arajpachquin Yooztan zuma kamz, jalla nii. Nižaza nii oracama, juc'ant juc'ant zuma kamañchiz cjee. Jalla niil pecuča. ¹² Ančhucqui ana jayrazñi kuzziz cjee. Antiz zuma Yoozquin kuzziz žoñinacžquiz yatekasa. Nižaza pasinziz kuzziz žoñinacžquiz yatekasa. Nižta kamñi žoñinacaqui Yooz chiita zumanaca tanznaquiča, tsjii irinsažtakaz.

¹³ Yoozqui Abrahamžquiz tsjii zuma taku tjaažcu, persun ahtan juramento paachiča. Niižquiztan tsjan jilir juramento tjaakatñi ana želatča. Jalla nekztan persun ahtan juramento paachiča, ¹⁴ tuž cjican: “Ultimpacha wejrqui amquin zumanacal tjaažcača, nižaza am majchmaatinaca walja mirkatača”. ¹⁵ Abrahamqui Yoozquin kuzzizpan tjewžcu, nii Yooziž tjaata taku tanziča. ¹⁶ Tsjii juramento tjaañi žoñiui nii juramento tanzñi žoñžquiztan tsjan jiliriča. Tsjii juramento paažcu, anaž iya parliz želasača. Jalla nii puntuquiztan žeržtača. ¹⁷ Jaziqui Yoozqui tsjii juramento paažcu taku tjaachiča. Nekztan Yoozqui nii tjaata taku tanzñi žoñinacžquiz kjanapacha tjeez pecchiča, niž tjaata taku panž cumpliskataquiča, jalla nii. Yoozqui niž chiita taku ana campiyasača. ¹⁸ Yoozqui taku tjaachiča, učumqui nižtan chica kamaquiča, jalla nii. Nekztan juramento paachiča. Jalla nii pizc taku anapan campiyasača tsjii tsjii chiicanaqui. Yoozqui ana toscara chiyasača. Učumqui Yoozquin macjatchinčhumča, niž cuitita cjisjapa. Učum cuitiñi Yoozza taku cumpliñiqui. Jalla nižtiquiztan Yooz taku cumpliz ora tjewžcan p'ekinčhayta kuzzizpan cjesača učumqui. ¹⁹ Jalla nii cumpliñi Yooziž chiita taku

cjuñžcupan učum kuz tjurt'ichi cjiskatča, ana kuz turwayskatchuca. Nii taku cumpliñi Yoozqui warcu anclaztakaz, učum kuz tjurt'ichi cjiskatča. Jesucristuž cjen Yoozqui niž tjaata taku cumplaquiča. Jesucristuqui arajpachquinpacha Yooz yujcquiz luzziča. ²⁰ Učumž tuqui luzziča, učumnacaltajapa palt'izinjapa. Jesucristuqui zuma palt'iziñi cjissiča, jaknužt Melquisedec palt'iziñi cjitčaja, jalla nižta. Jalla nižtiquiztan učumnacaltajapa ultimu palt'iziñi puestuquiz luzziča.

7

MELQUISEDECZ PUNTU

¹ Nii Melquisedec cjita palt'iziñiqui Salem wajt jiliritača, nižaza niž puestuquiz zinta arajpach Yooziž uchtatača. Melquisedecž timpuquiz Abrahamqui quintra reynacžtan tsjii quira zalchiča, ninacž zultatunacžtanpacha. Nekztan Abrahamqui liwj atipchiča. Jalla nuž Abrahamž atipžtan Melquisedecqui Abrahamžtan zalchiča. Nekztanaqui Melquisedecqui Abrahamžtajapa Yoozquin palt'izinchiča, Abrahamžquiz Yooziž yanapta cjsjapa. ² Nekztan Abrahamqui Melquisedecžquiz tjapa niž cantiquiztan diezmo tjaachiča. Melquisedec tjuuqui tuž cjiča, Yooz kuzcama zuma mantiñi, jalla nii. Nižaza Salem tjuuqui tuž cjiča, žoñinaca walikaz žejlča, jalla nii. Melquisedecž puntu cjiča, niž mantichiž cjen, žoñinaca walikaz žejlča. ³ Yooz takuqui anaž chiiča, Melquisedecž maa ejpž puntuquiztanami, niž atchi ejpnacžquiztanami, niž majttiquiztanami, niž ticzquiztanami. Jalla nižtiquiztan palt'iziñitača Yooz Majch irata.

⁴ Jaziqui Melquisedecqui pajk jiliriča. Nii naya ančhucqui. Učum tuquita ejp Abrahamqui quira atipžcu Melquisedecžquiz tsjii tunca parti niž cantiquiztan tjaachiča. Jalla nižtiquiztan Melquisedecqui Abrahamžquiztan juc'ant jiliriča. ⁵ Moisés lii jaru Leví cjita majchmaatquiztan tjoñi žoñinacakaz timplu jilirž puestu tanznasača, žoñinacžtajapa Yoozquin palt'izinjapa. Jalla nii timplu jilirinacaqui parti žoñinacžquiztan ninacž želinchizquiztan diezmo cobriñitača. Aunquimi nii cobrita žoñinacaqui timplu jilirinacž familiatača. Tjapa ninacaqui Abrahamž ejpžquiztan tjoñitača. Jalla nižtiquiztan Melquisedecqui nii timplu jilirinacžquiztan juc'ant jiliriča. ⁶ Melquisedeczi ana Leviž majchmaatquiztan tjoñitača. Pero Abrahamqui nižquiz diezmo tjaachiča. Nižaza Melquisedecqui Abrahamžquiz wintizuna tjaachiča, Yooz Abrahamžquiz taku tjaachiž cjenami. ⁷ Wintizuna tjaañi žoñiqui tsjan jiliriča wintizuna tanzñi žoñžquiztan. Anaž jakziltami nii razuna nicasača. ⁸ Tii muntuquiz kamcan žoñikazza učumnacaquiz diezmo cobriñiqui. Žoñinacača ticzñiqui. Pero Melquisedecž puntuquiztanaqui Yooz takuqui niž ticz puntuquiztan ana chiiča, wiñajjapa žejtzjapažtakazza. ⁹ Melquisedecž timpu wattan Leviž majchmaatquiztan tjoñi timplu jilirinacaqui diezmo cobriñitača. Nii cobriñi žoñinacapacha Abrahamž majchmaatquiztan tjonchiča. Jalla nižtiquiztan Abrahamž diezmo Melquisedecžquiz pactiquiztan, ninacazakaz pactažokazza. ¹⁰ Abrahamž curpuquiz niž majchmaatinaca želatča, ima majttatača. Jalla nižtiquiztan Abrahamž Melquisedecžquiz diezmo pactiquiztan, Leviž majchmaatquiztan tjoñi timplu jilirinacaqui zakaz pactažokazza.

¹¹ Leviž parti timplu jilirinacaqui Israel wajtchiz žoñinacžquiz Moisés lii jaru kamkatchiča. Nižaza nii jilirinacaqui parti žoñinacžta Yoozquin palt'iziñitača. Nii Leviž parti žoñinacaqui Aaronž majchmaatquiztan

tjonñitača. Jaziqui ninacaqui parti zoñinacžquiz Yooz yujcquiz zuma-pankaz cjiskattasaž niiqui, anaž iya palt'iziñi pectasača. Nii wiruñ tjonñi palt'iziñiqui anaž Aaronž majchmaatquiztan tjonñiča. Antiz Melquisedecž partiquiztan tjonchiča. ¹² Palt'iziñi timplu jilirinacaqui campiitaž cjenaqui, lii zakaz campiitaž cjistantača. ¹³ Nii wiruñ tjonñi palt'iziñiqui Jesucristo Jiliriča. Jesucristuqui anača Leviž partiquiztan tjonñiqui. Antiz Judaž majchmaatquiztan tjoñitača. Pero Moisés lii jaru anaž jakziltami Judaž partiquiztan timplu jilirž puestuquiz uchtatača. ¹⁴ Timplu jilirinacž puntuquiztan Moisesqui anaž čjulumi chiichiča Judaž parti zoñinacžquiz. Judaž parti zoñinacaqui anapan timplu jilirž puestuquiz luzasača. Pero kjanapachača Jesucristuqui Judaž partiquiztan tjoñi.

¹⁵ Jalla nižtiquiztan kjanapachazakazza Moisés lii campiitaqui. Melquisedecžtakaz Jesucristuča tsjemat timplu jiliriqiu, zoñinacžtajapa Yoozquin palt'izinjapa. ¹⁶ Moisés liiqui cjiča, ticžni timplu jilirinacaqui Leviž majchmaatquiztan tjonñi zoñinacapankaz cjequiča. Jesucristuqui anaž nii lii jaru timplu jiliri cjissiča. Antiz niž wiñayjapa žejtñi kamañquiztan timplu jilirž puestuquiz uchtača, wiñayjapa zoñinacžtajapa Yoozquin palt'iziñi cjisjapa. ¹⁷ Jesucristuž puntuquiztan Yooz takuqui tuž chiča:

“Amqui wiñayjapa timplu jiliri cjequiča zoñinacžtajapa palt'iziñi. Melquisedecž partiquiztan cjequiča”.

¹⁸ Tuquita liiqui nužquiz apatatziča. Nii liiqui ana azzizza zoñinaca zuma-pan kamkatzjapa. Jalla nižtiquiztan ana iya walča. ¹⁹ Nii Moisés lii jaru kamtiquiztan anaž jakziltami Yooz yujcquiz zumapankaz cjiskattaž atasača. Jaziqui tsjii ew lii žejlča; učumnacaltajapa juc'ant zumača. Nii lii jaru Jesucristuqui Yoozquin palt'iziñi puestuquiz luzziča. Jesucristuž cjen učumqui Yoozquin macjatasacha.

²⁰ Yoozqui juramentužtan Jesucristo utchiča palt'iziñi puestuquiz.

²¹ Tuquita palt'iziñi timplu jilirinacaqui ana juramentužtan nombritatača. Pero tii Jesucristo timplu jilirizti juramentužtan nombritača. Yooz takuqui tuž cjiča:

“Yooz Jiliriqiu juramentužtan tuž mantichiča: Amqui wiñayjapa timplu jilirim cjequiča zoñinacžtajapa palt'iziñi, Melquisedec partiquiztan. Jalla nuž mantižcu, Yooz kuzquiz pinsitaqui wira ana campiyasača”.

²² Nii Yooz chiitaž cjenaqui Jesucristuča tuquita timplu jilirinacžquiztan zoñinacžtajapa juc'ant zuma Yoozquin palt'iziñiqui. Jalla nižtiquiztan zoñinacaqui wiñaya liwriitapan cjequiča. Nii ew liiqui tuquita linacquiztan juc'anti zumača. ²³ Nii tuquita timplu jilirinacaqui tamatača. Ninacžquiztan anaž jakziltami wiñaya timplu jilirž puesto tanzni atchiča. Ninacaqui tjapaž ticža. ²⁴ Pero Jesucristuzti wiñaya žetaquiča. Jalla nižtiquiztan wiñayjapa timplu jiliripanž cjequiča, zoñinacžtajapa Yoozquin palt'iziñijapa. ²⁵ Jalla nižtiquiztan Jesucristuqui ultimupan wiñayjapa zoñinaca liwriyasača. Jakziltat niž cjen Yoozquin macjataquiz niiqui, wiñayjapa liwriita cjequiča. Nižaza Jesucristuqui wiñaya žejtcen liwriita zoñinacžtajapa tirapan Yoozquin pjalt'izinaquiča.

²⁶ Jalla nižta palt'iziñipanž pecča učumnacaqui. Jalla nii Jesucristuqui Yooz irata zumapankaz kamañchizza. Anaž jakziltami nižquiz tsjii uj tjojtNASAča. Niiqui ana zinta ujchizza. Ujchiz zoñinacžquiztan tsjematača. Arajpachquin Yooztan chica honorchizza. ²⁷ Jesucristuqui parti timplu jilirinaca ana iratača. Nii parti timplu jilirinacaqui zapuru wilanapan tjaañitača, persun ujnacquiztanami parti zoñinacž ujnacquiztanami. Jesucristuqui anapan nižta paasača, ana ujchizza niiqui. Jesucristuqui

tsjii wiltapankaz wilana tjaachiĉha. Wilana cunta niiz persun curpu in-tirjichiĉha. ²⁸ Moisés lii jaru ujchiz ŷoñinacaqui palt'iziñi puestuquiz uch-tataĉha. Nii liinacquiztan wiruñ Yoozqui tsjii juramento paachiĉha, niiz Majch palt'iziñi puestuquiz uchjapa. Nii Majchqui Yooz irata zumapankaz kamañchizza wiñayjapa.

8

EW LII ZEJLCHA

¹ Weriz chiitanacquiztan jalla tiĉha chekanaqui, uĉumnacaltajapa tsjii zuma palt'iziñi ŷejlĉha, Jesucristupacha. Jalla niiqui arajpachquin Yooz Ejpž ŷew latuquiz julzi ŷejlĉha, Yooz Ejpžtan chica mantican. ² Niĉha ultim Yooz kjuychiz jiliriqui, uĉumnacaltajapa palt'iziñzjapa. Nii ultim Yooz kjuy timpluqui anaž ŷoñiz paataĉha. Nižaza anaĉha tii muntuquiz. Antiz Yooz Jilirž arajpach kjuyapankazza. ³ Zapa timplu jiliriqui niiz puestuquiz kamcan, ofrendanacami wilananacami jalla ninaca tjaañiĉha. Jalla nižtiquiztan Jesucristo zakaz tsjii tjaazjapa necesitĉha. ⁴ Jesucristuqui tii yokquizkaz kamñi ŷoñi cjitasaz niiqui, anaž timplu jilirimi cjitasacĉha. Tii yokquizpachaĉha Moisés lii jaru timplu jilirinaca panž ŷejlĉha. Jalla ninacaqui tirapanž wilana tjaaĉha Moisés lii jaru. ⁵ Pero ninacaqui ultim Yooz kjuy timpluquiz anaž sirwiĉha. Arajpachquin ŷejlĉha nii ultim Yooz kjuy timpluqui. Jalla nii timplu cunta tii yokquiz tsjii paata timplu ŷejlĉha tsjii fotožtakaz. Tuqui timpuqui Moisesqui Yooz cjitacama tsjii zkiz timplu paakatchiĉha. Ima paakatcan Yoozqui nižquiz mantichiĉha, tuž cjican: “Sinaí curquin amquiz tjeezinĉha, jaknužt wejt timpluqui paaztanĉhalaja, jalla nii. Jalla nii jarupankaz timplu kjuya kjuystanĉha”. Jalla nuž mantichiĉha Yoozqui. ⁶ Pero Jesucristuzti ŷoñinacžtajapa tsjan zumaž palt'izinasacĉha. Jalla niĉha tuquita palt'iziñinacž kamañquiztan juc'ant zuma kamañchizqui. Nižaza tuquita liiquiztan tii anzta liiqui uĉumnacalta tsjan zumaĉha. Jesucristuž cjen tii anzta liiqui ŷejlĉha. Nižaza nii liiz jaru tsjii tsjan zuma kamañaqui compromittaĉha.

⁷ Tuquita tjaata liiqui juc'ant zuma cjitĉhaj niiqui, anaž iya liiqui pectasaĉha. ⁸ Yoozqui tuquita lii jaru kamñi ŷoñinacžquiz ana zuma naychiĉha. Jalla nii puntuquiztan Yooz takuqui tuž cjiĉha:

“Yooz Jiliriqui tuž cjiĉha: Wiruñta timpuquiztajapa wejrqui tsjii ew lii tjaa-aĉha Israel wajtchiz ŷoñinacžquizimi, nižaza Judá wajtchiz ŷoñinacžquizimi. ⁹ Nii ew liiqui tuquita ejpnacžquiz tjaata liiquiztan tsjemataž cjequiĉha. Tuquiqui wejrqui ninacž tuquita ejpnaca jwessinĉha Egipto yokquiztan. Nii timpuquizpacha wejt lii ninacžquiz tjaachinĉha; pero ninacazti wejt lii jaru ana cumplichiĉha. Jalla nižtiquiztan wejrqui ninaca jaytichinĉha. Jalla nuž cjiĉha Yooz Jiliriqui. ¹⁰ Wiruñta timpuquiz Israel ŷoñinacžtajapa tsjii ew lii tjaa-aĉha, jalla tuž: Jalla nii wiruñta timpuquiz wejrqui ŷoñinacž kuzquiz wejt lii zizkataĉha, kuzquiz cijirtažtakaz. Nekztan wejr-pacha ninacž Yooz cjeeĉha. Nižaza ninacaqui wejt partir ŷoñinaca cjequiĉha. ¹¹ Jalla nii wiruñta timpuquiz kamñi ŷoñinacaqui anaž porapat tjaajnarasasaĉha, ninacž mazinacžquizimi, nižaza ninacž jil-anacžquizimi. Anaž tjaajnasacĉha, “Yooz Jiliržquin paja” cjican. Antiz zapa mayni Yooz Jiliripankaz pajaquiĉha, tsjii zkoltiquiztanpacha asta pajk ŷoñicama. ¹² Nižaza ninacž ujnaca pertunaĉha, wejt okžñi kuzziz cjen. Nižaza ninacž ujnacquiztan tjatznaĉha wiñayjapa”.

Jalla nuž cjičha Yooz takuqui. ¹³ Yoozqui nii ew lii puntuquiztan chiižcu nii tuquita lii apatatchičha. Nii tuquita liiqui watchiž cjen, inakazza. Wajilla liw jtatzaž cjequičha.

9

YOOZ ZKIZ TIMPLU

¹ Nii tuquita liiqui cuzturumpinacchizza, Yooz rispitzjapa. Nii cuzturumpinacaqui tii muntuquiz žejlñi Yooz timpluquizkaz paatatačha. ² Primeraqui zkiz timplu želatčha. Nii timpluquiz pizc kjuya želatčha. Tsjii kjuyaqui ‘Yooztajapa T'akžta Kjuya’ cjitatačha. Nii kjuyquiziqui tsjii pajk candelabra želatčha, nižaza mesa želatčha, Yooztajapa t'akžta t'anta nonzjapa. ³ C'uchquin tsjii kjuya želatčha, ‘Yooztajapa Juc'ant T'akžta Kjuya’ cjitatačha. Nii pizc Yooz kjuy taypiquiz tsjii pañ cortina želatčha. ⁴ C'uchquin tsjii kor altara želatčha, incienso ujjjapa. Nižaza tsjii caja želatčha, Yooz tjaata lii chjojzjapa. Nii cajaqui kjuyltanami zawnctanami koržtan tjajlžtatačha. Nii caj kjuyltan tsjii kor ojch želatčha maná cjita čhjerchiz. Nižaza Aaronž wara želatčha. Nii waraqui ch'ojña c'ajchičha tsjii žejtñi muntižtakaz. Nižaza nii caj kjuyltan Yooz lii cjiirtanaca želatčha. ⁵ Nii caj juñtun querubines cjita želatčha anjila irata paata. Nii querubinanacaqui wežlaž cherchi kjarchiztačha; nii caj juntuñ kjara waazitačha. Nižaza nii caj juntuñ ljocztan tjawkz tabla želatčha, jalla niiqui ujnaca pertunta cjisjapatačha. Jaziqui nii puntunacquiztan ana iya chiiz pecučha.

⁶ Jalla nuž tjaczcu timplu jilirinacaqui zawncchuc kjuyquiz luzluzñitačha, lii jaru cuzturumpinaca paacan. ⁷ C'uchquin žejlñi kjuyquiz tsjii watquiz tsjii wilta luzñitačha timplu chawjc jiliriqiu. Nii alajakaz jalla nekziqiu luzasačha. Jalla nuž luzcan wilana conta ljoc chjichñitačha, persun ujnaca pertunta cjisjapami, nižaza parti žoñinacz ujnaca pertunta cjizjapami. ⁸ Jalla nižta liiquiztan Espiritu Santuqui zizkatchičha, ima Moisés lii apatatzcan, nii Yooz kjuy timpluquiz paaz cuzturumpinacaqui walatčha, nii. Nižaza jalla nuž walan čjul žoñimi anapan c'uchquin luztačha. ⁹ Nii tuquita liiqui Yooz puntunaca chiičha tii timpuquiz kamñi žoñinacztačha. Nii lii jaru žoñinacaqui ofrendanacami wilananacami tjaachičha. Jalla nuž tjaachiž cjenami nii žoñinacaqui Yooz yujcquiz ana ujchiz nižaza zuma kuzziz ultimu ana cjiskatta cjesačha. Ninacaqui tirapan ujchiztačha. ¹⁰ Jalla nii tuquita cuzturumpinacaqui jalla tižtakaztačha: čhjeri tjaazmi, licz tjaazmi, kjaztan ajunzmi. Jalla nižta cuzturumpinacaqui žoñž curpu zawnctankazza. Jalla nuž cjenami lii campiizcama nii cuzturumpinacaqui walatčha.

¹¹ Wiruñ nekztan Cristuqui tjonchičha. Jazic niičha Yooz timplu chawjc jiliriqiu; Yooz zumanaca tjaazjapa tjonchičha. Timplu chawjc jiliri cjican Yooz kjuyquiz sirwičha. Anaž tii yokquiz paata Yooz kjuyquiz sirwičha. Antiz arajpachquin Yooz lijitum kjuyquin sirwičha. Jalla niičha ultim Yooz kjuya. Tii yokquiz paata Yooz kjuyquiztan juc'ant zumačha. ¹² Cristuqui arajpachquin ultim Yooz kjuyquiz luzzičha. Jalla nuž luzcan ana cabranacz ljocmi nižaza ana vac toronacz ljocmi chjitchičha. Antiz persun ljocztan luzzičha, žoñinaca wiñaya liwriita cjisjapa. Jalla nuž persun ljocztan tsjii wiltakaz luzzičha tjapa tižtajapa. ¹³ Tuquita liiqui tužutačha: Cabranacz ljocztanami, vac toronacz ljocztanami ujchiz žoñinaczquiz tjawkñitačha. Nižaza ujta vacanacz kjupžtan ujchiz žoñinaczquiz llump'aczt'iñitačha. Jalla nižta cuzturumpinaca zawnctankazza; ana poderchiztačha, ana ujchiz cjiskatzjapa. ¹⁴ Cristuž ljoczti ancha juc'anti poderchizza. Nii ljocz cjen žoñinacz kuznacaqui zuma cjiskatasacha. Wiñay žejtñi Espiritu Santuž

cjen Cristuqui tsjii zuma wilana cunta persunpacha ticziča. Ana ujchiz cjican, niž ljoc Yoozquin tjaachiča, ujchiz žoñinaca pertunta cjisjapa. Jalla nižtiquiztan Cristuqui žoñinaca liwriyasača. Cristuž cjen nii liwriita žoñinacaqui ninacž tuquita ana zuma kamañanaca jaytasača, nižaza zuma kamañchiz Yoozquin sirwasača.

¹⁵ Jalla nižtiquiztan Jesucristuž cjen Yoozqui ew lii ut'aychiča, žoñinaca ultimu liwriita cjisjapa. Žoñinacaqui primer lii mantuquiz cjican, ujnaca paañitača. Pero Jesucristuqui ticziča, nii paata ujnacquiztan liwriizjapa. Jalla nižtiquiztan jakziltat Yooz kjawžta cječhaja, jalla niiqui Yooz compromitta irinsa tanznaquiča; jalla niiqui wiñayjapa Yooztan chica kamaquiča. ¹⁶ Tsjii žoñiqui testamento paachiž cjen, niž cuzazanaca tanñi žoñinacžquiz ut'ayča. Pero ticžtankaz nii testamentuqui walča. ¹⁷ Nii testamento paañi žoñiqui tira žetan, nii testamentuqui anaž walča. Antiz ticžtan, jalla nekztanž nii testamentuž walasača. Ticžtankaz niž cuzazanaca tanñi žoñinacaqui ultimu niž cuzazanaca tanznasača. ¹⁸ Jalla nižtiquiztan tuquita liiqui ut'aytatača, conta animal ljocžtan. ¹⁹ Moisesqui tjapa Yooz mantita liinaca kjanapacha paljayžcu nii liinaca ljocžtan ut'aychiča. Moisesqui tsjii chupic choma tanžcu, hisopo cjita parquiz tjerchiča. Nekztan ljocžtan kjaztan t'ajžcu, jalla nekz nii para ch'ižcu, sucarpayñitača, žoñinacžquizimi, liichiz libruquizimi. ²⁰ Jalla nuž sucarpaycan, Moisesqui tuž cjichiča: Tii ljocqui Yooz mantita liinaca walkatča ančhucaltajapa. ²¹ Jalla nižtazakaz Moisesqui nii ljocžtan Yooz kjuyquizimi, Yoozquin sirwiz cuzazanacquizimi sucarpayñitača. ²² Nii tuquita lii jaru jos tjapa cuzazanaca sucarpayñitača, Yooz yujcquiz zuma cjisjapa. Ljoc ana tjawkžcu ujnaca ana pertunta cjesača.

JESUCRISTUQUI ŽOÑINACŽ LAYCU TICZICHA

²³ Tuquita lii jaru nii Yoozquin sirwiz cuzazanacaqui Yooz yujcquiz wali cjisjapa jalla nižta cuzturumpinaca paastantača. Tii yokquiz žejlñi cuzazanacaqui fotožtakazza. Anača arajpachquin ultimu želasača. Arajpach Yooz zuma kamañchiz cjiskatzjapa, nii animal ljocnacaqui anaž atasacha. ²⁴ Cristuqui persun ljocžtan ana žoñiž paata timpluquiz luzziča. Arajpach Yooz kjuyquizpacha luzziča. Jalla nicju anziqiu niičha učumnacaltajapa Yoozquin palt'iziñiqui. Tii yokquiz žejlñi timpluqui tsjii fotožtakazza nii werar arajpach Yooz kjuyquiztan. ²⁵ Zapa wata timplu chawjc jiliriqiu animalž ljocžtan Yooz kjuyquin luzñitača. Ana persun ljocžtan luzñitača. Pero Cristuqui tsjii wiltapanikaz wilana cunta cjissiča, ana wilta wilta. ²⁶ Wilta wilta wilana cunta ticztasaž niiqui, tii muntu kalltiquiztanpacha wilta wilta sufrican ticztasača. Tuquita timpu tucuzinta cjiscu tsjii wiltakaz Jesucristuqui parizquichiča. Nekztan niž ljoc tjawkžcu ticziča, tjapa ujnacquiztan žoñinaca liwriizjapa. ²⁷ Tjapa žoñinacaqui tsjii wilta ticstanča tii yokquiz. Jalla nekztan pjalžta cjequiča, Yooz yujcquiz zuma, anazuma, nii. ²⁸ Jalla nižta irata Jesucristuqui tsjii wilta tii yokquiz ticziča, wacchi ujchiz žoñinacž laycu. Pero wiruñ wilta tii muntuquiz tjonaquiča. Nekztan žoñinacž ujnacquiztan ana ticznaquiča. Antiz nižquiz tjapa kuz tjewzñi žoñinaca ultimu liwriyaquiča.

10

MOISES LIIQUI PJALTICHA

¹ Moisés liiqui Yooz zumanaca tsjii kolucullakaz tjeeziča. Ana ultimu kjana tjeeziča. Nii liiqui tuž cjiča: Wiruñ tjapa Yooz zumanaca tjonaquiča, jalla nii. Nižaza nii liiqui anaž ultimpacha Yooz yujcquiz zuma

cjiskatasächa, Yoozquin macjatñi žoñinacžquiziqui. Nii lii jaru watay wata wilanakaz contača. Jalla nuž paažcumi, žoñinacžquiz anaž ultimpacha Yooz yujcquiz zuma cjiskatta cjesächa. ² Nii lii jaru paacan, žoñinacaqui ultimpacha Yooz yujcquiz zuma cjiskattasaž niiqui, anapanž wilana tira onantasača. Nii wilana tjaañi žoñinacaqui ultimu ana ujchiz cjitasaž niiqui, zumapan cjitasača, nižaza persun kuzquiz ana iya cjuñtasača čjul ujquiztanami. ³ Pero nii wilana tjaz liiqui watay watapanž ujnaca cjuñkatča. ⁴ Vac toronacž ljocmi cabranacž ljocmi tjaatiquiztanami anapanž ujnacquiztan liwriyasača.

⁵ Jalla nižtiquiztan Cristuqui tii muntuquiz tjonžcu Yooz Ejpžquin tuž cjichiča:

“Amqui animal wilananacami ofrendanacami ultimu ana pecasača. Antiz wejtajapa žoñž curpu tjaczinčamča, žoñinacž ujnac laycu ticzjapa.

⁶ Ujta animalanacami uj paatiquiztan tjaata ofrendanacami ultimu am ana cuntintu cjiskatasächa. ⁷ Jalla nižtiquiztan wejrqui cjichinča: Wejt Yooz, tii muntuquiz tjonchinča, am kuzcama paazjapa. Jaknužt wejt puntuquiztan Yooz tawk liwruquiz cjiřtažlaja jalla nii cumplizjapa tjonchinča”.

⁸ Jesucristuqui cjichiča, “Yooz Ejpqui anaž pecča nižaza anaž jutztaza jalla tinaca: animal wilananacami, ofrendanacami, nižaza ujta animalanacami, nižaza uj paatiquiztan tjaata ofrendanacami. Tuquita liiqui nižtanaca tjaz mantichiča. Jalla nuž mantita cjenami, Yoozqui anaž niikaz ultimu pecča”. ⁹ Nekztan Jesucristuqui cjichizakazza: “Yooz Tata, wejrqui tii muntuquiz tjonchinča, am kuzcama kamzjapa”. Jaziqui Jesucristuqui nii tuquita liinaca apatatskatchiča, nii lii cuzturumpinacžtanpacha. Nekztan ew lii ut'aychiča. Nii lii jaru Jesucristuqui wilana cunta intirjitatača.

¹⁰ Yooz kuzcama kamcan Jesucristuqui tsjii wiltakaz persun curpu wilana cunta intirjichiča, žoñinacž ujquiztan ticzjapa. Jalla nižtiquiztan Yoozqui učumnacaquiz zuma kamañchiz cjiskatchiča.

¹¹ Timplu jilirinacaqui zapuru ninacž puestuquiz atintichiča. Zapuru wiltan wiltan wilananaca Yoozquin tjaañitača. Pero nižta wilananacaqui ujnacquiztan anapan žoñinaca liiwriyasača. ¹² Jesucristuzti tsjii wiltakaz persun curpu wilana cunta intirjichiča, žoñinacž ujquiztan ticzjapa. Jalla nuž ticžcu, arajpachquin Yooz Ejpž zew latuquiz julziča, nižtan chica mantiñi cjisjapa. ¹³ Jalla nicju tjewžcan žejlča, niž quintranaca liwj atiptacama cjisjapa, niž kjojch koztan tjecžtažtakaz. ¹⁴ Jalla nuž žoñinacžtajapa tsjii wilita ticžcu, Jesucristuqui Yooz partiquiz žejlñi žoñinacžquiz wiñayjapa Yooz yujcquiz ancha zuma cjiskatchiča. ¹⁵ Nižaza nii puntuquiztan Espiritu Santuqui chiiča, tuž cjican:

¹⁶ “Tuquita lii apatatžcu, wejrqui žoñinacžquiz tsjii ew lii tjaa-ača. Jalla nuž cjiča Yooz JiliriQui. Wejrqui ninacž kuzquiz wejt liinaca zizkatača, nižaza intintazkatača”.

¹⁷ Nekztan cjichizakazza:

“Ninacž paata ujnaca ana iya cjuñznača. Nižaza ninacž ana wali cjicjitanacami liwj tjažznača. ¹⁸ Jalla nižta ujnacquiztan pertuntažlaj niiqui, ana iya čjul wilanami pecasača”.

YOOZQUIN MACJATSPANZ WAQUIZICHA

¹⁹ Jilanaca, cullaquinaca, jaziqui Jesucristuž ticziž cjen učumqui ana jiwjatcan Yooz yujcquiz luzasača. ²⁰ Ew kamañchiz kamcanaqui ana jiwjatcan Yooz yujcquiz luzasača. Jalla nii ew kamañaqui Jesucristuž

tjaatača. Persun curpu wilana cunta tjaažcu, Jesucristuqui arajpachquin-pacha Yooz yujcquiz luzziča, nii c'uchquin žejlñi cortina cjetžtažokaz. ²¹ Jesucristučha Yooz kjuychiz žoñinacžtajapa Yoozquin palt'iziñiqui. Jaziqui učumnacaltajapa palt'izinaquiča. ²² Jalla nižtiquiztan tjapa kuztan Yoozquin macjatz waquiziča. Nižaza Jesucristužquin kuzziz cjen ana jiwjatcan Yoozquin macjatz waquiziča. Jesucristuqui učumnacaž paata ujnaca pertunchiča, učumnac kuzquiz ana iya uj cjuñzjapa. Nižaza učum curpunacaqui tsjii zuma kjaztan awjztažokazza. ²³ Yoozquin macjatzcu Yooz famillquiz luzzinčumča. Jaziqui ana jiwjatcan tirapan Yoozquin tjurt'ichi kuzziz cjequiča. Nekztan Yooztan chica kamaquiča. Nii Yooztan kamzqui, jalla nii Yoozqui učumnacaquiz compromitchiča. Nižaza nii compromitchi Yoozza taku cumpliñiqui. ²⁴ Jalla nižtiquiztan Yooz kamañquiz kamcan porapat zumpacha p'ekinchayasa, zuma munaziñi kuzziz cjisjapa, nižaza zuma obranaca paazjapa. ²⁵ Nižaza yekjap criichi žoñinacaqui zapa domingo ana ajcajczñiča. Ana nižta irata kama. Antiz učumqui porapat zumpacha p'ekinchayasa, zuma kamzjapa. Jesucristuž tjonz tjuñi žcatžinžquiča. Jalla nižtiquiztan juc'anti učumqui porapat p'ekinchayastanča.

²⁶ Werar Yooz taku catokžcupacha nekztan kuzinpan Yooz quintra quepsnaquiž niiqui, ana pertunta cjesača. ²⁷ Pero nižta cjcjiñinacžquiz Yoozkaz casticaquiča. Yoozqui niž quintranaca wiñaya casticaquiča infiernuquin. ²⁸ Jakziltat Moisés lii ana cazzi cjitčhaja, nižaza pucultan čhjepultan testicunaca nii ana cazta puntu declartčhaja, jalla nekztan nii uj paañi žoñiqui ana okžcu conzpanikaztača. ²⁹ Jalla nižtiquiztan jakziltat Yooz Majch quintrapan quepsnačhaja, nižaza Yooz Majch liwriñi ljoc tjawkta puntuquiztan iñaračhaja, nižaza okzñi Yooz Espiritu Santužquiz žawjwa zjiččhaja, jalla nižta paañinacaqui juc'anti castictaž cjequiča, nii Moisés lii quintra paañi žoñinacžquiztan cjen. Jalla nižta casticzpan waquiziča nižta žoñinacžtaqui. ³⁰ Učum pajta Yooz Jiliriqui tuž cjichiča: “Wejrtča castiquiñtqui. Wejrqui žoñinacžquiz casticača, ujnaca paatiquiztan jama”. Jalla nuž cjichiča Yooz Jiliriqui. Nižaza Yooz takuqui tuž cjiča: “Yooz Jiliriqui niž kjuychiz žoñinacž paatanaca pjalznaquiča”. ³¹ Jakziltat Yooz quintrapan kamchižlaja, jalla niiqui werar žejtñi Yooziž tantaž cjequiča. Jalla nuž Yooz tantaž cjequiž niiqui, nižtanacžquiz ancha ana waliž cjequiča.

³² Ančucaž Yooz famillquiz luztaž cjuñzna. Paljayta Yooz taku catokžcu, ančhucqui pasinziz kuztan ancha sufrichinčhucča, quintranaca ancha žejlčhiž cjen. ³³ Yekjap ančhucqui ch'aanitatača, nižaza wjajttatača tjapa žoñinacaž cheran. Nižaza yekjap ančuca jilanacaž nižta sufran, ančhucqui “Jesalla, wejt jilača niiqui” cjican declarchinčhucča. ³⁴ Ančhucqui tsjii criichi žoñinaca preso tanta cjen okzñi kuztan yanapchinčhucča. Nižaza ančucaž cusasanaca kjañta cjenami, cuntintu kuzziz žejlchinčhucča. Arajpachquin ančhucaltajapa juc'ant zumanaca žejlča, wiñayjapa tjurñi. Jalla nii cjuñzcu, ančhucqui cuntintu kuzziz žejlchinčhucča. ³⁵ Tjurt'ichi kuzziz cjican, jalla nii zuma kuzquiztan ana jayta. Ticzcama tjurt'ichi kuzziz cjequiž niiqui, Yoozquiztan pacta cjequiča juc'ant zumanacžtan. ³⁶ Ančhucqui pasinziz kuzziz cjee, Yooz kuzcama zuma kamzjapa. Jalla nekztan ančhucqui Yooziž compromitta zumanaca tanznaquiča. ³⁷ Yooz takuqui tuž cjiča:

“Wajilla nii tjonñiqui tjonaquiča, anaž ancha ažk katasača. ³⁸ Jakziltat wejtquiz kuzziz cjen wejt yujcquiz ana ujchiz cječhaja, jalla niiqui arajpachquin wejttañ chica zumapan kamaquiča. Pero jakziltat wejt quintra quepačhaja, jalla nii žoñiča ana waliqui. Niižtan ancha anal jutzazuča”.

³⁹ Pero učumnacača anapan Yooz quintra quejpniqui. Jalla nuž quejpnasaž niiqui, Yooziž ancha ana waliž castictaž cjequiča. Antiz učumča tirapan Yoozquin kuzzizqui. Jalla nuž kamcan učum persun animu zumaž čhjelinča, liwriita cjisjapa.

11

YOOZQUIN KUZUZIZ ZOÑINACA

¹ Yoozquin kuzziz cjen, učumqui ultimupan zizza, Yooz taku cumplitanž cjequiča, jalla nii. Nižaza Yoozquin kuzziz cjen učumqui zizza, anza timpuquiz ana cheržcumi Yooz žejlpanča, nižaza Yooz zumanaca ultimupan žejlča, nii. ² Učum tuquita atchi maa ejpnacaqui Yoozquin kuz tjaachiča. Jalla nuž Yoozquin kuzziz cjen Yoozqui ninacž puntuquiztan “Zumača ninacaqui” cjichiča.

³ Yoozqui tawkžtankaz chiican tii muntu paachiča. Yoozquin kuzziz cjen jalla nii zizza, ultim werara jalla nužupan paata, jalla nii. Yoozqui ana chertanacquiztan tii muntuquiz žejlñinaca paachiča.

⁴ Yoozquin kuzziz cjen Abelqui tsjii zuma ofrenda wilana Yoozquin tjaachiča. Cainžquiztan juc'ant zuma ofrenda Yoozquin tjaachiča. Abelž Yoozquin kuzziz cjen, Yoozqui Abelž tjaata ofrenda risiwchiča. Nižaza Abelž puntuquiztan Yoozqui chiichiča “Zumača niiqui” cjican. Abel ticziž cjenami učumqui zizza, niiqui Yoozquin zuma kuzziztača, jalla nii. Jalla nii zizcuqui učumqui Abelž zuma kamaña yatekasa.

⁵ Yoozquin kuzziz cjen Enocqui arajpachquin ana ticzi chjichtatača. Ana iya tii muntuquiz žejlchiča. Yoozpantača chjitchi. Yooz takuqui Enocž puntuquiztan tuž cjiča: Ima arajpachquin chjichtaž cjen, Yoozqui Enoc zuma kamañquiztan cuntintu cjissiča. Jalla nuž cjiirtača Yooz tawk liwruquiz. ⁶ Jakziltat ana Yoozquin kuzziz cječhaja, jalla nižquiztan Yoozqui anapanž cuntintu cjesača. Jakziltat Yoozquin macjatz pecčhaja, jalla niiqui criistanča, Yoozqui žejlča, jalla nii. Nižaza criistanča, Yoozqui nižquin macjatz pecni žoñinacžquiz zumanaca tjaaquiča, jalla nii. Jalla nižta criichi žoñžquiztan Yoozqui cuntintuča.

⁷ Nižaza Yoozquin kuzziz cjen Noequi kjaz juyzuquiztan liwriitatača. Ima kjaz juyzu tjonan Yoozqui Noežquiz chiižinchiča, “Kjaz juyzul cuchanžcača”, cjican. Jalla nii Yooz chiižintaqui Noequi catokchiča. Nekztan Yooz chiita jaru tsjii pajk warcu kjuya irata kjuychiča, niž familiaracžtanpacha liwriita cjisjapa. Jalla nuž Yoozquin kuzziz cjen Noequi tjeeziča, parti žoñinacaqui ancha ujchizza, jalla nii. Nižaza Yoozquin kuzziz cjen Noequi Yooz zuma kamaña tanchiča, tsjii irinsažtakaz.

⁸ Nižaza Abrahamqui Yoozquin kuzziz cjen, Yooz mantita ana jayrazcu cazziča. Yoozqui Abrahamžquiz cuchanzjapa kjawziča, yekja yokquin okajo. Nižaza Yoozqui Abrahamžquiz tuž cjichiča: “Wiruñ wejrqui amquiz nii yoka tjaača, irinsa cunta”. Yooz mantita jaru ojkchiča. Jakziquin ojektčhaja, jalla nii ana zizatča. Jalla nuž cjenami Abrahamqui Yooz tawk jaru ana jayrazcu ojkni želatča. ⁹ Abrahamqui Yoozquin kuzziz cjen Yooz mantitacama nii Yooz tjeežta yokquiz kamchiča. Yekja žoñž yoka cjenami, Yoozqui Abrahamžquiz nii yoka compromitchiča, “Wiruñ tii yoka amta cjequiča”, cjicanaqui. Jalla nii yokquizpacha kamcan, zkiz kjuy tultunacchiz kamñitača Abrahamqui. Jalla nižta zakaz Isaacžtan Jacobžtan zkiz kjuychiz kamñitača. Nii pucultanaqui Abrahamž irata tjewzizakazza Yooziž chiita taku cumpliscama. ¹⁰ Ultimu Abrahamqui arajpach wajtquin ojcz tjewziča,

wiñaya tjurñi watja. Yoozqui nii zuma watja pinsichiča, nižaza paachiča. Jalla nii zuma wajtquin ojkz tjewziča Abrahamqui.

¹¹ Nižazakaz Sarqui Yoozquin kuzziz cjen ica cjissinča, chawcwa cijanpacha. Tsji majchchiz cjissinča, Yoozquin criichiž cjen. Sarqui tantiichinča, Yoozqui nižz compromitta taku panž cumplisnaquiča, nii. ¹² Jalla nižtiquiztan Abrahamqui ticz irarchiz cjenami tsji majchchiz cjis-siča. Jalla nii majchquiztan walja tama mirchiča, walja tama arajpach warawaranacažtakaz nižaza walja tama kot at pjilanacažtakaz, jalla nižta mirchiča. Ancha tamaž cjen, anača kanchuca Abrahamžquiztan tjonñi majch maatinaca.

¹³ Tjapa nii žoñinacaqui, Abelžtan Enocztan, Noežtan, Abrahamžtan, jalla ninacaqui ticziča ima Yooz compromitta taku cumplisnan. Jalla nuž cjenami Yoozquin tirapan kuzziztača. Yoozquin kuzziz cjen ninacaqui zizziča, Yoozqui nižz taku wiruñtajapa panž cumplaquiča. Jalla nuž kuzquiz zizcu cuntintutača. Tii muntuquiz žejlcan ninacaqui “Yekja wajtchiz žoñtča”, cjiñitača. ¹⁴ Jalla nižta chiiñinacaqui kjanapacha tježa, ninacaqui arajpach wajtquin ojkz pecchiča, nii. ¹⁵ Ninacaž ulanžquita yoka cjuñtasaz niiqui, nii yokquin cuttiñi attasača. ¹⁶ Ninacazti tsjan cusa yokaž pecatča, arajpach yokquin irantiz pecatča. Jalla nižtiquiztan Yoozqui anaž azkatča, ninacaž “Wejt Yoozza”, cijcan cjenacqui. Yoozqui ninacžtajapa tsji zuma watja tjaczinchiča.

¹⁷ Nižaza Abrahamqui Yoozquin kuzziz cjen tjapa Yooz mantitanacami cumpliñitača. Yoozqui Abraham yanziča, ultimu Yoozquiz kuzziz, ana ultimu Yoozquiz kuzziz, jalla nii. Jalla nuž yanzjapa Yoozqui Abrahamžquiz mantichiča, nižz zinta majch wilana cunta tjaakatzjapa. Nii zinta majchqui Isaac cjitatača. Nekztan Abrahamqui nižz zinta majch wilana cunta conijochiča. Nekztan conzmayatača. Pero Yoozqui nii conz apatatskatchiča, Abrahamž zuma cazñi kuz zizcu. Nižz tuquiqui Yoozqui Abrahamžquiz cjichiča: ¹⁸ “Isaacž cjen amqui majchmaatinacchiz cjequiča”. Jalla nuž taku tjaachi cjenami Abrahamqui nižz zinta majch wilana cunta conijochiča. ¹⁹ Abrahamqui persun kuzquiz tantiichiča, Yoozza ticzinacami jacatatskatñiqui, jalla nuž tantiyatča. Abrahamqui persun kuzquiz persun majch conz cjichipantača. Jalla nižtiquiztan Isaac majchqui ticziquiztan jacatatchižtakaz cjissiča.

²⁰ Nižaza Isaacqui Yoozquin kuzziz cjen Jacobžtan Esaužtan, jalla ninacžquiz mazinchiča, wiruñtajapa ninacžta zumanaca cjequiča, nižaza Yooz yanapta cjequiča, jalla nii. ²¹ Nižaza ticz ora Jacobqui Yoozquin kuzziz cjen Josež maatinacžquiz mazinchiča, Yoozqui ninacžquiz zumanaca tjaaquiča, jalla nii. Nižaza Jacobqui atztan tjurt'izcu Yoozquin rispitchiča. ²² Nižaza Josequi Yoozquin kuzziz cjen ticz ora mazinchiča, Israel žoñinacaqui Egipto yokquiztan ulnaquiča, nii. Nižaza mantichiča, persun curpu tsjiynaca Egipto yokquiztan chjichajo.

²³ Nižaza Moisés maa ejpqui Yoozquin kuzziz cjen Moisés nastiquiztan čhjep jiiz chjojziča. Ninacaqui cherchiča, ancha c'achja nii wawa, jalla nii. Tuquiqui Egipto chawjc jiliriqui mantichiča, tjapa Israel lucmajch wawa contaj cjila, nii. Pero Moisés maa ejpqui Yoozquin kuzziz cjen nii chawjc jiliriz mantita ana eksiča. Moisés wawa ana conchiča. ²⁴ Nekztan Faraon chawjc jiliriz majtqui nii Moisés wawa uywassinča. Jalla nuž uywastiquiztan nii wawaqui pajkchiča. Jalla nekztan pajkžcu Moisesqui Yoozquin kuzziz cjen Faraonž maati cunta cjis anapan pecatča. ²⁵ Antiz Moisesqui Yooz illzta Israel žoñinacžtanpacha sufriz tantiichiča, uj paañi žoñinacžtan

tsjii ratukaz cuntintu žejlz cjenpacha. ²⁶ Niiž kuzquiz tantiichiča, “Egipto cusasanacžtan cuntintu kamz cjenpacha, Cristužtajapapankaz sufrasača. Jalla nuž sufrichi kamchiž cjen ultimquiziqui juc'ant cusal cjeeča, ricachu kamzquiztan”. Jalla nuž cjican, Moisesqui Yooz compromitta zumanac kjutni pinsatča. ²⁷ Nižaza Moisesqui Yoozquin kuzziz cjen Egipto yokquiztan ulanchiča, chawjc jilirž žawjta ortina ana ekscu. Niiž kuzquiz tantiita jaru tjurt'ichi žejlchiča, niiž kuztan Yooz cherchiž cjen.

²⁸ Nižaza Moisesqui Yoozquin kuzziz cjen Yooz mantita jaru zapa kjuyquiz pascua wilana konz mantichiča. Nekztan nii wilan ljocžtan zapa kjuy zanzquiz sucarpayz mantichiča Israel žoñinacž primer maatinaca ana conta cjisjapa, ticzkatni anjilžquiz. ²⁹ Nekztan Yoozquin kuzziz cjen Israel žoñinacaqui Mar Rojo cjita pajk kota kajkchiča, kjoñ yokažtakaz. Nekztan Egipto quintra žoñinacaqui nii kjoñiranpacha nii pajk kota zakaz kakatča. Jalla nuž taypiquiz kajkžcan tjapa nii Egiptonacaqui kjazquiz ticziča.

³⁰ Yoozquin kuzziz cjen Israel žoñinacaqui Jericó wajt muytata žejlñi pirkanaca pajlkatchiča, pakallak tjuñi muytata ojklajžcu. ³¹ Nižaza Yoozquin kuzziz cjen Rahabqui ana ticzinča parti Jericó wajtchiz žoñinacžquiztan. Naaqui Israel wajtchiz awayt'iñinaca zuma risiwchinča. Jalla nižtiquiztan ana ticzinča. Tuquiqui putirii žoñtača. Nekztan Yoozquin kuz tjaachinča. Pero parti Jericó wajtchiz žoñinacaqui Yooz mantita ana cazziča, werar Yoozquin ana kuz tjaachiča.

³² Yoozquin kuzziz puntuquiztan iya quintunaca žejlča. Pero timpuž pjaltiča. Jalla nižtiquiztan ana chii atasacha Gedeónž puntu, Baracž puntu, Sansónž puntu, Jeftez puntu, Davidž puntu, Samuelž puntu, nižaza profetanacž puntu. Jalla nii Yoozquin kuzziz žoñinacž quintunaca žejlča pero. ³³ Ninacaqui Yoozquin kuzziz cjen quintra žoñinaca atipchiča, nižaza zuma mantiñi cjissiča, nižaza Yooz compromitta taku tanzicha, nižaza ana wal leonanacž atanaca chawczinchiča. ³⁴ Nižaza ana wal uj asñinaca tjessinchiča, nižaza atipchiča, ninaca ana pajk cuchillžtan conta cjisjapa. Nižaza ana azziz žoñinacaqui azziz cjissiča Yoozquin kuzziz cjen. Nižaza quira zalcan walja azziztača, jalla nižtiquiztan quintra žoñinaca tjiranchiča. ³⁵ Yoozquin kuzziz cjen Yoozqui yekjap maatakanacžtajapa ticzinaca jacatatskatchiča.

Yoozquin kuzziz cjen yekjap žoñinacžti sufriskattača. Pero ninacaqui ana Jesucristo nicchiča, sufrisquiztan liwriita cjisjapa. Antiz tirapan tjurt'ichiča, ticz cjenami. Jalla nuž ticziča, jacatatžcu juc'ant zuma kamañchiz cjisjapa. ³⁶ Yekjap žoñinacaqui Yoozquin kuzziz cjen iñartatača. Nižaza wjajttatača. Nižaza carinžtan moktatača. Nižaza carsilquiz chawctatača. ³⁷ Nižaza Yoozquin kuzziz cjen yekjap žoñinacaqui maztan čhajčcu contatača. Nižaza yekjapanacaqui taypiquiz pootžcu contatača. Yekjapanacaqui sufriskattatača, werar Yoozquiztan quejpskatajo. Pero nii criichi žoñinacaqui ana quejpsiča. Yekjapanacaqui Yoozquin kuzziz cjen cuchillžtan contača. Yekjapanacaqui Yoozquin kuzziz cjen uuzi zkizimi cabra zkizimi cujtžta ojklajchiča. Ana iya zquitchiztača. Nižaza Yoozquin kuzziz cjen yekjap žoñinacaqui t'akjiri kamcan awantichiča; yekjapanacaqui ancha sufrisnaca awantichiča; yekjapanacaqui chjojritžtapan awantichiča. ³⁸ Ana criichi žoñinacaqui nii Yoozquin kuzziz žoñinacžtan ana kamz waquiziča. Ana criichi žoñinacaqui ana zumapanča. Nii Yoozquin kuzziz žoñinacžti ancha zumača. Jalla nuž cjenami tii muntuquiz sufrican awantichiča, ch'ekti yokaran ojklajcan, curunacaran ojklajcan, maz pjet ajkquiz kamcan, nižaza yok pjetquiz kamcan. ³⁹ Tjapa ninacaqui

Yoozquin kuzzizpantača. Jalla nižtiquiztan Yoozqui ninacž puntuquiztan tielarchičha, “Ninacača wejtquin kuzzizqui” cjicanaqui. Jalla nuž cjenami, Yooziž compromitta taku ninacžtajapa ima cumplissiča. Yooz taku cumplitaqui ana tanzičha. ⁴⁰ Učumnaca cjuñzcu, Yoozqui juc'ant zumanaca pinsičiča. Jalla nižtiquiztan ninacžtanami učumnacatanami chicapacha, nižaza tjapa Yoozquin kuzziz žoñinacaqui Yooz irata ancha zuma kamañchiz cjequiča.

12

YOOZ KAMAÑCHIZ CJEE

¹ Yoozquin kuzziz žoñinaca, jaziqui wacchi tuquita žoñinacaqui učumnacaquiz tjeeziča, Yoozquin kuzziz kamaña, jalla nii. Ninacaqui učumnaca muytatažtakazza. Ninacž zuma kamaña cjuñzla. Jalla nekztan tjapa anawalinaca paaz jaytila nižaza kuzquiz tjapa anawali pinsiskatñinaca ecla. Nekztan Yooziž tjaata kamañquiz tjurt'iñi pasinziz kuztan kamla. ² Nižaza učumqui Jesucristuž kamaña cjuñzla. Niiž cjen učumqui Yoozquin kuz tjaachinčumča. Nižaza niiqui učumnacaquiz juc'ant Yoozquin kuzziz cjiskataquiča, ancha zuma Yooz kamañchizkaz cjisjapa. Jesucristuqui cruzquiz ticzcan sufrichiča. Cruzquiz ticzqui azzucatača. Pero Jesucristuqui ana turwayziča nii ticzjapa. Jalla nižtiquiztan arajpachquin Yooz žew latuquiz julzi žejlča, cuntintu. Jalla nuž cuntintu žejlz zizcu, nii sufriznaca awantichiča.

³ Jesusaž kamta cjuñzna. Niiqui ujchiz žoñinacž kjarquiz ancha sufrichiča. Jalla nii Jesusaž kamta cjuñzcu Yooz kamañchiz kamcan anapan ocha, tjup kuzziz cjee. ⁴ Ančucqui imaziž contača ujchiz žoñinacaž ančucaquiz walja sufriskatanami. ⁵ Yoozqui ančucaquiz chiižinčiča, niiž maatinacažtakaz. Jalla nii ewjt'iñi chiižinta ana tjatzna. Yooz takuqui tuž ančucaquiz chiižinča:

“Wejt maati, Yooz Jiliriž ewjt'iñi chiižinta ana chjaya. Nižaza niižquiz casticta cjenami ana llajlla kuzziz cjee. ⁶ Yooz Jiliri qui niiž k'aayi maatinaca ewjt'iča; nižaza persun maatinaca azquichñi casticu tjaaža, wilta zuma cjicjiyajo”.

⁷ Jalla nižtiquiztan ančucqui pasinziz kuztan Yooz azquichñi casticu awanta. Yooz Ejpqui ančucaquiz irpiča. Tjapa ejpnacaqui persun maatinacapanž ewjt'iča. ¿Tsjii ana nižta ewjt'iñi ejp želasajo? Anaž cjesača. ⁸ Jaknužt Yoozqui tjapa niiž maatinaca ewjt'ičhaja, jalla nižta Yoozqui ančuc ewjt'izakazza. Ančucqui ana ewjt'ita cjitasaž niiqui, ana lijitum Yooz maatinaca cjitasača. Ančucqui pamparan maatinacažtakaz cjitasača. Ana ultim Yooz famillchiz žoñinaca cjitasača. ⁹ Ančuc cjuñzna, ocjala cjicanaqui učum persun maa ejpqui ewjt'iñitača. Nižaza ninacžquiz rispitchinčumtača. Jalla nižtiquiztan žoñi paañi Yooz Epiž ewjt'itaqui juc'anti catokz waquiziča, zuma kamañchiz kamzjapa. ¹⁰ Učum persun maa ejpqui tsjii timpujapakaz učumnacaquiz ewjt'ichiča, ninacaž tantiitacama. Yooz Ejpzi učumnacaltajapa ewjt'iñiča, učum tsjan zuma kamañchiz cjisjapa, niiž irata ancha zuma cjisjapa. ¹¹ Azquichñi casticunacquiztan učumqui sufrichumča. Casticz ora llaquita kuzzizčumča. Pero jakziltat castictiquiztan tsjan zuma kamañchiz cjissižlaja, jalla niiqui ultimu cuntintu cjisnaquiča. Nižaza zuma kuzziz Yooz kuzcama kamaquiča.

YOOZQUIN TJAPA KUZ CJISPANCHA

¹² Jalla nižtiquiztan ančucqui wilta azi tanzna, zuma kamzjapa. Kjaranacami owanacami otchižtakazza. Tjup kuzziz cjee, zuma kamzjapa.

¹³ Yooz jiczquiz zuma ojklaya. Jalla nekztan anazuma ojklayñi zoñinaca zuma kamañquiz irpita cjesača. Ančhucadž zuma kamtiquiztan ninacaqui zuma kamañchiz cjisnaquiča.

¹⁴ Nižaza tjapa zoñinacžtan zumapanž kamzjapa tjapa kuz tjaa. Nižaza Yooz irata ancha zuma kamañchiz kamzjapa tjapa kuz tjaa. Ana zuma kamañchiz cjequiž niiqui anaž Yooz Jiliržtan kamasacha. ¹⁵ Yoozqui ančhucacquin yanapz pecča. Nii zuma yanapta ana chjaya. Yoozquiztan anapan zaraka. Ana wal jar muntiztakaz ana cjee. Jalla nuž ana wal muntiztakaz cjequiž niiqui, ančhucacatami parti jilanacžtami ana wali kamañchiz cjesača. ¹⁶ Nižaza nii ana zuma kamañchiz Esaúžtakaz ana nižta cjee. Esaúqui adulteriuquiz ojklaychiča, nižaza Yooz kamaña ana importaychiča. Esaúqui jilir majch irinsiztan tsjii lujlz čhjeržtan campiichiča. ¹⁷ Nekztan wiruñ Esauqui ejpžquiztan jilir majch irinsa tanz pecatča. Niiž ejpqui Jacobžquiz tjaachitaž cjen Esaúžquiz ana tjaas atchiča. Niiž irinsa tjaatapanča. Wiruñ Esaúqui ancha kaacanami, ana jaknužumi irinsa tanzñi atchiča.

¹⁸ Ančhucqui Yoozquin macjatžquichinčhucča. Ančhucqui anača Israel zoñinacžtakaz Sinaí curquin macjatžquichinčhucqui. Nii curquiz zoñinacaqui ojklayča, nižaza lanža. Pero Yoozquin ana lanzñi atasacha. Tuqui timpuqui Israel zoñinacadž Sinaí curquin macjatan nii curuqui ujnatača, nižaza tsokchi tsjiržtan weezetatača. Nižaza jorjorñimi lliwjjliwjjñimi želatča. ¹⁹ Nekz žejlcan trompet jora nonziča. Nižaza Yooz jora nonziča, ninacžquin paljayžquiñi. Nii jora nonzñi zoñinacaqui roct'ichiča, ana iya chiižcajo. ²⁰ Nii joraqui tuž mantichiča: “Jakziltat tii curquiz macjatžcačhaja, maztan čhajc jawi contaž cjequiča, už pajk cuchillžtan contaž cjequiča. Zoñinacami animalanacami nižta macjatžcaquiž niiqui, contaž cjila”. Jalla nuž chiižinžquitiquiztan Israel zoñinacaqui ancha tsucchiča, nižta mantanaqui ana iya awanti atchiča. Jalla nižtiquiztan roct'ichiča, ana iya chiižcajo. ²¹ Ancha ispantichucanacatača nii chertanacaqui. Jalla nižtiquiztan Moisespachača tuž cjichiqui: “Wejrqui anchal tsucuča, nižaza kjarkatuča”.

²² Pero ančhucqui Sinaí curquin ana macjatžquichinčhucča. Ančhuczi arajpach žejtñi Yoozquin macjatchinčhucča, nižquin kuz tjaachiž cjen. Jaziqui ančhucča arajpach Jerusalén wajtchiz zoñinacaqui. Nižaza Sión cjita curquiz macjattažokazza. Nii Sión cjita curuqui cjiča, arajpach Jerusalén watja, jalla nii. Arajpach Yooz wajtquin warank waranka anjilanaca žejlča, Yoozquin rispitzjapa ajczñi. ²³ Nižaza Yooz wajtquin anjilanacžtan chica Yooz wajtchiz žejlñinacaqui ajcža, Yooz wajtchiz zoñinacžtanpacha. Jalla nii zoñinacž tjuunacaqui arajpach listiquiz cjjirtača. Nižaza ančhucqui Yooz Jiliržquizpacha macjatchinčhucča. Nii Yoozza tjapa pjalñiqui. Nižaza ančhucatan zuma kamañchiz zoñinacž animunacžtan Yooz wajtchizza. Yoozqui ninacžquiz niž irata ancha zuma kamañchizkaz cjiskatchiča. ²⁴ Nižaza ančhucqui Jesusižquin macjatchinčhucča. Niiča ew acta ut'aychiž cjen zoñinacžta tjurt'ižiniiqui. Zoñinacžtajapa ticziča. Nižaza zoñinacž laycu niž ljocžtan sucarpaytažokaz cjichiča animal ljocžtakaz. Jesusiž ljoc tjawkchiž cjen, zoñinacaqui liwriita cjesača. Abelž ljocqui zoñinaca ana liwriyasača. Jalla nižtiquiztan Jesusiž ljocqui Abelž ljocquiztan tsjan cusača.

²⁵ Jalla nižtiquiztan ančhucqui Yooz chiita taku anaž nicaquiča, panž catokz waquiziča. Tuqui timpuqui Yoozqui Sinaí curquiztan Israel zoñinacžquiz chiichiča. Nekztan ninacaqui nii chiita taku ana juyzu paachiča. Jalla nižtiquiztan ninacaqui castictatača. Anziqui Yoozqui

arajpachquiztan uĥumnacaquiz chiižinžquiĥa. Nii chiižinta ana juyzu paaquiz niiqui, panž castictaž cjequiĥa. Yoozquiztan anapan atipi atasăĥa. ²⁶ Tuqui timpuqui Yooz joraqui yokanaca chjekinskatchiĥa. Anziqui cjiĥa: “Tsjiižtan yokanacami arajpachami chjekinskataĥa”. ²⁷ “Tsjiižtan” cji-canaqui Yoozqui zizkatĥa, Yooz paata yokanacami arajpachanacami liwj kataquiĥa. Nekztan ana chjekinskattanaca, niikaz želaquiĥa. ²⁸ Yooz watjaqui ana tjatantaž cjesăĥa, panž želaquiĥa. Uĥumĥa nii wa-jtchiz žoñinacaqui. Nižaza uĥumqui Yooztan chica mantaquiĥa. Jalla nižtiquiztan uĥumqui Yoozquin gracias cijzpan waquiziĥa. Nižaza tjapa kuztan, nižaza humilde kuztan Yoozquinž zuma rispitle, Yooz tsucchuca azi tjeežniž cjen, nii cjuñžcu. Jalla nuž rispitan Yoozqui cuntintu cjequiĥa. ²⁹ Cjuñžna. Uĥum Yoozza tsjii anawalinaca ujžni ujztakazqui. Jalla niiĥa anawali žoñinaca casticniiqui.

13

CHIIZINTANACA

- ¹ Jilanaca, cullaquinaca, porapat tirapan zuma munaziñi kuzziz cjee.
- ² Nižaza tjonžni žoñinacžquiz zuma pan kjawžna. Jalla nuž kjawžcuqui yekjap žoñinacaqui anjilanacžquiz atintichiĥa, ana zizcu.
- ³ Carsilquiz chawcta jilanaca panž cjuñžna. Anĥucazakaz persun kuzquiz ninacaž chawctiquiztan sint'iz waquiziĥa. Nižaza sufriskatta jilanacžquiz cjuñžna. Anĥucqui curpuchiz cjicanaqui zakaz sufriskatta cjesăĥa.
- ⁴ Tjapa anĥucqui lucutjiñi zalžcu, zuma lijitumaž cjicjiya. Tjunatan zalžcu zuma lijitumaž kama, ana yekja maatakžtan ojklayasaĥa. Jakziltat adulteriuquiz ojklayĥaja, jalla nižžquiz Yoozqui casticaquiĥa.
- ⁵ Anĥucqui anaž paazquin kuz tjaa. Zejlñi cusasanacžtan cuntintukaz cjee. Yoozqui tuž cjichiĥa: “Wejrqui anĥuc anal jaytaĥa, nižaza anal ecaĥa”. ⁶ Jalla nižtiquiztan uĥumqui ana jiwjatcan chiyasaĥa, tuž cjican: “Yooz Jiliriĥa wejtquiz yanapniiqui. Zoñinacaž wejtquiz ĥjulu paachi cjenami anal eksnasaĥa”.
- ⁷ Anĥucqui icliz irpiñinaca cjuñžna. Ninacaqui anĥucaquiz Yooz taku paljaychiĥa. Jaknužt ninacaqui tjurt'ichi kuzziz ticziĥaja, jalla nii cjuñžna. Ninacaž Yoozquin kuzziz kamta jalla nižta irataž kama.
- ⁸ Jesucristuqui tuquitanpacha, anzimi, jztanami tsjii kuzzizpanikazza, jalla niiĥa ana kuz campiiñiiqui. ⁹ Nižaza anĥucqui tjapaman tsjemata tjaajintanacžquiz anaž incallskata. Cjuñžna, Yoozqui anĥucaquiz yanapaquiĥa, tjup kuzziz cjisjapa. Jalla niiqui tsjan yanapĥa, ĥjjeri lujlz cuzturumpiquiztanaqui. Jakziltat nii ĥjjeri lujlz cuzturumpinac jaru kamĥaja, jalla ninacžtaqui anaž yanapĥa juc'ant zuma kamañchiz cjisjapa.
- ¹⁰ Uĥumnacaltaqui anaĥa animal wilana žejlĥa. Tsjemat wilana žejlĥa, Jesucristupacha. Tuquita timplu jilirinacaqui anapanĥa nii wilana lujlchuca. ¹¹ Tuquita lii jaruqui timplu chawjc jiliriĥa conta wilan ljoc ĥjitchiĥa c'uchquin žejlñi Yooz kjuyquin, Yoozquin ofrenda tjaazjapa, ujnaca pertunta cjisjapa. Nii wilanž curpunacaqui wajt tjii pampiquin ujñitaĥa. ¹² Jalla nižta irata Jesusaqui wajt tjiiquin ticziĥa, nižž persun ljoc cjen žoñinacžquiz Yooz anĥa zuma kamañchiz cjiskatzjapa. ¹³ Anĥucqui ana wal kamaña eccu, Jesucristužquin macjatz waquiziĥa. Nekztan uĥum listuž cjee, sufrijapa. ¹⁴ Tii muntuquiz kamcan ana wiñaya tjurñi wa-jtchizĥumĥa. Pero uĥumqui arajpach watjaž ojkszjapa anĥa tjewža. ¹⁵ Jalla nižtiquiztan Jesucristužquin sirwican uĥumqui tirapan Yoozquin honora tjaaz waquiziĥa. Jalla nuž honora tjaacan wilana cuntaž cjequiĥa.

Jaziqui učumqui persun atžtan “Yoozqui honorchizkaj cjila”, cjican chiiz waquiziča. ¹⁶ Nižaza ančhucqui zuma paaznaca panž paa. Nižaza parti jilanacžtan ančuca želinchizquiztan jama tojna. Nekztan ančucaž zuma kamtiquiztan cuntintu cjequiča Yoozqui.

¹⁷ Ančhucqui icliz irpiñinaca cazpanča, nižaza ninacž jaru cjee. Niacacqui ančhuc cuitiñiča. Nižaza nii icliz irpiñinacaqui, jaknužt criichi žoñinaca cuitiñizlaja, jalla nii Yooz yujcquin cuenta tjaastanča. Ančhuc zuma kaman, irpiñinacaqui cuntintuž ančhuc cuitaquiča, ana llaquizcu. Ančhucqui ančuca irpiñinacžquiz llaquiskataquiž niiqui, anapanž cusa cjesača ančhucaltajapaqui.

¹⁸ Wejtnacaltajapa Yoozquiztan mayizina. Wejrnacqui zuma kuztanpan kamuča. Jaziqui wejtnaca kuzquiz ana zinta uj cjuñuča. Chjulu paacanami zuma lijituma kamz pecuča. ¹⁹ Nižaza wejtnacaltajapa mayizinalla, ančucaquin wilta apura tjonzjapa, ana iya atajta cjisjapa.

²⁰⁻²¹ Yoozza žoñinacž kuznaca walikaz cjiskatñiqui. Jalla niiqui učum Jesucristo Jiliriz ticziquiztan jacatatskatchiča. Jesucristuča učum chawjc Awatiriqui uuzanaca itzñižtakaz. Niiqui persun ljocžtan ew acta ut'aychiča wiñayjapa.

Jalla nižtiquiztan Yoozqui ančucaquiz zuma kamañchizpankaj cjiskatla, niž kuzcama kamzjapa. Nižaza Jesucristuž cjen Yoozqui učum yanapla, zuma obranacami paazjapa, nižaza zuma kamzjapa. Ančucaž zuma kamtiquiztan Yoozqui cuntintu cjequiča. Jaziqui Jesucristuqui wiñayjapa honorchiz cjila. Jalla nužoj cjila. Amen.

²² Jilanaca, cullaquinaca, ančucaquiz rocuča, weriž chiižinta taku zuma kuztan nonznaquiča. Tsjii kjaž takunaca tii cartiquiz cjiyrchinča. ²³ Učhum Timoteo jilaqui carsilquiztan liwriitača. Jalla nii ančucaquiz maz pecuča. Timoteoqui tekz waj tjonaquiž niiqui, nižtan wejtjan ančucaquin cherzñi okača.

²⁴ Tjapa icliz irpiñinacžquin tsaanžinalla. Nižaza tjapa Yoozquin criichi žoñinacžquiz tsaanžinalla. Nižaza Italiaquiztan tjoñi jilanacaqui ančucaquin tsaanžquiča.

²⁵ Yoozqui tjapa ančucaquiz zumapanj yanapt'ila. Jalla nužoj cjila. Amén.

LA CARTA DE SANTIAGO

¹ Wejrtča Santiaguqui. Wejrqui Yooz Ejpž, nižaza Jesucristo Jilirž mantitacama okiñ zoñtča. Ančhucqui Israel wajtchiz zoñinacaqui tjapa nacionquin wichanziča. Ančucaquin saludos apayžcuča tii cartiquiz.

PRUEBANACZ PUNTU

² Yoozquin criichi jilanaca, cullaquinaca, tii muntuquiz kaman tjapaman pruebanacaž žejlča. Chjulorami tsjii prueba tjonaquiž niiqui, ancha cuntintuž cjee. ³ Yoozquin tirapan kuzziz cjen, čjul pruebanacami atipaquiča. Nižaza Yoozquin juc'anti kuzziz cjisnaquiča. Nekztan juc'anti Yoozquin tjurt'iñi kuzziz cjisnaquiča. ⁴ Nižaza tirapan Yoozquin tjurt'aquiž niiqui, Yooz irata ancha zuma kamañchiz cjisnaquiča. Zuma lijitum zoñipan cjisnaquiča.

⁵ Pruebanacaž amquiz tjonaquiž niiqui, nekztan am kuz turwayznaquiž niiqui, Yoozquin juc'anti mayiza, Yooz jicz puntu zuma zizni cjisjapami, nižaza nii pruebanaca atipzjapami. Yoozqui ancha zumača. Jakziltat mayizaja, jalla nii zoñžquiz Yoozqui zuma yanapasača. Niiž okzni kuzziz cjen, ana ujžcu yanapasača, pruebanaca atipsjapa. ⁶ Yoozquin mayizican tjapa kuztan mayizizpanča. Ana paysnakni kuzziz mayiziz waquiziča. Paysnakni kuzziz cjesaž niiqui, tjamiž chjichta kjaz ljojkižtakaz cjesača, awizaqui Yoozquin kuzziz, awizasti ana Yoozquin kuzziz. ⁷⁻⁸ Nii payznakni zoñiqui pizc kuzzizza. Jalla nižtiquiztan pizc kuzziz mayizan, ana nonžta cjesača. Yoozqui nii zoñžquiz ana yanapasača. Nižaza nii pizc kuzziz zoñiqui anaž pinziz waquiziča, “Yoozqui wejtquiz yanapaquiča”, cjicanaqui.

⁹ Jilanaca, cullaquinaca, yekjapa Yoozquin criichi zoñinaca porinacača. Nii zoñiqui Yoozquin criichiž cjen, Yooz maati cjissiča. Nižaza arajpachquin okaquiča, walikaz kamzjapa. Jalla nižtiquiztan cuutintupanž cjis waquiziča. ¹⁰ Jakzilta Yoozquin criichi zoñit ricachuquiztan porilla cjisnasaž niimi, cuntintupankaz cjis waquiziča. Nii zoñiqui tirapan Yooz maatiča. Tsjii pastuqui tsjii pacamakazza zuma pjajkjallchizqui. Nekztan niiž pjajkjallaqui k'alaž chooča. Pjajkjallažtakaz tsjii timpupankaz ricachu cjesača zoñiqui. ¹¹ Tjuñiž kjaki siyanaqui pastu pjajkjallanacaqui k'ala chooča. Nekztan nii pjajkjallanacaqui katča. Anaž iya c'ajča. Nižtakaz ricach zoñinacaqui tsjii timpukaz ricu kamča. Ricachu kamcan tiripintit porinsnasača.

UJ PAAZ PUNTU, YOOZ PUNTU

¹² Chjul prueba tjonanami Yoozquin tjurt'iñi kuzziz cjee. Nižta tjurt'aquiž niiqui, cuntintuž cjequiča. Yoozqui nii zuma tjurt'iñi kuzziz zoñinaczquiz ancha zuma kamaña tjaača. Nuž Yoozqui compromitchiča nižtan munazican sirwiñi zoñinaczquin. ¹³ Jakziltat uj paaz pecčhaj niiqui, anapanž Yoozquin culpasača, “Yoozqui wejtquiz ujquin tjojtskatz pecča” cjicanaqui. Yoozqui ana jakzilta zoñimi ujquiz tjojts munča. Nižaza Yoozqui uj paazqui anapanž persuna pecča. ¹⁴ Zoñinacz persun kuzqui ana zuma uj paaz pecča. Nekztan uj paazquin ojkča. ¹⁵ Chjulorami zoñinacaqui ana zuma kuzcama kamčhaj niiqui, ujquinpanž chjichtača. Nižaza jakziltami uj paañipan kamčhaj niiqui, wiñaya castictaž cjequiča.

¹⁶ Wejt k'ayi jilanaca, cullaquinaca, ana incalltaž cjee. ¹⁷ Yoozqui zumanpanča, nižaza lijitumapanča čjulquiztanami. Tjappacha zumanacaqui

Yoozquiztanž tjonča, tjapa zumanacača tsewcta Yooz Epiž tjaataqui. Yoozqui tjuñimi jiižmi paachiča. Ninacž kjanaqui awisac zuma kjanča, awisac tsjirquiz weeztača. Yoozti anača nižta, zumapankazza. Anapan žoñi ujquin tjojtskatz pecča. ¹⁸ Yoozqui zuma kuztan učumnacaquiz niž maati cjiskatchiča. Yooz werar taku criichiž cjen, učumnacaqui Yooz maatinaca cjissinčumča. Jalla nižtiquiztan učumnacaqui parti criichi žoñinacž tuqui Yooz maatinaca cjissinčumča. Jalla nužupanča Yooziž pinsitaqui.

YOOZ TAKUNACA CATOKZPANCHA

¹⁹ Wejt k'ayi jilanaca, cullaquinaca, nonžna. Yooz taku nonzjapa listu cjee. Ančuca kuzquiz čhjulu chiizmi tjonžaja, jalla nii chiizqui zumpacha tantiižcu, chiiz waquiziča. Tiizakaz cjiwča, anača orallac žawjzqui. ²⁰ Oralla žawjñi žoñinacaqui parti žoñinacžquiz anaž yanapi atasača Yooz kuzcama kamajo. ²¹ Jaziqui ančuqui ana zuma kamañanacquiztan jayta. Anča uj paaznaca žejlča. Tjapa uj paaznacquiztan jayta. Nekztan humilde kuzziz Yooz tjaajinta taku zumpacha catoka. Nii Yooz takuqui ančucž liwriyasača.

²² Yooz takuqui anača nonžneeka nonzqui, antiz catokspanča, ana persunpachquiz incallta cjeyajo. ²³ Yooz taku nonžcu jakzilta žoñit nii Yooz tawkcama ana kamčhaja, jalla niiča ana zuma žoñiqui. Tižtaž nii žoñiqui. Nii žoñiqui ispiwjquiz persun yujc cheržcu, ²⁴ ojkča. Nekztan nii cheržta yujc tjatža. Nižtaž nii Yooz taku nonžneeka nonžni žoñiqui. Yooz taku nonžcu, Yooz taku tjatža; ana nii Yooz tawkcama kamča. ²⁵ Yekjap žoñinaczi tjapa kuz nonža Yooz zuma liwriiñi taku. Kuzquiz chjojča. Nonžcu, ana tjatža, niicamaž kamča. Jalla niž zuma kamtiquiztan Yoozqui nii žoñžquiz wintissa, tsjan walikaz kamajo.

²⁶ Jakzilta žoñit “Yooz tawkcama zuma kamiñ žoñtča wejrqui” chiičhaj niiqui, niž atquiztan chiichiiz cuitazla. Anaž niž ata cuitasaquič niiqui, persunpachaž incallča. Inapankaz cjiča, “Yooz tawkcama zuma kamiñ žoñtča wejrqui”. ²⁷ Jakzilta žoñit Yooz tawkcama zuma kamčhaj niiqui, t'akjir wajchallanacami žewallanacami yanapaquiča. Nižaza ujchiz žoñi irata anaž kamasacha. Jalla nii žoñiča Yooz tawkcama zumaž kamñiqui. Jalla nii žoñiča Yooz Ejpž yujcquiziqui ana ujchizqui.

2

JILANACZQUIZ ANACHA PJALI PJALI CJISQUI

¹ Wejt jilanaca, cullaquinaca, Jesucristo Jiliriča anča honorchiz Yoozqui. Ančucqui nii Jesucristo Jiliržquiz kuzziz kamcan, tjapa jilanacžtan kuz chicata chjits pecsa. Anača pjali pjali cjisqui. ² Jalla tuž nonžna. Ančucaž ajcziž cjen pucultan žoñinacaqui tjonačhani. Tsjiiqui ricachuča, kor surti-janacchiz, nižaza anča zuma zquitchiz. Tsjiizti porillača, tsjel zquitchiz. ³ Nekztanaqui ančucqui ricachukaz zuma atintačhani, “Tucquin julzna” cjican. Nii porill žoñžquizzti, “Nekzillakaz tsijsna” cjičan, už “Zana latul-lakaz julzna” cječhaj. ⁴ Nuž cjequič niiqui, niwjtanaqui pjaliž cjiicjiča. Tjapa jilanacažtan ana chicata kuz chjitča. Ana zuma kuzziz cjen, nižta cjiicjiča ančucqui.

⁵ Nonžna, wejt k'ayi jilanaca, cullaquinaca. Tii muntuquiz Yoozqui pori žoñinaca illziča, nižquin anča kuzziz cjeyajo. Nižaza Yoozqui tsjii taku tjaachiča, tuž cjican: “Wejtquin kuzziz žoñinacaqui wejtčan chicaž kamaquiča. Nižaza jilirižtakaz wejtčan chicaž mantaquiča”. Jalla nii taku tjaachiča, nižtan zuma munaziñi žoñinacžquiz. Jaziqui nii Yoozquin kuzziz

pori žoñinacaqui nii tjaata taku tanznaquičha. ⁶ Ančhuczti pori žoñinaca ana rispitcha. Ricachukaz rispitcha. Pero ricachu žoñinacaqui ančhuc juc'anti langzkatčha. Nižaza jilirinacž yujcquiz ančhuc chjitčha, multanaca pacajo. ⁷ Nižaza ricachunacaqui Jesucristuž quintra ana zuma chiichiičha. Pero zuma Jesucristuž cjen učumqui cristiano cjita tjuuchizčhumčha.

⁸ Jilanaca, cjiirta zuma Yooz takuqui tuž cjičha: “Jaknužt persunpachquiz okzñamžlaja, jalla nižta okzñi kuzziz cjistančha žoñinacžquizimi, lijitum mazižtakaz”. Niicama kamcanaqui zuma kamsa. ⁹ Pero pjali cjiicjiiñinacazti uj paačha. Yooz tawk quintra paačha. Jalla nii kjanapacha zizkatčha Yooz takuqui. ¹⁰ Jakzilta žoñit tsjiillapan Yooz mantita ana cazzaj niiqui, ujchizpančha. Parti mantitanaca cazziž cjenami Yooz lii quintra paachičha. Jaziqui castictaž waquizičha. ¹¹ Yoozqui tuž mantičha: “Anačha adulterio paazqui”. Nižaza nii Yoozpacha mantičha: “Anačha žoñi conzqui”. Adulterio ana paachi cjenami, jakzilta žoñit žoñi cončhaj niiqui, uj paačha. Yooz lii quintraž paačha. ¹² Yooz takuqui Cristuž puntu zakaz chiičha. Cristučha učum liwriiñiqui. Liwriita žoñinacaqui čhjulu paacanami chiicanami zuma munaziz waquizičha. Jakzilta žoñit ana nuž kamčhaj niiqui, casticta cjequičha. ¹³ Nižaza jakziltat ana okzñi kuzziz kamchižlaj niiqui, casticta cjequičha. Yoozqui nižquiz ana zakaz okznaquičha. Pero jakziltat okzñi kuzziz kamchižlaj niiqui, juyzuquiz liwriita cjequičha, ana casticta cjequičha.

YOOZQUIN KUZIZ KAMZ PUNTU

¹⁴ Wejt jilanaca, cullaquinaca, jakzilta žoñit ana zuma kamčhaja, niiqui inakaz chiičha, “Yoozquin kuzziztčha wejrqui” cjican. Nuž ata alaja chiyan, ana liwriita cjesačha. ¹⁵ Nonžna. Tsjii jila cjicu už tsjaa cullaqui cjicu ana zquitchizlaja, nižaza ana čhjerchizlaja, jalla nižquiz yanapz waquizičha. ¹⁶ Nii t'akjir žoñi cheržcu tsjiiqui ančhucaquiztan cječhani, “Walika okalla amqui, am curpu anam čh'uñuri naykataquičha; nižaza anam čhjeri eskataquičha” cjican. Pero ana čhjulumi nii t'akjir žoñžquiz yanapčhaj niiqui, ina chiita tawkžtankaz okža. Nii pori žoñiqui pachpa t'akjirikaz žejlčha. ¹⁷ Pori žoñžquiz ana yanapčhaj niiqui, inapanikazza Yoozquin criitaqui. Nii ana yanapñi žoñiqui ana Yooz kamañchizqui. Inakaz pinsičha, “Yoozquin kuzziz žoñtčha wejrqui” cjicanaqui.

¹⁸ Yekjap žoñinacaqui cječhani, “Tsjiičha Yoozquin kuzzizqui. Tsjiizti zuma kamañnacchizqui”. Pero wejrqui cjiwčha, ana zuma kamčhaj niiqui, čjaknužt Yoozquin kuzzizqui tjeznasajo? Anapanž tjezñi atasachha. Zuma kamcan, Yoozquin kuzzizqui tjeznasachha. ¹⁹ Zinta Yoozpankaz žejlčha. Ančhucqui nii zinta Yoozquin criičha. Nii walikazza. Pero zajranacami “Zinta Yoozpankaz žejlčha” jalla nuž zakaz zizza. Jalla nuž zizcu, Yooz casticz tjuñi eksñičha. Pero Yoozquin eksñi cjenami ana Yooz mantitacama kamz pecčha nii zajranacaqui. ²⁰ Ana zuma kamcan, jakziltat “Yoozquin kuzziztčha” cjican chiičhaja, jalla niiqui inakaz nižta chiičha. Zumučha niiqui. Yoozquin kuzziz puntu zizñi cjisjapa, tuž nonžna. ²¹ Abraham, učum tuquita atchi ejpqui, Yooz mantitacama ojkchičha. Tsjii nooj Yoozqui Abrahamžquiz mantichičha tuž cjican: “Abraham, am zinta majch, Isaac cjita, wilanažtakaz jawkwaquičha”. Yoozqui nuž mantichiž cjenaqui, Abrahamqui niž kuzquiz nii mantita payitačha. Pero niž majch Yoozquin wilana ljoktawk cjen, Yoozqui Abrahamžquiz atajchičha, nii zinta majch ana conajo. Jalla nuž Yooz mantitacama kamtiquiztan, Abrahamqui Yooz yujcquiziqui ana ujchiz nižaza zuma cjissičha. ²² Abrahamqui Yoozquin kuzziz cjen, Yooz mantitacama zuma kamchičha. Nižaza zuma kamchiž cjen Abrahamqui tjezičha, Yoozquin kuzzizpančha, nii. Nekztan Yooz mantita cazziž

cjen, juc'anti Yoozquin kuzziz cjissičha. ²³ Cjijrta Yooz takuqui tuž cjičha: “Yoozquin kuzzizpančha Abrahamqui. Nekztan Yooz yujcquiziqui Abraham ana ujchiz nižaza zuma cjissičha”. Abrahamž kamtiquiztan učhumqui zizza, nii Yooz takučha zuma razunaqui. Nižaza Abrahamqui “Yooz amigo” cjita tjuuchiztačha.

²⁴ Jaziqui ančhucqui zizza, zuma kamcan, Yooz yujcquiziqui ana ujchiz cjesačha, nii. Ana zuma kamcan, ata alajakaz chiičha, “Yoozquin kuzziztčha” cjicanaqui. Juńta kuzllakaz criyanaqui Yooz yujcquiziqui tira ujchizpanikaz žejlčha. ²⁵ Nii puntuquiztan tsjiillazakaz cjiwčha. Naa Rahab cjiti putirii maatakž puntuquiztan cjuńzna. Naaža wajtquiziqui pucultan Israel žońinacaqui cuchanžquitatačha awayt'izjapa. Naa žonqui nii pucultan Yooz partir žońinaca zuma atintichińčha. Nekztan ana conta cjeajajo nii žońinaca yekja jiczquin cuchanchińčha. Atipasńi yanapchińčha. Jalla nižtiquiztan Yooz yujcquiziqui ana ujchiz cjissinčha, nižaza zuma kuzziz, naaž zuma kamchiž cjen. ²⁶ Tsjiiillazakaz cjiwčha. Tsjii žońiqui ticžcu, animu ojkčha, janchi inakazza. Nižtapachaž tsjii ana zuma kamńi žońiqui ticzižtakaz žejlčha. Ana žejtz wirchizza. Inakaz chiičha, “Yoozquin kuzziztčha” cjicanaqui.

3

ATZTAN CHIIZ PUNTU

¹ Wejt jilanaca, wacchi žońinaca anaž tjaajińi cjis waquizičha. Tjaajińi žońinacaqui Yoozquiz cuenta tjaastančha. Nekztan ana zuma tjaajinchižlaja, niiqui yekja žońžquiztan juc'anti castictaž cjequičha. Nii zizzinčhucčha ančhucqui. ² Tjapa žońinacaqui ujnaca paačha. Jakzilta žońit persun chii-tiquiztan ana ujchizlaja, jalla nii žońičha ancha zumapanqui. Persun chiiž zumpacha ewjasaquiž niiqui, jalla nekztan tjapa niiž curpuzakaz ewjasńi atasachha, ana uj paazjapa. ³ Nonžna. Tsjii frenžtan cawalluqui irpita cjesačha, yawchi žońž pecta jaruqui. ⁴ Nižtazakaz žońinacaqui tsjii kolta tuńžtan pajk warcumi chjitsa, pjursanti tjamiž cjenami. Tsjii warcu joojoońi žońimi jakzi pecanami tuńžtan nii warcu chjichasačha. Kjažta kolta tuńžtanami pajk warcumi joojowasačha. ⁵ Nižtazakaz tsjii kolta ujmi wacchi muntinaca tjapznasačha. Nižtazakaz učhum chiińi atami kjažta koltalla cjenami, niiž chii-tiquiztan ancha mantiz atasachha. ⁶ Tsjii uj peekztažtakazza tii ataqui. Tii ataqui čjul anawalnacami chiyasačha. Tii ataž cjen persunpacha ana zuma kamčha. Nižaza tii ataž cjen yekja žońinacžquiz ana zuma kamkatčha. Tii atazakaz ajriž jaruqui chiičha. ⁷ Tjapa animalanacami nižaza tjapa wežlanacami žońž mantuquizpanikaz cjesačha. ⁸ Antiz anaž jec žońimi persun chiińi ata manti atasachha. Tii ana wal ataqui anaž jaknuž mantichuca. Tii ataqui ana wali chiiž pecńipančha. Tsjii wininožtakazza tii učhum ataqui. ⁹ Učhumqui tii atžtan chiičan Yooz Ejpž tjuu aynakińčhupančha. Yooz Ejpqui žońi paachičha niiž irata kuzziz. Nižaza tii atžtanpacha chiičan Yooziž paata žońinaca laykińizakazza. ¹⁰ Tii atačha zuma ana zuma chiińiqui. Jilanaca, cullaquinaca, jalla nižta chiičhiizqui anawalipančha. ¹¹ Tsjii zuma wijińquiztan zuma kjaztan nižaza chjonanchi kjaztan anaž lewasačha. Anapanž tsjii wijińquiz pizc punta kjaz želasačha. ¹² Nižtazakaz tsjii tujquin mazk'a kjaztan nižaza ch'uyi kjaztan, jalla nii pizc punta kjaz ana želasačha. Nižtazakaz tsjii muntiquiz tsjii punta frutapankaz pookńičha. Pizc punta fruta anaž pookasačha. Nižaza tsjii ch'uyi tuquiztan mazk'a kjaz ana cooznasačha.

¿JECT YOOZ TAWK JARU KAMŃI ZOŃI?

¹³ Jaziqui jakziltat Yooz taku zuma zizzaj niiqui, zumaž kamspanča. Nii zizni žoñiqui humilde kuzziz zuma kamaña tjeez waquiziča. ¹⁴ Jakzilta žoñit anawal iñiziñi kuz tjeezaja, nižaza persunpacha tucquin cjis pecni kuz tjeezaja, jalla niiqui mit kuzzizpanča. Nižaza nii ana zum žoñiqui “Yooz taku zizintča” cjicanami, Yooz tawk jaru ana kamča. ¹⁵ Nii žoñž kamañiqui anača Yoozquiztanaqui. Antiz žoñžquiztanpankazza. Žoñž kuzquiz pinsitanac jaručha nii kamañiqui. Zajražquiztan tjonča. ¹⁶ Jakzilta žoñit anawal iñiziñi kuzzizlaja, nižaza tucquin cjis pecni kuzzizlaja, jalla nii žoñž cjen ch'aasnacami nižaza tjapaman ana wali kamznacami žejlča. Nižaza jakzilta žoñit Yooz Epiž kamañchizlaja, jalla niiqui zumapankaz kamča. ¹⁷ Nižaza niiqui pasinziz kuzziz cjen, žoñnacžtan zuma kamča. Nižaza parti žoñž razunanaca nonža. Nižaza nii zuma kamañchiz žoñičha okzni kuzzizqui. Jalla nii žoñiqui zuma kamañanac jarupanž kamča. Nii žoñiqui ana pjali cjiicjiñi kuzzizza. Antiz zuma kuzzizza. ¹⁸ Jakzilta žoñit pasinziz kuzziz žoñnacžtan kamčhaja, jalla niiqui zuma kamča, nižaza parti žoñnacžquiz zuma kami yanapča.

4

MAYIZIZ PUNTU

¹ ¿Jequiž cjen chjaawjkatas žejljo? ¿Jequiž cjen ch'aas žejljo? Ančhuc ana zuma kuzziz cjen žejlča niiqui. Ančuca ana zuma pecni kuzqui mantiz pecča. ² Ančucaž pectanaca ana žejlča. Nekztan ančhucqui kichassa, žoñi conañcama. Nižaza yekja žoñž cusasa zmassa. Nii zmasta cusasa ana cunsiqui atžcu, nekztan chjaawjkatassa, nižaza kichassa. Ančucaž pectanaca cunsiczjapaqui, Yoozquiztan ana mayiziñčhucča. Jalla nižtiquiztan ančucaž pectanaca ana žejlča ančhucalta. ³ Nižaza ana zuma mayizan, ančucaž mayizitaqui ana nonžtača. ¿Kjaziquiztan ana nonžtajo? Ančhucqui ana zuma kuzquiztan mayizichinčhucča. Persun kuzcamakaz kamzjapa mayizichinčhucča. Nekztanaqui anapan nonžtatača. ⁴ Yoozquiztan quejpsni kuzziz jilanaca. Ana nižta cjee. Ujchiz žoñž kamañquiz kuzzizlaj niiqui, Yooz quintrača ančhucqui. ¿Nii ana ziz ančhucjo? Jakzilta žoñit ujchiz žoñž kamañquiz kuzzizlaj niiqui, Yooz quintraž cjišičha nii žoñiqui. ⁵ Anaž inapampa tuquita Yooz cijirta takuqui tuž cjiča, “Yooz Ejpqui uchum kuzquiz niž Espiritu Santo cuchanžquichiča. Nii Yooz Espiritu Santuqui ancha pecča, uchumqui Yoozquin alaja kuzziz cjisjapa, jalla nii”. ⁶ Ančucaž Yoozquin juc'anti kuzziz cjisjapa, Yoozqui juc'anti yanapasača. Nižaza Yooz takuqui cjiča, “Yoozqui humilde kuzziz žoñžquiz yanapñipanča. Pero mita kuzziz žoñž quintranpanča Yoozqui”. ⁷ Jaziqui Yoozquin kuzziz cjee. Niiž mantuquiz cjee. Zajraž ančhuc ujquiz tjojtskatz pecanami, Yoozquin tjurt'ichi kuzziz cjee. Nekztanaqui ančucaquiztanaqui zarakaquiča nii zajraqui. ⁸ Yoozquin macjata. Nižaza Yoozqui ančucaquiz macjatžcaquiča. Uj paañinaca, ančhucqui uj paaz eca. Pizc kuzziznaca, Yoozquin tjapa kuzziz cjee. ⁹ Nižaza uj paažcuqui, llaquita cjee. Kaacan ančucaž paata uj paja. Uj paažcuqui, anača chipsqui. Juc'ant llaquizizza. Anača cuntintu cjisqui. ¹⁰ Yooz Jilirž yujcquiziqui humilde kuzziz cjee. Nekztan Yoozqui ančucaquiz honorchiz cjiskataquiča.

ANACHA JILANACZ QUINTRA CHIICHIZQUI

¹¹ Jilanaca, cullaquinaca, tsjižquinami tsjaaquinami anača quintra chiizqui. Nižaza anača quintra chuchqui. Jakziltat jilanacž quintra chiyačhaja, už cullaquinacž quintra chiyačhaja, jalla niiqui Yooz mantita

jaru ana kamča. Yooz mantitaqui tuž cjiča, “Porapat zuma munazizza”. Nii mantitacama ana kamaquiž niiqui, nii mantitaqui ana waližtakaz nayaquiča. Nižaza nii Yooz mantita anal pecuča cjiča. ¹² Tsjiipankazza ultim mantiñi taku tjaachiqui. Yoozza niiqui. Jalla niizakazza ultim juezqui. Jaziqui nii Yoozqui žoñinaca arajpachquin chjichasača. Nižaza infiernuquin chjatkatasacha. Jaziqui anchuczti anaž jecmi arajpachquinami infiernuquinami ojkkatasacha. Jaziqui ančuca jilanaca anača pjalz peczqui.

TII MUNTUQUIZ ZOÑŽ ZETI PUNTU

¹³ Tsjiilla cjesača. Nonžna. Yekjap žoñinacaqui anchucaquiztan ancha chawjcwa amtiñiča, tuž cjican: “Tonji jakat watja okača. Nii watja iran-tižcu, cusasa campiyan, paaz cancan zumal kamača tsjii wata intiru”. Nuž cjiñiča. ¹⁴ Nižta chiižcumi, anapanž zizza nii žoñiqui, jaknužt kamačhaja, čhjulut watačhaja, jalla nii. Yoozpankazza tjappacha mantiñiqui. Čhjulu iratat ančuca žejtz? Kuyižtakazza žejtzqui. Tsjii kuyiqui jeczcu tsjii upacamapankaz tjenča. Nekztanž katča. Nižtapachazakazza žoñiqui. Tsjii upacamapankaz tii yokquiz žejtča. ¹⁵ Jaziqui tuž chiiz waquiziž, “Yooz munanaqui, žetača. Nekztan Yooz munanaqui langznača, nižaza čhjulum paacha, nižaza ojklayača”. Jalla nuž chiiz waquiziča. ¹⁶ Antiz yekjapaqui anchucaquiztan chawjcwa amtiñi kuzziz chiiča, ana tjapa čhjulum zizcu. Jalla nižta mit kuzquiztan chiizqui ana walipanča. ¹⁷ Jakziltat Yooz kuz zizzaj niiqui, Yooz kuzcama kamz waquiziča. Ana nii Yooz kuzcama kamčhaj niiqui, uj paacha.

5

RICACHU ZONINACZ PUNTU

¹ Ricachunaca, nonžna. Ančucaquiz ana walinacaž tjonaquiča. Nii zizcu, kjawcan kaacan žejlz waquiziča. ² Ančuca cusasanacaž mokaquiča. Ančuca zuma zquitinaca kjuriž lujltaž cjequiča. ³ Ančuca juntjapta korinacami paaznacami inapankaz cjequiča. Ančucqui ančuca wacchi paaznaca ana gastichinčucča, zuma kamtanaca paazjapa. Jaziqui ančuca ana okžni kuzziz cjen casticta cjequiča. Nižta cjenami ančucqui tira juc'anti paaznaca juntjapča. ⁴ Ančuc ricachu patrunanacaqui ančuca piyunanaca juc'anti langskatchinčucča. Ančuca pastunaca zkalanaca ajzkatchinčucča, “Cusa pacaž” cjican. Ultimquiziqui koloculla pacchinčucča. Nii incallta piyunanacaqui ančuca quintra quijchiča. Yoozpachača nii piyunanacz quijta nonziqui. Jalla Yoozza walja azzizqui. ⁵ Ančuc ricachu patrunanacaqui, tii muntuquiz ancha cusasanaczchiz kamiñčucča. Čhjuluž pectanacami žejlča ančucaltaqui. Jaziqui tsjii cjew animalažtakaz cjissinčucča. Žoñiqui cjew animala illza conzjapa. Nižtapacha Yoozqui ančuc illziča casticta cjisjapaqui. ⁶ Ančucqui ricachu patrunanaca, ana ujchiz žoñinaca kuzinpan casticchinčucča, conañcama. Nii žoñinacazti anatača ančuca quintraqui.

PASINZIZ KUZIZ PUNTU

⁷ Jilanaca, cullaquinaca, učum pajk arajpach Jiliriž tjonzcama pasinziz kuzziz cjee. Zkal puntuquiztan cjuñžna. Tsjii zkala čhjacchi žoñiqui chijñi tjonz tjewža, primer chijñi, taypi chijñi. Pasinzižtan tjewža, ima zkala ajz timpu irantižcan. ⁸ Nižtakaz ančucqui pasinziz kuzziz cjee. Arajpach Jiliriž tjonz tjuñiqui wajillača. Nekztan ana walinacquiztan liwriita cjequiča. Nii cjuñžcan, Yoozquin tira tjurt'ila. ⁹ Jilanaca, cullaquinaca, porapat anaž chuchasaquiča. Jakzilta žoñit chuchačhaj niiqui, Yooziž azquich-taž cjequiča. Nii azquichñi Yoozqui wajillaž tjonaquiča. ¹⁰ Jilanaca,

tuquita Yooztajapa chiiñi žoñinacaž puntu cjuñzna. Kjažta sufriz cjenami, Yoozquin tjurt'ichiča pasinziz kuztan. Nižtapacha cjee. ¹¹ Učhumqui tuž cjiñčumča, sufriz cjenami, “Yoozquin tjurt'ichi žoñinaca cuntintuž cjequiča”. Tuquiqui Job cjita jila želatča. Niiž quintu zizza učhumqui. Jobqui pasinziz kuztan sufrichiča. Nižaza Yoozquin tirapan tjurt'ichiča. Jalla nii sufriz wattan, Yoozqui niiž zuma pinsita cumplichiča nii Job cjita žoñžtajapa. Nižtapankazza Yoozqui žoñinacžquiziqui, ancha okzñi kuzzizpanča.

¹² Jilanaca, cullaquinaca, tiiča chekanaqui. Anača inapampa Yooz tjuuqui chiichiizqui. Anapanča “Juro por Dios” cjican, chiichiizqui. “Iyaw” cjižcuqui, cumplispanča. “Anača” cjižcuqui, anača cjispanča. Werar chiizpanča, ana Yooziž casticta cjisjapa.

¹³ Jakžiltat sufrachaja, jalla niiqui Yoozquin mayiziz waquiziča. Nižaza cuntintu kamñi žoñimi Yooz wirsu itz waquizizča. ¹⁴ Nižaza tsjii laa žoñi želan icliz jilirinaca kjawz waquiziča. Nii jilirinacaqui asiitižtan kullcan, Jesucristo Jiliržquiz mayizaquiča, laa žoñi žetajo. ¹⁵ Yoozquin tjapa kuztan mayizaquiž niiqui, nii laa žoñi čhjetnaquiča. Jesucristo Jiliriqui nii laa žoñi žaazkataquiča. Nižaza nii laa žoñiqui ujchiz želaquiž niiqui, pertuntaž cjequiča. ¹⁶ Jakžiltat žoñž quintra uj paachaja, jalla niiqui nii uj maztanča, “Am quintra tii uj paachinpantča” cjican. Nekztan Yoozquin porapat mayizaquiča. Nekztan ančhucqui čhjetintaž cjequiča. Yoozqui tsjii zuma žoñiž tjapa kuztan mayizitaqui nonža. Jalla nekztan Yoozqui tjaaquiča nii mayizitacama. ¹⁷ Cjuñzna, Elías cjita jilž puntu. Učhum iratača nii jilaqui, žoñikazza. Pero Yoozquin tjapa kuztan mayizichiča, ana chijnajo. Nekztan čhjep wata chicatchiž ana chijinchiča. ¹⁸ Wiruñaquei Elías cjita jilaqui wilta mayizichiča, chijñi apayžcajo. Nekztan Yoozqui chijñi apayžquichiča. Chijnan, zkalanacaqui wilta pookchiča.

¹⁹ Jilanaca, cullaquinaca, tsjii žoñiqui Yooz jiczquiztan zarakachani. Nekztan Yooz jiczquiztan zarakchi žoñžquiz tuž paljayz waquiziča, “Ana zarakalla. Yooz jiczquiz cut'iscalla” cjican. ²⁰ Nekztan nii zarakchi žoñiqui niiž uj paaznaca ecaquiž niiqui, nižaza Yooz jiczquiz wilta quejpžcaquiž niiqui, jalla niiž wacchi ujnacquiztan pertuntaž cjequiča. Infiernuquin ana okaquiča nii žoñiqui. Jalla nii zizza ančhucqui.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PEDRO

¹ Wejrtča Pedrutqui, Jesucristuž uchta apostoltqui. Jalla nižtiquiztan ančhucquin tii cartal cjiyržcuča. Ančhucqui persun wajtquiztan wíchan-inčhucča wacchi yekja provincianac kjutñi, Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, Bitinia, jalla nii provincianacquin ojkchinčhucča. Jakziqunt ojektčhaja, jalla nicju kamča; ana persun wajtquiz kamča ančhucqui. ² Yooz Ejpqui ančhuc illziča, niž partiquiz cjisjapa. Niiž tuquita pinsita jaru ančhuc illziča. Nižaza Espiritu Santuqui ančhucquiz zuma kamañchiz cjiskatchiča, ančhuc Jesucristuž kuzcama kamajo. Jesucristuž ticziž cjen ančhuc ujnacaqui pertuntača. Jaziqui ančhucča Yooz wajtchiz žoñinacaqui. Yoozqui ančhucquiz zuma yanapt'ila, nizaza ančhucquiz walikaj kamkatla.

EW KAMAÑCHIZ PUNTU

³ Učhum Jesucristo Jilirž Yooz Ejpqui honorchizkaj cjila. Yooz Ejpqui zuma okzñi kuzziz cjen učumnacaquiz ew kamaña tjaachiča. Jesucristuž ticžcu jacatattiquiztan Yoozqui učumnacaquiz ew kamaña tjaachiča. Ew kamañchiz cjican učumqui tjewža arajpachquin Yooztan chica kamzjapa. ⁴ Nižaza ew kamañchiz cjican učumqui Yooz tjaata irinsa tanznaquiča arajpachquin. Učhum irinsača arajpachquin Yooztan kamzqui. Anaž čjul anawalinacami nezk želasča. Nii Yooz irinsaqui učumnacaltajapa chjojtača. Jalla nižtiquiztan nii irinsaqui anaž jecmi akasača. Tsji ew zquitiqui manchita cjesača. Nižaza tsji c'achja pjajkjallaqui chooča. Ančhuc arajpachquin chjojta irinsaqui ana nižta cjesača. ⁵ Arajpachquin ančhucaltajapa tsji ancha zuma kamzqui tjacžtača. Jesucristuž tjonz tjuñquiziqui nii zuma kamzqui tježta nižaza tjaata cjequiča. Pero anziq tii muntuquiz želan, nižaza ančhuc Yoozquin kuzziz cjen, Yoozqui niž aztan ančhuc cuitaquiča.

⁶ Jalla nitziquiztan ančhucqui zuma cuntintu kuzzizčhucča. Pero tii anzta timpuquiz ančhucaltajaku anawalinacaž tjonchiž cjen llaquisaquiča. Tii muntuquiz želan ančhucqui pruebanaca watča. Nuž cjenami Yooz Ejpča ančhuc cuitiñiqui, nižaza livriñiqui. Jaziqui cuntintuž cjee. ⁷ Ančhuc kuzqui pruebanacžtan yanztača, ultimu Yoozquin kuzziz, ultimu ana Yoozquin kuzziz, jalla nii tjeežta cjisjapa. Jakziltat pruebanacžquiztan sufranami tirapan Yoozquin tjurt'ichižlaja, jalla nižta kuzziz žoñiqui ancha valorchizza, c'achja kor paazquiztan cjen juc'anti. Čjul c'achjanacami anaž tjurča, akzñipanikazza. Korimi ujquiz t'azinta cjenacui, jiñipanikazza. Nekztan pjalžniča ana walinaca. Pero zuma pjalžta korimi ana tjurñipanikazza. Yoozquin kuzzizpan žoñinacaqui anača nižtažtakaz. Antiz tjurñipanikazza. Ančhucča Yoozquin ligitum kuzzizqui. Jalla nižtiquiztan Yooz Ejpqui ančhuc zuma risiwaquiča, nižaza honoraž tjaaquiča, Jesucristo wilita tjonz tjuñquiziqui.

⁸ Ančhucqui Jesucristužtan munaziča, kjažta ana cheržcumi. Nižaza ana cheržcumi nižquin kuzzizza. Jalla nižtiquiztan ančhucqui ancha cuntintuž chipža. Zoñ takunacžtan učum cuntintu kuz puntuquiztan ana zuma intintaskati atasča. Nižta cuntintu kuzqui Yoozpachaž chipskatcha.

⁹ Ančhucqui Yoozquin kuzzizpanča. Jalla nižtiquiztan ancha zuma kamañchizza. Wiñaya Yooztan walikaz kamča.

¹⁰ Yoozqui niiž okzñi kuzziz cjen ančhucaquiz yanapčha niižtan zuma kamajo. Učhumnacaltajapačha nii Yooziž yanaptaqui. Jalla nii Yooziž yanaptaqui mazinchičha tuquita profetanacaqui. Nii Yooztajapa chiiñi profetanacaqui Yooztan kamz puntu walja istutiichičha nii puntu iya iya zizjapa. Walja kuzquiz pinsichičha tsjan zuma intintajo. ¹¹ Cristuž Espíritu Santuqui profetanacž kuzquiz zizkatchičha, jalla tuž: Yooziž cuchanžquita Cristuqui sufraquičha; nižaza sufrizcu walja honorchiz cjequičha. Jalla nii puntunaca profetanacaqui zizkattatačha. Pero tsjan kjana ziz pecatčha, ħhjulorat Cristo tjonaquejo, nižaza jaknužt niiž tjonz wataquejo? Jalla nii zizjapa ancha pinsatčha. ¹² Espíritu Santuqui tuquita profetanacžquiz Yooz pinsitanaca zizkatchičha, učhumnacaquiz maznajo. Anatačha ninacžtajapakaz nii zizkattaqui, antiz učhumnacaltajapazakaz. Jaziqui anzta timpuquizkaz nii tuquita mazintaqui kjanapacha kjanzt'ičha. Liwriiñi Yooz taku paljayñi žoñinacačha nii puntunaca kjanzt'iñinacaqui. Espíritu Santuqui arajpachquiztan cuchanžquitačha, kjanzt'iñi žoñinaca yanapzjapa. Jalla nii kjanzt'ita puntuquiztanaqui arajpachquin žejlñi anjilanacami juc'ant intintazñi pecčha.

¹³ Jalla nii puntunacquiztan chiižcu, jalla tuž ančhucaquin chiižinz pecučha. Zumpacha tantiya, zuma razunžtan. Ewjt'iñi kuzziz cjee. Tjapa kuztan tjewža, Yooz irata zuma kamañchiz cjisjapa. Jalla nižta zuma kamaña ančhucaquiz tjaaquičha Yoozqui, Jesucristuž tjonz tjuñquiz. ¹⁴ Ančhucčha Yooz zuma cazñi maatinacaqui. Jaziqui zuma kamañchiz cjee. Ima Yooz maati cjican, tuquita ana wali paaz pecñi kuz jaru kamchinčhucčha. Yooz kamaña ana pajchinčhucčha. ¹⁵ Jaziqui, Yooz maati cjican, nižta ana wali pecñi kuz mantuquiz ana cjiskata. Anziqui ħhjul paacanami zuma kamañchizkaz cjee, jaknužt ančhuc kjawzñi Yoozqui zuma kamañchizpanžlaja, jalla nižta. ¹⁶ Yooz tawk liwruquiz Yooz Ejpqui tuž cjičha: “Wejrqui zuma kamañchizpankaztčha. Jalla nižtiquiztan ančhuczakaz zuma kamañchiz cjee”.

¹⁷ Ančhucqui, Yooz maatinaca cjican, mayizičha, “Wejt Ejpčha” cjican. Ančhucqui, niižquinkaz rispitan, tii muntu yokquiz zuma kamzpan waquizičha, arajpachquin ojkcama. Yooz Ejpqui ana illillžcu pjalznaquičha. Zapa mayniqui paatiquiztan jama pjalžta cjequičha. ¹⁸ Cjuñzna ančhucqui. Tuquiqui ančhucqui tuquita ejpnacaž tjaažinta kamañchiztačha. Inapankaz kamchinčhucčha. Jalla nii ana walñi kamañquiztan liwriitačha. Nii liwriiñiž puntuquiztanaqui tantiya. Anaž ħhjul koržtanami, nižaza anaž paaztanami, nižaza anaž ħhjul tucuziñi cusasanacžtanami pacžcu, liwriitacha ančhucqui. ¹⁹ Antiz Jesucristuž ancha walurchiz ljocžtan liwriitačha. Jesucristuqui conta cjissičha, walipunt uza wilanažtakaz, zuma llumpaka. Jalla nižta zuma ljocžtan ančhucqui liwriitačha. ²⁰ Ima tii muntu paacan Yoozqui Jesucristo utchičha, tii muntuquiz žejlñi žoñinaca liwriizjapa. Anzta timpuquizkaz Jesucristuqui tjonchičha; ančhucaltajapa žoñi tucchičha. ²¹ Jesucristuž cjen ančhucqui Yoozquin kuzziz žejlčha. Yoozqui Jesucristo ticziquiztan jacatatskatchičha; nekztan zuma honorchiz cjiskatchičha, ančhuc niižquin kuzziz cjisjapa, nižaza arajpachquin kamz tjewzñi kuzziz cjisjapa.

²² Jaziqui ančhucqui lijitum Yooz tawkquiz cassinčhucčha Espíritu Santuž yanapchiž cjen. Jalla nuž Yooz tawkcama kamtiquiztan ančhuca kuznacaqui ana ujchiz cjissičha Yooz yujcquiz. Nižaza parti criichñinacžtan zuma munaziñi kuzziz cjissičha. Jalla nižtiquiztan tirapan porapat ancha tjapa kuztan zuma munaza. ²³ Ančhucqui užca nassi wawažtakaz ew kamañchizza. Ančhuca ew kamañaqui anačha ticzi ejpnacžquiztan. Antiz

zejtñi Yooz Ejpžquiztanča, niiz taku catoktiquiztan. Yooz takučha ew kamañchiz cjiskatñi; nižaza Yooz takuqui wiñayjapa tjuraquiča. ²⁴ Jalla nii puntuquiztan Yooz takuqui tuž cjiča:

“Tjapa zoñinacaqui pastunacažtakazza. Tjapa zoñinacaž pajk obranacaqui pastunacž pjajkjallažtakazza. Tsjii timpukaz tjurasacha. Jaknužt pastunacaqui tsjii timpukaz žejlčhaja, jalla nižta tsjii kjaž watanacakaz zoñinacaqui kamča; nekztan ticža. Nižaza pastunacž pjajkjallanacaqui ratulla choočha, jalla nižta irataž zoñiž paata pajk obranacaqui anaž tjurasacha. ²⁵ Pero Yooz Jilirž takuzti wiñayjapa tjuraquiča”.

Jalla nii Yooz takučha liwriiñi takuqui. Jalla nii liwriiñi taku ančhucaquiz paljaytatača.

2

¹ Jalla nii taku catokžcu zuma kamañchizpan cjee. Tjapaman ana wali paaznaca eca. Nižaza pisc kuzziz cjicjijnaca eca. Nižaza ana incallz pecñi kuzziz cjee. Nižaza ana zmazñi kuzziz cjee. Nižaza anawali chiichiiznaca eca. ² Ančhucqui Yooz taku ancha pecz waquiziča, jaknužt tsjii užca nassi wawaqui piz itz pecčhaja, jalla nižta Yooz taku pecñi kuzziz cjis waquiziča. Nekztanaqui Yooz taku juc'anti zizñi zizñi kuzziz cjen, juc'ant zuma kamañchiz cjisnaquiča. ³ Jesucristo Jiliriqui zumapanča. Jalla nii naazinčhucča. Jaziqui Yooz taku juc'ant juc'ant zizñi cjee.

JESUCRISTUCHA CHEKAN MAZTAKAZ

⁴ Jesucristo Jiliržquiz macjata. Niiča ew kamaña tjaañiqui. Jesucristučha žejtñimi, nižaza žejtkatñimi. Jalla niiča, žejtñi maz cjitaqui. Zoñinaca nii maz ana pecchiča. Yoozti nii maz illziča; nižtajapa ancha walurchizza. ⁵ Nii žejtñi maz cjita Jesucristuž cjen, ančhuczakaz Yooz žeti tanzinčhucča. Jaziqui ančhuczakazza žejtñi maznacažtakaz. Jaknužt maznacžtan kjuya pirkičhaja, jalla nižta Yoozqui ančhucatan niiz kjuya kjuytažokaz cjiča. Ančhucča Yooz kjuychiz zoñinacaqui. Nižaza ančhucqui t'akžtača Yooz-tajapa sirwiñi. Nižaza ančhucqui persun kuznaca Yoozquin tjaača ofrendanacažtakaz. Nižaza Jesucristuž cjen Yoozqui ančhucaž tjaata kuznaca asiptasača. ⁶ Jesucristučha maz cjitaqui. Jalla nii puntuquiztan cjirta Yooz takuqui tuž cjiča:

“Wejrqui tsjii simint maz tjulznuča Sión cjita arajpach wajtquin. Jalla nii mazqui juc'ant chekanča tjapa parti maznacquiztan. Nii mazqui Yooziž illžtača, nižaza Yooztajapa wali walurchizza. Jequit nii walurchiz maz cjita Jesucristužquin kuz tjaačhaja, jalla ninacaqui anapanž amulasaquiča. Anapanž inapankaz cjesača”.

⁷ Maz cjita Jesucristuqui walja walurchizza, ančhuc criichinacžtaqui. Pero ana criichi zoñinactaqui nii maz ana walurchiztakaz nayča. Cjirta Yooz takuqui tuž cjiča:

“Kjuyñi zoñinacaqui tsjii maz ana pecchiča. Jalla nii ana pecta mazpacha zuma chekan maz cjisiča”.

⁸ Nižaza cjirta Yooz takuqui tuž cjiča:

“Nii maz cjen zoñinacaqui t'ejžcu, ujquiz tjojtsnaquiča”.

Ana criichi zoñinacaqui Yooz taku ana juyzu paača. Nekztan sufriskattapanž cjequiča. Jalla nižtajapa Yoozqui ninaca utchiča.

⁹ Pero ančhuczti anača nižta. Antiz ančhucqui Yooziž illžtača. Jaziqui ančhucča Yooz maatinacaqui. Yooz Jiliržquiz sirwizjapa, t'akžtača. Ančhucča Yooz wajtchiz zoñinacaqui. Jalla nuž cjisjapa illžtača ančhucqui.

Nižaza ančhucqui illztača Yooz ispantichuca obranaca paljayzjapa. Anawal zumchiquiz kaman Yoozqui ančhuc kjawziča, niž ancha zuma jiczquiz luzkatzjapa, niž kjanquiz kamzjapa. ¹⁰ Tuquiqui ančhucqui anatača Yooz watja. Anziča Yooz wajtchiz žoñinacaqui. Tuquiqui ančhucqui Yooziž ana okztatača. Anziča Yooziž okztaqui.

JILIRINACZQUIZ RISPITA

¹¹ Pecta jilanaca, cullaquinaca, tii muntuquiz kamcan ančhucqui istrañiñchucča. Yooz wajtchiz žoñinacača ančhucqui. Jaziqui chiižinžcuča, anawali pecñi kuz ana juyzu paa. Nii anawali pecznacaqui ančuca persun kuz animu quintrača. ¹² Ana Yooz pajñi žoñinacžtan kamcan, ančhucqui zumapan kama. Ana Yooz pajñi žoñinacaqui ančuca quintra chiyachani. Nižaza uj paañinacažtakaz ančhuc nayačhani. Jalla nižta quintra cjiicjiyanami, ančhucqui zuma kamz waquiziča, ninaca ančucaž zuma paatanaca chertzjapa. Jalla nuž chertzcuqui ninacaqui Yoozquin honora tjaaquiča ultim pjalz tjuñquiziqui.

¹³ Jilanaca, cullaquinaca, nonžna. Jesucristo Jiliržquiz sirwican tjapa žoñiž nombrita jilirinacžquiz casa. Chawc mantiñi jiliržquiz casa. ¹⁴ Nižaza niž cuchanzquita jilirinacžquiz casa. Nii jilirinacaqui cuchanzquitača, anawali paañi žoñinaca casticajo, nižaza zuma paañi žoñinacžquiz honora tjajo. ¹⁵ Yoozqui pecča, ančhuc zuma kamzjapa. Jalla nižta zuma kamcan, ančhucqui zumzu anawali kamañchiz žoñinacžquiz ch'ujuž cjiskataquiča.

¹⁶ Yooz liwriita žoñinaca cjicanaqui zuma kama. Pero liwriita cjicanaqui anača pinzizqui ana walinaca paaznacžquiz. Antiz zuma kama Yooz piyunažta. ¹⁷ Tjapa žoñinacžquiz rispita. Tjapa criichi žoñinacžtan zuma munaza. Yoozquin rispita. Nižaza chawc mantiñi jiliržquiz honora tjaa.

SUFRICAN YOOZQUIN KUZZIZ CJEE

¹⁸ Piyunanaca, ančhucqui patrunacž mantuquiz cjee, ninacžquiz rispitan. Zuma kuzziz, nižaza okžñi kuzziz patrunchizlaj niiqui, niž mantuquiz cjee. Nižaza ana zuma patrunchizlaj niiqui, niž mantuquiz zakaz cjee. ¹⁹ Tsii piyunaqui zuma langžñi cjenami wjajttaž cječhani. Pero pasinziz kuztan awantiz waquiziča. Jalla nii piyunaqui nuž sufrican cjuñž waquiziča, niiča ultim Yooz piyunaqui, jalla nii. Jalla nuž sufrizcu zuma kuz tjeeža; nekztan Yooz yujcquiz ancha cuza cjitaž cjequiča. ²⁰ Tii muntuquiz kamcan ančhucqui anawali paatiquiztan castictaž cječhani. Pasinziz kuztan awantaquiž niiqui, ¿chjul honorat tjaata cjesajo? Pero zuma paatiquiztan sufriskattaž cjequiž niiqui, nižaza ančhucqui pasinziz kuztan awantaquiž niiqui, Yooz yujcquiz honorchiz cjequiča. ²¹ Jalla nižta pasinziz kuzziz sufraquiž niiqui, kjana tjeeža, Jesucristuž žoñinacčhucča, nii. Yoozqui ančhuc kjawziča, zuma kuz tjeezjapa. Cristuqui ančhuc laycu sufrichizakazza. Cristuqui sufrican ancha pasinziz kuz tjeeziča. Nižta irata ančhucqui sufrican, nižtazakaz pasinziz kuz tjeez waquiziča. ²² Jesucristuqui ana zinta uj paachiča. Nižaza chjul anawal takumi ana chichipanča. ²³ Cristuqui žoñinacaž ch'aanita cjenami, anapan chjaychiča. Nižaza Cristuqui sufrichi cjenami, anapan žoñi kitz pecchiča. Jalla nižta sufrican Cristuqui zizziča, Yooz Ejpqui nii anazuma žoñinaca legali casticaquiča, jalla nii. Jesucristuqui zizziča, anawali cjicjiñinacaž paatiquiztan jama casticta cjequiča, nii. Nižaza Yooz Ejpqui zuma kuzziz žoninacžquiz honora tjaaquiča. ²⁴ Jesucristupachača persun curpuquiz učhum ujnacquiztan sufrichiqui, cruzquiz ch'awcta. Jalla nuž učhumnacalta laycu

ticziča, učumnaca anawali ujnaca ecajo, nižaza Yooz tjaata zuma kamañchiz cjeajo. Jesucristuqui chjoirichta cjissiča, ančhuc čhjetinta cjisjapa ančuca ujnacquiztan. ²⁵ Tuquiqui ančhucqui pasta uzanacažtakaz ojklayatča. Anziqum ančhucqui Arajpach Awatiržquiz quejpchinčhucča, ančuca kuz niž cuitita cjisjapa.

3

LUCUTJIŃI KAMZ PUNTU

¹ Maatakanaca, ančhucqui persun luctakž jaru kama. Tsji luctakanacaqui Yooz taku ana criiča, nižaza Yooz tawk jaru ana kamča. Pero ančhuc criichin maatakanacaqui zuma kamaña tjeez waquiziča. Ančuca zuma kamaña tjeeztiquiztan, ančuca ana criichi luctakanacaqui Yooz taku criichiž cječhani, ančhuc ana ancha tawkžtan atipchiž cjen. ² Nižaza ančuca luctakanacaqui criyačhani ančuca zuma kamtiquiztan, nižaza ančuca rispitiñi kamtiquiztan. ³ Zawnctan zquiti ist'asnacquiz anača kuz tjaazqui. Persun c'achja chjičzta ach charquiz, nižaza zquiti ist'asnacquiz, nižaza ancha c'achja zquitinacquiz, jalla nižtanacquiz anača kuz tjaasqui. ⁴ Antiz zuma c'achja kamañnacquiz kuz tjaa. Humilde kuzziz, nižaza llan kuzziz cjee. Jalla nižta kamañnacqui Yooz yujcquiziqui walja walurchizza. Ni zuma c'achja kamañnacqui tsji zuma tjurñi walurchiztakazza. ⁵ Tuqui timpuqui Yooz partir maatakanacaqui nižta c'achja kamañchiztača. Nii maatakanacaqui Yoozquin kuzziztača. Nižaza luctakž jaru cjiicjiñitača. ⁶ Jalla nižta Sara cjita cullaquiqui Abraham cjita lucžquiz cassinča, nižquiz "wejt jiliri" cjican. Ančhucqui nižta zuma kamañchiz cjequiz niiqui, Sara cullaca maatinacažtakaz cjequiča. Ana čhjulquiztanami ančuca kuz turwayskata.

⁷ Luctakanaca, ančucaquin zakaz chiižinžcuča. Ančhucqui persun maatakanacžtan zuma intintazni munaziñi kuzziz kamaquiča. Yoozqui pucultan ančucaquiz niž zuma kamaña tjaachiča. Jalla nižtiquiztan jaknužt persun maatakžquiz rispitz waquizičhaja, jalla nuž rispitaquiča. Cjuñzna, luctakaqui maatakžquiztan juc'ant azzizza. Persun maatakžtan zuma kamz waquiziča, ančucaž Yoozquiztan mayizitanaca ana ina cjeajo.

SUFRIS PUNTU

⁸ Tsjižtan zakal cjesača. Tjapa ančhucqui tsji kuzziz kamaquiča. Nižaza criichinacpora zumaž munazaquiča. Nižaza okzni kuztan kamaquiča. Nižaza humilde kuztan kamaquiča. ⁹ Tsjiizuñ ančucaquiz anawali paachiž cjen ana nižtapacha anawali tjepnaquiča. Nižaza tsjiizuñ ančuca quintra ch'aananami, ana nižtapacha niž quintra ch'aaquiča. Antiz nižtajapa Yoozquiztan mayizinaquiča, nii zuma cjiskatzjapa. Yoozqui ančhuc kjawziča, zumanaca tanzjapa. Jalla nižtiquiztan ančuca quintra žoñinacžtajapami Yoozquiztan mayizinaquiča, Yooz wintižta cjisjapa. ¹⁰ Yooz takuqui tuž cjiča:

"Jakziltat zuma kamañchizpan pecčhaja, nižaza cuntintupan kamz pecčhaja, jalla niiqui persun chiiñi ata ewjt'istanča, anawal taku ana chiizjapa, nižaza ana incallni toscar taku ana chiizjapa. ¹¹ Nižaza jakziltat cuntintupan kamz pecčhaja, anawali paaznacquiztan zarakstanča; nekztan zumapan paastanča. Parti žoñinacžtan wali kamzjapa, jalla nižtiquiz kuz tjaastanča. ¹² Yooz Jiliri qui zuma kamañchiz žoñinaca cuitiča. Nižaza ninacaž mayizitanaca nonža. Pero Yooz Jiliri qui anawali paañi žoñinacž quintrača.

13 Ančucaž zuma kamznacquiz kuz tjaachiž cjen, ¿ject ančuca quintra paasajo? 14 Pero ančucqui zuma kamcan sufraquiž niiqui, cuntintuž cjee. Yoozqui ančucaquiz honora tjaaquiča. Nii quintra žoñinacžquizimi ana eksna. Nižaza anaž jeczquiztanami kuz turwayskata. 15 Cristupankazza ultim Jiliriqui. Jalla nižtiquiztan Cristužquiz ančucqui rispitanča. Nižaza ančucqui listu tjaczi žela, ančucaž Yooztajapa kamz puntuquiztan chiizjapa. Tsjii žoñi nii puntu pewcznaquiž niiqui, zuma razunžtan kjaaz waquiziča. Humilde kuzziz nižaza rispiti kuzziz kjaaz waquiziča. 16 Zumaž kamaquiča. Nekztan ančuca kuzquiz anaž čjul ujmi cjuñznaquiča. Cristužquin kuzziz zumaž kama. Jalla nekztanaqui žoñinacaqui anaž ančuca quintra chiyi atasacha. Ninacaqui ančuca quintra chiyaquiž niiqui, ultim azaquiča ančuca zuma kamtiquiztan. 17 Ančucqui walikaz Yooz munañpi jaru kamcan sufračhaja, wintižta cjequiča. Ana zuma kamtiquiztan sufraquiž niiqui, jalla niiča ana waliqui; anaž Yooz munañpi jaručha niiqui.

18 Jesucristuqui učum ujnac laycu ticziča. Jalla nižtiquiztan učum ujnac laycu ana iya ticz pecča. Zuma kamañchiz Cristuqui ana zuma kamañchiz žoñinacž laycu ticziča, ninacžquiz Yoozquin macjatskatzjapa. Curpuchiz cjican contatača pero niž animuqui tirapan žejtča. 19 Niiž espíritu animuqui chawctažtakaz espíritu animunacžquin ojkchitača Yooz puntu kjanzt'izjapa. 20 Jalla nii chawctažtakaz espíritu animunacaqui tuquitapacha Yoozquin ana cassiča. Noež kamta timpuquiz Yoozqui pasinziz kuzziz želatča nii tuquita anawali žoñinacžtajapa. Jalla nuž žejlcan Yoozqui Noežquiz tsjii pajk kjuyaž cherchi warcu kjuykatchiča. Nekztan Yoozqui nii warcuquiz tsjii quinsakal žoñinaca luzkatchiča, wacchi kjazquiztan žejtkatzjapa. 21 Jalla nii kjazqui bautismožtakaztača. Ančuczakaz bautista cjican liwriitača. Ultim bautismuqui anaž curpu ajunča, antiz ultim bautismučha Yoozquin tjapa kuztan cjisqui, ujnacquiztan pertunta cjisjapa, paata ujnacquiztan ana iya cjuñzjapa. Jilanaca, cullaquinaca, Jesucristuž jacatatchiž cjen učumqui liwriita cjesača. 22 Jesucristuqui jacatatžcu arajpacha ojkchiča. Jaziqi nicju Yooz Ejpž žew latuquiz julzi žejlča. Nekz žejlcan anjilanacami, nižaza jilirinacami nižaza poderchiznacami Cristuž mantuquiz žejlča.

4

1 Cristuqui žoñž curpuchiz kamcan sufrichiča. Jalla nižtiquiztan ančuczakaz sufrisjapa listo cjis waquiziča. Ančucqui Cristužquiz kuzziz cjen sufraquiž niiqui, nižquin juc'anti macjataquiča. Nižaza uj paaznacquiztan juc'anti zarakaquiča. 2 Jaziqi zuma kamaquiča, tii muntuquiz žejlcan. Yooz munañpi jaru juc'anti kamaquiča; anawali pecni kuz jaru ana kamaquiča. 3 Ančucaquiz cjiwča, ančuca tuquita kamtaqui ana walitača. Nužquizkaj cjila nii anawal kamtaqui. Jalla nižta anawal kamtaqui ana criichi žoñinacaqui jutztaza. Ančucqui zuma zizza nii anawal kamta puntu. Tuquiqui ančucqui anawal kuz pinziz jaru ojklayatča; nižaza adulteriuquiz ojklayatča; nižaza čjul kuz pecta jarumi paatča, nižaza kuz katchi licatča, nižaza ancha pijistanaca paatča, nižaza mazinacžtan licz pecatča. Nižaza žoñiž paata yooznacquiz rispitanča. Werar Yooz mantita quintrača niiqui. 4 Yoozquin kuzziz cjen, ančuca kamtaqui anača iya nižtaqui. Jalla nižtiquiztan ančuca tuquita mazinaca ančucaquiztan istrañča, ančucaž ana iya cumpant'ichiž cjen. Nekztan ančucajapa iñarča. 5 Pero ultim pjalz tjuñquiz ninacaqui persuna anazuma kamtiquiztan Yoozquin cuenta tjaastanča, Yoozqui ticzi žoñinacami žejtñi žoñinacami

ultimquiziqui pjalznaquiĉha, tii yokquiz jaknuŹt kamtĉhaja, jalla niit jama. Yoozqui listo Źejlĉha Źoñinaca pjalzjapa. ⁶ Tii muntuquiz Źejlĉi ŹoñinacŹquiz liwriiñi Yooz takuqui paljaytataĉha, ninaca criyajo, niŹaza liwriita cjeajo. ZoñŹ curpuchiz cjen criĉhinacaqui tjapa Źoñinaca irata ticŹa. Pero ninacŹ animunacaqui YooziŹ arajpachquin kjawŹta cjen zumapan kamĉha Yooz irat kamañchiz.

⁷ Jilanaca, cullaquinaca, tii timpuqui otĉha, wajillaŹ tjappacha ĉhjultakinacami tucuzinznaquiĉha. Pero ana kuz turwayzita cjee. Zuma pinsiñi cjee. NiŹaza persuna kamz ewjazñi cjee, Yoozquin mayizican. ⁸ Jalla tuŹuĉha chekanaqui, porapat zuma munaziñi kuzzizpankaz cjee. Zuma munazican, parti ŹoñinacŹ ujnac puntuquiztan ana ancha cjuñasaĉha. ⁹ Porapat anĉhuca kjuyquiz zumapanŹ risiwasaquiĉha, ana paysnakŹcu. ¹⁰ Yoozqui criichi ŹoñinacŹquiz tjapaman zuma kamañanaca tjaaĉha. Nii kamañanacchiz porapat yanapassaquiĉha, juc'ant zuma kuzziz cjisjapa. NiŹta pecĉha uĉhum Yooz Jiliriĉui. ¹¹ Jakziltat paljayz kamañchiz Źejlĉhaja, panŹ Yooz taku paljayz waquiziĉha. Jakziltat yanapñi kamañchiz Źejlĉhaja, panŹ Yooz tjata aztan yanapz waquiziĉha. Tjapa anĉhucqui ĉjul kamañchizimi Yooz honora juc'ant waytiskatĉha, JesucristuŹ cjen. Yoozqui wiñayjapa honorchiz cjila. NiŹaza Yoozqui wiñayjapa mantiñej cjila. Jalla nuŹoj cjila. Amén.

PRUEBANACAZ TJONANAMI CUNTINTUZ CJEE

¹² Pecta jilanaca, cullaquinaca, anawal pruebanacaŹ tjonan ana tsuca. Anĉhuc yanzjapakaz tjonĉha, Yoozquin zuma tjurt'iñi kuzziz, ana tjurt'iñi kuzziz, jalla nii yanzjapa. NiŹta pruebanacaqui panŹ Źelaquiĉha. AnaŹ istraña. ¹³ JaknuŹt Jesucristuqui sufritĉhaja, jalla niŹtazakaz anĉhucqui sufraquiĉha. Jalla niŹtiquiztan niŹta pruebanaca tjonchiŹ cjen, cuntintuŹ cjee. NiŹaza JesucristuŹ tjonz tjuñquiz anĉhucqui juc'anti cuntintuŹ cjequiĉha. Nekztan Jesucristuqui niŹ aztan niŹ honora tjeeznaquiĉha. ¹⁴ CristuŹquin kuzziz cjen anĉhuca quintra ch'aanita cjequiĉha. Pero anĉhucqui cuntintuŹ cjee. Zuma Yooz Espiritu Santuqui anĉhuca kuzquiz Źejlĉha. Anĉhuca quintra Źoñinacaqui CristuŹ quintra chiiĉha. Anĉhuczi CristuŹ honora waytiĉha. ¹⁵ NonŹna anĉhucqui. Anaĉha Źoñi conzqui. Anaĉha tjañi zaazqui. Anaĉha uj paazqui. Anaĉha yekja ŹoñŹ asuntuquiz mitizizqui. NiŹta ana walinaca paaquiŹ niiqui, sufraĉhani. Pero niŹta ana walinaca anapan paaquiĉha. ¹⁶ Zuma cristiano cjican sufraquiŹ niiqui, ana azasaĉha. Antiz Yoozquin panŹ honora tjeeznaquiĉha, CristuŹ partiquiz Źejltiquiztan.

¹⁷ Yoozqui niŹ famillchiz Źoñinaca jusjiñi kalltiĉha, azquichta kamañchiz cjisjapa. Uĉhumqui tii muntuquiz Źejlcan sufraquiŹ niiqui, ĉkjaŹt ana criichi ŹoñinacŹtajapa wataquejo? Ninacaqui Yooz liwriiñi taku anapanŹ cassa. Jalla niŹtiquiztan infiernuquin wiñayjapa sufraquiĉha. ¹⁸ Zuma kamañchiz Źoñinacaqui ch'aman anawalinacquiztan liwriitaĉha. Jalla niŹtiquiztan ana criichi ŹoñinacŹquiz niŹaza uj paañi ŹoñinacŹquiz kjaŹ cjitat cjequejo? Infiernuquin wiñayjapa sufraquiĉha. ¹⁹ Jalla niŹtiquiztan tii muntuquiz kamcan criichi Źoñinacaqui Yooz munañpi jaru sufriĉha. Jalla niŹta sufrican Yoozquin kuzzizpan cjee, niŹ cuitita cjisjapa. Tii muntu paañi Yoozza lijituma cuitiñiqui. Ancha zumapanĉha.

5

CRIICHI ZOÑINACŹQUIZ CHIIZINTA TAKU

¹ Icliz jilirinaca, ančhucaquin zuma tawkžtan chiižinžcuča. Wejrqui icliz jilirizakaztča. Persunpacha Jesucristo sufriñi cherchinča. Nižaza wejrqui parti criichi žoñinacžtan chica honorchiz cjeeča, Jesucristo wilta tjonz tjuñquiz. ² Tjapa ančhucqui Yoozquin criichi žoñinaca zuma cwitaquiča, zuma uuza awatirižtakaz. Tjapa kuztan nižaza zuma kuztan cuitiz waquiziča. Jalla nižta pecča Yoozqui. Anača paaz ganzjapakaz iclizziz žoñinaca cuitaquiča, pero Yooz sirwican tjapa kuztan cuitiz waquiziča. ³ Anača tsjii ana zum patruñažtakaz cjiicisqui, ančuca icliz žoñinacžtaqui. Antiz parti criichi žoñinacžquiz zuma kamaña tjezna, ninaca nižta iratapacha zuma kamkatzjapa. ⁴ Nekztan chekan jilir Awatiriqui tjonžcu ančucaquiz zuma honoraž tjaaquiča, zuma premiožtakaz. Tsjii chjañiquiztan paata premiuqui ratulla tucuzinznasača. Ančuca honora ana tucuzinznasača. Ančhucqui Yoozquin criichi žoñinaca zuma cuititiquiztan jalla nižta honora tanznaquiča.

⁵ Ančhucqui tjojowanaca, icliz jilirinacž jaru cjee. Nižaza tjapa ančhucqui porapat humilde kuztan rispitasquiča. Yoozqui mita kuzziz žoñinacž quintracha. Pero humilde kuzziz žoñinacžquiz yanapča. ⁶ Jalla nižtiquiztan tjapa azziz Yooz Jilirž mantuquiz humilde kuzziz cjee, nekztan Yoozqui ančucaquiz honorchiz cjiskataquiča. ⁷ Yoozqui ančhuc cuitiča. Jalla nižtiquiztan čjul llaquinacami nižaza kuz turwayskatñinacami nižquin kuzziz cjee.

⁸ Pinsiñi kuzziz cjee. Nižaza naynay žela. Ančhuc quontra diabluqui ojklayča, anawal leona ajuticanžtakaz. Nii anawal diabluqui ančucaquiz atipz pecča. Nižaza criichi žoñinaca Yoozquiztan zarakskatz pecča. ⁹ Jalla nižtiquiztan niž quontra tjurtichi žela. Jesucristužquin kuzziz tjurt'ichi žela. Ančhucqui zizza, tii muntuquiz kamcan tjapa criichi jilanacaqui sufristanča. Jalla nižta zizcu, Jesucristužquin tjapa kuzziz cjen tjurt'ichi žela. ¹⁰ Ančhuc tsjii zkoloc sufritan, Yoozqui ančucaquiz yanapaquiča, juc'ant zuma kamañchiz cjisjapa. Nižaza Yoozqui ančucaquiz tjurt'iñi kuzziz cjiskataquiča, nižaza tjup kuzziz cjiskataquiča, čjul ana walquiztanami atipajo. Nii Yoozza zuma yanapñiqui. Niiqui učum kjawziča, Jesucristužtan chica arajpachquin kamzjapa, wiñayjapa honorchiz cjisjapa. ¹¹ Nii Yoozqui wiñayjapa honorchizkaj cjila. Wiñayjapa mantiñej cjila. Jalla nužoj cjila. Amén.

¹² Wejrqui ančucaquin tii kolta cartal Silvanužquiz cjijskatuča. Silvano jilaqui zuma lijitum jilača, cjiwča. Tii cartiquiz ančucaquin chiižinžcuča, nižaza Yooz lijitum okzñi kuz puntu paljayžcuča. Jalla nii puntunaca zizcu tira tjurt'iñi kuzziz cjee.

¹³ Babilonia wajtquin icliz žoñinacaqui ančucaquin tsaanžquiča. Ninacaqui Yooz illzta žoñinacazakazza. Nižaza Marcos ančucaquin tsaanžquiča. Marcossa wejt maatižtakaz. ¹⁴ Ančhucqui porapat zuma munaziñi kuztan tsaanasaquiča. Tjapa ančhucqui, Cristuž partiquiz žejlñinaca, walikaj cjila. Jalla nužoj cjila. Amén.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PEDRO

¹ Wejr Simón Pedruqui ančhucaquin cjiiržcuča. Wejrqui Jesucristuž manta payiñ zoñtča. Niiž uchta apostoltča. Yooztan Jesucristo Liwriiñiztan zoñinacžquiz anaž illillza; legaliz niiqui. Jalla nižtiquiztan ančhucmi wejrmi Jesucristužquin kuzziz cjen Yooziž tjaata kamaña tanzinčhumča. Ancha zumača nii kamañaqui. ² Yoozquiz nižaza učhum Jesucristo Jiliržquiz juc'ant zuma pajz waquiziča. Nekztan ančhucqui juc'anti Yooziž yanapta cjequiča, nižaza tsjan walikaz kamaquiča Yooziž cjen.

CRIICHI ZOÑINACŽ KUZ PUNTU

³ Yoozqui učhum kjawziča, nižtan chica honorchiz cjisjapa, nižaza nii irata zuma kamañchiz cjisjapa. Jaziqi Yoozqui niiž aztan ančhucaquiz yanapča, niiž kuzcama zuma kamñi atñijapa. Ančhucqui Yooz puntu zizñi zizñiž cjen Yooz yanaptaqui tanznasača. ⁴ Yoozqui niiž ancha zuma walurchiz tawkžtan compromitchiča, učhum yanapzjapa. Nii compromitta taku complissiča. Jaziqi ančhucqui Yooz kuz irataž cjisnaquiča. Nižaza ančhucqui tii muntuquiz žejlñi ana walinacquiztan atipaquiča. Tii muntuquiz ancha ana walinaca žejlča zoñinacaž ana zuma pinsiñiž cjen. ⁵ Jalla nižtiquiztan ančhucqui Yoozquin tjapa kuztan cjee juc'anti juc'anti zuma cjisjapa. Jesucristužquin kuzziz cjen lijituma zuma kamz waquiziča. Nekztan zuma kamcan, zizñi nižaza intintiñi kuzziz cjis waquiziča. ⁶ Nekztan zizñi kuzziz cjican, persun kuzquiz ewjazñi kuzziz cjis waquiziča. Nekztan persun kuzquiz ewjazcan, zuma tjurt'iñi kuzziz kamz waquiziča. Nekztan tjurt'iñi kuzziz kamcan, Yooz kuzcamakaz kamz waquiziča. ⁷ Nekztan Yooz kuzcamakaz kamcan, criichi zoñinacžquiz okzñi kuzziz cjis waquiziča. Nekztan okzñi kuzziz cjican, tjapa zoñinacžquiz zuma munaziñi kuzziz cjis waquiziča.

⁸ Ančhucqui jalla nižta ancha zuma kuzzizčhucčhalaj niiqui, juc'anti juc'anti zumaž cjequiča. Nižaza ančhucaž zuma kamtaqui anaž ina cjequiča. Nižaza ančhucaž Jesucristo Jilirž puntunaca ziztaqui anaž ina cjequiča. Jesucristuž puntunacquiztan zizñi zizñi cjican, walja zuma obranacchiz cjisnaquiča. ⁹ Jakzilta zoñit nižta zuma kamañchiz ana žejlčhaja, jalla niiča tsjii zur zoñižtakaz. Nižaza niiča ana zizñi zoñiqui. Niiž ujnacaqui pertunzqui tjatztača. ¹⁰ Ančhucqui, anača nižta cjee. Yoozqui ančhuc illzcu kjawziča. Jalla nii kjawžta zumpachaž catoka. Nižaza niižquinpan kuz tjaaquiča. Jalla nuž zumpachaž kamaquiž niiqui, anapanž Yoozquiztan zarakasača. ¹¹ Nekztan ančhucaž zuma kamtiquiztan arajpach wajtquin zuma risiwtaž cjequiča. Nii arajpach wajtquin Liwriiñi Jesucristo Jiliriqui wiñayjapa mantiča.

¹² Jalla nižtiquiztan wejrqui ančhucaquin tirapan nii puntunaca cjuñzkatača. Ančhucqui nii puntunaca zizza. Nižaza ančhucqui werar Yooz taku catokžcu Yoozquin tjurt'ichi žejlča. ¹³ Jalla nuž cjenami wejrqui tuž tantiichinča. Wejr iya žejtcan, ančhucaquiz cjuñzkatz pecuča, tii chiižintanacžtan. Nii walikaz cjiwča. ¹⁴ Učhum Jesucristo Jiliriqui wejtquiz zizkatchiča, wajillaž tii curpu eccu arajpach wajtquin okača, nii. ¹⁵ Jalla nižtiquiztan tii puntunacquiztan cjiirz pecuča. Nekztan weriž ticžtan ančhucqui čhjulorami tii puntunaca liyasača, zuma cjuñajo.

JESUCRISTUZ PUNTUQUIZTAN TJAAJINTA

¹⁶ Ančhucaquin tjaajincan, wejrqui učum Jesucristo Jilirž puntuquiztan tjaajinchinča, jaknužt walja aztan wilta tjonachaja, jalla nii. Jalla nii tjaajintaqui anaž wejt kuzquiztan ulanchičha. Nii tjaajintaqui anača mañžtan tantiita quintuqui. Antiz wejrqui persun čhjujčžtan Jesucristuž honora cherchinča. ¹⁷ Wejrqui cherchinča, Yooz Ejpqui Jesucristužquiz zuma honora tjaachiča. Nižaza Yooz Ejpž ispantichuc joraqui chiižquichičha tuž cjican: “Jalla tiiča wejt k'ayi Maatiqui. Tiiž cjen ancha cuntintutča”. ¹⁸ Jalla nuž cjiñi taku nonzinča arajpachquiztan tjonñi. Nii oraqui wejrqui Jesucristužtan chica žejlchinča Yooziž illzta curquin.

¹⁹ Jaziqui wejrqui cjiwčha tuquita Yooztajapa chiiñi profetž takučha werar takuqui, nii. Jesucristuž tjonzcama nii profetaž chiitaqui učumnacaltajapa kjanazt'ičha tsjii zuma lamparažtakaz. Jalla nižtiquiztan nii profetaž chii-tiquiz kuz tjaaz waquiziča. Nii walikaz cjiwčha. Wentan kjantati chawcwa tewczcan, anaž iya lampara kjañi pecasača. Jalla nižta irata Jesucristuž tjontan, profetaž chiitanacaqui anaž iya pecasača. ²⁰ Jalla tii zakaz intintaz waquiziča. Nii cijrta profetaž chiitanacaqui Yooz takučha. Jaziqui profetaž chiitami žoñž kuzquiztankaz ana intintazta cjesača. Yoozpanikazza profetaž chiita intintazkatñiqui. ²¹ Profetanacaqui anača persun kuzcama nižtanaca chiichiqui. Antiz Yooz Espiritu Santuqui ninacžquiz Yooz taku chiikatchičha.

2

FALSO TJAAJIÑINACŽ PUNTU

¹ Tuqui timpuqui toscara chiiñi profetanacaqui Israel wajtchiz žoñinacžquiz jecziča. Jalla nižta irata zakaz ančhucaquiz toscar tjaajiñinacaqui jecznaquiča. Ninacaqui persuna pinsitaquiztan chjojkazaž tjaajnaquiča, žoñinaca turwayskatzjapa, nižaza Yoozquiztan zarakskatzjapa. Jalla nuž anawali tjaajincan Jesucristo Jiliri ana pajñi chiyaquiča. Pero Jesucristuqui ninaca liwriizjapa ticziča. Jalla nuž anawali tjaajintiquiztan ninacpachaž wajilla castictaž cjequiča. ² Nižta anawali tjaajintiquiz walja criichi žoñinacaqui kuz tjaaquiča. Nekztan anazuma kamaquiča. Jalla ninacaž anazuma kamtiquiztan žoñinacaqui werar Yooz kamañ quitra iñaraquiča. ³ Ancha paaz paca peccu, nii anawali tjaajiñi žoñinacaqui toscar tawkžtan ančhucaquiz incallaquiča. Nekztan ančhuca paaz tanznaquiča. Jalla nuž cjen ninacaqui ultimupan tantaž cjequiča. Tuquitanpacha Yoozqui ninaca utchiča casticta cjisjapa.

⁴ Yoozqui uj paachi anjilanacžquiz ana pertunchičha. Antiz infiernuquin tjojtchiča. Zumchiquiz chawctažtakaz nezk chjojta žejlčha, ultimu pjalz tjuñicama. ⁵ Nižaza tuquita timpuqui Yoozqui uj paachi žoñinaca ana pertunchičha. Antiz kjaz juyzu mantizquichičha nii anazuma kamañchiz žoñinaca ticznajo. Noé cjitaqui žejtkatchičha niiž pakallak familianacžtan. Noequi nii timpuquiz kamñi žoñinacžquiz cjichiča: “Zuma kamañchiz cjee” cjican. Pero žoñinacaqui Noež chiita tawkquiz ana juyzu paachiča. ⁶ Nižaza Yoozqui ana wal Sodoma wajtchiz žoñinacami nižaza Gomorra wajtchiz žoñinacami ujžtan ujchiča, kjup tuzcama. Jalla nuž Yoozqui liwj tjananzjapa mantichiča. Jalla nuž casticcan Yoozqui wiruñ tjonñi anawal kamñi žoñinacžquiz chiižinz pecchiča, “Anača nižta kamzqui” cjican. ⁷ Nii pizc ujzi watjanacquiztan Lot cjita žoñiqui alajakaz liwriitača. Jalla niitača zuma kamañchizqui. Parti žoñinacaqui tjapaman ana walinaca paachiča. Jalla nižtiquiztan Lot cjitaqui nii anawali kamñi žoñinaca cheržcu ancha

llactazñitača. ⁸ Nii zuma žoñiqui zapuru niiž kuzquiz ancha zint'iñitača, nii parti žoñinacaž Yooz lii quintra paachiž cjen. Lot cjita žoñiqui zapuru ninacaž anawali paatanaca cherchiča, nižaza nonziča. Jaziqui nii anawali paañinacžtan kamcan, niiž kuzquiz ancha zint'iñitača. ⁹ Ultimquiziqui Yoozqui Lot jwessiča nii wajtquiztan. Yooz Jiliriqui pruebanacžquiztan zuma kamañchiz žoñinaca liwriiñiča. Nižaza Yoozza anazuma kamañinaca pjalzñiqui, nižaza chjojñiqui casticz tjuñicama.

¹⁰ Yoozqui juc'anti casticaquiča jalla tižta žoñinaca, persun anawali pecñi kuzcama kamañi žoñinacami, nižaza jilirinacžquiz ana rispitñinacami. Jalla nižta žoñinaca juc'anti castictaž cjequiča. Ninacaqui ancha lisuča, nižaza mit kuztan anawali paañiča. Ninacaqui poderchiz arajpachquin žejlñinacžquiz ana ekskcu ararñiča. ¹¹ Yooz zuma anjilanacazti nii poderchiz arajpachquin žejlñinacžquiz ararzjapa eksa, azziz anjilanacaž cjenami. Nižaza zuma anjilanacaqui Yooz yujcquiziqui nii anawal žejlñinacž quintra ana uj tjojtunz pecča.

¹² Jalla nii anawal kamañi žoñinacaqui animalažtakazza ana intintazñi kuzziz. Persun kucamakaz ojklayñiča, Yoozquin ana juyzu paañi. Q'uit animalanacaqui žejlča, tanžta cjisjapa, nižaza conta cjisjapa. Jalla nižtaž nii žoñinacaqui. Ana zizta puntuquiztan quintra chiiča. Anawali kamcan nii anawali kamtiquiztan animalanacažtakaz ticznaquiča. ¹³ Nižaza ninacaqui parti žoñinacžquiz sufriskatchiž cjen, zakaz sufraquiča. Nižaza anawal pijztanacquiz kamcan, “Cuntintutča wejrnacqui” cjican chiiñiča. Ančhucqui ninacžtan žejlzqui azipanča, nižaza ninacž cumpant'izmi ančhucaltajapa ana waliča. Ninacaqui ančhucacquiz incallz ancha juztazza, ančhuc criichinacžtan chica žejljzjapa. ¹⁴ Nii anawali žoñinacaqui tsjii maataka cheržcu, panž adulterio paaz pecča. Nižta anawali paaznacquiztan anapan ochñiča. Incallchuc maatakanacžquiz adulterio kjutñi chjichñiča. Jalla nižta žoñinacaqui adulteriuquiz ojklayñi, nižaza paaz tanzñi nižaza čjul uj paazmi ancha atñipanikazza. Jalla nižta cjiicjiñinacaqui infiernuquin ojknii žoñinacača. ¹⁵ Yooz jiczquiztan zarakchiča. Nekztan uj paacan ojklayñiča. Tuquitan tsjii anawali profeta želatča, Balaam cjita, Beorž majch. Jalla niiqui anawali paatiquiztan paaz ganz pecchiča. Jalla nii Balaam cjitaž iratača ninaca ojklayñiqui. ¹⁶ Tsjii ana chiiñi aznuqui Balaamžquiz ujziča žoñž tawkžtan, Balaam anawali paaz pecchiž cjen. Jalla nižta ujzñiž cjen Balaamqui atajtatača niiž anawali pinsita jaru ana paazjapa.

¹⁷ Wejr cjiwča, nii anawali tjaajiñi žoñinacaqui ana kjazziz tujžtakazza. Ancha taku tjaacha, pero anawira cumpliča. Nižaza ninacača ana chijñichiz tsjirižtakaz, tjami chjichta tsjirižtakaz. Ninacaqui wiñayjapa casticta cjequiča anawal tsokchi zumchiquiz chjatkatžcu. ¹⁸ Nii anawalinacaqui mitarazzi tawkchiz inapankaz chiiñiča. Anawali paaznaca tjaajincan, nižaza anawali pecznaca tjaajincan užca anawal kamañquiztan zarakchinacžquiz wilta anawal kamañchiz kamkatz pecñiča. ¹⁹ Wejtnac jaru cjee, cjiñiča. Wejtnac jaru cjican, čjulu paaznacami walikazza cjiñiča. Pero ninacapacha anazum kamañanac jaru cuztumrazziča. Jakziltat anawal kamañ jaru cuztumrazačhaja, jalla niiča nii anawal kamañ mantuquiz žejlñiqui. ²⁰ Učhum liwriiñi Jesucristo Jiliržquin criižcu, yekjap nii anawal tjaajñinacaqui liwriitačhani anawali paatanacquiztanami, nižaza anazuma kamtiquiztanami. Liwriita cjiscu wilta anazum kamañquiz mitisačhaja, nižaza anazuma kamaña cuztumrazačhaja, niiž tuquita anawal kamañquiztan juc'anti anawaliž cjequiča. ²¹ Ninacaqui Yooz zuma kamaña ana pajtasaz niiqui, ninacžtaqui tsjan cusaž cjitasacha. Pero ninacaqui Yooz

zuma tjaajinta catokchiča. Jaziqui Yooz zuma kamaña pajzcu, quejpsiča. Jalla nižtiquiztan ninacžtaqui juc'ant anawira waliž cjequiča. ²² Ninacaqui Yooz tawk jaru ojklaychitača. Nekztan Yoozquiztan quejpsiča ninacaqui. Jaziqui nii quejpsñi žoñinacaqui pacunacažtakazza. Pacunacaqui jotžcu persun joti lujža. Nižaza tsjii ajunta cuchiqui wilta ljajzpiquizpacha zumt'iča. Jalla nižtača nii anawal tjaajñinacaqui.

3

JESUCRISTUZ TJONZ PUNTU

¹ Pecta jilanaca, cullaquinaca, jalla tižtan pizc wilta cartal ančhucaquin cijržcuča. Jalla tii pizc cijrta cartaž cjen ančhucaquiz werar razunžtan pinsiskatz pecuča. ² Tuquitan Yooztajapa chiiñi zuma profetanacaqui Yooz puntu mazinchiča. Nižaza wejrnac apostolonacaqui liwriñi Jesucristo Jiliriz mantitanaca ančhucaquiz tjaajinchinča. Jaziqui tjapa nii tjaajintanaca cjuñzna.

³ Profetaž mazinta timpuž tjontan žoñinacaqui tjonaquiča. “Yooz puntu tjaajintanaca inapanikazza” cjican burlasaquiča. Nii burlasñi žoñinacaqui persun anawal kuzcama ojklayaquiča, nižaza persun kuzcama kamaquiča. Ančhucqui jalla nii zumpacha ziz waquiziča. ⁴ Ninacaqui pewcznaquiča, tuž cjican: “¿Kjažt cjisit Cristojo tjonaquiča cjetla pero? Učhum tuquita atchi ejpnacaqui kamchiča; nekztan ticziča. Tii muntu kalltiquiztanpacha tjapa nižtapankaz watča. Cristuc anaž tjonasača”. Nuž cjicanž chiyaquiča ninacaqui. ⁵ Pero tuquita timpuquiztanpacha arajpachaqui Yooz chiitiquiztanpacha paatača. Jalla nii Yooz paatami, ninacaqui anaž naaza. Nižaza Yooz mantitiquiztanpacha tii yokaqui kjazquiztan jecziča. ⁶ Nižaza kjaz juyzu tjontiquiztan nekztanpachaž tii muntu yoka kjazquiz katžcu pertissiča. ⁷ Tii muntuquiz žejlñi yokami pachanacami ujžtan ujzjapa chjojta žejlča. Yooz mantita jaru zakaz nižta wataquiča. Jalla nii ujqui ultimu pjalz tjuñquiz ujaquiča. Nii pjalz tjuñquiz zakaz anazum kamañchiz žoñinaca castictaž cjequiča nii ujquizpacha.

⁸ Pecta jilanaca, cullaquinaca, tiizakaz anaž tjatzna. Yooz Jiliržtajapa tsjii noojiqui warank watanaca cuntača. Nižaza warank watanacaqui tsjii nooj cuntača. Yooztajapa timpunacaqui niztača. ⁹ Yekjap žoñinacaqui tuž cjiča, Yooz Jiliriqui niiz tjata taku ana uri cumpliča. Jilanaca, jalla nii chiitaqui anazuma razunača. Antiz Yoozqui ančhucaltajapa pasinziz kuzziz žejlča. Yoozqui anaž jakziltami casticz pecča. Antiz tjapa žoñinaca “ujchizpantča” cjican chiikatz pecča, ninaca liwriita cjisjapa. Jalla nižtiquiztan ana uri tjonča.

¹⁰ Pero Jesucristo Jiliriz tjonz tjuñiqui tiripintitž tjonaquiča, tsjii tjañižtakaz. Jalla nii tjuñquiziqui tii muntu pachanacaqui tsjii tsucchuc jorjorñižtan tucuzinžnaquiča. Tjuñimi jizmi warawarami liwj kataquiča; ujta cjequiča. Nižaza tii muntu yokami tjapa žejlñinacžtan pacha ujžtan tankattaž cjequiča.

¹¹ Jalla nižta liwj tjatantaž cjequiča. Jalla nižtiquiztan ančhucqui Yooz kuzcama juc'anti kamz waquiziča, nižaza Yooz irata zuma kamañchiz cjis waquiziča. Jalla nižta kamañchiz waquiziča ančhucqui. ¹² Yooz tjonz tjuñi tjewžna, nižaza zumapan langžna, Yooz apura tjonzjapa. Nii tjonz tjuñquiziqui tii muntu pachanacami ujžtan tankattaž cjequiča. Nižaza tjuñi jizmi warawarami ujquiz liwj jiñkattaž cjequiča; nekztan liwj kataquiča. ¹³ Pero učhumzti ew arajpachami yokami tjewža, Yooz chiita tawk jaru.

Nii ew arajpachquinami yokquinami tjappacha Yooz irata zumacamaž cjequiča. Ana zinta anawaliqiu cjequiča.

¹⁴ Pecta jilanaca, cullaquinaca, Yooz tjonz tjuñi tjewžcan, zuma kamañquiz kuz tjaa, niž yujcquiz ana ujchiz cjisjapa. Nekztan Yooztan učumnacatan walikaz cjequiča. ¹⁵ Jalla tii cjuñzna. Yooz Jiliriqui ančucaltajapa pasinziz kuzziz žejlča, ančuc liwriita cjisjapa. Jalla nii puntuquiztan zakaz Pablo jilaqui ančucaquin cjiŕchiča. Yoozqui nižquiz zizñi zizñi nižaza zuma intintazñi kuzziz cjiskatchiča. Jalla nii ziztanac jaru učumž pecta Pabluqui ančucaquin cjiŕchiča. ¹⁶ Weriz chiita puntunacquiztan Pabluzakaz chiichiča tjapa niž cjiŕta cartanacquiz. Parti Pabluz cjiŕtanacaqui ch'aman intintazzucača. Jalla nižta ch'aman intintazzucanacaqui ana zizñi žoñinacami, nižaza pizc kuzziz žoñinacami tsjii kjutñiž intintazza. Nižaza parti Yooz takunaca zakaz tsjii kjutñiž intintazza. Jalla nuž tsjii kjutñiž intintazcu, ninacaqui ninacžtajapa juc'ant ana zumquiz cjissa; nekztan castictaž cjequiča.

¹⁷ Pecta jilanaca, cullaquinaca, ima tii muntuquiz tižtanaca watan tii puntunaca ančucaquiz zizkatchinča. Jaziqui anawali incallñi žoñinacaqui želaquiča. Nii anawali incallñi žoñinacaqui Yooz mantitanaca anapan cassa. Jalla nižtiquiztan ninacžquiztan cuit'aza, ana tsjii kjutñi chjichta cjisjapa. Anawalinac kjutñi chjichta cjequiž niiqui, ančucqui ana tjurt'iñi kuzziz cjequiča. ¹⁸ Ančucqui učum liwriiñi Jesucristo Jiliržquiz juc'ant zumaž pajaquiča. Nižaza niž puntu juc'ant zizaquiča. Nižaza juc'ant zuma kamañchiz cjee. Učum Jesucristo Jiliriqui honorchizkaj cjila anztajapami wiñayajapami. Jalla nužoj cjila. Amén.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN JUAN

JESUCRISTUQUI TII MUNTUQUIZ TJONCHICHA

¹ Wejrqui Jesucristuž puntul ančucaquin cjiŕžcuča ančuc wali cuntintu cjisjapa. Tuqui timpuquiztanpacha Jesucristuqui žejlñipantakalča, ima tii muntu želan. Tii muntuquiz tjontanaqui wejrnacqui Jesucristužtan kamchinča; wejtnaca čhjučžtan nii cherchinča; nižaza niž taku nonzinča. Jacatattanaqui wilta cherchinzakazza; nižaza wejtnaca kjaržtan nii lanzinča. Jazimi tirapanž žejtča Jesucristuqui. Nižaza jakziltat Jesucristuž taku criyačhaja jalla niiqui Yooztan wali cuntintupankaz cjequiča. ² Nii žeti tjaañi Jesucristuqui tjonchiča tii muntuquiz. Nekztan wejrnacqui nii pajchinča, nižaza cherchinča. Nekztan wejrnacqui nii Jesucristuž puntuquiztan žoñinacžquizimi, ančucaquizimi paljaychinča. Tuqui timpuquiztanpacha žejtñipantakalča nii Jesucristuž puntuquiztan žoñinacžquizimi, kamñitakalča. Nekztan tii muntuquiz tjonžcu, žoñi tucchiča. ³ Jaziqui nii chertanaca nii nonžtanaca ančucaquin quint'uča, wejtnacatan ančucatan tsjii kuzziz cjejajo. Wejtnacatan Yooz Ejpžtan nižaza Yooz Majchtan tsjii kuzzizpanča, jalla nižtapacha wejtnacatan ančucatan cjisjapa. ⁴ Wejrqui tii cartal cjiŕžcuča ančucaquin wali cuntintu cjisjapa.

YOOZQUI ZUMA KJANQUIZ KAMCHA

⁵ Jesucristuqui wejtnacaquiz tjaažinchiča. Jaziqui nii tjaažintanaca ančucaquin cjiŕžcuča. Yoozqui zuma kjanquiz kamča. Yoozqui zuma-pankazza, jalla nuž cjiča nii kjanquiz kamz puntuqui. Nižaza Yoozqui anapanž zumchiquiz kamča. Yoozqui ana čhjul ujchizza, jalla nuž cjiča nii ana zumchiquiz kamz puntuqui. ⁶ Tsjii uj paañi žoñiqui zumchiquiz kamča. Nuž kamcanaqui “Yooztan wejtanaqui tsjii kuzzizza”, cjičhaj niiqui, toscaraž chiiča nii žoñiqui. Anaž werar Yooz jiczquiz ojklajča. ⁷ Yekjapazti kjanquiz kamča; Yoozqui kjanquiz kamča, jalla nižtapacha. Jakzilta žoñinacat nuž kamčhaj niiqui, Yoozquin criichinacžtan tsjii kuzzizza. Nuž kamcanaqui, tjapa niž ujquiztan pertuntača, Jesucristuž ticziž cjen.

⁸ Jakzilta žoñit “Ana ujchiztča”, cjičhaj niiqui, persunpachaž incallča; toscaraž chiiča. Ana zum kuzzizza nii žoñiqui. ⁹ Pero jakzilta žoñit Yoozquin pertuna mayizaj niiqui, niž ujqui pertuntaž cjequiča. Nižaza ana ujchiz cjequiča. Jalla nuž cjiča Yoozqui. Anaž wira toscara chiyasača Yoozqui; niž taku cumpliñipankazza. ¹⁰ Yoozqui cjiča, “Tjapa žoñinacami ujchizza”. Jaziqui jakzilta žoñit “Ana ujchiztča”, cjičhaj niiqui, Yooz toscara chiitažokaž nayča nii žoñiqui. Nižaza niž kuzquiz Yooz taku anaž catokča.

2

JESUCRISTUCHA UCHUM TJURT'IZIÑIQUI

¹ Wejt jilanaca, cullaquinaca, wejrqui tii cartal cjiŕžcuča, ančuc ana uj paajo. Jakziltat uj paačhaj niiqui, Jesucristužquiztan mayizaquiča. Niiča učhum tjurt'iziñiqui. Nekztan Jesucristuqui Yooz Ejpžquin mayizinaquiča. Jesucristuqui ana čhjul ujchizza, zumaž kamča. Jaziqui nii tjurt'iziñiqui zuma mayizinasacha. ² Učhumž uj paatiquiztan Yooz Ejpqui učhum casticz waquiziča. Jesucristuž ticzi nekztan Yooz Ejpqui učhum pertunasacha.

Ana ujchiz Jesucristuqui učhum laycu učhumnaca ujquiztan ticzičha. Jaziqui Jesucristužquin tjapa kuztan cjenacqui čhjul uj paañi žoñinacami pertunta panikaz cjesačha.

³ Jakzilta žoñit Yooz mantita jaru kamčhaj niiqui, Yooz pajčha. Jalla niičha werarapan. ⁴ Jakzilta žoñit ana Yooz mantita jaru kamčhaj niiqui, anaž chii atasachha “Yooz pajučha”, cjicanaqui. “Yooz pajučha”, cjesaž niiqui, toscaraž chiičha. Anazum kuzzizza nii žoñiqui. ⁵ Jakzilta žoñit Yooz tawk jaru kamčhaj niiqui, Yooztan ancha zuma munaziñi kuzzizza. Yoozquin tjapa kuzzizpančha. Jilanaca, tii zuma cjuñzna. ⁶ Jakzilta žoñit “Yooztan tsjii kuzziztčha wejrqui”, cjičhaj niiqui, zuma kamzpanž waquizičha, Jesucristuqui zumaž kamčha, jalla nižta.

EW MANTITA

⁷ Jilanaca, cullaquinaca, wejrqui anal jazta mantita cjižcučha. Tuquitanpacha tii mantitac zizzinčhucčha ančhucqui, porapat zuma munaziz, jalla nii. Tuquitanpacha tii mantitac nonzinčhucčha. ⁸ Pero tii mantita cjižcučha, jazta mantitažtakaz. Jesucristuqui tii mantitacama kamchičha tii muntuquiz. Ančhuczakaz tii mantitacama kamčha. Nuž kamcan, zuma munazican, ana zumchiquiz kamčha, werar kjanquiz kamčha, Yooz takucama. Jalla nužupančha niiqui.

⁹ Jakzilta žoñit “Kjanquiz kamučha”, cjičhaj niiqui, jilanacžtan porapat zuma munaziz waquizičha. Jilanacžtan tira chjaawjkatčhaj niiqui, pachpa zumchiquizpanž kamčha. ¹⁰ Jakzilta žoñit jilanacžtan porapat zuma munazaja, jalla niiqui kjanquizpankaz kamčha. Jaziqui Yooz jicz cherchucačha, ana ujquiz tjojtsjapa. ¹¹ Jakzilta žoñit jilanacžtan chjaawjkatčhaja jalla niiqui zumchiquiz kamčha. Jakzitchuc ojkečhaj niiqui, ana zizza. Jaziqui Yooz jicz ana cherchucačha; zur žoñižtakazza nii žoñiqui.

¹² Jilanaca, cullaquinaca, ančhucaquin cjižcučha. Jesucristuž ticzi nekžtan ančhuca uj pertunchičha Yoozqui. ¹³ Ejpna, ančhucaquin cjižcučha. Jesucristuqui tuqui timpuquiztanpacha žejlñipantakalčha. Nii Jesucristužtan kamčha ančhucqui. Tjotjowanaca, turtakanaca, ančhucqui Satanás atipchinčhucčha. Jaziqui ančhucaquinžakaz cjižcučha.

Jilanaca, cullaquinaca, ančhucqui Yooz Ejpžtan kamčha. Jaziqui ančhucaquinžakaz cjižcučha. ¹⁴ Ejpna, Jesucristuqui tuqui timpuquiztanpacha žejlñipantakalčha. Nii Jesucristužtan kamčha ančhucqui. Jaziqui ančhucaquin cjižcučha. Tjotjowanaca, turtakanaca, ančhuca kuzquiz Yooz taku chjojchiñčhucčha. Nekžtan Yoozquin tjurt'iñi kuzziz cjen, ančhucqui Satanás atipchinčhucčha. Jaziqui ančhucaquinžakaz cjižcučha.

¹⁵ Tjappacha ančhucqui, nonžna. Anačha tii muntuquiz žejlñi cusasanacžquin kuz tjaazqui. Anačha anawali paaznacquiziqui kuz tjaazqui. Jakzilta žoñit anawali paaznacquiz kuz tjaachaj niiqui, anaž Yooz Ejpžquin kuz tjaachha. ¹⁶ Tii muntuquiziqui tižta anawali paaznaca žejlčha: persun kuzcama kamz pecznaca, persun čhujquiz cherta pecznaca, tucquin cjis pecznaca. Jalla nižtanaca pecchaj niiqui, diabluž jaru ojklayčha. ¹⁷ Tii muntuquiz žejlñinacqui liwj tucuzaquičha, tjatžtaž cjequičha. Nižaza tii muntuquiz žejlñinaca pecznacami tucuzaquičha. Pero Yooz kuzcama ojklayñinacazti Yooztan wiñaya kamaquičha.

WERAR TAWKZTAN, TOSCAR TAWKZTAN

¹⁸ Jilanaca, cullaquinaca, tii timpumiž ojtčha. Tsjii Jesucristuž quintracqui tjonaquičha, nii quintu zizza ančhucqui. Nižaza anziqiu muzpa Cristuž quintracqui žoñinacacqui jecža. Nekžtan učhumqui zizza tii timpucqui ojtčha.

¹⁹ Nii quintranacacqui učhumquiztan zarakchičha. Anatačha učhumtan tsjii

kuzziz ninacaqui. Učhumtan tsjii kuzziz cjitasaz niiqui, tira učhumtan kamtasacha. Ninacaz zaraktanaqui, kjanapacha cjissicha, anatacha učhum tsjii kuzziz ninacaqui. ²⁰ Ančhuczi ana nižtičhuccha. Ančuca kuzquizti Yooz Espiritu Santo kamcha. Jaziqui ančhucqui tjapa werara zizzinčhuccha. ²¹ Werar taku zizniž cjen ančucaquin cjižcuča. Nižaza Yooz takuqui anaž čhjul toscarami chiiča. ²² ¿Ject toscar žoņejo? Jakziltat “Jesusača ana Yooziž cuchanžquita Cristuqui” cjičhaja, jalla niičha toscara chiiñiqui. Cristuž quintrača ninacaqui. Nii žoņinacaqui Yooz Ejpžquin nižaza Yooz Majchquin ana pajz pecča. ²³ Jakziltat ana Yooz Majchquin pajz pecchaja, jalla niiqui ana Yooz Ejpžtan kamasacha. Jakziltat “Jesucristuqui werar Yooza” cjičhaja, jalla niiqui Yooz Majchtan kamcha; Yooz Ejpžtan zakaz kamcha.

²⁴ Nii tuqui nonžta Yooz taku persun kuzquiz chjojwa ančhucqui. Nii Yooz taku chjojžcu, Yooz Majchtan Yooz Ejpžtan ančhucatan tsjii kuzziz wiņaya kamaquiča. ²⁵ Yooz Majchqui chiichiča, tuž cjican:

—Wiņaya Yooztan kamaquiča ančhucqui.

²⁶ Yekjap žoņinacaqui ančhuc incallz pecča. Jaziqui cjižcuča nii puntuquiztan. ²⁷ Jesucristuqui Yooz Espiritu Santo ančuca kuzquiz cuchanžquichiča. Jalla nižtiquiztan nii Espiritu Santuqui ančucaquiz tjaajinča. Jaziqui yekja tjaajiņi espiritu anaž peca ančhucqui. Yooz Espiritu Santuž chekan weraraqui tjaajinča. Anaž toscanaca tjaajnasacha. Cristužtan tsjii kuzziz kama; jalla nuž tjaajinča Espiritu Santuqui. Nižtaqui niž tjaajintacama kama.

²⁸ Jilanaca, cullaquinaca, Cristužtan tsjii kuzziz kama ančhucqui. Nekztan Cristuž tjontanaqui, učhumqui anaž eksnaquiča, nižaza anaž azaquiča. ²⁹ Jesucristuqui zuma kuzzizpanča. Nii zizza ančhucqui. Jakziltažlaj zuma kuzziz niiqui, Yooz maatiča. Jalla niizakaz zizza ančhucqui.

3

YOOZ MAATINACA

¹ Tjappacha ančhucqui nonžna. Yooz Ejpqui učhum zumaž k'ayacht'ičha. Nižaza Yoozqui učhum illziča, niž maati cjisjapa. Yooz maatičhumča učhumqui. Jalla nižtiquiztan učhum kuzqui ana pajča ana Yooz criichinacaqui. Yooz kuzmi anazaž pajča ninacaqui. ² Jilanaca, cullaquinaca, učhumqui Yooz maatičhumča. Wiruņaqui jaknužkačhum cjisnačan, učhumqui ana zizza. Pero Jesucristuž tjontanaqui, nii cheraquiča učhumqui. Nekztanaqui Jesucristuž irata cjisnaquiča učhumqui. Jalla nii tjaajinta zizzinčhumča. ³ Jakziltat Jesucristo tjewžaja, jalla niiqui čhjul uj paaznacami ecča, ana ujchiz cjisjapa; Jesucristuqui ana ujchizza, jalla nižtapacha cjisjapa.

⁴ Jakzilta žoņižlaj uj paaņi, jalla niiqui Yooz mantitanaca anaž cazza. Uj paazqui Yooz taku quintrača. ⁵ Jesucristuqui tii muntuquiz tjonchiča, žoņinacž uj pampatzjapa. Ana čhjul ujchizza niiqui. Jalla nii zizza ančhucqui. ⁶ Jakzilta žoņižlaj Cristužtan tsjii kuzziz, jalla niiqui ana uj paaņiča. Uj paaņi žoņinacaqui anaž naaza Cristuž puntuquiztanaqui. Nižaza anaž kamcha Cristužtanami. ⁷ Jilanaca, cullaquinaca, ana jecžquizimi incallskata ančhucqui. Wali kamņi žoņinacaqui zuma kuzzizza, Cristužtakaz. ⁸ Satanás cjita diabluqui tuqui timpuquiztanpacha uj paaņipankaztakalča. Jaziqui nižaza tira uj paaņiča. Nekztan uj paaņi žoņinacaqui Satanás diabluž maatinacača. Jesucristuzti tii muntuquiz tjonchiča, Satanás diabluž paatanaca akkatzjapa.

⁹ Yooz maatiqúi ana kuzin uj paañiċha. ¿Kjažtíquiztan nii ana kuzin uj paañitajo? Yooz maatiċha, nekztan kuztan ana uj paapaasaċha. Yooz Ejpž kuz cherchi kuzziz kamñiċha. Jalla nekztan tjapa kuztan uj ana paasaċha. ¹⁰ ¿Jakziltat Yooz maatejo? ¿Jakziltat diabluž maatejo? ¿Jaknužža nii zizas uċhumjo? Jalla tuž zizasaċha. Jakziltažlaj kuzin uj paañi, jalla niċha ana Yooz Ejpchizqui. Nižaza jakziltažlaj niž jilanacžtan ċhjaawjkatñi, jalla niċha diabluž maatiqúi.

PORAPAT ZUMA MUNAZIZA

¹¹ Porapat zuma munaziza. Tii mantitaqúi tuquitanpacha nonzinċhucċha. ¹² Tsjii žoñi želatċha, Caín cjita. Jalla nii Cainqúi niž lajk conchiċha. ¿Kjažtíquiztan conchit niijo? Jalla niž paatanacaqúi anawalinacataċha; niž lajkž paatanacazti walinacataċha. Jalla nekztan niž lajk conchiċha. Cainqúi diabluž maatitaċha. Ana nii Cainž kuz cherchi kuzziz cjee anċhucqui.

¹³ Jilanaca, cullaquinaca, tii muntuquiz žejlñi žoñinacaž anċhuc ċhjaajwanaqúi, ana istraña, ana upa kuzziz cjee. ¹⁴ Tuquiqui ana zuma munazan, jalla nekztan infiernuquin okaj cjitakalċha uċhumqui. Jaziqui Yoozquin criižcuqúi arajpach watjaž okaquiċha; wali cuntintu cjequiċha. Jalla nekztan uċhumqui Yoozquin criiċi jilanacžtan porapat zuma munazizza. Nii zizza uċhumqui. Jakziltat ana jilanacžtan porapat zuma munaziċhaja, jalla niiqui infiernuquinž okaquiċha. ¹⁵ Jakziltat niž jilžtan ċhjaawjkatċhaja, jalla niiqui žoñi conchiž cjes, jalla nižtaž ninacaqúi. Nižaza žoñi conñinacami ana Yooz kuz cherchi kuzzizza. Anaž wiñaya Yooztan kamasaaċha. ¹⁶ Cristuqúi uċhum laycu ticziċha. Nekztan jaknuž munazizlaja, jalla nii uċhumqui zizza. Uċhumqui Yooz criiċi jilanacžtan zuma munazizpanċha, ticzcama. ¹⁷ Tsjii tjapa cusasanacchiz žoñiqui tsjii t'akjir jila cheraquiž niiqui, okzpanċha. Anaž okznasaž niiqui, ¿kjažt Yooz cherchi kuzziz cjesajo? Anapanž Yooz cherchi kuzzizza. ¹⁸ Jilanaca, cullaquinaca, anaċha atžtan taku mayaka okzqui. Paatanacžtanaqúi okza. Nekz tjeeža uċhumž okžtaqúi. Niċha werar okzqui.

YOOZQUIZTAN ANA PAYZNAKZCU MAYAQUICHA

¹⁹ Jilanaca zuma okzcan, uċhumqui zizza, werar Yooz maatiċhumpanċha, jalla nii. Nekztan llajlla kuzzizlaj niiqui, tjup kuzziz cjee. Yooz yujcquiz Yooz maatinacċhumċha.

²⁰ Yoozza juc'ant chekanaqúi uċhum kuzquiztan cjenaqúi. Yoozqui tjapa uċhum kuz zizza, ana walinacami, walinacami, tjappacha. Nii anawalinaca zizcumi, Yoozqui tirakaž uċhum okza. ²¹ Jilanaca, cullaquinaca, ċhjulator uċhumž kuz walika cjeċhaj niiqui, Yoozquiztan ana ekscu mayasaċha. ²² Uċhumqui Yooz mantitacama kamtiquiztan, nižaza Yooz kuzcama kamtiquiztan uċhumž mayiztac nonžtaž cjequiċha. ²³ Yooz mantitanacaqúi tužuċha: Yooz Majch Jesucristužquin tjapa kuztan cjee. Nekztanaqúi jilanacžtan zuma munaza. Jalla nuž mantichiċha Yoozqui. ²⁴ Jakziltat nii mantitacama kamċhaja, jalla niiqui Yooztan tsjii kuzzizza. Nižaza Yooztan tsjii kuzzizza nii žoñinacžtan. Yooz tjaata Espíritu Santuqúi uċhum kuzquiz žejlċha. Jalla nekztan zizza uċhumqui, Yooztan uċhumtan tsjii kuzziz, jalla nii.

4

ESPIRITU SANTUŽTAN CRISTUŽ QUINTRA ESPIRITUŽTAN

¹ Jilanaca, cullaquinaca, nonžna. Jakziltat “Tii takuqúi Yooz takuċha”, cjiċhaj niiqui, nii žoñiž chiita taku zumpacha tantiyaquiċha, Yooz taku chiiñi, ana Yooz taku chiiñi, jalla nii. Anaċha ċhjul takumi pjazila criizqui. Tii

muntuquiz muzpa toscara chiiñi žoñinaca žejlča; Yooz taku chiitažokaž cjiča. ² ¿Jaknužt žoñiž chiita taku paji atas učumjo? ¿Yooz Espíritu Santuž chiikatka? ¿Uz ana Yooz Espíritu Santuž chiikatja? Jalla tuž paji atasacha učumqui. Tii muntuquiz Jesucristuqui žoñž curpuchiz kamchiča. Jakziltat nižtapan chiičhaja, jalla niiča Yooz taku chiiñiqui. ³ Nižaza jakziltat Jesucristuqui anača žoñž curpuchiz kamchiqui, cjican chiičhaja, jalla niiča ana Yooz takucama chiiñiqui. Cristuž quintra espirotuqui nii chiikatča. Nii Cristuž quintra espirotuqui tjonaučiča; tuquitan ančhucqui jalla nii nonzinčhucča. Anziqui tii muntuquiz nižta Cristuž quintra chiiñinaca žejlča.

⁴ Pecta jilanaca, cullaquinaca, ančhucqui Yooz maatinacčhucča. Nii toscar taku joojooñinacaqui diabluž mantitaž ojklajča. Ančhuczi Yooz Espíritu Santuž mantitaž ojklajča. Yooz Espíritu Santuqui juc'anti azzizza nii diablužquiztan cjenauqui. Nekztan ančhucqui nii toscar taku joojooñinaca atipasača. ⁵ Ninacaqui diabluž maatinacača. Nii žoñinacaqui ana Yooz takucama chiiñiča, diabluž taku chiiñiča ninacaqui. Nii diabluqui tii muntuquiz ančaž mantiča. Jaziqui Yoozquin ana criichi žoñinacaqui diabluž taku criiča. ⁶ Učumzti Yooz maatinacčhumča. Jaziqui werar Yooz takuž chiyau Yoozquin criichi žoñinacaqui nii werar takuž catokča. Ana Yoozquin criichi žoñinacaqui nii werar taku anaž catokča. Nužquiz werar taku chiiñi žoñinacami, nižaza toscar taku chiiñi žoñinacami pizcpacha pajasača učumqui.

YOOZQUI ANCHA MUNAZIÑI KUZZIZZA

⁷ Pecta jilanaca, cullaquinaca, Yoozpankazza učum porapat zuma munazkatñiqui. Jaziqui učumqui tjappacha porapat zuma munazizpanča. Jakziltat zuma munazičhaja jalla niiqui Yooz maatiča. Nižaza Yooz pajča. ⁸ Yoozqui ancha munaziñi kuzzizza. Jaziqui jakziltat ana munaziñi kuzzizlaja, jalla niiqui ana Yooz pajča. ⁹ Yooz Ejpqui tii muntuquiz niž zinta Majch cuchanžquichiča učum Yooztan wiñaya kamzjapa, wali cuntintu. Jalla nuž cuchanžquitiquiztan Yoozqui učumquiz niž munaziñi kuz tjeeziča. ¹⁰ Yoozqui ultimu zuma munaziñi kuzzizpanča. Yooz Ejpča učum k'ayachichiqui. Nekztan niž Majch cuchanžquichiča. Yooz Majchqui učum uj laycu ticziča, učum ana casticta cjisjapa. Nekztan zuma munaziñi kuzqui jaknužt cječhaja, nii zizza učumqui.

¹¹ Pecta jilanaca, cullaquinaca, učumtan ancha munaziča Yooz Ejpqui. Jaziqui učum nižtakaz porapat zuma munazizpanča. ¹² Anaž jakzilta žoñimi Yooz cherča. Ana Yooz cheržcumi zuma munazičhaja, jalla nii žoñiqui Yooztan tsjii kuzzizza. Nižaza Yooz munaziñi kuz, jalla nižta kuzzizza nii žoñiqui. ¹³ Yooz Ejpqui niž Espíritu Santo učumquiz tjaachiča. Jalla nekztan Yooztan učumtan tsjii kuzzizza, nii zizza učumqui. ¹⁴ Yooz Ejpqui niž Majch cuchanžquichiča žoñinaca liwriizjapa. Nii Yooz Majch cherchinča wejrnaqui. Nekztan ančhucquiz nii puntu tjaajinčinča. ¹⁵ Jakziltat “Yooz Majčča Jesucristuqui”, cjičhaja, jalla niiča Yooztan tsjii kuzzizqui. Nižaza Yoozqui nižtan tsjii kuzzizza.

¹⁶ Yoozqui učumtan ancha munaziča, jalla nii zizza učumqui. Nižaza nii criiča učumqui. Yoozqui munaziñi kuzzizza. Jaziqui jakziltat munaziñi kuzzizpanžlaja, jalla niiča Yooztan tsjii kuzzizqui. Nižaza Yoozqui ninacžtan tsjii kuzzizza. ¹⁷ Nuž kamcan juc'ant juc'ant munaziñi kuzziz cjissa učumqui, Jesucristuž irat kuzziz cjiscama. Jalla nekztan juyzuquiz ana eksnaquiča učumqui. ¹⁸ Munaziñi kuzziz žoñinacaqui ana Yoozquin eksniča. Zuma munaziñi kuzziz žoñinacaqui anaž čjulumi eksnasača.

Jalziltat eksñi kuzzizlaja, jalla niiqui Yooz casticz eksa. Jalla nižtiquiztan anaž zuma munaziñi kuzzizza nii eksñi žoñinacaqui.

¹⁹Yoozqui ućhumtan zuma munazićha. Jalla nekztanaqui ućhumqui Yooz-tan munazićha. ²⁰Jakziltat “Wejrqui Yooztan zuma munaziñi kuzziztćha”, chiićhaja, jalla niiqui niž jilanacćtan ana chjaawjkatñipanćha. Niiž jilanacćtan chjaawjkatćhaja, jalla niiqui anaž Yooztan zuma munaziñi kuzzizza. Inapankaz “Wejrqui Yooztan zuma munaziñi kuzziztćha” cjićha. Toscara chiićha. Nii žoñinacaqui cherta jilanacćtan anazuma munazićhaja, jalla niiqui ĵaknužt ana Yooz cherćcu Yooztan munaziñi kuzziz cjesajo? Anapanž cjesaćha. ²¹Yoozqui ućhum mantichićha tuž cjican:

—Jakziltat Yooztan munaziñi kuzzizlaja, jalla niiqui niž jilanacćtanami zuma munaziñi kuzzizakaz cjis waquizićha.

5

UCHUMQUI ANAWALINACA ATIPCHA

¹Jesusaćha Yooziž cuchanćquita Cristuqui. Jakziltat nii Jesucristužquin criićhaja, jalla niićha Yooz maatiqi. Tjapa Yooz maatinacami Yooz Ejpćtan munaziñi kuzzizza. Nižaza Yooz Ejpćtan munaziñi kuzzizalaj niiqui, Yooz Ejpć maatinacćtan munaziñi kuzzizakazza. ²Nižaza jakziltat Yooztan munaziñi kuzzizalaja, jalla niiqui Yooz mantitanacaž cazza. Jalla nekztan Yooz maatinacaqui porapat zumaž munazićha. Niiž zizza ućhumqui. ³Yooztan munaziñi kuzziz žoñiqui Yooz mantitanaca cazza. Nii Yooz mantitanacaqui anaćha ch'ama. ⁴Yooz mantita cazcu, Yooz maatinacaqui anawalinaca atipćha. Jakzilta žoñit Yoozquin tjapa kuz criićhaja, jalla niiqui anawalinaca atipćha. ⁵ĴJakziltat anawalinaca atipjo? Jakziltažlaj Jesús cjita Yooz Majchquin tjapa kuztan, jalla ninacaž atipćha anawalinacaqui.

YOOZ MAJCHCHA JESUCRISTUQUI

⁶Jesucristuqui tii muntuquiz tjontan, kjaztan bautistataćha. Jalla nekztan cruzquiz ch'awcta ticzićha. Kjaztan bautistaž cjen, jalla niićha tisticuqui, Yooz Majchćha Jesucristuqui, cjican. Cruzquiz ch'awcta ljoc tjawkchićha. Jalla nii zakazza tisticuqui, Yooz Majchćha Jesucristuqui, cjican. Yooz Espíritu Santuqui tisticuzakazza: Yooz Majchćha Jesucristuqui, cjican. Nii Espíritu Santućha werarapan chiiñiqui. ⁷Arajpachquinaqui ćhjep tisticunaca žejlćha, Yooz Ejp, nižaza Taku cjita tjuuchiz Yooz Majch, nižaza Yooz Espíritu Santo. Nii ćhjepultanaqui tsjiikaz chiićha. ⁸Nižaza tii muntuquiziqi ćhjep tisticunacazakaz žejlćha, Yooz Espíritu Santo, nižaza kjaztan bautis, nižaza cruzquiz ljoc tjawkz. Nii ćhjepqui tsjiikaz chiićha: Jesucristućha Yooz Majchqui, cjican. ⁹Zoñž taku weraražlaja niiqui, Yooz taku juc'ant weraraćha. Werara chiiñi Yooz Ejpqui chiićha, tuž cjican:

—Jesucristućha Wejt Majchqui.

¹⁰Jakziltat Yooz Majchquin criićhaja, jalla niiqui persun kuzquiz zizza, Jesucristućha Yooz Majchqui, nii. Jalla nižakaz Yooz Ejpqui chiićha. Jakziltat Yooz taku ana criićhaja, jalla niiqui Yooz toscara chiitažokaz nayćha. Yooz takuqui chiićha: Jesucristućha Yooz Majchqui, cjicanaqui. Jalla nii anaž criiz pecćha yekjap žoñinacaqui. Jalla nekztan Yooz toscara chiitažokaz nayćha nii ana criiñinacaqui. ¹¹Nižaza Yoozqui cjićha:

—Wejt Majchqui anćhuca ujquiztan ticzićha. Jalla nekztan anćhucqui wejttan wiñaya kamaquićha, wali cuntintu.

¹²Jakziltat Yooz Majchtan tsjii kuzziz kamćhaja, jalla niiqui Yooztan wiñaya kamaquićha. Nižaza jakziltat Yooz Majchtan ana tsjii kuzziz kamćhaja, jalla niiqui Yooztan ana wiñaya kamaćha.

ZERZ TAKUNACA

¹³ Ančhucqui Yooz Majchquin criičha tjapa kuztan. Jalla nekztan Yooztan wiñaya kamaquičha, wali cuntintu. Nii zizjapa, ančhucaquin cjiŕŕcučha wejrqui.

¹⁴⁻¹⁵ Učhumqui Yooz kuzcama mayizaquiž niiqui, nonžtaž cjequičha. Učhumž mayizta nonžtaž cjequiž niiqui, tjaataž cjequičha. Jalla nužupančha. Weraraž niiqui.

¹⁶⁻¹⁷ Tjapa anawalinacami ujančha. Tsjii jilaqui uj paaquiž niiqui, Yoozquiztan mayizinspančha, pertunta cjeejo. Pero tsjii juc'ant anawal uj paaz kuzzizzalaj niiqui anaž pertunta cjesačha. Niižta ana Yoozquiztan mayizina, pertunta cjeejuqui. Yekja ujnacami Yoozquiztan mayizinasachha, pertuntaž cjejajo.

¹⁸ Yooz maatinacami anaž kuzin uj paasačha. Yooz maatinaca walja kjaradž cuitičha Yooz Majchqui. Nii anawal Satanás diabluqui Yooz maati Yooz kjarquiztan ana kjañi atčha. Nii zuma zizza ančhucqui. ¹⁹ Yooz maatinacčhumčha učhumqui. Ana Yoozquin criichi žoñinacaqui, tjappacha Satanás diabluz mantuquiz žejlčha. Učhumqui nii zakaz zizza.

²⁰ Yooz Majchqui tjonchičha učumnaca zuma intintazkatajo, nižaza werar Yooz pajajo. ¿Ject werar Yoozjo? Jalla niičha Jesucristo Yooz Majchqui. Jaziqui učhumqui nii werar Yooztan tsjii kuzziz cjissinčhumčha. Niižtan kamcan, wiñaya niižtan kamaquičha. ²¹ Jilanaca, cullaquinaca, ančhucqui žoñiž paata yooznacquiztan zaraka, ana iya nekz macjata ančhucqui. Jalla nužupančha.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN JUAN

WERAR TAKU, MUNAZIÑI KUZ

¹ Wejrqui Juan cjititča. Icliz jiliritča wejrqui. Jaziqui tii cartal cji-jržcuča Yooz illzta cullacaquin tjappacha naaža maatinacžquin. Wejrqui ančhuc werara k'ayachuča. Nižaza tjapa Yooz taku criichinacaqui ančhucž k'ayachiča. ² Učhum kuzquiziqui werar Yooz taku žejlča, nižaza wiñaya želaquiča. ³ Nižaza zuma munaziñi kuzziz kaman, Yooz Ejpžtan nižaza Jesucristo Yooz Majchtan učhum yanapča. Nižaza učhum okžcu, llan kuzziz cjiskatča.

⁴ Yekjap am maatinaca cherchinča, Yooz takucama kamñi. Nužupan, mantichiča Yoozqui. Nuž kamñi cheržcu, ancha chipchinča wejrqui. ⁵⁻⁶ Cullacalla, aniziqui am roct'uča, porapat zuma munaza. Nii mantitaqui anača anztakaz. Tuquitanpacha učhumqui nuž mantitapanča. Jakziltat zuma munaziñi kuzzizlaja, jalla niiqui Yooz mantitanacacama kamča.

Tuquitanpacha Yooz mantita nonzinčhucča, zuma munaziñi kuzziz cjee, jalla nii.

INCALLÑI ZOÑINACA

⁷ Tii muntuquiz muzpa žoñinacaqui ojklayča, žoñi incallcan. Ninacaqui anaž criiča, Jesucristuž žoñž curpuchiz kamchiča tii muntuquiz, nii. Jalla ninacača incallñinacaqui. Nižaza Cristuž quintranacača. ⁸ Ančhucqui nonžna. Ančhucqui Yooztajapaž langža. Nii langžta cuitaquiča, ana pertiznajo, arajpachquin zumanaca tanzjapa.

⁹ Jakziltat Jesucristuž tjaajinta yapzaja, jalla niiqui anaž Yooztan tsjii kuzziz kamča. Nižaza jakziltat Jesucristuž tjaajintacama ana kamčhaja, jalla niiqui anazakazza Yooztan tsjii kuzzizqui. Pero jakziltat Jesucristuž tjaajintacama kamčhaja, jalla niiča Yooz Ejpžtan nižaza Yooz Majchtan tsjii kuzzizqui. ¹⁰ Jakziltat ančhucaquiz tjonžcu Cristuž tjaajinta ana niicama tjaajinčhaj niiqui, anaž Yooztan tsjii kuzziz nii jilaqui. Ančhucqui nii žoñi ana kjuyquiz kjawznaquiča. Anazaž tsaanaquiča. ¹¹ Jakziltat nii anawal žoñžquiz tsaanačhaj niiqui, nii žoñž anawal langz yanaptažokaz cjiča.

ZERZ TAKUNACA

¹² Zumsira wacchi takunaca wejtta žejlča. Pero tjappachaqui anal cji-jrž pecuča. Ančhucaquin tjonz pecuča, učhum pora parlizjapa, porapat cuntintu cjisjapa.

¹³ Am cullaqui illzizakazza Yoozqui. Naaža maatinacaqui saludos apayžquiča. Jalla nužukazza.

TERCERA CARTA DEL APOSTOL SAN JUAN

GAYO CJITAQUI ZUMACHA

¹ Wejrqui Juan cjitit̃cha. Icliz jilirit̃cha wejrqui. Gayo, amquin cjiir̃zcũcha. Yooz takucama kamcan, am k'ayachũcha.

² Jila, amtal mayizinũcha tjappacha walicama cjeyajo, nĩzaza am curpu zuma žejt̃ni cjeyajo. Am kuz walikazza, nii zizũcha wejrqui. ³ Yekjap jilanacaqui wejtquiz tjonzĩcha. Am puntu wejtquiz quint'ichĩcha, tũž cjan:

—Nii Gayuqui werar Yooz takucamaž kam̃cha.

Jalla nũž zizcu ancha chipchiñcha. ⁴ Wejt jilanacaž werar Yooz takucama kam̃ipan zizcu, anchal cuntintũcha wejrqui. Anaž čhjulumi wejr juc'ant cuntintu cjisat̃nĩqui žejl̃cha.

⁵ Jila, walikam am paãcha, jilanaca yanapcan, ana pajta jilanacami. ⁶ Yekjap amiž yanaptanacaqui iclizquiz mazzĩcha, tũž cjan:

—Nii Gayo cjita jilaqui ancha zumãcha. Ana pajta jilanacami yanap̃nipankazza. Nĩzaza okz̃nĩpankazza.

Gayo jila, jalla nũžupan amqui tira yanapaquĩcha. Jilanacaž jiczquin okanami yanapz waquizĩcha. Jalla niic walikazza; jalla nũž cjenaũqui Yooz kuzqui wali cuntintũž cjequĩcha. ⁷ Nii jilanacaqui Yooz sirwican ojklaynĩcha. Ninacaqui ana Yooz criichinac̃quiztan ana čhjul yanap̃nimi pec̃nĩcha. ⁸ Jaziqui ũchumqui nii Yooz sirwĩni jilanaca yanapz waquizĩcha, ninaca werar Yooz taku parlajo.

DIOTREFES CJITAQUI ANAWALI PAÃNĨCHA

⁹ Tuquiqui iclizquin cjiir̃chiñcha. Tsjii žõnĩqui weriž cjiir̃ta anaž nonz pec̃cha. Wejrqui icliz jilirit̃cha. Pero nii žõnĩqui anaž wejr jilirižtaka naỹcha. Diótfes cjita tjuuchizza nii žõnĩqui. Niikaz jilanaca juc'antiž mantiz pec̃cha. ¹⁰ Wejrqui añchucaquin tjonachaj niiqui, jalla nekztan nii žõniž anawali paatanaca paljayãcha añchucaquiz. Nii Diotrefesqui toscaranaca parlich̃ĩcha wejtnaca quintra. Iya anawalinaca paachizakazza. Nĩzaza jilanacaž tjonznami, ana risiwz pec̃nĩcha. Yekjap criichinac̃zti wali quiyas pec̃cha. Nii Diótfeszti cjĩnĩcha:

—Anapanž nii jilanac̃ztan zumaž risiwaquĩcha.

Nĩzaza zuma risiw̃ni jilanaca iclizquiztan chjatkat̃nĩcha. ¹¹ Jila, jaziqui anãcha nĩžta cjisqui. Nii žõniž paatanaca ana yatekaza. Amzti, walikam paãcha. Jakziltat walinaca paãchaja, jalla niiqui Yooz cherchi kuzziz kam̃cha. Jakziltat anawalinaca paãchaja, jalla niiqui anaž Yooz paj̃cha, ana Yooz cherchi kuzzizza.

DEMETRIO CJITAQUI WALI PAACHA

¹² Tjappach žõninacaqui Demetriuž puntu cjĩcha:

—Zumãcha nii Demétrio cjita jilaqui. Nĩž paatanacami werar tawk jarupankazza.

Nĩzaza wejrnacmi chiyũcha, Demetriuqui zuma jilãcha, nii. Añchucqui zizza, wejrnacqui werar takul chiyĩnĩcha, nii.

¹³ Zumsira wacchi takunacaqui wejtta žejl̃cha cjiir̃zjapa. Pero tii cartiquiz anal iyal cjiir̃z pecũcha. ¹⁴ Wajilla amquin tjonzquiz pecũcha. Jalla nekztan ũchumporaž palt'aquĩcha.

¹⁵Llan kuzziz cjee. Tekzta jilanacaqui saludos apayžquiča. Nižaza amqui wejtnaca jilanacžquiz tsaanžinaquiča, zapa maynižquiz. Jalla nužukazza.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN JUDAS

¹ Wejr Judasqui Jesucristuž manta payiñ žoñtča nižaza Jacobž lajkča. Wejrqui ančhucaquin cjiřžcuča. Yooz Ejpqui ančhuc kjawziča, niž maati cjeajo. Nižaza Yooz Ejpqui ančhucatan zuma munaziča. Nižaza ančhuc anawalinacquiztan cuitičha, Jesucristuž tjonzcama. ² Yoozqui ančhucaquiz juc'antej okžla, nižaza juc'ant walikaj kamkatla, nižaza ančhucqui Yooziž ancha munasitaj cjila.

TOSCARA TJAAJIÑINACŽ PUNTU

³ Pecta jilanaca, cullaquinaca, wejrqui ančhucaquin anchal cjuñčinča. Jalla nuž cjuñzcu liwriiñi puntuquiztan ančhucaquin anchal cjiřz pecučha. Ančhucatan wejttañ liwriita žoñinacača. Anawal tjaajiñinacž ančhucaquiz incallz pecchiž cjen tii cartal urgente apayžcača, ančhucaquiz chiižinzjapa. Yoozquin kuz tjaaz puntu werara tjaajintatača. Tsjemata tjaajintanacaqui anača werara niiqui. Werar tjaajintanacžquizkaz tjurt'iñi kuzziz cjee. ⁴ Yekjap ana litum criichi žoñinacaqui ančhucaquiz jamazit luzziča, ana kjanapacha. Ninacaqui ana wal žoñinacača. Yooz partiquiz luzcu, Yooz okzñi kuz tsjii kjutñi intintazza. Ninacaqui cjiñičha, “Yoozqui učhum okzpanča, jaziqui čhjul paatami walikazza”. Jalla nuž kamcan učhum Jesucristo Jiliržquiz anapan pajča. Pero criichi žoñinacž pajk Patrunača Jesucristuqui. Yekjat ana iya želasača. Jaziqui ninacaqui Yooz kamañquiz anapan kamča. Tuquiqui profetanacaqui nižta kamñinacž puntuquiztan cjiřchiča, “Yoozqui ninacžquiz casticaquiča”, jalla nuž cjican.

⁵ Ančhucaž zizziž cjenami, ančhucaquiz zumpacha cjuñkatz pecučha tii puntuquiztan. Tuqui Yooz Jiliričui Egipto yokquiztan Israel wajtchiz žoñinaca jwessiča. Nekztan jwessiž cjenami ana criichinacžquiz ticzkatchičha. ⁶ Nižaza tii cjuñzna. Yekjap anjilanacaqui Yooziž tjaata puesto ana iya wacaychiz pecchiča, nižaza arajpach puestuquiztan zarakchiča. Jalla nižtiquiztan Yoozqui ninaca presužtakaz čhjelinča. Wiñayjapa zumchiquiz chawctažtakaz žejlča Yooz pajk pjalz tjuñicama. ⁷ Nižaza Sodoma wajtquiz žejlñinacami Gomorra wajtquiz žejlñinacami, nižaza žcatinta wajtquiz žejlñinacami jalla nii ana wal anjilanacažtapacha ancha uj paachiča. Ninacaqui adulteriuquiz ojklayčičha. Nižaza tsjemata adulterio paachiča. Jalla nižtiquiztan Yoozqui ninaca casticchiča, wiñaya infiernuquin. Jalla nuž kjanapacha chiichiča, Yoozqui ana walinaca casticspanča, jalla nii.

⁸ Jalla nii Yooz casticz puntu zizcumi, ana zuma tjaajiñi žoñinacaqui chjuužta jaru ojklayča, “Yoozqui nižta wejtquiz tjaajinčičha, tsjii chjuužtiquiz” cjican. Nekztan adulteriuquiz ojklayča, nižaza Yooz Jiliriž mantita anaž cassa, nižaza poderchiz zajranacžquiz ararča. Jalla nuž chjuužta jaru anawali kamča. ⁹ Tsjii pajk arcángel Miguel cjita žejlča, walja poderchiz. Jalla nii anjilaqui diablužtan ch'aassiča Moisés curpu puntuquiztan. Jalla nuž ch'aascan, Miguel anjilaqui diablužquiz ana ararchičha; “Casticta cjee”, cjican. Antiz tiikaz chiichiča, “Yooz Jiliričui amquiz ujžla”. Jalla nižtakaz chiichiča. ¹⁰ Pero nii ančhucatan kamñi anawali žoñinacaqui ana intintazñi kuzzizza. Poderchiz zajranacž quintra chiican, chjaawjkatča. Animalažtakaz persun kuzcamakaz ojklayñičha. Jalla nuž ojklaytiquiztan persunjapa casticu zjičča.

¹¹ Ninacžtaqui ana wali cjequiča. Cainž irata Yooz kamañquiz ana kamz pecča. Paaz ganz peccu, Balaam irata tsjii kjutñi ojklajča. Nižaza Corež iratažtakazza casticu zjijčča. Korequi Yooz uchta žoñinacž quintra paažcu ticziča. ¹² Ančhucqui Yooztajapa pjiistanaca paača. Ančucaž cristian pjiista paan, ninacaqui azipanča ančhucalta. Pjijstiquiz ancha anazuma lujlñi, nižaza licñi, nižaza ana zuma kamñiča. Ninacača Yooz ana rispitñiqui. Persunjapakaz importiča. Anača yanapchuca, ančucaž zuma kamajo. Ninacaqui ana chijñichiz tsjirižtakazza, nižaza tjamiž chjichta tsjirižtakaz. Nižaza ninacaqui anazuma frutchiz muntinacažtakaz. Cajlžta muntinacažtakaz, žejtz wira anapan žejlča ninacžtaqui. ¹³ Tjamiž chjichta kjaz ljojkinacažtakazza. Ninacaž azzuca paatanacaqui kot anazum ch'utunacažtakazza. Nižaza ninacaqui tsjii kjutñi pertissi warawaranacažtakazza. Anawal zumchiquiz wiñayjapa castictaž cjequiča. Casticta cjisjapa, nii anawal tjaajiñinacaqui chjojtača.

¹⁴ Tsjii žoñiqui Enoc cjitatača. Adanžquiztan pakallak wilta majchmajchquiztan tjonñitača. Jalla nii Enocqui Yooztajapa chiichiča tuž cjican: “Yooz Jiliriqi warank warank anjilanacžtan tjonaquiča, tjapa žoñinaca pjalzjapa. ¹⁵ Jalla nuž pjalžcan Yooz Jiliriqi tjapa anawal žoñinacž ujnaca tjeeznaquiča; tjapa ninacaž anawali paatanaca tjeeznaquiča. Nižaza Yoozqui tjapa niž quintra anawali chiitanaca tjeeznaquiča”. Jalla nuž mazinchiča Enoc cjitaqui. ¹⁶ Nii anawali žoñinacača quijakaz pecñinacaqui. Nižaza iñarcan chuchkaz pecñinaca; nižaza ninacaž kuz pecta jaru ojklajniča. Nižaza mitarazzi takunacžtan chiiñiča. Nižaza žoñinacž kuz wali cjisjapa chiiñiča, nii žoñinacžquiztan cusasanaca ganzjapa.

CRIICHI ŽOÑINACŽQUIZ CHIIZINTA TAKU

¹⁷⁻¹⁸ Pecta jilanaca, cullaquinaca, jalla tii puntuquiztanž cjuñzna. Učhum Jesucristo Jilirž apostolonacaqui ultim timpu puntuquiztan ančucaquiz mazinchiča, tuž cjican; “Ima tii muntu tucuzinznan, anawal žoñinacaqui jecžnaquiča, Yooz kamañ puntunacž quintra chiican. Ninacaqui persun anawal pecta kamañ jaru kamaquiča”. Jalla nuž mazinchiča apostolonacaqui. ¹⁹ Jalla nižta anawali žoñinacaqui žoñi t'akñiča, nižaza porapat quintra tanaskatñiča. Yooz Espiritu Santuqui ninacž kuzquiz ana žejlča. Ninacaqui persun kuzcamakaz kamča.

²⁰ Pecta jilanaca, cullaquinaca, Yooz puntunaca tjaajintanacžquiz tjurt'iñi kuzziz cjee. Nižaza Espiritu Santuž aztan Yoozquin mayiza, juc'ant zuma kamañchizpan cjisjapa. ²¹ Nižaza zuma kama, Yooz ančhucatan tira zuma munazizjapa. Nižaza učhum Jesucristo Jilirž tjonz tjuñi tjewžna. Nii tjuñquiziqui Jesucristuqui niž okžñi kuzziz cjen arajpachquin Yooztan wiñaya kamñijapa ančucaquiz cjiskataquiča.

²² Turwayzi kuzziz žoñžquiz zumpacha paljaya, zuma tjaajintanacquiz tjurt'iñi kuzziz cjisjapa. ²³ Infiernuquin tjojtsnak cjenpacha kjawžna, liwriita cjisjapa. Nižaza ujchiz žoñinacžquiz okžñi kuzziz cjee. Anawal žoñinacžquiz okžcan, persun kuzquiz cuitasaquiča, zuma kamañquiztan tsjii kjutñi ana chjitchta cjisjapa. Ančhucqui ana zuma kamañchiz žoñinacžtan ojklajcan nižta ana zuma kamañchiz cjesača. Jalla nižtiquiztan anawal žoñinacžquiz okžcan, cuitasa ninacž irata ana cjisjapa.

²⁴⁻²⁵ Yoozqui zinta Yoozza. Niiča Jesucristo Jilirž cjen učhum Liwriiñiqui. Niiča ancha azzizqui, učhumnaca cuitizjapa, nižaza ančhuc ana ujquiz tjojtzjapa, nižaza niž yujcquiz ana ujchiz prisintizjapa. Jalla nekz, Yooz yujcquiz žejlcan, ančhucqui ancha cuntintuž cjequiča. Anztajapami wiñayajapami Yoozqui honorchizkaj cjila, nižaza niž arajpach watjaqui

zumapaj cjila, niŝaza tjapa azzizkaj cjila, niŝaza tjapa mantiŝej cjila. Jalla nuŝoj cjila. Amén.

APOCALIPSIS O REVELACION A SAN JUAN

¹ Yoozqui tii liwruquiz cjiirta puntunaca Jesucristužquiz mazinchiča, Jesucristo niž sirwiñi žoñinacžquiz maznajo. Tii puntunacaqui waji wataquiča. Jesucristuqui niž sirwiñi Juanžquin anjila cuchanžquichiča, tii liwruquiz cjiirtanaca zizta cjejajo. ² Wejr Juanqui tjapa nii zizta puntunacžquiztan cjiiruča, jaknužt wejr nii zizzinžlaja, jalla nužupan. Jaziqui Yooz takumi nižaza Jesucristuž maztami chiyuča. Nižaza tjapa weriž chertanacami chiyuča. Tjappacha werarapan cjiiruča.

³ Jakziltat žoñinacžquiz tii Yooziž tjaata takunaca ličhaja, jalla niiqui cuntintuž cjequiča. Nižaza jakziltat tii Yooziž tjaata takunaca nonžaja, nižaza niž jaru kamčhaja jalla niiqui zakaz cuntintuž cjequiča. Tii puntunaca cumplis timpunaca žcatžinžquiča.

JUANQUI ICLIZANACZQUIN CJIJRCHA

⁴ Wejr Juanqui pakallawk Asia yokquin žejlñi iclizanacquin cjiiruča. Yoozqui ančhucaquiz zumpachaj yanapt'ila, nižaza Yoozqui ančhucaquiz walikaj kamkatla. Yoozqui tuqitanpachami anzimi jaztanami wiñayjapa tirapan žejlča. Yooz mantiz julz yujcquiz pakallawk zuma ispiritunaca žejlča. Ninacaqui ančhuc walikaj kamkatla. ⁵ Nižaza Jesucristuqui ančhuc walikaj kamkatla. Jesucristuča lijitum chiiñiqui. Nižaza primir ticziqiztan jacatatchi žoñiča. Nižaza Jesucristupanča tjapa tii muntuquiz žejlñi mantiñi reynacžquiz mantiñiqui. Cristuqui učum ancha okziča. Nekztan učum ujnacquiztan ticziča. Jalla nuž ticžcu, učum liwriichiča, niž ljok tjawkchiž cjen. ⁶ Nekztan Jesucristuqui učum utčiča, nižtan chicapacha mantiñijapa, nižaza Yooz Ejpžquiz rispitiñijapa. Jalla nii Jesucristuqui wiñayjapa honorchiz cjila. Nižaza wiñayjapa mantiñej cjila. Jalla nužoj cjila. Amén.

⁷ Cjuñzna. Tsjii nooj Jesucristuqui tsjir taypiquiz tjonaquiča. Jalla nuž tjonan tjapa žoñinacaqui nii cheraquiča; Jesucristo quintra paañi žoñinacami nii zakaz cheraquiča. Nekztanaqui tjapa wajtchiz ana criiñi žoñinacaqui kaaquiča, ninaca casticz ora tjonchiž cjen. Jalla nužoj cjila. Amén.

⁸ Yooz Jiliriqiu tuž cjiča: “Wejrtča primirquiztan tjappacha kalltichintqui. Nižaza wejrtča tjappacha mantiñtqui. Jaknužt tsjii litraqui “A”quiztan kallantičhaja, nižaza “Z”quin žerzaja, jalla nižtitča wejrqiu tjappachtajapa”. Jalla nuž cjiča tjapa aztan mantiñi Yooz Jiliriqiu. Niiqui anzimi, tuqitanami, jaztanami žejlča.

⁹ Wejr Juanqui ančhucaquin cjiiržcuča. Wejrqui ančhuca jiltča, Jesucristužquin kuz tjaatiquiztanaqui. Učumqui Yooz mantuquiz kamchiz cjen, sufriča. Pero čjul sufritami žejlčhaja, Jesucristuqui učumnacquizimi pasinsis kuzziz cjiskatča. Wejrqui kot taypiquiz kolta yokquiz želuča, Patmos cjita tii yoka. Jalla ticju preso želuča, Yooz taku parlitiquiztan, nižaza Jesucristuž puntuquiztan maztiquiztan.

JESUCRISTUZ CHERTA

¹⁰ Tsjii Yooz tjuñquiziqui Yooz Espiritu Santuqui wejt kuzquiz ancha tjonchiča. Tjonžcu jalla tii watchiča. Tsjii alto jora nonzinča wir kjutñi, trompetž pekz joražtakaz nonzinča. ¹¹ Nii joraqui tuž cjichiča:

—Wejrtča primirquiztan tjappacha kalltichintqui. Nižaza wejrtča tjappacha mantiñtqui. Jaknužt tsjii litraqui “A”quiztan kallantičhaja, nižaza

“Z”quin žerzaja, jalla nižtitčha wejrqui tjappachtajapaqui”. Jaknužt amqui cheračhaja, jalla nii chertanaca cjiira. Nekztan nii libro pakallawk iclizanacquin apaya, Efeso iclizquin, nižaza Esmirna iclizquin, nižaza Pérgamo iclizquin, nižaza Tiatira iclizquin, nižaza Sardis iclizquin, nižaza Filadelfia iclizquin, nižaza Laodicea iclizquin. Jalla nii Asia cjita provinciquin žejlñi iclizanacquin nii cjiirtaqui apaya.

¹² Jalla nekztanaqui wir kjutñi kjutzinčha chertzjapa, jectpan nižta paljayzqui, nuž cjican. Jalla nuž kjutžcu tsjii pakallawk kor cantilero chertzinčha. ¹³ Nii cantiler taypiquiz tsjii žoñižtakaz tsijtchi želatčha. Niiqui tol zquitichiztačha, nižaza quecquiz tsjii pal kor sinturunchiztačha. ¹⁴ Nižaza niž ach charami chiwitačha, chiw chomažtakaz, nižaza chiw kjatñižtakaz. Niiž čhjujquinacaqui ujžtakaz c'ajatčha. ¹⁵ Niiž kojchanacaqui zuma llijatčha jurnuquiz tjiñanta korižtakaz. Niiž joraqui wacchi kjaz pujquiz kjawñižtakaztačha. ¹⁶ Niiž žew kjarquiz pakallawk warawaranaca tanzitačha. Niiž atquiztan pajk ar cuchillužtakaz ulnatčha, porap kjuttan archiz. Niiž yujcqui zmali tjuñižtakaz c'ajatčha.

¹⁷ Jalla nii cheržcu, niž kojchquiz tjojtsinčha, ticzižtakaz. Niizti wejr lanzičha žew kjaržtan. Jalla nuž lanžcu tuž cjichičha:

—Wejr ana eksna amqui. Primirquiztanpacha asta wiricama želučha. Wejrtčha juc'ant chekanaqui tjappachquiztanami. ¹⁸ Wejrtčha žetiñtqui. Wejrqui ticzinčha. Pero wejtquiz chertzna. Wiñayjapa žetučha. Nižaza wejrqui mantučha ticzmi, nižaza ticz yokami. ¹⁹ Jaziqúi cjiiraquičha jaknužum cherčhaja, jalla nii. Cjiiraquičha tii timpu watchinacami, nižaza jazta timpu tjonanami, nii. ²⁰ Wejt žew kjarquiz pakallawk warawaranaca žejlčha. Jalla nii cherchamčha, nižaza pakallawk cantilerunaca cherchamčha. Ninaca tuž cjičha: nii pakallawk warawaranacaqui pakallawk iclizanacž irpiñinacačha. Nii pakallawk cantilerunacaqui pakallawk iclizanacačha.

2

EFESO ICLIZQUIZ CHIITA TAKUNACA

¹ Efeso icliz irpiñižquin tuž cjiira: “Tsjiiqui žew kjarquiz pakallawk warawara tanža, nižaza pakallawk kor cantiler taypiquiz ojklayčha. Jalla niiqui tuž cjičha: ² Ančhucž paatanacami pajučha. Ančhucqui wejtajapa ancha langža. Nižaza sufrichiž cjenami ančhucqui tjurt'iñi kuzzizza. Nižaza ančhucqui ana zum kamañchiz žoñinaca ana chertz pecčha. Nižaza jakziltat ‘apostultčha wejrqui’ cjican ojklayčhaja, jalla ninaca wawczinčhucčha ančhucqui, werara ana werara jalla nii. Jalla nižtiquiztan jecnacat ana werar apóstol ojklayčhaja, jalla nii zizzinčhucčha. ³ Wejrqui zizučha, ančhucqui pasinsis kuztan sufričha, wejtquiz criican. Nižaza wejtquiz kuzziz cjen walja awantichinčhucčha. Nižaza wejtajapa walja langzinčhucčha, ana ocha nayžcu. ⁴ Pero tsjii ujchizza ančhucqui. Jaknužt ančhucqui primero tjapa kuz wejttan ancha munazičhaja, jalla nižta ana tira munazičha. Anz wejttan upa munazičha. ⁵ Cjuñzna, jaknužt ančhucqui primero ancha zuma munaziñi kuzziz cjistčhaja. Nižaza cjuñzna jaknužt anziqúi upa munaziñi kuzziz cjistčhaja. Jalla nii cjuñzcu, ‘ujchizpantčha wejrqui’ cjis waquizičha. Nekztan wilta ancha zuma munaziñi kuzziz cjee, wilta zuma kamzjapa. Ana wilta zuma munaziñi kuzziz cjequiž niiqui, am cantileruqui kjañtaž cjequičha; nekztan ančhucua icliza tjatanta cjequičha. ⁶ Pero ančhucaltajapa tsjii zuma obra žejlčha, ančhucqui ana wal nicolaítas parti žoñinacž quintraajapa chjaawjkatčha, jalla nii. Wejrqui ninacž quintraajapa zakal chjaawjkatučha. ⁷ Jakziltat nonzñi cjuñchiz cječhaja, nonžla

Espíritu Santuž iclizziz žoñinacžquiz chiitaqui. Jakziltat anawalinacquiztan atipačhaja, jalla nižquiz wejrqui permiso tjaa-ača, žeti tjaañi muntiquiztan lulajo. Yooz zuma yokquin žejlča nii zuma muntiqui”.

ESMIRNA ICLIZQUIZ CHIITA TAKUNACA

⁸ Esmirna icliz irpiñizquin tuž cjiira: “Tsjiiqui primirquiztanpacha wiri-cama žejlča. Jalla niiča juc'ant chekanaqui tjappachquiztanami. Niiqui ticziča, nižaza wilita žejtñi cjišiča. Jalla niiqui tuž cjiča: ⁹ Wejrqui zizuča, ančhucqui ancha sufriča, nižaza t'akjiri žejlča. Pero ricachužtakazza ančhucqui, Yooz wajtchiz žoñinacž cjičan. Judío žoñinacqui ančuca quintra ancha anawal takunaca čiiča. Ninacqui anača ultim werar judionacqui. Ninacča Satanás diabluž partiquiziqui. ¹⁰ Jaknužt ančhucqui sufračhaja, nuž sufrisquiztan ana tsuca. Cwitas, diabluqui yekjapanaca ančucaquiztan carsilquiz chawckataquiča, ančucaž ujquiz tjojtskatzjapa. Ančhucqui tunca tjuñi intiru ancha sufraquiča. Ticzcama wejtquiz tjurt'iñi kuzziz cjee. Nekztanaqui wejrqui ančucaquiz wiñayjapa žeti tjaa-ača, tsjii premiužtakaz. ¹¹ Jakziltat nonžni cjuñchiz cječhaja, jalla niiqui nonžla, Espiritu Santuž iclizziz žoñinacžquiz chiitaqui. Jakziltat ana walinacquiztan atipačhaja, jalla niiqui infiernuquin castictiquiztan liwriitaž cjequiča. Infiernuquin casticzqui curpumi animumi wiñaya sufriča. ‘Piz ticz’ cjiča nii infiernuquin sufrisqui”.

PERGAMO ICLIZQUIZ CHIITA TAKUNACA

¹² Pergamum icliz irpiñizquin tuž cjiira: “Tsjiiqui porap kjuttan ar cuchillužtakaz žejlča. Jalla niiqui tuž cjiča: ¹³ Wejrqui pajuča, tjapa ančucaž paatami. Jakziquin Satanás diabluqui mantičhaja, jalla nicju ančhuc žejlča. Jalla nižta žejlchiz cjenami tirapanž wejtquiz tjurt'iñi kuzzizza. Wejtquin kuz tjaažqui ana jaytiča, ancha sufrichiz cjenami. Nii ancha sufris timpuquiz tsjiiqui ančucaquiztan Antipas cji-taqui contataquiča. Antipasqui wejt puntuquiztan tisticu cjičanacqui zuma ticlarñiča, nižaza wejtquiz kuz tjaañipanča. Jakziquin Satanás diabluqui mantičhaja, jalla nicju Antipas contataquiča. ¹⁴ Nonžna; tsjii kjaž ujnaca ančhucž quintra tjeeznuča. Yekjap ančucaquiztan anawal tjaaajintanaca catokchinčhucča. Nii tjaaajintanacqui Balaamž cjiča tjaaajintažtakazza. Tuquita timpuqui nii Balaamqui Balak cjiča žoñžquič žaažiča, jaknužt Israel žoñinaca ujquiz tjojtskatchucažlaja, jalla nii. Nekztanaqui Balak cji-taqui Israel žoñinaca ujnacquiz tjojskatchiča. Jaziqui Israel žoñinacqui adulterio paachiča, nižaza žoñiz paata yooznacquiz tjaača čjjeri lujlčiča. Jalla nižta ujnacquiz tjojtskatchiča Balak cjiča. ¹⁵ Nižaza yekjap ančucaquiztan nicolaítas tjaaajintanaca catokchinčhucča. Ninacž tjaaajinta quintrajapa chjaawjkatuča. ¹⁶ Ančucaž anawali ujnaca paatiquiztan ‘ujchizpantča’ cjis waquiziča; kuz campiiz waquiziča. Ujnacquiztan ana jaytaquič niiqui, ančhucqui castictaž cjequiča. Wejrqui ančucaquiz wajilla tjonača, ujchiznacž quintra paazjapa. Wejt atquiztan ulanñi ar cuchillžtan ninacž quintra paa-ača. ¹⁷ Jakziltat nonžni cjuñchiz cječhaja, nonžla, Espiritu Santuž icliz žoñinacžquiz chiitaqui. Jakziltat anawalinacquiztan atipačhaja, jalla nižquin ana pajta maná tjaa-ača, lujljjapa. Nižaza nižquin tsjii chiw maz tjaa-ača. Nižaza chiw mazquiz niž ew tjuu cjiirtaž cjequiča. Nii ew tjuuqui ana jakziltami zizza, nii tanzñi žoñikaz zizaquiča”.

TIATIRA ICLIZQUIZ CHIITA TAKUNACA

¹⁸ Tiatira icliz irpiñizquin tuž cjiira: “Tsjiiqui žejlča, ujtakaz c'ajñi čhujcchiz, nižaza niž kjojchanacqui jurnuquiz tjiñanta korižtakazza. Jalla

niiĉha Yooz Majchqui. Niiqui tuž cjiĉha: ¹⁹ Wejrqui anĉucaž paatanacami pajuĉha. Anĉucqui zuma munaziĉni kuzzizza, nižaza wejtquiz tjapa kuztan criiĉha, nižaza wejtquiz tjapa kuztan sirwiĉha, nižaza pasinsis kuztan sufriĉha. Anĉucaž primir paata obranacquiztan anĉucaž anza paata obranaca juc'ant zumaĉha. ²⁰ Wejrqui cjiwĉha, tii ujchizza anĉucqui. Tsjaa anawal maataka žejlĉha, Jezabel cjiti maatakažtakaz. Naaqui cjiĉha, 'Wejrĉha Yooz taku parliĉtqui'. Jalla nuž cjican, wejtquiz sirwiĉnacžquiz incallĉha. Naaža incalltiquiztanaqui criichi žoĉinacaqui adulteriuquiz ojklayĉha; nižaza žoĉiž paata yooznacquiz tjaata ĉherinaca lujlĉha. Jalla nuž ana zuma tjaajnan, anĉucqui naaža puntuquiztan ana kjaž cjiĉhucĉha. Pero nii anawal tjaajintaž quintra chiiz waquiziĉha. ²¹ Wejrqui pasinsis kuz tjewzinĉha, naaqui 'ujchizpantĉha' cjican ujnacquiztan jaytizjapa. Pero naaqui uj paaznacquiztan anapan jaytiz pecĉha; uj paaz pecĉha. ²² Jalla nižtiquiztan naa sufriskataĉha. Nižaza jakziltat naatan chica wejt quintra ujnaca paaĉhaja, jalla ninacazakaz ancha sufriskataĉha. Naaža tjaajinta anawalinaca paazquiztan ana jaytaquiž niiqui, panž sufriskattaž cjequiĉha. ²³ Naa irat ana zum kamaĉhiz žoĉinaca conaĉha. Jalla nekztan tjapa iclizanacquiz žejlĉni žoĉinacaqui naaznaquiĉha, wejrqui ĉjul žoĉiž kuzquiz pinsitami zizuĉha. Nižaza paata obranacquiztan jama zapa maynižquiz zumanacal tjaa-aĉha. ²⁴⁻²⁵ Parti anĉuc Tiatir criichinacaqui naaža tjaajinta ana catokĉinĉhucĉha. Satanás diabluz ĉjojzaka tjaajintanaca ana mitisĉni cjissinĉhucĉha. Anĉucaquiz tuž cjiwĉha, jaknužt anĉucqui wejt tjaajintanaca catokĉhaja, jalla nižta tirapan catokaquiĉha, wejr tjonzcama. Ana iya mantuĉha. ²⁶ Jakziltat anawalinacquiztan atipĉhaja, nižaza tii muntu tucuzinzama wejt munaĉpi jarupanž kamĉhaja, jalla nižquiz wejrqui mantiz poder tjaaĉha nacionanacchiz žoĉinacžquiz mantizjapa. ²⁷ Jaknužt wejt Yooz Ejpqui mantiz poder wejtquiz tjaatĉhaja, jalla nižta irata wejrqui mantiz poder ninacžquiz tjaa-aĉha. Jalla nižtiquiztan ninacaqui anawali paaĉni žoĉinacžquiz zuma c'aripacha mantaquiĉha, tsjii ljoc mazca t'unapacha kjolsnas, jalla nižta. ²⁸ Nižaza wejrqui ninacžquiz zumanacal tjaa-aĉha wenzta chawc warawaražtakaz. ²⁹ Jakziltat nonžĉni cjuĉhizlaja, jalla niiqui nonžla, Espiritu Santuž icliz žoĉinacžquiz chiitaqui”.

3

SARDIS ICLIZQUIN CHIITA TAKUNACA

¹ Sardis icliz irpiĉižquin tuž cijjra: “Tsjižta pakallawk Yooz ispiritunaca žejlĉha, nižaza pakallawk warawaranaca žejlĉha. Jalla niiqui tuž cjiĉha: Anĉucaž paata obranaca pajuĉha. Žoĉinacaqui anĉuca puntuquiztan cjiĉiĉha, 'Zuma kamaĉhizza' cjiĉiĉha. Jalla nuž chiichiž cjenami, ultimu ana zum kamaĉhizza; ticzižtakazza anĉucqui. ² Anĉucqui ana zuma kamaĉanaca eca. Zuma kamaĉquiz tjurt'iĉni kuzziz cjee. Tira anawali kamaĉhizlaj niiqui, castictaž cjequiĉha. Wejrqui anĉuca paata obranaca yatisinzinĉha, Yooz yujcquiz anawaliĉha, nii. ³ Cjuĉzna anĉucqui, tuqui catokta tjaajintanacami, nižaza nonztanacami panž catoka. Jaziqui nii jaru wilta zumapan kama; nižaza anĉuca ujnaca paaznacquiztan jayta, 'ujchizpantĉha', cjican. Anĉucqui ana zuma kamaĉquiztan ana ecaquiž niiqui, castictaž cjequiĉha. Wejrqui tiripintit tjonaĉha, tsjii tjaĉižtakaz. Ana pinsita orquiz tjonaĉha, anĉuc casticzjapa. ⁴ Tsjii kjaž anĉuc Sardis žoĉinacaqui zuma kamaĉhizza. Anĉucĉha zuma ana ĉ'izlli zquitchiztakazqui. Jalla nižtiquiztan anĉuc zuma žoĉinacaqui wejttan chicaž juc'ant zuma kamaquiĉha zuma chiw limpu zquitchiztakaz. Jalla nuž waquiziĉha

ančhucaltaqui. ⁵ Jakziltat anawalinacquiztan atipačhaja, jalla ninacaqui zuma kamañchiz cjequiča zuma chiw limpu zquitichiztakaz. Nižaza ninacž tjuunaca anal akznača žejtñi zoñinacž tjuu apuntita liwruquiztan. Nižaza wejt Yooz Ejpž yujcquiz, nižaza Yooz anjilanacž yujcquiz ninacž puntuquiztan tičlarača, ‘Wejt partiquizza tinacaqui’ cjicanaqui. ⁶ Jakziltažlaja nonžñi cjuñchiz, nonžla, Espiritu Santuž icliz zoñinacžquiz chiitaqui”.

FILADELFIA ICLIZQUIZ CHIITA TAKUNACA

⁷ Filadelfia icliz irpiñizquin cijra: “Tsjiča juc'ant zumaqui; nižaza lijitumača. Niiča David jilirž mantiz poderchizqui. Nii zoñiqui Yooz partiquiz luzkatasaz niiqui, anaž jecmi nii zoñiz luztiquiz atajasacha. Nižaza Yooz partiquiz ana luzkatasaz niiqui, anaž jecmi luzkatasacha. Jalla niiqui tuž cjiča. ⁸ Wejrqui ančucaž paata obranaca pajuča. Ančhucaltajapa trabajo tjaachinča wejtta langzjapa. Anaž jecmi ančhuc atajasacha. Ančhucqui ana suti azzizza. Jalla nuž ana zuti azziz cjenami, ančhucqui wejt taku tirapanž catokchinčucča, nižaza ančhucqui wejt puntuquiztan ana k'otchinčucča, ‘Jesucristo anal pajuča’ cjicanaqui. ⁹ Nonžna. Yekjap zoñinacaqui cjiñiča, ‘Wejrnačča Yooztajapa judío zoñinacaqui’. Jalla nuž chiican, k'otča. Ultimu ana Yooztajapača nii zoñinacaqui. Pero Satanás diabluz partiquiz kamñi zoñinacača. Nonžna. Wejrqui ančuca yujcquiz ninaca quillskatača, ančucaquiz rispitzjapa. Nižaza wejrqui ninaca zizkatača, ančhucatan wejtta zuma munaziz, jalla nii. ¹⁰ Wejt mantita ortin jaru kamcan, ančhucqui pasinsis kuztan sufrichinčucča. Jalla nižtiquiztan wejrqui ančhuc liwriyača juc'ant sufris timpuquiztanaqui. Nii timpuqui tjonaciča. Nekztan tjapa tii muntuquiz žejlñi zoñinacaqui ancha sufraquiča, wawczta cjisjapa. Jalla nii sufris timpuquiztan ančhuc liwriyača. ¹¹ Nižaza wejrqui wajillal tjonacha. Yooz tjaajintanaca tirapan catokaquiča. Nekztan Yoozqui ančucaquiz zumanaca tjaaquiča, tsjii zuma premiužtakaz. Ančhucqui ana jec zoñžquizimi tsjii kjutñi irpiskataquiča nii zumanaca ana pertisnajo. ¹² Jakziltat anawalinacquiztan atipačhaja, jalla nižquiz uchača Yooz kjuyquiz jilirižtakaz. Nižaza nii zoñinacaqui Yooz kjuychizpan cjequiča. Wejt Yooz Ejpž tjuu nižquiz cijržinača, Yooz kjuychiz zoñipan tjeezjapa. Nižaza wejt Yooz Ejpž wajtž tjuu nižquiz cijržinača. Wejt Yooz Ejpž wajtž tjuuqui ew Jerusalén cjiča. Yoozqui arajpachquiztan nii watja chjijunžcaquiča. Nižaza wejt ew tjuu nižquiz cijržinača, wejt jila cjican. ¹³ Jakziltažlaj nonžñi cjuñchiz niiqui, nonžla, Espiritu Santuž icliz zoñinacžquiz chiitaqui”.

LAODICEA ICLIZQUIN CHIITA TAKUNACA

¹⁴ Laodicea icliz irpiñizquin tuž cijra: “Tsjiča juc'ant lijitumaqui. Jalla niiqui zuma razunžtanpan lijituma chiiča Yooz puntu. Primirquiztanpacha niž cjen tjapa Yooz paatanaca paatatača. Jalla niiqui tuž cjiča: ¹⁵ Wejrqui ančucaž paata obranaca pajuča. Ančhucqui ana ancha wejt quintra paachinčucča, nižaza ana ancha wejtajapa paachinčucča. Wejrqui pecuča, ančhucqui ancha wejt quintra paazjapa, už ancha wejtajapa paazjapa, jalla nuž pecuča. ¹⁶ Jaziqui ana zumača ančuca kamzqui. Jalla nižta kamtiquiztan ančhuc chjatkatasacha, tsjii ana zuma jottažokaz. ¹⁷ Ančhucqui cjiñčucča, ‘Ricachutča wejrnaqui. Jaziqui walikal želuča, ana čhjulumi pecuča’. Jalla nuž cjiñčucča. Jalla nuž chiichiž cjenami ančhucqui ana naazinčucča, t'akjirižtakaz ančhucqui, nižaza porižtakaz, zur zoñinacžtakaz, nižaza ana zquitichiz zoñinacžtakazza. Ultimu nižta kamañchizza ančhucqui. ¹⁸ Jalla nižtiquiztan wejrqui ančucaquiz chiižinuča, wejtquiz kuzziz cjejajo.

Ujquiz tjiñanta korižtakaz jalla nižta c'achja kamaña ančhucqui wejtquiztan mayz waquiziča, ultim ricachu cjisjapa. Nižaza chiw zquitinacažtakaz jalla nižta zuma kamaña wejtquiztan mayz waquiziča, ančuca azzuca ujnaca ana cherta cjisjapa. Nižaza čhujc kullažtakaz wejtquiztan mayz waquiziča, ančuca ujnacquiztan čhjetinta cjisjapa, nižaza ančhuc Yooz puntu intintiñi cjisjapa. ¹⁹ Jakziltižtan wejrqui zuma munazičhaja, jalla nižquiz chiižinača. Nižaza zuma ewjt'uča, niiž kamaña azquichta cjejajo. Jalla nižtiquiztan weriž chiižintiquiztan, ančhucqui 'ujchizpantča' cjis waquiziča. Nižaza wejtquiz tjapa kuztan cjis waquiziča. ²⁰ Nonžna. Wejrqui ančuca kuzquiz macjatžcu, kjawznuča. Jakziltat weriž kjawžta nonžaja, nižaza cazaja, jalla ninacž kuzquiz luzasača, nižaza ninacžtan chica zuma cjeeča. Nižaza ninacaqui wejttan chica zuma cjequiča. ²¹ Jakziltat anawalinacquiztan atipačhaja, jalla nižquiz zuma honora tjaača, wejttan chica mantiñi cjisjapa. Jaknužt wejrqui tjapa anawalinacquiztan atipžcu, wejt Yooz Ejpžtan chica mantiñi cjissaja, jalla nižta ninacaqui wejttan chica mantiñi cjequiča. ²² Jakziltažlaja nonžni cjuñchiz, jalla niiqui nonžla, Espiritu Santuž icliz žoñinacžquiz chiitaqui”.

4

ARAJPACHQUIN CHERTANACA

¹ Jalla nekztanaqui wejrqui tsewc kjutñi cherchinča. Arajpachquin tsjii zana cjetzi, cherchinča. Nižaza tsjii jora nonzinča, trompet pekz joražtakaz. Jaknužt primero nonžta jora, jalla nižta irata. Nii joraqui wejtquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Tekz tjonžca. Wejrqui amquiz tjeeznača, jaknužt nekztan watačhaja, jalla nii.

² Nii orapacha wejrqui Espiritu Santuž mantiz poderquiz želatuča. Jalla nuž žejlcan, arajpachquin tsjii chawc mantiz julz cherchinča. Nižaza nii julzquiz tsjii julzi želatča. ³ Nii julzi žejlñi žoñitača c'achja tsijtchiz, c'achja maznacažtakaz c'ajatča, jaspe cornalina nižta maznacažtakaz. Nižaza niiž mantiz julz muytata cumari arco iris cherchinča, esmeralda maztakaz c'ajatča. ⁴ Jalla nii chawc mantiz julz muytata paatunc pusin mantiz puestunaca cherchinča, zapa puestuquiz tsjii žoñi julzi želatča. Nižaza ninacatača chiw tol zquiti cutchi; nižaza ninacž achquiz kor pillužtakaz tewžinta. ⁵ Nii chawc mantiz julzquiztan liwjlwjiñižtakaz ulanchiča, nižaza nii julzquiztan rayu jorjorñižtakaz joranaca nonzinča. Nii chawc mantiz julz yujcquiz pakallak ujñi teyas pekžtatača. Nii pakallak teyasnacaqui pakallak Yooz ispiritunacača. ⁶ Nižaza nii chawc mantiz julz yujcquiz kota želatča, ispijužtakaz c'ajatča.

Nižaza nii chawc mantiz julz muytata pajkpic latuquiztan pajkpic žejtñinaca želatča. Jalla nii žejtñinacaqui yujcquiztan tajquiztan tama čhujcquinacchiztača. ⁷ Nii primir žejtñiqui león animalažtakaztača. Tsjii žejtñižti wac turužtakaztača. Tsjii žejtñižti žoñž yujcchiztača. Tsjii žejtñižti layñi aquilažtakaztača. ⁸ Nii pajkpic žejtñinacaqui zapa mayni sojta wežlaž kjaraztakaztača, nižaza tjapa kjuttan čhujcquinacchiztača. Majiñami weenami tirapan Yooz wirzu tuž itscan želatča:

“Juc'ant zuma, juc'ant zuma, juc'ant zuma, Jalla nižtapanča tjapa azziz Yooz Jiliriqui. Yooz Jiliriqui tuquitanami, anzimi, jaztanami žejlča”.
Jalla nuž itsiča.

⁹ Nii žejtñinacaqui chawc mantiz julzquiz julzita mantiñižquiz honora tjaačiča, nižaza niižquiz rispitchiča, nižaza niižquiz gracias tjaačiča.

Wiñayjapača nii chawc mantiñiqui. ¹⁰ Chjulorat žejtñinacaqui nižta paatčhaja, nekztan nii paatunc pusin jilirinacaqui mantiñiž yujcquiz quillziča, nižaza nižquiz rispitchiča. Nii chawc mantiz julzñiqui wiñayjapa wiñayača. Jalla niž yujcquiz nii tuncapan pusin jilirinacaqui ninacž kor pillužtakaz nonžinchiča, tuž itsñi cjan:

¹¹ “Učhum Yooz Jiliri, amqui honorchizkaj cjila. Nižaza amqui rispittaj cjila. Nižaza amča tjapa azzizqui. Jalla nii pajtaj cjila. Amqui tjapa žejlñinaca paachamča. Amiž munañpa jaru tjapa žejlñinacaqui paatatača, nižaza žejlča”.

5

TJUUZTA LIWRU CJETÑIQUI

¹ Nižaza nii julzi žejlñi mantiñiž žew kjarquiz tsjii liwru tjuužta želatča. Nii tjuužta liwruqui porap latu cijrztatača. Nižaza nii liwruqui pakallak estampillžtan zcatžtatača. Jalla nuž cherchinča. ² Nekztanaqui cherchinča, tsjii walja azziz anjila. Jalla nii anjilaqui altu joržtan pewcznatča, tuž cjan:

—¿Jequit waquizas tii tjuužta liwru cjetzjapa? ¿Nižaza tii zcatžta estampillanaca wjajrznas? —Jalla nuž pewcznatča.

³ Arajpachquinami tii muntuquizimi, tii muntu koztanami anaž jecmi cjetz waquiziča, nii liwruquiz cijrtanaca chertzjapa. ⁴ Jalla nuž cjetz waquiziñi ana žejlchiz cjen, wejrqui kaacan ancha llaquizatuča. ⁵ Jalla nekztanaqui tsjii jiliri qui wejtquiz paljaychiča, tuž cjan:

—Ana iya kaa. Tsjiiqui nii tjuužta liwru cjetñi waquizichiča. Niiqui Judá cjita žoñiž majchmaatiquiztan tjonñiča. Juc'ant azziz cjen, León cjitača. Nižaza niiqui Davidž majchmaatiquiztan tjonñiča. Jalla niiqui tjappacha atipchiž cjen nii liwru cjetz waquiziča, nižaza nii liwruž estampillanaca wjajrzñi.

⁶ Nekztanaqui tižtanaca cherchinča. Nii chawc mantiz julztan, nii žejtñinacžtan, nii jilirinacžtan, jalla ninacž taypiquiz tsjii Uuzažtakaz tsijtchi cherchinča. Wilana jawkta Uuzažtakaz, jalla nii cherchinča. Nižaza nii Uuzaqui pakallak wajranacchiztača, nižaza pakallak čhujcquinacchiztača. Niiž pakallak čhujcquinacaqui pakallak Yooz ispiritunacča. Jalla nii Yooz ispiritunacaqui tjapa kjutñi tii muntuquiz cuchantača. ⁷ Jalla nii Uuzaqui tjuužta liwru tanziča, julzi mantiñiž žew kjarquiztan. ⁸ Nii liwru tanžtan nii pajkpic žejtñinacami nižaza nii paatunc pusin jilirinacami nii Uuzažtakaz chawc jilirž yujcquiz quillziča. Zapa mayni nii jilirinacaqui pajk guitaražtakaz arpa cjita tanzitača. Nižaza kor chuwanaca chjihatča insinsuchiz chjippi. Nii insinsuchiz chuwanacaqui Yoozquin criichinacž oracionanaca cjetča. ⁹ Ninacaqui ew wirsu itsatča, tuž cjan:

“Amqui waquizichamča nii tjuužta liwru cjetñijapa, nižaza nii liwruquiz zcatžta estampilla wjajrzñijapa. Amqui contatača. Ticziž cjen am ljokžtan Yooztajapa sirwiñi žoñinaca liwriichamča. Amiž liwriita žoñinacača tjapa zarchiz žoñinacami, nižaza tjapaman takunacchiz žoñinacami, nižaza tjapaman watjanacchizimi, nižaza tjapaman nacionanacchizimi. ¹⁰ Amqui amiž liwriita žoñinaca mantiñijapa utchamča. Nižaza amqui nii žoñinaca Yooztajapa sirwiñijapa utchamča, Amiž liwriita žoñinacaqui tii yokquiz mantaquiča”.

Jalla nuž cjichiča nii itsñinacaqui.

¹¹ Jalla nekztanaqui nonzinča wacchi anjilanacž jora. Nižaza cherchinča mantiz julz muytata, nižaza žejtñinacž muytata, nižaza jilirinacž muytata, jalla ninacž muytata muzpa waranka waranka waranka anjilanaca želatča. ¹² Nii anjilanacaqui altu joržtan cjichiča:

“Nii conta Uuzaqui waquiziča, mantiz poder tanzjapa, nižaza tjapa zuma cusasanaca tanzjapa, nižaza tjapa zizjapa, nižaza tjapa azziz cjisjapa. Nižaza nii waquiziča honora tanzjapa, nižaza rispitta cjisjapa, nižaza honora waytizinta cjisjapa. Jalla nužoj cjila. Nuž waquiziča nii conta Uuzaqui”.

¹³ Nekztan tjapa arajpachquin žejlñinacžtan, nižaza tjapa tii muntuquiz žejlñinacžtan, nižaza tjapa tii yok koztan žejlñinacžtan, nižaza tjapa kotquiz žejlñinacžtan, jalla nuž tjappacha niž puntu cjichiča:

“Nii chawc mantiñizquizimi nii Uuzižquizimi wiñayjapa honora waytizintaj cjila; nižaza nii puculizquiz wiñayjapa honorchiz cjila; nižaza wiñayjapa rispittaj cjila; nižaza tjapa azziz cjila watay wata”.

¹⁴ Nekztan nii pajkpic žejtñinacaqui cjetča:

—Jalla nužoj cjila. Amén.

Nižaza nii paatunc pusin jilirinacaqui quillžcu nii watay wata žejtñizquiz rispitchiča.

6

ESTAMPILLANACA WJAJRTA CHERCHINCHA

¹ Nekztanaqui wejrqui cherchinča, jalla tužu: Uuzažtakaz žoñiqui tsjii estampilla wjajrzyča. Nižaza nonzinča tsjii žejtñiqui jorjorñiztakaz joržtan kjawchiča:

—Pichay. Cheržca.

² Nekztan wejrqui cherchinča, jalla tužu: Tsjii chiw cawallu tjonchiča. Nii cawallž juntun yawchi žoñiqui flech arcu armichiz tanchiča. Niižquiz tsjii atipz poder tjaatača, tsjii coronažtakaz. Jalla nižtiquiztan atipñi ulanchiča, tirapan atipzjapa.

³ Nekztanaqui nii Uuzažtakazqui segunda estampilla wjajrzyča. Jalla nuž wjajrtan, segundo žejtñiqui cjichiča:

—Pichay. Cheržca.

⁴ Nekztan yekja cawalluqui ulanchiča, ljok cawallu. Nii cawallž juñtun yawchi žoñiqui poder tjaatača, žoñinacpora kichanasjapa, nižaza porapat conasjapa. Niižquiz tsjii pajk cuchillu tjaatača.

⁵ Nekztanaqui nii Uuzažtakazqui tercer estampilla wjajrzyča. Jalla nuž wjajrtan, nonzinča tercer žejtñiqui tuž cjan:

—Pichay. Cheržca.

Nekztan cherchinča tsok cawallu. Nižaza nii cawallž juñtun yawchi žoñiqui balancichiztača niž kjarquiz. ⁶ Nekztanaqui žejtñinacž taypiquiz tsjii jora nonzinča. Nii joraqui tuž cjichiča:

—Pajk paaztan tsjii kilo trigo kjayasača. Nižaza pajk paaztan čjep kilo siwatu kjayasača. Aceitimi vinumi tira želaquiča.

⁷ Nekztanaqui nii Uuzažtakazqui cuarto estampilla wjajrzyča. Jalla nuž wjajrtan nonzinča cuarto žejtñiqui tuž cjan:

—Pichay. Cheržca.

⁸ Jalla nekztanaqui wejrqui cherchinča, tsjii k'ill cawallu želatča, yawchi žoñichiz. Jalla nii yawchi žoñiqui Ticz cjitatača. Niiž wiruñ Ticz Yoka cjita apziča. Ninacžquiz poder tjaatača, cuarta parte tii muntuquiz

žejlñi žoñinaca conzjapa. Ninacaqui žoñinaca conaquiča pajk cuchillžtan, mach'anacžtan, conanacžtan, nižaza anawal animalanacžtan.

⁹ Jalla nekztanaqui nii Uuzažtakazqui quinta estampilla wjajrziča. Jalla nuž wjajrtan wejrqui cherchinča arajpach altarž koztan almanaca želatča. Nii almanacž curpunacaqui Yooz taku parlitiquiztan contatača. Ninacaqui tii muntuquiz kamcan Yooz puntu ticlarchičha. Jalla nižtiquiztan contatača. ¹⁰ Nii almanacaqui altu joržtan kjawcan tuž cjichiča:

—Zuma lijitum Jiliri. Ampanča taku cumpliñiqui. Jaziqui ¿chjulorcamat žoñinaca pjalznaquiya? ¿Chjulorcamat wejrnac conñi žoñinaca casticaquiya? —Jalla nuž cjichiča nii almanacaqui.

¹¹ Jalla nekztanaqui almanacaqui chiw tol zquiti tjaatača. Nižaza ninacžquiz cjitača, tsjii kjaž tjuñikaz jeejznaquiča. Primiruqui iya Cristužquiz sirwiñinacaqui conta cjistanča, jaknužt tuquiqui almanacž curpunaca contažlaja, jalla nižta. Nii containaca pjojkcama, almanacaqui jeejznaquiča.

¹² Jalla nekztanaqui nii Uuzažtakazqui sexta estampilla wjajrziča. Jalla nuž wjajrtan, wejrqui cherchinča, yoka ancha chekjinskatača. Nižaza tjuñimi tsokchi cjissiča, lut zquitižtakaz. Nižaza jiizmi ljok cjissiča. ¹³ Nižaza warawaranacami yokquin tjojtsquichiča, jaknužt pjursant tjamiqui higo frutanaca tjojtskatčhaja, jalla nižta. ¹⁴ Nekztanaqui pachaqui katchičha tjuužta papilažtakaz. Nižaza tii muntuquiz tjapa curunacami tjapa kot taypiquiz žejlñi yokanacami kizkattatača. ¹⁵ Nekztanaqui tii muntuquiz mantiñinacami, jilirinacami, zultatž jilirinacami, ricachunacami, azziz žoñinacami, mantita žoñinacami, ana mantita žoñinacami, tjappacha chjojziča pajk maz pjetanacquizimi, nižaza cur akjinacquizimi. ¹⁶ Jalla ninacaqui kjawchiča, tuž cjan:

—Curunaca, maznaca, wejnaca juntuñ tjojtžca. Wejrnac chjojzna, julzi mantiñiž yujcquiztan. Nižaza wejrnac chjojzna nii žawjchi Uuzažtakazquiztan, ana casticta cjisjapa.

¹⁷ Ultim casticz tjuñi tjonča. ¿Ject Yoozquiztan atipas? —Jalla nuž kjawchiča ninacaqui.

7

144,000 ZOÑINACA CHIMPUTA

¹ Jalla nekztanaqui wejrqui cherchinča, pajkpic anjilanacaqui tii muntuž pajkpic latuquiztan tsijtsi želatča. Jalla nuž žejlcan pajkpic puntu tjaminacaqui atajatča, ana zinta tjamzjapa yokquizimi kotquizimi muntinacquizimi. ² Nekztanaqui tsjii anjila cherchinča, tuwanchuctan tjonñi. Nii anjilaqui žejtñi Yooz mantita ortinžtan tjonchiča. Jalla nižtiquiztan nii anjilaqui altu joržtan kjawcan paljaychiča pajkpic anjilanacžquiz. Nii pajkpic anjilanacaqui poder tjaatatača, yokami kotami anawali cjiskatzjapa. ³ Jalla nižtiquiztan nii Yooz tjaata ortinžtan anjilaqui ninacžquiz cjichiča:

—Yokami, kotami, muntinacami ana anawali cjiskata, učum Yooz sirwiñinaca chimputa cjiscama. Yooz sirwiñinacaqui ninacž yujc ayquiz chimputa cjequiča.

⁴ Nekztanaqui nonzinča patac pusi tuncan pusin waranka žoñinaca chimputatača, tjapa Israelž familianacquiztan. ⁵ Tuncapan waranka Judáž familiaquiztan chimputatača. Tuncapan waranka Rubénž familiaquiztan chimputatača. Tuncapan waranka Gadž familiaquiztan chimputatača. ⁶ Tuncapan waranka Aserž familiaquiztan chimputatača. Tuncapan waranka Neftalíž familiaquiztan chimputatača. Tuncapan waranka

Manasés familiaquiztan chimputatača. ⁷ Tuncapan waranka Simeónž familiaquiztan chimputatača. Tuncapan waranka Levíž familiaquiztan chimputatača. Tuncapan waranka Isacarž familiaquiztan chimputatača. ⁸ Tuncapan waranka Zabulónž familiaquiztan chimputatača. Tuncapan waranka Joséž familiaquiztan chimputatača. Tuncapan waranka Benjamínž familiaquiztan chimputatača.

CHIW ZQUITCHIZ ZOÑINACA

⁹ Jalla nekztanaqui cherchinča, muzpa tama zoñinacaqui chawc mantiz puesto yujcquizimi, nažaza Uuzažtakaz zoñž yujcquizimi želatča. Nii zoñinacaqui tjapa nacionanacquižtantatača, nižaza tjapaman zarchiz zoñinacžquiztantatača, nižaza tjapaman watjanacquižtantatača, nižaza tjapaman takunacchiz zoñinacžquiztantatača. Muzpa tamatača, jalla nižtiquiztan ana wira kanchucatača. Jalla nii zoñinacaqui chiw tol zquti cutchicamatača. Nižaza ninacž kjarquiz munti itzanaca tanzicha, čhjanžtanpacha. ¹⁰ Jalla nii zoñinacaqui altu joržtan tuž chiyatča:

“Učhum Yoozkazza Liwriiñiqui. Niiča chawc mantiz puestuquiz julžñiqui. Nižaza nii Uuzažtakaz zoñizakazza Liwriiñiqui”.

¹¹ Nižaza chawc mantiz puestu muytatami, jilirnacž muytatami, pajkpic žejtñinacž muytatami, jalla ninacž muytata tjapa anjilanacaqui tsijtchi želatča. Ninaca zakaz chawc mantiz puestuž yujcquiz yokquiz puct'ichi Yooz rispitatča. ¹² Nii anjilanacaqui Yooz rispitan tuž cjichiča:

“Jalla nužoj cjila. Učhum Yooztajapa watay wata honora waytižintaj cjila, nižaza wiñaya rispittaj cjila. Učhum Yoozza zizñi zizñipanqui. Niižquiz wiñaya gracias cjila. Nižaza niižquiz honora waytižintaj cjila. Učhum Yoozqui wiñayjapa tjapa azziz cjila, nizaza poderchiz. Jalla nužoj cjila. Amén”.

¹³ Jalla nekztanaqui tsjii jiliri qui wejr pewcziča, tuž cjican:

—¿Jecnacat tii chiw zquti cujtchinacaya? Nižaza ¿jakziquiztan tjonchi nincacataya?

¹⁴ Wejrqui niižquiz kjaazinča, tuž cjican:

—Jiliri, anal zizuča.

Nekztan niiqui cjichiča:

—Tinacaqui juc'ant sufris timpu watchiča. Nižaza tinacaqui ujnacquižtan liwriitača, Jesucristo Uuzažtakaz cjen. Cristuž ticziž cjen, jalla nižtiquiztan tinacaqui chiw ajunta zquitchizza. ¹⁵ Jalla nižtiquiztan tinacaqui Yooz mantiz puesto yujcquiz žejlča. Tinacača majiñami weenami Yooz kjuyquiz sirwiñinacaqui. Nižaza nii chawc mantiz puestuquiz julžñiqui tinaca cwitaquiča. Niižtan tinacžtan watay wata chica želaquiča. ¹⁶ Tinacaqui ana iya čhjeri eeskataquiča, nižaza anaž iya kjaz kjara pasnaquiča. Nižaza sii kjakimi ana tinaca laacjiskataquiča, nižaza čhjul kjakimi. ¹⁷ Jesucristuča mantiz puestu žcatipacha žejlñiqui. Jalla nii Uuzažtakaz Jesucristuqui tinacž awatiri cjequiča. Nižaza Jesucristuqui tinacžquiz zuma kamañchizpan irpaquiča, jaknužt zuma awatiriqui niiž uzanaca zuma jalzurquiz kjaz liquinčhaja, jalla nižta. Nižaza Yoozpacha tjapa tinacž kaaj chjužinaquiča.

8

SEPTIMA ESTAMPILLA WJAJRTA

¹ Jalla nekztanaqui Uuzažtakaz Cristuqui séptima estampilla wjajrziča. Jalla nuž wjajrtan, tsjii media ora tjapa ch'uju žejlchiča arajpachquin.

² Nekztan cherchinča, pakallawk anjilanaca želatča. Nii anjilanacaqui

Yooz yujcquiz tsijtñitača. Jalla ninaczquiz pakallawk trompet pekz tjaatatača. ³ Nekztanaqui tsjii anjilaqui tjonžcu, altar yujcquiz tsjitsiča, tsjii kor insinsarchiz. Jalla nekztanaqui nižquiz wacchi insinsunaca tjaatatača, criichinacz oracionanacztan t'ajzjapa. T'ajžta insinsužtan oracionanacztan kor altarquiz nonžtatača chawc mantiz puestu yujcquiz. ⁴ Nii Yooz anjilž kjarquiztan criichinacz oracionanacztan insinsužtan t'ajžta žketi waytichiča Yooz yujcquiz. ⁵ Jalla nekztanaqui nii anjilaqui insinsaru tanžcu, altarquiz uj parazižtan chjijpziča. Nekztan nii uj parazižtan chjijpi insinsaru tii muntu yokquiz tjojtchiča. Jalla nižtiquiztan ancha pjursanti liwjliwjchiča, nižaza ancha pjursanti jorjorchiča, nižaza yoka chekjinchiča.

TROMPETCHIZ ANJILANACA

⁶ Jalla nuž watžcu pakallawk trompetchiz anjilanacaqui tjacziča trompetanaca tjawunzjapa.

⁷ Primir anjilaqui niž trompet pekz tjawunchiča. Jalla nuž tjawunžcu caranuz chijñižtan ujžtan, nižaza ljokžtan t'ajžta tii muntu yokquiz cutz-inchiča. Jalla nižtiquiztan tercer parti tii muntu yoka ujsiča, nižaza tercer parti muntinaca ujsiča, nižaza tercer parti pastunacami ujsiča.

⁸ Nekztan segundo anjilaqui trompet pekz tjawunchiča. Jalla nuž tjawunžcu uj peksi pajk curužtakaz pajk kotquin tjojtchiča. Nekztanaqui tercer parti kot kjazqui ljok cjissiča. ⁹ Nekztan tercer parti kotquiz žejlñi animalanacaqui ticziča, nižaza tercer parti kotquiz ojklayñi warcunacaqui akžtatača.

¹⁰ Tercer anjilaqui trompet peks tjawunchiča. Jalla nuž tjawunžcu pajk warawara arajpachquiztan tjojtsiča, uj peksi teyažtakaz. Nii warawaraqui tjojtsiča tercer parti pujunacquizimi, nižaza tercer parti tujnacquizimi nižaza wijiñanacquizimi. ¹¹ Nii warawaraž tjuuqui Ajenjo cjitača. Ajenjo cjitača tsjii jar muntiqui. Jalla nii warawaraž tjojtiquiztan tercer parti kjazqui ajenjožtakaz jaru cjissiča. Nii jar kjaz cjen walja žoñinacaqui ticziča.

¹² Cuarto anjilaqui trompet pekz tjawunchiča. Jalla nii tjawunžcu tercer parti tjuñimi jizmi warawarami zumchi cjissiča. Nekztanaqui tercer parti majiñaqui ana kjanchiča, nižaza tercer parti weenami ana kjanchizakazza.

¹³ Jalla nekztanaqui wejrqui cherchinča, nižaza nonzinča, tsjii anjilaqui tseewc arajpach taypiquiz laycan altu joržtan čiichiča, tuž cjan:

—Muntu yokquiz žejlñi žoñinaczta japa ana wali, ana wali, ana wali cjisnaquiča. Chjep parti anjilanacaqui trompet pekz tjawunzmayacha. Jalla ninacz tjawnan juc'ant ana wali cjisnaquiča.

9

QUINTO ANJILAQUI

¹ Jalla nekztanaqui quinto anjilaqui trompet pekz tjawunchiča. Jalla nuž tjawuntiquiztan tsjii warawaražtakaz cherchinča arajpachquiztan tii yokquiz tjojtsi. Jalla nii warawaražta anawal jiliržquiz poder tjaatača, anawal koz tuj cjetzjapa. ² Jalla nekztanaqui nii anawal jiliriQUI koz tuj cjetziča. Jalla nuž cjetžtiquiztan jurnu žketižtakaz ulanchiča. Jalla nii koz tuj žketiqui tjuñimi pachami zumchi cjiskatchiča. ³ Jalla nii žketiquiztan langosta animalanaca ulanchiča tii yokquiz laylayzjapa. Jalla nii animalañaczquiz anawali paazjapa poder tjaatatača, jaknužt tsjii yek'achunca ana wali yek'antičhaja, jalla nižta cjisjapa. ⁴ Nižaza nii animalanacaqui mantitatača, anača yokquiz žejlñi pastunaczquizimi

tjapa ch'ojña pajkñinacžquizimi anawali paajo. Pero yujc ayquiz ana Yooz chimputa žoñinacžquiz ana wali paasača. ⁵ Pjijska jizcama nii anawali paañi animalanacaqui ana chimputa žoñinacžquiz sufriskatzjapa nižta poder tjaatatača. Sufriskatcanami ticzkatta poder ana tjaatatača. Jalla nuž sufriskatan, nii žoñinacaqui ancha ayinchiča, jaknužt tsjii žoñi yek'antitiquiztan ancha ayiñizlaja, jalla nižta. ⁶ Jalla nižta sufris timpuquiz žoñinacaqui ticz pecaquiča, pero anaž ticžni ataquiča. Jalla nuž ticz peccanami, ana wira ticz tjonaquiča.

⁷ Nii langosta cjita animalanacaqui quira tjacžta cawallunacažtakaztača. Ninacž achanacžquiz kor pillunacchiztakaztača. Nii animalanacž yujnacaqui žoñinacž yujnacažtakaztača. ⁸ Nižaza ninacž charaqui maatakanacž charažtakaztača. Nižaza ninacž izkenacaqui león animalanacž izkenacažtakaztača. ⁹ Nižaza ch'iztakaz kjajpchiztača. Nii kjajpanacaqui jiružtakaztača curpunaca chjojžjapa. Laylaycan, nii animalanacaqui anchaž arnatča, jaknuž cawallunacaqui tsjii quirquiz zalzcan arančaja, jalla nižta. ¹⁰ Nii animalanacž kjurznacaqui yek'achuncaž kjurztakaztača. Ninacž kjurznacžtan yek'antasača žoñinaca sufriskatzjapa nii pjijska jiz intiru. ¹¹ Nii animalanacž mantiñi jiliriqui nii koz tuj cjetñipachača. Nii jilirž tjuuqui Abadón cjitača hebreo tawkquiziqui. Griego tawkquiz Apolión cjitača. Apolión cjiča, akžniqui, nii.

¹² Jalla nižta watžcu primir anawaliqui watchiča. Nonžna. Imaziž iya pizc anawalinacaqui tjonča.

¹³ Jalla nekztanaqui sexto anjilaqui trompet pekz tjawunchiča. Jalla nuž tjawuntiquiztan tsjii jora nonzinča. Yooz yujcquiz žejlñi kor altarquiztan nii joraqui ulanchiča. Pajkpic wajrichiztača nii kor altaraqui. ¹⁴ Nii joraqui sexto trompetchiz anjilžquiz tuž cjichiča:

—Pajk Eufrates cjita pujquiz pajkpic anjilanaca čejlta žejlča. Jalla nii pajkpic anjilanaca cutzna, —jalla nuž cjetča.

¹⁵ Nekztanaqui nii pajkpic anjilanacaqui cutstatača, čhjep parti žoñinaca conzjapa. Jalla nižta paazjapa tjacžtatača, nii ora, nii tjuñi, nii jiz, nii wata, jalla nii timpujapa nižta paazjapa tjacžtatača. ¹⁶ Žoñinaca conzjapa wacchi žoñiž yawchi cawallunaca želatča, paa patac millonanacatača. Jalla nuž wacchi nonzinča.

¹⁷ Nii cawallunacatača jalla tižta cherchiqui. Nii yawchi žoñinacaqui queca weezinacchiztača. Nii queca weezinacaqui tižta culuranacatača, ljok, larama, k'illu, jalla nižta culuranacatača. Nii cawallunacaqui león animalanacž achanacchiztača. Jalla nii cawallunacž atquiztan uj, žketi, azupri ulanchiča. ¹⁸ Jalla nii čhjep anawalinacatača anawali paachiqui. Jalla nii uj, žketi, azupri ulantiquiztan čhjep parti žoñinaca contatača. ¹⁹ Nii cawallunacž sufriskatz poderaqui ninacž atquiztača, nižaza ninacž kjurzquiztača. Nii cawallunacž kjurznacaqui zkoražtakaztača. Nii zkoranacaqui ch'atñi achchiztača, žoñinaca sufriskatzjapa.

²⁰ Nii anawalinacaž ana conta žoñinacžti Yoozquin anapanž kuz tjaachiča. Žoñiž paata yooznacžquin rispitzquiztan anapan jaytichiča. Tirapan rispitchiča zajranacžquizimi nižaza žoñiž paata yooznacžquizimi. Ninacž yooznacaqui paatatača korquiztan, paazquiztan, mazquiztan, tabliquiztan, jalla nižtanaca. Nii žoñiž paata yooznacatača ana cherñimi, nižaza ana nonžñimi, nižaza ana ojklayñimi. ²¹ Nii parti žoñinacaqui anawal kamtiquiztan anapan jaytichiča. Tirapantača žoñi conzqui, nižaza yat'iri ojklayzqui, nižaza adulteriuquiz ojklayzqui, nižaza tjañizaz ojklayzqui.

10

TSJII LIWRUCHIZ ANJILA ZELATCHA

¹ Nekztanaqui pajk azziz anjila cherchinča, arajpachquiztan tjonñi. Nii anjilaqui tsjir taypiquiz tjonchiča, tsjii arcu iris cumari niž ach juntuñ. Nii anjilž yujcqui tjuñižtakaz c'ajatča. Lisnacaqui uj asñižtakaztača. ² Niiž kjarquiz tsjii cjetžta liwru tanziča. Niiž žew kjojchaqui pajk kotquiz tjecziča, niž zkar kjojchaqui yokquiz tjecziča. ³ Nii anjilaqui altu joržtan kjawchiča, león animalažtakaz. Nekztanaqui pakallawk wilta jorjorchiča. ⁴ Jalla nuž jorjortan, wejrqui cjiirzmayatača. Pero cjiirzmaya cjen arajpachquiztan tsjii joraqui wejtquin chiižquichiča, tuž cjican:

—Nii pakallawk jorjorñiž chiitaqui chjojnana. Ana nii puntu cjiira.

⁵ Jalla nekztanaqui nii kotquizimi yokquizimi tjeczi anjilaqui žew kjara waytichiča arajpach kjutñi. ⁶ Zew kjara waytižcu, juramintu paachiča Yooz tjuu chiican.

—Watay wata žejtñi Yoozqui paachiča arajpachami, yokami, kotami; nižaza arajpachquiz žejlñinacami, yokquiz žejlñinacami, kotquiz žejlñinacami, tjappacha paachiča. Jalla nii zinta Yooz tjuu chiican juramintu paachiča, tjapa Yooz puntu parliñi profetanacž chiitanacaqui ana enenžcu cumplisjapa. ⁷ Chjulorat séptimo anjilaqui trompet pekz tjawznačhaja, jalla nii timpu Yooz chjojkaza tantiita taku cumplisnaquiča. Tuququi timpuqui Yoozqui niž sirwiñi profetanacžquiz nii chjojkaza taku mazinchiča.

⁸ Jalla nekztanaqui nii arajpachquiztan chiižquiñi joraqui wilta wejtquiz paljayžquichiča, tuž cjican:

Nii kotquizimi yokquizimi tjeczi anjilž kjarquiztan cjetta liwru tanzñi oka. Jalla nuž wejtquiz mantichiča.

⁹ Jalla nekztanaqui anjilžquin liwru mayi ojkchinča, wejtquiz nii liwru tjaajo. Nii anjilaqui wejtquiz cjichiča:

—Tanzna, nižaza lujlna. Am atquiz zuma mazk'až cjequiča. Pero am pjuchquiziqui jaruž tucaquiča.

¹⁰ Nekztan anjilž kjarquiztan liwru tanžcu lujlzinča. Wejt atquiz ancha mazk'atača. Jalla nuž lujltiquiztan wejt pjuchquiz jaru cjišiča.

¹¹ Nekztanaqui wejtquiz cjichiča:

—Wilta amqui Yooziž chiita taku paljaystanča, nacionacž puntuquiztanami, tjapaman sarchiz žoñinacž puntuquiztanami, tjapaman takunachiz žoñinacž puntuquiztanami, mantiñinacž puntuquiztanami.

11

YOOZ TAKU PALJAYÑI ZOÑINACA

¹ Jalla nekztanaqui wejtquiz tsjii caña tjaatatača tupz paražtakaz. Nekztanaqui tsjiiqui wejtquiz mantichiča tuž cjican:

—Zaazna. Yooz kjuya mirižca, altaržtanpacha. Nižaza nekz žejlñi Yooz rispitñinaca kanzna. ² Yooz kjuy patiuqui ana miriizaquiča. Jalla nii patiuqui yekja wajtchiz žoñinacžquin intirjitača. Jalla nii žoñinacaqui Yooz zuma watja akznaquiča pusi tunc paani jiiznaca. ³ Wejrqui cuchanžcača pucultan tisticu wejtquiztan paljayajo. Lut zquiti cujtchi ojklayaquiča, 1260 tjuñicama. —Jalla nuž wejtquiz mantichiča.

⁴ Pizc olivo cjita muntinacami, nižaza pizc cantilirunacami tii yok mantiñi Yooz yujcquiz žejlča. Jalla nii muntinacami, nižaza cantilirunacami pucultan tisticu cjiča. ⁵ Jakziltat Yooz taku paljayñi žoñinacžquiz sufriskatz yanznačhaja, jalla niiqui contaž cjequiča. Nii pucultan tisticunacž atquiztan asñi uj ulnaquiča ninacž quintra žoñinaca liwj ujzjapa. Nekztan

ninacžquiz sufriskatz pecñinacaqui contaž cjequiča. ⁶ Poderchizza nii pucultan tisticunacaqui ana chijinskatajo. Yooz taku paljaycan, jalla nii timpu ana chijinskataquiča. Nižaza nii pucultan tisticunacaqui kjaz ljok tuckatz poderchizzakazza. Nižaza tii yokquiz žejlñi žoñinacžquiz tjapaman anawalinacžtan sufriskatz poderchizzakazza. Chjulora peccanami žoñinaca sufriskatasacha. ⁷ Jalla nii pucultan tisticunacaqui Yooz taku paljayz žeržcu, contaž cjequiča. Tsjii anawal animalažtakaz anawal koz tujquiztan ulnaquiča. Yooz taku paljayñinacž quintra cjequiča. Nižaza nii pucultiquiztan atipaquiča, nižaza conaquiča. ⁸ Nekztanaqui ninacž ticzi curpunacaqui jakowasaquiča, Jerusalén wajt callquiz. Nii pajk wajtquiz Jesucristuqui cruzquiz ch'awctatača. Nižaza Jerusalén watjaqui Sodoma cjitača tsjii parabolažtakaz. Nižaza Egipto cjitazakazza, tsjii parabolažtakaz. ⁹ Chjep maj chicatchiz tisticunacž ticzi curpuqui callquiz želaquiča. Jalla nuž želan žoñinacaqui ticzi curpunaca cheraquiča, tjapa nacionanacchiz žoñinacami, tjapa watjanacchiz žoñinacami, tjapaman takunacchiz žoñinacami, tjapaman saranacchiz žoñinacami, jalla ninaca. Nii cherzñi žoñinacaqui anaž nii ticzi curpunaca tatkataquiča. ¹⁰ Nii pucultan tisticunacaqui tii yokquiz žejlñi žoñinacžquiz ancha sufriskatchitača. Jalla nuž ticžtiquiztan tii yokquiz žejlñi anawal žoñinacaqui cuntintuž cjequiča, nižaza pjijzta paaquiča, nižaza porapat onantanaca onaras-saquiča. ¹¹ Nekztan čhjep maj chicatquiztan Yoozqui nii pucultan tisticunaca jacatatskataquiča, wilta žeti tjaacan. Jacatatžcu tsijtsnaquiča. Nekztan nii ticziquiztan jacatatchinaca cheržcu, žoñinacaqui ancha tsuctsuc-aquiča. ¹² Jalla nekztanaqui arajpachquiztan tsjii altu joraqui nii pucultizžquiz paljayaquiča, tuž cjican:

—Tsewc yawžca ančhucqui. Tekz želaquiča.

Jalla nekztanaqui quintra žoñinacž cheran, nii pucultan tisticunacaqui arajpachquin waytitaž cjequiča tsjir taypiquiz. ¹³ Nekztan cherchinča tužu. Jalla nii orapacha ancha yoka chekjinčiča. Jalla nuž yoka chekjintiquiztan tunca parti Jerusalén watjaqui pajlsiča. Nii yoka chekjintiquiztan pakallawk warank žoñinaca ticziča. Parti žejtñi žoñinacazti ancha tsuctsucchiča. Jalla nižtanaca wattiquiztan parti eclichi žoñinacaqui Yooz honora waytichiča.

¹⁴ Jalla nii anawali wattan, pizc anawalinacaqui watchiča. Nižaza wajilaž tjonča tercer anawaliqui.

SEPTIMO ANJILA

¹⁵ Jalla nekztanaqui séptimo anjilaqui trompet pekz tjawunchiča. Jalla nuž tjawuntiquiztan arajpachquin altu joranaca chiiñi nonzinča. Jalla tuž chiichiča:

“Tjapa tii muntuqui učhum Yooz Jiliriž mantita cjissiča. Nižaza Yooz Epiž uchta Jesucristuž mantita cjissiča. Jalla ninacača watay wata wiñaya mantiñiqui”.

¹⁶ Jalla nekztanaqui nii paa tunc pusin jilirinacaqui Yooz yujcquiz yokquiz puct'ican, Yooz rispitchiča. Jalla ninacača Yooz yujcquiz mantiz puestunacquiz julzñiqui. ¹⁷ Yooz rispitan, tuž cjichiča:

“Tjapa azziz Yooz Jiliri, amča anzimi tuquitanami žejlñiqui. Am juc'ant azi tjezamča, nižaza anziqui tjapa mantiñi kalltichamča. Jalla nižtiquiztan amquin gracias tjaa-uča. ¹⁸ Nacionanacchiz žoñinacaqui am quintra žawjčiča. Pero ninaca casticz tjuñi tjonča. Nižaza ticzi žoñinaca pjalz tjuñi tjonča. Nižaza amquiz sirwiñinacžquiz

zumanaca tjaaz tjuñi tjonča. Amquiz sirwiñinacami, am taku paljayñinacami, amquiz rispitiñinacami, amquiz kuz tjaañinacami, jalla tjapa ninacžquizimi zumanaca tjaataž cjequiča pjalz tjuñquiziqui. Nižaza tii yoka akñinacami, tii yoka žejlñi žoñinaca akñinacami, jalla ninaca akskattaž cjequiča. Jalla nii tjuñiž tjonča”.

Nuž cjichiča nii paa tunc pusin jilirinacaqui.

¹⁹ Jalla nekztanaqui Yooz arajpach kjuya cjetžtatača. Kjuy kjuyltan tsjii cajuna chertatača. Yooziž tjaata takutača nii cajunquiziqui. Nižaza arajpachquin rayunaca želatča, nižaza jorjorñinaca želatča. Nižaza yoka chekjinskatñi želatča. Nižaza pjursanti caraniza želatča.

12

TSJAA MAATAKATAN TSJII ANAWAL ANIMALZTAN

¹ Jalla nekztanaqui arajpachquin tsjii pajk siñala parizichiča. Nii siñalaqui tižtatača. Tsjaa maataka želatča. Naa maataka zquitiqui tjuñižtakaztača. Nižaza naaža kojch koztan jiiz želatča. Naaža achquiz tuncapan warawara tewžintatača, tsjii pillužtakaz. ² Naa maataqui ictatača. Nuž cjen, ancha aynatča, majtzjapa. ³ Jalla nekztanaqui tsjii siñala parizichizakazza arajpachquin. Tsjii juc'ant anawal pajk ljok animala želatča. Jalla ni-iqui dragón cjitatača. Pakallaw achchiztača, nižaza tunca wajrichiztača. Nižaza zapa achquiz mantiñi žoñž pillunacžtan tewžintatača. ⁴ Niiž pajk kjurz wewczcu, čhjep parti warawaranaca tjojtskatchiča yokquin. Jalla nii dragonqui maataka yujcquiz tsijsiča, naa maataka majtz ora tjewžcan. Jalla nuž tsijsiča, naaža majtta wawa lujlzjapa majttiquiztanpacha. ⁵ Nekztanaqui naa maataqui lucmajch wawa majtchinča. Nii lucmajchqui tjapa nacionquiz žejlñi žoñinaca c'aripacha mantiñiž cjequiča. Pero jalla nuž majttiquiztan nii lucmajch wawaqui Yoozquin waytitatača, Yooziž tjaata puestunaca tanzjapa. ⁶ Naa maatakzti ch'ekti yokquin atipassinča. Jalla nicju Yoozqui naa maatakaltajapa tsjii yoka tjaczinchiča. Jalla nicju 1260 tjuñinaca watzcama čhjerchiz cjequiča naaqui.

⁷ Jalla nekztanaqui arajpachquin quira zaltissiča, Miguelžtan niiž mazi anjilanacžtan dragonž quintra quira zaltissiča. Nii dragonžtan niiž mazinacžtan ancha kichjassiča. ⁸ Pero atipta cjissiča. Jalla nižtiquiztan arajpachquin ana iya želasača. ⁹ Jalla nižtiquiztan nii dragonžtan niiž mazi anjilanacžtan tii yokquiz chjatkatzquitatača. Nii dragonqui Satanás diablupantača. Niiča tuquita žkoražtakaz incallñiqui. Tuquitan nii diabluqui Evaquiz incalltiquiztan tjapa tii muntu incallchiča anawali cjiskatzjapa.

¹⁰ Jalla nekztanaqui wejrqui arajpachquin tsjii altu jora nonzinča, tuž cjiñi:

—Jaziqui ultim liwriiz tjuñi tjonča, nižaza Yooz azi tjeez tjuñi tjonča, nižaza uchum Yooz tjapa mantiz tjuñi tjonča. Nižaza Yooziž uchta Jesucristuž mantiz tjuñi tjonča. Učhum criichinacž quintrariunacaqui chjatkatta cjequiča. Majiñami weenami nii anawaliqui Yooz yujcquiz criichinacž quintra uj tjojtuñitača. ¹¹ Pero criichinacaqui anawal diablu atipchiča, Uuzažtakaz Jesucristuž ticziž cjen, nižaza Yooz taku paljaychiž cjen. Nižaza nii criichinacaqui Yooz taku paljaycan ana jiwjatchiča ticzuca cjenami. ¹² Arajpacha, nižaza arajpachquin kamñinaca, cuntintuž cjee. Yokquiz kamñinaca, kotquiz kamñinaca, ančhucaquiz anawali cjiskataquiča. Diabluqui chjatkatzquitiquiztan ancha žawjziča. Jalla niiqui zizza, muntuquiz kamz timpuqui zkoluckazza.

¹³ Jalla nekztanaqui nii dragonqui yokquiz chjatkatžquita nayžcu, naa lucmajch maatiñ maatakaquiz apziča tanzjapa. ¹⁴ Nekztan naa maatakaquiz pizc pajk aquilž kjara tjaatkalča, ch'ekti yokquin laycan zkoraztakaz diabluzquiztan atipzjapa. Yoozqui nii yoka tjacziča, maatakaquiz čhjep wata chicatchiz čhjerchiz cjisjapa. Jalla nii yokquin maataqui layñi atipchinča. ¹⁵ Nekztanaqui žkoražtakaz diabluqui persun atquiztan wacchi kjaz jotchiča, pujužtakaz, kjaztan nii maataka tjuzjapa. ¹⁶ Nekztan yokaqui maatakaquiz yanapzjapa, c'acchiča. Jalla nii c'actiquiz dragonž jotta kjazqui luzziča. ¹⁷⁻¹⁸ Nii cheržcu, dragonqui maatakajapa juc'anti žawjchiča. Jalla nekztanaqui diabluqui naaža majchmaatinacž quintra quira zali ojkchiča. Naa maataka majchmaatinacaqui tižtanacača. Jakziltat Yooz mantitanac jaru kamčhaja, nižaza Jesucristuž tjaajinta jaru kamčhaja, jalla ninacaqui naa maataka majchmaatinaca cuntača. Nii diabluqui quira zali ojkžcu, kot atquiz tsijtsiča.

13

PIZC ANAWAL ANIMALANACA CHERCHINCHA

¹ Jalla nekztanaqui chawc kot kjazquiztan tsjii anawali pajk animala ulanžquiñi cherchinča. Jalla nii animalaqui pakallaw achchiztača, nižaza tunca wajrichiztača, nižaza zapa wajriquiz mantiñi žoñž pillunacžtan tewžintatača. Nižaza achanacquiz Yooz quintra tjuu cjiirtatača. ² Jalla nii weriž cherta animalatača tigriztakaz tsijtchi. Nižaza niž ataqui leonž atažtakaztača. Jalla nekztan dragonžtakaz diabluqui nii anawal animalžquiz niž poderchiz puestu tjaachiča, walja azziz mantizjapa. ³ Tsjii achaqui nii animalž pakallaw achanacquiztan ticskatzmaya chjorichtažtakaztača. Pero ana ticziča. Antiz žejtchiča. Nekztanaqui ispantižcuqui tjapa tii muntuquiz žejlñi žoñinacaqui anawal animala apziča. ⁴ Žoñinacaqui nii dragón diabluzquiz rispitchiča, Yoozquiztakaz. Nižaza nii dragonqui anawal animalžquiz niž mantiz poder tjaachiča. Jalla nižtiquiztan žoñinacaqui nii animalžquiz rispitchizakazza, tuž cjican:

—¿Jakziltat tii animalžquiztan juc'ant azzizqui? ¿Jequit tii animala atipasajo? ⁵ Nekztan nii anawal animalaqui mit takunacami Yooz quintra chiita takunacami chiizjapa permitta cjišiča. Nižaza puzi tunc paan jiiznaca watzcama mantiz poderchiz cjequiča. ⁶ Jalla nekztanaqui anawal animalaqui Yooz quintra chiichiča, Yooz tjuu quintrami, nižaza Yooz timplu quintrami, nižaza arajpachquin kamñinacž quintrami. Jalla nižta quintra chiichiča. ⁷ Nižaza anawal animalaqui Yoozquin criichinacž quintra quira zalajo permittatača, ninaca atipzcama. Nižaza nižquiz mantiz poder tjaatatača, tjapa zaranacchiz žoñinacžquizimi, tjapa watjanacchiz žoñinacžquizimi, tjapa takunacchiz žoñinacžquizimi, tjapa nacionacchiz žoñinacžquizimi, jalla tjapa nii ana criichi žoñinacžquizimi mantizjapa. ⁸ Yoozquin ana criichiž cjen žoñinacaqui anawal animalžquiz rispitchiča, Yoozquiztakaz. Nii animalžquiz rispitiñi žoñinacž tjuunacaqui anaž cjiirtača, Uuzažtakaz Jesucristuž liwruquiz. Liwriita žoñinacž tjuunaca Jesucristuž liwruquiz cjiirtača. Jalla ninacž laycu ticziča Jesucristuqui. Ima tii muntu kalltan, jakziltižquiz Jesucristuqui wiñay žeti tjaachaja, jalla ninacž tjuunaca cjiirchiča arajpach liwruquiz.

⁹ Jakziltat nonžñi cjuñchizlaja, nonžla. ¹⁰ Jakzilta žoñit preso chjichta cječhaj niiqui, panž chjichtaž cjequiča. Nižaza jakzilta žoñit pajk cuchillžtan conta cječhaj niiqui, panž conta cjequiča. Jalla nižtiquiztan

Yooz wajtchiz žoñinacaqui Yoozquin tjapa kuztan cjis waquiziča, nižaza pasinsis kuztan cjis waquiziča, sufrisnaca watzjapa.

SEGUNDO ANAWAL ANIMALA

¹¹ Jalla nekztanaqui yekja anawal animala cherchinča yokquiztan ulanñi. Jalla nii animalaqui pizc wajrichiztača, uuzažtakaz. Pero dragonžtakaz chiyatča. ¹² Jalla nii segundo anawal animalaqui tjapa nii primir animalž poderchiz mantichiča, primir animalžtan chica žejlcan. Nižaza segundo animalaqui tjapa tii muntuquiz žejlñi žoñinaca primir animalžquiz rispitskatchiča. Primir animalatača ticzmaya chjojrictiquiztan žejtchiqui. ¹³ Nižaza segundo animalaqui pajk milajrunaca paachiča. Tsewctan yokquiz uj tjojtskatchiča žoñinacaž cheran. ¹⁴ Jalla nižta milajrunaca payi permittatača, primir animalaž želan. Jalla nižta milajrunaca paachiž cjen, tii muntuquiz kamñi žoñinacžquiz incallchiča. Nižaza žoñinaca mantichiča, chjojrictiquiztan žejtchi animalž irata tsjii yooz paajo. Nekztan mantichiča, nii yooz rispitaajo. Nii primir animalatača pajk cuchillžtan chjojrictaž cjenami, wilta žejtchi cjissiqui. ¹⁵ Segundo animalaqui primir animalž irata paata yooz žejtñi cjiskatchiča. Nižta poderchiz cjissiča segundo animalaqui. Jalla nuž žejtñi cjican, nii paata yoozqui chiiñi cjissiča. Nižaza jakziltat nii yooz ana rispitchaja, jalla niiqui contaj cjila, mantichiča žejtñi chiiñi yoozqui. ¹⁶ Nižaza segundo anawal animalaqui mantichiča, tjapa žoñinacž yujc ayquizimi už žew kjarquizimi chimputa cjisjapa. Koltanacami, pajkinacami, ricachunacami, porinacami, žoñž mantuquiz cjiñinacami, ana žoñž mantuquiz cjiñinacami, liwj mantichiča, chimputa cjeyajo. ¹⁷ Ana chimputa cjenaqui ana kjaychucatača, nižaza ana tuychucatača. Nii chimpuqui tužutača, žoñž ayquiz anawal animalž tjuužtan už anawal animalž numeružtan cijirtatažlaja, jalla nii. ¹⁸ Jalla nii intintisjapaqui walja zizñi cjistanča. Jakziltat zizñi cječhaja, jalla niiqui anawal animalž número tantiiz waquiziča. Nižaza nii numeruqui žoñinacž numeruča. Jalla nii numeruqui sojta patac sojta tuncan sojtani, jalla niiča.

14

144,000 ŽOÑINACA CHERCHINCHA

¹ Jalla nekztanaqui Sión cjita cur kjutñi cherchinča. Jalla nicju Uuzažtakaz Jesucristuqui tsijtchi želatča. Niižtan chica 144,000 žoñinaca želatča. Nii žoñinacž ayquiz Jesucristuž tjuumi, niž Ejpž tjuumi, jalla nii tjuunaca cijirtatača. ² Jalla nekztanaqui arajpachquiztan tsjii jora nonzinča, wacchi pujunacž kjaz joražtakaz, nižaza pjursanti jorjorñiž joražtakaz. Nižaza nii weriž nonžta joraqui suyniñitača, jaknužt wacchi arpa gitaranaca suyničhaja, jalla nižta. ³ Jesucristužtan žejlñi žoñinacaqui ew wirsu itsiča. Nii mantiz puestuž yujcquiz nižaza nii pajkpic žejtñinacž yujcquiz, nižaza nii jilirinacž yujcquiz itsiča. Anaž iya jakziltami nii ew wirsu catoki atatača; nii 144,000 jalla nii alaja nii wirsu catokchiča. Nii 144,000 žoñinacaqui yokquiztan liwriitatača. ⁴ Jalla ninacaqui ana zalzi nižaza ana čjul maatakatan adulteriužtakaz paachiča. Jalla ninacaqui Uuzažtakaz Jesucristo apziča, jakziquin ojktčhaja, jalla nii. Nižaza ninacatača žoñinacžquiztan primero liwriita žoñinacaqui. Yooztajapami Uuzažtakaz Jesucristužtajapami liwriitatača. ⁵ Jalla ninacatača ana zinta toscara chiichiqui, nižaza ana čjul ujchiztača.

CHJEP ANJILANACA CHERCHINCHA

⁶ Jalla nekztanaqui arajpach taypiquiz tsjii anjila layñi cherchinča. Nii anjilaqui liwriiñi tawkchiztača, tii muntuquiz kamñi žoñinacžquiz parliñjapa. Nii liwriiñi takuča wiñayjapa werar razunaqui. Nii liwriiñi takuqui tjapa žoñinacžtajapa, tjapa nacionanacchiz žoñinacžtajapami, nižaza tjapa zaranacchiz žoñinacžtajapami, nižaza tjapa takunacchiz žoñinacžtajapami, nižaza tjapa watjanacchiz žoñinacžtajapa, jalla ninacžtajapatača. ⁷ Jalla nii anjilaqui altu joržtan tuž chiichiča:

—Yoozquin rispitiñiz cjee. Niižquin honora waytiñiz cjee. Niiž ultim casticz ora tjonča. Niiqui arajpachami, yokami, kot kjaznacami, nižaza kjaz jalzurinacami paachiča. Jalla nižtiquiztan niižquiz rispitiñiz cjee.

⁸ Jalla nekztanaqui yekja anjilaqui apžquichiča, tuž cjican:

—Babilonia, nii pajk watjaqui akziča, akziča. Nii watjaqui parti watjanacchiz žoñinacžquiz anawali kamañchiz cjiskatchiča, jaknužt adulteriquiz ojklayñinacaqui ana zuma kamañchizlaja, jalla nižta.

⁹ Jalla nekztanaqui tercer anjilaqui apžquichiča, altu joržtan tuž cjican:

—Jakziltat nii anawal animala rispitchaja, nižaza nii žoñiz paata yooz rispitchaja, jalla niiqui castictaž cjequiča. Nižaza jakziltat niiž ayquiz anawal animalž chimputa cječhaja, už kjarquiz anawal chimputa cječhaja, ¹⁰ jalla niiqui Yooziž castictaž cjequiča. Jalla nii ana ultim Yooz rispitiñi žoñinacž quintru Yoozqui ancha žawjwaquiča. Yoozqui ninaca ancha casticaquiča. Ninacaqui infiernuquin nižaza asñi azupriquiz ancha t'akjizaquiča Yooz zuma anjilanacž yujcquizimi, Uuzažtakaz Jesucristuž yujcquizimi. ¹¹ Infiernuquin wiñayjapa sufran, uj žketiqui žketaquiča watay wata. Nii sufriñi žoñinacača majiñami weenami jeezqui ana žejlchuca. Ninacaqui anawal animala rispittiquiztanami nižaza nii paata yooz rispittiquiztanami jalla nižta ancha sufraquiča. Nižaza ninacaqui nii anawal animalž tjuužtan chimputaž cjen nižta ancha sufraquiča. ¹² Jakziltat Yooz partiquiz žejlčhaja, nižaza Yooz tawk jaru kamčhaja, nižaza Jesucristužquin kuz tjaačhaja, jalla ninacaqui tii muntuquiz pruebanaca watcan pasinsis kuzziz tira tjurt'ichej cjila.

¹³ Jalla nekztanaqui wejrqui arajpachquiztan tsjii jora nonzinča. Nii joraqui tuž cjichiča:

—Jalla tiic cijra: “Tekztan nawjcchuc jakziltat Yooz Jiliržquiz tjurt'ichi kuzziz ticznačhaja, jalla niiqui cuntintuž cjequiča”. Espiritu Santuqui tuž cjiča: “Ninacaqui ninacž langzquiztan jeejnaquiča. Nižaza ninacž zuma obranacquiztanami nižaza kamtiquiztanami pactaž cjequiča. Jalla nižtiquiztan cuntintuž cjequiča”.

ZOÑINACA RICUJTA CUJICHAZTAKAZ

¹⁴ Jalla nekztanaqui tsewc kjutñi cheržcu, chiw tsjiri cherchinča. Nii tsjir juntuñ tsjii žoñižtakaz julzi želatča, kor pillu achquiz tjewzi, nižaza kjarquiz cuchillu tanzi. ¹⁵ Nekztanaqui tsjii anjilaqui arajpach Yooz timpluquiztan ulanchiča altu joržtan kjawcan. Nii tsjir juñtuñtan julzi žoñžquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Tii muntuquiz žejlñi kujich ora tjonchiča. Cujichaqui zuma pookchiča. Jalla nižtiquiztan am cuchillžtan pootzna, kujicha ricuja. —Nuž cjichiča anjilaqui. Tii muntuquiz žejlñi criichi žoñinacača kujichažtakazqui.

¹⁶ Jalla nekztanaqui nii tsjir juñtuñtan julzi žoñiqui cuchillžtan tii muntuquiz žejlñi kujicha ricujchiča. Jalla nižtiquiztan Yoozquin criichi žoñinacaqui ricujta cjissiča.

¹⁷ Nekztanaqui tsjii yekja anjilaqui arajpach Yooz timpluquiztan zakaz ulanchičha, cuchillžtan zakaz. ¹⁸ Nekztanaqui tsjii anjilaqui arajpach Yooz altarquiztan ulanchizakazza. Nii anjilaqui akzjapa poderchizza. Nekztanaqui nii anjilaqui segundo cuchillžtan anjilžquiz paljaychiča, altu joržtan tuž cjican:

—Am cuchillžtan uwas kujicha ricuja. Uwasnacaqui zuma pookchiča. Jaziqui nii ricuja. —Nuž cjichiča anjilaqui. Tii muntuquiz žejlři ana criichi žoñinacača uwas kujichažtakazqui.

¹⁹ Jalla nekztanaqui nii anjilaqui cuchillžtan ana Yoozquin criichi žoñinaca kujichažtakaz pootchiča, nižaza ricujchiča. Nekztan nii ricujta žoñinacaqui uwas kujich uyquiztakaz tjojtatača, Yooz casticta cjisjapa. ²⁰ Jalla nekztanaqui jaknužt ricujta uwasanaca tjecančhaja, jalla nižta nii ricujta žoñinacaqui castictatača Yooz wajtž tjiiquin. Jalla nuž castictaž cjen, ancha ljoc ojkchiča, cawallunacž freno irantizcama. Quinsa patac kilómetro larcuquin nižta ljoc ojkchiča.

15

PAKALLAWK ANAWALINACA

¹ Jalla nekztanaqui arajpachquin tsjii siñala cherchinča. Nii pajk siñalaqui ancha ispannichucatača. Pakallawk anjilanacaqui želatča, pakallawk anawalinacchiz. Jalla nii anawalinaca wattan Yooz casticz žerzta cjequiča.

² Nižaza llijři kota cherchinča, ispijužtakaz ujžtan t'ajžta. Nižaza nii ispijužtakaz kot atquin žoñinaca tsijtchi želatča. Nii žoñinacaqui Yooz arpi gitara tanzi želatča. Nii žoñinacaqui tii muntuquiz kamcan, anawal animalquiztan atipchiča, nižaza niž paata yoozquiztan atipchiča. Nižaza nii anawal animalž tjuužtan ana chimputatača. ³ Jalla nii žoñinacaqui Yooz sirwiři Moisés itsři itsatča, nižaza Uuzažtakaz Jesucristuž itsři itsatča, tuž cjican:

“Tjapa azziz Yooz Jiliri, amiž paata pajk obranacača ancha zumanacaqui, nižaza ispannichucača. Am kamañaqui zuma lijitumča, werarapanča. Amča tjapa nacionchiz žoñinaca mantiñamqui. ⁴ Yooz Jiliri, ¿ject amquin ana eksnasa? ¿ject amquin honora ana tjaasa? Am alaja ancha zumampanča. Amča zuma lijituma pjalzñamqui, jalla nižtiquiztan tjapa nacionquiztan žoñinacaqui tjonaquiča, am rispitzjapa”.

⁵ Jalla nekztanaqui arajpachquin cherchinča timplu kjuyltan. Jakziquizlaj Yooz lii, jalla nekz Yooz žejlž kjuya cjetzi cherchinča. ⁶ Nekztan cherchinča, timpluquiztan pakallawk anjilanacaqui pakallawk anawalinac casticchiz tjonchiča. Ancha zuma llijři tol zquitchiztača, nižaza kor tsjaychiztača, quecanaca jweržinta. ⁷ Jalla nekztanaqui tsjiiqui pajkpic žejtřinacžquiztan zapa mayni pakallawk anjilanacžquiz kor chuwa tjaachiča. Nii chuwanacaqui wiñay žejtři Yooz casticunaca chjijpžtatača. ⁸ Nii timpluqui uj žketžtan chjijpžtatača, Yooz juc'ant azziz cjen, nižaza juc'ant honorchiz cjen. Nižaza anaž jecmi nii timpluquin luzi atasača, nii pakallawk anjilanacž anawalinaca watzcama.

16

ANAWALINACA CUTZTA

¹ Jalla nekztanaqui tsjii alto chiiři jora nonzinča. Timpluquiztan nii joraqui pakallawk anjilanacžquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Oka. Ančhucaqui nii intirjita anawalinaca cutzna. Nii anawalinacžtan Yoozqui žoñinaca casticaquiča. —Jalla nuž paljaychiča nii joraqui.

² Jalla nuž paljaytiquiztan primir anjilaqui ojkchiča niižquiz intirjita anawalinaca tii muntu yokquiz cutzjapa. Jalla nekztanaqui jakziltat anawal animalž chimpatažlaja, nižaza nii anawal animalž žoñiž paata yoozquiz rispitchaja, jalla tjapa ninacaqui anawal llajanacžtan llajchiča. Nižaza ancha kjawcan aynatča.

³ Jalla nekztanaqui segundo anjilaqui ojkchiča niižquiz intirjita anawalinaca tii muntu kotquiz cutzjapa. Nii kot kjazqui ticzi žoñž ljocnacažtakaz tucchiča. Jalla nižtiquiztan tjapa kotquiz zejlñi animalanacaqui ticziča.

⁴ Jalla nekztanaqui tercer anjilaqui niižquiz intirjita anawalinaca cutziča pujunacquizimi jalzurinacquizimi. Tjapa kjazqui ljoc tucchiča. ⁵ Jalla nekztanaqui kjaz mantiñi anjilaž chiita nonzinča. Nii anjilaqui tuž cjichiča:

—Ancha zumamča Yooz Jiliri. Amqui tuquitanami jaztanami žejlča. Amqui lijitumakaz pjalžcu, castičča. ⁶ Nii casticta žoñinacaqui am parti žoñinacami, nižaza am parti parliñi žoñinacami conchiča. Jaziqui amqui nii žoñinacžquiz ljoc lickatchamča. Jalla nužupan ninacžta waquiziča.

⁷ Nižaza altarquiztan tsjii chižžquiñi jora nonzinča, tuž cjican:

—Tjapa azziz Yooz Jiliri. Amqui ultim werara pjalzamča; nižaza lijitumapan pjalžnamča. Jalla nužupanča.

⁸ Jalla nekztanaqui cuarto anjilaqui niižquiz intirjita anawali cutziča tjuñquiz. Jalla nuž cutžtiquiztan, tjuñiž siiqui žoñinaca ujsičha, zmali kjakcan.

⁹ Jalla nižtiquiztan žoñinacaqui tjuñiž ujta cjissičha. Jalla nuž ujtiquiztan, žoñinacaqui ana persun uj paaznacquiztan jajtichiča, “Ujchizpantča” cjican. Nižaza Yoozquin ana honora tjaachiča. Antiz Yooz tjuu quintra chiichiča, Yooz nii anawalinaca mantižquichiž cjen.

¹⁰ Jalla nekztanaqui quinto anjilaqui niižquiz intirjita anawali cutziča, jakziquin nii anawal animalaqui mantiñi julzičhaja, jalla nicju. Jalla nekztanaqui nii mantita yokaqui ancha zumchi cjissičha. Jalla nuž cjen žoñinacaqui persun las ch'atsičha; ancha t'akjizichiča. ¹¹ Jalla nuž sufrichiž cjenami, ana jajtichiča anawali paaznacquiztan, “Ujchizpantča”, cjicanaqui. Pero arajpach Yooz quintra chiichiča, ninacaž nuž ayinskatñi llajacama cjenaqui.

¹² Jalla nekztanaqui sexto anjilaqui niižquiz intirjita anawali pawk Eufraates cjita pujquiz cutziča. Jalla nuž cutžtiquiztan, nii pujuqui kjonchiča, tuwantan tjonñi jilirinaca kjakžquizjapa.

¹³ Nekztanaqui cherchinča anawal dragonž atquiztan anawal ispiritu ulanchičha. Jalla nižtazakaz ulanchičha anawal animalž atquiztanami, nižaza falso profetž atquiztanami. Nii čhjep ulanchi ispiritunacaqui zcaranacažtakaztača. ¹⁴ Nii ispiritunacaqui zajra ispiritunacatača. Milajrunacaž paa-atča. Nižaza tjapa tii muntuquiz mantiñinacaž juntatča, quira zaltisjapa. Tjapa azziz Yooz Jiliriž uchta tĩmpu pawk quira želaquiča. ¹⁵ Nonžna. Jesucristuqui tuž cjiča: “Wejrqui tjañižtakal tiripintit tjonacha. Jakziltat naažni kuziž cječhaja, cuntintuž cjequiča. Zquitichizpan cjee; nekztan ana k'ala okasača, žoñinacaž ombrawillta cjisjapa”. ¹⁶ Jalla nekztanaqui mantiñi jilirinacaqui juntantitaž cjissičha, tsjii yokquiz. Nii yokaqui hebreo tawkquiz Armagedón cjitača.

¹⁷ Jalla nekztanaqui séptimo anjilaqui intirjita anawali querquiz cutziča. Jalla nuž cutžtiquiztan altu joraqui arajpach tĩmpluquiz mantiz puestuquiztan chiichiča, tuž cjican:

—Yooz casticz obranaca cumplita cjissa.

¹⁸ Jalla nekztanaqui rayunacami, arañinacami, jorjorñinacami želatča. Nižaza juc'anti yoka chekjinčiča. Yooziž žoñi paatiquiztan jalla nii timpuquiztan anzcama tii yokaqui ana wira juc'anti chekjinčiča. Walja tsucuñi cheknatča. ¹⁹ Jalla nuž yoka chekjinžcu, Jerusalén pajk watjaqui čhjep parti t'akžtatača. Nižaza nacionacž capitalanacaqui k'ala pajsiča. Nižaza Yoozqui Babilonia pajk watja cjuñziča. Yoozqui Babilonia wajtž quintra žawjžcu, juc'anti casticchiča, jaru vinžtan liquintažtakaz. ²⁰ Jalla nuž castican tjapa kot taypiquiz žejlñi yokanacami, nižaza curunacami katchiča. ²¹ Nižaza arajpachquiztan žoñinacž juñtuñ pajk caranuzatjojtžcu, ojkchiča. Tsji caranuzaquí quintal jilatača, ancha liczitača. Nekztanaqui žoñinacaqui Yooz quintra čiichiča nii caranuzaż nuž ojktiquiztan. Jalla nii anawaliquiztan ancha sufrichiča.

17

PUTIRII MAATAKA CHERCHINCHA

¹ Jalla nekztanaqui tsji nii pakallaw ana walinacchiz anjilanacžquiztan wejtquiz tjončiča, tuž cjan:

—Pichay. Putirii maataka amquiz tjeeznača. Naa putirii maatakaqui pajk watja cjiča. Jaknužt nii pajk watja casticta cječhaja, jalla nii zakal tjeeznača. Jalla nii anawal watjaqui wacchi kjaznacaran žejlča. Juc'ant anawali putirii maatakažtakazza nii watjaqui. ² Tii yokquiz mantiñi jilirinacaqui naa putiriyatan adulteriuquiz ojklayčiča. Naa irat kamañchiz pecžcu, Yoozquiztan ancha zarakčiča nii mantiñinacaqui. Jaknužt vinžtan licchi žoñiqui tsji kjutñi ojkčhaja, jalla nižta cjissiča.

³ Jalla nekztanaqui Espíritu Santuqui wejr cherkatchiča jalla tižta. Tsji anjilaqui wejr chjitchiča ch'ekti yokquin. Jalla nicju tsjaa maataka cherchinča. Jalla naa maatakqui ljoc animalž juntuñ yawchi želatča. Jalla nii animalaqui persun curpuquiz Yooz quintra tjuunacchiztača. Nižaza pakallaw achchiztača, nižaza tunca wajrichiztača. ⁴ Naa maatakqui morat ljoc zquiti cujtchintača. Nižaza koržtan, c'ajñi mazllanacžtan, c'achanacžtan, jalla ninacžtan alajitača. Nižaza naaža kjarquiz kor wazu tanzinča. Nii kor wazuquiz anawalinacžtan nižaza ana zuma kamañanacžtan chjijpžtatača. ⁵ Nižaza naaža ayquiz tii ana intintazzuca tjuu cjiirtatača: “Pajk Babilonia, putirii maatakanacž maa, nižaza tii yokquiz ana zuma kamañanacchiz maa”. Jalla nuž cjiirtatača. ⁶ Nekztanaqui wejrqui naa maatak cherchinča licchižtakaz. Naa maatakqui wacchi Yoozquin criichinaca conchinča. Jesucristužquiz kuz tjaachiž cjen contatača nii criichinacaqui. Ninacž ljocžtan licchižtakaz cjistkalča. Jalla naa maataka cheržcu, wejrqui ancha ispantichinča. ⁷ Weriz ispantitiquiztan anjilaqui wejtquiz paljayčiča, tuž cjan:

—¿Kjažtiquiztan am ispantejo? Wejrqui naa maatakaž ana intintazzuca puntu amquiz maznača. Nižaza nii pakallaw achchiz, tunca wajrichiz animalž ana intintazzuca puntu amquiz maznača. ⁸ Maatakaž yawta animala cherchamča. Jalla nii animala tuquitan tii muntuquiz želatča. Nekztan ana želatča. Wiruñ wila želaquiča, koz anawal tujquiztan ulanžcaquiča. Ultimquiziqui infiernuquin chjatkataž cjequiča. Tuquitan tii muntu paatiquiztanpacha Yoozquin ana criichi žoñinacž tjuunacaqui anaž Yooz liwruquiz cjiirtatača. Jalla nii žoñinacaqui anawal animala cheržcu ispantaquiča. Nii animalaqui žejlčiča, nekztan ana želatča, nekztan wila žejlča. Jalla nižtiquiztan ana criichi žoñinacaqui ispantaquiča.

⁹ Jalla nii intintizjapa intintiñi kuzziz cjis waquiziča. Nii anawal animalž pakallawk achaqui pakallawk curunaca cjiča. Nii curunacž juntun tsjii watja julzi žejlča. Putirii maatakažtakazza nii watjaqui. ¹⁰ Nii pakallawk achanacaqui pakallawk mantiñi jilirinaca cjiča. Pjijzkaltan mantiñinacaqui ezziča; katchiča. Tsjii mantiča anziqiu. Nii tsjiiqui ima tjonča. Jalla nii tjonžcu upacamakaz mantaquiča. ¹¹ Nii tuqui žejlñi, nekztan ana žejlñi animalaqui octavo mantiñi jiliriča. Pero nii pakallawk mantiñinacž par-tiquiztankača. Nižaza ultimquizuqui infiernuquin chjatkataž cjequiča.

¹² Nižaza nii amiž cherta tunca wajranacaqui tunca mantiñi jiliri-naca cjiča. Nii tunca mantiñinacaqui imaž mantiz poder tanža. Nii anawal animalžtan chica tsjii orakaz mantaquiča. ¹³ Nii tunca man-tiñinacaqui tsjii kuzzizza; ninacž mantiz poder tjaaquiča anawal ani-malžquiz. ¹⁴ Nii anawal mantiñinacaqui Uuzažtakaz Jesucristuž quintra quira zaltayskataquiča. Pero Uuzažtakaz Jesucristuqui criichi žoñinacžtan ninacžquiz atipaquiča. Jesucristuqui Jilirc jiliripanča, rey mantiñic man-tiñipanča. Criichi žoñinacaqui nižtan chica želaquiča. Criichi žoñinacača Yooziž kjawžta, nižaza illzta, nižaza Yoozquin tjurt'iñi kuzzizpan.

¹⁵ Jalla nekztanaqui nii anjilaqui wejtquiz cjichizakazza:

—Nii amiž cherta kjaznacaqui, jakziquin naa maataka julzinžlaja, jalla nii kjaznacaqui žoñinaca cjiča. Nii žoñinacaqui tjapaman watjanacchiz-tača, nižaza nacionanacchiztača, nižaza takunacchiztača. ¹⁶ Nižaza nii amiž cherta tunca wajranacažtakaz mantiñinacaqui anawal animalžtan naa putirii maatak quintra chjaawjkataquiča. Nekztan naa maataka akznaquiča, nižaza ana zquitichiztakaz cjiskataquiča. Nižaza naaža curpu lujlnaquiča. Nižaza ujžtan ujznaquiča. ¹⁷ Jalla nuž nii mantiñinacaqui naa maatakaquiz paaquiča. Yoozqui ninacž kuznacquiz nuž peckatchiča, Yooz muntacama paa-ajo. Jalla nuž Yooz muntacama paacan ninacaqui tsjii kuzziz cjequiča, anawal animalžquiz ninacž mantiz poder tjaažjapa, Yooz chiitacama cumpliskatzjapa. ¹⁸ Nižaza amiž cherta maatakqui pajk watja cjiča. Nii watjača tii yokquiz žejlñi mantiñi jilirinacžquiz mantiñiqui.

18

BABILONIA CJITA WATJA EZZICHA

¹ Jalla nekztanaqui wejrqui tsjii anjila arajpachquiztan chjijwžquiñi cherchinča. Nii anjilaqui walja mantiz poderchiztača; nižaza walja kjanatča. Nuž kjanan tii yokaqui majiñažtakaz cjissiča. ² Nekztanaqui nii anjilaqui altu joržtan kjawchiča, tuž cjican:

—Babilonia pajk watja ezziča, ezziča. Nii wajtquiz zajranacaqui watja chassiča, tjapaman anawal ispiritunacžtan, nižaza tjapaman chjaawjkatta wežlanacžtan. ³ Nii Babilonia watjaqui tjapa nacionanaca Yoozquiztan zarakskatchiča, licchinacažtakaz. Nižaza nii watjaž cjen tjapa tii yokquiz mantiñi jilirinacaqui ana zuma kamañchiz cjissiča. Nižaza nii wajtchiz žoñinacžquiz tjapaman cusasanaca tuytiquiztan, tuyñi žoñinacaqui ricachu cjissiča.

⁴ Jalla nekztanaqui wilta tsjii jora nonzinča, arajpachquiztan chiižquiñi. Nii joraqui tuž cjichiča:

—Wejt parti žoñinaca, nii wajtquiztan ulna, ana nii wajtchiz žoñinacažtapacha uj paazjapa, nižaza nii wajtchiz žoñinacžtanpacha ana casticta cjisjapa. ⁵ Nii wajtchiz žoñinacž ujnacaqui juc'anti muntunacžtakaz yapchiča arajpacha irantizcamažtakaz. Juc'anti ujnaca paachiča. Jaziqui Yoozqui ninacaž paata ujnaca naychiča. ⁶ Jaknužt nii wajtchiz žoñinacaqui

yekja žoñinacžquiz anawali paatčhaja, jalla nii anawal paatiquiztan jama castictaj cjila. Ninacž ujnaca paatiquiztan pizc wilta juc'anti castictaj cjila. Jaknužt yekja žoñinaca anawali cjiskatčhaja, jalla nižta irata pizc wilta juc'anti ana wali cjiskattaj cjila. ⁷ Jaknužt nii wajtchiz žoñinacaqui ancha persun honora waytitčhaja, nižaza jaknužt ninacaqui persun kuzcama kamtčhaja, jalla nuž anawali kamtiquiztan jama sufriskattaj cjila. Ninacž kuzquiz tuž cjiñitača: “Wejrnacqui juc'ant zumtča. Anawalinaca wejtquiz anapan cjisnasača. Anal wira tsjaa žewažtakaz kaaznasača”. ⁸ Jalla nižtiquiztan nii wajtchiz žoñinacžquiziqui casticu tiripintit tjonaquiča. Ninacžquiz ancha anawalinaca tjonaquiča. Jaziqui žoñinaca ticznaquiča; nižaza llacjizaquiča; nižaza čherž kjara paznaquiča; nižaza ujquin ujžtaž cjequiča. Muzpa azziz Yooz Jiliriqui nii žoñinaca pjalžcu casticaquiča. Jalla nižtiquiztan nižta anawalinaca tjonaquiča.

⁹ Jalla nii cheržcu jakzilta mantiñinacat nii wajtchiz žoñinacžtan ana zuma kamañchizlaja, nižaza persun kuzcama kamchizlaja, jalla ninacaqui nii wajtchiz žoñinacž castictu cheržcu, kaaquiča, nižaza llacjizaquiča. Nii watja ujžnan, nii mantiñi jilirinacaqui uj žketñi cheraquiča. Nekztan kaaquiča. ¹⁰ Jalla nuž cheržcu, nii watja nuž castictaž cjen, ažkquin tsijtchi želaquiča; ana macjatžcaquiča. Castictaž cjen tsucaquiča, tuž cjan: —¡Ay! ¡Ay! Babilonia pajk watja. Muzpa azziz cjenacqui, anawali cjissila. Tsji ratukaz casticta cjissila.

¹¹ Nii watja castictaž cjen, tii muntuquiz žejlñi tuyñinacazakaz kaaquiča, nižaza llacjizaquiča. Ninacž cusasanaca kjayñimi ana iya želaquiča. ¹² Ninacž cusasanacaqui tižtanacača: kori, paaz, llijñi maznaca, c'achjanaca, zuma pañu, murat pañu, ser pañu, ljoc pañu, tjapaman zuma ulurchiz tablanaca, zuma marfila cjita maznaca, jila walurchiz maderanaca, korinaca, jirunaca, zuma marmol cjita llijñi maznaca, ¹³ canelanaca, zuma ulurchiznaca, insinsunaca, zuma ulurchiz mirra cjitanaca, zuma ulurchiz asitinaca, vinunaca, asitinaca, chiw llamp'u jac'unaca, trigonaca, kuzñi animalanaca, uuzanaca, cawallunaca, autunaca, tuyzjapa piyunanaca. Jalla tjapa nižtanaca tuytatača. ¹⁴ Nii tuyñinacaqui nii wajt puntuquiztanž cjequiča:

—Nii wajtquiziqui anaž iya tjapaman zumanaca želaquiča, nii ancha juztažta zumanacaqui. K'ala pertissiča, wiñayjapa. Walurchiz cusasanacaqui pertissiča, nižaza wajtquiz honora tjaañi cusasanacaqui pertissiča wiñayjapa. —Nuž chiyaquiča.

¹⁵ Nii cusasanaca tuyñinacaqui ricachu cjissiča nii wajtchiz žoñinacž kjaychiž cjen. Jaziqui tuyñinacaqui nii watja casticu cheržcu, eksñi kuztan ažkquin tsijtchi želaquiča. Nižaza altu joržtan kjawcan, kaaquiča, nižaza llacjizaquiča. ¹⁶ Nižaza ninacaqui tuž cjequiča: —¡Ay! ¡Ay! Anawali cjissila tii pajk watjaqui. Tsjaa ricach maatakažtakaz želatča, iñarato zquitchiz cujtchin, zuma pañ zquitchiz, murat pañ zquitchiz, ljoc pañ zquitchiz. Zuma iñarato želatča, koržtan, zuma walurchiz maznacžtan, zuma c'achjanacžtan. ¹⁷ Tsji ratukaz tjapa nii wajtquiz walja walurchiz cusasanaca pertissiča. —Jalla nuž cjequiča.

Jalla nii watja casticu cheržcu, warcu joojooñinacami, warcuquiz ojk-layñinacami, warcuquiz langzñinacami, tjapa kot warcužtan langzñinacami ažkquin tsijtchi želaquiča. ¹⁸ Jalla nii wajtquiztan uj žketñi cheržcu, kjawaquiča, tuž cjan:

—¿Jakzilta watjat tižta chawc watjažtapacha žejljo?

¹⁹ Jalla nekztanaqui ninacaqui persun achanacquiz pjilžtan tjatznaquiča, ancha kaacan, nižaza ancha llaćjizcan. Nižaza tuž cjequiča:

—¡Ay! ¡Ay! Ana wali cjissila nii chawc watjaqui. Nii wajtquin cusasanaca chjitchiž cjen, tjapa warcužtan langžni žoñinacaqui cusa ricachu cjissiča. Nižaza tsjii ratulla akžtala.

²⁰ Arajpachquin žejlñinacazti, nii watja akžtaž cjen, cuntintuž cjee. Yoozquin criichi žoñinaca, cuntintuž cjee. Nii wajtchiz žoñinacaqui ančhucaquiz anawali paachiča. Yooz parti žoñinaca, nižaza Yooz uchta apostolonaca, nižaza Yooz puntu parliñinaca, tjapa ančhucaltajapa Yoozqui nii watja casticaquiča. Jaziqui ančhucaltajapa Yoozqui nii watja casticaquiča.

²¹ Jalla nekztanaqui tsjii walja azziz anjilaqui tsjii pajk maz tjajžtakaz waytižcu kotquiz tjojtchiča, tuž cjican:

—Tii maz tjaj tjojttažokaz Babilonia chawc watja tjojttaž cjequiča. Anaž wira iya cherta cjequiča. ²² Tii wajtž calliran anaž wira iya itsni jora nonžtaž cjequiča, arpi gitar jorami, itsni jorami, pincall jorami, trompet pekz jorami. Nižaza tii wajtquiz anaž wira iya oficiuchiz langžninacami želaquiča. Nižaza tii wajtquiz anaž wira iya žoñinaca tjajžtan jawunni jora nonžtaž cjequiča. ²³ Nižaza tii wajtquiz micha pekžta anaž iya cheraquiča. Nižaza anaž iya zalzni pjizta ch'ajwiñi nonznaquiča. Tuqui tii wajtquiz tuyñinacaqui žoñinacž yujcquiz pajk žoñitača. Maña paacan, tii wajtchiz žoñinacaqui tjapa nacionanacchiz žoñinacžquiz incallchiča.

²⁴ Nižaza tii wajtchiz žoñinacaqui Yooz parti žoñinaca, nižaza Yooz puntu parliñinaca conchiča. Tjapaman žoñinaca contača.

19

ARAJPACHQUIN YOOZQUI HONORCHIZZA

¹ Jalla nekztanaqui arajpachquin wacchi žoñinacž jora nonzinča, tuž cjican:

“¡Aleluya! Učhum Yoozza liwriñiqui, walja azzizza, walja honorchizza.

² Učhum Yoozza lijituma pjalzñiqui. Jalla nuž Babilonia wajtchiz žoñinaca lijituma casticchiča. Nii žoñinacaqui tjapa wajtchiz žoñinacžquiz ana wali kamañchiz cjiskatchiča. Jalla nižtiquiztan casticta cjissiča. Nižaza Yoozquin sirwiñi žoñinaca conchiž cjen, Yoozqui nii žoñinaca casticchiča”.

³ Wilta nii arajpachquin žejlñinacaqui altu joržtan chiichiča, tuž cjican:

—¡Aleluya! Nii wajtquiztan uj žketi wiñaya žketaquiča.

⁴ Nekztanaqui arajpachquin paa tunc puzin jilirinacžtan pajkpic žejtñinacžtan yokquiz quillžcu, puct'ichiča. Nižaza Yoozquiz rispitchiča. Yoozqui niž mantiz puestuquiztača. Rispitcan tuž cjichiča:

—¡Nužoj cjila! ¡Aleluya! ¡Amén!

⁵ Nekztanaqui mantiz puestuquiztan tsjii jora nonzinča tuž chiižquiñi:

“Tjapa Yoozquin sirwiñinaca, Yoozquiz honora waytila. Koltami pakjimi tjapa Yoozquin rispitiñinacami, Yoozquiz honora waytila”.

⁶ Nekztan wejrqui wacchi žoñinacž jora nonzinča. Wacchi kjaz pujquiz kjawnižtakaztača. Nii joranacaqui tuž cjichiča:

“¡Aleluya! Učhum tjapa azziz Yooz Jiliriñiqui tjapa mantiz kallantichiča. ⁷ Jalla nižtiquiztan ančaž chipžla učhumqui, cuntintuž cjila. Yoozquin honoraž tjaala. Uzažtakaz Jesucristužtan niž parti žoñinacžtan juntu kamz ora irantižquichiča, tsjii zalz pjizta oražtakaz. Jesucristuž

parti zoñinacaqui listu tjacziča, zalziñ turažtakaz. ⁸ Finu zqutinacžtan cujtziča; ancha limpu, nižaza llijñitača”.

Nii finu zqutinacžtan cujtchi tuž cjiča, Yoozquin criichinacaž zuma kamañanacchiz, jalla nii. Jalla nuž zqutinacžtan cujtzkatchiča Jesucristuž parti zoñinacžquiz.

⁹ Jalla nekztanaqui tsjii anjilaqui wejtquiz paljaychiča tuž cjican:

—Jalla tuž cijra: “Uuzažtakaz Jesucristuž zalz pjijztiquiz invittanaca cuntintoj cjila”.

Nižaza wejtquiz cjichiča:

—Jalla tii weriž chiita takunacaqui Yooz zuma werar razunanacača.

¹⁰ Jalla nižtiquiztan wejrqui nii anjilž kjojchquiz quillžcu puct'ichinča, nii rispitzjapa. Nižti wejtquiz chiižinchiča, tuž cjican:

—Ana nižta paa. Wejrqui Yooz sirwiñtča, amtan chica, nižaza am jilanacžtan chica. Tjapa ančhucča Jesucristuž puntuquiztan parliñinacaqui. Yoozquin alaja rispita amqui.

Jakzilat Jesucristuž puntuquiztan mazinčhaja, jalla niiča werar Yooz taku parliñiqui.

CHIW CAWALLQUIZ YAWCHI ZOÑI

¹¹ Jalla nekztanaqui arajpacha cjetzi cherchinča. Jalla nicju tsjii chiw cawallu jeczquichiča. Calwallquiz tsjii zuma zoñi yawchi cherchinča. Nii zoñiqui Zuma Lijituma cjitača, nižaza Werar Razunchiz cjitača. Jalla nii zoñiča zuma lijituma pjalzñiqui, nižaza ultim werar razunquiztanča quira zaltiñiqui. ¹² Nii zoñž čhjujcquinacaqui ujžtakaz c'ajatča. Niiž achquiz wacchi mantiñi zoñinacž pillunacchiztača. Nižaza nižquiz tsjii tjuu cji-jrtatača. Nii tjuuqui niikaz zuma intintiča. ¹³ Nii zoñiqui ljocžtan tinta tol zquitichiztača. Niiž tjuuqui Yooz Taku cjitača. ¹⁴ Niižquiz apzcatča arajpach zultatunaca; chiw finu zquitichiznacatača, nižaza limputača. Nii zultatunacatača chiw cawallunacquiz yawchi. ¹⁵ Nii zuma zoñž atquiztan tsjii pajk ar cuchillu ulanchiča, nacionanacchiz zoñinaca casticzjapa. Tjapa nacionanacchiz zoñinacžquiz mantaquiča, tjapa anawali paatiquiztan jama casticcan. Jaknužt tsjii uwas cujichñi zoñiqui uwas kjaz zpjičzjapa tjecančhaja, jalla nižta irata nii zuma zoñiqui Yooztajapa quintra zoñinaca tjecnaquiča. Tjapa azziz Yoozza anawali zoñinacž quintra žawjchipan. Anziqumi ninaca casticta cjissa. ¹⁶ Nii tjecanñi zoñž tol zquitquizimi niiž lizquizimi tii tjuu cji-jrtatača: “Tjapa mantiñi reynacžquiztan tsjan reyča. Nižaza tjapa jilirinacžquiztan tsjan jiliriča”.

¹⁷ Jalla nekztanaqui cherchinča, tsjii anjila tjuñquiz tsijtchi. Alto joržtan arajpachquin laylayñi wežlanaca kjawziča, tuž cjican:

—Tekchuc picha. Nižaza tekz ajcsca, Yooz tjaata čhjeri lujlzjapa. ¹⁸ Tekz ajcsca, mantiñi reynacž janchi lujlzjapa, nižaza zultatu mantiñinacž janchi lujlzjapa, nižaza tjup kuzziz zoñinacž janchi lujlzjapa, nižaza cawallunacž chjizwimi nii yawchi zoñinacž janchimi lujlzjapa, nižaza tjapaman zoñinacž janchi lujlzjapa, zoñž mantuquiz cjicjiñi zoñinacž janchimi, ana zoñž mantuquiz cjicjiñi zoñinacž janchimi, kolta zoñinacž janchimi, pajk zoñinacž janchimi; tjapaman zoñinacž janchi lulaquiča. —Nuž cjichiča anjilaqui.

¹⁹ Jalla nekztanaqui cherchinča, nii anawal animalžtan yokquiz mantiñi reynacžtanami ninacž zultatunacžtanami ajcsitača, chiw cawallquiz yawchi zoñž quintra kichjasjapa, niiž zultatunacžtanpacha. ²⁰ Quira zal-tižcu, nii anawal animalaqui preso tanta cjissiča, falso profetžtan chica. Jalla nii falso profetaqui animalž yujcquiz milajrunaca paachiž cjen, nii animalaž chimputa zoñinaca incallchiča; nižaza nii animalž zoñiž paata

yoozquiz rispitiñi zoñinaca incallchizakazza. Jalla nii pucultan anawalinacaqui azupri infiernuquin tjojtatača, žejtñi sufrisjapa. ²¹ Nii chiw cawallquiz yawchi zoñiqui parti quintra zoñinaca pajk cuchillžtan conchiča. Nii pajk cuchillučha nii zoñž atquiztan ulanchiqui. Jalla nižtiquiztan tjapa nii ajcsi wežlanacaqui ninacž janchižtan, chjizwinacžtan ancha chjekchi cjissiča.

20

WARANK WATA PUNTU

¹ Jalla nekztanaqui tsjii anjila cherchinča, arajpachquiztan tjonñi. Nii anjilaqui kjarquiz llawi tanzičha; nižaza pajk carina tanzičha. Nii llawiqui koz anawal tuj llawitača. ² Nekztan nii anjilaqui dragón tanchičha. Dragonqui žkoražtakaz Satanás diabluča. Jalla nii diabluqui warank wata watzcama čejltača. ³ Nekztan nii anjilaqui diablu tjojtžcu, koz tuj chawjčičha. Nižaza tsjii estampillžtan žcatžinčiča, diabluž nacionanacchiz zoñinacžquiz ana iya incallajo, warank wata watzcama. Jalla nii warank watanaca wattanaqui, wilta cuchta cjistanča tsjii upacamakaz.

⁴ Jalla nekztan mantiz puestunaca cherchinča. Jalla nii puestunacquin julzi zoñinacaqui pjalzjapa poderchiztača. Nižaza acha muržinta criichinaca cherchinča. Nii criichinacaqui contatača, Yooz taku parlitiquiztan, nižaza Jesucristuž puntuquiztan ticlartiquiztan. Ninacaqui anawal animalžquizimi nižaza niž paata yooznacžquizimi ana rispitalča. Nižaza anatača anawal animalž chimputa, ana yujc ayquizimi, ana kjarquizimi. Jalla nii conta criichinacaqui jacatatchi cherchinča. Warank watanaca Cristužtan juntumantaquiča. ⁵ Jalla niičha primiru jacatatzqui. Parti ticzi zoñinacaqui ana jacatatchičha nii warank watanaca watzcama. ⁶ Nii primiru jacatatchinacaqui cuntintuž cjequiča. Ancha zuma kamañchiz cjequiča. Nii segundo ticzqui ninacžtaqui ana želaquiča. Nii segundo ticzqui tuž cjiča, infiernuquin chjatkatta wiñayjapa casticta cjisjapa. Pero nii jacatatchinacaqui Cristužtan juntumantaquiča warank watanaca. Ninacaqui Yooztajapami Cristužtajapami sirwiñinaca cjequiča.

⁷ Jalla nii warank watanaca wattiquiztan Satanás diabluqui cuchtaž cjequiča koz tujquiztan. ⁸ Jalla nuž cutztiquiztan Satanás diabluqui ulnaquiča tjapa tii yokquiz žejlñi nacionanaca incallzjapa. Gog cjita naciona, nižaza Magog cjita naciona nižaza tjapa nacionanacžquiz incallžcu, quira zalzjapa ajcskataquiča. Jalla nii nacionanacchiz zultatunacaqui walja tamača, kot at pjilažtakaz. Nuž cherchinča. ⁹ Nii zultatunacaqui walja campuquin ojkičiča, Yooz parti zoñinaca muyuntizjapa, nižaza Yooziž pecta watja muyuntizjapa. Jalla nuž muyuntan, Yoozqui arajpachquiztan uj cutzinžquichiča, ninaca k'ala ujzjapa. ¹⁰ Nekztanaqui incallñi diabluqui azuprižtan asñi uj kotquin tjojtatača. Jalla nicju tuquiqui anawal animalžtan toscar profetžtan tjojtatača. Jalla nicju majiñami weenami sufraquiča watay wata.

PAJK CHIW MANTIZ PUESTU

¹¹ Jalla nekztanaqui tsjii pajk chiw mantiz puestu cherchinča. Nižaza nii puestuquiz tsjiiqui julzi želatča. Jalla nii julzi mantiñiž nuž želan, niž yujcquiz arajpachami yokami k'ala katchičha. Nekztan ana iya arajpachami yokami želatča. ¹² Nekztan ticzi zoñinaca cherchinča, koltami pakjimi, mantiñi Yooz yujcquiz tsijtchi. Jalla nekztanaqui Yooz liwrunaca cjetžtatača. Nižaza yekja liwru cjetžtatača; liwriita zoñinacž tjuu listichiz

liwrutača. Nii Yooz liwrunacquiz tjapa žoñinacaž paatanacaqui apuntitatača. Ticzinacaqui apuntita paatiquiztan jama pjalztatača. ¹³ Jakziltat pajk kotanacquiz ticztčhaja, jalla ninacaqui Yooz yujcquiz intirjitatača. Nižaza jakziltami ticztčhaja, nižaza ticzi žoñž yokquin žejltčhaja, jalla ninacaqui Yooz yujcquiz intirjitatača. Jalla nekztanaqui tjapa žoñinacaqui ninacaž paatiquiztan jama pjalztatača. ¹⁴ Ticzmi nižaza ticzi žoñinacž yokami ana iya želaquiča. Asñi ujquin tjojtatača. Nii asñi uj kotquin sufrisqui segundo ticz cjiča. ¹⁵ Jakziltiž tjuuqui liwriita žoñinacž tjuu listiquiz ana žejlčhaja, jalla niiqui asñi uj kotquin tjojtazakaztača.

21

EW ARAJPACHA EW YOKA

¹ Jalla nekztanaqui ew arajpachami ew yokami cherchinča. Primir arajpachami primir yoka katchicha, nižaza kotami. ² Nekztanaqui wejr Juanqui ew Jerusalén watja cherchinča, Yooz arajpachquiztan tjonñi. Jaknužt tsjaa zalzin turqui persun tjowažtajapa tjaczinžlaja, jalla nižta zuma tjacztača ew watjaqui. ³ Nekztan arajpach mantiz puestuquiztan tsjii jora nonzinča. Altu tawkžtan tuž cjichiča:

—Cheržca. Yoozqui žoñinacž taypiguiz kamča. Yoozqui ninacžtan chica kamaquiča, nižaza nii žoñinacaqui Yooz wajtchiz žoñinaca cjequiča. Jalla nižtiquiztan Yoozqui ninacžtan chicaž cjequiča. ⁴ Yoozqui ninacž kjaz kaajmi chjujžinaquiča. Nižaza ninacžta anaž iya ticz želaquiča, nižaza iya kaazmi, llaquizmi, sufrismi anaž želaquiča. Jalla ninacaqui k'ala watchiča.

⁵ Nekztanaqui nii mantiz puestuquiz julžñiqui tuž cjichiča:

—Cheržca, wejrqui tjappacha ew paa-uča. Tii cjiira. Tiiča werar takunacaqui, nižaza lijium takunaca.

⁶ Jalla nekztanaqui cjichiča:

—Tjappachaž jazic žeržta. Wejrtča primirquiztanpacha, nižaza wiri-cama, jaknužt tsjii litranacaqui “A”quiztan kallantičhaja, nižaza “Z”quin wiricama žerzaja, jalla nižta. Jakziltat kjaztakaz zuma kamaña ancha pecčhaja, jalla niižquiz nužullakaz zuma kamaña tjaata cjequiča, jalzurquiztan žejtñi kjaztakaz. Wejrqui nii zuma kamaña tjaa-ača. ⁷ Jakziltat tjapa anawalinacquiztan atipačhaja, jalla niižquiz irinsažtakaz tii zumanaca weriž tjaata cjequiča. Wejrqui ninacžtajapa Yooz cjeeča. Ninacaqui wejt maatinaca cuntaž cjequiča. ⁸ Ana wejtquin kuzziz žoñinacazti azupri uj kotquin chjatkataž cjequiča. Jalla tižta kamañchizza nii žoñinacaqui: Yooz nicñinaca, Yoozquin kuz ana tjaañinaca, ana zuma kamañchiz žoñinaca, žoñi conñinaca, adulteriuquiz ojklayñinaca, yat'irinaca, žoñiž paata yooznaca sirwiñinaca, toscara chiiñinaca. Jalla ninacaž asñi ujquin castictaž cjequiča. Jalla nii asñi uj infernuquin ojkszqui segundo ticz cjiča.

EW JERUSALEN CJITA WATJA

⁹ Tuquiqui cherchinča pakallawk anawalinacaqui pakallawk anjilanacžquiz intirjitatača. Jalla nekztanaqui nii pakallawk anjilanacquiztan tsjiiqui wejtquin tjonchiča. Jalla tuž cjican, chiichiča:

—Pichay. Amquiz tjeznača, Uuzažtakaz Jesucristuž tur.

¹⁰ Jalla nekztanaqui Espiritu Santuqui wejtquiz tuž cherkatchiča. Wejrqui pajk curquiz chjichtatača. Jalla niwjctan pajk zuma Jerusalén watja wejtquiz tjeziča, arajpachquiztan Yoozquiztan tjonñi. ¹¹ Nii watjaqui Yooz honorchizza; nižaza llijatča Yooztakaz. Llijni maztakaztača llijnatča

jaspe maztakaz, nižaza ispijužtakaz. ¹² Nii wajt muytata pajk pirka želatča, tuncapan zanchiz. Zapa zanquiz tsjii anjila želatča. Nižaza zapa zanquiz tsjii tjuu cjiirtatača. Nii tuncapan tjuunacaqui Israel žoñinacž t'akanacž tju-utača. ¹³ Nii pirkatača tuwanchuc čhjep zanchiz, užachuc čhjep zanchiz, warchuc čhjep zanchiz, tajachuc čhjep zanchiz. ¹⁴ Nii wajt muytat pirkaqui tuncapan maz simintuchiztača. Nii tuncapan maz simintuquiz tuncapan Jesucristuž apostolunacž tjuunaca cjiirtatača.

¹⁵ Jalla nii wejtquiz chiiñi anjilaqui kor miriis parchizza, nii watja miriisjapa, zanami pirkanacami. ¹⁶ Nii watjaqui isquinatutača, porap kjuttan igualatača. Anjilaqui kor paržtan watja miriichiča, 2,200 kilometrotača, tsewcchuc altu kjutñi, nižaza latuquin igualatača. ¹⁷ Nekztan pirka miriichiča. Nii muytat pirkaqui sojta tunc pusin metro miriichiča, žoñiž metružtan miriita, jalla nuž.

¹⁸ Muytat pirkaqui jaspe maztan pirkitatača. Watjaqui kori puru kjuyanacchiztača, limpu ispijužtakaz. ¹⁹ Nižaza wajt muytat pirkiž simintunacaqui c'achja maznacžtan alajitatača. Primiruqui jaspe maztan, segunduqui zafiro maztan, terceruqui ágata maztan, cuartoqui esmeralda maztan, ²⁰ quintoqui ónice maztan, sextuqui cornalina maztan, septimuqui crisólito maztan, octavuqui berilo maztan, novenuqui topacio maztan, decimuqui crisoprasa maztan, unodecimuqui jacinto maztan, duodecimuqui amatista maztan. ²¹ Nižaza nii tuncapan zanaqui tuncapan perla maznacžtan paatatača. Zapa zanaqui tsjii perližtankaz paatatača. Wajt chawc calliqui kori puru paatatača, limpu ispijužtakaz.

²² Wajtquiz ana timplu cherchinča. Tjapa azziz Yooz Jiliržtan Uuzažtakaz Jesucristužtan, jalla ninacaqui wajt timplu cuntača. ²³ Nižaza nii wajtquiz kamcan, anaž tjuñimi jiizmi pecasača, kjanzjapa. Yoozpachaž kjanča, Jesucristužtanpacha. ²⁴ Nacionanacquiztan liwriita žoñinacaqui Yooz kjanquizkaz ojklayaquiča wajtquiz kamcan. Nižaza yokquiz mantiñi reynacaqui nii wajtquin honora zjiicaquiča. ²⁵ Majiñ zita zana cjetžtaž želaquiča. Nižaza anaž ween želaquiča. ²⁶ Tjapa nacionanacž honora chjichtaž cjequiča nii wajtquin. ²⁷ Jalla nii wajtquizqui anaž anawali kamañchizqui luzasača. Nižaza Yooz chjaawjkatta žoñinacami ana luzasača, nižaza incallñi žoñinacami ana luzasača. Jakziltiž tjuut Uuzažtakaz Jesucristuž liwruquiz cjiirtažlaja, jalla ninacakaz Yooz wajtquiz luzasača.

22

¹ Nekztanaqui nii anjilaqui wejtquiz tsjii limpu puju tjeeziča. Nii puj kjazqui žeti tjaañi cjiča. Nii kjazqui ispijužtakaztača. Yooz mantiz puestuquiztanami, Uuzažtakaz Jesucristuž mantiz puestuquiztanami ulnatča. ² Nii puj kjazqui wajt chawc call taypiquiz okatča, puj porap kjuttan žeti tjaañi munti pakatča. Jalla nii muntiqui tuncapan wilta tsjii watquiz pookča, nižaza tuncapan frutchizza. Zapa jiizquiz fruta pookča. Nižaza nii munti chjañinacaqui watjanacchiz žoñinaca čhjetinzjapača. ³ Nižaza nii wajtquiz kamñinacaqui ana iya casticz cheraquiča. Yooz Jiliriž mantiz julzmi, Jesucristuž mantiz julzmi nii wajtquiztača. Ninacž sirwiñinacaqui nii pucultižquiz rispitaquiča. ⁴ Nižaza Yooz wajtchiz žoñinacaqui Yooz cheraquiča. Nižaza Yooz tjuuqui nii žoñinacž ayquiz cjiirtaž cjequiča. ⁵ Nii wajtquiz ween ana želaquiča. Nižaza anaž sir kjanami, anaž lampar kjanami, anaž tjuñ kjanami pecasača. Yooz Jiliripachaž ninacžtajapa kjana cjequiča. Nižaza Yoozqui nii wajtquiz kamñinacaqui watay wataž zuma mantaquiča.

JESUCRISTUZ TJONZ TJUÑI WAJILLACHA

⁶ Jalla nekztanaqui nii anjilaqui wejtquiz cjichiča:

—Tii chiita takunacaqui werarača, zuma ligitumapanča. Tuquitan Yooz Jiliriqúi niž puntu parliñinaczquiz chiikatchiča. Jalla nii Yoozpachaqui niž anjila cuchanzquichiča, niž sirwiñinaczquiz tjeezjapa, čhjulut wajilla wataquiča, jalla nii.

⁷ Jesucristuqui wajillaj tjonla.

Jakziltat tii liwruquiz cijirta Yooz taku catokačhaja, jalla niiqui cuntintuž cjequiča.

⁸ Wejr Juanqui jalla tinaca cherchinča, nižaza nonzinča. Jalla nii nonžcu, cheržcu, nii wejtquiz tjeezñi anjilž yujcquiz quillzinča, nižquiz rispitzjapa. ⁹ Jalla nekztanaqui nii anjilaqui wejtquiz chiižinchiča, tuž cijan:

—Ana nižta paa. Wejrqui Yoozquin zakal sirwuča, am irata, nižaza Yooz parti parliñi jilanacaž irata, nižaza tii liwruquiz cijirta Yooz taku catokñinacaž irata. Jalla nižtiquiztan Yoozquinkaz rispita.

¹⁰ Nekztanaqui wejtquin cjichizakazza:

—Tii liwruquiz cijirta Yooz taku ana chjozaka joojoowa. Wajillaž tii taku cumplis tjuñi žcatžinžquiča. ¹¹ Jalla nii timpu tjonan, jakziltat anazuma paacan žejlčhaja, jalla niiqui anazuma kaj paala. Nižaza jakziltat anazuma kuzziz žejlčhaja, jalla niiqui anazuma kuzziz kaj kamla. Nižaza jakziltat zuma kamañchiz žejlčhaja, jalla niiqui zuma kamañchiz kaj cjila. Nižaza jakziltat Yoozquinkaz kuzziz žejlčhaja, jalla niiqui Yoozquinkaz kuzziz kaj cjila.

Nekztan tsjii joraqui cjichiča:

¹² —Nužupan wejrqui wajillal tjonača. Jalla nuž tjoncan premiuchiz tjonača. Zapa maynižquiz tjaa-ača, ninacaž kamtiquiztan jama. ¹³ Wejrtča primirquiztanpacha wiricama, nižaza wejrtča kalltiñtqui, nižaza žerzniñtqui, jaknužt tsjii litra “A”quiztan kalltičhaja, nižaza “Z”quin žerzaja, jalla nižta.

¹⁴ Jakziltat persun ujnacquiztan pertuntažlaja, jalla ninacaqui limpu ajunta zquitchiztakazza. Jalla nii pertunta žoñinacakaz cuntintuž cjequiča. Nižaza žeti tjaañi muntiz frutunacquiztan lulasača. Nižaza ew wajt zancuquiztan luzasača. ¹⁵ Pero wajt zancu jalla tižta žoñinacaž eclaquiča: tsjii kjutñi kuz tjaañi žoñinaca, yat'irinaca, adulteriuquiz ojklajñinaca, žoñi conñinaca, žoñiž paata yooznaczquin rispitiñinaca, nižaza tjapa incallñinaca, nižaza tjapa toscar taku pecñinaca. Jalla nii anazuma žoñinacaž wajt zancu eclaquiča.

¹⁶ —Wejr Jesucristutča. Wejt anjila cuchanzquichinča, tjapa icliz žoñinaczquiz tii takunaca ticlarzjapa. Wejtquiztan David jiliriqúi tjoniča. Nižaza Davidž majchmaatinaczquiztan wejrqui tjoniča. Wejrtča weenzlak kjantat llijñi warawaražtakaz.

¹⁷ Espíritu Santuqui Jesucristužquiz kuzziz žoñinacztan “Jesucristuqui tjonla” cjiča.

Nižaza jakziltat tii chiita taku nonznačhaja, jalla niizakaz “Jesucristuqui tjonla” cjila.

Jakziltat kjaztakaz Yooz zuma kamaña ancha pecčhaja, picha, Yoozquiztan zuma kamaña tanzjapa. Nužullakaz tanznasača. Zuma žeti tjaañi kjaztakazza nii zuma kamañaqui.

¹⁸ Jakziltat tii liwruquiz cijirta Yooz taku nonžaja, jalla nižquiz chiižinžcuča, tuž cijan: Jakziltat tii cijirta Yooz taku yapačhaja, jalla

ninacžquiziqui tii liwruquiz cjiirta anawalinacaž wataquiča. ¹⁹ Nižaza jakziltat tii liwruquiz cjiirta Yooz taku t'upznačhaja, jalla niiž tjuu Yooz liwruquiztan jurtaž cjequiča; nižaza zuma Yooz wajtquiz anaž luzasača; nižaza tii liwruquiz cjiirta zumanaca ana niižtajapa cjequiča.

²⁰ Jalla tii takunaca ticlarñiqui tuž cjiča:

—Ultimupan wejrqui wajillal tjonača.

Wejrzakaz cjiwča:

—Jalla nužoj cjila. Amén. Jesucristo Jiliri, jalla nuž tjona.

²¹ Učhum Jesucristo Jiliri qui tjapa ančucaquiz zumaj cjiskatla. Nužoj cjila. Amén.